

HRVATSKI SABOR

KLASA: 021-03/22-09/57

URBROJ: 65-22-02

Zagreb, 29. lipnja 2022.

Hs**NP*021-03/22-09/57*65-22-02**Hs

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem ***Godišnje izvješće o radu Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2021. godinu i Izvješće o ostvarenju proračuna Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2021. godinu***, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora u skladu s odredbom članka 33. stavka 1. Zakona o regulaciji energetske djelatnosti ("Narodne novine", broj 120/12 i 68/18) dostavila Hrvatska energetska regulatorna agencija (HERA), aktom od 29. lipnja 2022. godine.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

REPUBLIKA HRVATSKA

**HRVATSKA ENERGETSKA
REGULATORNA AGENCIJA**

**Ulica grada Vukovara 14
10000 Zagreb**

KLASA: 025-12/22-02/5

URBROJ: 371-06-22-3

Zagreb, 29. lipnja 2022.

REPUBLIKA HRVATSKA	
65 - HRVATSKI SABOR	
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6	
Primljeno; 29-06-2022	
Klasifikacijska oznaka:	Org. jed.
021-03/22-01/57	65
Uredbeni broj:	Pril. Vrij.
371-22-01	3715 -

Hs**NP*021-03/22-09/57*371-22-01**Hs

HRVATSKI SABOR

Trg sv. Marka 6

10000 Zagreb

**Predmet: Godišnje izvješće o radu Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2021. godinu
Izvješće o ostvarenju proračuna Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2021.
godinu
- dostavlja se**

Člankom 33. stavkom 1. Zakona o regulaciji energetske djelatnosti ("Narodne novine", broj 120/12 i 68/18) propisano je da je Hrvatska energetska regulatorna agencija (u daljnjem tekstu: HERA) dužna jedanput godišnje podnijeti Hrvatskom saboru izvješće o svom radu, a osobito:

- o rezultatima praćenja izvršenja obveza energetske djelatnosti subjekata iz Zakona o regulaciji energetske djelatnosti, zakona kojim se uređuje energetski sektor, kao i drugim zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije,
- ostvarenju proračuna Agencije za prethodnu godinu,
- analizi energetske djelatnosti,
- zapažanjima koja su značajna za razvoj energetske djelatnosti i javnih usluga u energetskom sektoru.

Slijedom navedenog, dostavljamo vam Godišnje izvješće o radu Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2021. godinu i Izvješće o ostvarenju proračuna Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2021. godinu koje je Hrvatska energetska regulatorna agencija donijela na sjednici Upravnog vijeća održanoj 29. lipnja 2022.

Uz Izvješće o ostvarenju proračuna Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2021. godinu dostavljamo vam i sljedeću dokumentaciju:

- Financijske izvještaje za 2021. (Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima za 2021., Bilanca na dan 31.12.2021., Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji, Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza, Izvještaj o obvezama i Bilješke uz financijske izvještaje),

- Financijske izvještaje i izvješće neovisnog revizora HLB Revidicon d.o.o. Varaždin za 2021. i
- Izjave o fiskalnoj odgovornosti za 2021. s prilogima.

Predmetno Godišnje izvješće o radu Hrvatske energetske regulatorne agencija za 2021. godinu i Izvješće o ostvarenju proračuna Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2021. godinu, zajedno s pratećom dokumentacijom, dostavljaju se u materijalnom obliku te elektronički na USB memoriji.

Prilozi:

- Godišnje izvješće o radu Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2021. godinu
- Odluka o donošenju Godišnjeg izvješća o radu Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2021. godinu
- Izvješće o ostvarenju proračuna Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2021. godinu
- Odluka o donošenju Izvješća o ostvarenju proračuna Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2021. godinu
- Financijski izvještaji za 2021. (Izvještaj o prihodima i rashodima, Bilanca, Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji, Izvještaj o promjenama vrijednosti u obujmu imovine i obveza, Izvještaj o obvezama i Bilješke uz financijske izvještaje)
- Financijski izvještaji i izvješće neovisnog revizora HLB Revidicon d.o.o. Varaždin za 2021.
- Izjava o fiskalnoj odgovornosti za razdoblje 01.01.- 30.09.2021. s prilogima (Popunjeni Upitnik o fiskalnoj odgovornosti (Prilog 2a) i Mišljenje unutarnje revizije o sustavu unutarnjih kontrola za područja koja su bila revidirana u 2020. godini (Prilog 5))
- Izjava o fiskalnoj odgovornosti za razdoblje 15.10.- 31.12.2021. s prilogima (Popunjeni Upitnik o fiskalnoj odgovornosti (Prilog 2a) i Mišljenje unutarnje revizije o sustavu unutarnjih kontrola za područja koja su bila revidirana u 2021. godini (Prilog 5))
- USB memorija

Republika Hrvatska

Hrvatska energetska regulatorna agencija

GODIŠNJE IZVJEŠĆE

ZA 2021. GODINU

Zagreb, lipanj 2022.

HRVATSKA ENERGETSKA REGULATORNA AGENCIJA
GODIŠNJE IZVJEŠĆE ZA 2021. GODINU

SADRŽAJ

1	UVOD	3
2	SAŽETI PREGLED ENERGETSKOG SEKTORA	5
2.1	Električna energija	5
2.2	Prirodni plin	10
2.3	Nafta, naftni derivati i biogoriva	15
2.4	Toplinska energija	15
3	ORGANIZACIJSKA STRUKTURA, OVLASTI I AKTIVNOSTI HERA-e.....	19
3.1	Organizacija	19
3.2	Zakonski okvir	20
3.3	Djelatnost	21
3.4	Općenito o aktivnostima i radu HERA-e u 2021. godini.....	23
3.4.1	Zaštita kupaca	23
3.4.2	Statistički podaci o vremenskom razdoblju u kojem je HERA rješavala zahtjeve	24
3.4.3	Električna energija.....	25
3.4.4	Prirodni plin.....	28
3.4.5	Nafta i naftni derivati	29
3.4.6	Biogoriva	29
3.4.7	Toplinska energija	30
3.4.8	REMIT	31
3.4.9	Implementacija europskih javnih politika	31
3.4.10	Savjet za regulatorne poslove i zaštitu potrošača.....	34
3.4.11	Kibernetička sigurnost.....	34
4	ELEKTRIČNA ENERGIJA	38
4.1	Uređenje zakonskog okvira na tržištu električne energije.....	38
4.2	Regulirane mrežne djelatnosti i tehničko funkcioniranje elektroenergetskog sustava	41
4.2.1	Prijenosni i distribucijski sustav	41
4.2.2	Gubici u prijenosnoj i distribucijskoj mreži	43
4.2.3	Razvoj i optimizacija prijenosne i distribucijske mreže.....	48
4.2.4	Tarife za korištenje prijenosne i distribucijske mreže i naknade za priključenje	51
4.2.5	Razdvajanje djelatnosti	60
4.2.6	Kvaliteta opskrbe električnom energijom	64
4.2.7	Praćenje bilance proizvodnje i potrošnje električne energije	69
4.3	Veleprodajno tržište električne energije	76
4.3.1	Razvoj veleprodajnog tržišta električne energije	76
4.3.2	Dodjela prekozonских kapaciteta i upravljanje zagušenjima	81
4.3.3	Uravnoteženje elektroenergetskog sustava i pomoćne usluge	85
4.4	Maloprodajno tržište električne energije	88
4.4.1	Osnovne značajke potrošnje električne energije	88
4.4.2	Razvoj maloprodajnog tržišta električne energije	91
4.4.3	Cijene električne energije za krajnje kupce.....	101
4.4.4	Zaštita korisnika mreže i ostalih subjekata	108
4.5	Proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije.....	114
4.5.1	Povlašteni proizvođači električne energije i sustav poticanja	114
4.5.2	Gradnja i korištenje postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije i kogeneraciju	122
4.5.3	Sustav jamstva podrijetla električne energije	125

4.6	Energetska učinkovitost u sektoru električne energije	127
5	PRIRODNI PLIN.....	135
5.1	Uređenje zakonskog okvira za prirodni plin	135
5.2	Regulirane mrežne djelatnosti u sektoru prirodnog plina	140
5.2.1	Transport plina.....	140
5.2.2	Upravljanje terminalom za ukapljeni prirodni plin	147
5.2.3	Skladištenje plina	150
5.2.4	Distribucija plina	154
5.2.5	Upravljanje mjestom za opskrbu ukapljenim prirodnim plinom i/ili stlačenim prirodnim plinom	158
5.2.6	Energetski subjekti u sektoru plina i energetske djelatnosti	159
5.3	Konkurentnost i funkcioniranje tržišta prirodnog plina	161
5.3.1	Veleprodajno tržište prirodnog plina	162
5.3.2	Maloprodajno tržište prirodnog plina.....	166
5.3.3	Cijene prirodnog plina.....	170
5.3.4	Obveza javne usluge u sektoru plina	180
5.3.5	Kvaliteta opskrbe plinom	182
5.3.6	Zaštita kupaca	183
5.4	Sigurnost opskrbe prirodnim plinom	184
5.5	Energetska učinkovitost u sektoru prirodnog plina	185
6	NAFTA I NAFTNI DERIVATI	190
6.1	Uređenje zakonskog okvira za naftu i naftne derivate.....	190
6.2	Transport nafte naftovodom.....	190
6.3	Proizvodnja sirove nafte i naftnih derivata	192
6.4	Konkurentnost i funkcioniranje tržišta naftnih derivata	194
6.4.1	Skladištenje nafte i naftnih derivata	194
6.4.2	Trgovina na veliko naftnim derivatima	195
6.5	Sigurnost opskrbe naftom i naftnim derivatima.....	199
7	BIOGORIVA.....	201
7.1	Uređenje zakonskog okvira za biogoriva.....	201
7.2	Razvoj tržišta biogoriva.....	201
8	TOPLINSKA ENERGIJA.....	203
8.1	Uređenje zakonskog okvira za toplinsku energiju	203
8.2	Organizacija, aktivnosti i pokazatelji sektora toplinske energije	205
8.2.1	Značajke toplinskih sustava	205
8.2.2	Razvoj energetske djelatnosti u sektoru toplinske energije	209
8.2.3	Tarifne stavke za toplinsku energiju	209
8.2.4	Zaštita kupaca	213
8.3	Energetska učinkovitost u toplinskim sustavima	215
8.3.1	Energetska učinkovitost u tarifnim sustavima	215
8.3.2	Povećanje energetske učinkovitosti toplinskih sustava.....	215
8.3.3	Visokoučinkovita kogeneracija.....	216
8.3.4	Sustav obveza energetske učinkovitosti	218
9	POPIS TABLICA I SLIKA.....	220
9.1	Popis tablica.....	220
9.2	Popis slika	222
10	SKRAĆENICE I POJMOVNIK	227
11	DODATAK – DOZVOLE ZA OBAVLJANJE ENERGETSKIH DJELATNOST	232

1 UVOD

Poštovani,

Pred Vama je *Godišnje izvješće o radu Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2021. godinu* (dalje: *Godišnje izvješće*) s *Izvešćem o ostvarenju proračuna Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2021. godinu* koje Hrvatska energetska regulatorna agencija (dalje: HERA) podnosi Hrvatskom saboru sukladno obvezi propisanoj **Zakonom o regulaciji energetskih djelatnosti**. Ta obveza odnosi se na rezultate praćenja izvršenja obveza energetskih subjekata iz ovoga **Zakona**, zakona kojim se uređuje energetski sektor kao i drugih zakona kojima se uređuju pojedina tržišta energije, o analizi energetskog sektora, o zapažanjima koja su značajna za razvoj energetskog tržišta i javnih usluga u energetskom sektoru, o ostvarenju proračuna HERA-e za prethodnu godinu te o provođenju pravno obvezujućih odluka Agencije za suradnju energetskih regulatora (ACER) i Europske komisije (dalje: EK).

Godišnje izvješće cjelovit je dokument koji ispunjava sve standarde izvještavanja koje je europskim regulatorima postavilo Vijeće europskih energetskih regulatora (CEER). Ono donosi niz podataka, informacija, prikaza, rezultata analiza i zaključka vezano za sektore i tržišta energije u Republici Hrvatskoj (dalje: RH). *Godišnje izvješće* donosi i niz korisnih i značajnih informacija i za puno širi krug dionika, te je važan iskaz javnosti rada HERA-e. Dominantni sadržaji i teme *Godišnjeg izvješća* su regulatorne obveze, poslovi i djelovanje HERA-e, ocjena stanja energetskog sektora, odnosno tržišta i konkurentnosti na veleprodajnoj, maloprodajnoj i na strani kupaca i korisnika energije – potrošača, ključne sastavnice bitne za rad, razvoj i poslovanje operatora energetskih sustava, ocjene pristupa energetskim mrežama, provedba mehanizma prekograničnih razmjena energije, uređenje provedbenih pitanja vezanih za status povlaštenih proizvođača električne energije, ocjena dostupnosti energenata i energetskih usluga, ocjena stanja zaštite prava kupaca, ocjena i pokazatelji kvalitete, sigurnosti i stabilnosti opskrbe svim oblicima energije, zaštita energetskih subjekata ali i poslovnih subjekata koji su sudionici tržišta energije.

Ovo *Godišnje izvješće* u značajnoj mjeri daje prikaz stanja u svezi s korištenjem obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije, izvršavanjem obveza i primjenom mjera za uštede energije, unapređenjem efikasnosti korištenja energije i upravljanjem potrošnjom energije, uvođenjem i primjenom naprednih brojila, postizanjem propisanih standarda kvalitete energije i usluga te sigurnošću opskrbe energijom.

U RH svi energetski sustavi su u organizacijskom, energetskom i operativnom smislu funkcionalni, rade unutar propisanih okvira (operativnih pravila i standarda), uključeni su u međunarodne tokove i razmjene energije tj. integralni su dio odgovarajućih povezanih europskih energetskih sustava i mreža, energetsko tržište i svi njegovi segmenti integralni su dio europskog tržišnog sustava i prostora. RH je pravovremeno izgradila i stavila u funkciji terminal za ukapljeni prirodni plin (LNG) koji se pokazao kao iznimno uspješan i koristan objekt strateške sigurnosti i stabilnosti dobave plina. HERA je za taj, kao i za sve druge ključne infrastrukturne (transportne, prijenosne, distribucijske i skladišne sustave) na vrijeme donijela i definirala sve bitne elemente poslovnog i pogonskog operativnog okvira, od pravila pristupa i priključenja, pravila za rad, načina dodjele kapaciteta, do tarifnih stavki za korištenje kapaciteta. U svim prijenosnim i transportnim sustavima električne energije i plina osigurana je dostatnost kapaciteta za razinu današnjih operativnih zahtjeva.

Tri protekle godine čitavom svijetu, Europskoj uniji (dalje: EU), na žalost i RH donijele su velike izazove i prijetnje, od rizika i ugroza zdravlja i života ljudi uzrokovanih pandemijom COVID 19, do poremećaja na tržištima energije uz iznimno visoki rast cijena energije (električne energije, plina, nafte i naftnih derivata, ugljena, emisijskih jedinica CO₂). Uz sve to, RH je na žalost bila suočena i s razornim potresima.

Najprije su svjetski i europski prostor bili pod udarom pandemije COVID-a 19. Članice EU bile su prisiljene uvesti niz mjera za zaštitu života i zdravlja stanovništva uz ograničenja mobilnosti ljudi, koje su dovele i do pada poslovnih aktivnosti u nizu gospodarskih sektora. Uslijedio je i pad potrošnje svih oblika energije. RH je dijelila sudbinu EU i slijedila praksu i postupanje drugih članica EU te uvela niz mjera za zaštitu zdravlja i života ljudi. Vlada RH uvela je i mjere zaštite radnih mjesta i održanja poslovnosti niza poslovnih subjekata.

Područja RH u ožujku a zatim i prosincu 2020. godine pogodili su razorni potresi. Da bi zaštitila ljude i imovinu a ujedno i spriječila daljnja stradanja i ugroze ljudi i imovine u tim teškim okolnostima, Vlada RH je reagirala žurnim donošenjem odgovarajućih odluka i primjenom mjera pomoći u hrani, smještaju i opskrbi energentima. Sva kućanstva iz potresima pogođenih općina i gradova, bez obzira na stupanj pretrpljene štete, oslobođena su plaćanja troškova za električnu energiju. HERA je iz svoga djelokruga i nadležnosti osigurala

uvjete i pravne osnove da operatori prijenosnog sustava i operatori distribucijskih sustava za električnu energiju i plin reagiraju iznimno brzo, tj. donesu odluke i poduzmu aktivnosti da se spriječe daljnja oštećenja objekta, opreme i postrojenja, otklone opasnosti po ljude, osigura opskrba energijom, a zatim u najkraćem mogućem vremenu započnu otklanjati posljedice potresa. HERA je donijela i odgovarajuće odluke kojima su kroz dugoročne planove operatora mreža osigurana sredstva za obnovu u potresima oštećenih i uništenih energetskih objekta i postrojenja.

S početkom slabljenja udara pandemije i olakšavanjem mjera protiv COVID 19, početkom 2021. godine uslijedile su naznake oporavka gospodarstva, porasta mobilnosti ljudi i roba, porasla je i potražnja za energijom. No od sredine 2021. godine uslijedio je globalni poremećaj stanja na tržištima plina, nafte i naftnih derivata, električne energije te ugljena, uz izuzetno veliko povećanje cijena svih oblika energije, isto tako i emisijskih jedinica CO₂. Uz sve to, početkom 2022. godine zbog rata u Ukrajini došlo je do još veće krize u dobavi energije iz do tada uobičajenih dobavnih pravaca. Posljedice svega toga osjetila je čitava EU.

Radi ublažavanja i olakšavanja svih teških stanja koja nose i niz dodanih rizika, EU i njezina upravna tijela i agencije su poduzimala i poduzimaju niz mjera i aktivnosti koje imaju dalekosežan dugoročni, strateški značaj. No, u svemu tome EU i nadalje podržava jedinstveno europsko tržište energije, zalaže se za primjenu tržišnih načela i konkurentnosti, za slobodu poduzetništva, za nesmetano prekogranično trgovanje i razmjenu energije, za slobodne tokove energije, za značajno povećanje korištenja obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije, za smanjenje svih oblika emisija i negativnih utjecaja na okoliš, za zaštitu okoliša i klime, za osiguranje kupcima prava na izbor energenta i opskrbljivača, za pomoć i zaštitu ugroženih kupaca. I u ovim okolnostima EU nastavlja s implementacijom svojih javnih politika iskazanih kroz strateške smjernice i sadržaje iz Paketa čista energija za sve Europljane, Europski zeleni plan, paket Spremnosti za 55, te kroz Mehanizam za oporavak i otpornost. RH aktivni je sudionik svih tih politika i aktivno pridonosi njihovom ostvarenju koristeći i izvore financiranja koji su tim paketima, odnosno mehanizmima osigurani.

Kao odgovor i mjeru ublažavanja iznimno brzog i velikog porasta cijena energije, Vlada RH donijela je niz mjera. Najprije je u listopada 2021. godine ograničila rast maloprodajnih cijena naftnih derivata na domaćem tržištu. Slijedeći politiku EK-a, Vlada RH je u veljači 2022. godine donijela paket mjera za ublažavanje rasta cijena energenata vrijedan 4,8 milijardi kuna. Među mjerama su promjene u sustavu naknada socijalno ugroženim kupcima te jednokratne naknade umirovljenicima kao pomoć pri plaćanju troškova za energiju. Značajno je proširen opseg korisnika vaučera za električnu energiju i plin, a mjesečni iznos naknade udvostručen je na razdoblje od godinu dana. Posebna jednokratna naknada (energetski dodatak) osigurana je za preko 700 tisuća umirovljenika.

U tim okolnostima HERA je pristupila žurnim doradama odgovarajućih metodologija, regulatorni okvir i mehanizam prilagodila je na dinamične odnose i velike skokove cijena na tržištima električne energije i plina. Donijela i odluke o novim iznosima tarifnih stavki u okviru zajamčene opskrbe električnom energijom i javne usluga opskrbe plinom i zajamčene opskrbe plinom. Osiguran je kontinuitet opskrbe onih krajnjih kupaca energije čiji opskrbljivači bi mogli doći u poteškoće ili više ne bi bili poslovno sposobni osigurati opskrbu plinom, odnosno električnom energijom. Osigurana je i zaštita potrošača kategorije kućanstava i kategorije malih poslovnih subjekta od velikih cjenovnih udara u kratkom vremenu.

HERA kao hrvatsko nacionalno neovisno regulatorno tijelo provodi regulaciju energetskih djelatnosti u RH u skladu s obvezama propisanim hrvatskim nacionalnim zakonskim okvirom, uz neovisnost odlučivanja u odnosu na izvršnu vlast i interese gospodarskih subjekta surađuje s Vladom RH i drugim relevantnim nacionalnim tijelima, a kao jedna od punopravnih članica sudjeluje u radu europskih regulatornih tijela i njihovih udruženja te dosljedno slijedi energetske i regulatorne politike EU. HERA će i nadalje u svom djelovanju promicati načela razvidnosti, nepristranosti, otvorenosti, etičnosti i odgovornosti. Također, podupirat će ekonomski održivo, razvidno i učinkovito obavljanje energetskih djelatnosti u RH u duhu temeljnih načela europske energetske politike, dugoročne sigurnosti opskrbe energijom te ostvarivanja dobrobiti za krajnje kupce u pogledu cijena, kvalitete i sigurnosti opskrbe energijom. Trajna je obveza HERA-e da stalno radi na svom daljnjem razvoju i javnosti svoga rada, da podiže stručna i znanstvena znanja svojih djelatnika u svrhu što kvalitetnijeg obavljanja regulatornih poslova iz domene svoje odgovornosti.

Mr. sc. Danijel Zamboki
Predsjednik Upravnog vijeća
Hrvatska energetska regulatorna agencija

2 SAŽETI PREGLED ENERGETSKOG SEKTORA

2.1 Električna energija

Ukupna potrošnja električne energije u Republici Hrvatskoj (dalje: Republika Hrvatska i RH) u 2021. godini iznosila je 18.495 GWh. Nakon dvije uzastopne godine smanjenja potrošnje, u 2021. godini je došlo do oporavka potrošnje. U odnosu na 2020. godinu zabilježeno je povećanje ukupne potrošnje električne energije od čak 7,1%. Najveći dio ukupne potrošnje električne energije pokriven je proizvodnjom iz elektrana na teritoriju Republike Hrvatske (14.153 GWh, 76,5%), dok je ostatak pokriven uvozom električne energije (4.342 GWh, 23,5%). Proizvodnjom elektrana na teritoriju Republike Hrvatske i dijelom proizvodnje Nuklearne elektrane Krško koja pripada HEP-u d.d. podmireno je 91,6% ukupne potrošnje električne energije u Republici Hrvatskoj. Pritom je proizvodnjom iz obnovljivih izvora energije (u iznosu od 10.113 GWh) pokriveno 54,7% ukupne potrošnje električne energije. Rast proizvodnje električne energije iz distribuiranih izvora energije¹ nastavljen je i u 2021. godini, kada je proizvedeno 1.661 GWh električne energije, 17,4% više u odnosu na 2020. godinu. Oko 99% električne energije iz distribuiranih izvora energije proizvedeno je korištenjem obnovljivih izvora energije. Udio isporučene električne energije iz distribuiranih izvora energije u ukupnoj potrošnji elektroenergetskog sustava u 2021. godini iznosio je 9%. Porast proizvodnje hidroelektrana na visokom naponu početkom i krajem 2021. godine, uz proizvodnju vjetroelektrana i distribuiranih izvora energije, za posljedicu je imao da je hrvatski elektroenergetski sustav u određenim danima bio fizički neto izvoznik električne energije. U 2021. godini došlo je do pada neto uvoza, porasta proizvodnje hidroelektrana i ostalih obnovljivih izvora energije, dok je proizvodnja iz fosilnih izvora ostala na razini 2020. godine. Time se Republika Hrvatska nastavila približavati indikativnom nacionalnom cilju od 63,8% udjela obnovljivih izvora energije u bruto neposrednoj potrošnji električne energije do 2030. godine kako je to navedeno u *Integriranom nacionalnom energetske i klimatskom planu za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. do 2030. godine* (dalje: NECP).

Priključna snaga svih elektrana na teritoriju Republike Hrvatske na kraju 2021. godine iznosila je 5.534 MW (2.202 MW hidroelektrana, 2.049 MW na fosilna goriva, 981 MW vjetroelektrana itd.) od čega se 3.485 MW odnosno 63% odnosi na proizvodna postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije. Od ukupne priključne snage svih elektrana na teritoriju Republike Hrvatske, 503 MW odnosi se na distribuirane izvore energije. Na kraju 2021. godine u distribucijskoj mreži status korisnika postrojenja za samoopskrbu imalo je 1.570 krajnjih kupaca (851 u 2020. godini), svi sa sunčanim elektranama unutar svojih instalacija, ukupne priključne snage oko 9 MW u smjeru predaje u mrežu (4 MW više u odnosu na 2020. godinu). U 2021. godini korisnici postrojenja za samoopskrbu u mrežu su predali 5 GWh električne energije (3 GWh više u odnosu na 2020. godinu, što predstavlja značajno povećanje). Dakle, u tom segmentu vidljiv je značajan porast u odnosu na 2020. godinu, a osobito u odnosu na 2019. godinu (desetostruko povećanje u svim iznosima). Tijekom 2021. godine 223 kupca sa samoopskrbom su izgubila taj status zato jer su na godišnjoj razini u mrežu isporučili više električne energije nego što su iz mreže preuzeli.

Maksimalno opterećenje hrvatskog prijenosnog sustava iznosilo je 3.072 MW i dogodilo se 16. kolovoza 2021. godine, a minimalno opterećenje iznosilo je 1.237 MW i dogodilo se 2. svibnja 2021. godine.

Iz izvješća o praćenju sigurnosti opskrbe Hrvatskog operatora prijenosnog sustava d.d. (dalje: HOPS) i iz izvješća o praćenju sigurnosti opskrbe HEP-Operatora distribucijskog sustava d.o.o. (dalje: HEP-ODS) te trenutačno raspoloživih podataka koje HERA-i dostavljaju HOPS i HEP-ODS, može se zaključiti da je razina sigurnosti opskrbe električnom energijom u hrvatskom elektroenergetskom sustavu zadovoljavajuća.

Hrvatska elektroprivreda d.d. (dalje: HEP d.d.) s ovisnim društvima dominira u instaliranoj snazi proizvodnih postrojenja, proizvedenoj električnoj energiji i prodanoj električnoj energiji na veleprodajnom tržištu. Na hrvatskom tržištu u 2021. godini ukupni volumen trgovanja bio je 65,3 TWh, a HEP d.d. je u njemu sudjelovao sa 41,2 TWh (tržišni dio volumena trgovanja).

¹ Distribuirani izvori i/ili distribuirana proizvodnja energije (engl. distributed generation) je termin kojim se označavaju i nazivaju izvori odnosno proizvodna postrojenja električne ili nekog drugog korisnog oblika energije koja su priključena na distribucijsku mrežu, najčešće su locirana neposredno ili u blizini korisnika energije i mjesta potrošnje, tj. decentralizirna su u odnosu na „velike“ energetske mreže i na njih priključene „velike“ izvore.

U 2021. godini volumen trgovanja na Hrvatskoj burzi električne energije d.o.o. (dalje: CROPEX) iznosio je 5.967 GWh što je na razini iz 2020. godine. Na CROPEX-ovom unutardnevnom tržištu registrirani članovi kupili su 197,6 GWh a prodali 294,3 GWh. Uz to je na unutardnevnoj razini u istoj godini slovenska burza od CROPEX-a kupila 594,7 GWh, a mađarska burza 632,1 GWh. U pogledu povezivanja tržišta dan unaprijed, početak povezivanja tržišta zasnovanog na tokovima snaga u Core regiji (CORE FB MC – *engl. Core Flow-based Market Coupling*) očekuje se sredinom 2022. godine. Dana 13. siječnja 2021. godine došlo je do razdvajanja hrvatske zone trgovanja od SDAC (*engl. Single day ahead coupling*) tržišta na granici sa Slovenijom zbog tehničkih problema talijanske burze. Razdvajanje tržišta se dogodilo i na granicama između Italije i Austrije, Italije i Francuske, Austrije i Slovenije te Grčke i Italije. Kako je Hrvatska sa SDAC tržištem povezana jedino preko granice sa Slovenijom, CROPEX je radio u izoliranom načinu rada, što je rezultiralo malim volumenom trgovanja i značajnim odstupanjem cijena od uobičajenih vrijednosti.

U drugoj polovici 2021. godine došlo je do višestrukog povećanja veleprodajnih cijena električne energije koje je povezano s višestrukim povećanjem cijena prirodnog plina i ugljena te cijena emisijskih jedinica u Europi. Visoke cijene električne energije zadržale su se i u prvom dijelu 2022. godine. S obzirom na iznimno visoke cijene električne energije iz terminskih ugovora (*engl. Futures*) iz prvog dijela 2022. godine, očekuje se zadržavanje cijena električne energije na visokim razinama i u narednom periodu.

Maloprodajno tržište električne energije u Republici Hrvatskoj je potpuno otvoreno i nema reguliranih cijena. Izuzetak u regulaciji cijena je zajamčena opskrba koja se aktivira kada kupac iz kategorije poduzetništvo ostane bez ugovora o opskrbi s tržišnim opskrbljivačem električne energije, kako bi kupci imali neprekinutu opskrbu električnom energijom. Zajamčenu opskrbu obavlja HEP ELEKTRA d.o.o. Krajnje kupce iz kategorije kućanstvo koji nisu odabrali opskrbljivača na tržištu električne energije opskrbljuje HEP ELEKTRA d.o.o. u okviru univerzalne usluge, po cijeni koju slobodno određuje.

Ukupna prodaja električne energije krajnjim kupcima u 2021. godini iznosila je 16.827 GWh², što je 8,3% više nego u 2020. godini. U odnosu na prodaju u 2020. godini, prodaja električne energije kategoriji poduzetništvo na visokom naponu u 2021. godini porasla je za 14,7%, kategoriji kućanstvo za 8,6% i kategoriji poduzetništvo na niskom naponu za 6,6%. Na tržištu električne energije u Republici Hrvatskoj udio opskrbljivača ovisnih društava HEP-a d.d. (HEP-Opskrba d.o.o. i HEP ELEKTRA d.o.o.) u opskrbi električnom energijom svih kupaca u 2021. godini iznosio je 90%, što je više u odnosu na udio od 84% iz 2020. godine. Tri najveća opskrbljivača u opskrbi krajnjih kupaca iz kategorije kućanstvo imala su 99% tržišnog udjela. U opskrbi krajnjih kupaca iz kategorije poduzetništvo tri najveća opskrbljivača imala su 93% tržišnog udjela, što je smanjenje koncentracije u odnosu na 2020. godinu kada je taj udio iznosio 94%. Od ukupno prodane električne energije kućanstvima u 2021. godini, 88% odnosi se na HEP ELEKTRA-u d.o.o., odnosno na opskrbu u okviru univerzalne usluge. Udio poduzetništva unutar okvira zajamčene opskrbe iznosio je 9%.

Prosječna ukupna prodajna cijena električne energije na maloprodajnom tržištu (sadrži naknadu za korištenje prijenosne i distribucijske mreže i cijenu električne energije, bez poreza i ostalih davanja) na razini 2021. godine bila je veća u odnosu na 2020. godinu (na srednjem naponu s 0,60 kn/kWh porasla je na 0,63 kn/kWh, na niskom naponu za kategoriju poduzetništvo s 0,77 kn/kWh porasla je na 0,79 kn/kWh), ali je na niskom naponu za kategoriju kućanstvo ostala jednaka i iznosila 0,79 kn/kWh³. Cijena za krajnje kupce kategorije kućanstvo u okviru univerzalne usluge nije se mijenjala. Iako je u drugoj polovici 2021. godine došlo do višestrukog povećanja veleprodajnih cijena električne energije, to povećanje se nije odrazilo na krajnje kupce kategorije kućanstvo. Međutim, krajnjim kupcima iz kategorije poduzetništvo kojima su istekli ugovori s dugoročnom nepromjenjivom cijenom, ponuđeni su novi ugovori s višestruko većim cijenama električne energije. Krajnji kupci iz kategorije kućanstvo u prvom tromjesečju 2022. godine nisu osjetili veliki porast cijena na veleprodajnom tržištu. Međutim, od 1. travnja 2022. godine došlo je do povećanja ukupne prodajne cijene električne energije i za kategoriju kućanstvo. Tako su za prosječnog krajnjeg kupca iz kategorije kućanstvo na univerzalnoj opskrbi prosječni mjesečni troškovi porasli 15 kn za tarifni model „Plavi” odnosno 28 kn za tarifni model „Bijeli”, 133 kn za tarifni model „Crveni” i 8 kn za tarifni model „Crni”.

² U iznos prodane električne energije uključena je i energija za crpni i kompenzacijski rad RHE Velebit (148 GWh).

³ Cijene su izračunate na temelju prosječnih cijena određenih primjenom tarifnih stavki za prijenos električne energije i tarifnih stavki za distribuciju električne energije te prema podacima opskrbljivača.

HERA je krajem 2021. godine na temelju zahtjeva operatora sustava donijela odluke o iznosima tarifnih stavki za prijenos električne energije i tarifnih stavki za distribuciju električne energije koji na godišnjoj razini povećavaju planirane prihode od tarifa operatora sustava u 2022. godini (HOPS-a za 5,8 %, a HEP-ODS-a za 4,9%). Povećanje tarifnih stavki za prijenos i distribuciju električne energije bilo je nužno zbog velikog povećanja cijena električne energije na veleprodajnom tržištu i na tržištu terminskih ugovora za 2022. godinu i zbog povećanja planskih troškova za nabavu energije za pokriće gubitaka u 2022. godini (buduća regulacijska godina). Prema novim tarifnim stavkama, očekuje se povećanje prosječnih mjesečnih troškova za naknadu za korištenje mreže za kategoriju kućanstvo u iznosu 6,51 kn (povećanje od 8,1%), a za kategoriju poduzetništvo na niskom naponu za 23,12 kn (povećanje od 3,9%). Međutim, s ciljem olakšavanja pozicije krajnjih kupaca električne energije, nove tarifne stavke primjenjuju se s odgodom, od 1. travnja 2022. godine.

Vlada Republike Hrvatske je 16. veljače 2022. godine donijela paket mjera za ublažavanje rasta cijena energenata vrijedan 4,8 milijardi kuna. Među mjerama vezanim za električnu energiju su promjene u sustavu naknada socijalno ugroženim kupcima te jednokratne naknade umirovljenicima kao pomoć pri plaćanju troškova za energiju. U okviru tih mjera, značajno je proširen opseg korisnika vaučera za električnu energiju i plin, a mjesečni iznos naknade povećan je s 200 na 400 kuna na razdoblje od godinu dana. Posebna jednokratna naknada (energetski dodatak) za 721 tisuću umirovljenika s mirovinom do 4.000 kuna određena je u iznosu od 400 do 1.200 kuna.

Pokazatelji kvalitete usluge priključenja HEP-ODS-a su znatno ispod propisanog općeg standarda kvalitete usluge te će HERA u narednom razdoblju inzistirati na poboljšanju navedenih pokazatelja. Osobito je nezadovoljavajući pokazatelj pravovremenog priključenja građevine na mrežu jednostavnim priključkom. Broj pisanih prigovora na pouzdanost napajanja se značajno smanjio, s 24 na 11, a na kvalitetu napona s 83 na 58. Ostali pokazatelji kvalitete usluga HEP-ODS-a su se poboljšali u odnosu na prethodnu godinu.

Potresi koji su se dogodili u 2020. godini su uzrokovali oštećenja na velikom broju distribucijskih postrojenja u DP Elektra Sisak, DP Elektra Zagreb i DP Elektra Karlovac, te je od većih objekata znatno stradala TS 110/20 kV Petrinja. HEP-ODS je u 2020. i 2021. godini uspio osigurati značajan dio sredstava potrebnih za obnovu oštećenih objekata i postrojenja na potresima pogođenim područjima. HERA je HEP-ODS-u odobrila promjenu financijskog okvira *Desetogodišnjeg (2021. - 2030.) plana razvoja distribucijske mreže HEP-ODS-a s detaljnom razradom za početno trogodišnje i jednogodišnje razdoblje* u dijelu koji se odnosi na jednogodišnje razdoblje za 2021. godinu u iznosu 75,5 milijuna kuna u svrhu sanacije šteta od potresa.

Vezano za potresom pogođena područja, Vlada Republike Hrvatske donijela je 18. siječnja 2021. godine *Zaključak Vlade Republike Hrvatske u vezi provedbe otpisa potraživanja i naknade potraživanja za energiju isporučenu krajnjim kupcima na potresom pogođenim područjima* (dalje: Zaključak Vlade RH) za razdoblje od siječnja do ožujka 2021. godine te 25. ožujka 2021. godine *Zaključak Vlade RH za travanj 2021. godine*. Na temelju zaključaka Vlade Republike Hrvatske, sva kućanstva iz pogođenih općina i gradova, bez obzira na stupanj pretrpljene štete, oslobođena su plaćanja troškova električne energije. Navedene općine i gradovi su: Grad Petrinja, Grad Glina, Grad Sisak, Grad Hrvatska Kostajnica, Općina Lekenik, Općina Sunja, Općina Donji Kukuruzari, Općina Majur, Općina Dvor, Općina Topusko, Općina Gvozd, Općina Jasenovac, Općina Hrvatska Dubica, Općina Martinska Ves, Općina Pokupsko i Općina Kravarsko. U skladu s prethodno navedenim zaključcima, Skupština Hrvatske elektroprivrede d.d. je 18. siječnja 2021. godine donijela *Odluku o otpisu potraživanja za energiju krajnjih kupaca iz kategorije kućanstvo na potresom pogođenim područjima* (dalje: *Odluka o otpisu potraživanja*).

Prekozonski kapaciteti na granicama Republike Hrvatske u svim vremenskim okvirima dodjeljuju se na tržišni način. Regionalni dražbeni uredi, odnosno JAO (*engl. Joint Allocation Office*) za granice sa Slovenijom, Mađarskom i Srbijom te SEE CAO (*engl. Coordinated Auction Office in South East Europe*) za granicu s Bosnom i Hercegovinom, provode godišnje, mjesečne i dnevne dražbe. Na granici sa Slovenijom provode se implicitne dodjele kapaciteta putem povezivanja dan unaprijed tržišta Hrvatske i Slovenije. HOPS provodi bilateralnu dodjelu ukupnih unutardnevnih kapaciteta u oba smjera na granici s Bosnom i Hercegovinom, dok operator prijenosnog sustava iz Srbije (Elektromreža Srbije) provodi unutardnevne dodjele na granici sa Srbijom. Od studenoga 2019. godine hrvatske granice sa Slovenijom i Mađarskom uključene su u povezivanje unutardnevnih tržišta zemalja Europske unije (dalje: Europska unija ili EU) kroz XBID projekt (*engl. Cross Border Intraday Market Project -XBID*).

Uredba (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o unutarnjem tržištu električne energije (dalje: Uredba (EU) br. 2019/943) propisuje da operatori prijenosnih sustava ne smiju ograničavati količinu prekozonskih kapaciteta koju treba staviti na raspolaganje sudionicima na tržištu, kao sredstvo za rješavanje zagušenja unutar njihove vlastite zone trgovanja ili kao sredstvo upravljanja tokovima energije koji su rezultat transakcija unutar zona trgovanja. Minimalno 70% kapaciteta treba biti raspoloživo za prekozonsko trgovanje. HERA je krajem 2021. godine odobrila HOPS-u zahtjev za odgodu primjene navedenog uvjeta do donošenja akcijskog plana za rješavanje prepoznatih strukturnih zagušenja. Akcijski plan donosi nadležno Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja (dalje: Ministarstvo) u suradnji s HERA-om na temelju podataka HOPS-a, a njegovo se donošenje očekuje sredinom 2022. godine.

HERA je odobrila *Desetogodišnji plan razvoja prijenosne mreže 2022. - 2031., s detaljnom razradom za početno trogodišnje i jednogodišnje razdoblje* i *Desetogodišnji (2022. - 2031.) plan razvoja distribucijske mreže HEP-ODS-a s detaljnom razradom za početno trogodišnje i jednogodišnje razdoblje*. U desetogodišnjom razdoblju HOPS planira oko 4,2 milijarde kuna investicija iz vlastitih sredstava, 1,6 milijardi kuna investicija iz već osiguranih sredstava iz fondova EU-a, prvenstveno iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti (dalje: NPOO), 942 milijuna kuna investicija za koje će se zatražiti financiranje iz fondova EU-a te 2,6 milijardi kuna investicija za stvaranje tehničkih uvjeta u mreži koje bi se trebale financirati iz naknade za priključenje ili fondova EU-a. Ukupna planirana ulaganja u razvoj distribucijske mreže u desetogodišnjem razdoblju iznose oko 12,7 milijardi kuna. Od toga se na investicije uvjetovane priključenjem novih korisnika na mrežu i povećanjem priključne snage postojećih korisnika odnosi oko 4,5 milijardi kuna.

Gubici električne energije u distribucijskoj mreži u 2021. godini iznosili su 1.212 GWh odnosno 7,2% od neto preuzete električne energije koja je iznosila 16.877 GWh. Trošak električne energije za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži iznosio je 521,9 milijuna kuna. HEP-ODS je u 2020. godini proveo javno nadmetanje za nabavu električne energije za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži za 2021., 2022. i 2023. godinu, na temelju kojeg su sklopljena dva ugovora. U jednom je ugovorena kupovina temeljnog proizvoda (bazne energije) po nepromjenjivoj ugovorenoj cijeni, dok je u drugome ugovorena kupovina promjenjive količine električne energije po cijeni koja dijelom (25%) ovisi o cijeni na kratkoročnim tržištima, čime je ublažen utjecaj povećanja cijena električne energije s kratkoročnog tržišta na ostvareni trošak nabave energije za pokriće gubitaka u 2021. godini.

Gubici električne energije u prijenosnoj mreži u 2021. godini iznosili su 478 GWh odnosno 2% od ukupno prenesene električne energije koja je iznosila 24.199 GWh. Na temelju ostvarenih rezultata u 2020. godini, HOPS je i u 2021. godini nastavio povećavati udio nabavljene energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži na kratkoročnim tržištima. Međutim, u drugoj polovici 2021. godine neočekivano su višestruko porasle cijene električne energije na veleprodajnim tržištima, što je dovelo do porasta ostvarenih troškova nabave energije za pokriće gubitaka (287 milijuna kuna) u odnosu na planske (184 milijuna kuna).

HERA izdaje rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije na vremensko razdoblje od 25 godina, kojima proizvođač stječe prava i obveze povlaštenog proizvođača za pojedino postrojenje. Važno je istaknuti da status povlaštenog proizvođača nije istovjetan ostvarivanju prava na poticajnu cijenu za isporučenu električnu energiju, već je samo jedan od uvjeta za ostvarenje prava na državnu potporu. Državna potpora se ostvaruje na temelju ugovora koji se sklapa s HROTE-om. HROTE novčana sredstva za isplatu poticaja prikuplja iz tri glavna izvora: naknade za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije koju plaćaju krajnji kupci, regulirane prodaje dijela električne energije opskrbljivačima i slobodne prodaje dijela električne energije na tržištu.

Na kraju 2021. godine u sustavu poticanja bilo je 1.365 postrojenja priključne snage 1.049 MW, koja su u 2021. godini proizvela oko 3,5 TWh električne energije za koju je povlaštenim proizvođačima u sustavu poticanja isplaćeno oko 3,3 milijarde kuna. Prosječna isplaćena poticajna cijena iznosila je 0,95 kn/kWh. Za usporedbu treba napomenuti da je godišnji prosjek cijena električne energije na tržištu dan unaprijed na CROPEX-u u 2021. godini iznosio 0,86 kn/kWh.

U 2021. godini HROTE-u je, kao voditelju EKO bilančne grupe⁴, bila omogućena slobodna prodaja na tržištu električne energije 60% ukupno proizvedene električne energije EKO bilančne grupe (2,1 TWh od ukupno 3,5

⁴ EKO bilančnu grupu čine proizvodna postrojenja električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije za čiju su neto isporuku električne energije u mrežu povlašteni proizvođači električne energije s HROTE-om sklopili ugovor o

TWh). Krajem 2021. godine uredbom Vlade Republike Hrvatske taj udio je smanjen na 40% s ciljem ublažavanja posljedica porasta cijena na veleprodajnim tržištima.

Novi **Zakon o tržištu električne energije** koji je stupio na snagu 22. listopada 2021. godine mijenja dosadašnji duboki pristup izračunu naknade za priključenje novih korisnika mreže i za povećanje priključne snage postojećih korisnika mreže na elektroenergetsku mrežu hibridnim pristupom. Operatoru sustava propisana je obveza stvaranja tehničkih uvjeta u mreži, u skladu s desetogodišnjim planovima razvoja prijenosne odnosno distribucijske mreže, koji moraju biti usklađeni s važećom strategijom prostornog razvoja Republike Hrvatske i prostornim planovima. U skladu s navedenim, HERA izrađuje novu metodologiju utvrđivanja naknade za priključenje na elektroenergetsku mrežu novih korisnika mreže i za povećanje priključne snage postojećih korisnika mreže.

Prema podacima HOPS-a, iskazan je interes za priključenje na prijenosnu mrežu projekata proizvodnih postrojenja ukupne priključne snage 12 GW, uglavnom postrojenja koja koriste energiju sunca i vjetra. Pritom se 87% snage planiranih postrojenja nalazi u nacionalnoj statističkoj regiji Jadranska Hrvatska⁵, a 70% priključne snage planiranih postrojenja u tri županije: Zadarskoj, Šibensko-kninskoj i Splitsko-dalmatinskoj. Novi **Zakon o tržištu električne energije** mijenja postupak priključenja i izdavanje energetske odobrenja, a s ciljem ostvarivog i održivog prihvata obnovljivih izvora energije u elektroenergetski sustav Republike Hrvatske.

*Direktivom 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o energetske učinkovitosti, izmjeni direktiva 2009/125/EZ i 2010/30/EU i stavljanju izvan snage direktiva 2004/8/EZ i 2006/32/EZ (dalje: Direktiva 2012/27/EU)*⁶ odnosno *Direktivom 2018/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o izmjeni Direktive 2012/27/EU o energetske učinkovitosti (dalje: Direktiva 2018/2002)*⁷ te **Zakonom o energetske učinkovitosti**, na općenit način su određene dužnosti HERA-e vezane za energetske učinkovitost. HERA prvenstveno ispunjava navedene dužnosti donošenjem podzakonskih akata koji usmjeravaju HOPS i HEP-ODS te korisnike mreže na ponašanje u skladu s načelima energetske učinkovitosti. Pri određivanju troškova u postupku donošenja tarifnih stavki za prijenos električne energije i distribuciju električne energije razmatra se količina gubitaka električne energije u mreži, a u postupku odobravanja desetogodišnjih planova razvoja razmatraju se investicije i mjere za smanjenje tehničkih gubitaka u prijenosnoj i distribucijskoj mreži. Nužno je naglasiti kako tehničke gubitke zbog fizikalnih zakona nije moguće eliminirati, pri čemu svako daljnje smanjenje tehničkih gubitaka zahtijeva sve veća ulaganja. Također, provedba mjera mora uvažavati sigurnost pogona i zadovoljenje tehničkih propisa te razvoj mreže.

S ciljem doprinosa ostvarenju nacionalnih okvirnih ciljeva energetske učinkovitosti, **Zakonom o energetske učinkovitosti** utvrđeni su obvezni kumulativni ciljevi ušteda energije u krajnjoj potrošnji energije. Obvezni kumulativni ciljevi ostvaruju se kombinacijom sustava obveze energetske učinkovitosti utvrđenim **Zakonom o energetske učinkovitosti** i alternativnim mjerama politike definiranim u NECP-u. Sustav obveza energetske učinkovitosti obvezuje opskrbljivače energije na uštede kod potrošača energije.

Prema **Zakonu o energetske učinkovitosti**, mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti ostvarene u prijenosu i distribuciji električne energije smatraju se alternativnim mjerama politike za postizanje dijela obveznog kumulativnog cilja ušteda energije. NECP odnosno desetogodišnji planovi razvoja mreže sadrže mjere koje će HOPS i HEP-ODS provoditi u navedenim razdobljima kao alternativne mjere.

Ministarstvo po službenoj dužnosti, rješenjem određuje obvezu uštede energije u kWh za pojedinu godinu, a stranke obveznice su dužne dostavljati izvješće o ostvarenim uštedama Ministarstvu te unositi podatke o provedenim mjerama u Sustav za praćenje, mjerenje i verifikaciju ušteda energije (dalje: SMIV). Prema očitovanjima koje je HERA dobila od aktivnih opskrbljivača električnom energijom, gotovo svi aktivni opskrbljivači električnom energijom, koji su bili obveznici u 2021. godini, ispunili su svoje obveze i prijavili ih Ministarstvu.

otkupu električne energije (sustav poticanja i zajamčena otkupna cijena) i za čiji je plan proizvodnje, odstupanje i prodaju zadužen HROTE.

⁵ Prema Nacionalnoj klasifikaciji statističkih regija 2021. (HR_NUTS 2021.) („Narodne novine“, br. 125/19).

⁶ Direktiva 2012/27/EU ili Direktiva o energetske učinkovitosti 2012/27/EU.

⁷ Direktiva 2018/2002/EU ili Direktiva o izmjeni Direktive o energetske učinkovitosti 2018/2002/EU.

HROTE je u 2021. godini bilančnim grupama obračunao odstupanja u iznosu od 161 milijuna kuna što predstavlja značajno povećanje u odnosu na 2020. godinu (oko 45 milijuna kuna). Pritom je EKO bilančnoj grupi obračunato 53,6 milijuna kuna, a 46,1 milijuna kuna odnosi se na odstupanja povezana s nabavom energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži.

Potrebe za rezervom snage za ponovnu uspostavu frekvencije s automatskom aktivacijom (aFRR) iznosile su za 2021. godinu prosječno ± 59 MW po satu. Potrebe rezerve snage za ponovnu uspostavu frekvencije s ručnom aktivacijom (mFRR) za uravnoteženje sustava su iznosile +120 MW i -100 MW po satu te za mFRR za sigurnost sustava +130 MW po satu. HOPS je koristio i rezervu snage za održavanje frekvencije (FCR) u iznosu od ± 15 MW po satu koju je pribavio od HEP-Proizvodnje d.o.o. bez plaćanja. Pomoćne usluge i energija uravnoteženja plaćale su se na temelju jediničnih cijena i ostvarenih količina. HEP-Proizvodnja d.o.o. je u 2021. godini bila najveći pružatelj pomoćnih usluga sustava⁸, pri čemu je bila jedini pružatelj usluge energije uravnoteženja iz aFRR i mFRR. Korisnici mreže izvan HEP-a d.d. u okviru pilot projekta također su pružali uslugu mFRR za sigurnost sustava. Ukupni troškovi pružanja pomoćnih usluga iznosili su 295,2 milijuna kuna, od čega se 82% odnosilo na rezervu snage za uravnoteženje. Ukupni troškovi energije za uravnoteženje u 2021. godini iznosili su 135 milijuna kuna. Na temelju *Uredbe Komisije (EU) 2017/2195 o uspostavljanju smjernica za električnu energiju uravnoteženja* HOPS će se u nadolazećem razdoblju uključiti u rad triju EU platformi za uravnoteženje elektroenergetskog sustava: IN⁹ platforme (za razmjenu odstupanja), aFRR platforme i mFRR platforme.

U sinkronom području kontinentalne Europe (SA CE)¹⁰ 8. siječnja 2021. godine dogodio se incident koji je doveo do razdvajanja sinkronog područja u dva dijela. Incident je bio predmet analize udruženja Europska mreža operatora prijenosnih sustava za električnu energiju (*engl. European Network of Transmission System Operators for Electricity* - ENTSO-E). Inicijalni događaj je bio ispad dijela opreme i postrojenja na 400 kV razini u TS Ernestinovo zbog preopterećenja. U kratkom vremenu, za manje od pet minuta, došlo je do potpunog razdvajanja sinkronog područja na dva dijela. Razdvajanje je izazvalo manjak energije i pad frekvencije mreže u zapadnom dijelu, a višak energije i porast frekvencije u istočnom dijelu sinkronog područja. Povodom predmetnog incidenta razdvajanja sinkronog područja kontinentalne Europe, koji je klasificiran kao opsežan incident, u skladu s važećim pravilima oformljena je stručna skupina koja je provela analizu incidenta te izradila odgovarajuće izvješće. Glavni zaključci toga izvješća su da su operatori prijenosnih sustava brzo i koordinirano reagirali na stabilizaciji sustava, povratku frekvencije na nominalno stanje te resinkronizaciji. Prema tome, nije bilo većeg utjecaja na sigurnost opskrbe krajnjih kupaca. Također je otkriveno da su razlozi razdvajanja bili neočekivano velika razmjena električne energije između istočne i zapadne Europe i lošija stabilnost sustava u tom trenutku. Budući da se očekuje dodatno povećanje prekograničnog trgovanja u budućnosti, u izvješću se zaključuje da će biti potrebno provoditi točnije proračune vezane za sigurnost sustava te nastaviti koordinacije svih operatora prijenosnih sustava u Europi. U izvješću se navode 22 preporuke za razmatranja i daljnju implementaciju.

2.2 Prirodni plin

Tržište prirodnog plina u 2021. godini obilježio je snažan porast nabavnih cijena prirodnog plina na europskim tržištima plina koji je u nizu europskih zemalja, tako i u Republici Hrvatskoj, izazvao pokretanje niza mjera u svrhu ublažavanja rasta cijena plina, ublažavanja cjenovnog udara na gospodarstvo i kućanstva, zaštite ugroženih kupaca i borbe protiv energetske siromaštva.

Tijekom 2021. godine dolazi do popuštanja epidemioloških mjera i postepenog oporavka gospodarstva nakon pandemije COVID-19, što je izazvalo povećanu potražnju za prirodnim plinom u Europi. Uz navedeno, a

⁸ Pomoćne usluge sustava su usluge i proizvodi u elektroenergetskom sustavu koji služe za regulaciju frekvencije i regulaciju snage razmjene s drugim elektroenergetskim sustavima u svrhu uravnoteženja sustava, regulaciju napona i jalove snage, ponovno pokretanje elektroenergetskog sustava nakon raspada i služe za vođenje elektroenergetskog sustava u stanju kada njegov pojedini dio radi odvojeno od ostatka elektroenergetskog sustava.

⁹ Imbalance Netting (hrv. postupak razmjene odstupanja).

¹⁰ Sinkrona zona (područje) je jedan i jedinstveni, povezani elektroenergetski sustav (elektrana, elektroenergetskih mreža, korisnika električne energije, potrošača...) i područje u kojem se održavaju zadani sinkroni pogonski parametri, prije svega frekvencija. Sinkrona zona Europe uključuje i povezuje najveći dio EU i među najvećima je u svijetu.

uzimajući u obzir vremenski uvjetovanu razinu i dinamiku potrošnje plina i ograničenu opskrbu plinom te razinu popunjenosti skladišnih kapaciteta i usko globalno LNG tržište plina, kao i geopolitičke faktore, u drugom tromjesečju 2021. godine došlo je do rekordnog porasta veleprodajnih cijena plina na europskim tržištima koje su se odrazile i na hrvatsko tržište plina.

Navedena situacija višestrukog porasta cijena na europskim veleprodajnim tržištima plina, rezultirala je i u Republici Hrvatskoj izuzetno velikim povećanjem cijena plina u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu, što se prvenstveno odrazilo na krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo, dok je krajnja cijena za kupce iz kategorije kućanstvo koji koriste javnu uslugu opskrbe plinom bila određena odgovarajućim odlukama HERA-e i nije se značajnije mijenjala do 31. ožujka 2022. godine.

Prosječna prodajna cijena plina na veleprodajnom tržištu u Republici Hrvatskoj, bez PDV-a u 2021. godini iznosila je 0,2813 kn/kWh, što je za 109,0% više u odnosu na 2020. godinu, kada je iznosila 0,1346 kn/kWh. Istovremeno, u zadnjem tromjesečju 2021. godine prosječna prodajna cijena na veleprodajnom tržištu bez PDV-a iznosila je 0,4889 kn/kWh, što je za 229,6% više u odnosu na isto razdoblje godinu dana ranije.

Ukupna prosječna maloprodajna cijena plina u Republici Hrvatskoj, bez PDV-a za krajnje kupce kategorije poduzetništvo¹¹ u 2021. godini iznosila je 0,2934 kn/kWh, što u odnosu na 2020. godinu predstavlja povećanje za 79,9%. Istovremeno, u zadnjem tromjesečju 2021. godine prosječna maloprodajna cijena za krajnje kupce kategorije poduzetništvo bez PDV-a iznosila je 0,4404 kn/kWh, što je za 151,2% više u odnosu na zadnje tromjesečje 2020. godine.

Prosječna prodajna cijena plina bez PDV-a za krajnje kupce kategorije kućanstvo¹² koji koriste javnu uslugu opskrbe plinom u Republici Hrvatskoj u 2021. godini iznosila je 0,2709 kn/kWh, što u odnosu na 2020. godinu predstavlja povećanje za 0,3%. Navedeno je rezultat primjene odredbi *Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu („Narodne novine“, br. 108/20 i 20/22)* kao mjere zaštite krajnjih kupaca iz kategorije kućanstvo putem reguliranja uvjeta opskrbe plinom na godišnjoj razini.

Krajnja cijena plina za poduzetništvo, bez uračunatih poreza, u Republici Hrvatskoj u 2021. godini bila je za 5,7% viša u odnosu na prosjek u zemljama EU, dok je krajnja cijena plina za poduzetništvo, s uračunatim porezima, u Republici Hrvatskoj u 2021. godini bila za 1,9% niža od europskog prosjeka.

Krajnja cijena plina za kućanstva, bez uračunatih poreza, u Republici Hrvatskoj u 2021. godini i dalje je bila značajno niža u odnosu na prosjek u državama članicama EU, i to za 35,5%, dok je krajnja cijena plina za kućanstvo, s uračunatim porezima, u Republici Hrvatskoj u 2021. godini bila za 45,6% niža od europskog prosjeka.

U plinskoj godini 2021/2022. rezervacije kapaciteta na godišnjoj razini na ulazima u transportni sustav Republike Hrvatske povećane su za oko 26%. Naime, u 2021. godini korisnici transportnog sustava iskazali su značajan interes za rezervacijom kapaciteta na ulazu iz terminala za ukapljeni prirodni plin (dalje: terminal UPP), odnosno na ulaznoj mjernoj stanici (dalje: UMS) Omišalj, što je uzrokovalo smanjenje rezervacija kapaciteta na ulazima na interkonekcijama s Republikom Slovenijom (UMS Rogatec) i Mađarskom (UMS Dravaszerdahely) u odnosu na 2020. godinu. Najveći maksimalni iskorišteni kapacitet na razini pojedinih ulaza u transportni sustav u 2021. godini ostvaren je upravo na ulazu iz terminala za UPP, i to u iznosu 2,94 GWh/h, što je za 6,1% više u odnosu na maksimalni iskorišteni kapacitet u 2020. godini, a koji je tada ostvaren na UMS Dravaszerdahely. U odnosu na 2020. godinu značajno je smanjen maksimalno iskorišteni kapacitet ulaza na UMS Rogatec, i to za 78,2%. U dijelu ulaza iz domaće proizvodnje nastavljen je pad iskorištenosti kapaciteta, i to za 27,4% u odnosu na iskorištenost navedenog ulaza u 2020. godini.

U 2021. godini, odnosno 1. siječnja 2021., terminal za UPP započeo je s komercijalnim radom. Operator terminala za UPP, energetski subjekt LNG Hrvatska d.o.o., sklopio je ugovore o zakupu kapaciteta terminala za UPP za razdoblje 2021.-2040. s pet korisnika terminala, pri čemu je za prve tri plinske godine zakupljen

¹¹ Kategorija poduzetništvo odnosi se na sve krajnje kupce plina koji nisu kućanstvo. Zakonom o tržištu plina („Narodne novine“, br. 18/18 i 23/20) definiran je kupac koji nije kućanstvo, i to kao kupac koji kupuje plin koji nije namijenjen uporabi u vlastitom kućanstvu.

¹² Ponderirani prosjek prema isporučenim količinama plina za krajnje kupce kategorije kućanstvo koji koriste javnu uslugu, za svakog pojedinog opskrbljivača u obvezi javne usluge.

cjelokupni kapacitet terminala za UPP. U 2021. godini na terminal za UPP pristiglo je ukupno 19 brodova za prijevoz UPP-a iz 7 različitih zemalja.

Udjeli ukupnih ugovorenih kapaciteta terminala za UPP za razdoblje 2021.-2040. godine, po korisnicima terminala za UPP, sa stanjem na kraju 2021. godine, bilo je: MWM CEEnergy Croatia d.o.o. 41,53%, HEP d.d. 29,88%, MET Croatia Energy Trade d.o.o. 16,43%, INA d.d. 12,15% i PPD d.o.o. 0,01%.

Ukupna količina prirodnog plina izmjerena na ulazu u transportni sustav u 2021. godini iznosila je 31.712 GWh (domaća proizvodnja 5.775 GWh, uvoz na interkonekcijama 6.225 GWh, uvoz iz terminala za UPP 15.703 GWh i ulaz sa skladišta 4.009 GWh), što je 2,4% manje u odnosu na 2020. godinu. Na ulazu u transportni sustav Republike Hrvatske iz terminala za UPP ostvarene količine pline iznosile su 15.703 GWh, odnosno 49,5% ukupno transportirane količine plina. Ukupno transportirane količine plina za grupe izlaza iz transportnog sustava u Republici Hrvatskoj u 2021. godini iznosile su 31.674 GWh, što je 2,5% manje u odnosu na ukupno transportirane količine u 2020. godini.

Ukupno isporučena količina prirodnog plina krajnjim kupcima u Republici Hrvatskoj na maloprodajnom tržištu u 2021. godini iznosila je 27.486 GWh (poduzetništvo na transportnom sustavu 14.319 GWh, kućanstvo 6.557 GWh, poduzetništvo na distribucijskom sustavu 5.580 GWh te izvoz na interkonekcijama 1.030 GWh), što je za 2,1% manje u odnosu na 2020. godinu.

Prirodni plin se u Republici Hrvatskoj nabavljao iz više izvora, iz domaće proizvodnje, iz uvoza plina na interkonekcijama te iz terminala za UPP, što je svakako indikator diverzificiranosti dobavnih pravaca te sigurnosti opskrbe.

U 2021. godini ukupno 14 opskrbljivača i trgovaca plinom prodavalo je plin na veleprodajnom tržištu. Zadržana je umjerena razina konkurencije na veleprodajnom tržištu plina, uz dominaciju nekoliko najvećih opskrbljivača plinom. Naime, pokazatelj koncentracije tržišne moći, Herfindhal-Hirschmann Indeks (dalje: HHI), na veleprodajnom tržištu plina Republike Hrvatske (ne uključujući prodaju za potrebe opskrbe u obvezi javne usluge), u 2021. godini iznosio je 2.160, dok je u 2020. godini iznosio 2.699, što je i dalje pokazatelj umjerene dominacije manjeg broja opskrbljivača na veleprodajnom tržištu plina. Navedena dominacija se, ako se gleda udio bilančnih skupina u ukupno isporučenim količinama prirodnog plina na ulazima u transportni sustav, odnosi na MVM CEEnergy Croatia d.o.o., PRVO PLINARSKO DRUŠTVO d.o.o. te GEOPLIN d.o.o. Ljubljana.

HHI na maloprodajnom tržištu plina Republike Hrvatske, u kategoriji kupaca poduzetništvo, u 2021. godini zabilježen je na nešto nižoj razini u odnosu na 2020. godinu, te je iznosio 2.056.

Tržište prirodnog plina u 2021. godini obilježio je i nastavak otvaranja maloprodajnog tržišta za kupce iz kategorije kućanstvo, odnosno nastavljene su aktivnosti pojedinih opskrbljivača plinom u smislu ponude ugovora o opskrbi plinom kućanstvima na tržišnim (nereguliranim) osnovama. U 2021. godini u odnosu na 2020. godinu zabilježen je značajan porast broja provedenih promjena opskrbljivača plinom. U 2021. godini promjena opskrbljivača plinom provedena je po 76.775 zahtjeva kupaca. Registar obračunskih mjernih mjesta (dalje: ROMM) koji predstavlja jedinstvenu elektroničku bazu podataka o obračunskim mjernim mjestima krajnjih kupaca operatora transportnog sustava i svih operatora distribucijskog sustava u Republici Hrvatskoj, a kojeg vodi operator tržišta plina energetski subjekt Hrvatski operator tržišta energije d.o.o. (dalje: HROTE), omogućava kvalitetniju i bržu provedbu postupka promjene opskrbljivača plinom.

Opskrbljivačima u obvezi javne usluge je u prvom tromjesečju 2021. godine bilo omogućeno kupovati plin za potrebe krajnjih kupaca iz kategorije kućanstvo koji koriste javnu uslugu opskrbe plinom od opskrbljivača na veleprodajnom tržištu (dalje: OVT) po reguliranim uvjetima, što nije isključivalo mogućnost kupovine plina i od opskrbljivača ili trgovaca plinom na tržištu plina. Uzimajući u obzir odredbe **Zakona o tržištu plina**, nakon 31. ožujka 2021. godine uloga OVT-a je ukinuta, a također više se ne propisuje niti referentna cijena plina koja je predstavljala najvišu cijenu po kojoj je OVT mogao prodavati plin opskrbljivačima u obvezi javne usluge. Veleprodajna komponenta u strukturi krajnje cijene opskrbe plinom za kupce iz kategorije kućanstvo koji koriste javnu uslugu, odnosno trošak nabave plina, od 1. travnja 2021. godine u cijelosti odražava cijenu plina na referentnom plinskom tržištu i određuje se na temelju ostvarenih cijena trgovanja sezonskim terminskim ugovorima (zima i ljeto) za isporuku plina u regulacijskoj godini na europskom plinskom tržištu TTF (*engl. Title Transfer Facility*), ostvarenih u razdoblju od 11 mjeseci koji prethode regulacijskoj godini.

Kao rezultat javnog natječaja, kojeg je HERA provela u razdoblju od listopada do prosinca 2020. godine, javnu uslugu opskrbe plinom za potrebe krajnjih kupaca kategorije kućanstvo, za razdoblje od 1. travnja 2021. do

30. rujna 2024. godine, za sva distribucijska područja u Republici Hrvatskoj obavlja 14 opskrbljivača plinom, a ne više 32 koliko je ih bilo do 31. ožujka 2021. Javnim natječajem za odabir opskrbljivača plinom u obvezi javne usluge proveden je predviđeni korak postupne deregulacije hrvatskog plinskog tržišta koji je definiran važećim **Zakonom o tržištu plina**. Od donošenja odluka o određivanju opskrbljivača u obvezi javne usluge opskrbe plinom iz prosinca 2020. godine prema kojima su opskrbljivači u obvezi javne usluge dužni održavati pokazatelje pravne, tehničke, stručne i financijske kvalificiranosti, kao i druge uvjete na temelju kojih su odabrani na javnom natječaju, HERA je kontinuiranom komunikacijom upućivala opskrbljivače u obvezi javne usluge na obveze propisane donesenim odlukama te pratila izvršavanje tih obveza kroz tražena postupanja i dostavu dokumentacije.

Značajan porast broja promjena opskrbljivača proveden je kod kupaca koji imaju pravo na opskrbu plinom u obvezi javne usluge, pri čemu je provedeno 72.729 promjena opskrbljivača za navedenu kategoriju kupaca, što je 95% od svih provedenih promjena opskrbljivača plinom. Navedeno je osobito bilo izraženo u ožujku i travnju 2021. godine, i to na distribucijskim područjima na kojima su određeni novi opskrbljivači u obvezi javne usluge.

S ciljem otklanjanja prepreka i daljnjeg razvoja maloprodajnog tržišta plina, HERA je provodila niz mjera i aktivnosti, od kojih su najvažnije bile:

- informiranje sudionika tržišta plina o njihovim pravima i obvezama, posebice u dijelu ugovaranja opskrbe plinom za krajnje kupce, pri čemu su na mrežnim stranicama HERA-e objavljene i detaljnije informacije koje su dostupne na sljedećim poveznicama:
https://www.hera.hr/hr/html/odgovori_plin.html
https://www.hera.hr/hr/docs/2022/Obavijest_2022-03-11_02.pdf,
- nastavak unaprjeđenja postupaka i aktivnosti kod pružanja informacija dionicima na tržištu plina putem Registra obračunskih mjernih mjesta (dalje: ROMM),
- unaprjeđenje podzakonskih propisa kojima se uređuju uvjeti obračuna i naplata isporučenog plina temeljem gornje ogrjevne vrijednosti (*engl. Gross calorific value of gas - GCV*), s početkom primjene od 1. listopada 2022. te
- prikupljanje mišljenja i preporuka zainteresirane javnosti i energetskih subjekata putem javnog savjetovanja u sklopu donošenja relevantnih podzakonskih propisa, odnosno *Izmjena Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za transport plina („Narodne novine“, br. 79/20 i 36/21), Izmjena i dopuna Općih uvjeta opskrbe plinom („Narodne novine“, br. 50/18, 88/19, 39/20 i 100/21), Izmjena i dopuna Mrežnih pravila plinskog distribucijskog sustava („Narodne novine“, br. 50/18, 88/19, 36/20 i 100/21), Izmjena i dopuna Metodologije utvrđivanja cijene nestandardnih usluga za transport plina, distribuciju plina, skladištenje plina, prihvata i otpremu ukapljenog prirodnog plina i javnu uslugu opskrbe plinom („Narodne novine“, br. 48/18, 25/19, 134/21 i 9/22) i Izmjena i dopuna Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu („Narodne novine“, br. 108/20 i 20/22).*

U svrhu zaštite krajnjih kupaca HERA je tijekom 2021. godine kontinuirano podsjećala i tražila od svih opskrbljivača plinom da osiguraju da krajnji kupci budu zaštićeni od nepoštenih i zavaravajućih načina kupnje, da odredbe ugovora o opskrbi plinom krajnjeg kupca budu poštene te da na jasan, jednostavan i nedvojbjen način obuhvate prava i obveze opskrbljivača i kupca. U razdoblju od srpnja 2021. do siječnja 2022. godine HERA je provodila aktivnosti u dijelu analize ponuda, tipskih ugovora i ugovornih uvjeta opskrbljivača plinom koji opskrbljuju krajnje kupce kategorije kućanstvo te je od pojedinih opskrbljivača plinom, kod kojih je dolazilo do većih promjena opskrbljivača, tražila očitovanje o načinu na koji je osigurano da su krajnji kupci upoznati s uvjetima opskrbe plinom prije sklapanja ugovora, kao i da joj se dostavi cjelokupna dokumentacija koju su opskrbljivači plinom dostavljali krajnjim kupcima prilikom nuđenja tržišnih ugovora. Kao rezultat navedenih aktivnosti, opskrbljivači plinom uskladili su tipske ugovore i ugovorne uvjete o čemu su bili dužni i izvijestiti krajnje kupce.

U lipnju 2021. godine, a u skladu s *Izmjenama i dopunama Pravila korištenja sustava skladišta plina („Narodne novine“, br. 58/21)*, operator sustava skladišta plina energetski subjekt Podzemno skladište plina d.o.o. proveo je raspodjelu 32 raspoloživa standardna paketa skladišnog kapaciteta (dalje: SBU), koja su bila stavljena na tržište za ugovorno razdoblje od 1. travnja 2022. do 31. ožujka 2027. godine. Raspodjela skladišnih kapaciteta provedena je uspostavom aukcije kao novog modela raspodjele koji omogućava efikasniju raspodjelu kapaciteta te je temeljem obavljene raspodjele SBU-a po kriteriju najvećeg iznosa

ponuđene aukcijske premije raspoloživi broj SBU-a dodijeljen za 5 korisnika, odnosno podnositelja zahtjeva za raspodjelu.

U prosincu 2021. godine HERA je prema odredbama *Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za distribuciju plina* („Narodne novine“, br. 48/18) donijela *Odluku o iznosu tarifnih stavki za distribuciju plina* („Narodne novine“, br. 141/21 i 32/22) kojom su određeni iznosi tarifnih stavki za distribuciju plina za treće regulacijsko razdoblje koje započinje 1. siječnja 2022., a završava 31. prosinca 2026. godine, za 33 operatora distribucijskog sustava. Na temelju donesene *Odluke* došlo je do smanjenja prosječne tarifne stavke za distribuciju plina za 2022. u odnosu na 2021. godinu, i to za oko 7,9%, pri čemu je na 23 distribucijska područja došlo do smanjenja, a na 8 distribucijskih područja do povećanja tarifne stavke za distribuciju plina.

Prema *Metodologiji utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu* („Narodne novine“, br. 108/20 i 20/22), cijena plina za krajnje kupce kategorije kućanstvo koji koriste javnu uslugu sastoji se od troška nabave plina, troška distribucije plina i troška opskrbe plinom. S tim u vezi, a zbog izmjene troška distribucije plina, u prosincu 2021. godine donesena je i *Odluka o iznosu tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom za razdoblje od 1. siječnja do 31. ožujka 2022.* („Narodne novine“, br. 141/21 i 147/21) kojom je određena cijena plina za krajnje kupce kategorije kućanstvo koji koriste javnu uslugu opskrbe plinom za svih 14 opskrbljivača u obvezi javne usluge koji djelatnost obavljaju na 33 distribucijska područja u Republici Hrvatskoj.

U ožujku 2022. godine HERA je donijela *Odluku o iznosu tarifnih stavki za skladištenje plina* („Narodne novine“, br. 36/22) kojom su određeni iznosi tarifnih stavki za skladištenje plina za treće regulacijsko razdoblje od 1. travnja 2022. do 31. prosinca 2026. godine. Iznos tarifne stavke za ugovoreni SBU na godišnjoj razini za 2022. godinu smanjen je za 3,9% u odnosu na 2021. godinu. Donesene tarifne stavke za skladištenje plina za treće regulacijsko razdoblje temelje se na izračunu planiranog dozvoljenog prihoda operatora sustava skladišta plina, koji sadrži i utvrđenu razliku provedene redovne revizije dozvoljenih prihoda za godinu 2016. i godine drugog regulacijskog razdoblja 2017., 2018., 2019., 2020., i koji je, između ostalog, temeljen i na planiranim investicijskim projektima za treće regulacijsko razdoblje. Najznačajniji investicijski projekt koji je operator sustava skladišta plina planirao za razdoblje od 2022. do 2026. godine odnosi se na prvu fazu izgradnje novog vršnog podzemnog skladišta plina Grubišno polje, koja obuhvaća istražne radove i početna investicijska ulaganja u nabavu i ugradnju opreme za projekt, a koji je HERA u sklopu odobravanja investicijskog plana ulaganja u godinama trećeg regulacijskog razdoblja i prihvatila.

S obzirom na aktualnu situaciju višestrukog porasta cijena plina na europskim veleprodajnim tržištima plina, što je od zadnjeg tromjesečja 2021. godine rezultiralo porastom prodajnih cijena plina za krajnje kupce koji nisu kućanstvo izvan granica raspona cijene zajamčene opskrbe predviđenih *Metodologijom utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu* („Narodne novine“, br. 108/20), HERA je u veljači 2022. godine donijela *Izmjene i dopune Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu* („Narodne novine“, br. 20/22). *Izmjenama i dopunama Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu* propisan je novi način određivanja krajnje cijene zajamčene opskrbe za krajnje kupce koji nisu kućanstvo, na način da ona većom dinamikom, odnosno na tromjesečnoj razini, odražava aktualna tržišna kretanja. Slijedom navedenih *Izmjena i dopuna Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu*, što predstavlja promijenjene uvjete obavljanja zajamčene opskrbe u odnosu na dotadašnje uvjete, pristupilo se provedbi javnog natječaja za određivanje novog zajamčenog opskrbljivača plinom. Na temelju javnog natječaja kojeg je HERA provela u razdoblju od 18. do 25. veljače 2022. godine, HERA je u ožujku 2022. godine donijela *Odluku o određivanju zajamčenog opskrbljivača plinom* kojom je za zajamčenog opskrbljivača plinom u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 10. ožujka 2022. do 30. rujna 2024. godine određen energetski subjekt HEP-PLIN d.o.o.

Radi financijskih problema u poslovanju opskrbljivača plinom, a s ciljem kontinuirane opskrbe plinom krajnjih kupaca, HERA je u ožujku i travnju 2022. godine provodila postupke utvrđivanja opskrbljivača u poteškoćama te je za dva opskrbljivača plinom (IVAPLIN d.o.o. i BROD-PLIN d.o.o.) donijela odluku o početku pružanja zajamčene opskrbe plinom za njihove krajnje kupce. Također, HERA je u istom razdoblju provodila nadzor nad obavljanjem energetske djelatnosti opskrbe plinom radi neispunjavanja obveze osiguravanja dovoljnih količina plina za svoje krajnje kupce i neispunjavanja uvjeta financijske kvalificiranosti te je donijela odluku o privremenom oduzimanju dozvole jednom opskrbljivaču plinom (ZELINSKE KOMUNALIJE d.o.o.), čime su

stečeni uvjeti za zajamčenu opskrbu plinom, a koja je kod krajnjih kupaca tog opskrbljivača plinom započela početkom svibnja 2022. godine.

Također, HERA kontinuirano prati funkcioniranje maloprodajnog i veleprodajnog tržišta plina i provodi aktivnosti iz svoje nadležnosti, pri čemu je u razdoblju od studenog 2021. do ožujka 2022., između ostalog, provela nadzor nad energetskim subjektom GRADSKA PLINARA ZAGREB – OPSKRBA d.o.o. u dijelu primjene *Općih uvjeta opskrbe plinom*, temeljem kojeg je donesena odluka kojom je naloženo postupanje energetskom subjektu GRADSKA PLINARA ZAGREB – OPSKRBA d.o.o. pri postupanju prema krajnjim kupcima kategorije poduzetništvo, odnosno da se u slučajevima spornog povećanja cijene plina krajnjim kupcima ne priječi promjena opskrbljivača plinom kao niti da se daje nalog za obustavu isporuke plina.

2.3 Nafta, naftni derivati i biogoriva

Stanje u sektoru nafte, naftnih derivata i biogoriva u 2021. godini obilježio je pad proizvodnje naftnih derivata, porast uvoza naftnih derivata, te porast transportiranih količina sirove nafte kroz naftovodni sustav. Tijekom 2021. u Rafineriji nafte u Rijeci na preradi bilo je svega 63.000 tona sirove nafte i 32.000 tona kondenzata iz domaće proizvodnje, 713.000 tona ostalih sirovina (iz domaće proizvodnje i uvoza) potrebnih za rafinerijsku preradu te 1,76 mil. tona uvezene sirove nafte iz Azerbajdžana, Nigerije, Libije i Kazahstana. Ukupne potrebe za sirovinama za proizvodnju naftnih derivata iznosile su 2,57 mil. tona.

Proizvodnja naftnih derivata u 2021. godini iznosila je 2,4 milijuna tona te je zabilježeno smanjenje od 4% u odnosu na proizvedenu količinu u 2020. godini. Uvezeno je ukupno 1,6 milijuna tona naftnih derivata, što je porast uvoza od 0,06 milijuna tona, odnosno 3,7% u odnosu na uvezene količine u 2020. godini. Navedeni porast uvoza prvenstveno se može pripisati povećanju gospodarskih aktivnosti nakon prestanka restrikcija uzrokovanih pandemijom COVID-19.

Ukupna proizvodnja ukapljenog naftnog plina u 2021. godini iznosila je 118.000 tona, što je za 68.000 tona, odnosno 37% manje nego u 2020. godini.

Proizvodnja biogoriva u 2021. godini iznosila je 390 tona te je zabilježila značajan rast od 128% u odnosu na proizvedenu količinu u 2020. godini, kada je proizvedeno 171 tona biogoriva.

Od značajnijih događaja koji su obilježili tržište naftnih derivata u 2021. godini treba izdvojiti prestanak poslovanja energetskog subjekta CRODUX PLIN d.o.o., ulazak multinacionalne naftne kompanije Shell plc na hrvatsko tržište preuzimanjem energetskog subjekta APIOS d.o.o., pod tvrtkom CORAL CROATIA d.o.o. te kontinuirani rast cijena naftnih derivata.

Tijekom 2021. godine, potaknut oporavkom svjetskog gospodarstva od pandemije COVID-19 ali i drugim značajnim najavama, promjenama i događajima vezanim za energiju u Europi i svijetu općenito, započeo je značajniji rast cijena svih energenata pa tako i naftnih derivata. Kao odgovor i mjeru ublažavanja nastalog stanja za potrošače naftnih derivata Vlada Republike Hrvatske je 15. listopada 2021. godine donijela *Uredbu o utvrđivanju najviših maloprodajnih cijena naftnih derivata („Narodne novine, br. 112/2021“)*, kojom je ograničen rast maloprodajnih cijena naftnih derivata na domaćem tržištu.

2.4 Toplinska energija

Zakon o tržištu toplinske energije je donio sustavne promjene u uređenju, organizaciji i funkcioniranju sektora toplinske energije te razvoju tržišta toplinske energije. **Zakon** uvodi pojam slobodnog tržišta toplinskom energijom u kojem jedino distribucija toplinske energije ostaje javna usluga nadzirana od regulatornog tijela dok se proizvodnja i opskrba toplinskom energijom prepuštaju djelovanju tržišnih zakonitosti ponude i potražnje.

Međutim, kreiranje tržišta nije zaživjelo u nacionalnom okruženju, izostali su učinci koji su se očekivali u smislu razvoja konkurencije u djelatnostima opskrbe toplinskom energijom i djelatnosti kupca toplinske energije. Nije ostvaren razvoj tržišta i konkurentnosti cijena toplinske energije, a dodatno je cijeli sektor opterećen problemima raspodjele i obračuna toplinske energije u višestambenim zgradama.

U centralnim i zatvorenim toplinskim sustavima, djelatnost kupca toplinske energije i sve energetske djelatnosti vezane za toplinarstvo godinama obavljaju gotovo u potpunosti isti vertikalno integrirani

energetski subjekti. Što se tiče samostalnih toplinskih sustava, djelatnost kupca toplinske energije uglavnom obavljaju energetski subjekti koji obavljaju energetske djelatnosti vezane za toplinarstvo na određenom području, s tim da su u nekim gradovima aktivni i drugi kupci toplinske energije. Prema podacima iz Registra kupaca toplinske energije kojeg vodi HERA, šest najvećih energetskih subjekata (HEP-TOPLINARSTVO d.o.o., Zagreb; GRADSKA TOPLANA d.o.o., Karlovac; Tehnoston d.o.o., Vukovar; GTG VINKOVCI d.o.o., Vinkovci; BROD-PLIN d.o.o., Slavonski Brod; ENERGO d.o.o., Rijeka) obavljaju djelatnost kupca za preko 97% krajnjih kupaca u Republici Hrvatskoj. Od 47 pravnih ili fizičkih osoba upisanih u Registar kupaca toplinske energije, djelatnost kupca toplinske energije u 2021. godini aktivno je obavljalo 72% upisanih. Tijekom 2021. godine upisana su dva nova poslovna subjekta te je obrisana jedan poslovni subjekt iz Registra kupaca toplinske energije.

U 2021. godini HERA je izdala dvije dozvole za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje toplinske energije te tri dozvole za opskrbu toplinskom energijom. Slično kao i prethodne godine, dozvole izdane u 2021. godini prvenstveno su rezultat izgradnje kogeneracijskih postrojenja u sustavu poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije.

U 2021. godini HERA je izdala pet rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije za nova kogeneracijska postrojenja na bioplin, biomasu i na deponijski plin. Većina kogeneracijskih postrojenja u sustavu poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije koristi proizvedenu toplinsku energiju za vlastite potrebe ili isporučuje toplinsku energiju jednom gospodarskom subjektu (drvoprerađivaču ili farmi). Značajan udio toplinske energije utrošene za vlastite potrebe odnosi se na pripremu primarnog energenta (sušenje sječke ili proizvodnja bioplina).

Iako su za postrojenja u sustavu poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracija propisani uvjeti energetske učinkovitosti, postrojenja su uglavnom građena sa svrhom proizvodnje električne energije i to na lokacijama na kojima nema veće potražnje za toplinskom energijom. Međutim, prisutna je tendencija boljeg iskorištavanja toplinske energije u kogeneracijskim postrojenjima sa statusom povlaštenog proizvođača električne energije, prvenstveno dogradnjama sušara uz kogeneracijska postrojenja.

Ako se izuzme izgradnja kogeneracijskih postrojenja u sustavu poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije, većih promjena u smislu razvoja toplinskih sustava nema. Odnosno, ukupni broj krajnjih kupaca toplinske energije, duljina mreže, kao i instalirana snaga proizvodnih postrojenja kod postojećih energetskih subjekata nije se mijenjala u odnosu na prethodnu godinu.

Energetski subjekti koji obavljaju energetske djelatnosti proizvodnje toplinske energije i energetske djelatnosti distribucije toplinske energije u centralnim toplinskim sustavima u 2021. godini zatražili su promjenu iznosa tarifnih stavki za proizvodnju toplinske energije sukladno *Metodologiji utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za proizvodnju toplinske energije („Narodne novine“, br. 56/14)*. Zahtjeve za promjenu iznosa tarifnih stavki za proizvodnju toplinske energije zbog rasta cijene prirodnog plina podnio je energetski subjekt Tehnoston d.o.o. za centralne toplinske sustave Borovo Naselje i Olajnica. Slijedom tih zahtjeva došlo je do povećanja iznosa tarifne stavke za energiju za tarifnu grupu kućanstva (31,42% povećanje za CTS Borovo Naselje i 30,93% povećanje za CTS Olajnica) i za tarifnu grupu industrija i poslovni potrošači (32,35% povećanje za CTS Borovo Naselje i 31,61% povećanje za CTS Olajnica).

Metodologija utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za proizvodnju toplinske energije omogućava pojednostavljenu promjenu iznosa tarifnih stavki za energiju u slučaju promjene cijene goriva koje se koristi za proizvodnju toplinske energije za više od $\pm 5\%$ u odnosu na cijenu goriva na temelju koje su odobreni iznosi tarifnih stavki za energiju. U 2021. godini HERA je zaprimila pet takvih zahtjeva za promjenu iznosa tarifnih stavki za energiju, tri zahtjeva energetskog subjekta Gradska toplana d.o.o. i dva zahtjeva energetskog subjekta Brod-plin d.o.o. Slijedom dva zahtjeva energetskog subjekta Gradska toplana d.o.o. početkom 2021. godine došlo je do smanjenja iznosa tarifnih stavki u 2021. godini za tarifnu grupu kućanstva (smanjenje za 10,46%) i za tarifnu grupu industrija i poslovni potrošači (smanjenje za 25,81%). Zbog povećanja cijene prirodnog plina HERA je zaprimila jedan zahtjev energetskog subjekta Gradska toplana d.o.o. za povećanje iznosa tarifnih stavki za tarifnu grupu industrija i poslovni potrošači te dva zahtjeva energetskog subjekta Brod-plin d.o.o. za povećanje iznosa tarifnih stavki za tarifnu grupu kućanstva i tarifnu grupu industrija i poslovni potrošači. Zahtjev energetskog subjekta Gradska toplana d.o.o. i zahtjevi energetskog subjekta Brod-

plin d.o.o. zaprimljeni su krajem 2021. godine. Slijedom zahtjeva energetskog subjekta Gradska toplana d.o.o. došlo je do povećanja iznosa tarifnih stavki za energiju za tarifnu grupu industrija i poslovni potrošači (povećanje 28,49%) s primjenom od 1. ožujka 2022. Isto tako, slijedom zahtjeva energetskog subjekta Brod-plin d.o.o. došlo je do povećanja iznosa tarifnih stavki za energiju za tarifnu grupu kućanstva (povećanje 26,77%) i za tarifnu grupu industrija i poslovni potrošači (povećanje 31,86%) s primjenom od 1. travnja 2022. U 2021. godini nije bilo većih zakonodavnih aktivnosti odnosno promjena vezanih uz sektor toplinske energije.

Krajem 2021. godine stupio je na snagu **Zakon o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji („Narodne novine“, br. 138/21)** koji donosi obaveze povećanja udjela obnovljivih izvora energije u sektoru grijanja i hlađenja i to okvirno za 1,1 postotna boda kao godišnji prosjek izračunat za razdoblje od 2021. do 2025. i od 2026. do 2030. godine, polazeći od udjela obnovljive energije u sektoru grijanja i hlađenja u 2020. godini.

Povezano sa sustavom poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije, *Uredba o poticanju proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovitih kogeneracija („Narodne novine“, br. 116/18)* te *Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o poticanju proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovitih kogeneracija („Narodne novine“, br. 60/20)* detaljno razrađuju način i uvjete provedbe modela poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovitih kogeneracija. Izravno povezano s tim na snazi je *Uredba o kvotama za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovitih kogeneracija („Narodne novine“, br. 57/20)*, kojom su određene kvote za kogeneracijska postrojenja na biomasu i bioplin, ali nedostaju visokoučinkovite kogeneracije na prirodni plin, kvote za elektrane na tekuća biogoriva (koja su u naravi kogeneracije), kogeneracijska postrojenja koja koriste otpad te druga obnovljiva goriva, kao i kogeneracijska postrojenja koja koriste otpadnu toplinu nastalu u industrijskim procesima.

Nakon provedbe HROTE-ovog prvog Javnog natječaja za dodjelu tržišne premije i zajamčene otkupne cijene za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije, krajem 2020. godine, nastavljena je sustavna dodjela državnih potpora za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije nakon prestanka važenja *Tarifnog sustava za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije („Narodne novine“, br. 133/13, 151/13, 20/14, 107/14 i 100/15)* krajem 2015. godine. U pogledu sektora toplinske energije, slijedom tog natječaja u 2021. godini aktivirana su četiri ugovora o otkupu električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije, dva za elektrane na biomasu i dva za elektrane na bioplin.

Početkom 2022. godine HROTE je na temelju Programa potpore odobrenog od strane Europske komisije (dalje: Europska komisija i EK) raspisao Javni poziv za prikupljanje ponuda za poticanje proizvodnje električne energije iz OIE putem sustava tržišne premije s definiranom ukupnom kvotom za nove projekte od 630 MW, u koji su uključene elektrane na biomasu, bioplin i geotermalne, kapaciteta većeg od 500 kW.

Također, vezano za sustav poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije, *Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o poticanju proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovitih kogeneracija („Narodne novine“, br. 60/20)* omogućila je dodatno produženje prethodnih rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije zbog okolnosti prouzrokovanih pandemijom COVID-19. Konkretno, na zahtjev nositelja projekta prethodna rješenja za postrojenja u izgradnji su se mogla produžiti na razdoblje ne dulje od šest mjeseci od dana isteka važenja prethodnog rješenja.

Vezano za povlaštene proizvođače električne energije, krajem 2021. godine stupio je na snagu novi **Zakon o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji („Narodne novine“, br. 138/21)**. Člankom 41. ovog **Zakona** predviđeno je donošenje uredbe koja prvenstveno razrađuje način i uvjete stjecanja i prestanka statusa povlaštenog proizvođača električne energije, kao i tehničke i pogonske uvjete za proizvodna postrojenja i/ili proizvodne jedinice za koje se stječe status povlaštenog proizvođača električne energije. Donošenje navedene uredbe je od iznimnog značaja HERA-i zbog potrebe da se unaprijede postupci izdavanja rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača, pojasne tehnički uvjeti korištenja postrojenja, značajno razradi pitanje utvrđivanja učinkovitosti kogeneracija te urede druga provedbena pitanja vezana za status povlaštenog proizvođača električne energije.

Početkom 2021. godine na snagu je stupio **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energetskej učinkovitosti („Narodne Novine“, br. 41/21)**. Iako su izmjene koje donosi taj **Zakon** prvenstveno vezane za

prenošenje više direktiva EU, za energetske subjekte u sektoru toplinske energije važne su izmijene u sustavu obveze energetskih ušteda. Naime, donesene su odredbe za novo razdoblje kumuliranja (razdoblje u kojem se prati provedba mjera), a koje traje od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2030. Istovremeno, danom stupanja na snagu tog **Zakona** prestao je važiti *Pravilnik o sustavu obveze energetske učinkovitosti* („Narodne novine“, br. 41/19). Odredbe tog *Pravilnika* su uvrštene u **Zakon o energetske učinkovitosti** odnosno uključene su u *Pravilnik o sustavu za praćenje, mjerenje i verifikaciju ušteda energije* („Narodne novine“, br. 98/21), koji je usvojen u rujnu 2021. godine.

Sustav obveze energetske učinkovitosti obvezuje opskrbljivače na provedbu mjera energetske učinkovitosti u krajnjoj potrošnji na način određen *Direktivom o energetske učinkovitosti 2012/27/EU* odnosno *Direktivom o izmjeni Direktive o energetske učinkovitosti 2018/2002/EU*. **Zakonom o energetske učinkovitosti** predviđena je postupna provedba obveza prema kojoj su u 2019. godini stranke obveznice bili opskrbljivači energije i njihove povezane osobe koje su u 2017. godini isporučili ukupno više od 300 GWh energije, pri čemu se navedeni prag smanjuje na 100 GWh energije u 2020. godini te konačno na prag 50 GWh energije u 2021. godini. Subjekti u sektoru toplinarstva koji su imali tu obvezu za 2021. godinu bili su HEP-Toplinarstvo d.o.o., Zagreb, Brod-plin d.o.o., Slavonski Brod te Energo d.o.o., Rijeka.

Zbog posljedica potresa u 2020. godini, Vlada RH je donijela *Odluku o proglašenju katastrofe na području pogođenom potresom* („Narodne novine“, br. 1/21) kojom je proglašena katastrofa uzrokovana potresom na području Sisačko-moslavačke, Zagrebačke i Karlovačke županije te je donijela tri zaključka vezana za korištenje toplinskih sustava na potresom pogođenim područjima.

Zaključkom Vlade RH od 18. siječnja 2021. godine Hrvatska elektroprivreda d.d. zadužena je da na potresom pogođenim područjima u Sisačko-moslavačkoj županiji i Zagrebačkoj županiji krajnjim kupcima kategorije kućanstvo čije su objekti pretrpjeli štetu, kao posljedicu serije potresa od 28. prosinca 2020. godine, otpiše sva potraživanja vezana za isporučenu energiju te druga potraživanja, odnosno naknade u visini jedinstvenog računa za isporučenu energiju s pripadajućim naknadama za razdoblja siječanj, veljača i ožujak 2021. godine. Temeljem te *Odluke* otpisani su troškovi HEP-Toplinarstva na navedenom području.

Zaključkom Vlade RH od 11. ožujka 2021. godine Ministarstvo zaduženo je da u svrhu sanacije šteta svim kupcima toplinske energije koji prijave potraživanja za isporučenu toplinsku energiju krajnjim kupcima iz kategorije kućanstvo stradalih u potresu na području Sisačko-moslavačke i Zagrebačke županije nadoknadi potraživanja za isporučenu toplinsku energiju u visini izdanih računa za razdoblje siječnja, veljače i ožujka 2021. godine, dok je Zaključkom od 25. ožujka 2021. godine predložen otpis potraživanja i naknade potraživanja za energiju za travanj 2021. godine. Trošak za toplinsku energiju nadoknadit će se iz Državnog proračuna Republike Hrvatske.

Zaključkom Vlade RH od 23. rujna 2021. godine Hrvatska elektroprivreda d.d. zadužena je da na potresom pogođenim područjima u Sisačko-moslavačkoj županiji i Zagrebačkoj županiji krajnjim kupcima kategorije kućanstvo čije su objekti pretrpjeli štetu, da kroz svoja povezana društva otpiše potraživanja nastala priključenjem zamjenskog objekta na elektroenergetsku mrežu, te drugih potraživanja u visini jedinstvenog računa za isporučenu električnu energiju i za potrošnu toplu vodu, uključivo troškove za distribuciju i prijenos električne energije, odnosno distribuciju toplinske energije za potrošnu toplu vodu s pripadajućim naknadama za razdoblje rujan, listopad, studeni i prosinac 2021. Temeljem te *Odluke* otpisani su troškovi HEP-Toplinarstva na navedenom području.

3 ORGANIZACIJSKA STRUKTURA, OVLASTI I AKTIVNOSTI HERA-e

HERA je samostalna, neovisna i neprofitna pravna osoba s javnim ovlastima za regulaciju energetske djelatnosti, osnovana 2004. godine **Zakonom o regulaciji energetske djelatnosti („Narodne novine“, br. 177/04)**.

Poslovi HERA-e su od interesa za Republiku Hrvatsku, a HERA ih obavlja na temelju javne ovlasti.

Rad HERA-e je javan te HERA sve poslove obavlja uz osiguranje primjene načela razvidnosti, objektivnosti i nepristranosti u radu.

3.1 Organizacija

Zakonom o regulaciji energetske djelatnosti („Narodne novine“, br. 120/12 i 68/18) i *Statutom HERA-e* od 16. listopada 2013. godine te izmjenama i dopunama Statuta HERA-e od 29. travnja 2019. godine uređeno je ustrojstvo HERA-e.

HERA ima Upravno vijeće, Ured predsjednika Upravnog vijeća, Samostalni odjel za unutarnju reviziju i stručne službe.

HERA-om upravlja Upravno vijeće koje je odgovorno za stručni rad HERA-e.

Predsjednik Upravnog vijeća rukovodi radom Upravnog vijeća, predstavlja i zastupa HERA-u, zastupa HERA-u u svim postupcima pred sudovima, upravnim i drugim državnim tijelima te pravnim osobama s javnim ovlastima, poduzima sve pravne radnje u ime i za račun HERA-e, organizira i vodi poslovanje HERA-e i odgovoran je za zakonitost rada HERA-e. Predsjednik Upravnog vijeća ima zamjenika.

U stručnim službama obavljaju se stručni, administrativni i tehnički poslovi HERA-e.

Organizacijska shema HERA-e prikazana je na slici 3.1.1.

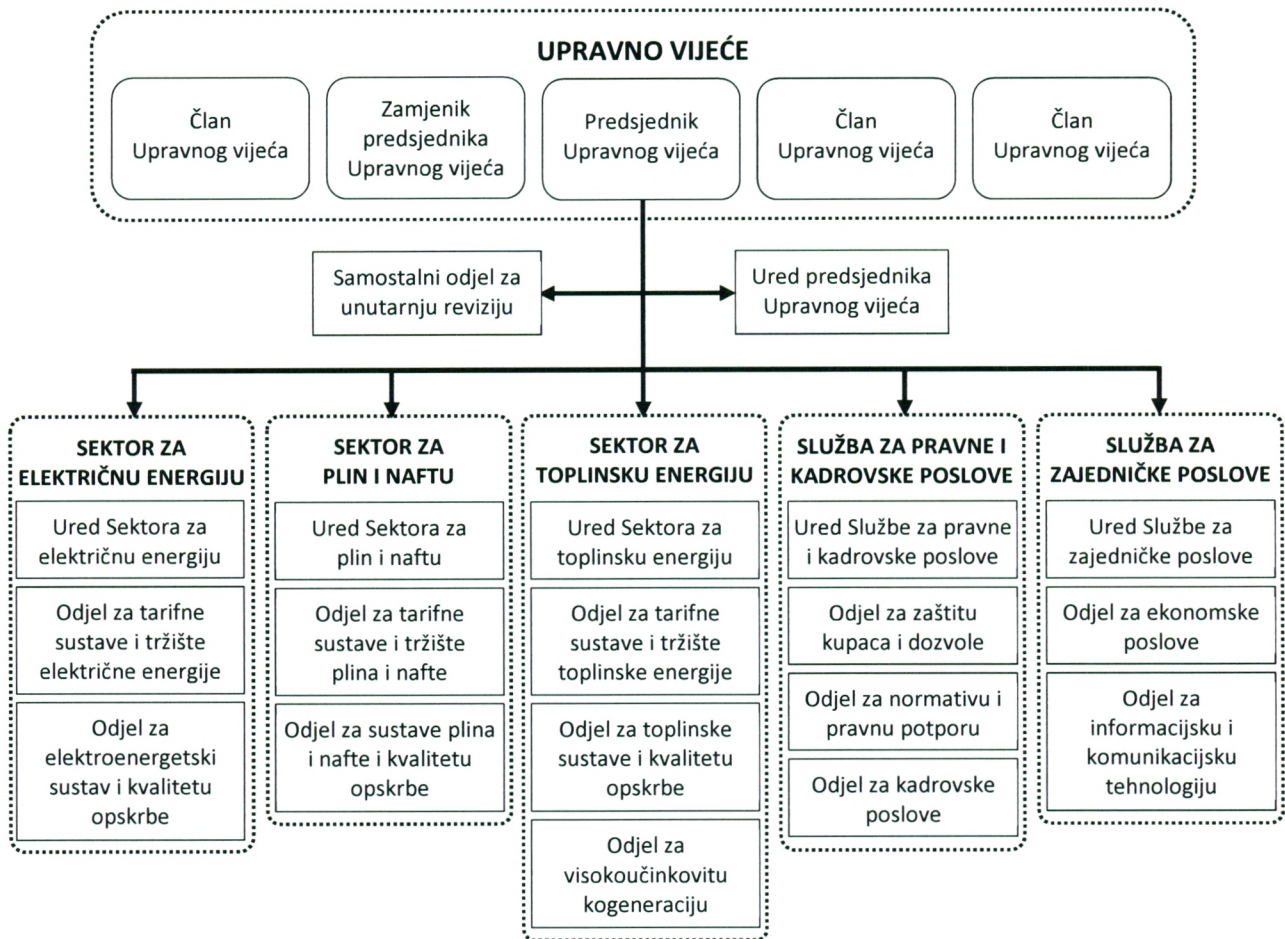
Stručnim službama rukovode direktori koje imenuje predsjednik Upravnog vijeća na temelju javnog natječaja na vrijeme od četiri godine, s mogućnošću ponovnog izbora.

Direktori stručnih službi vode stručni rad sektora, a za svoj rad odgovaraju predsjedniku Upravnog vijeća.

Temeljem *Odluke Vlade Republike Hrvatske o visini naknada za obavljanje poslova regulacije energetske djelatnosti („Narodne novine“, br. 155/08, 50/09 i 103/09 i 21/12)* sredstva za financiranje rada HERA-e osiguravaju se iz sljedećih izvora:

- naknada u iznosu 0,05% od ukupnoga godišnjeg prihoda od prodaje roba i/ili usluga koji su u prethodnoj godini ostvarili energetske subjekti s osnove obavljanja energetske djelatnosti temeljem dozvole za obavljanje energetske djelatnosti i
- naknada za izdavanje dozvola za obavljanje energetske djelatnosti, naknada za stjecanje statusa povlaštenog proizvođača i naknada za rješavanje žalbi, prigovora i zahtjeva.

U ožujku 2022. godine Vlada Republike Hrvatske donijela je novu *Odluku o visini naknada za obavljanje poslova regulacije energetske djelatnosti („Narodne novine“, br. 38/22)* kojom su pojedini iznosi naknada za podnošenje zahtjeva HERA-i smanjeni, dok su oni za podnošenje žalbi ukinuti.

Slika 3.1.1. Organizacijska shema HERA-e

Sukladno odredbi članka 8. **Zakon o regulaciji energetske djelatnosti** („Narodne novine“, br. 120/12 i 68/18), HERA za svoj rad odgovara Hrvatskom saboru.

3.2 Zakonski okvir

Pravni okvir za obavljanje poslova iz nadležnosti HERA-e čine sljedeći propisi:

- **Zakon o regulaciji energetske djelatnosti** („Narodne novine“, br. 120/12 i 68/18),
- **Zakon o energiji** („Narodne novine“, br. 120/12, 14/14, 102/15 i 68/18),
- **Zakon o tržištu električne energije** („Narodne novine“, br.22/13, 102/15, 68/18 i 52/19),
- **Zakon o tržištu električne energije** („Narodne novine“, br. 111/21),
- **Zakon o tržištu plina** („Narodne novine“, br. 18/18 i 23/20),
- **Zakon o tržištu toplinske energije** („Narodne novine“, br. 80/13 i 14/14),
- **Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata** („Narodne novine“, br. 19/14, 73/17 i 96/19),
- **Zakon o biogorivima za prijevoz** („Narodne novine“, br. 65/09, 145/10, 26/11, 144/12, 14/14 , 94/18 i 52/21),
- **Zakon o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji** („Narodne novine“, br. 100/15 i 111/18),
- **Zakon o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji** („Narodne novine“, br. 138/21),
- **Zakon o energetske učinkovitosti** („Narodne novine“, br. 127/14, 116/18, 25/20 i 41/21),
- **Zakon o uspostavi infrastrukture za alternativna goriva** („Narodne novine“, br. 120/16),
- **Zakon o terminalu za ukapljeni prirodni plin** („Narodne novine“, br. 57/18),

- **Zakon o potvrđivanju Ugovora o energetskej zajednici („Narodne novine – Međunarodni ugovori“, br. 6/06 i 9/06),**
- **Zakon o općem upravnom postupku („Narodne novine“, br. 47/09 i 110/21),**
- *Pravilnik o dozvolama za obavljanje energetskej djelatnosti i vođenju registra izdanih i oduzetih dozvola za obavljanje energetskej djelatnosti („Narodne novine“, br. 88/15, 114/15 i 66/18),*
- *Odluka o visini naknada za obavljanje poslova regulacije energetskej djelatnosti („Narodne novine“, br. 155/08, 50/09, 103/09 i 21/12) te*
- ostali podzakonski propisi donijeti temeljem **Zakona o energiji** i drugih zakona kojima se uređuju pojedina tržišta energije.

Od obveza proizašlih iz europskog zakonodavstva, posebno mjesto ima *Uredba (EU) br. 1227/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (dalje: Uredba (EU) br. 1227/2011 ili Uredba REMIT)* kojom se nacionalnim regulatornim agencijama dodjeljuju dodatna zaduženja koja se odnose na praćenje transparentnosti i funkcioniranja europskog energetskeg tržišta. Kroz **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o regulaciji energetskej djelatnosti** iz 2018. godine HERA je dobila ovlasti neophodne za provođenje i tih zadaća.

3.3 Djelatnost

Djelatnost HERA-e propisana je **Zakonom o regulaciji energetskej djelatnosti** i obuhvaća sljedeće poslove:

- izdavanje, produženje i prijenos dozvola za obavljanje energetskej djelatnosti te privremeno i trajno oduzimanje dozvola,
- nadzor energetskej subjekata u obavljanju energetskej djelatnosti,
- nadzor provođenja odredbi o razdvajanju u skladu sa zakonom kojim se uređuje energetski sektor i zakonima kojima se uređuje obavljanje pojedinih energetskej djelatnosti,
- nadzor odvojenog vođenja poslovnih knjiga, kako je propisano zakonom kojim se uređuje energetski sektor i drugim zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije,
- nadzor poštivanja zabrane subvencija između energetskej djelatnosti u skladu sa zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije,
- nadzor poštivanja načela transparentnosti, objektivnosti i nepristranosti u radu operatora tržišta energije,
- davanje suglasnosti na opće akte organiziranja tržišta električne energije i opće akte organiziranja tržišta prirodnog plina,
- izdavanje rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača energije te privremeno i trajno oduzimanje statusa povlaštenog proizvođača,
- donošenje metodologija, odnosno tarifnih sustava u skladu sa **Zakonom o regulaciji energetskej djelatnosti**, zakonom kojim se uređuje energetski sektor i drugim zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije,
- donošenje ili odobravanje cijena, iznosa tarifnih stavki i naknada u skladu s metodologijama, odnosno tarifnim sustavima iz točke 9. stavaka 1. članka 11. **Zakona o regulaciji energetskej djelatnosti**,
- odobravanje planova investicija, razvoja i izgradnje sustava u skladu sa zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije,
- nadzor usklađenosti planova investicija, razvoja i izgradnje operatora prijenosnog sustava i operatora transportnog sustava s razvojnim planovima ENTSO-E i ENTSG,
- nadzor operatora prijenosnog, transportnog i distribucijskog sustava, odnosno vlasnika sustava, drugog energetskeg subjekta ili korisnika sustava u pridržavanju obveza propisanih **Zakonom o regulaciji energetskej djelatnosti**, zakonom kojim se uređuje energetski sektor i drugim zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije te *Uredbom (EU) 2019/943 i Uredbom (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o uvjetima za pristup mrežama za transport prirodnog plina i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1775/2005 (dalje: Uredba (EZ) br. 715/2009),*

- suradnja s regulatornim tijelima država članica EU i susjednih država te Agencijom za suradnju energetskih regulatora (*engl. Agency for the Cooperation of Energy Regulators*) (dalje: ACER),
- suradnja s regulatornim i drugim tijelima u okviru Energetske zajednice u skladu sa **Zakonom o potvrđivanju Ugovora o Energetskoj zajednici**,
- provođenje pravno obvezujućih odluka ACER-a i EK,
- podnošenje godišnjeg izvješća Hrvatskome saboru koje sadrži informacije o poduzetim aktivnostima i postignutim rezultatima vezano za djelokrug poslova iz točki 1. do 8. stavka 1. članka 11. **Zakona o regulaciji energetskih djelatnosti**,
- izvještavanje drugih mjerodavnih državnih tijela, ACER-a, EK i drugih tijela EU, odnosno podnošenje godišnjeg izvješća ACER-u i Europskoj komisiji koje sadrži informacije o poduzetim aktivnostima i postignutim rezultatima vezano za djelokrug poslova iz točki 1. do 8. stavka 1. članka 11. **Zakona o regulaciji energetskih djelatnosti**,
- donošenje uvjeta kvalitete opskrbe energijom u skladu s važećim propisima kojima se uređuje obavljanje pojedinih energetskih djelatnosti,
- donošenje općih uvjeta opskrbe energijom,
- donošenje i nadzor nad metodologijom utvrđivanja naknade za priključenje na mrežu/sustav novih i za povećanje priključne snage/kapaciteta energetskih subjekata i krajnjih kupaca,
- provođenje analize troška i dobiti te pribavljanje mišljenja predstavnika tijela za zaštitu potrošača za uvođenje naprednih mjernih uređaja za krajnje kupce,
- nadzor kvalitete opskrbe energijom u skladu s važećim propisima kojima se uređuje obavljanje pojedinih tržišta energije,
- nadzor transparentnosti funkcioniranja tržišta energije,
- nadzor stupnja otvorenosti, natjecanja i zlouporaba na tržištu energije i u opskrbi kupaca,
- nadzor ograničavajućih ugovora, a posebno ugovora kojima se ograničava broj opskrbljivača te po potrebi obavještavanje nacionalnog tijela za zaštitu tržišnog natjecanja,
- nadzor slobode ugovaranja u pogledu ugovora o opskrbi s mogućnošću prekida te dugoročnih ugovora, pod uvjetom da su u skladu s pravom i politikama EU,
- nadzor vremena koje operatori prijenosnih, odnosno transportnih i distribucijskih sustava trebaju za izvođenje priključaka i popravaka,
- pružanje pomoći, zajedno s drugim mjerodavnim tijelima u osiguranju primjene učinkovitih i propisanih mjera za zaštitu kupaca,
- objava preporuka vezanih za cijene opskrbe energijom koja se obavlja kao javna usluga, najmanje jednom godišnje,
- osiguranje kupcima prava na pristup podacima o vlastitoj potrošnji energije, odnosno izrađivanje i stavljanje na raspolaganje potrošačima, lako razumljivog i na državnoj razini ujednačenog formata prikazivanja podataka o potrošnji te utvrđivanja postupka ostvarivanja prava potrošača i opskrbljivača na pristup podacima o potrošnji, na način da potrošači imaju mogućnost dati pristup podacima o vlastitoj potrošnji registriranim opskrbljivačima, a stranka nadležna za upravljanje podacima o vlastitoj potrošnji dužna je ustupiti te podatke opskrbljivaču, pri čemu su navedene usluge besplatne za potrošača,
- nadzor povjerljivosti podataka kupaca o potrošnji energije,
- praćenje ulaganja u proizvodne elektroenergetske objekte s obzirom na sigurnost opskrbe,
- certificiranje operatora prijenosnog, odnosno transportnog sustava u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje tržište električne energije i zakona kojim se uređuje tržište prirodnog plina,
- nadzor primjene propisanih kriterija za utvrđivanje pristupa sustavu skladišta plina,
- praćenje provedbe mjera koje propisuje Vlada RH za slučaj kriznih situacija u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje energetski sektor,
- poticanje usklađenja razmjene podataka u najvažnijim tržišnim procesima na regionalnoj razini i
- ostali poslovi.

Priopćenja sa sjednica Upravnog vijeća kao i sve odluke redovito se objavljuju na internetskoj stranici HERA-e.

Tijekom 2021. godine održano je 28 sjednica Upravnog vijeća na kojima je razmatrano ukupno 388 točaka dnevnog reda.

3.4 Općenito o aktivnostima i radu HERA-e u 2021. godini

3.4.1 Zaštita kupaca

HERA u okviru svoje nadležnosti aktivno sudjeluje u području zaštite kupaca energije na više načina, i to:

- kroz provođenje nadzora nad radom energetskih subjekata, nadzora nad kvalitetom usluga energetskih subjekata te putem prikupljanja i obrade podataka u vezi s djelatnostima energetskih subjekata u području zaštite potrošača, sukladno odredbama **Zakona o energiji** i zakona kojima se uređuje obavljanje pojedinih energetskih djelatnosti te kroz suradnju s ministarstvima i nadležnim inspekcijama, sukladno posebnim zakonima te
- rješavanjem pojedinačnih žalbi i prigovora kupaca temeljem javnih ovlasti na temelju **Zakona o regulaciji energetskih djelatnosti** te ostalih zakona i propisa kojima se regulira pojedino tržište energije.

Zaštitu svojih prava kupci energije pokreću pred HERA-om putem žalbi i prigovora, predstavki, upita i ostalih podnesaka vezano uz rad energetskih subjekata iz područja električne energije, toplinske energije, prirodnog plina i nafte.

Tijekom 2021. godine u HERA-i je bilo u obradi ukupno 985 podnesaka kupaca energije, od čega 298 upita i 90 ostalih podnesaka, te 597 žalbi i prigovora kupaca energije.

Najčešći razlozi zbog kojih su se krajnji kupci obraćali HERA-i su:

- u sektoru električne energije: evidentiranje korisnika mreže - kupca električne energije, gubitak statusa kupca električne energije - prava na korištenje mreže, kvaliteta opskrbe električnom energijom, obračun - račun, neovlaštena potrošnja električne energije, privremena obustava isporuke električne energije te priključenje na elektroenergetsku mrežu i uvjeti priključenja (detaljni statistički prikaz nalazi se u poglavlju „4.4.4. Zaštita korisnika mreže i ostalih subjekata“ ovoga Izvješća),
- u sektoru plina: obračun - račun, obustava isporuke plina te neovlaštena potrošnja plina (detaljni statistički prikaz nalazi se u poglavlju „5.3.6 Zaštita kupaca“ ovoga Izvješća),
- u sektoru toplinske energije: obračun - račun, izdvajanje iz zajedničkog toplinskog sustava odnosno isključenje cijele zgrade - građevine iz zajedničkog toplinskog sustava te kvaliteta opskrbe toplinskom energijom (detaljni statistički prikaz nalazi se u poglavlju „8.2.4. Zaštita kupaca“ ovoga Izvješća).

HERA je postupajući po prigovorima odnosno drugim zahtjevima krajnjih kupaca donosila odluke o usvajanju ili odbijanju prigovora, žalbe ili drugog zahtjeva ili o odbacivanju podnesaka zbog nepostojanja pravnih pretpostavki za postupanje po istima, upućivala je stranke na nadležna tijela ili davala upute energetskim subjektima za usklađivanje postupanja s relevantnim pravnim okvirom te ukazivala na propise kojima je materija koja je predmet konkretnog podneska regulirana.

Prilikom donošenja odluka o zahtjevima krajnjih kupaca iz njihovih podnesaka, HERA je osobito imala u vidu važnost kontinuirane opskrbe energijom odnosno energentima, kao i kvalitetu opskrbe energentima, što je i Zakon o zaštiti potrošača prepoznao kao izrazito važan element za osiguranje zaštite prava potrošača. HERA drži važnim utjecati na smanjenje broja obustava isporuke energije koje opskrbljivači koriste kao svojevrsna sredstva prisilne naplate dospjelih potraživanja te smatra da se u tu svrhu imaju prvenstveno koristiti zakonom propisani postupci (ovrhe). U prilog navedenome svakako ide okolnost da je HERA, nastavno na preporuke Pučke pravobraniteljice / Pučkog pravobranitelja, u opće uvjete za električnu energiju i plin unijela odredbe koje obvezuju opskrbljivača energijom da već kod prvih poteškoća u podmirenju računa izravno pristupi krajnjem kupcu iz kategorije kućanstvo te mu omogući individualizirani savjet i pomoć za podmirenje računa te postizanje optimalne razine i rasporeda potrošnje električne energije.

Drugi dio 2021. godine obilježili su veliki porasti cijena svih oblika energije na međunarodnom tržištu, a takvi nepovoljni trendovi nastavljeni su i u 2022. godini uz velike turbulencije u okolnostima političkih nestabilnosti

i međunarodnih sukoba, samim time znatnog porasta rizika po dostupnost i cijene prirodnog plina, nafte i naftnih derivata. Takvo stanje lako može prerasti u stanje krize u dobavi i opskrbi određenim energentima. Sve to pred HERA-u stavlja obvezu postupanja i donošenja mjera te zajedničkog usklađenog djelovanja s drugim državnim tijelima i institucijama kojima će se smanjiti, a po mogućnosti i otkloniti svih mogućih rizici po dostupnost, a onda i sigurnu i stabilnu opskrbu energijom odnosno energentima svih kupaca energije u Republici Hrvatskoj. Ne treba isključiti niti mogućnost da se u okolnostima prijetnje velikog rizika ili čak krize na međunarodnom tržištu energije zbog ugroze dobavnih pravaca energije aktiviraju mehanizmi i instrumenti suradnje i zajedničkog postupanja europskih tijela i institucija, poglavito onih regulatornih vezanih za unutarnje europsko energetske tržište, a sve kako bi se ublažile negativne posljedice poremećaja u opskrbi energijom krajnjih kupaca energije.

Protiv postupanja HERA-e u 2021. godini pokrenuto je ukupno 10 sudskih postupaka podnošenjem tužbe nadležnom upravnom sudu, s time da su neki sudski postupci još uvijek u tijeku iz ranijeg perioda. Na dan 31. prosinca 2021. godine bilo je u tijeku 19 sudskih postupaka koji su pokrenuti protiv odluka HERA-e.

Od tih 19 sudskih postupaka koji su bili aktivni na dan 31. prosinca 2021., 18 postupaka se vodilo pred nadležnim upravnim sudom, dok se jedan sudski postupak odnosi na parnični postupak koji se je vodio pred Trgovačkim sudom Zagrebu radi naknade štete zbog postupanja HERA-e, te je isti okončan pravomoćnom presudom Visokog trgovačkog suda kojom je odbijen tužbeni zahtjev tužitelja, pa je tužitelj podnio reviziju Vrhovnom sudu Republike Hrvatske.

Što se tiče samih sudskih postupaka koji su pokrenuti u 2021. godini, radilo se o upravnim sporovima koji su svi pokrenuti pred Upravnim sudom u Zagrebu, a radilo se o dva (2) upravna spora pokrenuta protiv odluke HERA-e o određivanju opskrbljivača u obvezi javne usluge opskrbe plinom (IVAPLIN d.o.o. i Komunalije d.o.o.), dva (2) upravna spora koja su pokrenule zainteresirane osobe protiv istog rješenja HERA-e kojim je na zahtjev stranke izdana dozvola za obavljanje energetske djelatnosti, dva (2) upravna spora koja su pokrenule zainteresirane osobe protiv istog rješenja HERA-e kojim je odobren zahtjev stranke za prijenos prava i obveza iz rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije, jednom (1) upravnom sporu koji je pokrenut protiv rješenja HERA-e o priznanju statusa stranke u upravnom postupku, jednom (1) upravnom sporu protiv rješenja HERA-e kojim je odbijen zahtjev za priznanje statusa stranke u upravnom postupku, te dva (2) upravna spora protiv odluke HERA-e o prigovoru na postupanje operatora prijenosnog sustava.

Dodatno, HERA je aktivno sudjelovala u radu Nacionalnog vijeća za zaštitu potrošača, kao i u izradi Nacionalnog programa za zaštitu potrošača za razdoblje 2021. – 2024., s ciljem da se korisnici usluga u energetske sektoru što bolje upoznaju sa svojim pravima i obvezama, te da potrošači prepoznaju HERA-u kao tijelo kojem se mogu obratiti ako je neko od njihovih prava, definirano propisima kojima se regulira energetske sektor, povrijeđeno.

Također, u 2021. godini HERA je usko surađivala i s ostalim javnopravnim tijelima, kao i s raznim udrugama za zaštitu potrošača. HERA će i ubuduće nastaviti navedenu suradnju, kao i kontakte s potrošačima, bilo putem izravnih odgovora na upite potrošača, bilo putem razmatranja određenih pitanja koja se odnose na prava i zaštitu potrošača.

3.4.2 Statistički podaci o vremenskom razdoblju u kojem je HERA rješavala zahtjeve

Uz **Zakon o regulaciji energetske djelatnosti** i sektorske zakone i podzakonske akte, HERA u svom postupanju u upravnim stvarima vezanima za dozvole za obavljanje energetske djelatnosti i status povlaštenih proizvođača električne energije primjenjuje odredbe **Zakona o općem upravnom postupku**. Člankom 101. stavcima 1. i 2. **Zakona o općem upravnom postupku** propisano je da je službena osoba dužna u slučajevima neposrednog rješavanja na zahtjev stranke rješenje donijeti i dostaviti ga stranci bez odgode, a najkasnije u roku od 30 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva, odnosno u slučajevima vođenja ispitnog postupka službena osoba dužna je na zahtjev stranke rješenje donijeti i dostaviti ga stranci najkasnije u roku od 60 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva.

HERA je po zahtjevima stranaka vezanima za dozvole za obavljanje energetske djelatnosti prosječno izdala 1,2 zaključaka, kojima je tražila otklanjanje nedostataka u zahtjevima, odnosno dostavu dokaza bez kojih se ne može udovoljiti zahtjevu. Postupci pokrenuti po takvim zahtjevima trajali su prosječno 23,74 dana.

HERA je po zahtjevima stranaka vezanima za status povlaštenih proizvođača električne energije prosječno izdala 1,09 zaključaka, kojima je tražila otklanjanje nedostataka u zahtjevima, odnosno dostavu dokaza bez kojih se ne može udovoljiti zahtjevu. Postupci pokrenuti po takvim zahtjevima trajali su prosječno 18,55 dana. Detaljna razrada upravnih postupaka u kojima je HERA donijela odluku u 2021. godini prikazana je kasnije u tekstu ovog Izvješća, i to u poglavljima koja se odnose na električnu energiju, prirodni plin i toplinsku energiju te u poglavlju „11 DODATAK – DOZVOLE ZA OBAVLJANJE ENERGETSKIH DJELATNOSTI“

3.4.3 Električna energija

Aktivnosti HERA-e u sektoru električne energije tijekom 2021. godine uglavnom su bile usmjerene na:

- izradu i donošenje podzakonskih akata kojima se uređuje tržište električne energije,
- provedbu uredbi EU-a,
- donošenje odluka o iznosu tarifnih stavki na temelju metodologija koje se primjenjuju na energetske subjekte koji obavljaju elektroenergetske djelatnosti u okviru javne usluge,
- odobravanje i praćenje provedbe desetogodišnjih planova razvoja prijenosne i distribucijske mreže,
- praćenje gubitaka električne energije u prijenosnoj i distribucijskoj mreži,
- redovito praćenje primjene pravila o vođenju i raspodjeli prekozonskih prijenosnih kapaciteta te usklađenosti režima dodjele kapaciteta,
- praćenje obračuna energije uravnoteženja i obračuna odstupanja sa svrhom unaprjeđenja propisa povezanih s obračunom energije uravnoteženja i obračunom odstupanja, uključujući i primjenu nadomjesnih krivulja opterećenja,
- prikupljanje i obradu podataka o kvaliteti opskrbe električnom energijom te sudjelovanje u izradi izvješća Vijeća europskih energetskih regulatora (*engl. Council of European Energy Regulators*) (dalje: CEER) o kvaliteti opskrbe električnom energijom,
- primjenu Uredbe (EU) br. 1227/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (dalje: Uredba REMIT) kojom se, u suradnji s ACER-om, sprječava trgovanje na temelju povlaštenih informacija i manipulacija tržištem,
- nadzor vođenja razdvojenog računovodstva subjekta koji obavlja elektroenergetsku djelatnost kao javnu uslugu (HEP-ODS),
- izdavanje deset dozvola za obavljanje energetskih djelatnosti (pet dozvola za proizvodnju električne energije, jedna dozvola za opskrbu električnom energijom te četiri dozvole za trgovinu električnom energijom) te jedan postupak obustavljen na zahtjev,
- produženje trinaest dozvola za obavljanje energetskih djelatnosti (osam dozvola za proizvodnju električne energije, jedna dozvola za opskrbu električnom energijom, četiri dozvole za trgovinu električnom energijom) te jedan odbijeni zahtjev za produženjem,
- izdavanje sedam rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije, tri rješenja o izmjeni rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije, dva rješenja o davanju prethodne suglasnosti na planirane promjene uvjeta korištenja proizvodnog postrojenja,
- rješavanje 659 podnesaka odnosno žalbi, prigovora, upita i ostalih podnesaka iz područja električne energije.

HERA je donijela sljedeće odluke o iznosu tarifnih stavki:

- Odluku o iznosu tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu električnom energijom („Narodne novine“, br. 24/21) (za razdoblje od 1. travnja do 30. lipnja 2021. godine),
- Odluku o iznosu tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu električnom energijom („Narodne novine“, br. 65/21) (za razdoblje od 1. srpnja do 30. rujna 2021. godine),
- Odluku o iznosu tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu električnom energijom („Narodne novine“, br. 100/21) (za razdoblje od 1. listopada do 31. prosinca 2021. godine),
- Odluku o iznosu tarifnih stavki za distribuciju električne energije za 2022. godinu („Narodne novine“, br. 138/2021),
- Odluku o iznosu tarifnih stavki za prijenos električne energije za 2022. godinu („Narodne novine“, br. 138/2021).

HERA je dala prethodne suglasnosti na sljedeće podzakonske akte:

- prethodnu suglasnost na *Prijedlog Pravila za upravljanje zagušenjima unutar hrvatskog elektroenergetskog sustava, uključujući spojne vodove*, energetskog subjekta Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb,
- prethodnu suglasnost na *Prijedlog Pravila za unutardnevnu dodjelu prekograničnih prijenosnih kapaciteta između regulacijskih područja Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o. („HOPS“) i Nezavisni operator sistema u Bosni i Hercegovini („NOSBiH“)*, energetskog subjekta Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb,
- prethodnu suglasnost na *Usklađena pravila za dodjelu dugoročnih prava prijenosa i Posebni dodatak usklađenim pravilima za dodjelu za granicu između zona Hrvatske i Srbije*, energetskog subjekta Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb,
- prethodnu suglasnost na *Prijedlog Pravila za dnevnu i unutardnevnu dodjelu kapaciteta za granicu između zona trgovanja Hrvatske i Srbije*, energetskog subjekta Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb.

HERA je dala suglasnosti odnosno prethodne suglasnosti na sljedeće dokumente:

- prethodnu suglasnost na *Prijedlog Desetogodišnjeg (2021.-2030.) plana razvoja distribucijske mreže HEP-ODS-a s detaljnom razradom za početno trogodišnje i jednogodišnje razdoblje*, energetskog subjekta HEP-Operator distribucijskog sustava d.o.o., Zagreb,
- prethodnu suglasnost na *Godišnje izvješće o sigurnosti opskrbe za 2020. godinu*, energetskog subjekta Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb,
- prethodnu suglasnost na *Godišnje izvješće o sigurnosti opskrbe u distribucijskom sustavu za 2020. godinu*, energetskog subjekta HEP-Operator distribucijskog sustava d.o.o., Zagreb,
- suglasnost na *Promjene financijskog okvira odobrenog Desetogodišnjeg (2021.-2030.) plana razvoja distribucijske mreže HEP-ODS-a s detaljnom razradom za početno trogodišnje i jednogodišnje razdoblje*, energetskog subjekta HEP-Operator distribucijskog sustava d.o.o., Zagreb,
- suglasnost na *Godišnji plan nabave energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži za 2022. godinu*, energetskog subjekta Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb,
- suglasnost na *Godišnji plan nabave energije za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži za 2022. godinu*, energetskog subjekta HEP-Operator distribucijskog sustava d.o.o., Zagreb,
- prethodnu suglasnost na *Prijedlog Desetogodišnjeg (2022. - 2031.) plana razvoja distribucijske mreže HEP-ODS-a s detaljnom razradom za početno trogodišnje i jednogodišnje razdoblje*, energetskog subjekta HEP-Operator distribucijskog sustava d.o.o., Zagreb.

HERA je dala prethodne suglasnosti na sljedeće prijedloge ugovora:

- prethodnu suglasnost na *Prijedlog Ugovora o priključenju Solarne elektrane Korlat na prijenosnu mrežu br. N-64/20*, energetskog subjekta Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb,
- prethodnu suglasnost na sklapanje *Dodatka br. 1. Ugovora o prekograničnom redispečingu za 2021. godinu*, energetskog subjekta Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb,
- prethodnu suglasnost na *Prijedlog Dodatka I. Ugovora o međusobnim odnosima vezano uz obračun i naplatu naknade za korištenje prijenosne mreže*, energetskog subjekta Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb,
- prethodnu suglasnost na *Prijedlog Ugovora o zamjeni nekretnina i prijedlog Aneksa Ugovora o osnivanju prava služnosti*, energetskog subjekta Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb,
- prethodnu suglasnost na *Prijedloge Dodatka 2. Ugovora o zakupu poslovnog prostora*, energetskog subjekta Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb,
- prethodnu suglasnost na *Prijedlog Ugovora o priključenju Solarne elektrane Sukošan na prijenosnu mrežu br. N-69/21*, energetskog subjekta Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb,
- prethodnu suglasnost na prihvaćanje *Ponude (Ugovora) o izvršenju radova na izmještanju i kabliranju*, energetskog subjekta Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb,
- prethodnu suglasnost na *Prijedlog Ugovora o priključenju VE Zelovo na prijenosnu mrežu br. N-83/21*, energetskog subjekta Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb,
- prethodnu suglasnost na *Prijedlog Ugovora o opskrbi električnom energijom za razdoblje od jedne godine*, energetskog subjekta Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb,
- prethodnu suglasnost na *Prijedloge ugovora o pružanju pomoćnih usluga*, energetskog subjekta Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb,

- prethodnu suglasnost na *Prijedlog Ugovora o priključenju SE Konačnik na prijenosnu mrežu br. N-123/21*, energetskog subjekta Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb,
- prethodnu suglasnost na sklapanje *Ugovora o prekograničnom redispetchingu za 2022. godinu*, energetskog subjekta Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb,
- prethodnu suglasnost na *Prijedlog Ugovora o dugoročnom zajmu za financiranje investicijskih projekata 2021. godini*, energetskog subjekta Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb.

HERA je donijela odluku o donošenju izvješća odnosno odluke o odobravanju sljedećih dokumenta:

- odluku o davanju odobrenja na *Zajednički prijedlog svih operatora prijenosnog sustava Centralne Europe o uspostavi regionalnih koordinacijskih centara u skladu s člankom 35. Uredbe (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019 o unutarnjem tržištu električne energije*, energetskog subjekta Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb,
- odluku o davanju odobrenja na *Dodatna svojstva FCR-a u skladu s člankom 154. stavkom 2. Uredbe (EU) 2017/1485 od 2. kolovoza 2017. o uspostavljanju smjernica za pogon elektroenergetskog prijenosnog sustava*,
- odluku o davanju odobrenja na *Prijedlog Pravila o priključenju na distribucijsku mrežu*, energetskog subjekta HEP-Operator distribucijskog sustava d.o.o., Zagreb,
- odluku o referentnoj cijeni električne energije za krajnje kupce na niskom naponu i referentnoj cijeni električne energije za krajnje kupce na srednjem i visokom naponu u skladu s člankom 62. stavkom 2. i 3. *Uvjeta kvalitete opskrbe električnom energijom („Narodne novine“, br. 37/17, 47/17, 31/18 i 16/20)*,
- odluku o davanju odobrenja za *Zajednički prijedlog svih operatora prijenosnih sustava Core regije za proračun kapaciteta prve izmjene metodologije koordiniranog proračuna kapaciteta za razdoblje tržišta dan unaprijed za proračun kapaciteta u skladu s člankom 20. i nadalje Uredbe Komisije (EU) 2015/1222 od 24. srpnja 2015. o uspostavljanju smjernica za dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjima*, energetskog subjekta Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb,
- odluku o donošenju *Izvješća o korištenju prihoda Hrvatskog operatora prijenosnog sustava d.o.o. od dodjele prekozonskih kapaciteta u 2020. godini*,
- odluku o davanju odobrenja na odstupanje od obveza propisanih člancima 20. i 21. *Uredbe Komisije (EU) 2017/2195 od 23. studenoga 2017. o uspostavljanju smjernica za električnu energiju uravnoteženja*, energetskog subjekta Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb,
- odluku o davanju odobrenja na *Izvješće o strukturnim zagušenjima*, energetskog subjekta Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb,
- odluku o davanju mišljenja na *Nacrt Prijedloga Uredbe o udjelu u neto isporučenoj električnoj energiji povlaštenih proizvođača kojeg su opskrbljivači električne energije dužni preuzeti od operatora tržišta električne energije*,
- odluku o davanju odobrenja na *Prijedlog Desetogodišnjeg (2022.-2031.) plana razvoja prijenosne mreže s detaljnom razradom za početno trogodišnje i jednogodišnje razdoblje*, energetskog subjekta Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb,
- odluku o davanju odobrenja na *Prijedlog Regionalnog dodatka Usklađenim pravilima za dodjelu dugoročnih prava prijenosa za Core regiju za proračun kapaciteta u skladu s člankom 52. Uredbe Komisije (EU) 2016/1719 od 26. rujna 2016. o uspostavljanju smjernica za dugoročnu dodjelu kapaciteta*, energetskog subjekta Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb,
- odluku o davanju odobrenja na *Prijedlog doprinosa namirenju troškova uspostavljanja, izmjene i rada jedinstvenog povezivanja dan unaprijed i unutardnevnog povezivanja za 2022. godinu*, energetskog subjekta Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb,
- odluku o davanju odobrenja za odstupanje od obveza propisanih člankom 16. stavkom 8. *Uredbe (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o unutarnjem tržištu električne energije*, energetskog subjekta Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Zagreb.

3.4.4 Prirodni plin

Aktivnosti HERA-e u sektoru plina tijekom 2021. godine bile su usmjerene ispunjavanju obveza prema odredbama **Zakona o tržištu plina**. HERA je nakon provedenih javnih savjetovanja tijekom 2021. godine i početkom 2022. godine, donijela:

- *Izmjene Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za transport plina („Narodne novine“, br. 36/21),*
- *Izmjene i dopune Općih uvjeta opskrbe plinom („Narodne novine“, br. 100/21),*
- *Izmjene i dopune Mrežnih pravila plinskog distribucijskog sustava („Narodne novine“, br. 100/21),*
- *Izmjene i dopune Metodologije utvrđivanja cijene nestandardnih usluga za transport plina, distribuciju plina, skladištenje plina, prihvati i otpremu ukapljenog prirodnog plina i javnu uslugu opskrbe plinom („Narodne novine“, br. 134/21 i 9/22) i*
- *Izmjene i dopune Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu („Narodne novine“, br. 20/22).*

HERA je dala suglasnost na sljedeće podzakonske propise:

- *Izmjene i dopune Pravila korištenja sustava skladišta plina („Narodne novine“, br. 58/21),*
- *Pravila korištenja terminala za ukapljeni prirodni plin („Narodne novine“, br. 87/21) i*
- *Izmjene i dopune Mrežnih pravila transportnog sustava („Narodne novine“, br. 106/21).*

HERA je donijela sljedeće odluke:

- *Odluku o iznosu tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom za razdoblje od 1. travnja do 31. prosinca 2021. („Narodne novine“, br. 28/21),*
- *Odluku o određivanju opskrbljivača u obvezi javne usluge opskrbe plinom za distribucijsko područje operatora distribucijskog područja IVAPLIN društvo s ograničenom odgovornošću za distribuciju i opskrbu plinom, Ulica Krešimira IV 10, Ivanić-Grad, za razdoblje od 1. travnja 2021. do 30. rujna 2024. (HERA 3/21),*
- *Dopunu Odluke o iznosu tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom za razdoblje od 1. travnja do 31. prosinca 2021. („Narodne novine“, br. 33/21),*
- *Odluku o određivanju zajamčenog opskrbljivača plinom za razdoblje od 1. listopada 2021. do 30. rujna 2024. (HERA 7/21),*
- *Odluku o davanju suglasnosti na Prijedlog Uvjeta ugovora o zajamčenoj opskrbi plinom krajnjeg kupca (HERA 8/21),*
- *Odluku o zahtjevu za određivanje iznosa tarifnih stavki za distribuciju plina za treće regulacijsko razdoblje 2022.-2026. (HERA 12/21) za 33 operatora distribucijskog sustava,*
- *Odluku o iznosu tarifnih stavki za distribuciju plina („Narodne novine“, br. 141/21 i 32/22),*
- *Odluku o iznosu tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom za razdoblje od 1. siječnja do 31. ožujka 2022. („Narodne novine“, br. 141/21),*
- *Odluku o naknadi za priključenje na plinski distribucijski ili transportni sustav i za povećanje priključnog kapaciteta („Narodne novine“, br. 141/21),*
- *Odluku o određivanju naknade za priključenje u dijelu troška za redovno stvaranje tehničkih uvjeta u distribucijskom sustavu energetske subjekta PLINARA, d.o.o., Pula (HERA 12/21),*
- *Odluku o određivanju naknade za priključenje u dijelu troška za redovno stvaranje tehničkih uvjeta u distribucijskom sustavu energetske subjekta EVN Croatia Plin d.o.o., Zagreb (HERA 12/21),*
- *Odluku o određivanju naknade za priključenje u dijelu troška za redovno stvaranje tehničkih uvjeta u distribucijskom sustavu energetske subjekta ENERGO d.o.o., Rijeka (HERA 12/21),*
- *Odluku o određivanju određivanje naknade za priključenje u dijelu troška za redovno stvaranje tehničkih uvjeta u distribucijskom sustavu energetske subjekta PLIN-PROJEKT d.o.o., Nova Gradiška (HERA 12/21),*
- *Odluku o cjeniku nestandardnih usluga operatora terminala za ukapljeni prirodni plin („Narodne novine“, br. 141/21),*
- *Odluku o cjeniku nestandardnih usluga operatora transportnog sustava („Narodne novine“, br. 141/21),*
- *Odluku o cjeniku nestandardnih usluga operatora sustava skladišta plina („Narodne novine“, br. 141/21),*

- Odluku o cjeniku nestandardnih usluga operatora distribucijskog sustava („Narodne novine“, br. 141/21),
- Odluku o cjeniku nestandardnih usluga opskrbljivača plinom u obvezi javne usluge („Narodne novine“, br. 141/21),
- Ispravak Odluke o iznosu tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom za razdoblje od 1. siječnja do 31. ožujka 2022. („Narodne novine“, br. 147/21),
- Odluku o iznosu tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu plinom za krajnje kupce koji nisu kućanstvo za ožujak 2022. („Narodne novine“, br. 21/22),
- Odluku o određivanju zajamčenog opskrbljivača plinom (HERA 3/22),
- Odluku o iznosu tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu plinom za krajnje kupce koji nisu kućanstvo za razdoblje od 1. travnja 2022. do 30. lipnja 2022. („Narodne novine“, br. 32/22),
- Odluku o iznosu tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom za razdoblje od 1. travnja do 31. prosinca 2022. te za razdoblje od 1. siječnja do 31. ožujka 2023. („Narodne novine“, br. 32/22) i
- Odluku o iznosu tarifnih stavki za skladištenje plina („Narodne novine“, br. 36/22)
- Odluku o utvrđivanju postupanja energetskog subjekta GRADSKA PLINARA ZAGREB-OPSKRBA d.o.o., Zagreb, u vezi s izmjenom uvjeta ugovora o opskrbi plinom kupaca koji nisu kućanstvo (HERA 3/22),
- Odluku na temelju činjeničnog stanja utvrđenog Odlukom o provedenom nadzoru od 16. ožujka 2022., KLASA: 040-10/21-01/6, URBROJ: 371-06-22-10, pokrenut će se prekršajni postupak protiv energetskog subjekta GRADSKA PLINARA ZAGREB-OPSKRBA, Zagreb (HERA 3/22).

HERA je donijela sljedeće rješenje:

- Rješenje o izdavanju certifikata operatoru transportnog sustava, trgovačkom društvu PLINACRO, društvo s ograničenom odgovornošću za transport prirodnim plinom, Savska cesta 88a, Zagreb (HERA 7/21).

U 2021. godini HERA je:

- izdala 9 dozvola za obavljanje energetske djelatnosti trgovine plinom,
- izdala 4 dozvole za obavljanje energetske djelatnosti opskrbe plinom,
- izdala 2 dozvole za obavljanje energetske djelatnosti upravljanja mjestom za opskrbu ukapljenim prirodnim plinom i/ili stlačenim prirodnim plinom,
- produžila 3 dozvole za obavljanje energetske djelatnosti trgovine plinom,
- produžila 4 dozvole za obavljanje energetske djelatnosti opskrbe plinom,
- produžila 9 dozvola za obavljanje energetske djelatnosti distribucije plina,
- produžila 1 dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje prirodnog plina,
- donijela rješenje o prestanku važenja 2 dozvole za obavljanje energetske djelatnosti opskrbe plinom te
- riješila 120 prigovora, 105 upita i 30 ostalih podnesaka krajnjih kupaca.

3.4.5 Nafta i naftni derivati

Aktivnosti HERA-e u sektoru nafte i naftnih derivata tijekom 2021. godine bile su sljedeće:

- izdavanje 8 dozvola za obavljanje energetske djelatnosti (6 dozvola za trgovinu na veliko naftnim derivatima i 2 dozvole za skladištenje nafte i naftnih derivata),
- produženje 27 dozvola za obavljanje energetske djelatnosti (4 dozvole za skladištenje nafte i naftnih derivata, 2 dozvole za skladištenje ukapljenog naftnog plina, 18 dozvola za trgovinu na veliko naftnim derivatima i 3 dozvole za trgovinu na veliko ukapljenim naftnim plinom) te
- donošenje rješenja o prestanku važenja 1 dozvole za obavljanje energetske djelatnosti skladištenje nafte i naftnih derivata.

3.4.6 Biogoriva

Aktivnosti HERA-e u sektoru biogoriva tijekom 2021. godine bile su sljedeće:

- izdavanje 3 dozvole za obavljanje energetske djelatnosti (1 dozvola za proizvodnju biogoriva i 2 dozvole za skladištenje biogoriva),
- produženje 1 dozvole za obavljanje energetske djelatnosti skladištenje biogoriva te

- donošenje rješenja o prestanku važenja 1 dozvole za obavljanje energetske djelatnosti skladištenje biogoriva.

3.4.7 Toplinska energija

Vezano uz propise koji se primjenjuju u sektoru toplinske energije, HERA je dala stručna mišljenja na *Prijedlog Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o poticanju proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovitih kogeneracija*.

Energetski subjekti koji obavljaju energetske djelatnosti proizvodnje toplinske energije i energetske djelatnosti distribucije toplinske energije u centralnim toplinskim sustavima u 2021. godini zatražili su promjenu iznosa tarifnih stavki za proizvodnju toplinske energije sukladno *Metodologiji utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za proizvodnju toplinske energije* („Narodne novine“, br. 56/14). Zahtjeve za promjenu iznosa tarifnih stavki za proizvodnju toplinske energije podnio je energetski subjekt Tehnostan d.o.o. za centralne toplinske sustave Borovo Naselje i Olajnica. *Metodologija utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za proizvodnju toplinske energije* omogućava pojednostavljenu promjenu iznosa tarifnih stavki za energiju u slučaju promjene cijene goriva koje se koristi za proizvodnju toplinske energije za više od $\pm 5\%$ u odnosu na cijenu goriva na temelju koje su odobreni iznosi tarifnih stavki za energiju. U 2021. godini HERA je zaprimila pet takvih zahtjeva za promjenu iznosa tarifnih stavki za energiju, tri zahtjeva energetskog subjekta Gradska toplana d.o.o. i dva zahtjeva energetskog subjekta Brod-plin d.o.o.

Pored navedenog, HERA je tijekom 2021. godine:

- izdala pet dozvola za obavljanje energetske djelatnosti (dvije dozvole za proizvodnju toplinske energije i tri dozvole za opskrbu toplinskom energijom),
- produžila važenje četiri dozvole za obavljanje energetske djelatnosti (jednu dozvolu za distribuciju toplinske energije i tri dozvole za opskrbu toplinskom energijom),
- upisala 2 nova subjekta u Registar kupaca toplinske energije, obrisala jednog te ažurirala evidencije kupaca toplinske energije,
- izdavala rješenja vezana uz stjecanje statusa povlaštenog proizvođača električne energije za kogeneracijska postrojenja, te je izdano pet rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača (dva za kogeneracije na biomasu, dva za kogeneracije na bioplin i jedno za kogeneraciju na deponijski plin), jedno rješenje kojima se odbija izdavanje rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije, dva rješenja o izmjeni rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije, dva rješenja o prijenosu prava i obveza iz rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije te jedno rješenje o ukidanju rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije,
- rješavala zahtjeve vezane uz prethodna rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije za kogeneracijska postrojenja, te je izdano jedno rješenje o produženju prethodnog rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije te dva rješenja o obustavi postupka izmjene prethodnog rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije,
- izdala šest prethodnih suglasnosti na planirane promjene uvjeta korištenja proizvodnog postrojenja koje su podnosili povlašteni proizvođači električne energije za kogeneracijska postrojenja na bioplin i biomasu te jedno rješenje kojim se odbacuje zahtjev za prethodnu suglasnost na planirane promjene uvjeta korištenja proizvodnog postrojenja,
- nadzirala povlaštene proizvođače električne energije u ostvarivanju propisanih uvjeta energetske učinkovitosti, te je izdala sedam rješenja o određivanju uštede primarne energije za visokoučinkovite kogeneracije na prirodni plin te pet rješenja kojima se odredila ukupna godišnja energetska učinkovitost postrojenja na biomasu i bioplin,
- postupala, tj. rješavala 71 podnesak od čega su bile dvije žalbe, 24 prigovora, 39 upita i šest ostalih podnesaka krajnjih kupaca toplinske energije, ovlaštenih predstavnika suvlasnika, energetske subjekata, institucija te drugih stranaka.

3.4.8 REMIT

Uredba REMIT (engl. Regulation on wholesale energy market integrity and transparency) definira pravila za aktivne sudionike na veleprodajnim tržištima električne energije i prirodnog plina u EU. REMIT zabranjuje trgovanje na temelju povlaštenih informacija i manipulaciju tržištem.

U skladu s *Uredbom REMIT*, svi aktivni sudionici na veleprodajnim tržištima električne energije i/ili prirodnog plina u EU obvezni su registrirati se pri regulatornom tijelu jedne zemlje članice EU-a. Pri HERA-i se moraju registrirati sudionici na tržištu koji imaju sjedište u RH i oni sudionici na tržištu koji imaju sjedište izvan EU-a, a aktivni su na veleprodajnim tržištima unutar RH. Registracija sudionika na tržištu pri HERA-i obavlja se putem aplikacije Središnji europski registar sudionika na tržištu energije (*engl. Centralised European Register of Energy Market Participants*, dalje: CEREMP). HERA je od 2015. godine omogućila registraciju sudionika na tržištu u CEREMP. Do početka 2022. godine registrirano je preko 110 sudionika na tržištu električne energije i/ili prirodnog plina.

ACER nadzire veleprodajna tržišta električne energije i prirodnog plina na razini EU na temelju prikupljenih podataka od tržišnih sudionika, operatora sustava i organizatora veleprodajnih organiziranih tržišta. Objedinjuju se podaci operatora prijenosnih i transportnih sustava o stanju prijenosnih mreža i dodjeli prekozonskih prijenosnih kapaciteta kao i podaci o transakcijama i nalogima za transakcije kako bi se dobio cjeloviti uvid u veleprodajna tržišta u EU.

Kako bi pomogla tržišnim sudionicima u izvršavanju njihovih obveza u skladu s *Uredbom REMIT*, HERA sudionicima na tržištu na svojoj mrežnoj stranici omogućuje prijavu sumnjivih transakcija na veleprodajnim tržištima, prijavu iznimke zabrane trgovanja na temelju povlaštenih informacija te prijavu naknadne objave povlaštenih informacija.

Također, HERA je i u 2021. godini u svrhu pružanja pravovremenih informacija relevantnim sudionicima na tržištu objavljivala relevantne informacije putem „REMIT HERA newsletter“ koji služi za obavještanje sudionika na tržištu elektroničkim putem.

3.4.9 Implementacija europskih javnih politika

Paket čista energija za sve Europljane

Najvažniji dokumenti za tržište električne energije iz „Paketa čista energija za sve Europljane“ (*engl. Clean Energy Package – CEP*) su *Uredba (EU) 2019/943*, koja se primjenjuje od 1. siječnja 2020. godine i *Direktiva (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU* (dalje: *Direktiva (EU) 2019/944*). Osim navedenih dokumenata, određeni utjecaj na tržište električne energije ima i *Direktiva (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora* (dalje: *Direktiva (EU) 2018/2001*) čije su odredbe preuzete u hrvatsko zakonodavstvo donošenjem novog **Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji** u prosincu 2021. godine, kojim se, između ostalog, uređuje područje proizvodnje i potrošnje električne energije proizvedene u proizvodnim postrojenjima koja koriste obnovljive izvore energije i visokoučinkovitu kogeneraciju.

Donošenjem novog **Zakona o tržištu električne energije** u listopadu 2021. godine provedeno je preuzimanje *Direktive (EU) 2019/944* u njenom najvećem dijelu, a potpuno preuzimanje njenih odredbi bit će završeno donošenjem podzakonskih propisa na temelju ovoga **Zakona**, posebice donošenjem pravilnika o općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom kojim će se do kraja preuzeti odredbe Priloga I. *Direktive (EU) 2019/944* „Minimalni zahtjevi za izdavanje računa i informacije o obračunu“.

Na temelju novog **Zakona o tržištu električne energije** treba se donijeti cijeli niz podzakonskih propisa, pri čemu je HERA zadužena za donošenje jednog dijela i odobravanje drugog dijela akata.

Europski zeleni plan i paket Spremni za 55

U prosincu 2019. godine Europska komisija predstavila je Europski zeleni plan (*engl. European Green Deal*) kao novu strategiju rasta kojom se EU nastoji preobraziti u pravedno i prosperitetno društvo s modernim i konkurentnim gospodarstvom koje učinkovito koristi resurse i u kojem 2050. godine neće biti neto emisija stakleničkih plinova. Ova tzv. zelena tranzicija EU-a istodobno mora biti pravedna i uključiva za sve građane.

Europski zeleni plan također će omogućiti i gospodarski oporavak nakon pandemije COVID-19. Jedna trećina ulaganja od 1,8 bilijuna eura iz plana za oporavak (NextGenerationEU) i sedmogodišnji proračun EU-a bit će izvor sredstava za Europski zeleni plan¹³.

Ciljevi Europskog zelenog plana postali su pravno obvezujući za sve zemlje članice EU-a donošenjem *Uredbe (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 2021. o uspostavi okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni uredaba (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 („Europski zakon o klimi“)*.

Za ostvarivanje cilja klimatske neutralnosti potrebno je znatno sniženje trenutačnih razina emisija stakleničkih plinova u narednim desetljećima. U prijelaznoj fazi prema klimatskoj neutralnosti EU je povećala svoje klimatske ambicije za 2030. godinu, obvezujući se na smanjenje emisija stakleničkih plinova do 2030. godine za najmanje 55% u odnosu na razine iz 1990. godine. Stoga EU radi na reviziji svojeg zakonodavstva u području klime, energetike i prometa u okviru zakonodavnog paketa Spremnosti za 55 (*eng. 'Fit for 55'*) kako bi se postojeći propisi uskladili s ambicijama za 2030. i 2050. godinu. Osim niza prijedloga za reviziju i ažuriranje zakonodavstva EU paket Spremnosti za 55 predlaže i niz novih inicijativa.

Paket Spremnosti za 55 sadrži sljedeće zakonodavne prijedloge i inicijative (ukupno 13 prijedloga od kojih je 8 prijedloga za reviziju postojećih propisa i 5 novih prijedloga):

revizije:

- revizija sustava EU-a za trgovanje emisijama,
- revizija ciljeva država članica za smanjenje emisija kroz reviziju uredbe o raspodjeli tereta (*engl. the Effort Sharing Regulation*) kojom se trenutačno utvrđuju obvezujući godišnji ciljevi u pogledu emisija stakleničkih plinova za države članice u sektorima koji nisu obuhvaćeni sustavom EU-a za trgovanje emisijama ili uredbom o korištenju zemljišta, prenamjeni zemljišta i šumarstvu,
- revizija uredbe o korištenju zemljišta, prenamjeni zemljišta i šumarstvu,
- revizija direktive o promicanju energije iz obnovljivih izvora energije povećanjem trenutačnog cilja na razini EU od najmanje 32% obnovljivih izvora energije u cjelokupnoj kombinaciji izvora energije na najmanje 40% do 2030. godine,
- revizija direktive o energetske učinkovitosti povećanjem trenutačnog cilja na razini EU za energetske učinkovitost s 32,5% na 36% za potrošnju konačne energije i 39% za potrošnju primarne energije,
- revizija uredbe o emisijama CO₂ za automobile i kombije kojom se uvode povećani ciljevi smanjenja emisija na razini EU za 2030. godinu (smanjenje prosječnih emisija CO₂ za nove automobile za 55% u razdoblju od 2021. do 2030. godine) i utvrđuje novi cilj od 100% do 2035. godine,
- revizija direktive o infrastrukturi za alternativna goriva s ciljem ubrzavanja uvođenja infrastrukture za punjenje ili opskrbu vozila alternativnim gorivima i osiguravanja opskrbe alternativnim gorivima za brodove u lukama i zrakoplove u mirovanju i
- revizija direktive o oporezivanju u području energetike (*engl. the Energy Taxation Directive*) kojom se nastoji uskladiti oporezivanje energenata i električne energije s politikama EU u području energetike, okoliša i klime,

nove inicijative:

- nova strategija EU-a za šume do 2030. godine (*engl. the EU Forest Strategy for 2030*), donesena u srpnju 2021. godine s ciljem poboljšanja kvalitete, količine i otpornosti šuma u EU, osiguranja održivog korištenja biomase te održivog pošumljavanja i ponovnog pošumljavanja s planom za sadnju tri milijarde dodatnih stabala u EU do 2030. godine,
- mehanizam za ugljičnu prilagodbu na granicama (*engl. the Carbon Border Adjustment Mechanism*) s ciljem sprječavanja, u potpunom skladu s međunarodnim trgovinskim pravilima, da se napori EU za smanjenje emisija neutraliziraju povećanjem emisija izvan njenih granica premještanjem proizvodnje u zemlje izvan EU (u kojima su politike za borbu protiv klimatskih promjena manje ambiciozne od politika EU) ili povećanim uvozom proizvoda s visokim emisijama ugljika,
- socijalni fond za klimatsku politiku kojim se nastoji odgovoriti na socijalne i distribucijske učinke predloženog novog sustava trgovanja emisijama za zgrade i cestovni promet. Iz njega će se tijekom

13 KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, EUROPSKOM VIJEĆU, VIJEĆU, EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA *Europski zeleni plan*, COM(2019) 640 final, Bruxelles, 11.12.2019.

razdoblja od 2025. do 2032. godine dodijeliti ukupno 72,2 milijarde eura pomoću metodologije dodjele kojom se nastoji riješiti problem neujednačenog učinka predloženog zasebnog sustava trgovanja emisijama za ta dva sektora, koji se očekuje među državama članicama i unutar njih,

- održiva zrakoplovna goriva (*engl. the ReFuelEU Aviation Initiative*) kojom se nastoji smanjiti ekološki otisak zrakoplovnog sektora (znatno smanjiti emisije iz zrakoplova uporabom naprednih biogoriva i sintetičkih goriva za zrakoplove) i doprinijeti postizanju klimatskih ciljeva EU-a i
- zelenija goriva u pomorskom prometu (*engl. the FuelEU Maritime Initiative*) kojom se predlaže promicanje uporabe obnovljivih i niskougljičnih goriva u pomorskom prometu s ciljem da se do 2050. godine za 75% smanji intenzitet stakleničkih plinova energije koja se upotrebljava na brodovima.

U prosincu 2021. godine izrađen je prijedlog revizije direktive o energetske svojstvima zgrada (*engl. the Energy Performance of Buildings Directive*), kao dio programa rada EK na paketu Spremnici za 55. Ovom se revizijom dopunjuju druge sastavnice paketa Spremnici za 55 kojima se utvrđuje vizija za uspostavu fonda zgrada s nultim emisijama do 2050. godine. Glavni su ciljevi ove revizije smanjenje emisija stakleničkih plinova zgrada i konačne potrošnje energije do 2030. godine te utvrđivanje dugoročne vizije za zgrade na putu prema klimatskoj neutralnosti u cijeloj EU do 2050. godine.

Početkom 2022. godine, kao dio Europskog zelenog plana, EK donijela je nove *Smjernice o državnim potporama za klimu, zaštitu okoliša i energiju za 2022*¹⁴. EK primjenjuje ove smjernice za ocjenu spojivosti svih potpora za klimu, zaštitu okoliša i energiju koje treba prijaviti i koje su dodijeljene ili se namjeravaju dodijeliti od 27. siječnja 2022. godine.

Paket Spremnici za 55 ne odnosi se samo na energetske sektor, ali će njegov veliki dio sasvim sigurno značajno utjecati na energetske sektor EU, a samim time i na energetske sektor u Republici Hrvatskoj.

Mehanizam za oporavak i otpornost

Cilj mehanizma za oporavak i otpornost, kao dijela sveobuhvatnog odgovora, je ublažiti gospodarske i socijalne posljedice pandemije COVID-19 i učiniti europska gospodarstva i društva održivijima, otpornijima i spremnijima za izazove i prilike koje donose zelena i digitalna tranzicija.

Mehanizam za oporavak i otpornost privremeni je instrument za oporavak koji EK-u omogućuje da prikupi sredstva za pomoć državama članicama u provedbi reformi i ulaganja. Te reforme i ulaganja trebaju biti u skladu s prioritetima EU-a i usmjereni na prevladavanje izazova utvrđenih u preporukama po državama članicama u okviru europskog semestra za koordinaciju ekonomskih i socijalnih politika. U tu svrhu državama članicama u provedbi reformi i ulaganja stavlja se na raspolaganje 723,8 milijardi eura (u trenutačnim cijenama), od toga 385,8 milijardi eura u zajmovima i 338 milijardi eura bespovratnih sredstava.

Predmetni mehanizam stupio je na snagu 19. veljače 2021. godine te se temelji na šest stupova: zelena tranzicija, digitalna tranzicija, gospodarska kohezija, produktivnost i konkurentnost, socijalna i teritorijalna kohezija, otpornost zdravstvenih, gospodarskih i socijalnih sektora i institucija te politike za sljedeću generaciju. Njime se financiraju reforme i ulaganja u državama članicama od početka pandemije COVID-19 u veljači 2020. do 31. prosinca 2026. godine. U tom smislu u svakom nacionalnom planu utvrđuju se reforme i ulaganja koje treba provesti do kraja 2026. godine pri čemu je potrebno osigurati da se najmanje 20% ukupnih sredstava plana usmjeri na ispunjavanje ciljeva digitalne tranzicije te najmanje 37% ukupnih sredstava namjeni za postizanje ciljeva zelene tranzicije. Države članice mogu dobiti financijska sredstva najviše u vrijednosti prethodno dogovorenog iznosa.

U 2021. godini Republika Hrvatska je EK-u na pregled dostavila *Nacionalni plan oporavka i otpornosti* (<https://planoporavka.gov.hr/>), koja ga je u srpnju 2021. godine pozitivno ocijenila, nakon čega ga je Vijeće EU i potvrdilo, čime je omogućena isplata predujma Republici Hrvatskoj iz mehanizma oporavka i otpornosti u iznosu od 818,4 milijuna eura odnosno 6,14 milijardi kuna.

¹⁴ KOMUNIKACIJA KOMISIJE *Smjernice o državnim potporama za klimu, zaštitu okoliša i energiju za 2022.* (2022/C 80/01), SL C 80, 18.2.2022.

3.4.10 Savjet za regulatorne poslove i zaštitu potrošača

Sukladno Statutu HERA-e i *Pravilniku o radu Savjeta za regulatorne poslove i zaštitu potrošača HERA-e*, Savjet za regulatorne poslove i zaštitu potrošača (dalje: Savjet), kao savjetodavno tijelo HERA-e, obavlja sljedeće poslove:

- daje mišljenja na propise i metodologije koje donosi HERA,
- sudjeluje u davanju mišljenja HERA-i o nacrtima propisa i drugih javnih politika relevantnih za energetske sektor na zahtjev predsjednika Upravnog vijeća,
- prati provedbu propisa i metodologija koje donosi HERA te u svezi istih predlaže promjene Upravnom vijeću i
- daje mišljenja Upravnom vijeću o pitanjima od značaja za energetske sektor, a sukladno poslovima i ovlastima HERA-e.

Dana 14. prosinca 2021. održana je sjednica Savjeta na kojoj su članovima Savjeta prezentirani postupak utvrđivanja tarifnih stavki za energetske djelatnost distribucije plina za iduće regulacijsko razdoblje, a zatim su izloženi i sadržaji novog **Zakona o tržištu električne energije** koji je stupio na snagu u listopadu 2021. godine. Po obje teme održana je i rasprava.

3.4.11 Kibernetička sigurnost

Vlada Republike Hrvatske 2015. godine donijela je *Nacionalnu strategiju kibernetičke sigurnosti i Akcijski plan za provedbu Nacionalne strategije kibernetičke sigurnosti („Narodne novine“, br. 108/15)*¹⁵ kojima je cilj postizanje uravnoteženog i koordiniranog odgovora na sigurnosne prijetnje u suvremenom kibernetičkom prostoru. Pod pojmom „kibernetički prostor“ smatra se „virtualni prostor unutar kojeg se odvija komunikacija između mrežnih i informacijskih sustava te obuhvaća sve mrežne i informacijske sustave neovisno o tome jesu li povezani na internet“¹⁶.

Za energetske sektor od posebnog su značaja *Direktiva (EU) 2016/1148 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. srpnja 2016. o mjerama za visoku zajedničku razinu sigurnosti mrežnih i informacijskih sustava širom Unije* (dalje: *NIS Direktiva*), te **Zakon o kibernetičkoj sigurnosti operatora ključnih usluga i davatelja digitalnih usluga („Narodne novine“, br. 64/18)** (dalje: **Zakon o kibernetičkoj sigurnosti**) uz pripadajuću *Uredbu o kibernetičkoj sigurnosti operatora ključnih usluga i davatelja digitalnih usluga („Narodne novine“, br. 68/18)* (dalje: *Uredba o kibernetičkoj sigurnosti*), kojima je u hrvatsko zakonodavstvo preuzeta *NIS Direktiva*.

NIS Direktiva utvrđuje obvezu država članica da uvedu mjere za visoku razinu zaštite kibernetičke sigurnosti u sektorima ključnih usluga u koje se ubraja i energetika (električna energija, nafta i plin). *Uredbom o kibernetičkoj sigurnosti* definiraju se kriteriji prema kojima se utvrđuje učinak incidenta na kontinuitet pružanja ključne usluge. Kriteriji su sljedeći:

- broj korisnika pogođenih prekidom pružanja ključne usluge,
- trajanje incidenta,
- zemljopisna raširenost incidenta ili
- drugi sektorski kriteriji poput ekonomskog učinka i ovisnosti drugih područja ili djelatnosti o pružanju usluge.

Operator ključnih usluga, kako ga definira **Zakon o kibernetičkoj sigurnosti**, je „bilo koji javni ili privatni subjekt koji pruža neku od ključnih usluga s Popisa iz Priloga I. toga **Zakona**, gdje pružanje ključne usluge kod tog subjekta ovisi o mrežnim i informacijskim sustavima, a incident bi imao znatan negativan učinak na pružanje ključne usluge“.

Zakonom o kibernetičkoj sigurnosti uređuju se postupci i mjere za postizanje visoke zajedničke razine kibernetičke sigurnosti operatora ključnih usluga i davatelja digitalnih usluga, nadležnosti i ovlasti nadležnih sektorskih tijela, jedinstvene nacionalne kontaktne točke, tijela nadležnih za prevenciju i zaštitu od incidenata

¹⁵ Odluka o donošenju Nacionalne strategije kibernetičke sigurnosti i Akcijskog plana za provedbu Nacionalne strategije kibernetičke sigurnosti („Narodne novine“, br. 108/15).

¹⁶ **Zakon o kibernetičkoj sigurnosti operatora ključnih usluga i davatelja digitalnih usluga („Narodne novine“, br. 64/18).**

(u daljnjem tekstu: nadležni CSIRT) i tehničkog tijela za ocjenu sukladnosti, nadzor nad operatorima ključnih usluga i davateljima digitalnih usluga u provedbi toga **Zakona**, te prekršajne odredbe. Cilj toga **Zakona** je osigurati provedbu mjera za postizanje visoke zajedničke razine kibernetičke sigurnosti u davanju usluga koje su od posebne važnosti za odvijanje ključnih društvenih i gospodarskih aktivnosti, uključujući funkcioniranje digitalnog tržišta.

U Prilogu I. *Uredbe o kibernetičkoj sigurnosti* po sektorima (osam sektora) i podsektorima ključnih usluga navode se kriteriji i pragovi za donošenje ocjene o važnosti negativnog učinka incidenta. U tablici 3.4.1. navedeni su kriteriji i pragovi za donošenje ocjene o važnosti negativnog učinka incidenta za ključnu uslugu – energetika.

Tablica 3.4.1. *Kriteriji i pragovi za donošenje ocjene o važnosti negativnog učinka incidenta za ključnu uslugu - energetika*

Sektor	Podsektor	Ključna usluga	Kriteriji	Pragovi
Energetika	Električna energija	Proizvodnja električne energije	Smanjenje proizvodnje	60 MW
		Prijenos električne energije	Prekid prijenosa	Bez iznimke
		Distribucija električne energije	Prekid napajanja	Više od 20.000 obračunskih mjernih mjesta
	Nafta	Transport nafte naftovodima	Prekid transporta	Bez iznimke
		Proizvodnja nafte	Smanjenje proizvodnje naftnog polja	10.000 t/god
		Proizvodnja naftnih derivata	Smanjenje proizvodnje naftnih derivata	Motorni benzini: 40.000 t/god
				Dizelsko gorivo: 40.000 t/god
				Plinska ulja: 20.000 t/god
		Skladištenje nafte i naftnih derivata	Smanjenje skladišnog kapaciteta nafte na terminalu	200.000 m ³
			Smanjenje skladišnog kapaciteta naftnih derivata pojedinog skladišta	12.000 m ³
	Plin	Distribucija plina	Prekid distribucije krajnjim kupcima	Više od 20.000 obračunskih mjernih mjesta
		Transport plina	Prekid transporta	Bez iznimke
		Skladištenje plina	Smanjenje skladišnih kapaciteta	5% potrošnje plina u RH u prethodnoj godini
		Prihvat i otprema UPP-a	Smanjenje kapaciteta uplinjavanja UPP u m ³ /h	Više od 100.000 m ³ /h
		Proizvodnja prirodnog plina	Smanjenje proizvodnje plina predanog u transportni sustav na pojedinom ulazu	20%

U skladu s navedenom definicijom, **Zakon o kibernetičkoj sigurnosti** razlikuje nekoliko nadležnih tijela za operatore ključnih usluga, kako je definirano u Prilogu III. **Zakona o kibernetičkoj sigurnosti** (tablica 3.4.2.). To su redom:

- nadležna sektorska tijela (za energetiku tijelo državne uprave nadležno za energetiku - Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja),
- jedinstvena nacionalna kontaktna točka (Ured Vijeća za nacionalnu sigurnost - UVNS),
- nadležni CSIRT-ovi (*engl. Computer Security Incident Response Team*) (Zavod za sigurnost informacijskih sustava) (dalje: ZSIS) i Nacionalni CERT (*engl. Computer Emergency Response Team*) te
- tehnička tijela za ocjenu sukladnosti (ZSIS i Nacionalni CERT).

Tablica 3.4.2. Popis nadležnih tijela za ključnu uslugu – energetika

Sektor ključnih usluga	Nadležno sektorsko tijelo	CSIRT	Tehničko tijelo za ocjenu sukladnosti
Energetika	Tijelo državne uprave nadležno za energetiku (Ministarstvo)	Zavod za sigurnost informacijskih sustava	Zavod za sigurnost informacijskih sustava

Jedna od obaveza operatora ključnih usluga, proizašla iz **Zakona o kibernetičkoj sigurnosti** i *Uredbe o kibernetičkoj sigurnosti* je i obavješćavanje nadležnog CSIRT-a (za sektor energetike to je ZSIS) o incidentima koji imaju znatan učinak na kontinuitet usluga koje pružaju. Sukladno propisanim kriterijima za utvrđivanje incidenata koji imaju znatan učinak na pružanje ključne usluge, dva hrvatska CSIRT-a (ZSIS i Nacionalni CERT) izradili su *Smjernice za dostavu obavijesti o incidentima sa znatnim učinkom operatora ključnih usluga i davatelja digitalnih usluga*¹⁷ koje sadrže protokol izvješćivanja nadležnih CSIRT-ova, kriterije za definiranje znatnog učinka, obrasce izvješćivanja o incidentima te ostale ključne informacije za uspješnu komunikaciju operatora ključnih usluga s nadležnim CSIRT-ovima.

U lipnju 2020. godine CEER je objavio dokument¹⁸ vezan uz pitanje kibernetičke sigurnosti u CEP-u (Paketu čista energija za sve Europljane) u kojem se ističe kako je EU putem pet zakonodavnih akata¹⁹ u sklopu CEP-a odredila prioritete za rješavanje nekoliko pitanja. Slijedom navedenog, CEP identificira sve aktere koji će imati ulogu u kibernetičkoj sigurnosti za elektroenergetski sektor, gdje su svi akteri dobili odgovornosti i predstavnike koji će sudjelovati u radu i raspravama ove nove grane na području energetske regulacije te je EU postavila visoki prioritet na sigurnost „pametnih“ dijelova novih mreža i zaštite mreže kroz dobro planiranje u slučaju kriza koje se mogu pojaviti i postati opipljiv rizik. CEER navodi da, iako nacionalne regulatorne agencije nemaju izričitu ulogu u temama kibernetičke sigurnosti u CEP-u, mogu djelomično utjecati na napredak po tom pitanju, ovisno o nacionalnoj moći, putem utjecaja na financiranje i određivanje ciljeva te kroz CEER-ovo sudjelovanje u procesu donošenja mrežnih pravila za kibernetičku sigurnost (*engl. Network Code on cybersecurity*) u dogovoru s ostalim nadležnim tijelima koja su ovlaštena i odgovorna za ovaj proces.

Proces razvoja mrežnih pravila za kibernetičku sigurnost definiran je *Uredbom (EU) 2019/943* u poglavlju VII gdje je cilj ove *Uredbe* uspostaviti mrežna pravila za kibernetičku sigurnost koja pokrivaju aspekte poput automatizacije i protoka podataka koji se odnose na prekogranične tokove električne energije, zajedničkih minimalnih zahtjeva za kibernetičku sigurnost koji su primjenjivi na sve aktere na tržištu električne energije, planiranja budućeg razvoja, praćenja provedbe svih mjera, kao i obveze izvješćavanja (ako je potrebno i ako je opravdano) te upravljanja krizama u slučaju da se kibernetički rizici ostvare.

Na poziv EK u sklopu daljnje provedbe strategije kibernetičke sigurnosti Europske Unije, u srpnju 2021. godine ACER je objavio svoju neobvezujuću Okvirnu smjernicu o sektorskim pravilima za aspekte kibernetičke sigurnosti prekograničnih tokova električne energije (*engl. Framework Guideline on sector-specific rules for cybersecurity aspects of cross-border electricity flows*)²⁰ koja pruža općenita načela i predstavlja osnovu za razvoj obvezujućih mrežnih pravila za kibernetičku sigurnost koja će pridonijeti održavanju sigurnosti elektroenergetskog sustava diljem Europe. Teme pokrivene ovom okvirnom smjernicom su upravljanje

¹⁷ Dostupno na:

https://www.zsis.hr/UserDocImages/Prijava_incidenata/Smjernice%20za%20dostavu%20obavijesti%20o%20incidentima%20sa%20znatnim%20učinkom%20operatora%20ključnih%20usluga%20i%20davatelja%20digitalnih%20usluga.pdf.

¹⁸ CEER Cybersecurity Work Stream (CS WS): CEER Paper on Cybersecurity in the Clean Energy for All Europeans Package, Ref: C20-CS-58-03, 4 June 2020, Dostupno na: <https://www.ceer.eu/documents/104400/-/-/d70764d8-9cab-9f4a-848b-6c3a4e1bd6b0>.

¹⁹ European Parliament and Council Directive on energy performance of buildings, 30 May 2018, Ref: 2018/844/EU; (2) European Parliament and Council Directive on energy efficiency, 11 December 2018, Ref: 2018/2002/EU; (3) European Parliament and Council Directive on common rules for the internal market in electricity, 5 June 2019, Ref: 2019/944/EU; (4) European Parliament and Council Regulation on the internal market for electricity, 5 June 2019, Ref: 2019/943/EU; (5) European Parliament and Council Regulation on risk-preparedness in the electricity sector and repealing Directive 2005/89/EC, 5 June 2019, Ref: 2019/941/EU.

²⁰ European Union Agency for the Cooperation of Energy Regulators (ACER): Framework Guideline on sector-specific rules for cybersecurity aspects of cross-border electricity flows, 22 July 2021, Dostupno na: https://documents.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Framework_Guidelines/Framework%20Guidelines/Framework%20Guideline%20on%20Sector-Specific%20Rules%20for%20Cybersecurity%20Aspects%20of%20Cross-Border%20Electricity%20Flows_210722.pdf.

kibernetičkom sigurnošću u području električne energije, procjena i upravljanje prekograničnim rizicima, zajednički okvir za kibernetičku sigurnost u području električne energije, dijeljenje informacija i bitni tokovi informacija, rješavanje incidenata i upravljanje krizama (uključujući prikupljanje podataka), okvir vježbi za kibernetičku sigurnost u području električne energije, zaštita razmjene informacija u kontekstu obrade podataka te praćenje, vrednovanje i izvješćivanje. Na kraju dokumenta navodi se kako mrežna pravila za kibernetičku sigurnost, koja će nastati na temelju izrađene Okvirne smjernice, moraju biti razrađena na način da ne predstavljaju prepreku, kako novim subjektima u pristupu tržištima električne energije, tako ni kasnijoj upotrebi inovativnih rješenja koja doprinose učinkovitosti sustava električne energije, istodobno promičući sigurnu digitalizaciju sektora električne energije te obeshrabrivanje i penalizaciju svake intervencije koja ne podrazumijeva dužno razmatranje sigurnosnih aspekata, uključujući aspekte kibernetičke sigurnosti.

4 ELEKTRIČNA ENERGIJA

4.1 Uređenje zakonskog okvira na tržištu električne energije

Zakonski okvir na tržištu električne energije u RH

U ožujku 2021. godine HEP-ODS je nakon odobrenja HERA-e donio *Pravila o priključenju na distribucijsku mrežu (HEP-ODS, 3/2021)* kojima se usklađuje postupak priključenja s *Uredbom Komisije (EU) 2016/631 od 14. travnja 2016. o uspostavljanju mrežnih pravila za zahtjeve za priključivanje proizvođača električne energije na mrežu* (dalje: *Uredba RFG*) i *Uredbom Komisije (EU) 2016/1388 od 17. kolovoza 2016. o uspostavljanju mrežnih pravila za priključak kupca* (dalje: *Uredba DCC*).

U travnju 2021. godine HOPS je donio, nakon prethodne suglasnosti HERA-e, *Pravila za upravljanje zagušenjem unutar hrvatskog elektroenergetskog sustava, uključujući spojne vodove (HOPS, 4/2021)* kojima se propisuju postupci otklanjanja zagušenja unutar hrvatskog elektroenergetskog sustava uključujući spojne vodove, obveze operatora prijenosnog sustava vezano za otklanjanje zagušenja unutar hrvatskog elektroenergetskog sustava te obveze operatora distribucijskog sustava i korisnika prijenosne mreže.

U listopadu 2021. godine Hrvatski sabor donio je novi **Zakon o tržištu električne energije** kojim se u hrvatsko zakonodavstvo preuzima *Direktiva (EU) 2019/944*. Ovim se **Zakonom** propisuju zajednička pravila za proizvodnju, prijenos i distribuciju električne energije, skladištenje energije te opskrbu električnom energijom, zajedno s odredbama o zaštiti potrošača, radi stvaranja integriranog, konkurentnog, fleksibilnog, poštenog i transparentnog tržišta električne energije RH, kao dijela energetskog tržišta EU.

Osim toga, ovim se **Zakonom** osigurava provedba niza akata EU-a.

Najznačajnije novosti i unaprjeđenja koje se uvode novim **Zakonom o tržištu električne energije** su:

- nove elektroenergetske djelatnosti koje se obavljaju kao tržišne djelatnosti (agregiranje, organiziranje energetske zajednice građana, skladištenje energije, operator zatvorenog distribucijskog sustava),
- novi elektroenergetski subjekti (agregator, energetska zajednica građana, operator skladišta energije, operator zatvorenog distribucijskog sustava),
- aktivni kupac (pojedina ili skupina krajnjih kupaca koji zajednički nastupaju kao aktivni kupac),
- odredbe u pogledu dijeljenja energije između krajnjih kupaca u skupini krajnjih kupaca koji zajednički nastupaju kao aktivni kupac,
- odredbe u pogledu energetske zajednice građana, uključujući dijeljenje energije između vlasnika udjela i/ili članova u energetskoj zajednici građana,
- pravo na ugovor s dinamičnim određivanjem cijene električne energije,
- alati za usporedbu ponuda opskrbljivača električnom energijom za kupce iz kategorije kućanstvo te kupce iz kategorije poduzetništvo s očekivanom godišnjom potrošnjom manjom od 100.000 kWh,
- preciznije se definiraju pojedina tržišta električne energije,
- pravo krajnjeg kupca da nastupa na tržištima električne energije samostalno ili putem agregiranja,
- upravljanje potrošnjom putem agregiranja,
- poticaji za uporabu fleksibilnosti u distribucijskim mrežama,
- integracija elektromobilnosti u elektroenergetsku mrežu, uključujući odredbe u pogledu vlasništva operatora distribucijskog sustava nad mjestima za punjenje električnih vozila,
- poticanje izgradnje postrojenja za skladištenje energije u kontekstu elektroenergetskog sustava,
- odredbe u pogledu vlasništva operatora prijenosnog sustava odnosno operatora distribucijskog sustava nad postrojenjima za skladištenje energije,
- upravljanje zagušenjima, uključujući uporabu fleksibilnosti, i redispčiranje u prijenosnom sustavu i u distribucijskom sustavu te suradnja i međusobne obveze operatora prijenosnog sustava i operatora distribucijskog sustava u pogledu upravljanja zagušenjima,
- upravljanje podacima u distribucijskoj i prijenosnoj mreži,
- pravo na kolektivnu promjenu opskrbljivača,
- obveza da nakon 31. prosinca 2025. godine tehnički postupak promjene opskrbljivača traje najduže 24 sata te da se može provesti tijekom bilo kojeg radnog dana,
- minimalni zahtjevi za izdavanje računa i informacija o obračunu.

Osim novog **Zakona o tržištu električne energije**, krajem 2021. godine donesen je i novi **Zakon o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovite kogeneracije** kojim se, između ostaloga, osigurava provedba *Uredbe (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o upravljanju energetskom unijom i djelovanjem u području klime*, u dijelu koji se odnosi na sudjelovanje Republike Hrvatske u mehanizmu financiranja EU energije iz obnovljivih izvora i *Uredbe (EZ) br. 1099/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2008. o energetske statistici*.

Najznačajnije novosti i unaprjeđenja vezana uz električnu energiju koja se uvode novim **Zakonom o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovite kogeneracije** su:

- prijašnji okvir za ostvarivanje nacionalnog cilja korištenja energije iz obnovljivih izvora energije koji se temeljio na nacionalnom akcijskom planu za obnovljive izvore energije zamjenjuje se okvirom koji se temelji na NECP-u u skladu s *Uredbom (EU) 2018/1999*,
- uvode se nove definicije usmjerene na osnaživanje krajnjih kupaca, i to: „potrošač vlastite obnovljive energije“ i „potrošači vlastite obnovljive energije koji djeluju zajednički“; „ugovor o kupnji obnovljive energije“; „uzajamno trgovanje (peer-to-peer) energijom iz obnovljivih izvora“; „zajednica obnovljive energije“,
- sustav poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije se unaprjeđuje, pri čemu treba istaknuti uvođenje odredbe prema kojoj je povlašten proizvođač sa sklopljenim ugovorom o tržišnoj premiji dužan platiti HROTE-u razliku između tržišne cijene i referentne cijene kada je tržišna cijena na mjesečnoj razini veća od iznosa referentne cijene utvrđene ugovorom o tržišnoj premiji,
- unaprjeđenja vezana za izdavanje dozvola za izgradnju i obnovu proizvodnih postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora energije, a posebice sljedeće:
 - ministarstvo nadležno za energetiku određuje se za kontaktnu točku koja pruža smjernice tijekom cjelokupnog postupka izdavanja dozvola, kao i smjernice o postupku za priključivanje na mrežu,
 - HROTE izrađuje priručnik kojim se daje cjelovita informacija o postupcima ishođenja dozvola za izgradnju proizvodnog postrojenja iz obnovljive energije, posebno vodeći računa o malim projektima i projektima potrošača vlastite energije iz obnovljivih izvora energije,
 - uvode se zakonske odredbe s ciljem ubrzanja administrativnih postupaka vezanih uz gradnju proizvodnih postrojenja,
- uvodi se tzv. „Postupak jednostavne obavijesti za priključivanje na mrežu“ za proizvodna postrojenja ili objedinjene proizvodne jedinice potrošača vlastite energije iz obnovljivih izvora energije i demonstracijske projekte s priključnom snagom jednakom ili manjom od 10,8 kW,
- proširuju se izvori iz kojih se prikupljaju sredstva za isplate povlaštenim proizvođačima u sustavu poticanja proizvodnje električne energije iz OIEK,
- preuzimanje električne energije od krajnjih kupaca s vlastitom proizvodnjom ili korisnika postrojenja za samoopskrbu (koji ispunjavaju propisane uvjete iz **Zakona**) proširuje se na zajednice obnovljive energije i višestambene zgrade,
- svim povlaštenim proizvođačima električne energije, a ne samo onima koji imaju sklopljene ugovore o otkupu ili ugovore o poticanju zajamčenom cijenom, omogućeno je učlanjenje u EKO bilančnu grupu.

U prosincu 2021. godine HERA je donijela *Odluku o iznosu tarifnih stavki za distribuciju električne energije („Narodne novine“, br. 138/21)* i *Odluku o iznosu tarifnih stavki za prijenos električne energije („Narodne novine“, br. 138/21)* kojima su povećane visine tarifnih stavki za razdoblje od 1. travnja 2022. godine.

U prosincu 2021. godine Vlada Republike Hrvatske donijela je *Uredbu o udjelu u neto isporučenoj električnoj energiji povlaštenih proizvođača kojeg su opskrbljivači električne energije dužni preuzeti od operatora tržišta električne energije („Narodne novine“, br. 147/21)*. Prema ovoj *Uredbi*, počevši s 1. siječnja 2022. godine, opskrbljivači električne energije dužni su preuzeti od operatora tržišta električne energije 60% u neto isporučenoj električnoj energiji povlaštenih proizvođača električne energije. U odnosu na 2021. godinu udio je povećan s 40% na 60%.

Implementacija mrežnih kodeksa i smjernica

Mrežni kodeksi i smjernice koje se odnose na elektroenergetski sektor su:

- Uredba Komisije (EU) 2015/1222 od 24. srpnja 2015. o uspostavljanju smjernica za dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjima (dalje: Uredba CACM),
- Uredba Komisije (EU) 2016/631 od 14. travnja 2016. o uspostavljanju mrežnih pravila za zahtjeve za priključivanje proizvođača električne energije na mrežu (Uredba RFG),
- Uredba Komisije (EU) 2016/1719 od 26. rujna 2016. o uspostavljanju smjernica za dugoročnu dodjelu kapaciteta (dalje: Uredba FCA),
- Uredba Komisije (EU) 2016/1388 od 17. kolovoza 2016. o uspostavljanju mrežnih pravila za priključak kupca (Uredba DCC),
- Uredba Komisije (EU) 2016/1447 od 26. kolovoza 2016. o uspostavljanju mrežnih pravila za zahtjeve za priključivanje na mrežu sustava za prijenos istosmjernom strujom visokog napona i istosmjerno priključenih modula elektroenergetskog parka (dalje: Uredba HVDC),
- Uredba Komisije (EU) 2017/1485 od 2. kolovoza 2017. o uspostavljanju smjernica za pogon elektroenergetskog prijenosnog sustava (dalje: Uredba SOGL),
- Uredba Komisije (EU) 2017/2195 od 23. studenoga 2017. o uspostavljanju smjernica za električnu energiju uravnoteženja (dalje: Uredba EBGL) i
- Uredba Komisije (EU) 2017/2196 od 24. studenoga 2017. o uspostavljanju mrežnog kodeksa za poremećeni pogon i ponovnu uspostavu elektroenergetskih sustava (dalje: Uredba ERNC) .

HERA neprekidno radi na donošenju i odobravanju dorađenih ili novih akata te putem ACER-a surađuje s drugim energetske regulatornim tijelima zemalja članica EU-a u cilju stvaranja potpuno međusobno povezanog europskog tržišta električne energije.

U 2021. godini najznačajnija aktivnost u skladu s *Uredbom CACM* je odobravanje izmjena i dopuna metodologije za izračun prekozonskih kapaciteta za dan unaprijed tržište u Core regiji za proračun kapaciteta. Predmetno odobrenje dali su HERA i sva energetska regulatorna tijela zemalja iz Core regije za proračun kapaciteta. Početak regionalnog proračuna se očekuje tijekom 2022. godine.

U studenome 2021. godine ACER je donio metodologiju za izračun dugoročnih prekozonskih kapaciteta u Core regiji za proračun kapaciteta u skladu s *Uredbom FCA*. Početak primjene proračuna prekozonskih kapaciteta temeljenog na tokovima snaga se očekuje tek krajem 2024. godine za kapacitete u 2025. godini budući da se ovakav inovativan način izračuna i dodjele dugoročnih prekozonskih kapaciteta trenutačno ne provodi u Europi.

Najznačajnije aktivnosti u skladu s *Uredbom SOGL* u 2021. godini bile su:

- davanje mišljenja o prijedlogu nadopunjenog sporazuma o radu za blok za regulaciju frekvencije i snage razmjene između Slovenije, Hrvatske i Bosne i Hercegovine (*engl. Operational Agreement of Load Frequency Control Block Slovenia Croatia and Bosna and Herzegovina, LFC BLOCK SHB*²¹). Predmetnim Sporazumom uređuje se suradnja predmetnih operatora prijenosnih sustava s ciljem uspostave odgovarajućeg mehanizma koji omogućava učinkovit rad elektroenergetskih sustava, a posljedično i učinkovit rad bloka za regulaciju frekvencije i snage razmjene između Slovenije, Hrvatske i Bosne i Hercegovine,
- davanje odobrenja na *Prijedlog svih operatora prijenosnih sustava kontinentalne Europe o nadopuni Odluke o LFC blokovima sinkronog područja kontinentalne Europe s obzirom na LFC područje Danska zapad*,
- davanje odobrenja na *Prijedlog Pravila o razmjeni podataka između operatora prijenosnog sustava, operatora distribucijskog sustava i proizvodnih modula priključenih na distribucijski sustav* kojima se uređuje na nacionalnoj razini razmjena podataka između operatora prijenosnog sustava, operatora distribucijskog sustava i proizvodnih modula priključenih na distribucijski sustav vezano uz dostavu strukturnih podataka, planiranih podataka i podataka u stvarnom vremenu proizvodnih modula priključenih na distribucijski sustav, pri čemu je primijenjeno načelo da proizvodni moduli dostavljaju podatke nadležnom operatoru prijenosnog sustava putem nadležnog operatora distribucijskog sustava.

²¹ <https://www.hops.hr/page-file/iKHTOjbHhKcSAwvl08Yny2/so-gl-metodologije/Sporazum%20o%20radu%20LFC%20bloka%20SHB.pdf>, pristup 19.4.2022.

Najznačajnije aktivnosti u skladu s *Uredbom EBGL* bile su:

- davanje odobrenja na HOPS-ov zahtjev za odgodu priključenja na europsku platformu za razmjenu energije uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije s automatskom aktivacijom (aFRR platforma) i na europsku platformu za razmjenu energije uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije s ručnom aktivacijom (mFRR platforma), na razdoblje od 24. srpnja 2022. do 24. srpnja 2024. godine. Tijekom odgode HOPS mora ispuniti osnovne tehničke preduvjete za priključenje na aFRR i mFRR platformu, uključujući prilagodbu HOPS-ovih poslovnih procesa i testiranje operativnog rada HOPS-ovog informacijskog sustava s predmetnim platformama, u skladu s predviđenim razvojem i implementacijom HOPS-ovog informacijskog sustava,
- donošenje ACER-ove odluke o *Metodologiji za tržišno utemeljeni postupak dodjele prekozonskog kapaciteta za razmjenu rezerviranog kapaciteta za uravnoteženje sustava ili za dijeljenje rezervi za CORE regiju*²²,
- donošenje ACER-ove odluke o *Izmjenama i dopunama Metodologije za određivanja cijena energije uravnoteženja i prekozonskog kapaciteta koji se koristi za razmjenu energije uravnoteženja ili provođenje postupka razmjene odstupanja*. Predmetna *Metodologija* uređuje određivanje cijena energije uravnoteženja proizašle iz aktivacije ponuda energije uravnoteženja te određivanje cijena prekozonskog kapaciteta koji se upotrebljava za razmjenu energije uravnoteženja ili za provedbu procesa razmjene odstupanja. Predmetne *Izmjene i dopune Metodologije* odnose se, prije svega, na određivanje najvećih i najmanjih iznosa cijena energije uravnoteženja.

4.2 Regulirane mrežne djelatnosti i tehničko funkcioniranje elektroenergetskog sustava

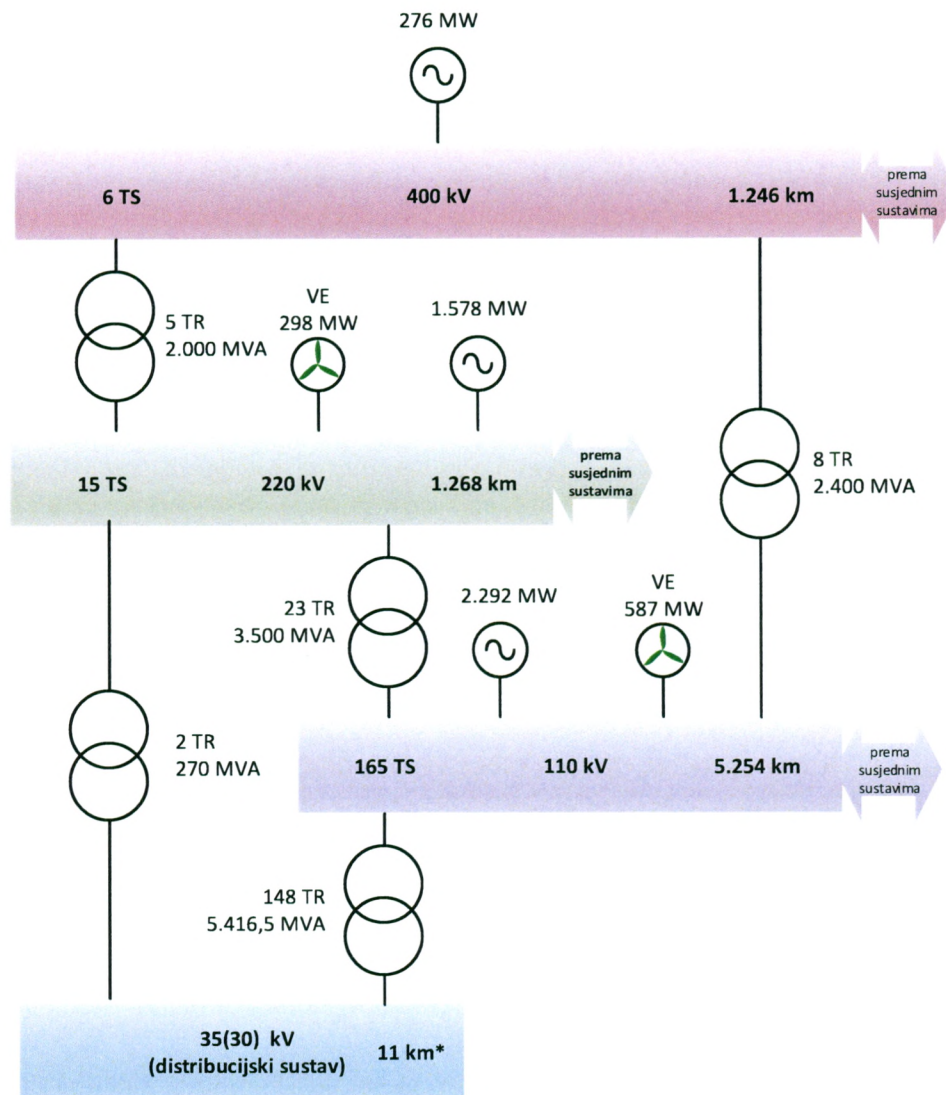
4.2.1 Prijenosni i distribucijski sustav

Prijenos i distribucija električne energije su regulirane energetske djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge.

U Republici Hrvatskoj HOPS obavlja javnu uslugu prijenosa električne energije i odgovoran je za pogon, vođenje, održavanje, razvoj i izgradnju prijenosne mreže i prekozonskih vodova te za osiguravanje dugoročne sposobnosti mreže kako bi zadovoljio razumne zahtjeve za prijenosom električne energije.

Slika 4.2.1. prikazuje osnovne podatke o broju transformatorskih stanica (TS), broju i snagama instaliranih transformatora (TR), duljini vodova te snazi priključenih elektrana na prijenosni sustav.

²² DECISION No 11/2021 OF THE EUROPEAN UNION AGENCY FOR THE COOPERATION OF ENERGY REGULATORS of 13 August 2021 on the market-based allocation process of cross-zonal capacity for the exchange of balancing capacity for the Core CCR

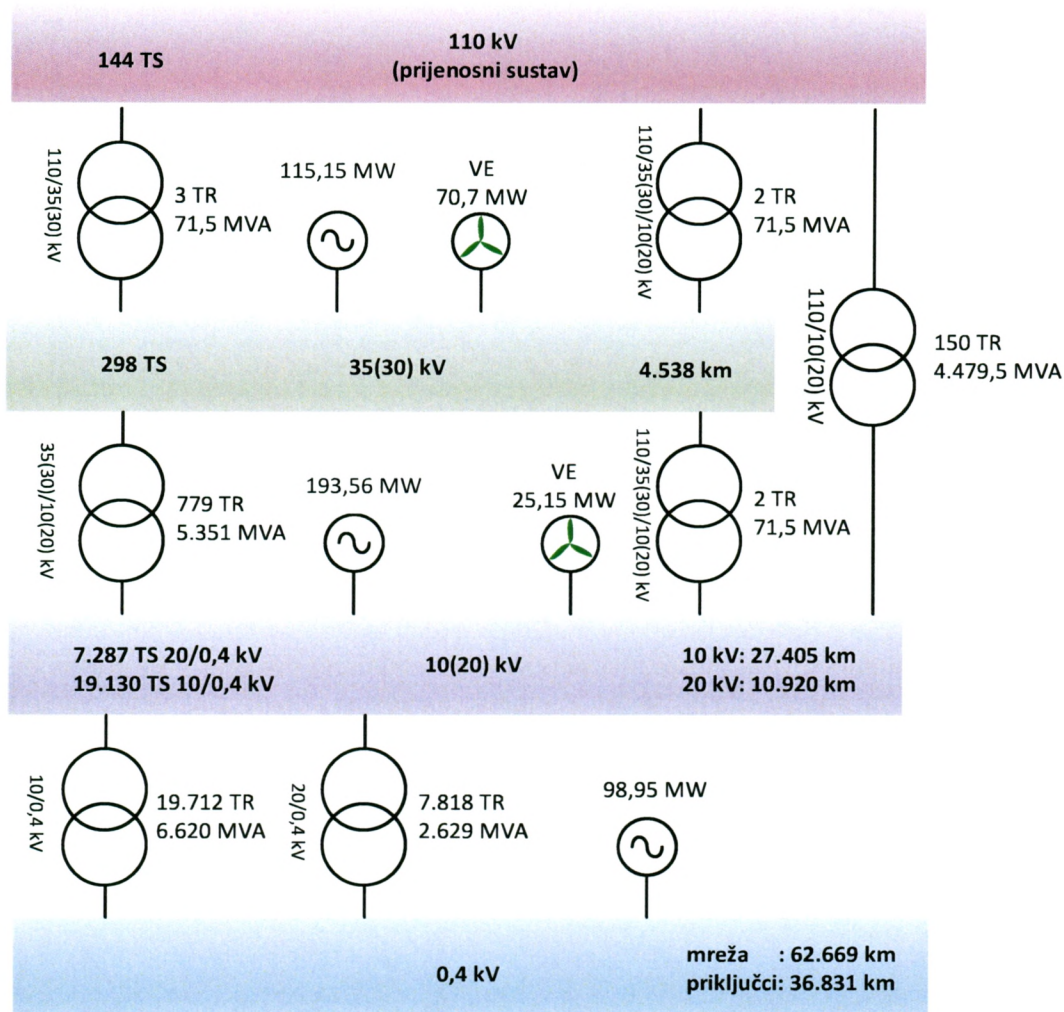
* 110kV dalekovodi u pogonu na SN

Izvor: HOPS

Slika 4.2.1. Osnovni podaci o prijenosnom sustavu na dan 31. prosinca 2021. godine

U Republici Hrvatskoj HEP-ODS obavlja javnu uslugu distribucije električne energije i odgovoran je za pogon i vođenje, održavanje, razvoj i izgradnju distribucijske mreže te za osiguravanje dugoročne sposobnosti mreže da zadovolji razumne zahtjeve za distribucijom električne energije.

Slika 4.2.2. prikazuje osnovne podatke o broju transformatorskih stanica (TS), broju i snagama instaliranih transformatora (TR), duljini vodova te snazi priključenih elektrana u distribucijskom sustavu.

Izvor: HEP-ODS

Slika 4.2.2. Osnovni podaci o distribucijskom sustavu na dan 31. prosinca 2021. godine

Tablica 4.2.1. prikazuje pokazatelje za prijenosni i distribucijski sustav u RH od 2017. do 2021. godine.

Tablica 4.2.1. Pokazatelji za prijenosni i distribucijski sustav u RH od 2017. do 2021. godine

Pokazatelj	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Maksimalna dnevna potrošnja električne energije [GWh/dan]	63,1	64,6	61,4	57,3	61,0
Broj operatora prijenosnih sustava	1	1	1	1	1
Duljina prijenosne mreže [km]	7.683	7.791	7.758	7.785	7.779
Broj operatora distribucijskih sustava	1	1	1	1	1
Duljina distribucijske mreže [km]	140.436	138.789	140.067	140.969	142.363

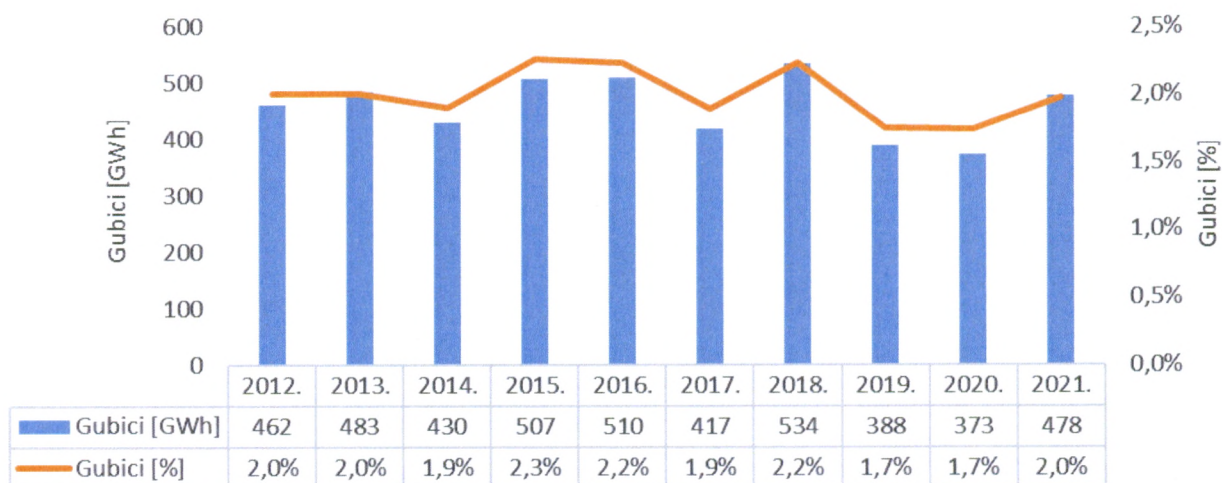
4.2.2 Gubici u prijenosnoj i distribucijskoj mreži

Apsolutni i relativni iznos gubitaka električne energije u 2021. godini

Gubici električne energije u prijenosnoj mreži u 2021. godini iznosili su 478 GWh ili 2,0% ukupno prenesene električne energije (24.199 GWh).

U odnosu na 2020. godinu, u 2021. godini apsolutni iznos gubitaka električne energije u prijenosnoj mreži bio je 28,2% viši dok je relativni iznos bio viši za 0,3 postotna poena. Navedeni iznosi su na razini gubitaka do uključujući 2018. godine, dok su gubici u 2019. i 2020. godini bili izrazito niski.

Slika 4.2.3. prikazuje iznose gubitaka u prijenosnoj mreži u posljednjih deset godina.

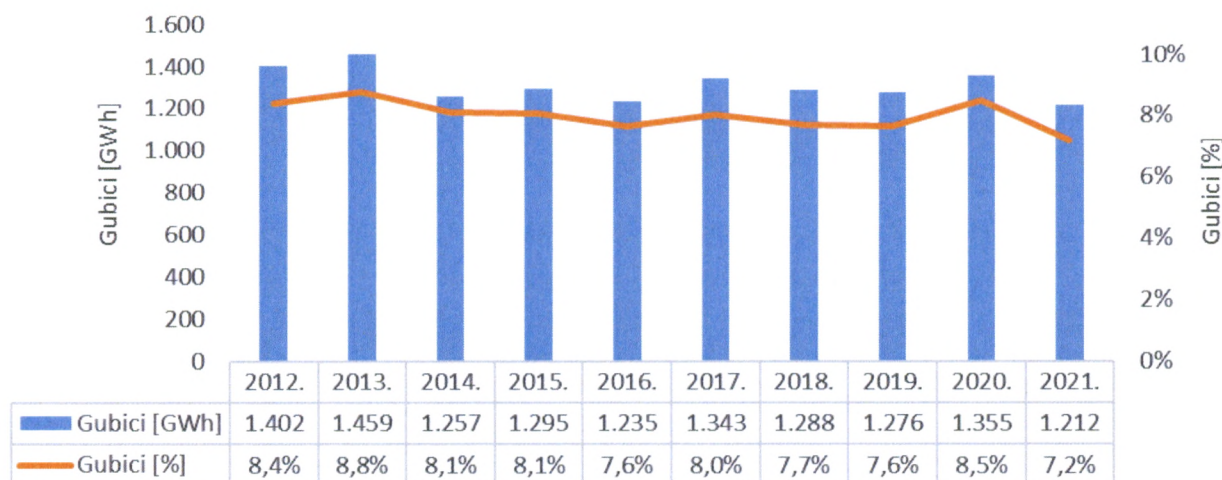
Izvor: HOPS

Slika 4.2.3. Gubici električne energije u prijenosnoj mreži od 2012. do 2021. godine

Gubici električne energije u distribucijskoj mreži u 2021. godini iznosili su 1.212 GWh, odnosno 7,2% neto preuzete električne energije koja je iznosila 16.877 GWh (neto električna energija preuzeta iz mreže prijenosa te proizvođača električne energije na distribucijskoj mreži, umanjena za neto električnu energiju predanu u distribucijske sustave susjednih zemalja).

Apsolutni i relativni iznos gubitaka u distribucijskoj mreži je najniži u posljednjih deset godina i znatno niži u odnosu na 2020. godinu, kada su bili neuobičajeno visoki vjerojatno zbog otežanog očitavanja brojila uslijed pandemije COVID-19.

Slika 4.2.4. prikazuje iznose gubitaka u distribucijskoj mreži u posljednjih deset godina.

Izvor: HEP-ODS

Slika 4.2.4. Gubici električne energije u distribucijskoj mreži u razdoblju od 2012. do 2021. godine

Dinamika nabave i cijena električne energije za pokriće gubitaka u 2021. godini

Električna energija za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži za 2021. godinu nabavljena je na tržišnim načelima dugoročnim ugovorima sklopljenim na temelju javnog nadmetanja s unaprijed poznatim količinama i kriterijem najniže cijene te kratkoročnim trgovanjem na CROPEX-u.

HOPS je za 2021. godinu nabavio dio električne energije za pokriće gubitaka putem temeljnih proizvoda (55,7%), na godišnjoj razini 30 MWh/h i dodatno za siječanj 2021. godine 5 MWh/h. Preostali dio HOPS je nabavio kupoprodajom na CROPEX-ovom unutardnevnom tržištu i tržištu dan unaprijed (34,7%) te kroz obračun odstupanja (9,6%) (tablica 4.2.2.). Iako je dugoročnim ugovorima nabavljeno oko 56% energije za

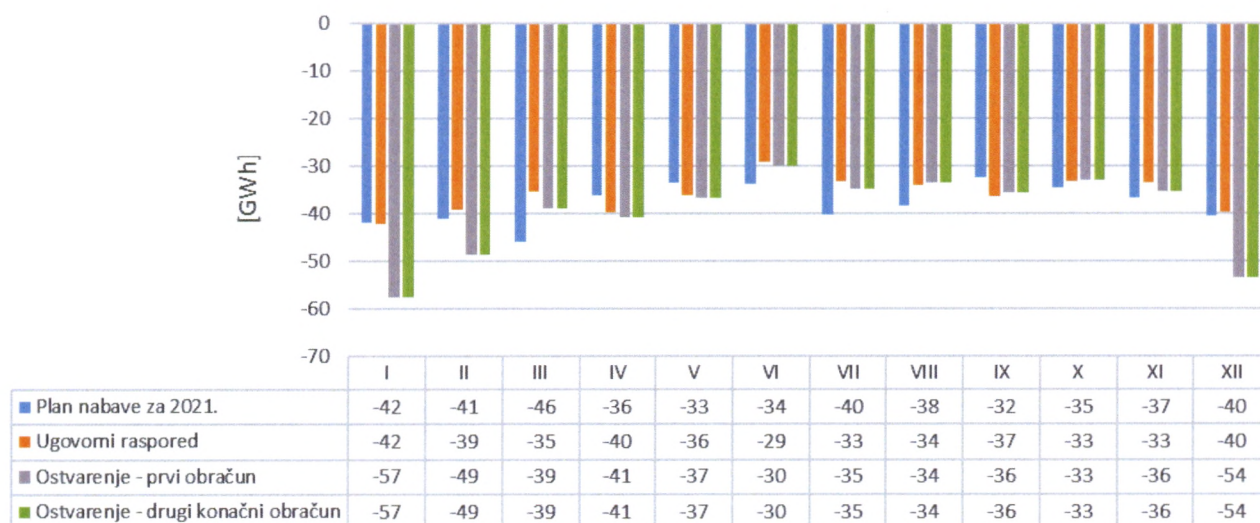
pokriće gubitaka, a oko 44% kratkoročnom nabavom, zbog povećanja cijena na veleprodajnim tržištima 65% troškova odnosi se na kratkoročnu nabavu.

Tablica 4.2.2. Troškovi nabave energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži u 2021. godini

Stavka	Količina [GWh]	Trošak [mil. kn]	Jedinični trošak [kn/MWh]	Jedinični trošak* [EUR/MWh]	Udio u količini [%]	Udio u trošku [%]
Dugoročni ugovori	266,5	99,6	373,73	49,70	55,7	34,7
Kratkoročna kupoprodaja na CROPEX-u	166,2	141,3	850,18	113,06	34,7	49,2
Obračun odstupanja	45,7	46,2	1.010,94	134,43	9,6	16,1
Ostvareni gubici	478,4	287,1	600,13	79,80	100,0	100,0

* Prosječni srednji tečaj u 2021. godini iznosio je 1 EUR = 7,52 kn

Slika 4.2.5. prikazuje odstupanje planova, ugovornih rasporeda i obračuna odstupanja za nabavu energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži, gdje se vidi da je najveće odstupanje od ugovornog rasporeda u prvom obračunu odstupanja u siječnju i prosincu 2021. godine. HERA je primijetila visoka odstupanja u siječnju i veljači 2021. godine te zatražila očitovanje, nakon čega je HOPS smanjio odstupanja.

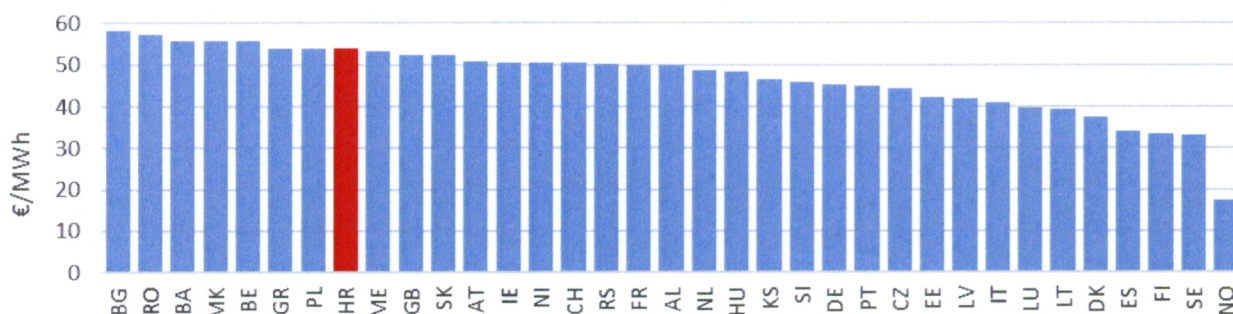

Izvor: HOPS, HROTE

Slika 4.2.5. Plan nabave, ugovorni raspored i ostvarenje gubitaka električne energije u prijenosnoj mreži za 2021. godinu

Slika 4.2.6. daje usporedbu cijena za ITC sporazum²³, u skladu s Uredbom Komisije (EU) br. 838/2010 od 23. rujna 2010. godine o utvrđivanju smjernica koje se odnose na mehanizam naknade između operatora prijenosnih sustava i na zajednički regulatorni pristup naplati prijenosa, za 2021. godinu između pojedinih država.

²³ ITC, ITC sporazum, ITC mehanizam - Kompenzacijski mehanizam između europskih operatora prijenosnih sustava.

Izvor: ENTSO-E

Slika 4.2.6. Jedinične cijene za pokriće gubitaka za 2021. godinu za potrebe ITC mehanizma

Nabava potrebnih količina energije za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži za 2021. godinu provedena je putem javnog nadmetanja u obliku dva dugoročnog proizvoda – temeljni i promjenjivi. Temeljni proizvod je imao unaprijed dogovorenu količinu i cijenu, dok je za promjenjivi proizvod HEP-ODS imao pravo odstupati od okvirnog plana bez ograničenja. Cijena promjenjivog proizvoda se računa kao 75% dobitne cijene na javnom nadmetanju te 25% jedinične mjesečne cijene u drugom informativnom obračunu odstupanja²⁴. Navedeni proizvodi nabavljali su se na bilateralnoj osnovi (dva dugoročna ugovora) (tablica 4.2.3.).

Kao i u 2020. godini, u 2021. godini HEP-ODS je sam planirao nabavu i snosio sve pozitivne i negativne financijske obveze povezane s odstupanjem.

Tablica 4.2.3. Troškovi nabave energije za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži u 2021. godini

Stavka	Količina [GWh]	Trošak [mil. kn]	Jedinični trošak [kn/MWh]	Jedinični trošak* [EUR/MWh]	Udio u količini [%]	Udio u trošku [%]
Ugovor – temeljni proizvod	722,1	291,0	402,99	53,59	59,6	55,8
Ugovor – promjenjivi proizvod	668,4	366,5	548,32	72,91	55,1	70,2
Obračun odstupanja (1. i 2.)	-178,6	-135,6	759,24	100,96	-14,7	-26,0
Ostvareni gubici	1.211,9	521,9	430,65	57,27	100,0	100,0

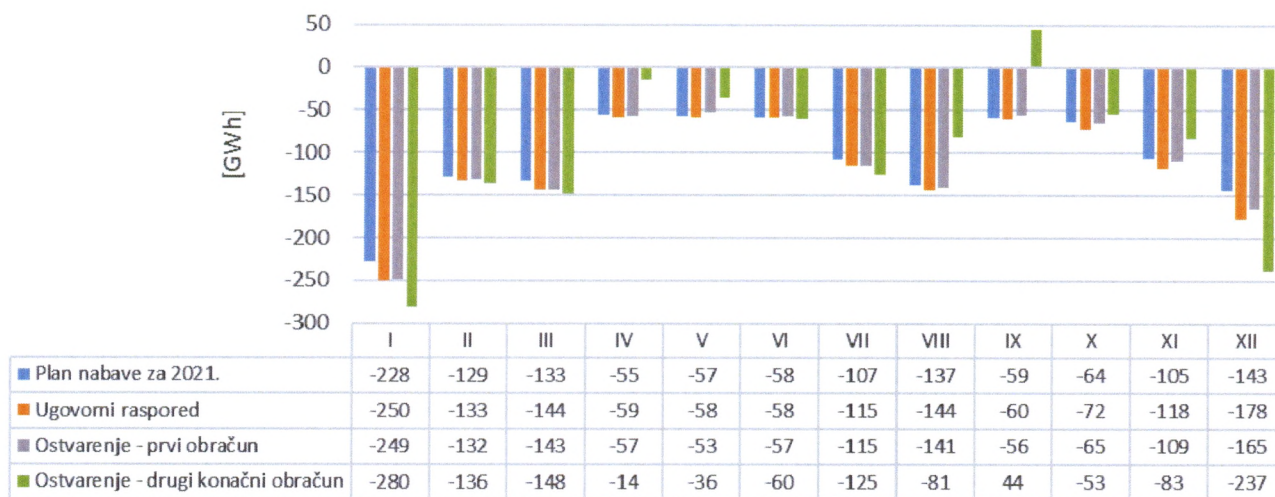
* Prosječni srednji tečaj u 2021. godini iznosio je 1 EUR = 7,52 kn

Vidljivo je da je nabavom energije za pokriće gubitaka u prvoj polovici 2020. godine, kada je cijena energije bila niža, HEP-ODS većinski izbjegao utjecaj značajnog povećanja cijene u 2021. godini.

HEP-ODS ostvario je značajan prihod na temelju drugog obračuna odstupanja. Najveći prihod ostvaren je u rujnu 2021. godine. HERA je zatražila očitovanje u kojem je HEP-ODS naveo da je proveo kampanju očitavanja brojila i provjeru neovlaštene potrošnje, pri čemu su razliku u polugodišnjem očitavanju pridijelili potrošnji u rujnu, što je smanjilo ostvarenje gubitaka. Budući da je HEP-ODS nabavio energiju za pokriće gubitaka na temelju mjesečnog koeficijenta gubitaka prema *Pravilima primjene nadomjesnih krivulja opterećenja*, značajan višak u rujnu je prodan u drugom obračunu odstupanja.

Osim toga, usporedbom tržišne pozicije (nabavljena količina električne energije) i satnog ostvarenja u prvom obračunu odstupanja u 2021. godini, vidljivo je kako je HEP-ODS sistematično kupovao previše energije, koju je potom prodao u prvom obračunu odstupanja (slika 4.2.7).

²⁴ Satna cijena na CROPEX-u DA tržištu ponderirana krivuljom opterećenja distribucijskog sustava (zbroj umnoška satne vrijednosti opterećenja distribucijskog sustava i satne cijene na CROPEX-u podijeljen sa zbrojem satnih vrijednosti opterećenja distribucijskog sustava).

Izvor: HEP-ODS, HROTE

Slika 4.2.7. Plan nabave, ugovorni raspored i ostvarenje gubitaka električne energije u distribucijskoj mreži za 2021. godinu

Nadzor gubitaka

Ranije važeći **Zakon o tržištu električne energije** propisivao je obvezu HOPS-u i HEP-ODS-u da do 30. rujna tekuće godine dostave HERA-i na suglasnost godišnji plan nabave energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj odnosno distribucijskoj mreži za sljedeću godinu. HERA je u prosincu 2021. godine dala suglasnost na godišnji plan HOPS-a za 2022. godinu u kojem HOPS planira količinu nabave energije za pokriće gubitaka od 447,63 GWh, po planskoj cijeni od 531,70 kn/MWh, što daje ukupni planirani trošak od 238 milijuna kuna.

U prosincu 2021. godine, HERA je odobrila godišnji plan nabave energije za pokriće gubitaka HEP-ODS-a, s planiranom količinom od 1.310 GWh, planskom cijenom od 495,98 kn/MWh i planskim troškom od 650 milijuna kuna.

Osim navedenog, propisana je dostava izvješća o ostvarenju godišnjeg plana nabave energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj odnosno distribucijskoj mreži za proteklu godinu do 31. ožujka tekuće godine.

Novi **Zakon o tržištu električne energije** propisuje dostavu istih planova i izvještaja vezanih za nabavu energije za pokriće gubitaka s istim rokovima, ali uz to detaljnije propisuje sadržaj samih dokumenata. Tako se za godišnji plan propisuje da operator sustava HERA-i treba dostaviti na suglasnost procjenu količine i ukupnog troška nabave električne energije za pokrivanje gubitaka električne energije u prijenosnoj odnosno distribucijskoj mreži za sljedeću godinu.

Vezano za izvješće o nabavi električne energije za pokrivanje gubitaka električne energije za prethodnu kalendarsku godinu, propisana je dostava sklopljenih ugovora o nabavi električne energije za pokrivanje gubitaka za prethodnu kalendarsku godinu, uključujući podatke i informacije o zaključenim kupoprodajnim transakcijama putem burze električne energije odnosno terminskog tržišta.

HERA od 2020. godine sustavno prati količine, cijene i troškove nabave energije za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži na temelju podataka koje mjesečno dostavljaju HOPS i HEP-ODS.

Zapažanja o gubicima u prijenosnoj i distribucijskoj mreži za 2021. godinu

Na temelju ostvarenih rezultata u 2020. godini, HOPS je i u 2021. godini nastavio povećavati udio nabavljene energije za pokriće gubitaka na kratkoročnim tržištima. Međutim, u drugoj polovici 2021. godine neočekivano su višestruko porasle cijene električne energije na veleprodajnim tržištima (globalna pojava), što je dovelo do porasta ostvarenih troškova (287 milijuna kuna) u odnosu na planske (184 milijuna kuna).

HOPS je ranije sklopljenim bilateralnim dugoročnim ugovorima nabavio 49% ukupne planirane količine gubitaka za 2022. godinu kao temeljni proizvod (bazna energija), dok je ostatak energije tijekom prvog tromjesečja 2022. godine nabavljao kratkoročno.

HEP-ODS je u 2020. godini proveo javno nadmetanje za 2021., 2022. i 2023. godinu, na temelju kojeg su sklopljena dva ugovora. U jednom je ugovorena kupovina temeljnog proizvoda (bazne energije) po

nepromjenjivoj ugovorenoj cijeni, dok je u drugome ugovorena kupovina promjenjive količine po cijeni koja dijelom (25%) ovisi o cijeni na kratkoročnim tržištima, čime je ublažen utjecaj povećanja cijena električne energije s kratkoročnog tržišta na ostvareni trošak nabave energije za pokriće gubitaka u 2021. godini.

HERA je krajem 2021. godine dala suglasnost na godišnje planove nabave energije za pokriće gubitaka za 2022. godinu i to HOPS-u za 447,63 GWh u iznosu 238 milijuna kuna, a HEP-ODS-u za 1.310 GWh u iznosu 649,79 milijuna kuna. Navedeni iznosi uzeti su u obzir pri donošenju odluka o tarifnim stavkama za prijenos električne energije odnosno distribuciju električne energije. Međutim, imajući u vidu situaciju na veleprodajnim tržištima u 2022. godini, za očekivati je da će ostvareni troškovi nabave energije za pokriće gubitaka u sadašnjoj regulacijskoj godini (2022. godina) biti i veći.

Pravilima primjene nadomjesnih krivulja opterećenja propisano je uvođenje promjenjivih predviđenih mjesečnih potrošnji počevši od 1. kolovoza 2021. godine, čime se treba smanjiti razlika između prvog i drugog obračuna odstupanja, prije svega u pogledu gubitaka električne energije HEP-ODS-a. Međutim, HEP-ODS navedeno nije započeo uvoditi. HERA je zatražila očitovanje o uvođenju promjenjivih mjesečnih potrošnji, na što se HEP-ODS očitovao o problemima s promjenom poslovno-informatičkog sustava.

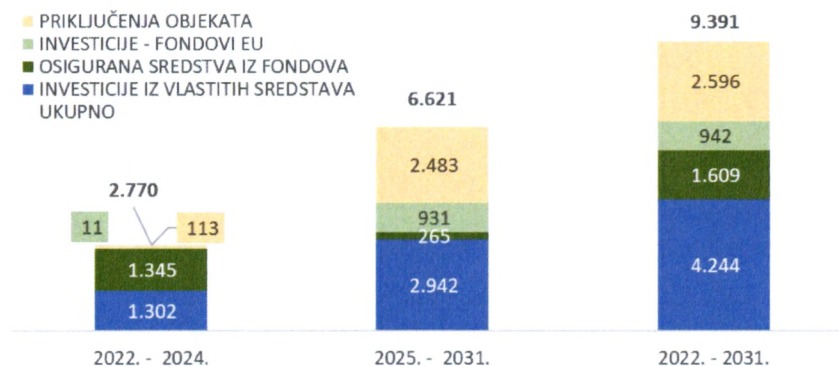
HERA je u 2020. godini pokrenula izradu studije „Smjernice za regulatorni tretman gubitaka električne energije u distribucijskoj i prijenosnoj elektroenergetskoj mreži u Republici Hrvatskoj“ koja je dovršena u 2021. godini. Studija je analizirala postojeći tretman iznosa i količine gubitaka u troškovima za određivanje tarifnih stavki za korištenje mreže te je HERA u trenutku pisanja ovog Izvješća u procesu unaprjeđenja regulatornog tretmana gubitaka u određivanju tarifnih stavki.

4.2.3 Razvoj i optimizacija prijenosne i distribucijske mreže

Desetogodišnji plan razvoja prijenosne mreže (2022. – 2031.)

HERA je u prosincu 2021. godine odobrila prijedlog *Desetogodišnjeg plana razvoja prijenosne mreže 2022. - 2031., s detaljnom razradom za početno trogodišnje i jednogodišnje razdoblje.*

U desetogodišnjem razdoblju HOPS planira oko 4,2 milijarde kuna investicija iz vlastitih sredstava, 1,6 milijardi kuna iz već osiguranih sredstava iz fondova EU-a, 942 milijuna kuna iz fondova EU-a te 2,6 milijardi kuna iz naknade za priključenje ili fondova EU-a (slika 4.2.8.). Ukupno je planirano oko 9,4 milijarde kuna investicija, uz pretpostavku porasta opterećenja te izgradnje i priključenja budućih korisnika mreže u skladu sa *Strategijom energetskog razvoja Republike Hrvatske i Integriranim nacionalnim energetskim i klimatskim planom.*

Izvor: HOPS

Slika 4.2.8. Plan investicija u prijenosnu mrežu u desetogodišnjem razdoblju, [milijuni kn]

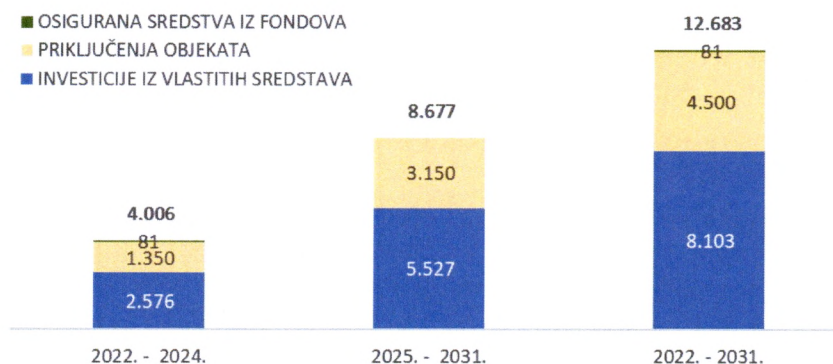
U 2021. godini uloženo je ukupno 645 milijuna kuna u prijenosnu mrežu uzimajući u obzir sve izvore za financiranje tih investicija. Oko 42 milijuna kuna je već iskorišteno tijekom 2021. godine s osnove NPOO-a koji je usuglašen s nacionalnim strateškim razvojnim dokumentima, kao i s europskim prioritetima usmjerenih na digitalnu i zelenu tranziciju, koji se zasnivaju na modernizaciji gospodarstva i društva na temelju većeg ulaganja u inovacije i nove tehnologije. Ti su prioriteti ugrađeni u obvezujući okvir Mehanizma oporavka i otpornosti, koji određuje da najmanje 20% sredstava NPOO-a treba, kroz ulaganja i reforme, biti

usmjereno u digitalnu transformaciju, dok najmanje 37% sredstava treba biti usmjereno na zelenu tranziciju i borbu protiv klimatskih promjena.

Desetogodišnji plan razvoja distribucijske mreže (2022. - 2031.)

HERA je u prosincu 2021. godine odobrila prijedlog *Desetogodišnjeg (2022. - 2031.) plana razvoja distribucijske mreže HEP-ODS-a s detaljnom razradom za početno trogodišnje i jednogodišnje razdoblje*

Ukupna planirana ulaganja u razvoj distribucijske mreže u desetogodišnjem razdoblju iznose oko 12,7 milijardi kuna. Od toga se na investicije uvjetovane priključenjem novih korisnika na mrežu i povećanjem priključne snage postojećih korisnika odnosi oko 4,5 milijardi kuna (slika 4.2.9.).

Izvor: HEP-ODS

Slika 4.2.9. Plan investicija u distribucijsku mrežu u desetogodišnjem razdoblju, [milijuni kn]

Zapažanja o planovima razvoja prijenosne i distribucijske mreže

Odobranje desetogodišnjih planova razvoja preduvjet je za učinkovitu pripremu izgradnje objekata, pravodobno planiranje i osiguranje izvora financiranja te usuglašavanje dinamike i nadležnosti u izgradnji zajedničkih objekata operatora prijenosnog i distribucijskog sustava.

U razmatranom razdoblju iskazan je interes za priključenje/povećanje priključne snage na mreži prijenosa za oko 12.000 MW proizvodnih postrojenja, većinom OIE. Navedene elektrane uglavnom bi se priključivale u Dalmaciji. Vršno opterećenje elektroenergetskog sustava stagnira, a zbog brzo rastuće proizvodnje na distribucijskoj mreži, prijenosni sustav bit će dodatno rasterećen. Uzimajući u obzir navedeno, najveći uzročnik potreba za pojačanjem i razvojem prijenosne mreže je priključenje novih proizvodnih postrojenja uzduž jadranskog zaobalja. Navedeno se prvenstveno odnosi na stvaranje tehničkih uvjeta u mreži 110 kV, 220 kV i 400 kV na navedenom području odnosno na revitalizacije/povećanje prijenosne moći postojećih odnosno izgradnju novih vodova i pojačanje kapaciteta transformacije.

U skladu s navedenim, u desetogodišnjem planu razvoja prijenosne mreže investicije su podijeljene u nekoliko osnovnih kategorija: investicije potrebne za pouzdan rad prijenosnog sustava iz vlastitih sredstava, investicije za koje su već osigurana sredstva iz fondova EU i to prvenstveno iz NPOO-a, investicije za koje će se zatražiti financiranje iz fondova EU te investicije u stvaranje tehničkih uvjeta u mreži koji su potrebni za priključenje novih korisnika mreže, uglavnom proizvodnih jedinica, a koje bi se trebale financirati iz fondova EU ili na temelju naknade za priključenje.

Investicije koje se financiraju iz NPOO-a bi trebale biti dovršene do kraja 2026. godine. Među njima se svojim značajem ističu:

- ugradnja tri transformatora 400/220 kV od 400 MVA u TS Konjsko,
- ugradnja transformatora 400/110 kV od 400 MVA u TS Velebit,
- povećanje prijenosne moći dalekovoda 220 kV Konjsko - Krš Pađene – Brinje,
- povećanje prijenosne moći dalekovoda 220 kV Senj – Melina,
- ugradnja dva transformatora 220/110 kV od 150 MVA u TS Konjsko,
- rekonstrukcija rasklopišta 220 kV HE Dubrovnik,
- izgradnja novog dalekovoda 2x110 kV Bilice – Trogir,
- povećanje prijenosne moći niza 110 kV dalekovoda uzduž jadranske obale i

- zamjena 110 kV podmorskih kabela uz povećanje prijenosne moći na dionicama Crikvenica - Krk - Lošinj i Dugi Rat - Brač - Hvar - Korčula.

U 2021. godini ugrađene su najvažnije komponente SINCRO.GRID projekta²⁵: kompenzacijski uređaji ukupne snage 550 Mvar u TS Konjsko (250 Mvar SVC tehnologije), TS Melina (200 Mvar VSR tehnologije) i u TS Mračlin (100 Mvar VSR tehnologije) te sustav za dinamičko određivanje prijenosne moći dalekovoda. Projekt SINCRO.GRID je na popisu projekata od zajedničkog interesa za EU (PCI projekt²⁶) te mu je kroz CEF fond²⁷ dodijeljeno 51% bespovratnih sredstava.

Nastavljena je pozitivna praksa usuglašenih planova HOPS-a i HEP-ODS-a u pogledu dinamike izgradnje te financiranja zajedničkih objekata (TS 110/x kV). Investicije u kapitalne objekte 110/x kV, u zajedničkom vlasništvu HOPS-a i HEP-ODS-a, uvjetovane su različitim trendovima višegodišnjeg porasta opterećenja, a najčešće lokacije predviđene za nove susretne objekte su u područjima s intenzivnim razvojem turizma. U 2021. godini završena je izgradnja i pušteni su u pogon kapitalni objekti TS 110/10(20) kV Zamet i TS 110/10(20) kV Zadar – istok, značajni za opskrbu Rijeke i Zadra.

U desetogodišnjem planu razvoja prijenosne mreže svi projekti navedeni u TYNDP-u 2020²⁸ razmatrani su jednako kao i ostale HOPS-ove investicije.

Potresi u 2020. godini oštetili su veliki broj distribucijskih postrojenja u DP Elektra Sisak, DP Elektra Zagreb i DP Elektra Karlovac te od važnijih objekata TS 110/20 kV Petrinja. HEP-ODS je u 2020. i 2021. godini predvidio značajan dio sredstava potrebnih za obnovu. Potrebna ulaganja u sanaciju šteta na distribucijskoj mreži procjenjuju se na 182 milijuna kuna. Za 2021. godinu bila su predviđena uobičajena financijska sredstva namijenjena za sanaciju šteta uzrokovanih elementarnim nepogodama u iznosu od 15 milijuna kn, a dodatno su prenamijenjena sredstva za hitno otklanjanje šteta na potresom stradalom području DP Elektra Sisak i DP Elektra Zagreb iz drugih investicijskih programa u ukupnom iznosu većem od 27 milijuna kn.

HERA je HEP-ODS-u odobrila promjenu financijskog okvira *Desetogodišnjeg (2021. - 2030.) plana razvoja distribucijske mreže HEP-ODS-a* u dijelu koji se odnosi na jednogodišnje razdoblje za 2021. godinu u iznosu 75,5 milijuna kuna u svrhu sanacije šteta od potresa.

Za 2022. godinu su predviđena financijska sredstva namijenjena za sanaciju šteta na potresom stradalom području Sisačko-Moslavačke županije i DP Elektra Zagreb u iznosu od 71 milijuna kn. Ulaganja u 2023. godini ovisit će o uspješnosti realizacije planiranih ulaganja u 2022. godini.

Desetogodišnji plan razvoja distribucijske mreže uzima u obzir obveze i strateško opredjeljenje RH u pogledu prihvata obnovljivih izvora električne energije.

Razvoj distribucijske mreže planira se s ciljem ispunjavanja zadanih kriterija sigurnosti opskrbe, dopuštenih odstupanja napona i pouzdanosti napajanja. Pokazatelji pouzdanosti SAIFI, SAIDI i CAIDI na razini desetogodišnjeg razdoblja imaju trend pada što ukazuje na poboljšanje kvalitete opskrbe električnom energijom.

HEP-ODS je u sklopu mjera za povećanje energetske učinkovitosti stavio naglasak na mjere smanjivanja gubitaka u distribucijskoj elektroenergetskoj mreži. HEP-ODS je započeo s provedbom projekta Pametna (napredna) mreža²⁹ (*engl. Smart grid*), koji je sufinanciran i iz sredstava fondova EU. U sklopu projekta tijekom desetogodišnjeg razdoblja planiraju se preostala ulaganja u razvoj naprednih mreža od 80,5 milijuna kuna.

Općenito, planirane investicije u prijenosnu i distribucijsku mrežu povećane su u odnosu na prijašnje godine. HERA na temelju dostavljenih planova smatra da su planirani ukupni prihodi HOPS-a i HEP-ODS-a dostatni za pokrivanje godišnje razine investicija u sljedećem trogodišnjem razdoblju.

²⁵ Projekt sufinanciran putem CEF fonda. Cilj projekta je da se korištenjem naprednih tehničkih sustava i algoritama poboljša kvaliteta napona u elektroenergetskom sustavu i koristi dinamičko određivanje prijenosne moći vodova.

²⁶ PCI - Projects of Common Interest (hrv. Projekti od zajedničkog interesa EU-a).

²⁷ CEF - Connecting Europe Facility - financijski instrument EU za infrastrukturna ulaganja u područjima prometa, energetike i digitalnih usluga (do 31. ožujka 2021. godine).

²⁸ Ten-Year Network Development Plan - desetogodišnji plan razvoja prijenosne mreže EU-a iz 2020. godine.

²⁹ Pametna mreža električna je mreža koja uključuje različite aktivnosti i načine mjerenja koji uključuju pametne mjerne uređaje, pametne aplikacije, pametne uređaje, obnovljive izvore energije i energetske učinkovite resurse te uređaje visoke učinkovitosti.

4.2.4 Tarife za korištenje prijenosne i distribucijske mreže i naknade za priključenje

Prosječne naknade za korištenje mreže

Tablica 4.2.4. prikazuje prosječne naknade za korištenje prijenosne mreže na temelju stvarne potrošnje krajnjih kupaca, dok tablica 4.2.5. prikazuje prosječne naknade za korištenje distribucijske mreže.

Tablica 4.2.4. Prosječne naknade za korištenje prijenosne mreže u razdoblju od 2016. do 2021. godine

Kategorija krajnjih kupaca	2016. [lp/kWh]	2017. [lp/kWh]	2018. [lp/kWh]	2019. [lp/kWh]	2020. [lp/kWh]	2021. [lp/kWh]
Poduzetništvo – kupci na VN	8,8	7,7	8,0	7,0	6,6	7,0
Poduzetništvo – kupci na SN	7,7	7,6	7,6	7,0	6,9	6,8
Poduzetništvo – kupci na NN	8,9	8,9	9,0	9,1	9,1	9,2
Kućanstva	8,9	8,9	8,9	8,9	9,0	9,0
Prosjek svih kupaca	8,6	8,5	8,5	8,3	8,3	8,3

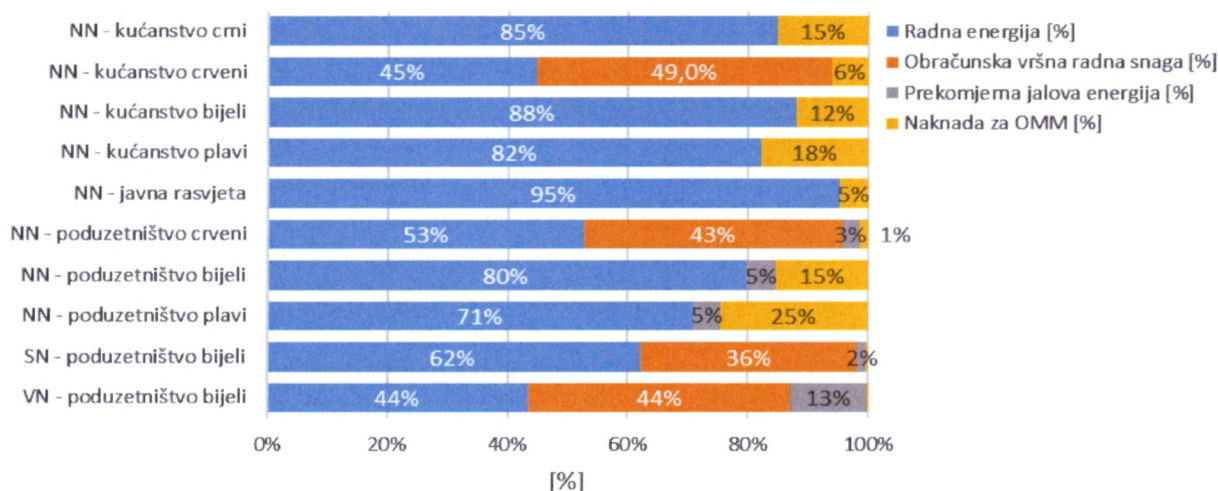
Tablica 4.2.5. Prosječne naknade za korištenje distribucijske mreže u razdoblju od 2016. do 2021. godine

Kategorija krajnjih kupaca	2016. [lp/kWh]	2017. [lp/kWh]	2018. [lp/kWh]	2019. [lp/kWh]	2020. [lp/kWh]	2021. [lp/kWh]
Poduzetništvo – kupci na VN	-	-	-	-	-	-
Poduzetništvo – kupci na SN	14,0	14,0	14,0	11,7	11,6	11,5
Poduzetništvo – kupci na NN	27,5	27,7	28,1	24,7	25,0	24,9
Kućanstva	24,5	24,5	24,6	24,6	24,8	24,6
Prosjek svih kupaca	22,7	22,6	22,7	21,0	21,2	21,0

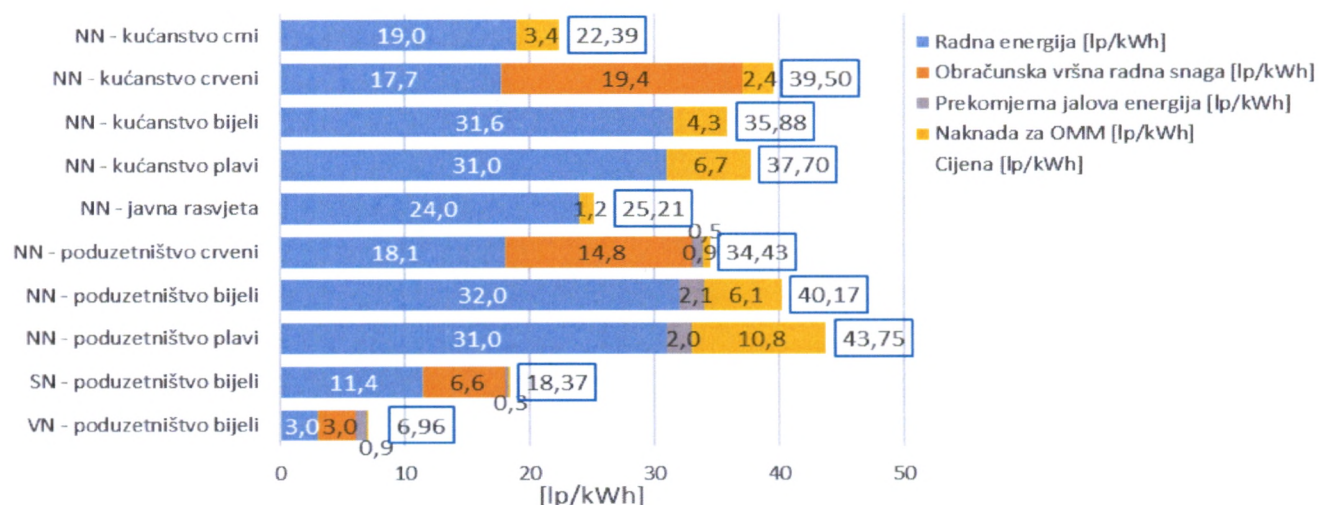
Krajnjim kupcima u RH se, u ovisnosti o kategoriji potrošnje i tarifnom modelu, za korištenje prijenosne i distribucijske mreže naplaćuju tarifne stavke za sljedeće tarifne elemente:

- radna energija po višoj/nizjoj/jedinstvenoj dnevnoj tarifi [kn/kWh],
- obračunska vršna radna snaga [kn/kW],
- prekomjerna jalova energija [kn/kvarh] i
- naknada za obračunsko mjerno mjesto (OMM) [kn/mj.].

Slika 4.2.10. prikazuje udjele tarifnih stavki u ukupnoj naknadi za korištenje mreže (prijenos i distribucija), a slika 4.2.11. prosječne cijene po tarifnim elementima za pojedine kategorije potrošnje i tarifne modele.

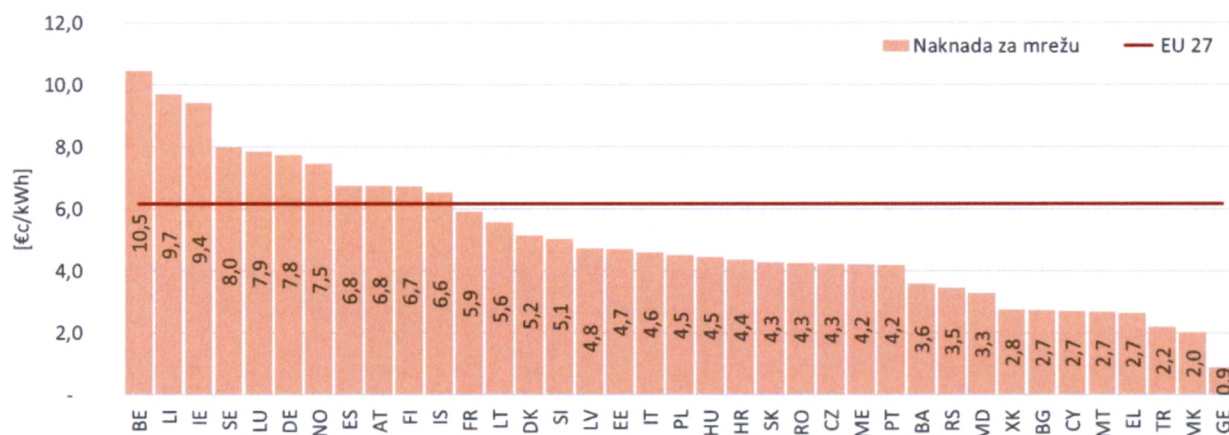

Slika 4.2.10. Udjele tarifnih stavki u ukupnoj naknadi za korištenje mreže (prijenos i distribucija) u 2021. godini

Slika 4.2.11. Prosječne cijene po tarifnim elementima za kategorije potrošnje i tarifne modele u 2021. godini

Na slikama 4.2.12. do 4.2.18. prikazane su prosječne naknade za korištenje mreže u europskim državama za krajnje kupce iz EUROSTAT-ovih razreda potrošnje DC, IA, IB, IC, ID, IE i IF³⁰ u 2021. godini.

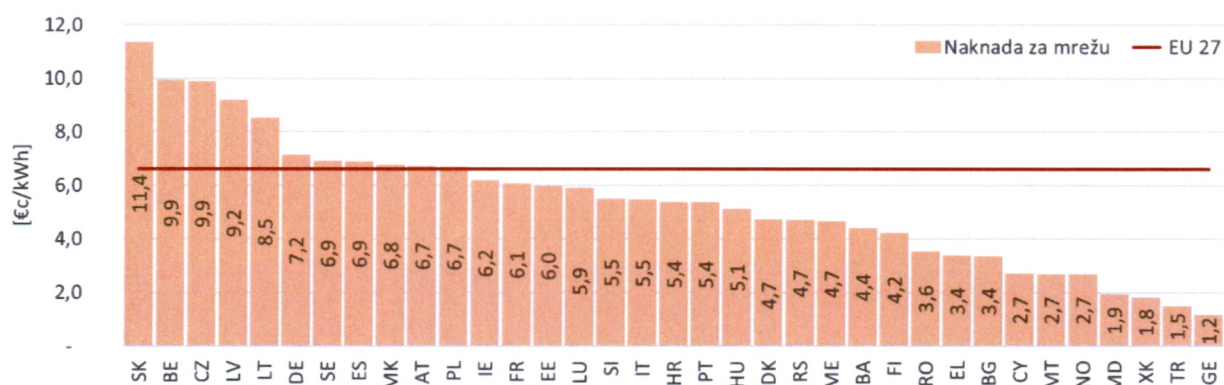

Izvor: EUROSTAT, obrada podatka: HERA

Slika 4.2.12. Prosječna naknada za korištenje mreže u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije kućanstvo iz razreda potrošnje DC u 2021. godini³¹

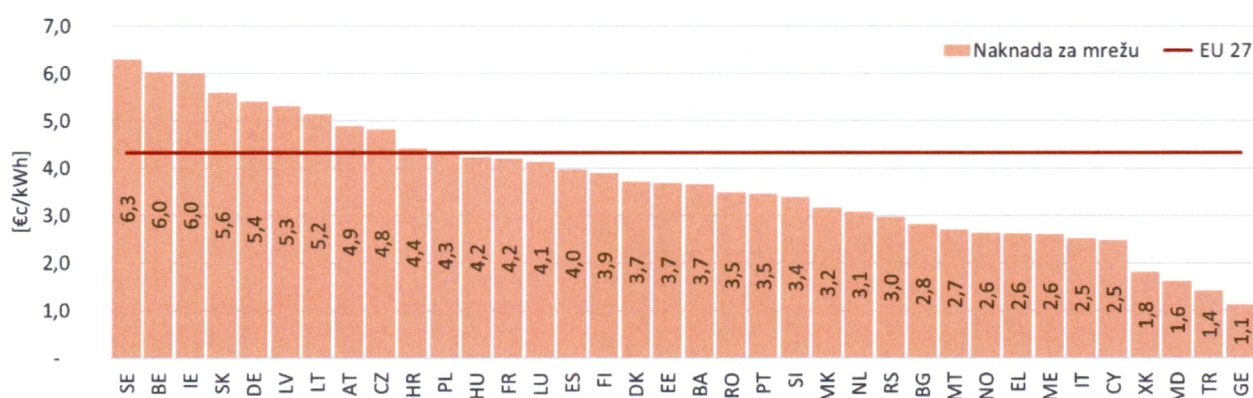
³⁰ Navedeni razredi potrošnje u skladu s razdiobom razreda potrošnje i razdiobom obračunskih mjesta krajnjih kupaca iz kategorije kućanstvo, odnosno poduzetništvo, s odgovarajućim karakteristikama kako su navedene u tablici 4.4.3. i 4.4.4. ovoga Izvješća.

³¹ ISO oznake država i zemalja: AL - Albanija, AT - Austrija, BA - Bosna i Hercegovina, BE - Belgija, BG - Bugarska, CY - Cipar, CZ - Češka, DK - Danska, DE - Njemačka, EE - Estonija, EL - Grčka, ES - Španjolska, FI - Finska, FR - Francuska, GE - Gruzija, HR - Hrvatska, HU - Mađarska, IE - Irska, IS - Island, IT - Italija, LI - Lihtenštajn, LT - Litva, LU - Luksemburg, LV - Latvija, MD - Moldavija, ME - Crna Gora, MK - Sjeverna Makedonija, MT - Malta, NL - Nizozemska, NO - Norveška, PL - Poljska, PT - Portugal, RO - Rumunjska, RS - Srbija, SE - Švedska, SI - Slovenija, SK - Slovačka, TR - Turska, UA - Ukrajina, UK - Velika Britanija, XK - Kosovo.

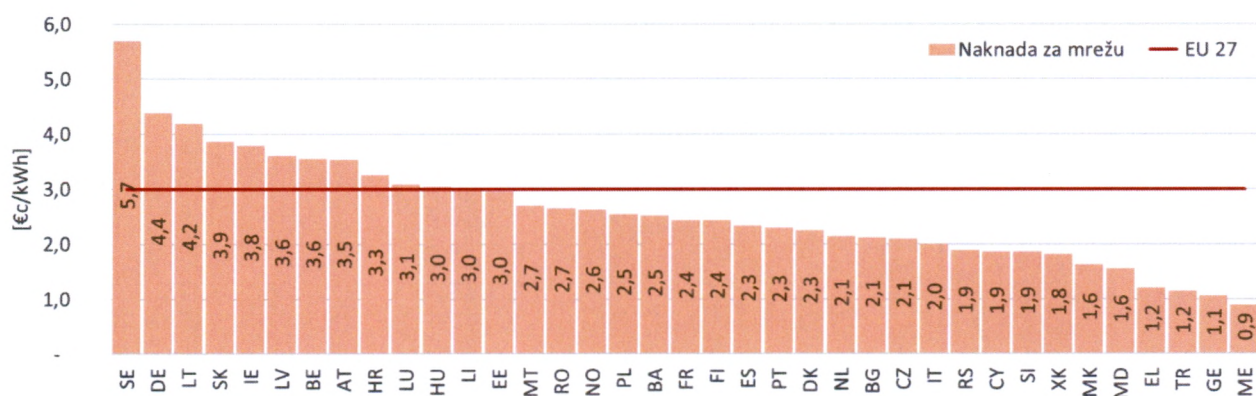
Izvor: EUROSTAT, obrada podatka: HERA

Slika 4.2.13. Prosječna naknada za korištenje mreže u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo za razred potrošnje IA u 2021. godini

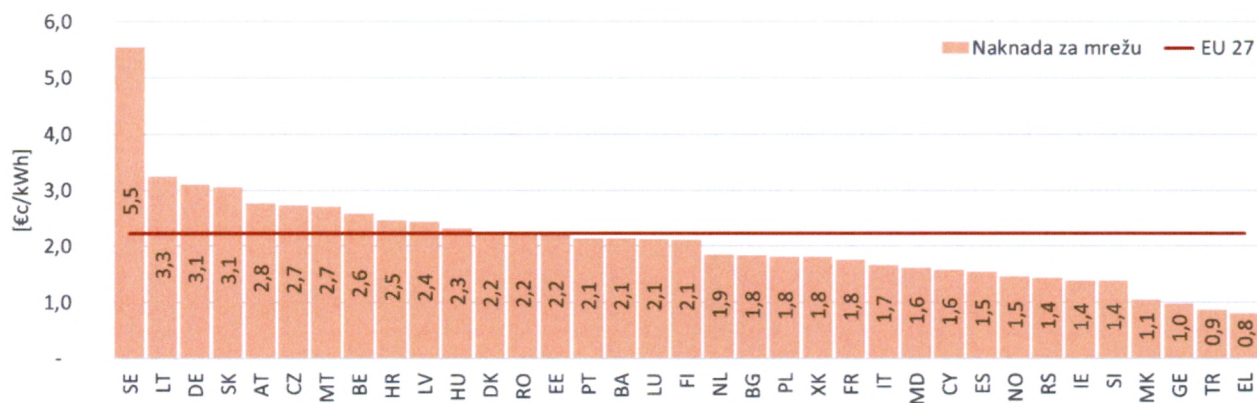
Izvor: EUROSTAT, obrada podatka: HERA

Slika 4.2.14. Prosječna naknada za korištenje mreže u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo za razred potrošnje IB u 2021. godini

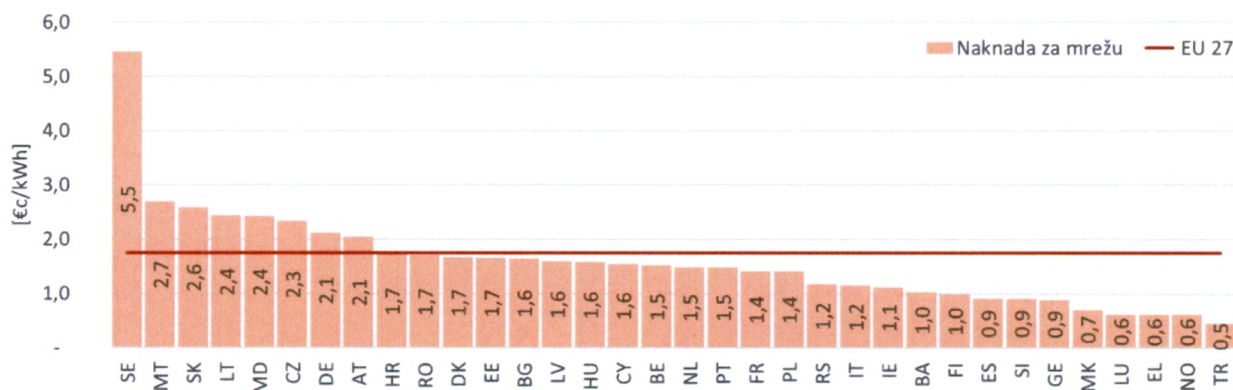
Izvor: EUROSTAT, obrada podatka: HERA

Slika 4.2.15. Prosječna naknada za korištenje mreže u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo za razred potrošnje IC u 2021. godini

Izvor: EUROSTAT, obrada podatka: HERA

Slika 4.2.16. Prosječna naknada za korištenje mreže u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo za razred potrošnje ID u 2021. godini

Izvor: EUROSTAT, obrada podatka: HERA

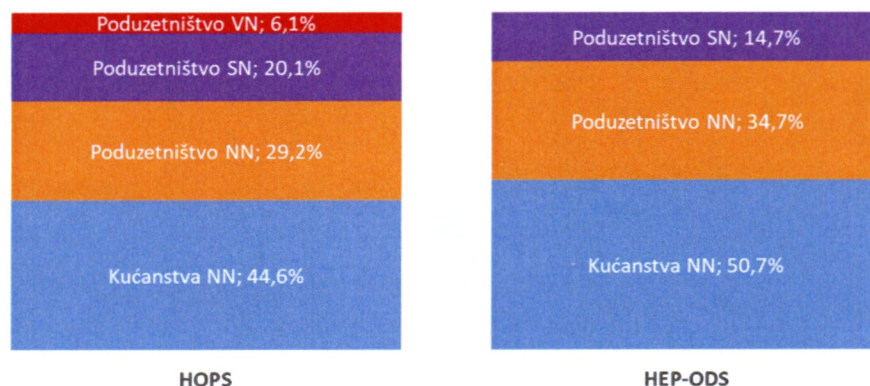
Slika 4.2.17. Prosječna naknada za korištenje mreže u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo za razred potrošnje IE u 2021. godini

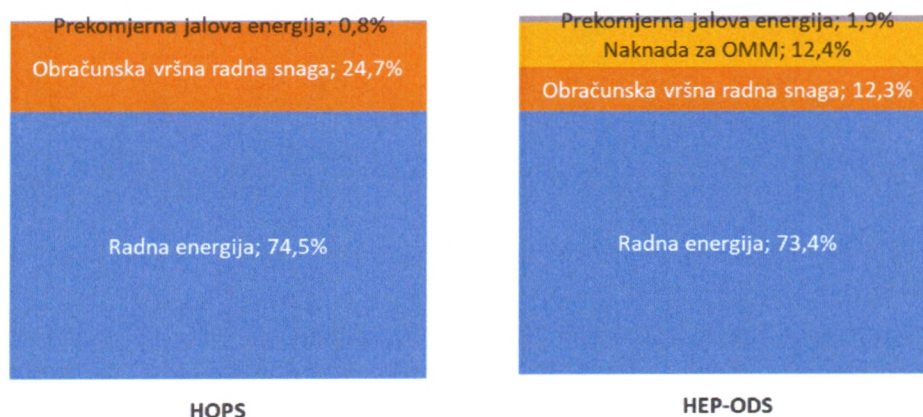
Izvor: EUROSTAT, obrada podatka: HERA

Slika 4.2.18. Prosječna naknada za korištenje mreže u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije potrošnje IF u 2021. godini

Udio pojedinih kategorija potrošnje u prihodima operatora sustava od naknade za korištenje prijenosne mreže te naknade za korištenje distribucijske mreže u 2021. godini prikazan je na slici 4.2.19. Na slici 4.2.20. prikazani su udjeli po pojedinim tarifnim elementima u prihodu od naknade za korištenje prijenosne mreže te naknade za korištenje distribucijske mreže u 2021. godini.

Slika 4.2.19. Udio pojedinih kategorija potrošnje u prihodima operatora sustava od naknade za korištenje prijenosne mreže te naknade za korištenje distribucijske mreže u 2021. godini

Slika 4.2.20. Udjeli po pojedinim tarifnim elementima u prihodu od naknade za korištenje prijenosne mreže te naknade za korištenje distribucijske mreže u 2021. godini

Otpis potraživanja krajnjim kupcima na potresom pogođenim područjima

Vlada Republike Hrvatske donijela je 18. siječnja 2021. godine *Zaključak Vlade Republike Hrvatske u vezi provedbe otpisa potraživanja i naknade potraživanja za energiju isporučenu krajnjim kupcima na potresom pogođenim područjima* (dalje: *Zaključak Vlade RH*) za razdoblje od siječnja do ožujka 2021. godine, te 25. ožujka 2021. godine *Zaključak Vlade RH za travanj 2021. godine*. Na temelju zaključaka Vlade Republike Hrvatske, sva kućanstva iz potresima pogođenih općina i gradova, bez obzira na stupanj pretrpljene štete, oslobođena su plaćanja troškova električne energije. Navedene općine i gradovi su: Grad Petrinja, Grad Glina, Grad Sisak, Grad Hrvatska Kostajnica, Općina Lekenik, Općina Sunja, Općina Donji Kukuruzari, Općina Majur, Općina Dvor, Općina Topusko, Općina Gvozd, Općina Jasenovac, Općina Hrvatska Dubica, Općina Martinska Ves, Općina Pokupsko i Općina Kravarsko. U skladu s prethodno navedenim zaključcima, Skupština Hrvatske elektroprivrede d.d. je 18. siječnja 2021. godine donijela *Odluku o otpisu potraživanja za energiju krajnjih kupaca iz kategorije kućanstvo na potresom pogođenim područjima* (dalje: *Odluka o otpisu potraživanja*). U tablici 4.2.6. prikazana su otpisana potraživanja za korištenje prijenosne mreže kao i za korištenje distribucijske mreže u 2021. godini na temelju *Odluke o otpisu potraživanja*.

Tablica 4.2.6. Otpisana potraživanja za korištenje prijenosne mreže i za korištenje distribucijske mreže u 2021. godini na temelju Odluke o otpisu potraživanja

Kategorija potrošnje		Tarifni model	Tarifni element	Prihod HEP-ODS [kn]	Prihod HOPS [kn]
Kućanstvo	NN	Plavi	Energija - jedinstvena tarifa	6.041.891	2.471.683
			naknada za OMM	1.445.824	-
		Bijeli	energija - viša tarifa	9.103.463	4.172.420
			energija - niža tarifa	2.423.989	1.009.996
			naknada za OMM	1.902.342	-
		Crveni	energija - viša tarifa	148.245	46.327
			energija - niža tarifa	43.375	10.844
			obračunska vršna radna snaga	118.152	71.384
			naknada za OMM	7.360	-
		Crni	energija - jedinstvena tarifa	3	1
			naknada za OMM	6	-
		Ukupno:		21.234.650	7.782.654

Odluka o iznosu tarifnih stavki za prijenos električne energije i Odluka o iznosu tarifnih stavki za distribuciju električne energije

HOPS i HEP-ODS su HERA-i dostavili 30. rujna 2021. godine zahtjeve za promjenu iznosa tarifnih stavki za prijenos električne energije i tarifnih stavki za distribuciju električne energije. Na temelju dostavljenih zahtjeva i na temelju analize, HERA je donijela iznose tarifnih stavki koji se primjenjuju od 1. travnja 2022. godine, kako je to prikazano u tablici 4.2.7.

Tablica 4.2.7. Tarifne stavke za prijenos električne energije i tarifne stavke za distribuciju električne energije

Kategorija/tarifni model	Tarifni element ³²	Jedinica mjere	„Stare“ tarifne stavke		„Nove“ tarifne stavke	
			Distribucija	Prijenos	Distribucija	Prijenos
VN poduzetništvo - Bijeli	EN_{VT}	kn/kWh	-	0,04	-	0,04
	EN_{NT}	kn/kWh	-	0,02	-	0,02
	P_V	kn/kW	-	14,00	-	14,00
	E_J	kn/kvarh	-	0,16	-	0,16
	NK	Kn/mjesečno	-	68,00	-	68,00
SN poduzetništvo - Bijeli	EN_{VT}	kn/kWh	0,10	0,04	0,10	0,04
	EN_{NT}	kn/kWh	0,05	0,02	0,05	0,02
	P_V	kn/kW	12,00	14,00	12,00	14,00
	E_J	kn/kvarh	0,15	-	0,16	-
	NK	kn/mjesečno	66,00	-	66,00	-
NN poduzetništvo - Plavi	EN_{JT}	kn/kWh	0,22	0,09	0,22	0,09
	E_J	kn/kvarh	0,15	-	0,16	-
	NK	kn/mjesečno	41,30	-	41,30	-
NN poduzetništvo - Bijeli	EN_{VT}	kn/kWh	0,24	0,11	0,26	0,13
	EN_{NT}	kn/kWh	0,12	0,05	0,12	0,05
	E_J	kn/kvarh	0,15	-	0,16	-
	NK	kn/mjesečno	41,30	-	41,30	-
NN poduzetništvo - Crveni	EN_{VT}	kn/kWh	0,16	0,05	0,17	0,05
	EN_{NT}	kn/kWh	0,08	0,02	0,08	0,02
	P_V	kn/kW	24,00	14,50	24,50	14,50
	E_J	kn/kvarh	0,15	-	0,16	-
	NK	kn/mjesečno	41,30	-	41,30	-
NN poduzetništvo - Žuti	EN_{JT}	kn/kWh	0,17	0,06	0,18	0,06
	NK	kn/mjesečno	14,70	-	15,45	-
NN kućanstvo - Plavi	EN_{JT}	kn/kWh	0,22	0,09	0,22	0,09
	NK	kn/mjesečno	10,00	-	11,60	-
NN kućanstvo - Bijeli	EN_{VT}	kn/kWh	0,24	0,11	0,26	0,13
	EN_{NT}	kn/kWh	0,12	0,05	0,12	0,05
	NK	kn/mjesečno	10,00	-	11,60	-
NN kućanstvo - Crveni	EN_{VT}	kn/kWh	0,16	0,05	0,17	0,05
	EN_{NT}	kn/kWh	0,08	0,02	0,08	0,02
	P_V	kn/kW	24,00	14,50	24,50	14,50
	E_J	kn/kvarh	-	-	-	-
	NK	kn/mjesečno	41,30	-	41,30	-
NN kućanstvo - Crni	EN_{JT}	kn/kWh	0,13	0,05	0,14	0,05
	NK	kn/mjesečno	5,80	-	6,10	-

³² EN_{JT} : radna energija – jedinstvena tarifa, EN_{VT} : radna energija – viša tarifa, EN_{NT} : radna energija – niža tarifa, P_V : obračunska vršna radna snaga, E_J : prekomjerna jalova energija, NK : naknada za OMM.

Prema novim tarifnim stavkama, očekuje se povećanje prosječnih mjesečnih troškova za naknadu za korištenje mreže za kategoriju kućanstvo u iznosu 6,51 kn (povećanje od 8,1%), a za kategoriju poduzetništvo na niskom naponu za 23,12 kn (povećanje od 3,9%) (tablica 4.2.8.).

Tablica 4.2.8. Prosječno povećanje naknade za korištenje mreže nakon promjene tarifnih stavki za prijenos električne energije i tarifnih stavki za distribuciju električne energije

Kategorija/tarifni model	Prodana energija u 2021. godini [MWh]	Prosječno godišnje relativno povećanje naknade na godišnjoj razini [%]			Prosječno mjesečno povećanje naknade [kn]		
		Distribucija	Prijenos	Ukupno	Distribucija	Prijenos	Ukupno
VN poduzetništvo - Bijeli	1.298.348	0,0%	0,0%	0,0%	-	-	-
SN poduzetništvo - Bijeli	4.355.037	0,2%	0,0%	0,1%	25,90	-	25,90
NN poduzetništvo - Plavi	184.442	0,4%	0,0%	0,3%	0,48	-	0,48
NN poduzetništvo - Bijeli	1.025.406	5,3%	15,0%	7,6%	10,06	9,19	19,26
NN poduzetništvo - Crveni	3.026.648	3,9%	0,0%	2,8%	74,12	-	74,12
NN poduzetništvo - Žuti	340.395	5,8%	0,0%	4,4%	13,50	-	13,50
NN kućanstvo - Plavi	1.468.037	3,3%	0,0%	2,5%	1,60	-	1,60
NN kućanstvo - Bijeli	5.076.643	8,1%	14,8%	9,9%	5,15	3,55	8,71
NN kućanstvo - Crveni	45.483	3,2%	0,0%	2,3%	15,15	-	15,15
NN kućanstvo - Crni	6.197	7,2%	0,0%	5,5%	2,10	-	2,10
Ukupno:	16.826.637	4,9%	5,8%	5,2%	5,29	2,69	7,99
VN poduzetništvo	1.298.348	0,0%	0,0%	0,0%	-	-	-
SN poduzetništvo	4.355.037	0,2%	0,0%	0,1%	25,90	-	25,90
NN poduzetništvo	4.576.891	4,1%	3,3%	3,9%	17,84	5,28	23,12
NN kućanstvo	6.596.361	6,9%	11,3%	8,1%	4,06	2,45	6,51

Tarifa za korištenje mreže za energiju koju proizvođači predaju u prijenosnu odnosno distribucijsku mrežu

Novi **Zakon o tržištu električne energije** propisuje kako je proizvođač električne energije koji ima dozvolu za proizvodnju električne energije dužan plaćati tarifu za korištenje mreže za energiju koju predaje u prijenosnu odnosno distribucijsku mrežu. *Uredbom Komisije (EU) br. 838/2010 od 23. rujna 2010. o utvrđivanju smjernica koje se odnose na mehanizam naknade između operatora prijenosnih sustava i zajednički regulatorni pristup naplati prijenosa* definirano je ograničenje po kojemu prosječna godišnja naknada za prijenos ne smije biti veća od 0,5 €/MWh. Postupak određivanja prihoda proizvođača koji se uključuju prilikom provjere ispunjenosti toga ograničenja propisan je tom *Uredbom*. Određivanje naknada za mrežu, prema članku 18. stavku 1. *Uredbe (EU) br. 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o unutarnjem tržištu električne energije*, mora se primjenjivati na način kojim se proizvodnja priključena na distribucijskoj razini ne diskriminira niti pozitivno niti negativno u odnosu na proizvodnju priključenu na prijenosnoj razini. U skladu s prethodno navedenim HERA će u metodologiju za određivanje iznosa tarifnih stavki za prijenos električne energije i metodologiju za određivanje iznosa tarifnih stavki za distribuciju električne uvesti tarifne stavke za energetske subjekte s dozvolom za proizvodnju električne energije na prijenosnoj i distribucijskoj mreži. Pritom će se HERA držati navedenog ograničenja od 0,5 €/MWh za proizvođače na prijenosnoj mreži, uvažavajući da se proizvođači na distribucijskoj mreži ne smiju ni pozitivno ni negativno diskriminirati u odnosu na proizvođače na prijenosnoj mreži.

Naknade za priključenje na prijenosnu i distribucijsku mrežu

Korisnici koji se priključuju na prijenosnu ili distribucijsku mrežu ili traže povećanje priključne snage plaćaju naknadu za priključenje koja je definirana *Metodologijom utvrđivanja naknade za priključenje na elektroenergetsku mrežu novih korisnika mreže i za povećanje priključne snage postojećih korisnika mreže*

(„Narodne novine“, br. 51/17, 31/18 i 104/20). Naknada za priključenje namijenjena je financiranju izgradnje priključaka, stvaranju tehničkih uvjeta u mreži i razvoju mreže. Za krajnje kupce priključne snage do uključivo 20 kW, a koji se priključuju na mrežu niskog napona u krugu do uključivo 400 metara od postojeće transformatorske stanice, naknada za priključenje odnosno povećanje priključne snage iznosi 1.350 kn/kW bez poreza na dodanu vrijednost, osim na području grada Zagreba gdje iznosi 1.700 kn/kW.

Za ostale krajnje kupce na niskom naponu, ako su planski troškovi priključenja veći za 20% i više u odnosu na sredstava koja bi se prikupila iz navedene naknade, kupac snosi stvarne troškove priključenja. Do donošenja novih podzakonskih propisa u skladu s novim **Zakonom o tržištu električne energije**, za proizvođače se primjenjuje duboki pristup, odnosno proizvođači električne energije snose troškove izgradnje priključka na mrežu kao i cjelokupne troškove stvaranja tehničkih uvjeta u mreži koje uzrokuje njihovo priključenje.

Zapažanja o tarifama za prijenos i distribuciju električne energije i o naknadama za priključenje

Prihodi HEP-ODS-a od tarifnih stavki za distribuciju električne energije u 2021. godini iznosili su 3.264 milijuna kuna što je za 6,9% više u odnosu na 2020. godinu. Prihodi HOPS-a od tarifnih stavki za prijenos električne energije u 2021. godini iznosili su 1.400 milijuna kuna što je za 8,5% više u odnosu na 2020. godinu. Pritom treba imati u vidu da je u 2020. godini bila značajno smanjenja prodaja električne energije u odnosu na predpandemijsku 2019. godinu (smanjenje od 5,8%). U 2021. godini došlo je do oporavka gospodarstva pa je tako i količina prodane energije u 2021. godini iznosila 16,8 TWh što je povećanje za 8,3% u odnosu na 2020. godinu.

Na temelju *Odluke o otpisu potraživanja* krajnjim kupcima iz kategorije kućanstvo na potresima pogođenim područjima Republike Hrvatske HOPS je u 2021. godini za korištenje prijenosne mreže otpisao 7,8 milijuna kn, a HEP-ODS za korištenje distribucijske mreže je otpisao 21,2 milijuna kn. Također, u skladu s *Odlukom o otpisu potraživanja*, za navedene krajnje kupce otpisat će se potraživanja u vezi s premještanjem priključaka na elektroenergetsku mrežu zamjenskih objekata za privremeni smještaj (kontejner, mobilna ili kamp kućica, pomoćni objekt na istoj lokaciji), uključujući izgradnju novog priključka na istoj lokaciji te kasnije premještanje priključka za potrebe napajanja obnovljenog, odnosno novog objekta.

HERA je, na temelju zahtjeva za promjenu iznosa tarifnih stavki za prijenos električne energije HOPS-a i zahtjeva za promjenu iznosa tarifnih stavki za distribuciju električne energije HEP-ODS-a od 30. rujna 2021. godine, provela analizu i donijela iznose tarifnih stavki koji se primjenjuju od 1. travnja 2022. godine.

Zbog značajnog smanjenja prodaje električne energije u 2020. godini (prethodna regulacijska godina kod određivanja tarifa) operatori sustava ostvarili su negativnu razliku između prihoda i troškova od tarifa u 2020. godini. Također, zbog drastičnog povećanja cijena električne energije na veleprodajnom tržištu i na tržištu terminskih ugovora za 2022. godinu, došlo je i do povećanja planskih troškova za nabavu energije za pokriće gubitaka u 2022. godini (buduća regulacijska godina) u odnosu na planske troškove za 2021. godinu. Zbog navedenog, HERA je donijela odluku o iznosima tarifnih stavki koji na godišnjoj razini povećavaju planirane prihode od tarifa operatora sustava u 2022. godini (HOPS za 5,8 %, a HEP-ODS za 4,9%). Međutim, u cilju olakšavanja pozicije krajnjih kupaca električne energije, odlučeno je da se nove tarifne stavke primjenjuju od 1. travnja 2022. godine. Uzimajući u obzir navedenu odgodu, planirano povećanje prihoda operatora sustava u 2022. godini nešto je manje (HOPS za 4,3%, a HEP-ODS za 3,7%).

Novi **Zakon o tržištu električne energije** mijenja dosadašnji duboki pristup priključenju na elektroenergetsku mrežu hibridnim pristupom. Operatoru sustava propisana je obveza stvaranja tehničkih uvjeta u mreži (dalje: STUM), u skladu s desetogodišnjim planovima razvoja prijenosne odnosno distribucijske mreže (dalje: 10G plan), koji moraju biti usklađeni s važećom strategijom prostornog razvoja RH i prostornim planovima županija, gradova i općina. Priključci na mrežu i STUM financiraju se i iz naknade za priključenje. Naknade za priključenje postrojenja za skladištenje energije na mrežu moraju biti utemeljene na stvarnim troškovima tehničkog priključenja na mrežu u smislu preuzimanja električne energije iz mreže. Iz odredbi, prema kojima je operator sustava dužan usklađivati svoje 10G planove s važećom strategijom prostornog razvoja i prostornim planovima, a stvaranje tehničkih uvjeta u mreži je obveza operatora sustava u skladu s 10G planovima, proizlazi kako je operator sustava dužan iz vlastitih sredstava financirati STUM, u skladu s prostorno planskim dokumentima. S obzirom na to da je propisano da se priključci na mrežu i stvaranje tehničkih uvjeta u mreži financiraju iz naknade za priključenje, odnosno istovremeno da se STUM financira i iz prihoda od tarife za prijenos odnosno distribuciju električne energije i iz naknade za priključenje, HERA će donijeti novu metodologiju u kojoj se primjenjuje hibridni pristup priključenju na mrežu. U toj novoj

metodologiji troškovi STUM-a za priključenje/povećanje priključne snage građevine korisnika mreže određivat će se proporcionalno priključnoj snazi odnosno množenjem iznosa priključne snage s jediničnom cijenom za priključenje. Na ovaj način se troškovi STUM-a socijaliziraju na sve korisnike mreže koji plaćaju naknadu za korištenje mreže i, proporcionalno priključnoj snazi, na sve nove korisnike mreže koji se na mrežu priključuju odnosno povećavaju svoju priključnu snagu. STUM sada više nije moguće pridijeliti konkretnom zahtjevu za priključenje/povećanje priključne snage, budući da se naplaćuje bez obzira da li je potreban ili nije. Iako se ovakvim pristupom gube lokacijski signali, investitori će imati jasnu informaciju koliko će ih koštati priključenje na mrežu, što nije bio slučaj kod dosadašnjeg dubokog pristupa određivanju naknade za priključenje odnosno povećanje priključne snage. Svi investitori bit će u istom položaju i solidarno će snositi troškove STUM-ova. Jediničnom cijenom priključenja odredit će se udio STUM-a koji će se financirati iz naknade za priključenje (bespovratno dodijeljenih sredstava), a koliki udio će se raspodijeliti na korisnike mreže odnosno financirati iz tarifa. Investicije iz bespovratno dodijeljenih sredstava ne ulaze u reguliranu osnovicu i nemaju utjecaj na tarife. Pritom treba imati u vidu i financiranje dijela STUM-a i iz fondova EU-a, a posebice dio od 1,6 milijardi kn iz NPOO-a predviđenih za ulaganje u mrežu prijenosa. Takvo se financiranje također smatra financiranjem iz bespovratno dodijeljenih sredstava.

Upravni postupak priključenja propisan je kroz više zakona i podzakonskih akata, od kojih su najvažniji **Zakon o gradnji**, **Zakon o prostornom uređenju**, **Zakon o energiji** i **Zakon o tržištu električne energije**.

U skladu s novim **Zakonom o tržištu električne energije**, prvi korak u postupku priključenja sada je izdavanje energetskeg odobrenja (EO) što je promjena dosadašnjeg postupka kada se EO izdavallo nakon izdane lokacijske dozvole. Ishođenje EO-a je nužno za sva proizvodna postrojenja osim za jednostavne građevine. Uvjeti za ishođenje EO-a su da je lokacija na kojoj se gradi postrojenje uvrštena u prostorni plan, izdano mišljenje operatora sustava o mogućnosti priključenja na temelju elaborata mogućnosti priključenja te dokaz o uplati jamčevine. Dosadašnji postupak izrade elaborata optimalnog tehničkog rješenja priključenja (dalje: EOTRP) već na temelju idejnog rješenja bez uvjeta prostornog plana, dovodi do rezerviranja kapaciteta u mreži za projekte čija realizacija s obzirom na prostorna ograničenja nije moguća. Takav pristup stvarao je prividno zagušenje u mreži i ograničavao perspektivne projekte OIE. S novim načinom izdavanja EO-a na početku postupka priključenja za očekivati je kako će u fazu izrade EOTRP-a ulaziti manji broj projekata, i to onih koji su spremniji za realizaciju.

4.2.5 Razdvajanje djelatnosti

Operator prijenosnog sustava

Energetska djelatnost prijenosa električne energije obavlja se kao javna usluga, koja mora biti dostupna u svako vrijeme svim kupcima i energetskim subjektima po reguliranoj cijeni i prema reguliranim uvjetima pristupa i korištenja usluge, uvažavajući sigurnost, redovitost i kvalitetu usluge, zaštitu okoliša, učinkovitost korištenja energije i zaštitu klime, a koja se obavlja prema načelima javnosti rada i nadzora tijela određenih propisima. Operator prijenosnog sustava dužan je postupati na razvidan, objektivan i nepristran način prema svim sudionicima na tržištu električne energije i korisnicima mreže.

HERA je 22. veljače 2016. godine, nakon pribavljenog mišljenja EK, donijela i javno objavila na svojim mrežnim stranicama *Rješenje o izdavanju certifikata* HOPS-u prema modelu neovisnog operatora prijenosa.

Prema članku 19. prethodnog **Zakona o tržištu električne energije**, odnosno članku 100. novog **Zakona o tržištu električne energije**, svi komercijalni i financijski odnosi između vertikalno integriranog subjekta i HOPS-a moraju biti u skladu s tržišnim uvjetima te je HOPS dužan HERA-i dostaviti na suglasnost sve komercijalne i financijske ugovore prije njihova sklapanja s vertikalno integriranim subjektom. HERA provjerava jesu li ti ugovori tržišno usmjereni uz nepristrane uvjete.

U skladu s pravilima o funkcionalnoj neovisnosti HOPS-a kao nezavisnog operatora prijenosa u smislu **Zakona o tržištu električne energije**, prema informacijama s kojima HERA raspolaže, društvo HEP d.d., kao vlasnik HOPS-a, niti ostala povezana društva iz sastava vertikalno integriranog subjekta, tijekom 2021. godine nisu vršila nedopušteni utjecaj na donošenje poslovnih odluka organa upravljanja HOPS-a. Također, tijekom 2021. godine Uprava HOPS-a je donosila poslovne odluke i zastupala društvo prema svim trećim stranama, uključujući trgovačka društva i ostale organizacije iz RH i inozemstva, u skladu s navedenim pravilima funkcionalne neovisnosti.

Sukladno stavku 12. članka 86. **Zakona o tržištu električne energije**, odlukom Skupštine HOPS-a od 6. travnja 2022. godine i temeljem rješenjem Trgovačkog suda u Zagrebu od 11. travnja 2022. godine HOPS d.o.o. preoblikovan je u dioničko društvo Hrvatski operator prijenosnog sustava d.d. (skraćeno: HOPS d.d.), na engleskom jeziku Croatian Transmission System Operator Plc. Ta promjena upisana je u Sudski registar Ministarstva pravosuđa i uprave Republike Hrvatske.

Razdvajanje poslovnih prostora

HOPS je na dan 31. prosinca 2021. godine bio vlasnik svih poslovnih prostora koje koristi.

Neovisnost informacijskog sustava

Tijekom 2021. godine HOPS je potpuno samostalno izvršavao sve poslovne aktivnosti vezane uz održavanje i dogradnju svog informacijskog sustava.

U 2021. godini HOPS je primjenjivao *Pravilnik o sigurnosti informacijskog sustava HOPS-a* (usvojen 2020. godine od Uprave HOPS-a), koji je donesen u skladu s *NIS Direktivom*, odnosno odgovarajućim nacionalnim zakonodavstvom i preporukama dobrih praksi danim od strane ZSIS-a. HOPS sudjeluje u radu grupe ENTSO-E-a za kibernetičku sigurnost informacijskih sustava (*engl. European Network for Cyber Security*) unutar koje kontinuirano dobiva informacije o postojećim i mogućim kibernetičkim ugrozama informacijskih sustava europskih operatora prijenosnih sustava.

Tijekom 2021. godine u HOPS-u se odvijala implementacija projekta sufinanciranog sredstvima EU-a, prijavljenog na CEF Telecom poziv - Cybersecurity, pod nazivom „Sustav za prevenciju i analizu sigurnosnih incidenata HOPS-ove komunikacijske mreže“ (E-PASIS). Trajanje ovog projekta je 27 mjeseci (od rujna 2020. do studenoga 2022. godine). Cilj projekta je osnaživanje kapaciteta HOPS-a u području kibernetičke sigurnosti. U sklopu projekta implementirana je nova programska podrška (novi softver) za otkrivanje i analiziranje sigurnosnih prijetnji u komunikacijskoj mreži HOPS-a u stvarnom vremenu.

Kao nastavak projekta E-PASIS, HOPS je prijavio i, odlukom EK u travnju 2021. godine dobio sufinanciranje novog EU projekta pod nazivom „Napredna platforma za analizu poslovnog sadržaja i dijeljenih datoteka u HOPS-ovom sigurnosno-operativnom centru“ (e-CYBIS).

Tijekom 2021. godine HOPS je izvršio snimku stanja procesa u kritičnim informacijskim sustavima (sustav vođenja elektroenergetskog sustava i pripadajuća komunikacijska računalna infrastruktura) kao pripremu za buduću certifikaciju prema ISO 27000 standardu za sigurnost informacijskih sustava, a u skladu s praksama operatora prijenosnih sustava iz EU, od kojih je značajan dio već certificiran po tom standardu.

Razdvajanje telekomunikacijskog sustava

U 2021. godini nastavljena je primjena modela razdvajanja telekomunikacijskog sustava na isti način kao u 2020. godini, u skladu s ugovorima između društava HOPS i HEP-Telekomunikacije d.o.o. kojima su definirana prava i obveze vezane uz najam telekomunikacijskih kapaciteta, održavanje telekomunikacijskih sustava te zakup prostora za potrebe smještaja telekomunikacijske opreme i telekomunikacijske svjetlovodne infrastrukture.

Nabava električne energije za pokriće gubitaka

HOPS je cjelokupnu količinu električne energije potrebne za pokriće gubitaka u 2021. godini nabavio prema tržišnim načelima, bez diskriminiranja tržišnih sudionika.

HOPS je u cilju nabave energije za pokriće gubitaka za 2021. godinu proveo četiri javna nadmetanja nakon kojih je sklopljeno šest ugovora za isporuku električne energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži. Pet ugovora sklopljeno je za razdoblje isporuke električne energije za cijelu 2021. godinu, od čega su dva ugovora sklopljena s društvom HEP d.d. i tri s tržišnim sudionicima: ČEZ a.s., GEN-i d.o.o. i HSE d.o.o. Jedan ugovor sklopljen je s razdobljem isporuke električne energije na mjesečnoj razini, i to za mjesec siječanj 2021. godine, s društvom GEN-i d.o.o.

Kako bi kontrolirao likvidnost i stabilnost cijena nabavljene električne energije za pokriće gubitaka za 2022. godinu, HOPS je pristupio postupku dodatnog nadmetanja u prosincu 2021. godine, na koje nije pristigla niti jedna ponuda.

Nabava pomoćnih usluga i energije za uravnoteženje sustava

U prosincu 2020. godine HOPS je počeo provoditi postupak nabave mFRR rezerve snage i/ili energije uravnoteženja za sigurnost sustava putem mehanizma javnog nadmetanja. Pravo nadmetanja imaju svi pružatelji usluge uravnoteženja koji s HOPS-om imaju važeći Ugovor o pružanju usluga uravnoteženja - mFRR. Nabava se provodi u skladu s pravilima objavljenim na mrežnim stranicama HOPS-a. HOPS je potpisao osam Ugovora o pružanju usluga uravnoteženja - mFRR, važećih tijekom 2021. godine, sa sljedećim korisnicima mreže koji nisu u sastavu vertikalno integriranog subjekta:

- ABS Sisak d.o.o.,
- Cemex Hrvatska d.d.,
- DS Smith Belišće Croatia d.o.o.,
- INA – Rafinerija nafte rijeka d.d.,
- Messer Croatia Plin d.o.o.,
- Nexe d.d.,
- Petrokemija d.d. i
- PSP – Podzemno skladište plina d.o.o.

Od ukupno osiguranog opsega mFRR rezerve snage za sigurnost sustava najveći dio (73,9%) još uvijek osigurava dominantni pružatelj (HEP Proizvodnja d.o.o. u sastavu vertikalno integriranog subjekta), dok preostali dio (26,1%) osigurava prethodno navedenih osam pružatelja usluge uravnoteženja.

Uravnoteženje elektroenergetskog sustava

HOPS je u skladu s *Uredbom EBGL* dužan objavljivati izvješća o uravnoteženju najmanje jednom svake dvije godine, za prethodne dvije kalendarske godine. Izvješće za 2018/19. godinu objavljeno je na HOPS-ovim mrežnim stranicama³³ te sadrži podatke o uvjetima i odredbama za uravnoteženje u hrvatskom elektroenergetskom sustavu za izvještajno razdoblje. HOPS redovito objavljuje mjesečna izvješća o uravnoteženju sustava na svojim mrežnim stranicama³⁴.

Za hrvatsko regulacijsko područje HOPS objavljuje podatke o uravnoteženju elektroenergetskog sustava na Središnjoj informacijskoj platformi za transparentnu objavu temeljnih energetskih i tržišnih podataka koja predstavlja izvor informacija za tržišne sudionike.

Odnosi s korisnicima prijenosne mreže i priključenje novih korisnika

U odnosu na aktivnosti HOPS-a prema korisnicima mreže (dijelovima vertikalno integriranog subjekta i trećim stranama izvan vertikalno integriranog subjekta) nije bilo diskriminatornog ponašanja HOPS-a kojim bi vertikalno integrirani subjekt kao korisnik mreže došao u povlašten konkurentski položaj ispred bilo kojeg drugog korisnika mreže. Također, HOPS nije diskriminirao treće strane međusobno kao korisnike prijenosne mreže.

Opskrba električnom energijom poslovnih prostora HOPS-a

HOPS je, kao kupac električne energije za potrebe krajnje potrošnje u svojim poslovnim prostorima, nakon provedenog postupka nabave za opskrbu električnom energijom za razdoblje od jedne godine, u skladu sa **Zakonom o javnoj nabavi** te uz prethodno ishođenu suglasnost HERA-e, sklopio Ugovor o opskrbi krajnjeg kupca za razdoblje od jedne godine s društvom HEP-Opskrba. HOPS je, do primjene novog ugovora s primjenom od 1. prosinca 2021. godine, za kupnju električne energije za potrebe krajnje potrošnje u svojim poslovnim prostorima koristio javnu uslugu zajamčene opskrbe električnom energijom koju pruža društvo HEP Elektra d.o.o. kao zajamčeni opskrbljivač.

Suradnja HOPS-a s drugim institucijama u Republici Hrvatskoj i inozemstvu te sudjelovanje u suosnivanju društava

Prema informacijama kojima raspolaže HERA, tijekom 2021. godine HEP d.d., kao ni drugi dijelovi vertikalno integriranog subjekta, nisu vršili utjecaj na suradnju, donošenje odluka i vlasnička prava HOPS-a u društvima i organizacijama u kojima je suosnivač odnosno suvlasnik ili je sudjelovao u njihovom radu.

³³ <https://www.hops.hr/izvjesce-o-uravnotezenju-ees-a>

³⁴ <https://www.hops.hr/izvjestaji-uravnotezenje>

HOPS je suosnivač društva HEP-Telekomunikacije d.o.o., u kojem ima 13,73% vlasničkog udjela. Ovo društvo daje usluge telekomunikacijskog sustava HOPS-u i drugim društvima unutar vertikalno integriranog subjekta, pod uvjetima uređenim osnivačkim aktom, ugovorima s društvima vertikalno integriranog subjekta i HOPS-a, te uvjetima iz certifikata HOPS-u prema modelu neovisnog operatora prijenosa.

Operator distribucijskog sustava

Na temelju **Zakona o tržištu električne energije**, HEP-ODS je odgovoran za osiguravanje načela razvidnosti, objektivnosti i nepristranosti, uz obvezu podnošenja godišnjeg izvješća HERA-i po tom pitanju.

HERA je 7. travnja 2022. godine zaprimila od HEP-ODS-a *Izvješće o provođenju dužnosti operatora distribucijskog sustava u skladu s načelima razvidnosti, objektivnosti i nepristranosti za 2021. godinu*.

HEP-ODS je tijekom 2021. godine obavljao djelatnost distribucije električne energije u skladu s načelima razvidnosti, objektivnosti i nepristranosti. Uprava HEP-ODS-a i svi radnici s posebnim ovlastima donosili su svoje odluke, rješenja i naloge u poslovanju neovisno od podnositelja zahtjeva i predmeta tih odluka, rješenja i naloga, poštujući načelo nepristranosti.

Financijski i drugi komercijalni odnosi HEP-ODS-a s ostalim društvima iz vertikalno integriranog subjekta

HEP-ODS i HEP d.d. imaju sklopljen *Ugovor o međusobnim odnosima*, čiji je sastavni dio metodologija za obračun troškova pružanja usluga HEP-ODS-u (računovodstvene usluge, javna nabava, informacijsko-komunikacijski sustavi, pravne usluge, upravljanje ljudskim potencijalima itd.).

HEP-ODS izrađuje desetogodišnje planove razvoja distribucijske mreže, uz prethodno odobrenje financijskog okvira i utvrđene projekcije zaduženja od strane vladajućeg društva HEP d.d. Vladajuće društvo HEP d.d. odobrava financijski okvir i strukturu financiranja za jednogodišnje planove poslovanja i investicijske planove u skladu sa **Zakonom o tržištu električne energije**. HEP-ODS ima stvarna prava odlučivanja, neovisno od vladajućeg društva HEP-a d.d., s obzirom na osnovna sredstva potrebna za pogon, održavanje i razvoj mreže, u okviru odobrenog financijskog okvira.

Financijska sredstva za vođenje pogona, održavanje, razvoj i izgradnju distribucijske mreže tijekom 2021. godine bila su raspoloživa u skladu s planovima poslovanja i odlukama vladajućeg društva HEP-a d.d.

Program usklađenosti HEP-ODS-a

HEP-ODS donio je početkom 2022. godine novi *Program usklađenosti HEP-Operatora distribucijskog sustava d.o.o.* (dalje: *Program usklađenosti*), u skladu s odredbama novog **Zakona o tržištu električne energije**.

Programom usklađenosti utvrđene se mjere kojima se isključuje mogućnost pristranog vladanja u radu HEP-ODS-a, kao i odgovarajuće praćenje poštivanja *Programa usklađenosti*, te posebne obveze zaposlenika HEP-ODS-a i Povjerenstva za praćenje *Programa usklađenosti* HEP-ODS-a.

Direktor HEP-ODS-a i radnici s posebnim ovlastima ne sudjeluju u rukovodnim strukturama vertikalno integriranog subjekta, koje su izravno ili posredno odgovorne za djelatnosti proizvodnje električne energije, prijenosa električne energije i opskrbe električnom energijom.

Tijekom 2021. godine, Povjerenstvo za praćenje *Programa usklađenosti* HEP-ODS-a nije zaprimilo niti jedan pisani prigovor vezano uz nepridržavanje *Programa usklađenosti*.

Razvoj informacijskog sustava s korisnicima

Uvođenje novog poslovno-informacijskog sustava (SAP) u HEP-u d.d. za potrebe HEP-a d.d. i ovisnih društava u 2021. godini dovelo je do usporavanja pojedinih poslovnih procesa u HEP-ODS-u i produljenja vremena potrebnog za rješavanje zahtjeva korisnika (postojećih i budućih korisnika mreže, korisnika mjernih podataka itd.), što je rezultiralo pogoršanjem pokazatelja kvalitete usluge. Navedeno se nepovoljno odrazilo i na pravovremenost i potpunost dostave podataka HEP-ODS-a HERA-i. Zbog navedene situacije, u većini distribucijskih područja stvorili su se značajni zaostaci. Navedeni problemi s poslovno-informacijskim sustavom i zaostacima još uvijek nisu otklonjeni.

Nabava električne energije za pokriće gubitaka

HEP-ODS je u travnju 2020. godine pripremio i proveo nabavu električne energije za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži, za period od 2021. do 2023. godine te sklopio dva ugovora s HEP-om d.d.:

- Ugovor za isporuku bazne električne energije za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži za razdoblje siječanj 2021. - prosinac 2023. godine i
- Ugovor za isporuku preostale električne energije za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži za razdoblje siječanj 2021. - prosinac 2023. godine.

4.2.6 Kvaliteta opskrbe električnom energijom

Kvaliteta opskrbe električnom energijom definira se i prati s obzirom na pouzdanost napajanja, kvalitetu napona i kvalitetu usluga.

Uvjetima kvalitete opskrbe električnom energijom HERA je, među ostalim, propisala pokazatelje kvalitete opskrbe električnom energijom, način mjerenja, prikupljanja i objavljivanja pokazatelja kvalitete opskrbe električnom energijom, način, dinamiku i opseg izvještavanja te dostavljanja podataka HERA-i o kvaliteti opskrbe električnom energijom. *Uvjetima kvalitete opskrbe električnom energijom* propisani su opći, minimalni i zajamčeni standardi i financijska kompenzacija u slučaju neispunjavanja zajamčenih standarda. U tu svrhu operatori i opskrbljivači su dužni na mrežnim stranicama objaviti obrasce zahtjeva za isplatu novčane naknade.

Počevši od 2020. godine krajnji kupac može ostvariti novčanu naknadu kod prekoračenja zajamčenog standarda usluge vremena priključenja na mrežu i pružanja tehničkih usluga, a od 2021. godine krajnji kupac može ostvariti novčanu naknadu u slučaju prekoračenja zajamčenih standarda trajanja pojedinačnih dugotrajnih prekida i ukupnog trajanja svih pojedinačnih prekida u promatranoj godini, na temelju pojedinačnog zahtjeva krajnjeg kupca.

HOPS, HEP-ODS i opskrbljivači obvezni su HERA-i jednom godišnje podnijeti izvješće o kvaliteti opskrbe električnom energijom i kvaliteti usluga te ga javno objaviti na mrežnim stranicama, sve u skladu s *Uvjetima kvalitete opskrbe električnom energijom*.

Pouzdanost napajanja u 2021. godini

Pouzdanost napajanja mjeri se brojem i trajanjem prekida napajanja. Pouzdanost napajanja je bolja što je broj prekida napajanja manji i što je trajanje prekida napajanja kraće. Prekid napajanja smatra se planiranim ako je najavljen na način i u rokovima definiranim u *Općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom*, u protivnom smatra se neplaniranim prekidom napajanja.

Uvjetima kvalitete opskrbe električnom energijom propisani su opći standardi pouzdanosti napajanja za prijenosnu mrežu: neisporučena električna energija (ENS) u iznosu od 700 MWh i prosječno trajanje dugotrajnih prekida napajanja (AIT) u iznosu od 17 minuta. Operator prijenosnog sustava prati broj i trajanja prekida napajanja u prijenosnoj mreži te procjenjuje neisporučenu električnu energiju uslijed prekida napajanja (tablica 4.2.9.).

U 2021. godini ENS je iznosio 333 MWh dok je AIT iznosio 7,22 minuta, što znači da nisu prekoračeni opći standardi pouzdanosti napajanja (ENS 700 MWh, AIT 17 minuta).

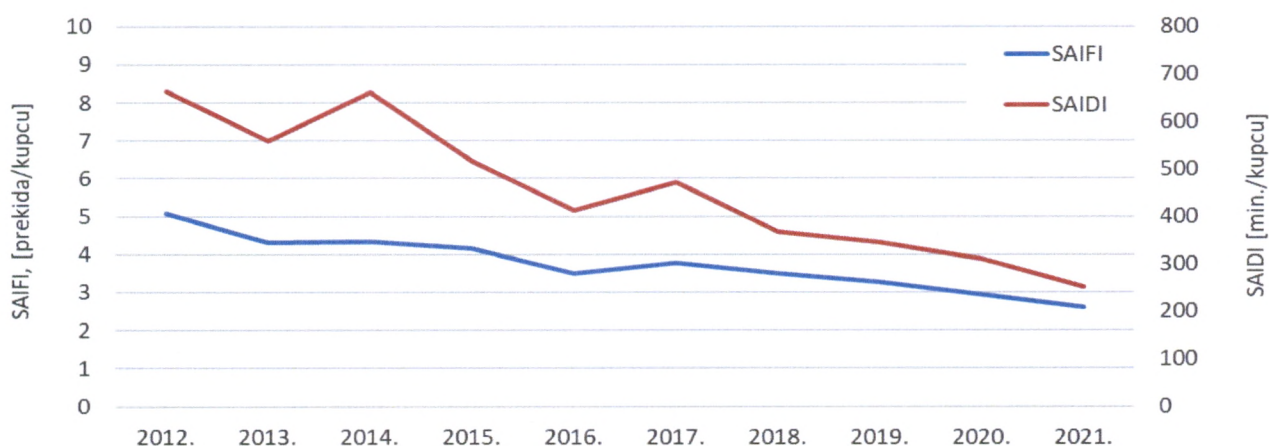
Tablica 4.2.9. Prekidi napajanja u mreži HOPS-a od 2011. do 2021. godine

Godina	Broj prekida napajanja	Trajanje prekida napajanja [min.]	Procijenjena količina neisporučene električne energije [MWh]
2011.	115	3.587	256
2012.	200	11.855	1.056
2013.	51	2.908	329
2014.	40	2.410	485
2015.	54	3.522	470
2016.	80	4.651	366
2017.	147	10.448	949
2018.	111	6.124	572
2019.	74	5.932	326
2020.	85	5.787	874
2021.	81	3.098	333

Izvor: HOPS

Pokazatelji pouzdanosti napajanja koji se sustavno prate u distribucijskoj mreži su pokazatelj prosječnog godišnjeg broja prekida po kupcu (SAIFI) i pokazatelj prosječnog ukupnog godišnjeg trajanja prekida po kupcu (SAIDI).

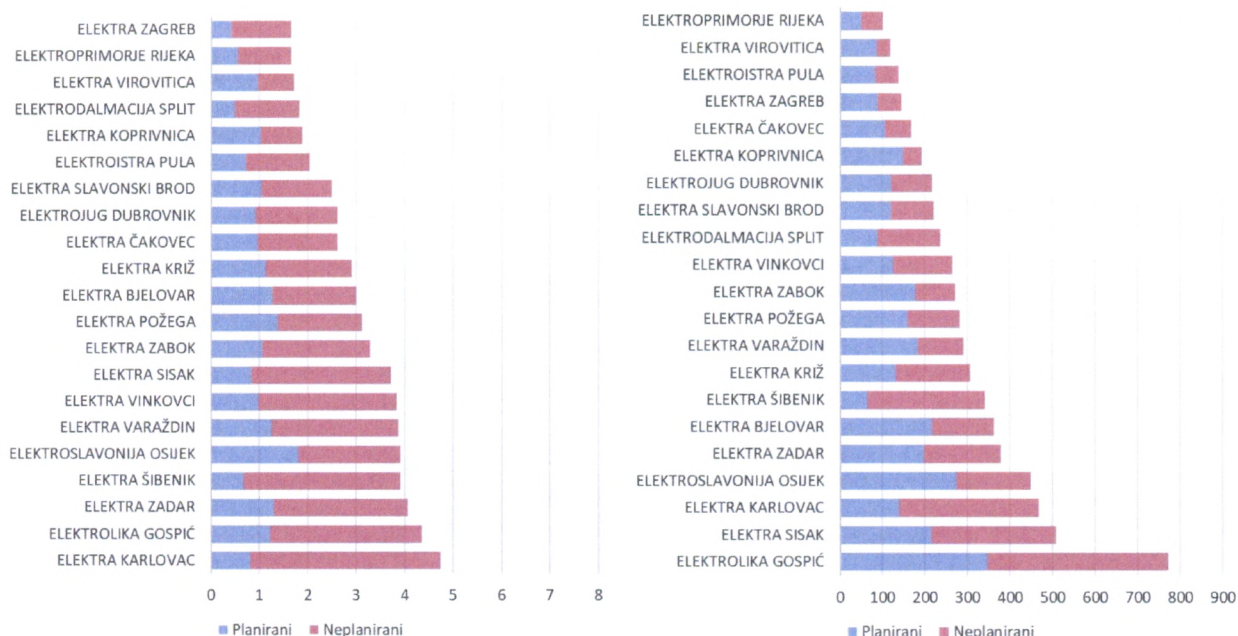
U 2021. godini u mreži HEP-ODS-a SAIFI je iznosio 2,61 prekida napajanja po kupcu, od čega se 31% odnosi na planirane prekide. SAIDI je iznosio 251,3 minuta po kupcu, od čega se 50% odnosi na planirane prekide napajanja. Pokazatelji SAIFI i SAIDI pokazuju kontinuirani trend povećanja pouzdanosti napajanja u mreži HEP-ODS-a (slika 4.2.21.).

Izvor: HEP-ODS

Slika 4.2.21. Pokazatelji pouzdanosti napajanja u mreži HEP-ODS-a od 2012. do 2021. godine

Gledano po distribucijskim područjima, u 2021. godini najbolji pokazatelj SAIFI imali su Elektroprimorje Rijeka i Elektra Zagreb, a najbolji SAIDI imao je DP Elektroprimorje Rijeka. Najlošiji pokazatelj SAIFI imao je DP Elektra Karlovac, uslijed posljedica potresa i loših vremenskih prilika (slika 4.2.22.). DP Elektrolika Gospić ima lošiji pokazatelj SAIDI, zbog posebno teških vremenskih uvjeta na tom području, te posebnih značajki mreže (radi se o dugačkim nadzemnim vodovima). U skupinu distribucijskih područja s lošijim pokazateljima SAIDI i SAIFI ulaze DP Elektra Karlovac, DP Elektra Sisak i DP Elektrolika Gospić. Na pouzdanost napajanja u HEP-ODS pristiglo je ukupno 11 pisanih prigovora, od čega je 8 riješeno pravovremeno.

Prosječni godišnji broj prekida napajanja po kupcu - SAIFI

Prosječno godišnje trajanje prekida napajanja po kupcu u minutama - SAIDI

Izvor: HEP-ODS

Slika 4.2.22. Pokazatelji pouzdanosti napajanja u mreži HEP-ODS-a po distribucijskim područjima u 2021. godini

Kvaliteta napona u 2021. godini

Prema *Općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom*, kvaliteta napona definirana je kao usklađenost izmjerenih značajki napona na mjestu preuzimanja i/ili predaje električne energije s vrijednostima navedenim u hrvatskoj normi HRN EN 50160.

Korisnik mreže može jedanput u kalendarskoj godini podnijeti pisani zahtjev HOPS-u ili HEP-ODS-u, ovisno na čiju je mrežu priključen, za dostavu izvješća o kvaliteti napona na mjestu preuzimanja i/ili predaje električne energije. HOPS ili HEP-ODS, u roku od 30 dana, treba provesti mjerenja te izraditi i otpremiti izvješće korisniku mreže o kvaliteti napona na mjestu preuzimanja i/ili predaje električne energije. Tijekom 2021. godine HEP-ODS je zaprimio ukupno 58 pisanih prigovora na kvalitetu napona u distribucijskoj mreži. Također, HEP-ODS-u je podneseno ukupno 88 zahtjeva za mjerenje kvalitete napona od čega je 21 bilo opravdanih, odnosno riješenih u korist podnositelja prigovora. Tijekom 2021. godine zatraženo je jedno mjerenje kvalitete napona od strane korisnika prijenosne mreže i temeljem zahtjeva utvrđeno je da su zadovoljeni svi parametri sukladno normi HR EN 50160. Na gotovo svim obračunskim mjernim mjestima na prijenosnoj mreži ugrađeni su uređaji za mjerenje kvalitete napona u skladu s normom HR EN 50160.

Kvaliteta usluga u 2021. godini

Uvjetima kvalitete opskrbe električnom energijom propisani su zajamčeni standardi kvalitete usluga priključenja na mrežu: vremena rješavanja zahtjeva za izdavanje elaborata optimalnog tehničkog rješenja priključenja na mrežu ovisno o priključnoj snazi, vremena rješavanja zahtjeva za izdavanje elektroenergetske suglasnosti te vremena priključenja u slučaju priključenja građevine na mrežu jednostavnim priključkom.

Iz izvještaja o kvaliteti usluga u 2021. godini koje su HERA-i podnijeli HOPS i HEP-ODS vidljivo je da su vrijednosti općih pokazatelja kvalitete usluga operatora vezanih uz priključenje na mrežu za HEP-ODS ispod općeg standarda kvalitete usluge (tablica 4.2.10.). HOPS je zaprimio tri potpuna zahtjeva za izdavanjem EOTRP-a te jedan zahtjev za izdavanjem elektroenergetske suglasnosti.

Tablica 4.2.10. Vrijednosti općih pokazatelja kvalitete usluga HOPS-a i HEP-ODS-a vezanih uz priključenje na mrežu u 2021. godini

Opći pokazatelj kvalitete usluga	HOPS	HEP-ODS	Opći standard kvalitete usluga
Udio pravovremeno riješenih zahtjeva za izdavanje EOTRP-a u promatranoj godini	n.p.	37%	95%
Udio pravovremeno riješenih zahtjeva za izdavanje elektroenergetske suglasnosti u promatranoj godini	100%	59%	95%
Udio pravovremenih priključenja u slučaju priključenja građevine na mrežu jednostavnim priključkom u promatranoj godini	n.p.	35%	95%

Izvor: HOPS i HEP-ODS

Primjetan je pad svih pokazatelja kvalitete usluga HEP-ODS-a vezanih uz priključenje na mrežu u odnosu na 2020. godinu. Naime, u 2020. godini ovi pokazatelji su bili 41%, 62% i 36%.

Tablica 4.2.11. prikazuje statistiku riješenih zahtjeva za izdavanje EOTRP-a i elektroenergetskih suglasnosti (dalje: EES), a tablica 4.2.12. prikazuje statistiku priključenja građevine na mrežu jednostavnim priključkom krajnjih kupaca u mreži HEP-ODS-a u 2021. godini s prikazom ukupnog broja novih priključenja te broja priključenja koji su bili ostvareni u roku propisanom Uvjetima kvalitete opskrbe električnom energijom.

Tablica 4.2.11. Riješeni zahtjevi za izdavanje EOTRP i EES u mreži HEP-ODS-a u 2021. godini

Vrsta zahtjeva	Broj izdanih rješenja	Broj pravovremeno izdanih rješenja
EOTRP	1.800	665
EES	27.831	16.288

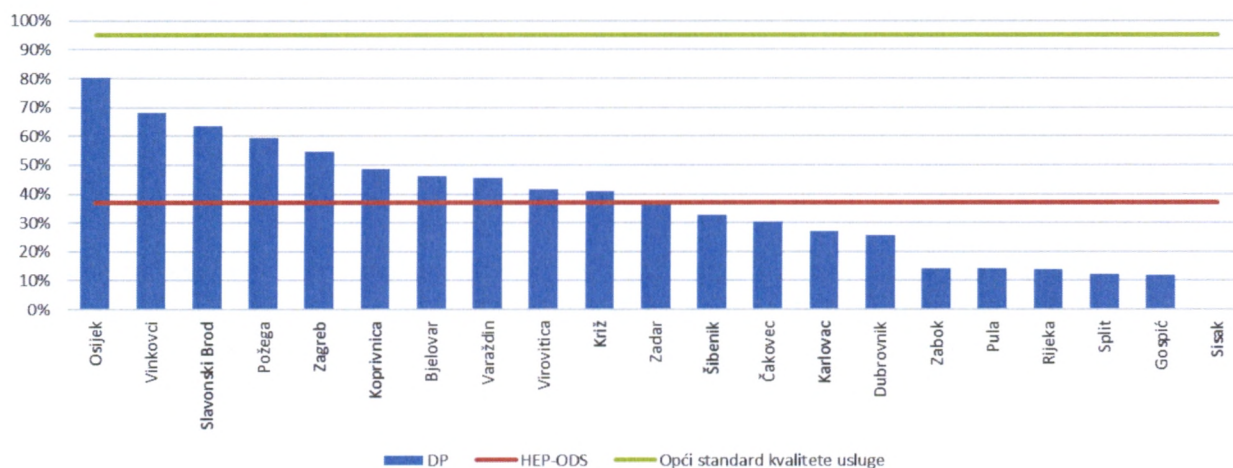
Izvor: HEP-ODS

Tablica 4.2.12. Priključenja građevina na mrežu jednostavnim priključkom u mreži HEP-ODS-a u 2021. godini

Broj priključenih korisnika	Broj pravovremenih priključenja
13.880	4.804

Izvor: HEP-ODS

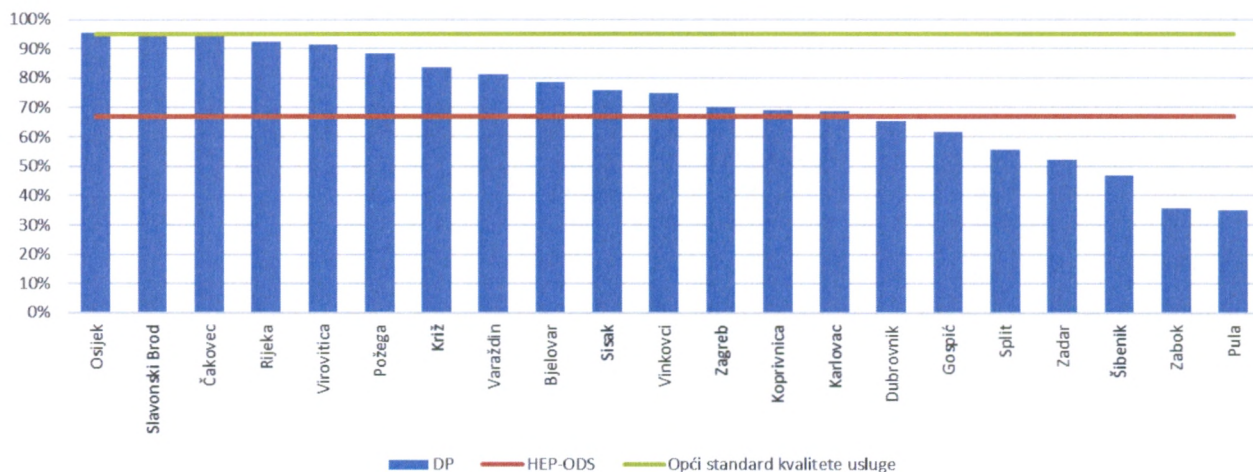
Gledajući po distribucijskim područjima, udio pravovremeno riješenih zahtjeva za izdavanje EOTRP-a najlošiji je u DP Sisak, a najbolji u DP Osijek, no niti jedan DP nije ispunio opći standard kvalitete usluge za rješavanje zahtjeva za izdavanje EOTRP-a (slika 4.2.23.).

Izvor: HEP-ODS

Slika 4.2.23. Udio pravovremeno riješenih zahtjeva za izdavanje EOTRP-a u mreži HEP-ODS-a po distribucijskim područjima u 2021. godini

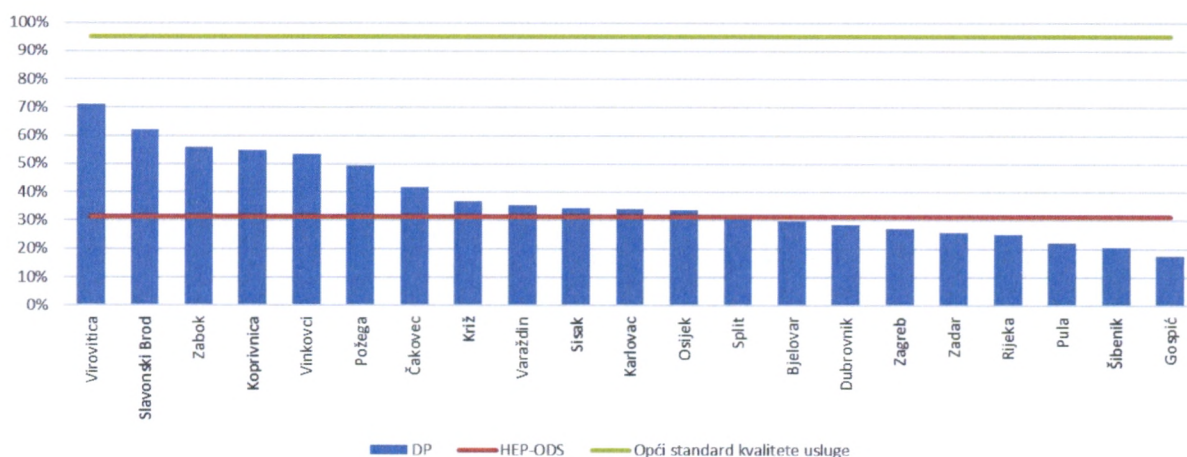
Gledajući po distribucijskim područjima, udio pravovremeno riješenih zahtjeva za izdavanje EES-a je najbolji u DP Osijek dok je ponovo najlošiji u DP Pula. DP Slavonski Brod, DP Osijek i DP Čakovec su jedini, i to ponovo, ispunili traženi opći standard kvalitete usluge za rješavanje zahtjeva za izdavanje EES-a (slika 4.2.24.).

Izvor: HEP-ODS

Slika 4.2.24. Udio pravovremeno riješenih zahtjeva za izdavanje elektroenergetske suglasnosti u mreži HEP-ODS-a po distribucijskim područjima u 2021. godini

Udio pravovremenih priključenja u slučaju priključenja građevine na mrežu jednostavnim priključkom je ponovno najbolji u DP Virovitica i ponovo najlošiji u DP Gospić no niti jedan DP nije ispunio opći standard kvalitete usluge za priključenje u slučaju priključenja građevine na mrežu jednostavnim priključkom (slika 4.2.25.).

Izvor: HEP-ODS

Slika 4.2.25. Udio pravovremenih priključenja u slučaju priključenja građevine na mrežu jednostavnim priključkom HEP-ODS-a po distribucijskim područjima u 2021. godini

Incident razdvajanja sinkronog sustava kontinentalne Europe 8. siječnja 2021. godine

U sinkronom području kontinentalne Europe (SA CE) dana 8. siječnja 2021. dogodio se incident koji je doveo do razdvajanja sinkronog područja u dva dijela. Incident je bio predmet analize ENTSO-E-a.

Koordiniranim aktivnostima operatora prijenosnih sustava iz SA CE situacija je u potpunosti normalizirana, a sinkrono područje je resinkronizirano nakon nešto više od sat vremena nakon inicijalnog događaja.

Zahvaljujući uspostavljenim mjerama i sustavima za rizične situacije bilo je moguće u kratkom vremenu ponovo povezati sinkrono područje, bez ozbiljnijih poremećaja u radu većine krajnjih korisnika. Slijedom navedenoga, nije bilo značajnih posljedica na krajnje kupce u RH, a time i na pokazatelje kvalitete opskrbe električnom energijom u 2021. godini.

Zapažanja o kvaliteti opskrbe električnom energijom u 2021. godini

U odnosu na 2020. godinu, u 2021. godini u prijenosnoj mreži znatno se smanjio broj i trajanje prekida napajanja, te procijenjena neisporučena električna energija. Visoke vrijednosti AIT i ENS u 2020. godini su bile posljedice potresa u Sisačko-moslavačkoj županiji te posolice u priobalnom području i na otocima. Pokazatelji AIT i ENS u 2021. godini su unutar zadanih granica općih standarda.

U distribucijskoj mreži pokazatelji SAIDI i SAIFI su bolji u odnosu na prijašnje godine. Pokazatelji kvalitete usluge priključenja HEP-ODS-a su znatno ispod propisanih općih standarda kvalitete usluge. Osobito je nezadovoljavajući pokazatelj udjela pravovremenog priključenja građevine na mrežu jednostavnim priključkom, što su u naravi najčešće zgrade stambene namjene bruto površine do 400 m² (tj. obiteljske kuće), koji je već nekoliko godina na nešto više od jedne trećine od propisanog općeg standarda kvalitete, s tendencijom pogoršanja.

Najlošiji pokazatelji pouzdanosti napajanja SAIFI i SAIDI u HEP-ODS-u imaju DP Elektra Karlovac i DP Elektrolika Gospić, uslijed posljedica potresa i teških vremenskih prilika.

Broj pisanih prigovora na pouzdanost napajanja se značajno smanjio, s 24 na 11. Broj pisanih prigovora na kvalitetu napona se značajno smanjio, sa 83 na 58. Najveći broj pisanih prigovora na kvalitetu napona (15 od 58 pristigla prigovora) bio je u DP-u Elektra Bjelovar od čega su pravovremeno riješena 4 pristigla prigovora. Pokazatelji kvalitete usluga HEP-ODS-a su se poboljšali u odnosu na prethodnu godinu.

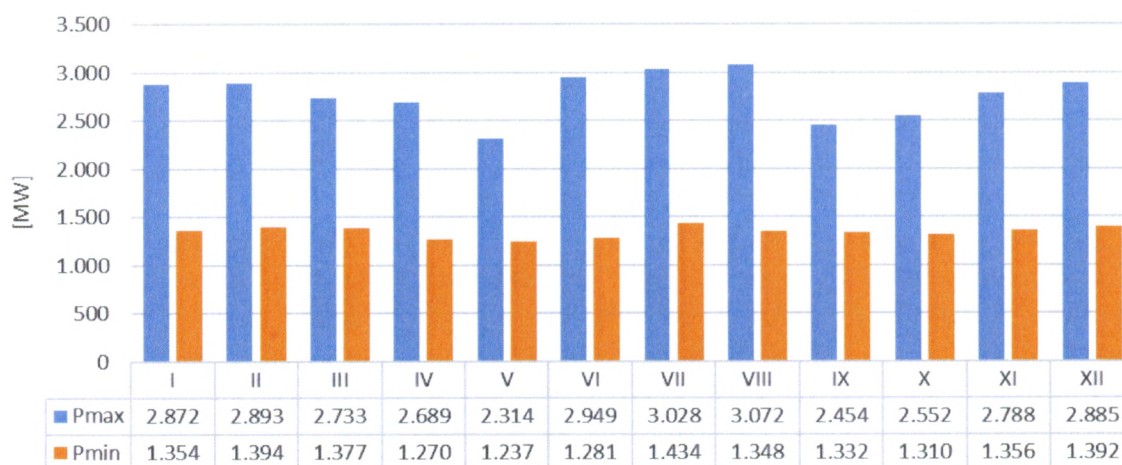
HEP-ODS je unaprijedio postojeći sustav praćenja prekida napajanja, međutim, kako bi se pokazatelji SAIDI i SAIFI značajnije poboljšali, u pojedinim distribucijskim područjima potrebno je uvesti dodatni program mjera za poboljšanje pouzdanosti napajanja.

4.2.7 Praćenje bilance proizvodnje i potrošnje električne energije

U tablici 4.2.13. prikazane su bitne značajke hrvatskog prijenosnog sustava kao što su maksimalno i minimalno opterećenja (P_{\max} i P_{\min}), vremena njihovog nastanka s pripadajućim uvozom i izvozom u posljednjih pet godina. Slika 4.2.26. prikazuje maksimalna i minimalna opterećenja hrvatskog prijenosnog sustava tijekom 2021. godine po mjesecima. S iznimkom u 2018. godini, zadnjih nekoliko godina maksimalno opterećenje se događa u ljetnim mjesecima zbog relativno blagih zima i pojačane potrošnje ljeti (klima uređaji). Navedeno se vidi i po vremenu najvećeg opterećenja (14. sat).

Tablica 4.2.13. Maksimalna i minimalna opterećenja hrvatskog prijenosnog sustava

Godina	Maksimalno opterećenje			Minimalno opterećenje		
	P_{\max} [MW]	Datum, vrijeme	Neto razmjena [MW] (Uvoz [MW]; Izvoz [MW]) uz P_{\max}	P_{\min} [MW]	Datum, vrijeme	Neto razmjena [MW] (Uvoz [MW]; Izvoz [MW]) uz P_{\min}
2017.	3.079	04.08., 14:00	1.387 (1.657; 270)	1.305	18.09., 4:00	363 (906; 543)
2018.	3.168	26.02., 20:00	784 (2.147; 1.363)	1.249	20.05., 6:00	402 (1.008; 606)
2019.	3.038	25.07., 14:00	1.545 (1.973; 428)	1.226	22.04., 4:00	545 (1.663; 1.118)
2020.	2.872	31.07., 14:00	1.259 (2.007; 748)	1.067	13.04., 5:00	808 (1.167; 359)
2021.	3.072	16.08., 14:00	1.462 (1.672; 210)	1.237	02.05., 5:00	197 (897; 700)

Izvor: HOPS

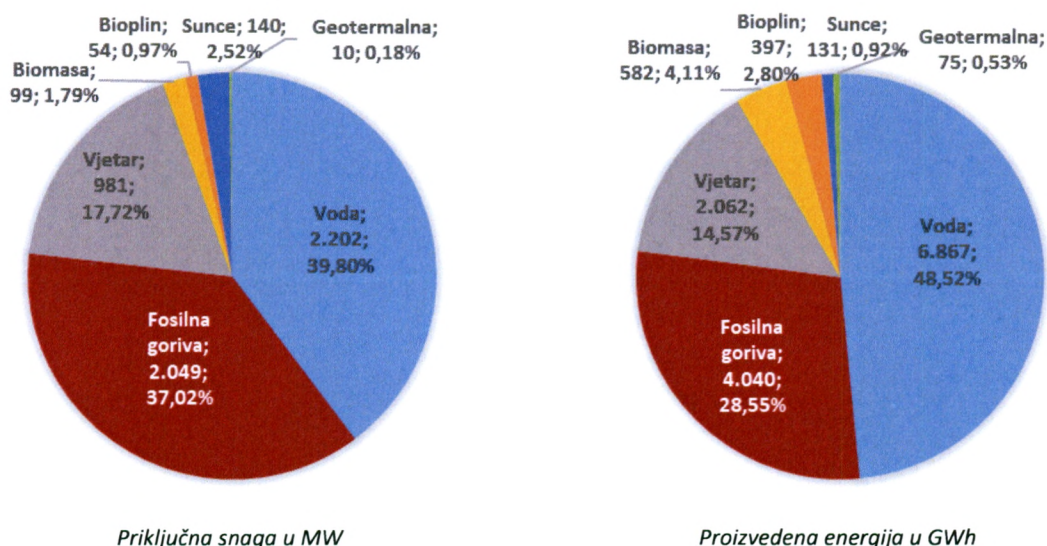
Slika 4.2.26. Maksimalna i minimalna opterećenja hrvatskog prijenosnog sustava tijekom 2021. godine

U Godišnjem izvješću o sigurnosti opskrbe u distribucijskom sustavu za 2021. godinu, HEP-ODS navodi i značajke opterećenja distribucijskog sustava. Opterećenje distribucijskog sustava definira se kao zbroj tokova snaga istodobno preuzetih u distribucijski sustav, odnosno (neto) preuzetih iz prijenosne mreže i distribuiranih izvora energije (proizvodna postrojenja priključena na distribucijsku mrežu). Prema navedenom, maksimalno opterećenje distribucijskog sustava u 2021. godini iznosilo je 2.935 MW i dogodilo se 16. kolovoza u 13:15 (isti dan i slično vrijeme kao u prijenosnom sustavu). Od toga je 94% preuzeto iz prijenosne mreže, a 6% iz distribuiranih izvora. Minimalno opterećenje distribucijskog sustava u 2021. godini iznosilo je 1.081 MW i dogodilo se 30. svibnja u 5:15. Od toga je 84% preuzeto iz prijenosne mreže, a 16% iz distribuiranih izvora.

Proizvodni kapaciteti na teritoriju Republike Hrvatske

Priključna snaga svih elektrana na teritoriju RH na kraju 2021. godine iznosila je 5.534 MW. Uz to, HEP d.d. je suvlasnik Nuklearne elektrane Krško u Republici Sloveniji i raspolaže s 50% snage te elektrane, odnosno s 348 MW. Omjer između priključne snage elektrana na teritoriju RH i maksimalnog opterećenja hrvatskog prijenosnog sustava u 2021. godini iznosio je 1,80.

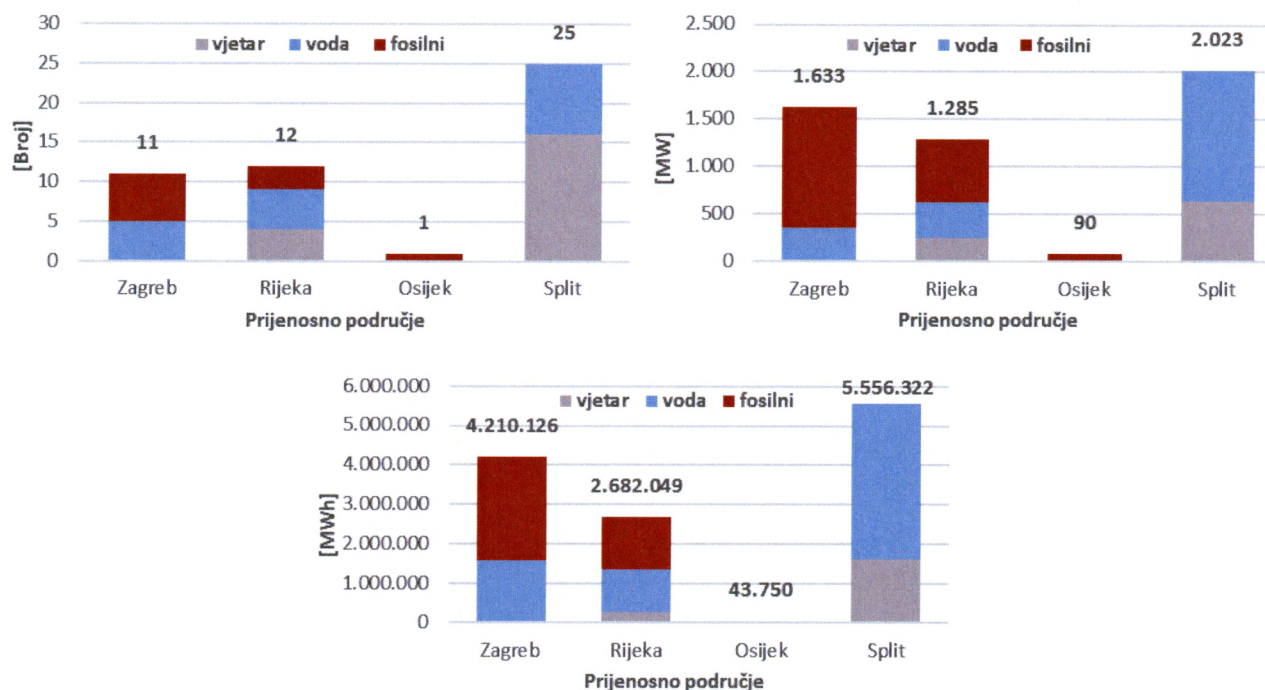
Slika 4.2.27. prikazuje udjele pojedinih primarnih izvora energije u priključnoj snazi i proizvodnji elektrana na teritoriju RH na kraju 2021. godine (uključuje i elektrane koje su bile u pokusnom radu). Vidi se udjel obnovljivih izvora energije u ukupnoj proizvodnji od preko 70%.

Izvor: HOPS i HEP-ODS

Slika 4.2.27. Udio pojedinih primarnih izvora energije u snazi i proizvodnji elektrana na teritoriju RH na kraju 2021. godine

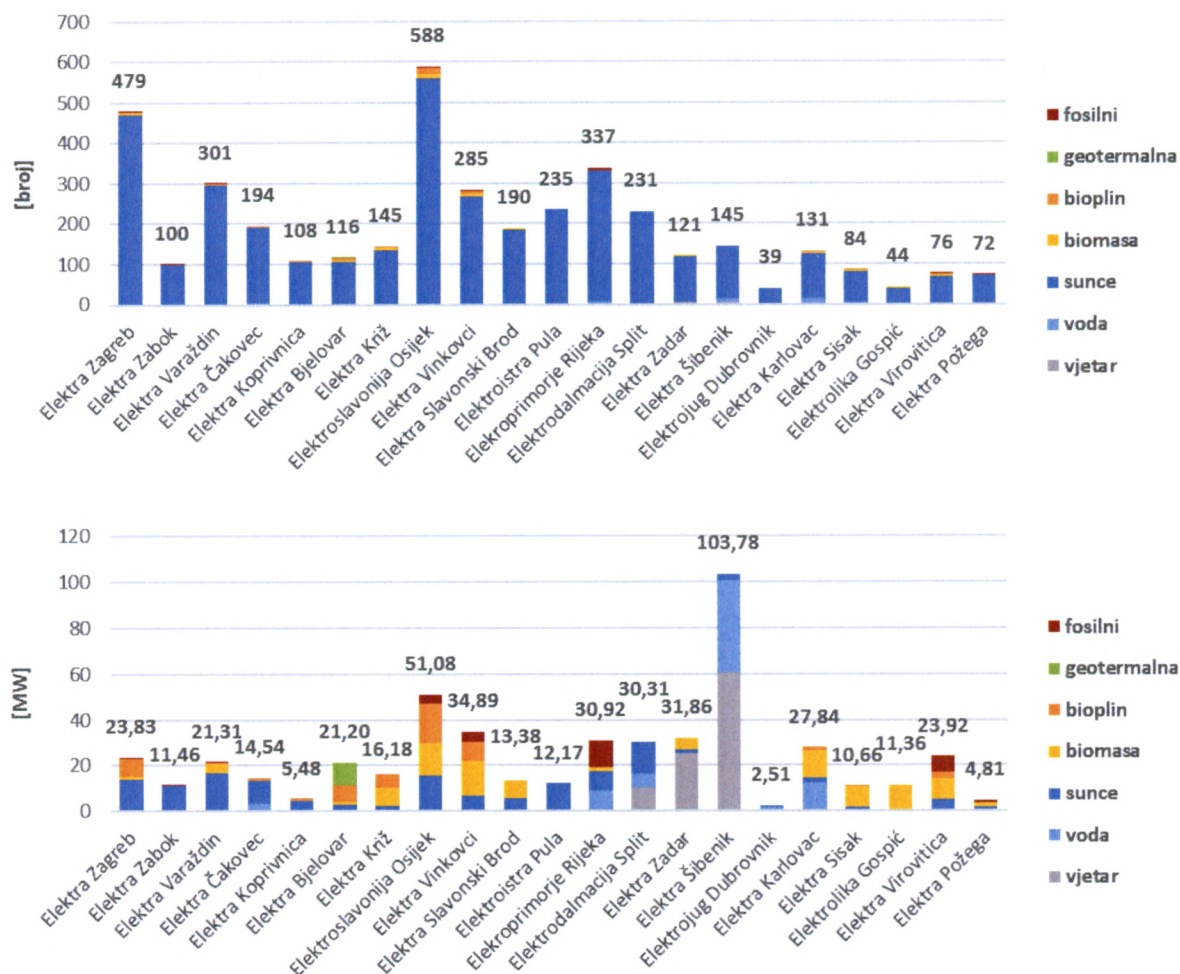
Na prijenosnu mrežu u RH na kraju 2021. godine bilo je priključeno 10 termoelektrana ukupne priključne snage 2.019 MW, 19 hidroelektrana priključne snage 2.127 MW i 20 vjetroelektrana priključne snage 885 MW (jedna više u odnosu na 2020. godinu). To je ukupno 5.031 MW ili 91% ukupne priključne snage elektrana priključenih na teritoriju Republike Hrvatske koja iznosi 5.534 MW. Slika 4.2.28. prikazuje raspored elektrana po prijenosnim područjima.

Izvor: HOPS

Slika 4.2.28. Broj, priključna snaga i proizvodnja elektrana po prijenosnim područjima HOPS-a u 2021. godini

Proizvodnja električne energije iz distribuiranih izvora energije nastavila je rasti i u 2021. godini, kada je proizvedeno 1.661 GWh električne energije, 17% više u odnosu na 2020. godinu. Oko 99% električne energije iz distribuiranih izvora energije proizvedeno je korištenjem obnovljivih izvora energije. Udio isporučene električne energije iz distribuiranih izvora energije u ukupnoj potrošnji elektroenergetskog sustava (18.495 GWh) u 2021. godini iznosio je 9,0%. Slika 4.2.29. prikazuje razdiobu elektrana po distribucijskim područjima.

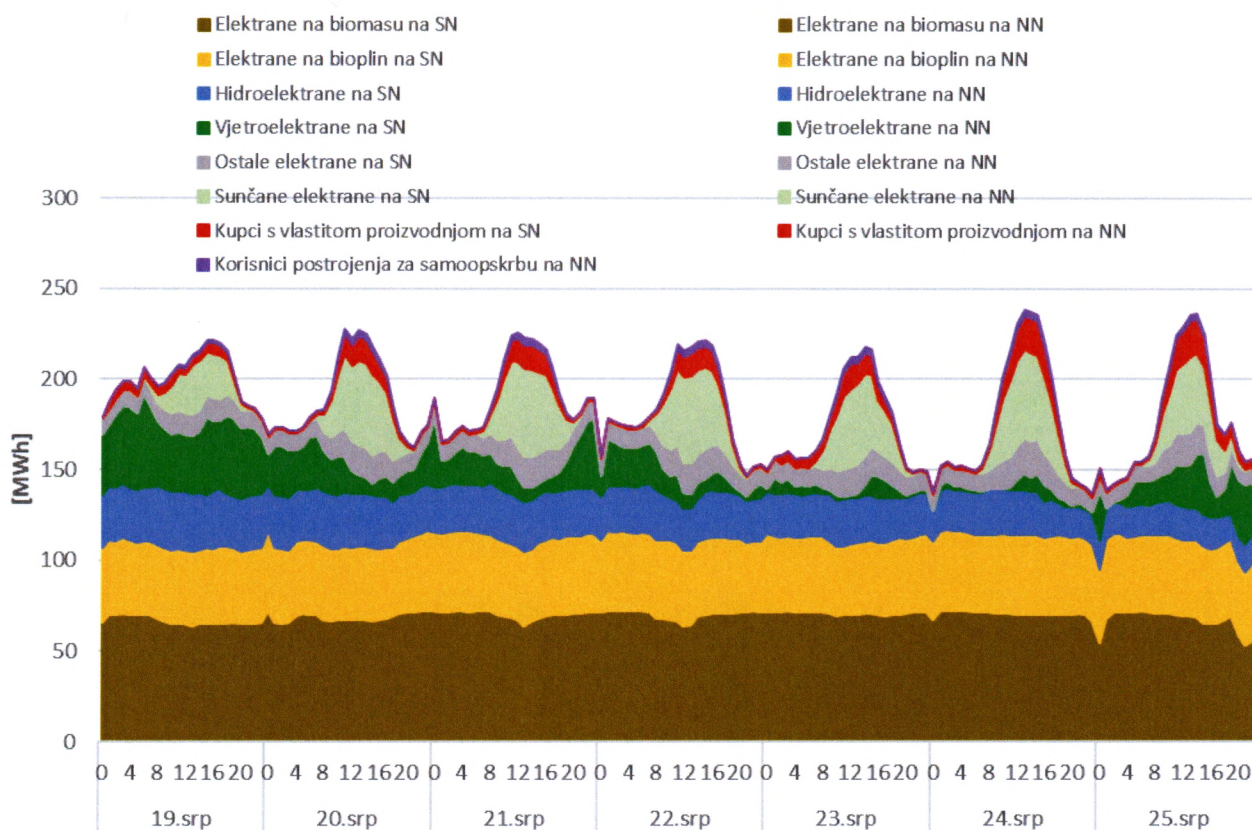
Izvor: HEP-ODS

Slika 4.2.29. Broj i priključna snaga po distribucijskim područjima HEP-ODS-a u 2021. godini

Na kraju 2021. godine, od 4.021 obračunskih mjernih mjesta s mogućnošću predaje u distribucijsku mrežu, ukupne priključne snage 504 MW (9% ukupne priključne snage elektrana priključenih na teritoriju Republike Hrvatske), 895 (251 više u odnosu na 2020. godinu) su kupci s proizvodnim postrojenjem, s ukupnom priključnom snagom 100 MW u smjeru predaje u mrežu (21 MW više u odnosu na 2020. godinu). U 2021. godini kupci s proizvodnim postrojenjem u mrežu su predali 40 GWh električne energije (11 GWh više u odnosu na 2020. godinu).

Uz to, 1.570 obračunskih mjernih mjesta na kraju 2021. godine imalo je status korisnika postrojenja za samoopskrbu (719 više u odnosu na 2020. godinu, gotovo dvostruko povećanje), ukupne priključne snage oko 9 MW u smjeru predaje u mrežu (4 MW više u odnosu na 2020. godinu). U 2021. godini korisnici postrojenja za samoopskrbu u mrežu su predali 5 GWh električne energije (3 GWh više u odnosu na 2020. godinu, što predstavlja značajno povećanje). Dakle, vidljiv je značajan porast u odnosu na 2020. godinu, a osobito u odnosu na 2019. godinu kada je navedena kategorija uvedena u zakonodavstvo (desetostruko povećanje u svim iznosima).

Slika 4.2.30. prikazuje primjer satne isporuke električne energije distribuiranih izvora električne energije u distribucijsku mrežu u tjednu od 19. do 25. srpnja 2021. godine. Maksimalna ukupna proizvodnja iz distribuiranih izvora energije (zbroj svih tokova snaga istodobno preuzetih iz distribuiranih izvora u distribucijsku mrežu) u 2021. godini ostvarena je 12. prosinca u 12:15h te je iznosila 285 MW, dok je minimalna ukupna proizvodnja ostvarena 17. kolovoza u 4:30 te je iznosila 105 MW.

Izvor: HEP-ODS

Slika 4.2.30. Primjer satne isporuke električne energije distribuiranih izvora električne energije u distribucijsku mrežu

Bilanca elektroenergetskog sustava

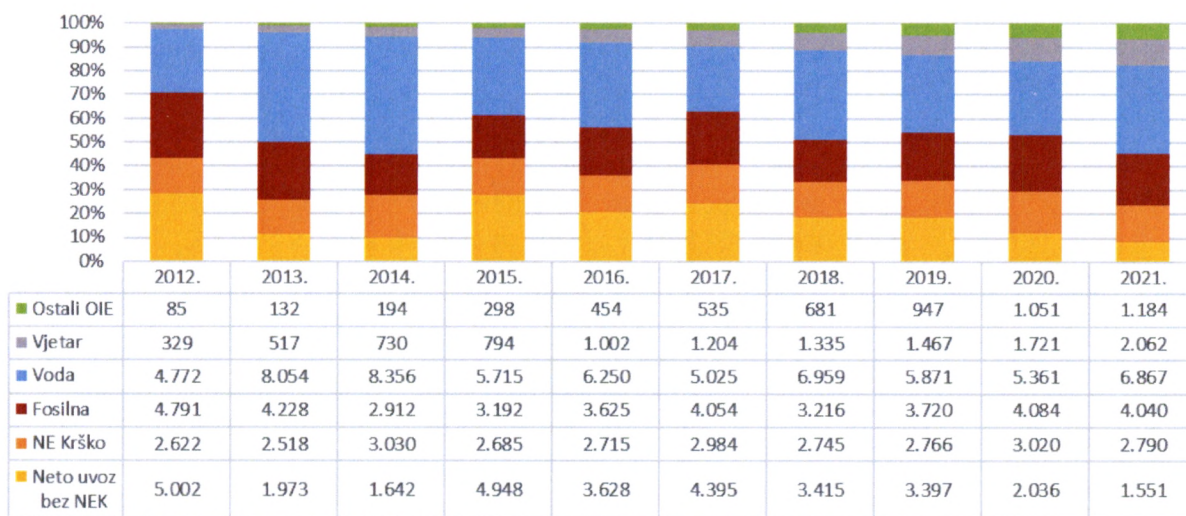
U tablici 4.2.14. prikazana je bilanca hrvatskog elektroenergetskog sustava u kojoj se može vidjeti da je najveći dio ukupne potrošnje električne energije RH u 2021. godini (18.495 GWh) pokriven iz elektrana na teritoriju RH (14.153 GWh, 76,5%), dok je ostatak pokriven fizičkim neto uvozom (4.342 GWh, 23,5%), što je na razini 2020. godine. Fizički izvoz iz Hrvatske u 2021. godini je bio znatno veći u odnosu na 2020. godinu te najveći u zadnjih 10 godina.

Tablica 4.2.14. Elektroenergetska bilanca Republike Hrvatske u 2020. i 2021. godini u GWh

R.Br.	Elektroenergetska bilanca	2020.	2021.
1	Ukupna proizvodnja	12.216	14.153
2	Uvoz u Hrvatsku na prijenosu	10.490	11.504
3	Uvoz u Hrvatsku na distribuciji	0,6	0,6
4	Ukupna dobava (1+2+3)	22.707	25.658
5	Izvoz iz Hrvatske na prijenosu	5.434	7.159
6	Izvoz iz Hrvatske na distribuciji	4,9	4,1
7	Fizički neto uvoz (2+3-5-6)	5.052	4.342
8	Ukupna potrošnja (4-5-6)	17.268	18.495
9	Proizvodnja na distribucijskoj mreži	1.415	1.661
10	Gubici u prijenosnoj mreži	373	478
11	Konzum prijenosa (8-9-10)	15.484	16.359
12	Isporuka krajnjim kupcima na prijenosnoj mreži i vlastita potrošnja elektrana	826	971
13	Crpni rad RHE	231	169
14	Neto isporuka u distribucijsku mrežu iz prijenosne mreže (11-12-13)	14.427	15.219

Izvor: HOPS, HEP-ODS

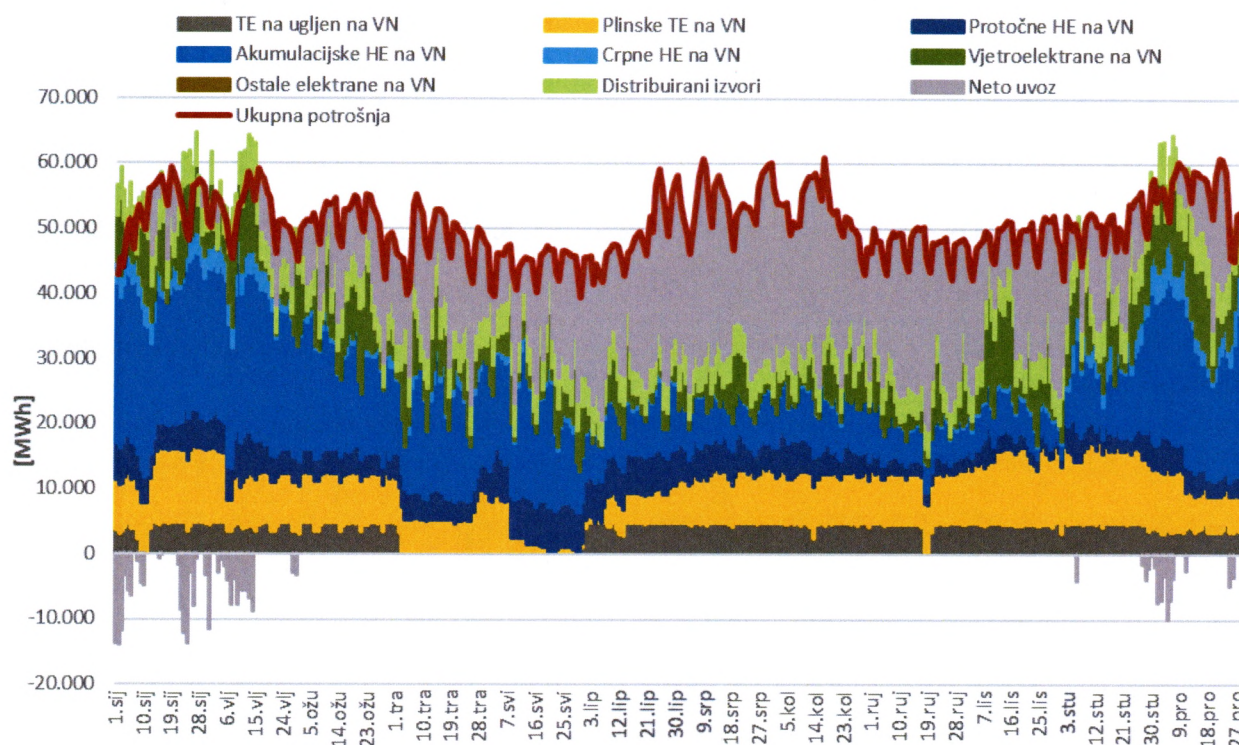
Slika 4.2.31. prikazuje udio pojedinih izvora nabave električne energije za potrebe hrvatskog elektroenergetskog sustava na godišnjoj razini u zadnjih 10 godina. Iz neto uvoza je posebno izdvojen dio proizvodnje Nuklearne elektrane Krško koji pripada HEP-u d.d.

Izvor: HOPS, HEP-ODS

Slika 4.2.31. Udio pojedinih izvora nabave električne energije i proizvodnja [GWh] za potrebe hrvatskog elektroenergetskog sustava od 2012. do 2021. godine

U 2021. godini vidi se dodatan pad neto uvoza, porast proizvodnje hidroelektrana, dok je proizvodnja iz fosilnih izvora na istoj razini kao i u 2020. godini.

Izvor: HOPS i HEP-ODS

Slika 4.2.32. Dnevne vrijednosti proizvodnje i potrošnje električne energije hrvatskog elektroenergetskog sustava u 2021. godini

Iz prikaza dnevnih vrijednosti proizvodnje i potrošnje hrvatskog elektroenergetskog sustava na slici 4.2.32., za 2021. godinu mogu se primijetiti slični trendovi kao i u 2020. godini – najveći dio potrošnje podmiruje se proizvodnjom iz hidroelektrana i uvozom, dok termoelektrane pružaju baznu proizvodnju. Također se vidi da je u siječnju, veljači i prosincu hrvatski elektroenergetski sustav fizički izvezio električnu energiju zbog povećane proizvodnje energije iz obnovljivih izvora.

Pogonski događaji u hrvatskom elektroenergetskom sustavu

Povodom incidenta razdvajanja sinkronog sustava kontinentalne Europe koji se dogodio 8. siječnja 2021. godine, koji je u skladu s važećim pravilima klasificiran kao opsežan incident, formirana je stručna skupina, koja je provela analizu incidenta te izradila odgovarajuće izvješće³⁵. Glavni zaključci izvješća iznose da su operatori prijenosnih sustava brzo i koordinirano reagirali te stabilizirali sustav. Prema tome, nije bilo većeg utjecaja na sigurnost opskrbe krajnjih kupaca. Također je otkriveno da je uzrok razdvajanja bio kvar pri specifičnim velikim tokovima električne energije u prijenosnom sustavu na području cijele Europe i lošoj stabilnosti sustava u tom trenutku. Budući da se očekuje povećanje prekograničnog trgovanja u budućnosti, u izvješću se zaključuje da će biti potrebno provoditi točnije proračune vezane za sigurnost prijenosnih sustava. U izvješću se navode 22 preporuke za razmatranja i daljnju implementaciju.

Ostali pogonski događaji u prijenosnom i distribucijskom sustavu obuhvaćaju prirodne nepogode te požar na području Elektre Šibenik u rujnu 2021. godine.

U prvom kvartalu 2021. godine HOPS i HEP-ODS provodili su aktivnosti vezane za sanaciju posljedica razornih potresa od 22. ožujka 2020. i 29. prosinca 2020. godine.

Zapažanja o praćenju bilance proizvodnje i potrošnje električne energije

U 2021. godini proizvodnjom elektrana na teritoriju Republike Hrvatske pokriveno je 76,5% ukupne potrošnje električne energije. Ako toj proizvodnji dodamo i dio proizvodnje Nuklearne elektrane Krško koja pripada

³⁵ Dostupno na poveznici: https://eepublicdownloads.azureedge.net/clean-documents/SOC%20documents/SOC%20Reports/entso-e_CESysSep_Final_Report_210715.pdf

HEP-u d.d., može se reći da je 91,6% ukupne potrošnje električne energije podmireno „domaćom“ proizvodnjom.

Proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora energije u 2021. godini iznosila je 10.113 GWh, što predstavlja 54,7% ukupne potrošnje električne energije.

U prvom kvartalu 2022. godine HOPS i HEP-ODS su HERA-i dostavili izvješća o praćenju sigurnosti opskrbe u prijenosnom odnosno distribucijskom sustavu za 2021. godinu. Iz navedenih izvješća te trenutačno raspoloživih podataka koje HERA-i dostavljaju HOPS i HEP-ODS može se zaključiti da operatori sustava surađuju na održavanju dostatne razine sigurnosti opskrbe električnom energijom u hrvatskom elektroenergetskom sustavu.

Primjetno je povećanje potrošnje elektroenergetskog sustava, za što je glavni razlog oporavak gospodarskih aktivnosti nakon pandemije COVID-19.

HOPS ističe da su značajno narasli troškovi nabave električne energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži te troškovi materijala i opreme te radova, no unatoč navedenom, sigurnost opskrbe nije bila narušena.

4.3 Veleprodajno tržište električne energije

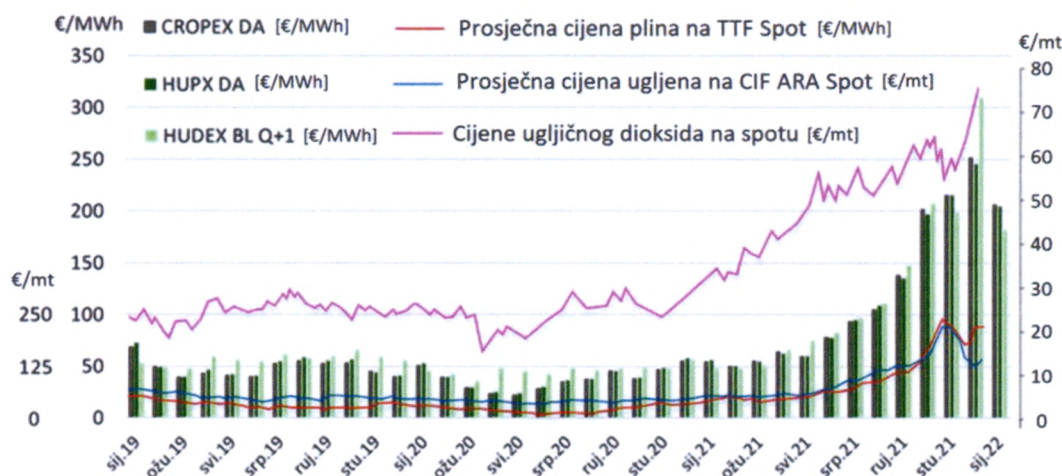
4.3.1 Razvoj veleprodajnog tržišta električne energije

Porast cijena na veleprodajnom tržištu u drugoj polovici 2021.

U drugoj polovici 2021. godine u RH (i u EU) višestruko su porasle cijene električne energije na veleprodajnim tržištima. To je vidljivo po cijenama na tržištu dan unaprijed na hrvatskoj burzi CROPEX i mađarskoj burzi HUPX.

Prosječne mjesečne cijene na tržištu dan unaprijed za razdoblje od siječnja 2019. do siječnja 2022. godine na CROPEX-u (CROPEX DA) i na HUPX-u (HUPX DA) vidljive su na slici 4.3.1. Koeficijent determinacije između cijena na CROPEX-u i cijena na slovenskoj burzi BSP bio je $R^2=0,9957$, a između CROPEX-a i mađarske burze HUPX $R^2=0,9405$, što ukazuje na visoku povezanost cijena.

Porast cijena električne energije povezan je s višestrukim porastom veleprodajnih cijena prirodnog plina (TTF Spot), ugljena (CIF ARA spot) i emisija ugljičnog dioksida (Emission allowance spot prices) (slika 4.3.1.).

Izvori za grafički prikaz: <https://transparency.entsoe.eu/>, HUDEX, EK³⁶

Slika 4.3.1. Prosječne mjesečne cijene za dan unaprijed na CROPEX-u, HUPX-u, prosječne mjesečne cijene za prvo sljedeće tromjesečje na HUDEX-u, prosječna cijena prirodnog plina na TTF Spot, prosječne cijene ugljena na CIF ARA spot i cijene emisija CO₂

³⁶ Grafovi za „Average of TTF Spot“, „Average of Coal CIF ARA spot“ i „Emission allowance spot prices“ preuzeti su iz: https://energy.ec.europa.eu/system/files/2022-01/Quarterly%20Report%20on%20European%20Electricity%20markets%20Q3%202021_v1.2_1.pdf, pristup 17. 2. 2022.

Cijene emisija CO₂, prirodnog plina i ugljena povećavaju troškove proizvodnje termoelektrana na prirodni plin i na ugljen. To posljedično dovodi do povećanja cijena na burzama električne energije. Naime, na burzi dan unaprijed najskuplja prihvaćena ponuda za prodaju, određuje cijenu za sve jeftinije ponude za prodaju (*engl. Marginal pricing, Pay-as-clear*). Kada je potrebno angažirati elektrane na prirodni plin ili ugljen za namirenje potražnje za električnom energijom, one kao elektrane s najskupljim ponudama ujedno određuju cijenu na burzi. Navedeno znači da je povećanje cijena prirodnog plina, ugljena i emisija ugljičnog dioksida, izravno dovelo do povećanja cijena na burzama električne energije. Veća količina isporučene električne energije iz vjetroelektrana i sunčanih elektrana u pojedinom mjesecu dovodi do smanjenja veleprodajne cijene na tržištu dan unaprijed. Sličan učinak ima i smanjenje potrošnje koje vodi do smanjenja cijene na burzi.

Ovakav sustav određivanja cijena na burzama (*Marginal pricing, Pay-as-clear*) ne jamči proizvođačima povrat fiksnih troškova, kao što su to troškovi kapitala. Primjerice, prosječne ponderirane cijene po tehnologijama u hrvatskom sustavu poticanja bile su u 2020. godini za vjetroelektrane 0,76 kn/kWh, elektrane na bioplin 1,31 kn/kWh, sunčane elektrane 1,94 kn/kWh i tako dalje. U isto je vrijeme cijena temeljne energije na CROPEX-u bila 0,29 kn/kWh, dakle nedovoljna za te tehnologije. Cijena temeljne energije na CROPEX-u je u 2021. godini bila 0,87 kn/kWh, dakle bila je viša od prosječne otkupne cijene za vjetroelektrane u 2020. godini, ali nedovoljna za bioplinke elektrane. U Portugalu, Španjolskoj, Francuskoj, Belgiji, Irskoj, Njemačkoj, Italiji, Finskoj, Švedskoj, Bugarskoj i Grčkoj u 2020. godini, uz prihode od prodaje električne energije na tržištu, proizvođači su imali i dodatne prihode od tzv. mehanizama za razvoj kapaciteta (*engl. Capacity mechanisms*)³⁷. Oni se uvode kada cijene nisu dovoljne za odluku o izgradnji elektrane i/ili ostanak elektrane na mreži, a ta elektrana je potrebna u sustavu, npr. za održavanje sigurnosti opskrbe. Naime, veleprodajne cijene električne energije proteklih godina u nekim europskim državama nisu bile dovoljno visoke da pokriju troškove elektrana koje su bile potrebne za održavanje sigurnosti opskrbe. Mehanizam za razvoj kapaciteta, kojim proizvođači uz prihode od isporučene energije dobivaju dodatne prihode, prepoznat je u *Uredbi (EU) br. 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o unutarnjem tržištu električne energije*.

Ne postoji hrvatska burza gdje se redovito trguje dugoročnim proizvodima. Međutim, CROPEX je proteklih godina organizirao nekoliko dražbi za kupoprodaju električne energije za tromjesečne i godišnje proizvode električne energije EKO bilančne grupe (tablica 4.3.1.). Postignute cijene koreliraju s cijenama na HUDEX-u. Razlike su od 0,35% do 6,5% u relativnom iznosu. Razlike u apsolutnom iznosu su od 0,17 €/MWh do 5,42 €/MWh. Prema tome, cijene za dugoročne proizvode s HUDEX-a približno su jednake cijenama za dugoročne proizvode u RH, kao što je to slučaj za burze dan unaprijed CROPEX i HUPX. Iako nije riječ o velikim količinama energije, korelacija dugoročnih cijena na CROPEX-u i HUDEX-u ukazuje na dobro funkcioniranje tržišta električne energije.

Tablica 4.3.1. Veleprodajne dražbe, količine i cijene na CROPEX-u za energiju EKO bilančne grupe, te cijene s HUDEX-a za isti proizvod

Datum dražbe	Tip proizvoda	Količina [MWh]	Postignuta cijena [€/MWh]	Cijena s HUDEX-a za isti proizvod [€/MWh]
25. 11. 2019.	Temeljni proizvod za 2020.	60	57,07	56,87 (25.11.)
04. 08. 2020.	Temeljni proizvod za četvrto tromjesečje 2020.	50	45,08	45,74 (4.8.)
19. 11. 2020.	Temeljni proizvod za 2021.	110	46,84	47,21 (19.11.)
23. 11. 2020.	Temeljni proizvod za prvo tromjesečje 2021.	20	47,53	48,37 (23.11.)
26. 04. 2021.	Temeljni proizvod za 2022.	60	62,21	62,38 (26.4.)
28. 09. 2021.	Temeljni proizvod za 2022.	60	121,32	125,91 (28.9.)
29. 09. 2021.	Temeljni proizvod za 2023.	60	84,07	89,49 (29.9.)
30. 09. 2021.	Temeljni proizvod za 2024.	60	73,23	78,02 (30.9.)

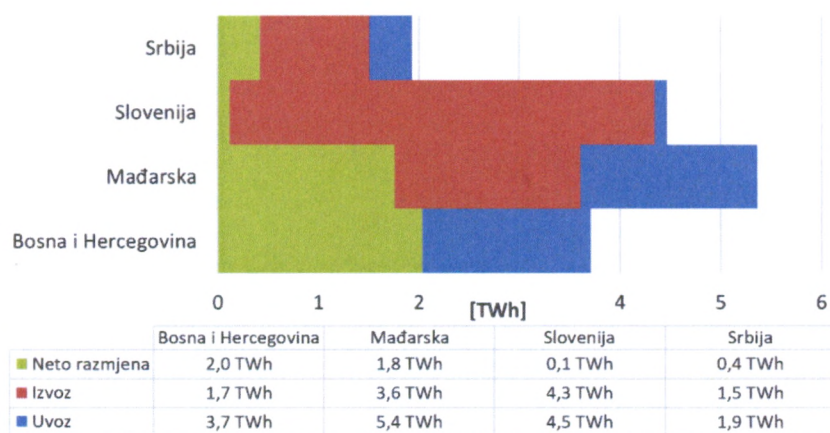
Izvori: CROPEX i HUDEX

³⁷https://extranet.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER%20Market%20Monitoring%20Report%202020%20E2%80%93%20Electricity%20Wholesale%20Market%20Volume.pdf, pristup 12. 4. 2022., str. 72.

ACER je objavio izvješće u studenom 2021. godine koje se tiče visokih cijena energije u Europi. Kao glavni razlog za porast cijena električne energije i plina u Europi navodi porast globalne cijene plina. Pritom je za taj porast bila primarna cijena ukapljenog prirodnog plina (LNG). ACER smatra da bi težnja za odstupanjem od trenutnog modela tržišta u Europi, kao što je ograničenje cijene na burzama (*engl. Price cap*), moglo dugoročno, a potencijalno i kratkoročno ugroziti sigurnost opskrbe. To argumentira time što bi se postojećim i potencijalnim dionicima poslali signali koji bi ih mogli obeshrabriti u ulaganjima ili ostanku na tržištu. Osim toga, ACER smatra da bi se odstupanjem od trenutnog modela tržišta ugrozile postojeće višestruke koristi koje su postignute integracijom europskih tržišta električne energije³⁸.

Trgovinske razmjene po granicama Republike Hrvatske

Prekozonsko (prekogranično) trgovanje sa susjednim zonama trgovanja (državama) u 2021. godini (uvoz, izvoz i neto razmjena) po granicama zone trgovanja Republike Hrvatske prema iznosima iz ugovornih rasporeda prikazano je na slici 4.3.2. Na svim granicama je ostvaren neto uvoz.

Izvor: HROTE

Slika 4.3.2. Prekozonska trgovina po granicama Republike Hrvatske sa susjednim zonama trgovanja u 2021. godini prema iznosima iz ugovornih rasporeda energetskih subjekata

U uvoz iz Slovenije uključeno je i preuzimanje električne energije iz NE Krško (2,8 TWh) za HEP d.d. Ukupna (trgovinska) neto razmjena za Republiku Hrvatsku zajedno s električnom energijom iz NE Krško iznosila je 4,3 TWh.

Hrvatska burza električne energije d.o.o.

U 2021. godini CROPEX-ovo tržište dan unaprijed (DA) imalo je 28 registriranih članova. Volumen trgovanja na dan unaprijed tržištu u 2021. godini iznosio je 5.967 GWh. CROPEX i slovenska burza BSP od 2018. imaju povezana dan unaprijed tržišta (*engl. Market coupling*) čime se prekozonski prijenosni kapacitet izračunat na temelju NTC pristupa od susjednih operatora prijenosnih sustava dodjeljuje implicitno.

Iako je bilo planirano da se u travnju 2022. godine realizira zajednički izračun kapaciteta za dan unaprijed tržište u Core regiji, kojoj pripadaju i hrvatske granice sa Slovenijom i Mađarskom, došlo je do njegove odgode zbog neslaganja nekoliko dionika u vezi s pouzdanosti novog pristupa te negativnog utjecaja na veličinu dostupnih prekozonskih kapaciteta za unutardnevna tržišta. S novim pristupom izračunu kapaciteta za dan unaprijed tržište će se temeljiti na načelu tokova snaga (*engl. Flow-based approach*), a planira se da će biti implementiran sredinom 2022. godine.

Hrvatsko tržište na unutardnevnoj razini (ID) je preko CROPEX-a povezano s mađarskim i slovenskim tržištem putem SIDC projekta (*engl. Single Intraday Coupling*), ranije poznatog kao XBID (*engl. Cross-Border Intraday*). Povezivanjem unutardnevnih tržišta omogućuje se da nalozi za trgovanje zaprimljeni kod jedne burze

³⁸https://extranet.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER's%20Preliminary%20Assessment%20of%20Europe's%20high%20energy%20prices%20and%20the%20current%20wholesale%20electricity%20market%20design.pdf, pristup 1. 4. 2022., str. 4., 12. i 14.

konkuriraju naložima za trgovanje zaprimljenima kod ostalih burzi u sklopu SIDC projekta. Tržišni sudionici mogu kontinuirano tijekom cijeloga dana davati naloge za trgovanje (*engl. Continuous intraday trading*).

Na CROPEX-ovom unutardnevnom tržištu u 2021. godini bilo je 19 registriranih članova koji su od CROPEX-a kupili 197,6 GWh a prodali 294,3 GWh. Uz to je na unutardnevnoj razini u istoj godini slovenska burza od CROPEX-a kupila 594,7 GWh, a mađarska burza 632,1 GWh. Transzit je iznosio 947,5 GWh.

Na CROPEX-ovoj platformi je tijekom 2021. godine održana jedna dražba za nadmetanje za isporuku električne energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži za 2022. godinu, dok ih je tijekom 2020. godine bilo šest. U 2021. godini organizirana su za HROTE četiri nadmetanja za potrebe prodaje električne energije EKO bilančne grupe.

Pokazatelji koncentracije tržišta električne energije

HEP d.d. s ovisnim društvima dominira u instaliranoj snazi proizvodnih postrojenja, proizvedenoj električnoj energiji i prodanoj električnoj energiji na veleprodajnom tržištu. Na hrvatskom tržištu u 2021. godini ukupni volumen trgovanja bio je 65,3 TWh (s uključenim količinama CROPEX-a, HROTE-a, HOPS-a i HEP-ODS-a), a HEP d.d. je u njemu sudjelovao s 41,2 TWh (tržišni dio volumena trgovanja).

Energetski subjekti koji žele sudjelovati na tržištu električne energije u RH trebaju ishoditi odgovarajuću dozvolu od HERA-e. Na dan 31. prosinca 2021. godine u RH bilo je 70 važećih dozvola za proizvodnju električne energije, 11 dozvola za opskrbu električnom energijom, 34 dozvole za trgovinu električnom energijom, jedna dozvola za prijenos električne energije, jedna dozvola za distribuciju električne energije i jedna dozvola za organiziranje tržišta električnom energijom. U sektoru električne energije HERA je tijekom 2021. godine izdala deset dozvola za obavljanje energetske djelatnosti, produžila važenje za 13 dozvola, donijela jedno rješenje o odbijanju zahtjeva za produženjem te donijela dva rješenja o prestanku važenja dozvole na temelju zahtjeva energetske subjekata. Za sedam dozvola istekao je rok važenja.

EIC oznaka preduvjet je za sudjelovanje na veleprodajnom tržištu električne energije. Tijekom 2021. godine izdano je 86 EIC oznaka (*engl. Energy Identification Codes*), što je tri puta više nego 2020. godine. Primijećen je povećan broj registracija proizvođača i postrojenja na obnovljive izvore energije na mreži HEP-ODS-a. Ta postrojenja se kroz pripadnost različitim bilančnim grupama uključuju u tržišne mehanizme. Prije su bili uglavnom u okviru EKO bilančne grupe.

Izdavanje EIC oznaka se provodi putem centralnog ureda pri ENTSO-E (*engl. Central Issuing Office - CIO*) i ureda za dodjelu i administraciju oznaka po pojedinim europskim zemljama („lokalni uredi“). Hrvatski ured za izdavanje EIC oznaka (dalje u tekstu: CLIO) organiziran je u operatoru prijenosnog sustava te provodi sve aktivnosti vezane uz izdavanje i ažuriranje jedinstvenih energetske oznaka. EIC oznake hrvatski energetski subjekti trebaju za ostvarivanje prava sudjelovanja u tržišnim procesima na lokalnom i zajedničkim tržištima električnom energijom i plinom.

Zapažanja o razvoju veleprodajnog tržišta

Višestruko povećanje veleprodajnih cijena električne energije u drugoj polovici 2021. godine, poklopilo se s višestrukim povećanjem cijena prirodnog plina, ugljena i emisija ugljičnog dioksida u Europi. Prema ACER-ovoj procjeni glavni uzrok povećanja cijena u Europi je globalni porast cijene plina, prvenstveno ukapljenog prirodnog plina (LNG). Visoke veleprodajne cijene električne energije zadržale su se i u prvoj polovici 2022. godine.

Opskrbljivači su tijekom 2021. godine u RH bili obavezni otkupljivati 40% isporuke električne energije od proizvođača sa zajamčenom otkupnom cijenom. *Uredbom o udjelu u neto isporučenoj električnoj energiji povlaštenih proizvođača kojeg su opskrbljivači električne energije dužni preuzeti od operatora tržišta električne energije* smanjen je udio električne energije iz EKO bilančne grupe koji HROTE prodaje po tržišnoj cijeni (uključivo na CROPEX-u) sa 60% u 2021. godini na 40% u 2022. godini. *Uredba* je donesena 30. prosinca 2021. godine. Cijena po kojoj opskrbljivači otkupljuju tu energiju je 0,42 kn/kWh, u skladu s člankom 46. stavkom 1. novog **Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji**.

Uslijed smanjenja udjela energije iz EKO bilančne grupe koju HROTE slobodno prodaje na tržištu, očekuje se smanjenje ukupnog volumena na CROPEX-u, jer je HROTE među najvećim sudionicima dan unaprijed tržišta. Također, HROTE treba u 2022. godini trgovati električnom energijom kako bi nadomjestio energiju koju je

već prethodno prodao na dražbama u 2021. godini očekujući veći udio energije od proizvođača članova EKO bilančne grupe koja se prodaje na tržištu.

Razvoju veleprodajnog tržišta bi doprinijelo ukidanje obveznog udjela u neto isporučenoj električnoj energiji povlaštenih proizvođača električne energije koji su opskrbljivači električne energije dužni preuzeti od operatora tržišta električne energije. U tom slučaju, operator tržišta električne energije na tržištu bi nudio cjelokupni iznos neto isporučene električne energije povlaštenih proizvođača.

Tijekom prvog tromjesečja 2021. godine, cijena temeljne električne energije za 2022. godinu na mađarskoj burzi HUDEX kretala se oko 55 EUR/MWh, a do kraja godine dosegla je 327 EUR/MWh. U prvoj polovici 2021. godine prosječna cijena temeljne energije za 2022. godinu bila je 61,90 €/MWh, a u drugoj polovici 2021. godine bila je 126,8 €/MWh. U 2021. godini u odnosu na 2020. godinu, prosječna cijena na CROPEX-ovom tržištu dan unaprijed narasla je s 38,03 EUR/MWh na 114,68 €/MWh. Porast cijena na tržištu dan unaprijed i na dugoročnim tržištima poklopio se s povećanjem cijena prirodnog plina, ugljena i emisija ugljičnog dioksida. Dana 13. siječnja 2021. godine na dan unaprijed tržištu za 14. siječnja došlo je do razdvajanja tržišta te su cijene na burzi CROPEX objavljene s kašnjenjem³⁹.

Tržišni sudionik ENERGIA GAS AND POWER d.o.o. kasnio je s plaćanjem svojih obveza prema operatorima sustava i HROTE-u te je u konačnici s tim opskrbljivačem 15. listopada 2021. godine raskinut ugovor o sudjelovanju na tržištu električne energije. Time je došlo do neplaniranog izlaska opskrbljivača s tržišta.

Razvidna objava podataka bitna je u promoviranju tržišnog natjecanja, stoga HOPS mora objavljivati podatke prema *Uredbi Komisije (EU) broj 543/2013 od 14. lipnja 2013. o dostavi i objavi podataka na tržištima električne energije i o izmjeni Priloga I. Uredbe (EZ) broj 714/2009 Europskog parlamenta i Vijeća*. Objavom svih propisanih podataka na središnjoj platformi za transparentnost informacija omogućila bi se veća transparentnost veleprodajnog tržišta električne energije, a samim time bi se poboljšao i rad tržišta.

Informacije o raspoloživosti proizvodnih jedinica u elektroenergetskom sustavu potrebne su dionicima kada procjenjuju buduće cijene električne energije. Na mrežnoj stranici <http://remit.hep.hr/> objavljuju se podaci o raspoloživosti proizvodnih jedinica na teritoriju RH u vlasništvu HEP-a d.d. čime se povećava transparentnost.

Trenutačno tržište u RH funkcionira na satnoj razini. To znači da se električna energija kupuje i prodaje za svaki pojedini sat, prema čemu se definiraju i obaveze tržišnih dionika. Rok za prelazak hrvatskog tržišta električne energije s 60 minuta na 15 minuta je 1. siječnja 2023. godine. Tržišnim sudionicima bi se olakšao rad na 15 minutnoj razini ako bi mogli 15 minutne proizvode uparivati preko granica ili barem na unutardnevnom tržištu na CROPEX-u.

S obzirom na volumen trgovanja, iznos ponuda za kupnju i prodaju, broj i udio tržišnih sudionika u kupnji i prodaji te s obzirom na cijene koje su bile na razini s cijenama na susjednim burzama, može se uočiti pozitivan doprinos CROPEX-a razvoju tržišnog natjecanja.

Tablica 4.3.2. prikazuje pokazatelje veleprodajnog tržišta električne energije u razdoblju od 2016. do 2021. godine.

³⁹ Izvor: <https://www.cropex.hr/hr/obavijesti-o-tr%C5%BEi%C5%A1tu/744-day-ahead-further-information-on-the-partial-decoupling.html>, pristup 18. veljače 2021.

Tablica 4.3.2. Pokazatelji veleprodajnog tržišta električne energije u razdoblju od 2016. do 2021. godine

Pokazatelj	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Proizvodnja električne energije [GWh]	11.331	10.818	12.192	12.006	12.216	14.153
Broj aktivnih sudionika na veleprodajnom tržištu	35	35	41	35	37	47
Ukupna potrošnja električne energije [GWh]	17.674	18.197	18.352	18.169	17.272	18.495
Uvoz [GWh]	12.397	12.157	12.692	11.400	10.490	11.504
Izvoz [GWh]	6.054	4.778	6.532	5.237	5.434	7.159
Udio HEP-Proizvodnje d.o.o. u ukupnoj proizvodnji električne energije [%]	73%	79%	83%	80%	77%	75%
Broj aktivnih trgovaca na veleprodajnom tržištu	16	20	24	21	22	23
Tržena energija na burzi električne energije [GWh]	258	190	2.460	5.429	7.051	7.391
Ukupno tržena električna energija [TWh]	47	53	67	58	64	65
Prosječna cijena električne energije na burzi [€/MWh]	n/p	52	52	49	38	115
Struktura proizvodnih kapaciteta po izvoru na teritoriju RH (GW):						
· Ugljen	0,34	0,34	0,34	0,34	0,34	0,34
· Prirodni plin/Lož ulje	1,79	1,79	1,85	1,70	1,70	1,71
· Nuklearna	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
· Voda	2,15	2,15	2,20	2,20	2,20	2,20
· Vjetar	0,48	0,47	0,58	0,74	0,79	0,98
· Sunce	0,06	0,06	0,07	0,08	0,11	0,14
· Ostalo	0,06	0,08	0,13	0,14	0,16	0,16
Udio proizvodnje električne energije na tržištu (%)	84%	67%	79%	73%	89%	90%
Ukupna priključna snaga proizvodnih postrojenja [GW]	4,87	4,89	5,17	5,21	5,31	5,53

Izvor: HOPS, HEP-ODS, CROPEX, ENTSO-E

4.3.2 Dodjela prekozonskih kapaciteta i upravljanje zagušenjima

Režimi dodjele prekozonskih kapaciteta u 2021. godini

Izračun i dodjela prekozonskih prijenosnih kapaciteta najučinkovitije su mjere za upravljanje zagušenjima. HOPS na svim granicama provodi nekoordinirani izračun kapaciteta, koristeći NTC pristup (*engl. Net Transfer Capacity*).

Koordinirana regionalna dodjela prekozonskih kapaciteta u svim vremenskim okvirima na tržišni način uspostavljena je na svim granicama osim za unutardnevne dodjele kapaciteta na granicama sa Srbijom te Bosnom i Hercegovinom (tablica 4.3.3.). Nadzor dodjele prekozonskih kapaciteta jedna je od dužnosti regulatora definirana europskim zakonodavstvom, a posebno *Uredbom (EU) 2019/943*.

Tablica 4.3.3. Režimi i uredi dodjele prekozonskih kapaciteta po granicama Republike Hrvatske sa susjednim zonama trgovanja u 2021. godini

Granica	Godišnja dražba	Mjesečne dražbe	Dnevne dražbe	Unutardnevne dodjele
Slovenija	JAO	JAO	CROPEX ⁴⁰ (SDAC)	CROPEX (XBID) ⁴¹
Mađarska	JAO	JAO	JAO	CROPEX (XBID)
Srbija	JAO	JAO	JAO	EMS
Bosna i Hercegovina	SEE CAO	SEE CAO	SEE CAO	HOPS

Legenda:

Koordinirano

Bilateralno

Regionalni dražbeni uredi (JAO za granice sa Slovenijom, Mađarskom i Srbijom, a SEE CAO za granicu s Bosnom i Hercegovinom) provode godišnje, mjesečne i dnevne dražbe.

Tijekom 2021. godine povezivanje dan unaprijed tržišta provodilo se jedino na granici sa Slovenijom putem implicitnih dodjela kapaciteta. HOPS provodi bilateralnu dodjelu ukupnih unutardnevnih kapaciteta u oba smjera na granici s Bosnom i Hercegovinom, dok je operator prijenosnog sustava iz Srbije zadužen za organiziranje unutardnevnih dodjela na granicama sa Srbijom. Od studenoga 2019. godine hrvatske granice sa Slovenijom i Mađarskom uključene su u povezivanje unutardnevnih tržišta zemalja EU kroz XBID projekt.

Općenito, pri eksplicitnoj dodjeli kapaciteta dražbeni uredi organiziraju dražbe na kojima se tržišni sudionici eksplicitno natječu (samo) za ponuđeni kapacitet. Ako tržišni sudionici daju ponude za više kapaciteta od ponuđenog na određenoj dražbi, dolazi do (tržišnog) zagušenja te tada susjedni operatori prijenosnih sustava u jednakom omjeru dijele prihod koji je jednak umnošku referentne cijene za jedinični kapacitet te ukupno dodijeljenog kapaciteta.

Na granici sa Slovenijom gdje je uspostavljeno povezivanje dan unaprijed tržišta, susjedne burze električne energije implicitno dodijele raspoloživi kapacitet (dodjeljuje se istovremeno prekozonski prijenosni kapacitet i energija) koji im je dan od strane operatora prijenosnih sustava. U tom slučaju susjedni operatori prijenosnih sustava u jednakom omjeru dijele prihod koji je jednak umnošku razlike satnih cijena na susjednim dan unaprijed tržištima te izračunatoj razmjeni električne energije između susjednih tržišta od strane algoritma EUPHEMIA⁴².

Kapacitet koji nije dodijeljen na mjesečnoj dražbi, koji je namijenjen za dnevne dražbe, kao i onaj koji nije prijavljen za korištenje nudi se na dnevnim dražbama, pri čemu se taj kapacitet uvećava za dugoročni kapacitet već nominiran u suprotnom smjeru. Kapacitet koji je preostao s dnevnih dražbi, uzimajući u obzir transakcije u suprotnom smjeru, na svim granicama dodjeljuje se bez naknade, po redoslijedu pristizanja zahtjeva na unutardnevnim dodjelama kapaciteta.

Trenutačno operatori prijenosnih sustava nemaju prihode od dodjele unutardnevnih prekozonskih kapaciteta. Na granici sa Slovenijom, osim uobičajene implicitne dodjele unutardnevnih kapaciteta uspostavljene projektom XBID, omogućeno je i paralelno funkcioniranje eksplicitne unutardnevne dodjele. Na taj način trgovci mogu koristiti prednosti kako implicitnog tako i eksplicitnog režima dodjele unutardnevnog kapaciteta.

Slika 4.3.3. prikazuje kapacitete već dodijeljene na godišnjoj razini (*engl. Already Allocated Capacity - AAC*), kapacitete dodijeljene na mjesečnoj razini („Dodijeljeno“), kapacitete namijenjene za dodjelu na dnevnoj razini za dan unaprijed tržište nakon dodatnih analiza („Namijenjeno za dan unaprijed“), granicu sigurnosti prijenosa (*engl. Transmission Reliability Margin - TRM*).

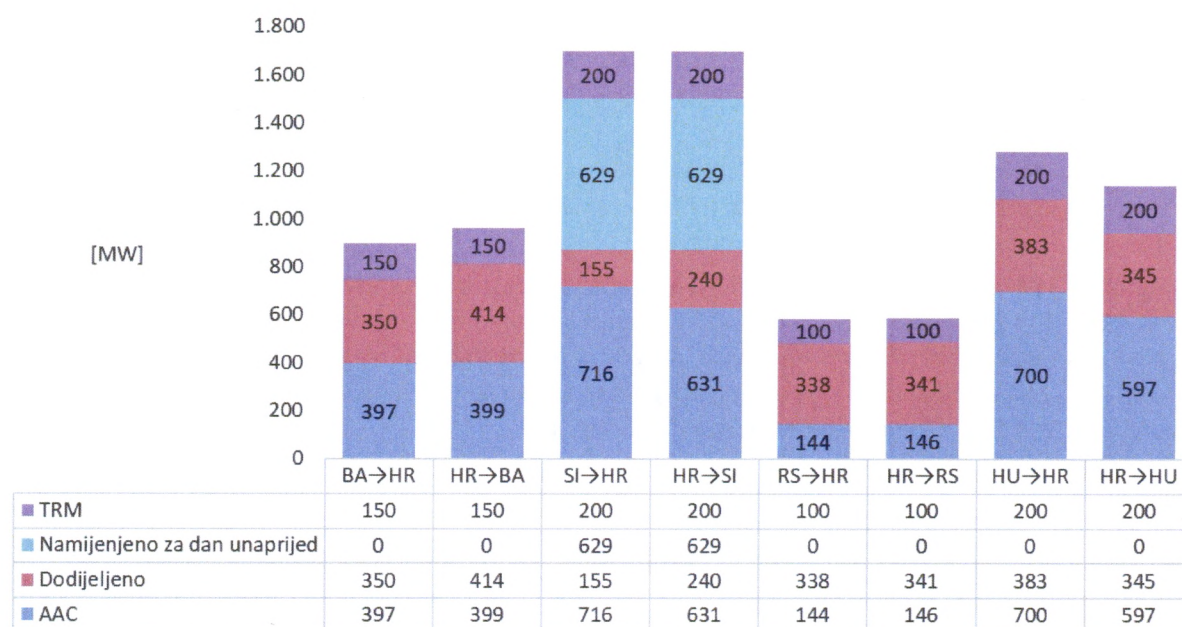
Kod preprodaje kapaciteta kupljenog na godišnjoj dražbi, taj kapacitet se vraća dražbenom uredu koji ga ponovo nudi na mjesečnim dražbama te se vrijednost AAC-a umanjuje za iznos preprodanog kapaciteta. Trgovci su ovu mogućnost preprodaje kapaciteta najviše koristili na granici sa Slovenijom. Vremenski periodi

⁴⁰ Implicitna dodjela kapaciteta za dan unaprijed.

⁴¹ Implicitna dodjela unutardnevnog kapaciteta.

⁴² Algoritam za izračun cijena na dan unaprijed tržištu električne energije.

redukcije kapaciteta zbog planiranog održavanja dijelova mreže uzeti su u obzir prilikom izračuna prosječnih vrijednosti kapaciteta.

Izvor: HOPS

Slika 4.3.3. Prosječne mjesečne vrijednosti prekozonskih kapaciteta po granicama u 2021. godini

Prosječna NTC vrijednost prijenosnih kapaciteta za uvoz električne energije u Hrvatsku za ljeto 2021. godine, temeljena na mjesečnim NTC vrijednostima za lipanj, srpanj, kolovoz i rujna, iznosila je 3.703 MW. S druge strane, prosječna NTC vrijednost za izvoz električne energije iz Hrvatske u istom razdoblju iznosila je 3.538 MW.

U zimskom razdoblju, koje obuhvaća prosinac 2021. godine te siječanj, veljaču i ožujak 2022. godine, na temelju mjesečnih NTC vrijednosti izračunata je prosječna NTC vrijednost za uvoz električne energije u Hrvatsku od 3.920 MW. Za isto razdoblje izračunata je NTC vrijednost za izvoz iz Hrvatske od 3.682 MW.

Zapažanja o dodjeli prekozonskih kapaciteta i upravljanju zagušenjima

Iznosi ponuđenih prekozonskih kapaciteta na granici s Mađarskom u oba smjera su relativno mali s obzirom na ukupnu termičku prijenosnu moć prekozonskih dalekovoda, te su se tijekom 2021. godine dodatno i smanjili u odnosu na prošle godine, budući da je mađarski operator prijenosnog sustava izračunao nižu veličinu NTC-a koja se onda uzima kao konačna vrijednost.

Na granici sa Slovenijom u oba smjera susjedni operatori prijenosnih sustava su ostavljali u prosjeku 629 MW kapaciteta isključivo za tržište dan unaprijed.

Prihodi operatora prijenosnog sustava od dodjele prekozonskih kapaciteta se trebaju namjenski koristiti kako bi se povećao ili jamčio prekozonski kapacitet. HERA je u srpnju 2021. godine objavila *Izvješće o korištenju prihoda HOPS-a od dodjele prekograničnih prijenosnih kapaciteta u 2020. godini* te je potvrdila da je HOPS namjenski trošio navedeni prihod u skladu s *Uredbom (EU) 2019/943*.

Tijekom 2021. godine HOPS je namjenski uložio oko 65 milijuna kuna u prijenosnu mrežu pri čemu je iskoristio i sva neiskorištena sredstva iz prethodnih godina koja su bila spremljena na posebnom računu. Najveći dio sredstava je uloženo u projekt SINCRO.GRID koji bi trebao povećati prijenosni kapacitet na slovenskoj granici putem optimalnog upravljanja tokovima jalove snage te ugradnjom DLR (*engl. Dynamic Line Rating*) sustava na nekoliko 220 kV dalekovoda koji omogućuju opterećenja iznad projektiranih vrijednosti uslijed povoljnih vremenskih uvjeta. U travnju 2022. godine HERA je objavila *Izvješće o korištenju prihoda HOPS-a od dodjele prekograničnih prijenosnih kapaciteta u 2021. godini* u kojem potvrđuje da je HOPS namjenski trošio sredstva tijekom 2021. godine.

Na temelju podataka CROPEX-a i HOPS-a može se zaključiti da je u većini sati tijekom 2021. godine postojala potpuna podudarnost cijena za dan unaprijed tržište na CROPEX-u i BSP-u. U takvim situacijama susjedni operatori prijenosnih sustava nemaju prihode od zagušenja na granici između Hrvatske i Slovenije.

Dana 13. siječnja 2021. godine (za isporuku električne energije za sve sate 14. siječnja 2021. godine) zbog tehničkih problema talijanske burze GME, hrvatska zona trgovanja razdvojila se od SDAC tržišta na granici sa Slovenijom. Razdvajanje tržišta se dogodilo i na granicama⁴³ IT-AT, IT-FR, AT-SI te GR-IT. Zbog toga su se pojavile neuobičajeno velike satne razlike cijena između CROPEX-a i BSP-a na temelju kojih operatori prijenosnih sustava nadoknađuju tržišnim sudionicima dugoročni kapacitet koji nije prijavljen za korištenje. HOPS je toga dana temeljem nadoknada tržišnim sudionicima za dugoročni kapacitet koji nije prijavljen za korištenje imao trošak od 11,3 milijuna kuna.

Krajem 2021. i početkom 2022. godine HERA je odobrila više pravila za dodjelu prekozonskih kapaciteta kako bi se poboljšao proces dodjele kapaciteta. Na granici sa Srbijom su dorađena pravila koja definiraju proces dodjele kapaciteta za sve vremenske okvire. Na granici s Bosnom i Hercegovinom su dorađena samo pravila koje se odnose na dodjelu unutardnevnih kapaciteta, dok su se na granici s Mađarskom doradila pravila koja reguliraju proces dražbi kapaciteta za tržište dan unaprijed.

Nije zabilježeno ograničavanje već dodijeljenog prekozonskog kapaciteta tržišnim sudionicima tijekom 2021. godine.

Zbog ograničenja u prijenosnoj mreži, HOPS je tijekom 2021. godine redispećirao ukupno 2,7 GWh električne energije.

HOPS trenutačno sudjeluje u neobaveznoj aktivnosti pružanja multilateralnog prekozonskog redispećinga društva TSCNET⁴⁴ kojim se može riješiti zagušenje u prijenosnoj mreži.

Očekuje se da će se sredinom 2022. godine implementirati koordinirani izračun kapaciteta za tržište dan unaprijed u Core regiji za proračun kapaciteta kojoj pripadaju i hrvatske granice sa Slovenijom i Mađarskom. Realizacija ovoga projekta pozitivno će utjecati na ostale regionalne projekte koji se tiču izračuna i dodjele dugoročnih kapaciteta, izračuna unutardnevnih kapaciteta i regionalne koordinacije aktivacije svih oblika korektivnih mjera.

Uredba (EU) 2019/943 propisuje da operatori prijenosnih sustava ne smiju ograničavati količinu prekozonskih kapaciteta koju treba staviti na raspolaganje sudionicima na tržištu kao sredstvo za rješavanje zagušenja unutar njihove vlastite zone trgovanja ili kao sredstvo upravljanja tokovima koji su rezultat transakcija unutar zona trgovanja. Minimalno 70% kapaciteta treba biti raspoloživo za prekozonsko trgovanje. Preostali iznos od 30% može se upotrijebiti za granice pouzdanosti, kružne tokove i unutarnje tokove na svakom kritičnom elementu mreže.

U proteklom razdoblju, HERA je odobrila HOPS-u odstupanja od primjene osiguranja minimalno 70% kapaciteta za 2020. i 2021. godinu. U prosincu 2021. godine HERA je odobrila HOPS-u zahtjev za odstupanje od primjene minimalno 70% kapaciteta za prekozonsko trgovanje od početka 2022. godine do donošenja akcijskog plana, koje se očekuje sredinom 2022. godine. Razlozi za odobravanje odstupanja su bili vrijeme potrebno za izradu nužnih alata kako bi se na odgovarajući način uzeli u obzir tokovi snaga unutar i izvan Core regije za izračun kapaciteta, ograničene mogućnosti za aktivaciju redispećinga, dugoročna planirana isključenja elemenata mreže, te vrijeme potrebno za izradu akcijskog plana.

Postojanje strukturnih zagušenja u prijenosnoj mreži s obzirom na osiguranje minimalno 70% kapaciteta za prekozonsko trgovanje je potvrđeno u Izvješću o strukturnim zagušenjima koje je HERA u studenome 2021. godine odobrila HOPS-u. Akcijski plan kojeg donosi nadležno Ministarstvo u suradnji s HERA-om, te na temelju podataka HOPS-a, treba predstaviti mjere za rješavanje prepoznatih strukturnih zagušenja do kraja 2025. godine.

⁴³ Dvoslovne ISO oznake pojedinih država – IT (Italija), AT (Austrija), FR (Francuska), GR (Grčka).

⁴⁴ Regional Security Coordinator (RSC) Service for the TSOs in Central and South Eastern Europe (hrv. Regionalni koordinator za sigurnost u središnjoj i južnoj Europi) - jedan od regionalnih koordinatora sigurnosti u sinkronom području kontinentalne Europe.

4.3.3 Uravnoteženje elektroenergetskog sustava i pomoćne usluge

Obračun odstupanja subjektima odgovornima za odstupanja

Bilančne grupe su obveznici obračuna odstupanja. Odstupanje se u svakom satu računa kao razlika između ostvarenja i tržišne pozicije⁴⁵ bilančne grupe. Pritom ostvarenje u svakom satu predstavlja razliku predane i preuzete energije bilančne grupe, a tržišna pozicija u svakom satu razliku između ugovorene kupnje i ugovorene prodaje energije. Ako je odstupanje negativno (bilančna grupa je nabavila premalo energije), voditelj bilančne grupa plaća operatoru sustava, a ako je odstupanje pozitivno (bilančna grupa je nabavila previše energije) operator sustava plaća voditelju bilančne grupe.

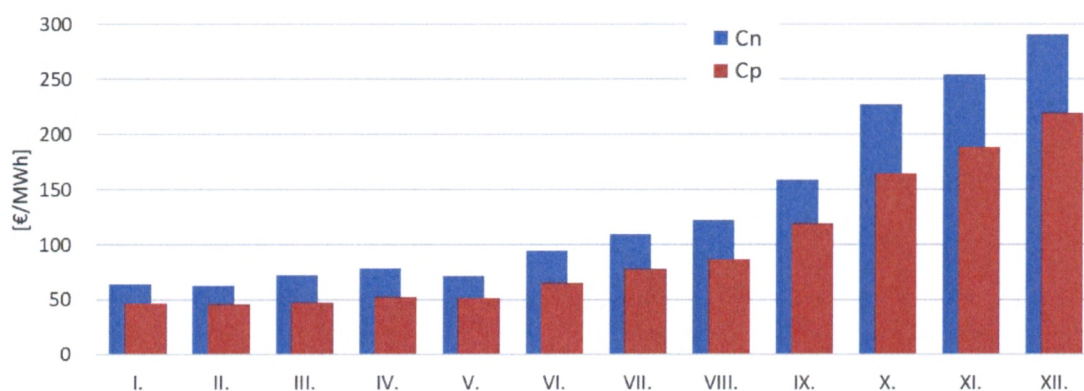
Cijena odstupanja je u svakom satu za sve bilančne grupe jednaka, a određuje se na temelju *Pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava*.

HROTE je u 2021. godini bilančnim grupama obračunao odstupanja u iznosu od 161 milijuna kuna. Tijekom 2021. godine HROTE-u su upućene četiri žalbe od strane triju opskrbljivača (E.ON Energija d.o.o., GEN-I Hrvatska d.o.o. i Petrol d.d.), za srpanj, kolovoz i rujan 2021. godine. Prigovori su se odnosili na netočna ostvarenja od HEP-ODS-a (srpanj, kolovoz i rujan) i HOPS-a (rujan). Prigovore je HROTE prihvatio, izrađene su nove inačice ostvarenja te je HROTE za subjekte koje su se žalili izradio novi obračun i HOPS izdao nove račune.

Odlukom HERA-e od 9. lipnja 2020. godine HOPS-u je do 31. prosinca 2022. godine odobreno odstupanje od obveza propisanih člankom 53. *Uredbe Komisije (EU) 2017/2195 od 23. studenoga 2017. o uspostavljanju smjernica za električnu energiju uravnoteženja*. Ta obveza se odnosi na obavezan prelazak na obračunski interval od 15 minuta. Trenutačno se odstupanja računaju na satnoj razini kako je ranije navedeno.

Osim HEP-a d.d. i HROTE-a, tijekom 2021. godine i druge su bilančne grupe⁴⁶ kao članove bilančne grupe imali uključene i proizvođače električne energije.

Slika 4.3.4. prikazuje prosječne mjesečne cijene pozitivnih i negativnih odstupanja u 2021. godini. Najviša prosječna ponderirana mjesečna cijena za negativno odstupanje C_n postignuta je u prosincu (291 €/MWh), a najviša prosječna ponderirana mjesečna cijena za pozitivna odstupanja C_p postignuta je u prosincu (219 €/MWh).

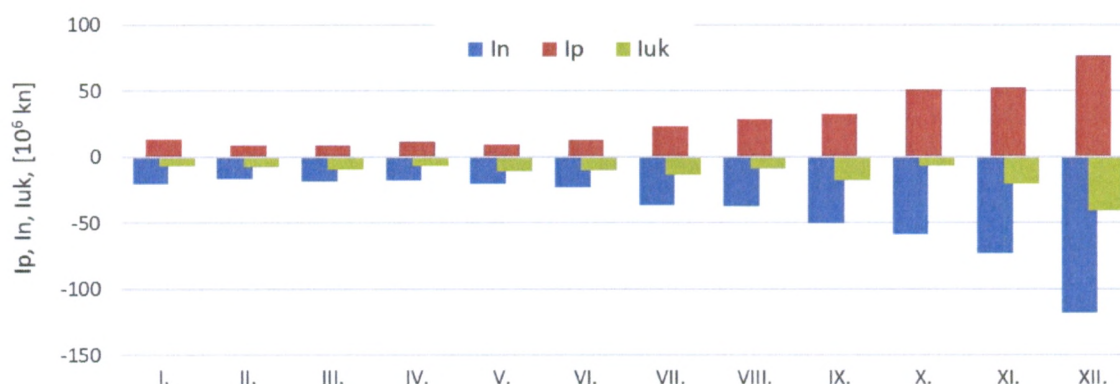

Slika 4.3.4. Prosječne ponderirane mjesečne cijene pozitivnih i negativnih odstupanja u 2021. godini

Slika 4.3.5. prikazuje iznose za odstupanja koje je HOPS obračunao po mjesecima u 2021. godini (I_{uk} – ukupan iznos, I_n – iznos za negativna odstupanja, I_p – iznos za pozitivna odstupanja). U svim mjesecima u 2021. godini u obračunu odstupanja ukupno je obračunato 161,0 milijuna kuna (bez PDV-a), od čega se 53,6 milijuna kuna odnosilo na odstupanja EKO bilančne grupe a 46,1 milijuna kuna na odstupanja kod nabave energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži.

⁴⁵ Razlika između prodaje (uključujući izvoz) i kupnje (uključujući uvoz) električne energije bilančne grupe u jednom obračunskom intervalu uključujući korekciju tržišne pozicije.

⁴⁶ Bilančna grupa je jedan ili više sudionika na tržištu za koju se prijavljuje tržišna pozicija, određuje ostvarenje i za čije je odstupanje odgovoran voditelj bilančne grupe

Slika 4.3.5. Iznosi za odstupanja u 2021. godini

Dana 13. siječnja 2021. godine na dan unaprijed tržištu za dan 14. siječnja 2021. godine je došlo do razdvajanja tržišta. Cijene na CROPEX-u su potom objavljene s kašnjenjem. U tom slučaju je, zbog privremene nedostupnosti cijene CROPEX-a, za izračun jedinične cijene odstupanja primijenjen članak 32. stavak 8. *Pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava (HOPS 11/2019)*⁴⁷. Taj članak u tom slučaju predviđa korištenje cijena na mađarskoj burzi HUPX i slovenskoj burzi električne energije BSP.

Budući da se na svim obračunskim mjernim mjestima ne mjeri potrošnja električne energije na satnoj razini, za određivanje ostvarenja opskrbljivača u prvom (mjesecom) obračunu odstupanja primjenjuju se *Pravila primjene nadomjesnih krivulja opterećenja*. Zbog navedenog dolazi do razlike između neto količine električne energije koju je opskrbljivač nabavio na veleprodajnom tržištu (ugovorni rasporedi i obračun odstupanja) i električne energije koju je obračunao krajnjim kupcima. Navedena razlika uzima se u obzir u drugom (godišnjem) obračunu odstupanja u skladu s *Pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava* za koji se cijena određuje kao ponderirana cijena s CROPEX-a na tržištu dan unaprijed. Za izračun ponderirane cijene koristi se krivulja opterećenja distribucijskog sastava.

Pružanje usluga uravnoteženja

HOPS je dužan nabavom energije uravnoteženja i razmjenom odstupanja s drugim regulacijskim područjima (engl. *Imbalance netting cooperation*) svesti odstupanje elektroenergetskog sustava u svakom trenutku čim bliže nuli. Cijene energije uravnoteženja za HEP-Proizvodnju d.o.o. određuju se u skladu s *Pravilima o uravnoteženju elektroenergetskog sustava*. Naime, u RH još nije otvoreno tržište energije uravnoteženja jer za rezervu aFRR i rezervu mFRR za uravnoteženje, osim HEP-Proizvodnje d.o.o., za sada nema drugih ponuditelja. Za energiju uravnoteženja iz mFRR za sigurnost tržište je djelomično otvoreno.

Pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava sadrže odredbe koje definiraju tržišnu nabavu energije uravnoteženja, što uključuje neovisnog agregatora. Korisnici mreže dužni su obavijestiti opskrbljivača i/ili otkupljivača te nadležnog operatora sustava prije pristupa neovisnom agregatoru.

Od 14. prosinca 2020. godine HOPS provodi postupak nabave mFRR⁴⁸ rezerve snage i energije uravnoteženja za sigurnost opskrbe javnim nadmetanjem, što predstavlja unaprjeđenje dosadašnjeg pilot projekta. Zaključno s 31. prosincem 2021. godine HOPS je imao devet sklopljenih ugovora za 2021. godinu. U siječnju 2022. godine kvalificiran je deseti pružatelj usluge uravnoteženja za mFRR rezervu snage i prvi koji ima ulogu nezavisnog agregatora na hrvatskom tržištu usluge uravnoteženja (KOER d.o.o.).

Ukupno je aktivirano 140 GWh energije uravnoteženja za povećanje proizvodnje i 109 GWh za smanjenje proizvodnje električne energije. Uz to, u okviru postupka razmjene odstupanja s ostalim regulacijskim područjima, za povećanje razmijenjeno je 129 GWh a za smanjenje 129 GWh energije.

HERA je 23. srpnja 2021. godine odobrila odstupanje HOPS-u do 24. srpnja 2024. godine u pogledu pristupanja europskoj platformi za razmjenu energije uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije s ručnom aktivacijom i europskoj platformi za razmjenu energije uravnoteženja iz rezervi za ponovnu uspostavu frekvencije s automatskom aktivacijom.

⁴⁷ Izvor: <http://www.hops.hr/vijesti/razdvajanje-crope-dam-od-sdac-1412021>, pristup 18. veljače 2021.

⁴⁸ Manual Frequency Restoration Reserve (hrv. rezerva za ponovnu uspostavu frekvencije s ručnom aktivacijom).

Ukupan trošak HOPS-a za energiju uravnoteženja iz rezervi snage u 2021. godini iznosio je 122,4 milijuna kuna. Za druge energije za uravnoteženje su sljedeći iznosi: od procesa razmjene odstupanja (*engl. Imbalance netting cooperation*) je prihod 4,1 milijuna kuna, od kompenzacije nenamjernih odstupanja (*engl. Compensation of unintentional deviations*) trošak je 9,4 milijuna kuna, od energije nenamjerne razmjene trošak (*engl. Common settlement for unintended exchanges of energy*) je 10,8 milijuna kuna i od energije iz procesa održavanja frekvencije (*engl. Frequency containment process*) je prihod 3,6 milijuna kuna. Ukupan trošak svih energija za uravnoteženje je 135 milijuna kuna.

Pomoćne usluge

HOPS ima zadatak održavati elektroenergetski sustav u stanju gdje je, u okviru priključne snage, svim korisnicima mreže omogućena razmjena toka električne energije s mrežom. Kako bi se osigurala pogonska sigurnost elektroenergetskog sustava, operator prijenosnog sustava nabavlja nefrekvencijske pomoćne usluge odnosno raspoloživost proizvodnih jedinice sposobnih za pokretanje bez vanjskog napajanja (crni start), raspoloživost jedinica sposobnih za rad u otopnom pogonu te kompenzacijski rad za potrebe regulacije napona i jalove snage.

Zbog neravnoteža elektroenergetskog sustava i dužnosti da se pridonesu održavanju frekvencije na nazivnoj vrijednosti, HOPS nabavlja frekvencijske pomoćne usluge u vidu četiri tipa rezerve snage: rezerva za održavanje frekvencije (FCR); rezerva za ponovnu uspostavu frekvencije s automatskom aktivacijom (aFRR); rezerva za ponovnu uspostavu frekvencije s ručnom aktivacijom (mFRR). Rezerva mFRR se dijeli na mFRR za uravnoteženje i mFRR za sigurnost.

HERA je krajem 2021. godine dala suglasnost na sklapanje ugovora za pružanje pomoćnih usluga između HOPS-a i HEP-Proizvodnje d.o.o. za 2022. godinu na temelju *Pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava*.

Na temelju javnih nadmetanja osigurano je 26% potreba za mFRR rezervom snage za sigurnost sustava. S druge strane, cijene su u ugovorima za pružanje pomoćnih usluga između HEP-Proizvodnje d.o.o. i HOPS-a izračunate na temelju *Metodologije za određivanje cijena za pružanje pomoćnih usluga (HOPS, 9/2020)*. Cijena rezerve snage mFRR za sigurnost sustava izračunata na taj način ujedno ograničava cijenu u javnom nadmetanju za osiguravanje mFRR rezerve snage.

Pravila o uravnoteženju elektroenergetskog sustava sadrže odredbe koje definiraju tržišnu nabavu rezerve snage.

Potrebe za rezervom snage aFRR iznosile su za 2021. godinu prosječno ± 59 MW po satu. Potrebe rezerve snage mFRR za uravnoteženje sustava su iznosile $+120$ MW i -100 MW po satu te za mFRR za sigurnost sustava $+130$ MW po satu. Dio mFRR za sigurnost sustava HOPS je nabavio od subjekata izvan HEP-a d.d., kao što je već navedeno. HOPS je koristio i FCR⁴⁹ u iznosu od ± 15 MW koju je pribavio od HEP-Proizvodnje d.o.o. bez plaćanja.

Pomoćne usluge i energija uravnoteženja obračunavale su se na temelju jediničnih cijena i ostvarenih količina. Ukupni troškovi pružanja pomoćnih usluga iznosili su 295,2 milijuna kuna, od čega se 82% odnosilo na rezervu snage za uravnoteženje.

Uspostavljeni su zajednički hrvatsko-slovenski virtualni kontrolni centri, koji predstavljaju jedinstveno rješenje za koordiniranu regulaciju napona. Uz to je u listopadu 2021. godine u transformatorskoj stanici TS 400/220/110 kV Konjsko pušteno u pogon SVC kompenzacijsko postrojenje 250 MVar za upravljanje tokovima jalove snage. Time je završena provedba aktivnosti SINCRO.GRID projekta u RH.

Zapažanja o uravnoteženju elektroenergetskog sustava

HOPS će ubuduće morati nabavljati energiju putem EU platformi za uravnoteženje elektroenergetskog sustava na temelju *Uredbe EBGL* odnosno putem IN platforme⁵⁰, aFRR platforme i mFRR platforme. HERA je odobrila odgodu pristupanja HOPS-a aFRR platformi i mFRR platformi do 24. srpnja 2024. godine.

⁴⁹ *Frequency Containment Reserves (hrv. rezerva snage za održavanje frekvencije).*

⁵⁰ *Imbalance Netting (hrv. postupak razmjene odstupanja).*

HROTE je, kao voditelj EKO bilančne grupe, u 2021. godini ukupno platio HOPS-u 53,6 milijuna kuna za odstupanje. Gotovo polovica tog iznosa (26 milijuna kuna) odnosi se na prosinac 2021. godine zbog iznadprosječnih negativnih odstupanja HROTE-a i iznadprosječno visokih cijena na veleprodajnim tržištima.

Potpuno ukidanje obveze opskrbljivačima na kupovinu električne energije od HROTE-a iz sustava poticanja po reguliranoj cijeni imalo bi povoljan učinak na sustav uravnoteženja budući da bi plan proizvodnje za dan unaprijed bio podudaraniji s očekivanom isporukom električne energije u mrežu.

Za razliku od 2020. godine u kojoj nije bilo prigovora na obračun odstupanja, u 2021. godini su bila četiri prigovora na obračun odstupanja.

HEP-ODS treba unaprijediti objavu podataka za potrebe planiranja koje rade bilančne grupe kako bi njihova odstupanja bila čim bliža nuli, što bi smanjilo potrebe za rezervom snage i povećalo mogućnost prihvata obnovljivih izvora energije.

4.4 Maloprodajno tržište električne energije

4.4.1 Osnovne značajke potrošnje električne energije

Prodaja električne energije u 2021. godini

Tablica 4.4.1. prikazuje podatke o prosječnom broju obračunskih mjernih mjesta⁵¹ (OMM), prodaji i prosječnoj prodaji električne energije po jednom obračunskom mjernom mjestu te udjelima pojedine kategorije potrošnje u ukupnoj prodaji električne energije.

Tablica 4.4.1. Prosječan broj obračunskih mjernih mjesta te prodaja, prosječna prodaja i udio prodaje električne energije krajnjim kupcima po kategorijama potrošnje u RH u 2021. godini

Kategorija potrošnje	Prosječan broj OMM-ova	Prodaja [MWh]	Prodaja po OMM-u [kWh]	Udio u ukupnoj prodaji [%]	Promjena prodaje 2021./2020. [%]
Visoki napon-110 kV ⁵²	154	1.298.348	8.421.715	7,72	14,7
Srednji napon	2.438	4.355.037	1.786.255	25,88	7,8
Ukupno visoki i srednji napon:	2.592	5.653.385	2.180.880	33,60	9,3
Niski napon-poduzetništvo (Plavi)	40.012	184.442	4.610	1,10	7,7
Niski napon-poduzetništvo (Bijeli)	126.589	1.025.406	8.100	6,09	8,1
Niski napon-poduzetništvo (Crveni)	31.531	3.026.648	95.990	17,99	7,6
Niski napon-javna rasvjeta (Žuti)	22.255	340.395	15.296	2,02	- 5,6
Ukupno niski napon – poduzetništvo:	220.387	4.576.891	20.768	27,20	6,6
Niski napon-kućanstvo (Plavi)	706.785	1.468.037	2.077	8,72	5,7
Niski napon-kućanstvo (Bijeli)	1.575.615	5.076.643	3.222	30,17	9,4
Niski napon-kućanstvo (Crveni)	2.228	45.483	20.416	0,27	13,9
Niski napon-kućanstvo (Crni)	2.873	6.197	2.157	0,04	12,3
Ukupno niski napon – kućanstvo:	2.287.501	6.596.361	2.884	39,20	8,6
Ukupno niski napon:	2.507.888	11.173.252	4.455	66,40	7,8
Sveukupno:	2.510.480	16.826.637	6.703	100,00	8,3

Izvor: HEP-ODS i HOPS, obrada: HERA

⁵¹ Prosječan mjesečni broj obračunatih naknada za obračunskom mjerno mjesto.

⁵² Na visokom naponu je priključeno 154 OMM-ova krajnjih kupaca iz sektora industrije i prometa (elektrovuča HŽ-a) te elektrana koje su u ovom slučaju krajnji kupci (vlastita potrošnja). U prodaju na visokom naponu uključena je i RHE Velebit.

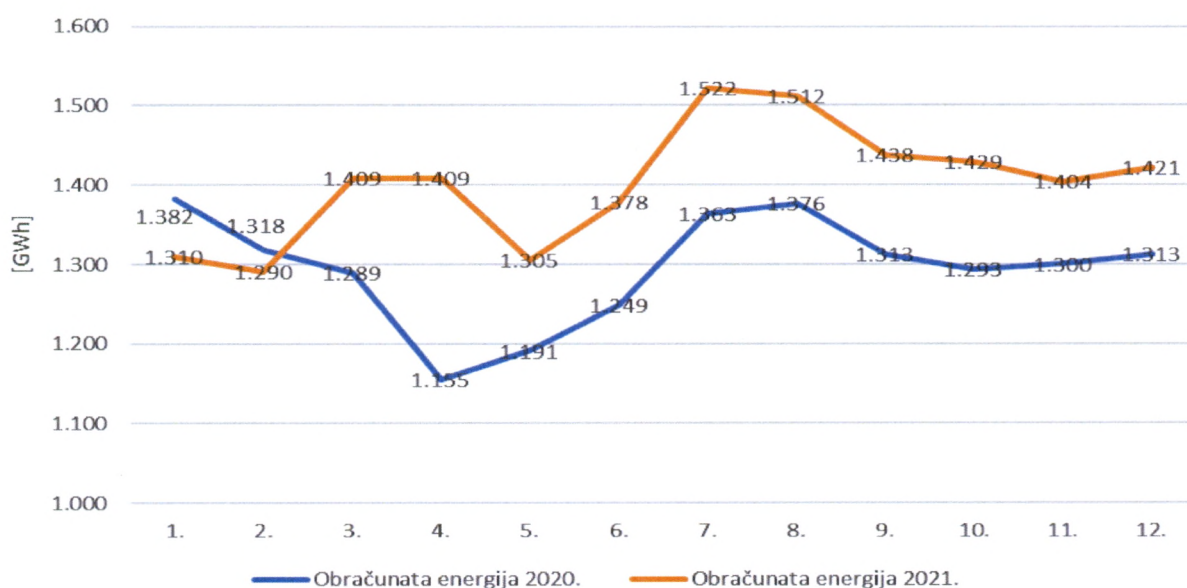
Tablica 4.4.2. prikazuje prodaju električne energije krajnjim kupcima u razdoblju od 2012. do 2021. godine. U tablici je posebno iskazana električna energija koja je nabavljena mimo opskrbljivača na veleprodajnom tržištu za potrebe crpnog i kompenzatorskog rada reverzibilne hidroelektrane (RHE).

Tablica 4.4.2. Prodaja električne energije krajnjim kupcima u razdoblju od 2012. do 2021. godine

Godina		2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Krajnji kupci	[GWh]	15.353	15.187	14.932	15.485	15.570	16.158	16.407	16.320	15.312	16.679
Promjena	[%]	-1,6%	-1,1%	-1,7%	3,7%	0,5%	3,8%	1,5%	-0,5%	-6,2%	8,9%
RHE	[GWh]	273	152	171	236	290	284	129	176	231	148
Ukupno:	[GWh]	15.626	15.339	15.103	15.721	15.860	16.442	16.536	16.496	15.543	16.827

Izvor: HEP-ODS i HOPS, obrada: HERA

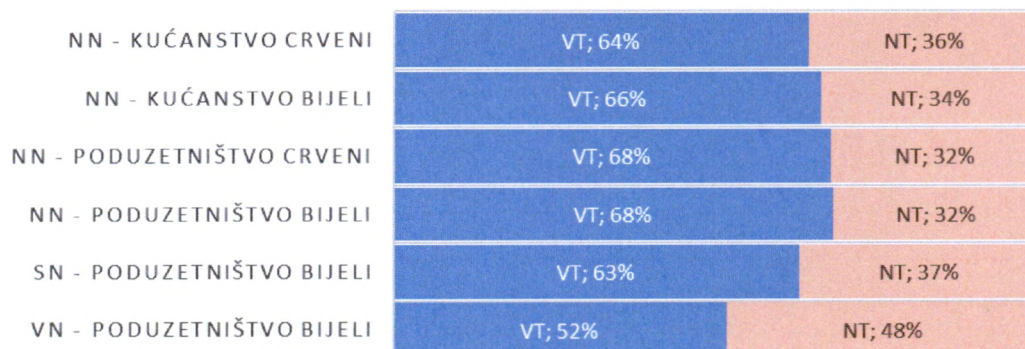
Usporedba količine energije obračunate za korištenje mreže po mjesecima u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu prikazana je na slici 4.4.1.

Izvor: HEP-ODS i HOPS, obrada: HERA

Slika 4.4.1. Usporedba količine obračunate energije za korištenje mreže po mjesecima u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu

Omjer potrošnje u višoj i nižoj tarifi po kategorijama i tarifnim modelima u 2021. godini prikazan je na slici 4.4.2.

Izvor: HEP-ODS i HOPS, obrada: HERA

Slika 4.4.2. Omjer potrošnje u višoj tarifi (VT) i nižoj tarifi (NT) po kategorijama i tarifnim modelima u 2021. godini

Razdioba po EUROSTAT-ovim razredima potrošnje

Najveći udio u potrošnji električne energije imaju razredi *DD* (velika kućanstva) i *DC* (srednja kućanstva), dok u pogledu broja obračunskih mjernih mjesta najveći udio imaju razredi *DA* (vrlo mala kućanstva), *DB* (mala kućanstva) i *DC* (srednja kućanstva) (tablica 4.4.3.).

Tablica 4.4.3. Razdioba potrošnje i razdioba obračunskih mjernih mjesta krajnjih kupaca iz kategorije kućanstvo u RH po EUROSTAT-ovim razredima potrošnje

Razred potrošnje	Najniža potrošnja [kWh/god.]	Najviša potrošnja [kWh/god.]	Potrošnja [%]	Broj OMM-ova [%]
<i>DA</i> – vrlo mala kućanstva	1	< 1.000	3,9	31,7
<i>DB</i> – mala kućanstva	1.000	< 2.500	16,9	26,5
<i>DC</i> – srednja kućanstva	2.500	< 5.000	35,4	26,6
<i>DD</i> – velika kućanstva	5.000	< 15.000	39,3	14,6
<i>DE</i> – vrlo velika kućanstva	≥ 15.000		4,5	0,6

Izvor: EUROSTAT i HEP-ODS, obrada: HERA

Tablica 4.4.4. prikazuje razrede potrošnje električne energije i indikativne vršne snage za kupce iz kategorije poduzetništvo prema EUROSTAT-u, a tablica 4.4.5. prikazuje razdiobu potrošnje i razdiobu obračunskih mjernih mjesta krajnjih kupaca iz kategorije poduzetništvo na niskom, srednjem i visokom naponu po EUROSTAT-ovim razredima potrošnje.

Tablica 4.4.4. Razredi potrošnje električne energije i indikativne vršne snage za kupce iz kategorije poduzetništvo prema EUROSTAT-u

Razred potrošnje	Najniža potrošnja [MWh/god.]	Najviša potrošnja [MWh/god.]	Donja vrijednost [kW]	Gornja vrijednost [kW]
<i>IA</i>		< 20	5	20
<i>IB</i>	20	< 500	10	350
<i>IC</i>	500	< 2.000	200	1.500
<i>ID</i>	2.000	< 20.000	800	10.000
<i>IE</i>	20.000	< 70.000	5.000	25.000
<i>IF</i>	70.000	≤ 150.000	15.000	50.000

Izvor: EUROSTAT

Tablica 4.4.5. Razdioba potrošnje i razdioba obračunskih mjernih mjesta krajnjih kupaca iz kategorije poduzetništvo na niskom, srednjem i visokom naponu u RH po EUROSTAT-ovim razredima potrošnje

Razred potrošnje	Poduzetništvo na NN		Poduzetništvo na SN		Poduzetništvo na VN		Ukupno	
	Potrošnja [%]	OMM [%]	Potrošnja [%]	OMM [%]	Potrošnja [%]	OMM [%]	Potrošnja [%]	OMM [%]
<i>IA</i>	8,79	80,60	0,04	0,11	0,00	0,00	8,83	80,7
<i>IB</i>	26,70	17,87	1,99	0,41	0,04	0,01	28,74	18,3
<i>IC</i>	8,31	0,41	8,65	0,34	0,07	0,00	17,03	0,8
<i>ID</i>	1,18	0,02	24,45	0,20	0,30	0,00	25,93	0,2
<i>IE</i>	0,00	0,00	6,46	0,01	3,21	0,00	9,66	0,0
<i>IF</i>	0,00	0,00	0,75	0,00	3,29	0,00	4,04	0,0
> 150.000 MWh	0,00	0,00	0,00	0,00	5,76	0,00	5,76	0,0
Svi razredi:	45,0	98,9	42,3	1,1	12,7	0,0	100,0	100,0

Izvor: HEP-ODS i HOPS, obrada: HERA

U kategoriji poduzetništvo na niskom naponu najveći udio u potrošnji električne energije ima razred potrošnje *IB*, dok je daleko najveći udio broja krajnjih kupaca u razredu izrazito malog poduzetništva *IA*.

Kod krajnjih kupaca na srednjem naponu najviše je električne energije prodano razredu potrošnje *ID* u kojem je ujedno i najveći broj krajnjih kupaca (u značenju obračunskih mjernih mjesta). Kod krajnjih kupaca na visokom naponu najviše je električne energije prodano razredu *IF*.

Tablica 4.4.6. prikazuje razdiobu potrošnje krajnjih kupaca iz kategorije poduzetništvo na niskom, srednjem i visokom naponu u RH po tarifnim modelima i EUROSTAT-ovim razredima potrošnje. Iz navedene tablice (naglašeno bojama) vidljivo je sljedeće:

- razred potrošnje *IA* uglavnom se odnosi na tarifni model Bijeli na NN,
- razred potrošnje *IB* uglavnom se odnosi na tarifni model Crveni na NN,
- razred potrošnje *IC* uglavnom se odnosi na tarifni model Crveni na NN i Bijeli na SN,
- razred potrošnje *ID* uglavnom se odnosi na tarifni model Bijeli na SN,
- razred potrošnje *IE* uglavnom se odnosi na tarifni model Bijeli na SN i VN,
- razred potrošnje *IF* uglavnom se odnosi na tarifni model Bijeli na VN,
- razred potrošnje > 150.000 MWh u potpunosti se odnosi na tarifni model Bijeli na VN.

Tablica 4.4.6. Razdioba potrošnje krajnjih kupaca iz kategorije poduzetništvo na niskom, srednjem i visokom naponu u RH po tarifnim modelima i EUROSTAT-ovim razredima potrošnje

Razred potrošnje	VN	SN	NN	NN	NN	NN	Ukupno
	Bijeli	Bijeli	Plavi	Bijeli	Crveni	Žuti	
<i>IA</i>	0,00002%	0,04083%	1,27547%	5,31906%	0,93826%	1,25926%	8,83%
<i>IB</i>	0,04129%	1,99447%	0,51642%	4,61522%	19,06381%	2,50724%	28,74%
<i>IC</i>	0,07160%	8,65007%	0,00000%	0,01048%	8,28540%	0,01055%	17,03%
<i>ID</i>	0,30344%	24,44644%	0,00000%	0,00000%	1,18421%	0,00000%	25,93%
<i>IE</i>	3,20628%	6,45865%	0,00000%	0,00000%	0,00000%	0,00000%	9,66%
<i>IF</i>	3,29382%	0,74852%	0,00000%	0,00000%	0,00000%	0,00000%	4,04%
> 150.000 MWh	5,75919%	0,00000%	0,00000%	0,00000%	0,00000%	0,00000%	5,76%
Ukupno:	12,68%	42,34%	1,79%	9,94%	29,47%	3,78%	100%

Izvor: HEP-ODS i HOPS, obrada: HERA

Zapažanja o osnovnim značajkama prodaje električne energije u 2021. godini

Prodaja električne energije⁵³ bila je za 8,3% veća od prodaje u 2020. godini, a povećanje prodaje u odnosu na 2020. godinu vidljivo je od ožujka 2021. godine pa do kraja 2021. godine, što je posljedica oporavka gospodarstva.

Porast prodaje električne energije je kod kategorije poduzetništvo na visokom naponu bio 14,7%, kategorije kućanstvo 8,6% i kategorije poduzetništvo na niskom naponu 6,6%.

Udio u ukupno prodanoj električnoj energiji krajnjim kupcima iz kategorije kućanstvo bio je 39,2%, a krajnjim kupcima iz kategorije poduzetništvo bio je 60,8%.

U kategoriji potrošnje kućanstvo model Bijeli omjer potrošnje u višoj tarifi u odnosu na nižu tarifu u 2021. godini bio je 66%/34%.

4.4.2 Razvoj maloprodajnog tržišta električne energije

Javna usluga opskrbe električnom energijom

Opskrba električnom energijom koja se obavlja kao javna usluga je opskrba električnom energijom onih krajnjih kupaca koji imaju pravo na takav način opskrbe i slobodno ga izaberu ili koriste po automatizmu. Krajnji kupac koji iz bilo kojeg razloga ostane bez opskrbljivača, po automatizmu će biti prebačen na opskrbu

⁵³ U prodaju električne energije uključena je električna energija koja je nabavljana mimo opskrbljivača na veleprodajnom tržištu za potrebe crpnog i kompenzacijskog rada RHE Velebit.

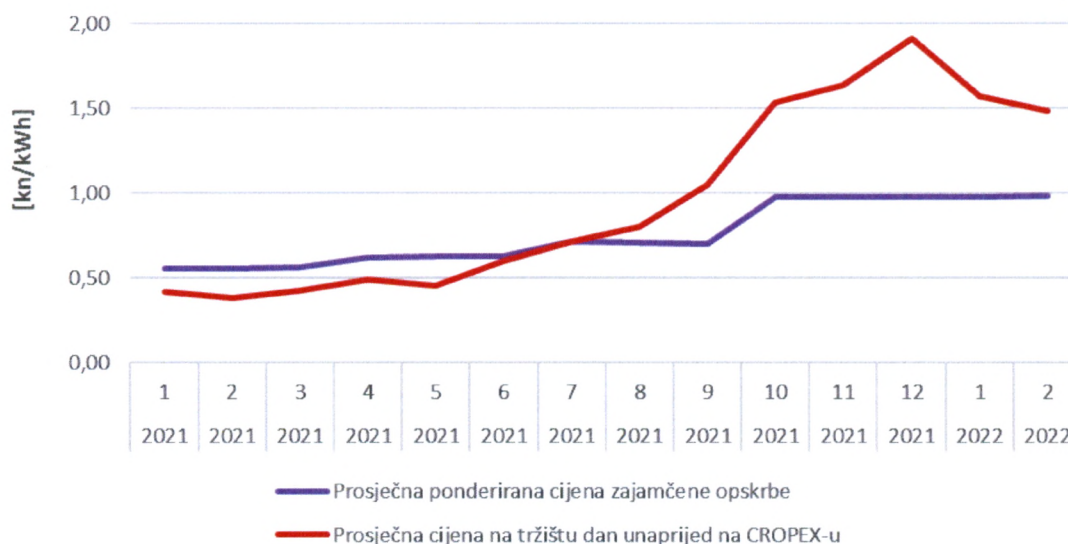
u okviru javne usluge. Ako želi, krajnji kupac iz kategorije kućanstvo kojega opskrbljuje tržišni opskrbljivač može zatražiti opskrbu u okviru javne usluge.

U javnoj usluzi opskrbe električnom energijom različito se tretiraju krajnji kupci iz kategorije kućanstvo i krajnji kupci iz kategorije poduzetništvo. Opskrba električnom energijom za krajnjeg kupca iz kategorije kućanstvo zove se univerzalna opskrba, a za krajnjeg kupca iz kategorije poduzetništvo zajamčena opskrba. Javnu uslugu opskrbe u okviru univerzalne usluge kao i zajamčenu opskrbu u 2021. godini obavljala je HEP ELEKTRA d.o.o.

Cijena električne energije u okviru javne usluge za kupce iz kategorije kućanstvo nije regulirana i slobodno je određuje HEP ELEKTRA d.o.o., što je u skladu s preporukama EK i praksom u većini država članica EU. Cijena električne energije za krajnje kupce iz kategorije kućanstvo u okviru univerzalne opskrbe se proteklih nekoliko godina nije mijenjala.

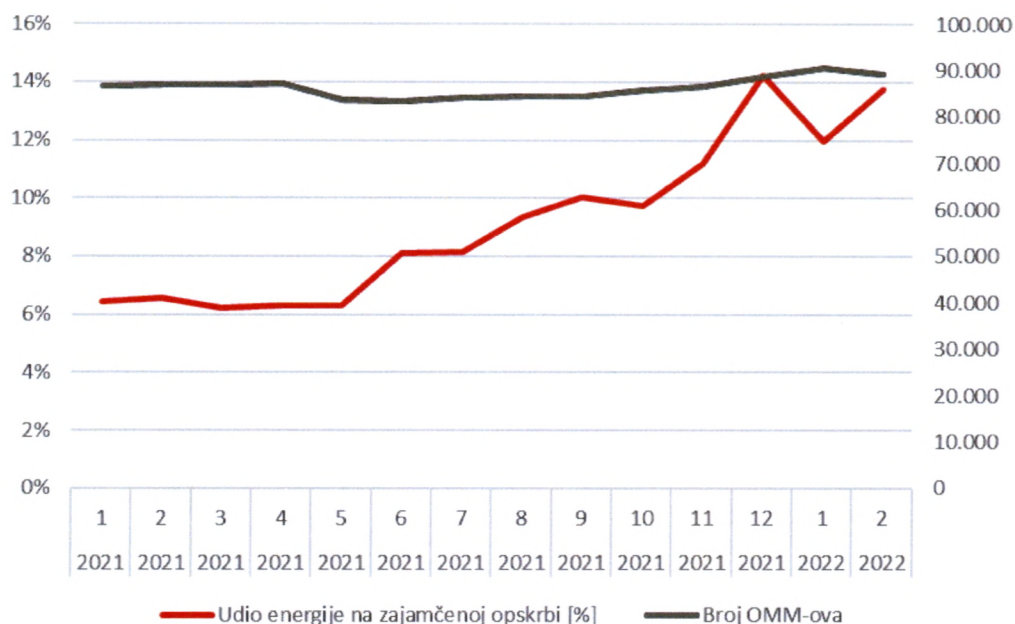
Zajamčena opskrba je javna usluga opskrbe električnom energijom kojom se osigurava pravo kupca iz kategorije poduzetništvo, koji nema tržišnog opskrbljivača, na opskrbu električnom energijom pod istim uvjetima na cijelom području RH. Zajamčena opskrba aktivira se kada kupac iz kategorije poduzetništvo ostane bez ugovora o opskrbi s tržišnim opskrbljivačem električne energije, kako bi kupci imali neprekinutu opskrbu električnom energijom. **Zakon o tržištu električne energije** propisuje da iznos tarifnih stavki u zajamčenoj opskrbi mora biti veći od prosječnih iznosa tarifnih stavki za opskrbu sličnih krajnjih kupaca opskrbljivanih na tržištu električne energije.

U drugoj polovici 2021. godine i početkom 2022. godine cijene na burzama električne energije su značajno porasle. Porast veleprodajnih cijena na HUDEX-u imao je utjecaj na izračun cijena zajamčene opskrbe. Naime, cijena zajamčene opskrbe električnom energijom određivala se tijekom 2021. godine prema *Metodologiji za određivanje iznosa tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu električnom energijom* („Narodne novine“, broj 20/19) uzimajući u obzir cijene s HUDEX-a. U poglavlju „4.3.1 Razvoj veleprodajnog tržišta električne energije“ objašnjen je porast cijena na veleprodajnom tržištu električne energije. Porast maloprodajne cijene zajamčene opskrbe i prosječne mjesečne cijene električne energije na CROPEX-u prikazan je na slici 4.4.3. Vidljivo je da je prosječna mjesečna veleprodajna cijena na tržištu dan unaprijed na CROPEX-u od srpnja 2021. godine bila veća od prosječne ponderirane cijene zajamčene opskrbe.

Slika 4.4.3. Prosječna ponderirana cijena zajamčene opskrbe i cijena na tržištu dan unaprijed na CROPEX-u u 2021. godini i na početku 2022. godine

Na slici 4.4.4. vidljiv je trend povećanja udjela energije u zajamčenoj opskrbi u odnosu na potrošnju iz kategorije poduzetništvo, kao i trend povećanja broja obračunskih mjernih mjesta na zajamčenoj opskrbi.

Slika 4.4.4. Udio zajamčene opskrbe u ukupnoj energiji iz kategorije poduzetništvo te broj obračunskih mjernih mjesta kod zajamčenog opskrbljivača u 2021. godini i na početku 2022. godine

HERA je u veljači 2022. godine donijela Metodologiju za određivanje iznosa tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu električnom energijom („Narodne novine“, broj 20/22) te je u ožujku 2022. godine donijela nove tarifne stavke za zajamčenu opskrbu električnom energijom. Iznosi tarifnih stavki za prva dva mjeseca korištenja zajamčene opskrbe od 1. listopada 2021. godine do 31. ožujka 2022. godine, te iznosi novih tarifnih stavki s primjenom od 1. travnja 2022. godine, vidljivi su u tablici 4.4.7. Njihovom usporedbom vidljivo je da su nove tarifne stavke otprilike 2,1 puta veće u odnosu na cijene iz prethodna dva tromjesečja.

Uz to je HERA za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo, koji se opskrbljuju u okviru zajamčene opskrbe, uvela kao tarifni element opskrbnu naknadu s fiksnim mjesečnim iznosom, jer istu primjenjuju i tržišni opskrbljivači.

Tablica 4.4.7. Iznosi tarifnih stavki za prva dva mjeseca korištenja zajamčene opskrbe u četvrtom tromjesečju 2021. godine i prvom tromjesečju 2022. godine te od 1. travnja 2022. do 30. lipnja 2022. godine

a) Od 1. listopada 2021. do 31. ožujka 2022. godine

Tarifni modeli		Tarifne stavke za radnu energiju [kn/kWh]		
		EN _{IT}	EN _{VT}	EN _{NT}
Visoki napon		-	1,0293	0,6055
Srednji napon		-	1,0058	0,5916
Niski napon	Crveni	-	0,983	0,5782
	Bijeli	-	1,1285	0,6638
	Plavi	0,9792	-	-
	Žuti	0,7663	-	-

b) Od 1. travnja 2022. godine do 30. lipnja 2022. godine

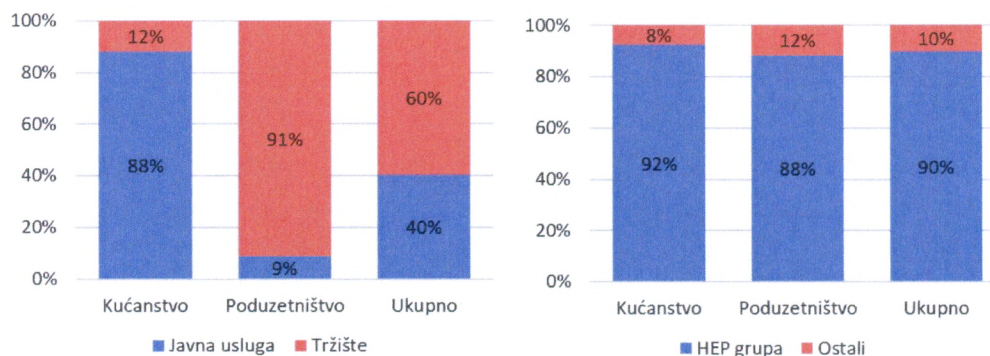
Tarifni modeli		Tarifne stavke za radnu energiju [kn/kWh]			Opskrbna naknada [kn/mjes.]
		EN _{IT}	EN _{VT}	EN _{NT}	
Visoki napon		-	2,1891	1,2877	35
Srednji napon		-	2,0698	1,2175	35
Niski napon	Crveni	-	2,022	1,1894	35
	Bijeli	-	2,321	1,3653	35
	Plavi	2,0161	-	-	35
	Žuti	1,5778	-	-	0

S ovim povećanjem iznosa tarifnih stavki očekuje se da će krajnji kupci iz kategorije poduzetništvo napuštati zajamčenu opskrbu i odlaziti kod tržišnih opskrbljivača. Maloprodajne cijene opskrbe tržišnih opskrbljivača bi trebale biti u vezi s veleprodajnim cijenama. U protivnom opskrbljivači propadaju, a njihovi krajnji kupci odlaze na zajamčenu i univerzalnu opskrbu, te trošak nabave električne energije za te krajnje kupce i u tim uvjetima prelazi na zajamčenog i univerzalnog opskrbljivača. U RH se takav slučaj dogodio u listopadu 2021. godine s opskrbljivačem ENERGA GAS AND POWER d.o.o. s kojim je raskinut ugovor o sudjelovanju na tržištu

električne energije zbog neplaćanja računa. U državama članicama EU-a pojavili su se tijekom 2021. godine slučajevi bankrota opskrbljivača koji se nisu dugoročno zaštitili od cjenovnog rizika u nabavnoj cijeni električne energije, jer im cijene koje su naplaćivali krajnjim kupcima nisu bile dovoljne da nadoknade troškove nabave električne energije.

Maloprodajno tržište u 2021. godini

Maloprodajno tržište električne energije je potpuno otvoreno i nema reguliranih cijena, s izuzetkom zajamčene opskrbe koja je prethodno pojašnjena. Od ukupno prodane električne energije kućanstvima u 2021. godini, 88% se odnosi na prodaju unutar okvira univerzalne usluge, dok je kod poduzetništva udio unutar okvira zajamčene opskrbe 9% (slika 4.4.5.). Udio opskrbljivača iz HEP-a d.d. (HEP-Opskrba d.o.o. i HEP ELEKTRA d.o.o.) u opskrbi svih kupaca u 2021. godini iznosio je 90%.

Slika 4.4.5. Udjeli prodane energije krajnjim kupcima kategorije kućanstvo i poduzetništvo u 2021. godini

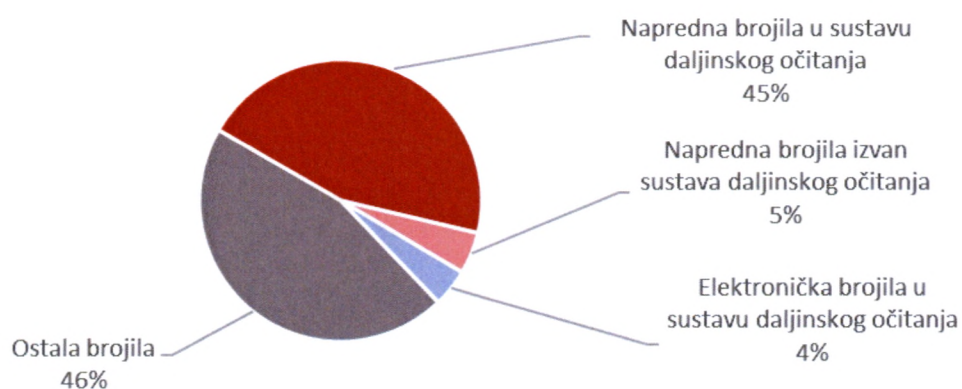
Uvođenje naprednih mjernih uređaja

Prema **Zakonu o energiji**, HEP-ODS utvrđuje tehničke zahtjeve i troškove uvođenja naprednih mjernih uređaja i sustava za njihovo umrežavanje te ih dostavlja HERA-i, nakon čega HERA provodi analizu troška i dobiti te pribavlja mišljenje predstavnika tijela za zaštitu potrošača, a sve kako bi ministar zadužen za energetiku mogao utvrditi plan i program mjera za uvođenje naprednih mjernih uređaja za krajnje kupce. **Zakon o tržištu električne energije**, koji je stupio na snagu krajem 2021. godine, slično je odredio okvir za uvođenje naprednih mjernih uređaja. Prema tom okviru, ministar nadležan za energetiku odlukom odlučuje o uvođenju sustava naprednog mjerenja u RH na temelju ekonomske procjene svih dugoročnih troškova i koristi takvog sustava koju izrađuje HERA-a, pri čemu podloge za tu ekonomsku procjenu, uključujući prijedlog oblika sustava naprednog mjerenja i vremenskog okvira za njegovo uvođenje, osigurava operator distribucijskog sustava. HERA je u prosincu 2021. godine ugovorila izradu studije koja će biti podloga za navedenu ekonomsku procjenu.

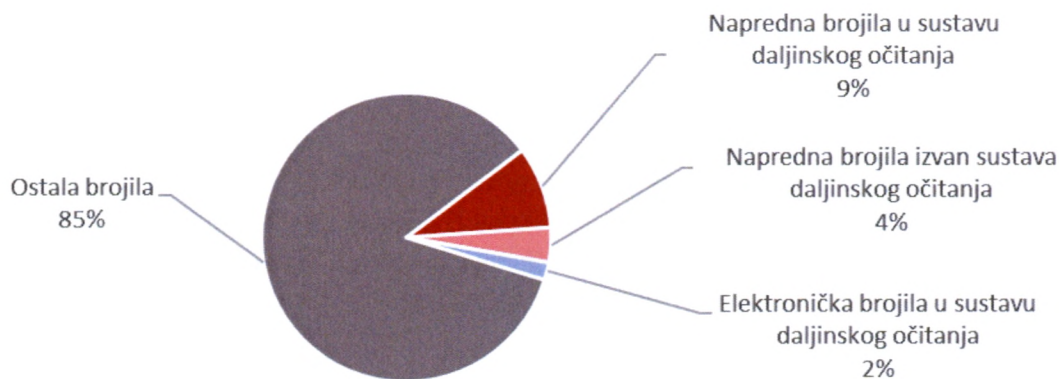
Neovisno o tzv. „masovnoj ugradnji naprednih brojila“ (*engl. Roll-out*) koja bi slijedila odluku odnosno plan za uvođenje naprednih brojila, HEP-ODS ugrađuje napredna brojila na zahtjev krajnjih kupaca električne energije, kao i pri određenim zamjenama brojila te u okviru pilot projekata naprednih mreža. Stanje ugrađenih vrsta brojila električne energije na kraju 2021. godine prikazano je u tablici 4.4.8.

Tablica 4.4.8. Stanje ukupno ugrađenih naprednih brojila na kraju 2021. godine

Kategorija krajnjih kupaca	Napredna brojila u sustavu daljinskog očitavanja	Napredna brojila koja nisu u sustavu daljinskog očitavanja	Elektronička brojila koja nisu napredna, ali su u sustavu daljinskog očitavanja	Ostala brojila električne energije	Ukupno brojila električne energije
Srednji napon	2.573	3	-	1	2.577
Niski napon	314.853	99.854	55.057	2.052.810	2.522.574
Poduzetništvo NN - Plavi	14.108	1.621	992	26.726	43.447
Poduzetništvo NN - Bijeli	48.871	8.781	7.778	66.683	132.113
Poduzetništvo NN - Crveni	32.107	164	100	219	32.590
Javna rasvjeta NN	9.455	405	1.071	11.196	22.127
Kućanstvo NN	210.312	88.883	45.116	1.947.986	2.292.297

Slika 4.4.6. Udjeli pojedinih vrsta brojila na OMM-ovima krajnjih kupaca na niskom naponu kategorije poduzetništvo na kraju 2021. godine (sve kategorije)

Slika 4.4.7. Udjeli pojedinih vrsta brojila na OMM-ovima krajnjih kupaca kategorije kućanstvo na kraju 2021. godine

Udio ugrađenih naprednih brojila u odnosu na sva brojila na obračunskim mjernim mjestima (OMM) kategorije poduzetništvo na niskom naponu iznosi 50% (slika 4.4.6.). Pritom su OMM-ovi kategorije poduzetništvo s tarifnim modelom „Crveni“ gotovo u potpunosti opremljena naprednim brojilima i u sustavu daljinskog očitavanja (98,5% OMM-ova te kategorije). Ostale kategorije poduzetništva na niskom naponu (manje priključne snage) opremljene su naprednim brojilima s udjelima između 36% i 45% (kategorija poduzetništvo niski napon „Plavi“ je opremljena s 36%, „Bijeli“ sa 44% te javna rasvjeta sa 45%). Ako se razmatraju kućanstva (slika 4.4.7.), udio ugrađenih naprednih brojila na OMM-ovima kućanstava je i dalje mali te iznosi 13% (od čega je 70% u sustavu daljinskog očitavanja).

U 2021. godini ukupno je ugrađeno 105.874 brojila električne energije od čega je 57% naprednih brojila. Za kategoriju poduzetništvo ugrađeno je ukupno 9.730 brojila, od čega je 82% naprednih brojila, dok je za kategoriju kućanstva u 2021. godini ugrađeno ukupno 95.954 brojila, od čega je 53% naprednih brojila. Međutim, potrebno je istaknuti kako 40% novougrađenih naprednih brojila za kategoriju poduzetništvo nije u sustavu daljinskog očitavanja. Taj postotak je čak i veći za kategoriju kućanstvo i iznosi 60%. Broj i struktura novougrađenih brojila u 2021. godini dana je u tablici 4.4.9.

Tablica 4.4.9. Broj brojila ugrađenih u distribucijskoj mreži tijekom 2021. godine

Kategorija krajnjih kupaca	Novougrađena napredna brojila u sustavu daljinskog očitavanja	Novougrađena napredna brojila koja nisu u sustavu daljinskog očitavanja	Novougrađena elektronička brojila u sustavu daljinskog očitavanja	Broj ostalih novougrađenih brojila	Ukupno ugrađenih brojila
Srednji napon	190	-	-	-	190
Niski napon	25.245	33.702	1.142	45.595	105.684
Poduzetništvo NN - Plavi	634	465	17	290	1.406
Poduzetništvo NN - Bijeli	2.045	2.527	143	1.067	5.782
Poduzetništvo NN - Crveni	1.716	86	-	21	1.823
Javna rasvjeta NN	404	124	7	184	719
Kućanstvo NN	20.446	30.500	975	44.033	95.954
Ukupno:	25.435	33.702	1.142	45.595	105.874

Iz podataka o ugradnji brojila te stanju ugradnje naprednih brojila vidljivo je kako je potrebno napraviti napor prema uvođenju naprednih mjernih uređaja u sustav daljinskog očitavanja. Iako se radi o potrebi uklanjanja tehničkih problema na pojedinačnim brojlilima ili potrebi ugradnje odnosno nadogradnje sustava za očitavanja brojila i mreže brojila, postoje brojila koja su već djelomično zastarjela te kod kojih se učestalo pojavljuju kvarovi i smetnje.

Povezano s ugradnjom naprednih brojila, važno je istaknuti kako je HEP-ODS izložen brojnim izazovima i neizvjesnostima uvjetovanim brzim razvojem informacijskih i komunikacijskih tehnologija. Naime, razvoj komunikacijskih tehnologija i promjene na tržištima elektroničkih komunikacija toliko je brz da je iznimno zahtjevno odabrati primjereno tehnološko rješenje koje će biti u uporabi sljedećih desetak godina. Takav razvoj donosi nove i sve veće tehničke zahtjeve na mjerne uređaje i njihove funkcionalnosti te na obradu podataka. Istovremeno, napredene funkcije i mogućnosti takvih uređaja omogućavaju dodatne i sve veće koristi za krajnje kupce, operatora distribucijskog sustava te opskrbljivače i agregatore.

Brz razvoj komunikacijskih tehnologija nameće potrebu za odabirom modularnih rješenja za napredna brojila kod kojih je moguća jednostavna izmjena modula za komunikaciju bez zamjene samog brojila. Međutim, HEP-ODS na temelju svojih iskustava navodi kako se često susreću sa situacijama u kojima cijene komunikacijskih modula gotovo dostižu cijenu novog brojila. Takva situacija, zajedno s brzim tehnološkim razvojem samih brojila, vodi prema potpunoj zamjeni brojila nakon prvog ovjernog razdoblja (brojilo se nakon prvog ovjernog razdoblja dalje ne koristi). Povezano s ovjernim razdobljima za brojila električne energije, pri masovnoj ugradnji brojila potrebno je voditi računa o isteku ovjernih razdoblja kako bi se izbjegle situacije nužne zamjene nedavno ugrađenih brojila (situacije u kojoj se brojilo zamijenjeno radi isteka ovjernog razdoblja ubrzo zamjenjuje naprednim brojlilom). Produženje ovjernih razdoblja brojila čija je zamjena planirana u kraćem roku bi svakako umanjila takve pojave, ali takva mogućnost nije predviđena mjeriteljskim propisima te traži daljnje istraživanje.

Poseban problem za HEP-ODS vezan za daljinsko očitavanje, odnosno komunikaciju s brojlilima, predstavlja ugovaranje i naplata usluga elektroničkih komunikacija. Naime, HEP-ODS kao korisnik usluga nije fleksibilan u promjeni operatora elektroničkih komunikacija zbog broja uređaja i nemogućnosti jednostavne zamjene SIM kartica (nije moguće u kratkom roku fizički zamijeniti SIM kartice i konfigurirati opremu na više od 160.000 uređaja raspršenih diljem elektrodistribucijske mreže). Također, ustroj i koncentracija na tržištu elektroničkih komunikacija onemogućavaju HEP-ODS-u bolju pregovaračku poziciju prema operatorima što

se odražava u relativno visokim troškovima za daljinsko očitavanje. Nadalje, operatori mobilnih usluga te proizvođači brojila i druge opreme za pametne kuće (*engl. Smart Home*) nameću i druga rješenja za mjerenje električne energije i upravljanje potrošnjom prvenstveno zasnovana na IoT-u (*engl. Internet of Things*), pri čemu su takva rješenja odnosno uređaji usmjereni na mjerenja čim bliže stvarnom vremenu. Takva rješenja, zbog velike količine mjernih podataka, omogućavaju dobar uvid u stanje elektrodistribucijske mreže te omogućavaju vođenje elektrodistribucijske mreže na razinama koje nisu bile prije moguće te omogućavaju dodatne funkcije krajnjim kupcima i agregatorima. Međutim, takva rješenja donose izazove obrade i prijenosa velike količine podataka, a pojavljuju se pitanja izgradnje i upravljanja takvom dodatnom infrastrukturom (nadležnost i pohrana mjernih podataka, stvaranje monopola od strane operatera mobilnih usluga i dr.). Zbog načina naplate i troškova elektroničkih komunikacija te zbog načina upravljanja i nadležnosti nad mjernim podacima, koje postaje sve važnije zbog GDPR-a⁵⁴, HEP-ODS razmatra alternative sadašnjem načinu ugovaranja usluga elektroničkih komunikacija, uključivo obavljanje funkcije virtualnog mobilnog mrežnog operatora koja je moguća u drugim državama EU, te korištenje rješenja koja ne zahtijevaju fizičku zamjenu SIM kartica.

Do sada je HEP-ODS na temelju pilot projekata i studija prikupio znatna iskustva i znanja na temelju čega je utvrdio prihvatljive komunikacijske tehnologije za potrebe nabave brojila u narednom razdoblju (G3-PLC tehnologija s uskopojasnom dvosmjernom komunikacijom na električnim vodovima te LTE Cat 1 rješenja za mobilne širokopojsne mreže).

Uz ugradnju naprednih brojila, potrebno je sustavno i kontinuirano razvijati sustav daljinskog očitavanja brojila odnosno sustav upravljanja mjernim podacima. Sustav upravljanja mjernim podacima nije samo objedinjavanje daljinskog očitavanja brojila, već omogućava, s drugim informacijskim sustavima koje koristi HEP-ODS, korištenje mjernih podataka za bolje upravljanje elektrodistribucijskom mrežom. Takav sustav mora biti u mogućnosti daljinski komunicirati s različitim brojilima korištenjem različitih komunikacijskih sustava te biti u mogućnosti prihvatiti, obraditi i proslijediti sve veće količine podataka. Pritom treba ukazati kako se prijašnji način očitavanja brojila „na zahtjev“ (tzv. „pull“) zamjenjuje s periodičkim slanjem podataka (tzv. „push“) kojim se mijenja dinamika očitavanja tijekom obračunskih razdoblja.

Usporedba maloprodajnih i veleprodajnih cijena električne energije u Republici Hrvatskoj

Maloprodajne⁵⁵ i veleprodajne cijene u RH od 2017. do 2021. godine prikazane su u tablici 4.4.10. Vidljivo je da je bazna veleprodajna cijena na CROPEX-u u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu narasla oko tri puta.

U razdoblju od 2017. do 2021. godine cijena univerzalne usluge, koja se odnosi na kućanstva, ostala je nepromijenjena. S druge strane prosječna godišnja cijena za prosječnog krajnjeg kupca iz kategorije poduzetništvo narasla je na visokom i srednjem naponu oko 10%, a na niskom naponu za oko 2%.

Tablica 4.4.10. Prosječne cijene električne energije za krajnje kupce na tržištu i u okviru univerzalne usluge (kućanstva) uspoređene s godišnjom prosječnom cijenom na CROPEX-u u razdoblju od 2017. do 2021. godine [kn/kWh]

Tip opskrbe	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Tržište (visoki i srednji napon)	0,31	0,32	0,39	0,41	0,45
Tržište (niski napon, poduzetništvo)	0,34	0,35	0,42	0,43	0,44
Univerzalna usluga (kućanstva)	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45
Bazna veleprodajna cijena CROPEX-a	0,39	0,39	0,37	0,29	0,86

Izvor: Opskrbljivači na tržištu (opskrbljivači koji nisu pod obvezom javne usluge)

Nagli porast veleprodajnih cijena električne energije na burzama električne energije ne odražava se odmah na sve krajnje kupce na maloprodajnom tržištu. Razlog je što opskrbljivači dugoročno ugovaraju nabavu

⁵⁴ UREDBA (EU) 2016/679 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ („Opća uredba o zaštiti podataka“).

⁵⁵ U ovom poglavlju razmatra se isključivo cijena električne energije koju opskrbljivač prodaje krajnjem kupcu, a ne uključuje naknadu za korištenje mreže i ostala propisana davanja.

električne energije, čime se s nabavne strane štite od cjenovnog rizika, a istovremeno sklapaju dugoročne ugovore s krajnjim kupcima kojima je tijekom toga ugovorenog razdoblja cijena nepromjenjiva. Primjerice, na HUDEX-u moguće se zaštititi od cjenovnog rizika za naredno razdoblje od više godina (<https://hudex.hu/en/market-data/power/daily-data#year>). Nakon isteka takvih ugovora krajnji kupci završavaju ili u javnoj usluzi ili sklapaju ugovore na temelju novih ponuda dobivenih od tržišnih opskrbljivača.

Tijekom 2021. godine tri opskrbljivača su nudila ugovore s dinamičkim određivanjem cijena električne energije, a ugovori su tijekom 2021. godine bili sklopljeni za ukupno 695 obračunskih mjernih mjesta s predviđenom godišnjom potrošnjom od 32,7 GWh. Kod takvih ugovora veleprodajna satna cijena s burze električne energije dan unaprijed izravno se svaki mjesec odražava na maloprodajnu cijenu električne energije.

Zapažanja o razvoju maloprodajnog tržišta u 2021. godini

U 2021. godini na maloprodajnom tržištu bilo je aktivno osam opskrbljivača. Tržišni sudionik ENERGIA GAS AND POWER d.o.o. kasnio je s plaćanjem svojih obveza prema operatorima sustava i HROTE-u te je s tim opskrbljivačem raskinut ugovor o sudjelovanju na tržištu električne energije. Krajnji kupci ovoga opskrbljivača prebačeni su na javnu uslugu, u skladu s *Pravilima organiziranja tržišta električne energije* u slučaju neplaniranog izlaska opskrbljivača s tržišta, čime je osigurana neprekinuta opskrba tih krajnjih kupaca.

Nagli porast veleprodajnih cijena električne energije nije se značajnije odrazio na prosječnog potrošača električne energije tijekom 2021. godine. Prosječnom krajnjem kupcu iz kategorije kućanstvo cijena je ostala nepromijenjena, dok je prosječnom krajnjem kupcu iz kategorije poduzetništvo cijena ovisno o naponskoj razini narasla u odnosu na 2020. godinu od 2% do 10%⁵⁵.

Međutim, krajnji kupci iz kategorije poduzetništvo kojima su u razdoblju visokih veleprodajnih cijena bili istekli ugovori s dugoročnom nepromjenjivom cijenom, bili su izloženi tržišnim ponudama električne energije sa značajno povećanim cijenama. Veći krajnji kupci iz kategorije poduzetništvo su završili na zajamčenoj opskrbi. To je vidljivo iz činjenice da je na zajamčenoj opskrbi relativni porast udjela energije znatno veći od relativnog porasta broja obračunskih mjernih mjesta. Udio energije na zajamčenoj opskrbi u ukupnoj energiji poduzetništva narastao je s prosječno 6,4% u prvih pet mjeseci 2021. godine na 14% krajem 2021. godine, a broj obračunskih mjernih mjesta na zajamčenoj opskrbi narastao je u prosincu 2021. godine prema siječnju 2021. godine za 2,2% ili za 1.952 obračunska mjerna mjesta. Cijena električne energije u zajamčenoj opskrbi bila je u posljednjem tromjesečju 2021. godine 2,2 puta veća u odnosu na prosječnu godišnju cijenu za krajnjeg kupca iz kategorije poduzetništvo. Navedeno govori da se dio krajnjih kupaca iz kategorije poduzetništvo radije odlučio na cijene u zajamčenoj opskrbi, nego na odabir cijena koje su im bili u mogućnosti ponuditi tržišni opskrbljivači.

Prema tome, naglim porastom cijena električne energije tijekom 2021. godine nisu bili jednako pogođeni krajnji kupci iz kategorije kućanstvo i iz kategorije poduzetništvo. Prosječan krajnji kupac iz kategorije kućanstvo u 2021. godini uopće nije bio pogođen porastom veleprodajnih cijena. S druge strane nagli porast veleprodajne cijene električne energije nije se jednako odrazio na sve krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo. Krajnji kupci iz kategorije poduzetništvo, kojima su tijekom 2021. godine vrijedili dugoročni ugovori s nepromjenjivom cijenom električne energije, nisu osjetili u svojim računima za električnu energiju porast veleprodajnih cijena električne energije. Tijekom 2022. godine dio takvih krajnjih kupaca bio je pogođen visokim cijenama električne energije koje su im tijekom 2022. godine bile ponuđene nakon što su im istekli do tada važeći ugovori.

Zbog velikog porasta cijena električne energije, u ožujku 2022. godine Vlada Republike Hrvatske donijela je paket socijalnih mjera⁵⁶ radi zaštite i pomoći ugroženim kupcima električne energije iz kategorije kućanstvo u pogledu dostupnosti električne energije i plaćanja troškova električne energije. Taj paket čine:

- *Uredba o izmjenama i dopuni Uredbe o kriterijima za stjecanje statusa ugroženih kupaca energije iz umreženih sustava („Narodne novine“, br. 31/22),*
- *Uredba o mjesečnom iznosu naknade za ugroženog kupca energenata, načinu sudjelovanja u podmirenju troškova energenata korisnika naknade i postupanju Hrvatskog zavoda za socijalni rad („Narodne novine“, br. 31/22),*

⁵⁶ <https://vlada.gov.hr/sjednice/107-sjednica-vlade-republike-hrvatske-35029/35029>, pristup 15. 4. 2022.

- *Odluka o provedbi mjere za smanjenje utjecaja porasta cijena energenata na pružatelje socijalnih usluga u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, br. 31/22),*
- *Odluka o isplati jednokratnog novčanog primanja korisnicima mirovine radi ublažavanja posljedica porasta cijena energenata („Narodne novine“, br. 31/22) te*
- *Odluka o donošenju Izmjena i dopuna Plana korištenja financijskih sredstava dobivenih od prodaje emisijskih jedinica putem dražbi u Republici Hrvatskoj od 2021. do 2025. godine („Narodne novine“, br. 84/19).*

Vlada Republike Hrvatske je dodatno na sjednici održanoj 6. svibnja 2022. godine donijela *Odluku o izmjenama odluke o isplati jednokratnog novčanog primanja korisnicima mirovine radi ublažavanja posljedica porasta cijena energenata („Narodne novine“, br. 53/22)* kojom se dodjela jednokratnih novčanih primanja proširuje na korisnike nešto većih mirovina (do uključivo 4.100 kn umjesto do uključivo 4.000 kn).

Kako bi pomogla krajnjim kupcima iz kategorije kućanstvo u odabiru modela opskrbe, u skladu s preporukama CEER-a, HERA je na svojim stranicama objavila Tarifni kalkulator za električnu energiju za kućanstva radi usporedbe ponuda različitih opskrbljivača električnom energijom na temelju godišnje potrošnje krajnjeg kupca iz kategorije kućanstvo. Novi **Zakon o tržištu električne energije** je uveo odredbe vezane za „alate za usporedbu“ te propisuje da krajnji kupci iz kategorije kućanstvo i iz kategorije poduzetništvo s očekivanom godišnjom potrošnjom manjom od 100.000 kWh imaju besplatan pristup barem jednom alatu za usporedbu ponuda opskrbljivača, uključujući ponude za ugovore s dinamičnim određivanjem cijene električne energije u dijelu koji se slobodno ugovara. Također se propisuju zahtjevi koje takvi alati moraju zadovoljavati, a nadzor nad usklađenosti alata sa zahtjevima provodi HROTE.

Tri najveća opskrbljivača u RH u 2021. godini imala su 99% tržišnog udjela u opskrbi krajnjih kupaca iz kategorije kućanstvo. Tri najveća opskrbljivača u RH u 2021. godini imala su 93% tržišnog udjela u opskrbi krajnjih kupaca iz kategorije poduzetništvo.

Visoki udio opskrbljivača u okviru HEP grupe u kućanstvu (92%) i u poduzetništvu (88%), govori o tome da tijekom 2021. godine tržišni opskrbljivači izvan HEP grupe nisu bili u mogućnosti za prosječnog potrošača nuditi konkurentnije uvjete opskrbe odnosno cijene električne energije u odnosu na HEP-Opkrbu d.o.o. i HEP ELEKTRU d.o.o. To govori da tržišna margina između nabavnih veleprodajnih cijena i maloprodajnih cijena za prosječnog potrošača u RH nije velika.

U ovako dinamičkim uvjetima gdje se cijena električne energije naglo mijenja, valjalo bi razmotriti da se u okviru javne nabave zakonski ograniči rok valjanosti ponude na tjedan dana ili manje. Naime, prema *Elektroničkom oglasniku javne nabave* (<https://eojn.nn.hr/Oglasnik/>) vidljivo je da se na natječaje u drugoj polovici 2021. godine opskrbljivači izvan HEP-a d.d. uglavnom nisu ni javljali, čemu ne doprinosi dugačak rok valjanosti ponude jer on manjem opskrbljivaču predstavlja neprihvatljiv rizik. To ima nepovoljan utjecaj na tržišno natjecanje u tome dijelu maloprodajnog tržišta.

Tablica 4.4.11. prikazuje pokazatelje razvoja maloprodajnog tržišta u RH od 2017. do 2021. godine za kategoriju potrošnje kućanstvo, a tablica 4.4.12. za kategoriju potrošnje poduzetništvo.

Tablica 4.4.11. Pokazatelji razvoja maloprodajnog tržišta u RH od 2017. do 2021. godine za kategoriju potrošnje kućanstvo

Pokazatelj	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Potrošnja električne energije [TWh]	6,3	6,09	6,2	6,1	6,5
Prosječan broj obračunskih mjernih mjesta	2.176.843	2.215.296	2.209.224	2.227.106	2.287.501
Broj registriranih opskrbljivača električnom energijom	18	16	13	12	11
Broj aktivnih opskrbljivača električnom energijom	11	12	9	6	7
Udio tri najveća opskrbljivača po OMM-ovima [%]	98%	99%	99%	99%	99%
Broj opskrbljivača s udjelom na tržištu >5%	2	2	2	2	3
Broj opskrbljivača s udjelom kupaca >5%	3	2	2	2	2
Broj provedenih promjena opskrbljivača	57.972	54.348	19.783	14.716	9.439
Propisano vrijeme potrebno za promjenu opskrbljivača [dana]	21	21	21	21	21
Prosječno vrijeme potrebno za promjenu opskrbljivača [dana]	39	46	42	2,44	1,80
Broj kupaca električne energije opskrbljivanih po reguliranoj cijeni	0	0	0	0	0
HHI za prodaju	7.982	7.774	7.792	7.749	7.825
HHI za broj OMM-ova	8.306	8.238	8.221	8.222	8.208
Broj privremenih obustava napajanja zbog neplaćanja	17.444	12.896	33.765	22.217	22.365
Prosječna cijena električne energije (univerzalna opskrba) [kn/kWh]	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45
Udio tri najveća opskrbljivača po energiji [%]	97,67	99,07	99,21	99,20	99,23

Tablica 4.4.12. Pokazatelji razvoja maloprodajnog tržišta u RH od 2017. do 2021. godine za kategoriju potrošnje poduzetništvo

Pokazatelj	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Potrošnja električne energije [TWh]	9,71	10,02	10,29	9,47	9,71
Broj kupaca električne energije	221.519	218.313	219.792	219.785	217.451
Broj registriranih opskrbljivača električnom energijom	18	16	13	12	11
Broj aktivnih opskrbljivača električnom energijom	11	12	9	7	8
Udio tri najveća opskrbljivača po energiji [%]	87,31	94,72	97,23	93,60	92,6
Broj opskrbljivača s udjelom na tržištu >5%	3	2	2	2	2
Broj opskrbljivača s udjelom kupaca >5%	3	3	3	3	3
Broj provedenih promjena opskrbljivača	31.066	31.384	20.857	18.760	13.936
Propisano vrijeme potrebno za promjenu opskrbljivača [dana]	21	21	21	21	21
Prosječno vrijeme potrebno za promjenu opskrbljivača [dana]	5	6	4	0,57	0,16
Broj kupaca električne energije opskrbljivanih po reguliranoj cijeni ⁵⁷	79.010	87.797	88.494	86.295	88.549
HHI za prodaju	5.618	6.627	7.172	6.282	6.432
HHI za broj OMM-ova	3.456	3.915	4.097	3.994	4.020
Broj privremenih obustava napajanja zbog neplaćanja	21.655	4.364	8.313	5.457	4.396

⁵⁷ Riječ je o zajamčenoj opskrbi električnom energijom.

4.4.3 Cijene električne energije za krajnje kupce

Cijene električne energije u Republici Hrvatskoj u 2021. godini

Tablica 4.4.13. prikazuje prosječne cijene električne energije (bez naknade za korištenje mreže, ostalih naknada i poreza) za krajnje kupce na tržištu električne energije (poduzetništvo) i za krajnje kupce u okviru univerzalne opskrbe (kućanstva) u razdoblju od 2016. do 2021. godine.

Tablica 4.4.13. Prosječne cijene električne energije za krajnje kupce na tržištu (izvan okvira javne usluge) i u okviru univerzalne usluge (kućanstva) u razdoblju od 2016. do 2021. godine [kn/kWh]

Tip opskrbe	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Tržište (visoki i srednji napon)	0,33	0,31	0,32	0,39	0,41	0,45
Tržište (niski napon, poduzetništvo)	0,37	0,34	0,35	0,42	0,43	0,44
Univerzalna usluga (kućanstva)	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45

Izvor: Opskrbljivači na tržištu

Tablica 4.4.14. prikazuje promjenu prosječnih cijena tarifnih elemenata opskrbe električnom energijom (opskrbna naknada – ON, energija jedinstvena tarifa – EJT, energija viša tarifa – EVT, energija niža tarifa - ENT) po polugodištima 2021. godine prema podacima tržišnih opskrbljivača (bez zajamčene i univerzalne opskrbe).

Tablica 4.4.14. Promjena cijene tarifnih elemenata opskrbe električnom energijom po polugodištima 2021. godine prema podacima tržišnih opskrbljivača (bez zajamčene i univerzalne opskrbe)

Kategorija	Model		Tarifni element	1. polugodište	2. polugodište	Promjena
Poduzetništvo	Visoki napon		ON	8,7792 kn/kom	8,7409 kn/kom	-0,44%
			EVT	0,4559 kn/kWh	0,5678 kn/kWh	24,54%
			ENT	0,2921 kn/kWh	0,4023 kn/kWh	37,73%
	Srednji napon		ON	9,4271 kn/kom	9,4828 kn/kom	0,59%
			EVT	0,4776 kn/kWh	0,5397 kn/kWh	13,00%
			ENT	0,3126 kn/kWh	0,3649 kn/kWh	16,73%
	Niski napon	Plavi	ON	9,9345 kn/kom	9,9272 kn/kom	-0,07%
			EJT	0,476 kn/kWh	0,5043 kn/kWh	5,95%
		Bijeli	ON	10,9062 kn/kom	10,9494 kn/kom	0,40%
			EVT	0,5017 kn/kWh	0,5357 kn/kWh	6,78%
			ENT	0,3359 kn/kWh	0,3637 kn/kWh	8,28%
		Crveni	ON	11,1351 kn/kom	11,2591 kn/kom	1,11%
			EVT	0,4805 kn/kWh	0,5237 kn/kWh	8,99%
			ENT	0,2944 kn/kWh	0,3236 kn/kWh	9,92%
		Žuti	ON	8,7802 kn/kom	8,7409 kn/kom	-0,45%
			EJT	0,3633 kn/kWh	0,3968 kn/kWh	9,22%
Kućanstvo	Niski napon	Plavi	ON	22,3029 kn/kom	22,6327 kn/kom	1,48%
			EJT	0,4352 kn/kWh	0,4352 kn/kWh	0,00%
		Bijeli	ON	18,7400 kn/kom	19,3324 kn/kom	3,16%
			EVT	0,4563 kn/kWh	0,4561 kn/kWh	-0,04%
			ENT	0,2496 kn/kWh	0,2494 kn/kWh	-0,08%
		Crveni	ON	24,7819 kn/kom	26,0905 kn/kom	5,28%
			EVT	0,4578 kn/kWh	0,4578 kn/kWh	0,00%
			ENT	0,287 kn/kWh	0,280 kn/kWh	-2,44%

Izvor: Opskrbljivači na tržištu

Prosječne ukupne prodajne cijene za krajnje kupce⁵⁸ po kategorijama potrošnje i naponskim razinama u razdoblju od 2016. do 2021. godine prikazane su u tablici 4.4.15. Cijene su izračunate na temelju prosječnih cijena određenih primjenom tarifnih stavki za prijenos električne energije i tarifnih stavki za distribuciju električne energije te prema podacima opskrbljivača.

Tablica 4.4.15. Prosječne ukupne prodajne cijene električne energije za krajnje kupce u razdoblju od 2016. do 2021. godine [kn/kWh]

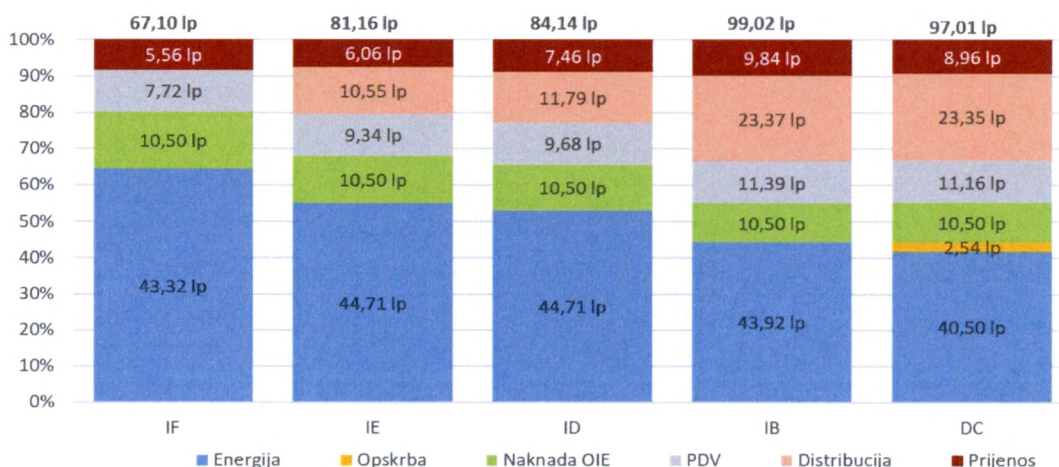
Kategorija krajnjih kupaca	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Kupci na srednjem naponu	0,55	0,52	0,54	0,58	0,60	0,63
Kupci na niskom naponu – poduzetništvo	0,73	0,68	0,70	0,75	0,77	0,79
Kupci na niskom naponu – kućanstva	0,78	0,78	0,78	0,78	0,79	0,79
Kupci na niskom naponu	0,76	0,76	0,76	0,77	0,78	0,79

Izvor: HEP-ODS, opskrbljivači na tržištu

Tablica 4.4.16. prikazuje značajke karakterističnih krajnjih kupaca električne energije u RH, po EUROSTAT-ovim razredima potrošnje, dok slika 4.4.8. prikazuje strukturu ukupne cijene električne energije za karakteristične krajnje kupce koja uključuje sve naknade i poreze, prema EUROSTAT-ovim razredima potrošnje.

Tablica 4.4.16. Značajke karakterističnih krajnjih kupaca električne energije u RH u 2021. godini

Vrsta krajnjeg kupca	Oznaka razreda potrošnje	Potrošnja [MWh/god.]	Obračunska vršna radna snaga [MW]	Omjer potrošnje VT/NT ⁵⁹ [%]	Kategorija po tarifnim sustavima
Vrlo velika industrija	IF	100.000	15,00	52/48	VN poduzetništvo – Bijeli
Velika industrija	IE	24.000	4,00	63/37	SN (35 kV) poduzetništvo – Bijeli
Srednja industrija	ID	2.000	0,50	63/37	SN (10 kV) poduzetništvo – Bijeli
Srednje poduzetništvo	IB	150	0,05	68/32	NN poduzetništvo – Crveni
Srednja kućanstva	DC	3,5		66/34	NN kućanstvo – Bijeli

Izvor: HOPS, HEP-ODS, HEP ELEKTRA, opskrbljivači na tržištu

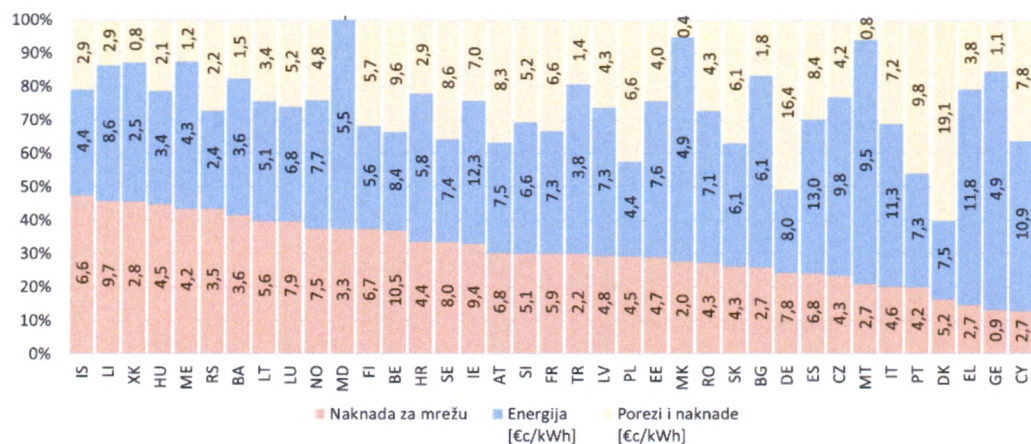
Slika 4.4.8. Struktura ukupne prodajne cijene jednog kWh električne energije za karakteristične krajnje kupce u RH u 2021. godini prema EUROSTAT-ovim razredima potrošnje

⁵⁸ Ukupna prodajna cijena obuhvaća naknadu za korištenje prijenosne i distribucijske mreže te cijenu energije.

⁵⁹ Omjeri su preuzeti iz poglavlja ovog „4.4.1 Osnovne značajke potrošnje električne energije“.

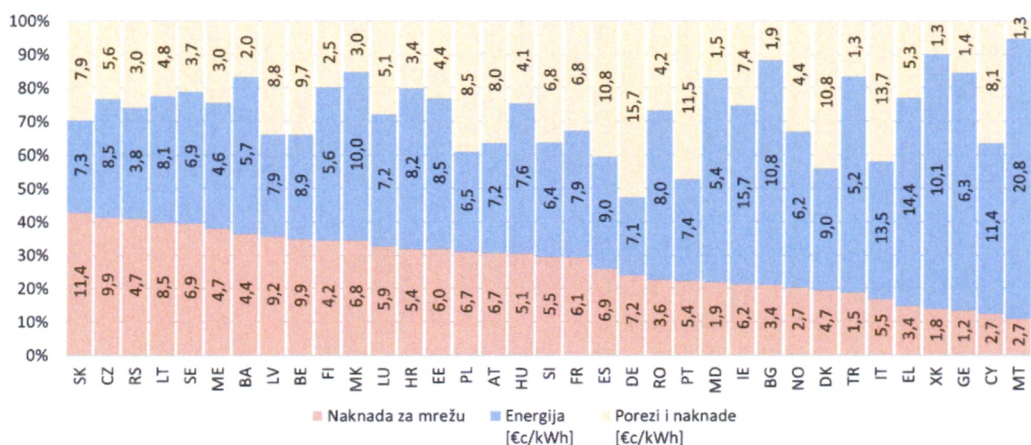
Cijene električne energije u europskim državama u 2021. godini

Na slikama 4.4.9. do 4.4.15. prikazana je struktura ukupne cijene električne energije u europskim državama za krajnje kupce iz EUROSTAT-ovih razreda potrošnje DC, IA, IB, IC, ID, IE i IF.

Izvor: EUROSTAT, obrada podatka: HERA

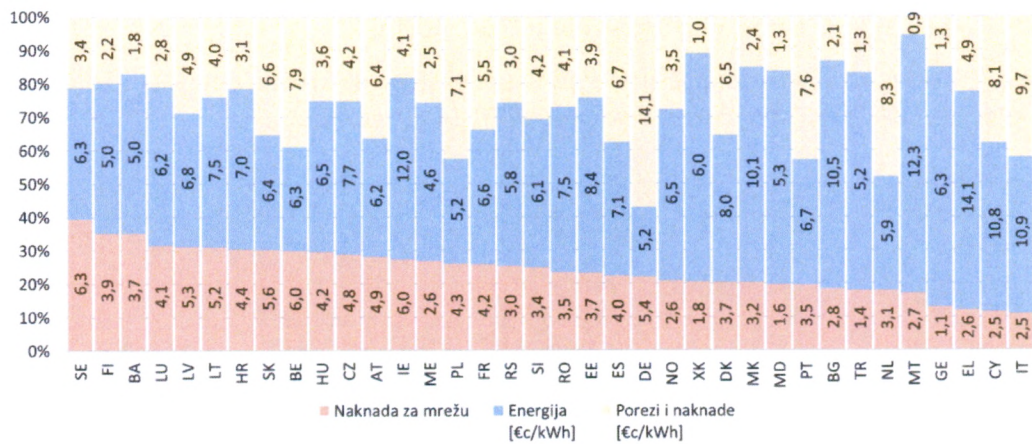
Slika 4.4.9. Struktura ukupne cijene električne energije u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije kućanstvo iz razreda potrošnje DC u 2021. godini⁶⁰

Izvor: EUROSTAT, obrada podatka: HERA

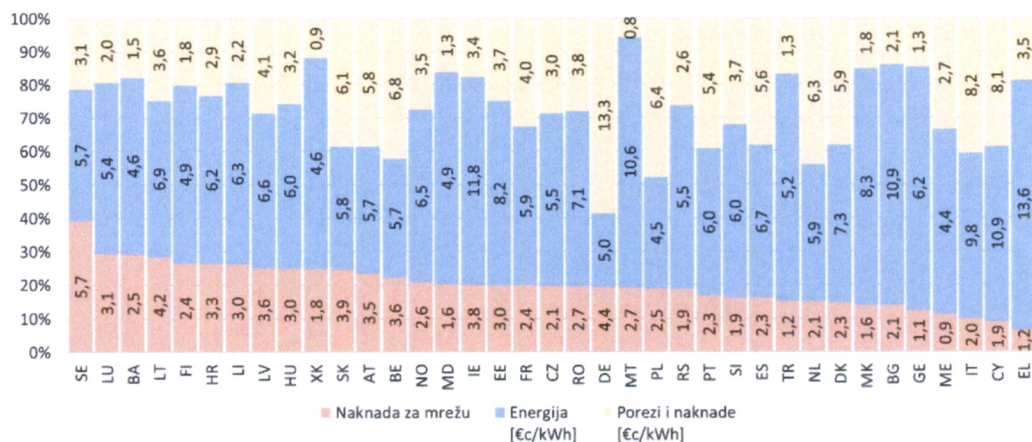
Slika 4.4.10. Struktura ukupne cijene električne energije u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo za razred potrošnje IA u 2021. godini

⁶⁰ ISO oznake država i zemalja: AL - Albanija, AT - Austrija, BA - Bosna i Hercegovina, BE - Belgija, BG - Bugarska, CY - Cipar, CZ - Češka, DK - Danska, DE - Njemačka, EE - Estonija, EL - Grčka, ES - Španjolska, FI - Finska, FR - Francuska, GE - Gruzija, HR - Hrvatska, HU - Mađarska, IE - Irska, IS - Island, IT - Italija, LI - Lihtenštajn, LT - Litva, LU - Luksemburg, LV - Latvija, MD - Moldavija, ME - Crna Gora, MK - Sjeverna Makedonija, MT - Malta, NL - Nizozemska, NO - Norveška, PL - Poljska, PT - Portugal, RO - Rumunjska, RS - Srbija, SE - Švedska, SI - Slovenija, SK - Slovačka, TR - Turska, UA - Ukrajina, UK - Velika Britanija, XK - Kosovo.

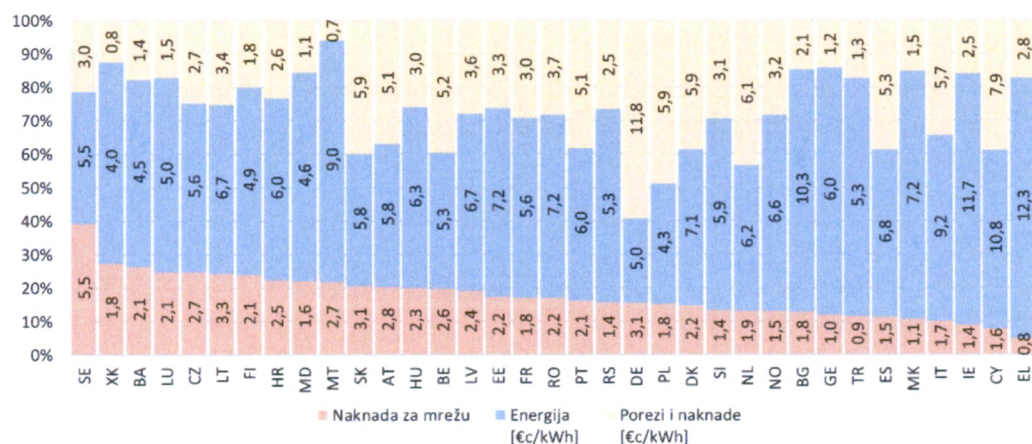
Izvor: EUROSTAT, obrada podatka: HERA

Slika 4.4.11. Struktura ukupne cijene električne energije u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo za razred potrošnje IB u 2021. godini

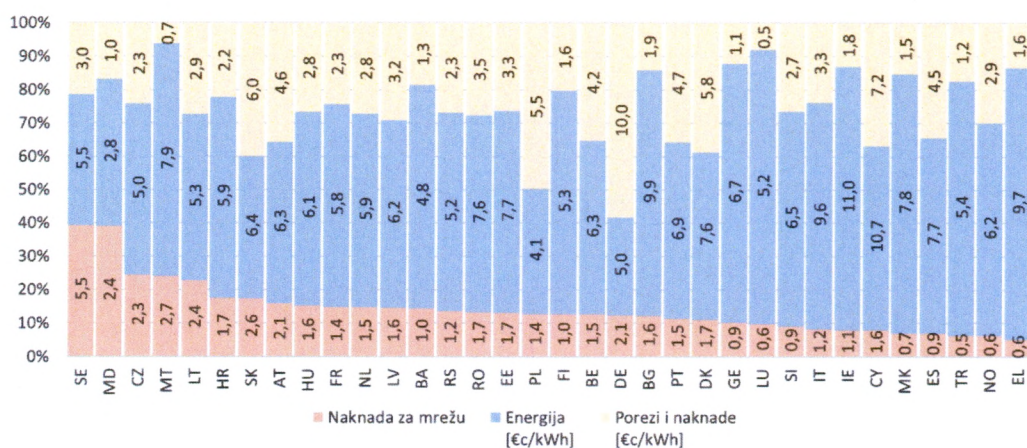
Izvor: EUROSTAT, obrada podatka: HERA

Slika 4.4.12. Struktura ukupne cijene električne energije u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo za razred potrošnje IC u 2021. godini

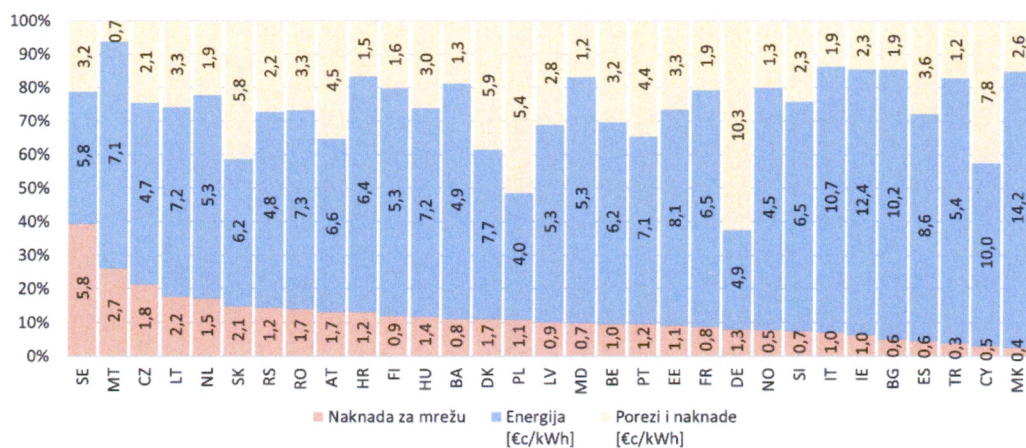
Izvor: EUROSTAT, obrada podatka: HERA

Slika 4.4.13. Struktura ukupne cijene električne energije u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo za razred potrošnje ID u 2021. godini

Izvor: EUROSTAT, obrada podatka: HERA

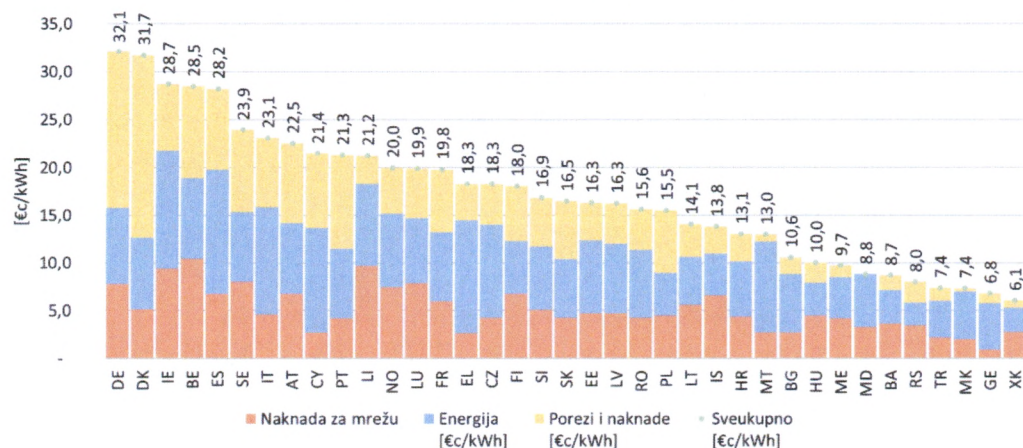
Slika 4.4.14. Struktura ukupne cijene električne energije u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo za razred potrošnje IE (tarifni model Bijeli na srednjem naponu) u 2021. godini

Izvor: EUROSTAT, obrada podatka: HERA

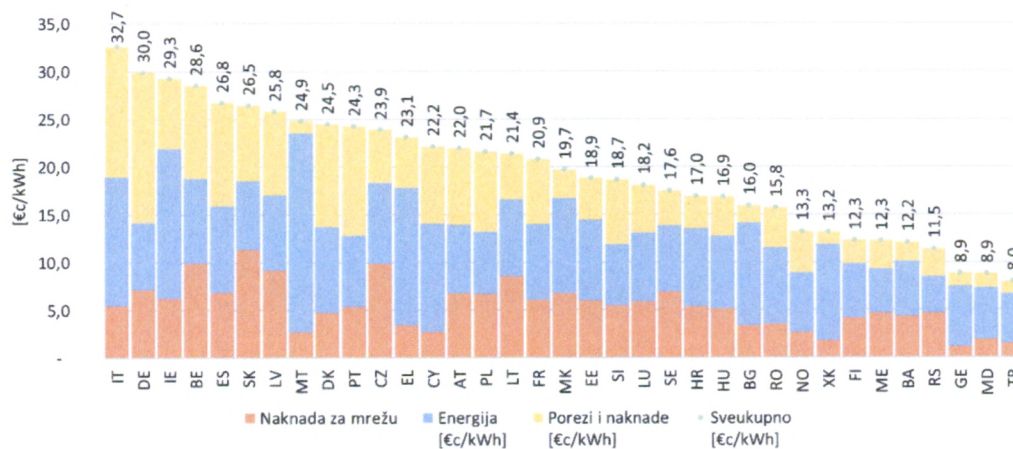
Slika 4.4.15. Struktura ukupne cijene električne energije u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo za razred potrošnje IF u 2021. godini

Na slikama 4.4.16. do 4.4.22. prikazana je ukupna cijena električne energije u europskim državama za krajnje kupce iz EUROSTAT-ovih razreda potrošnje DC, IA, IB, IC, ID, IE i IF.

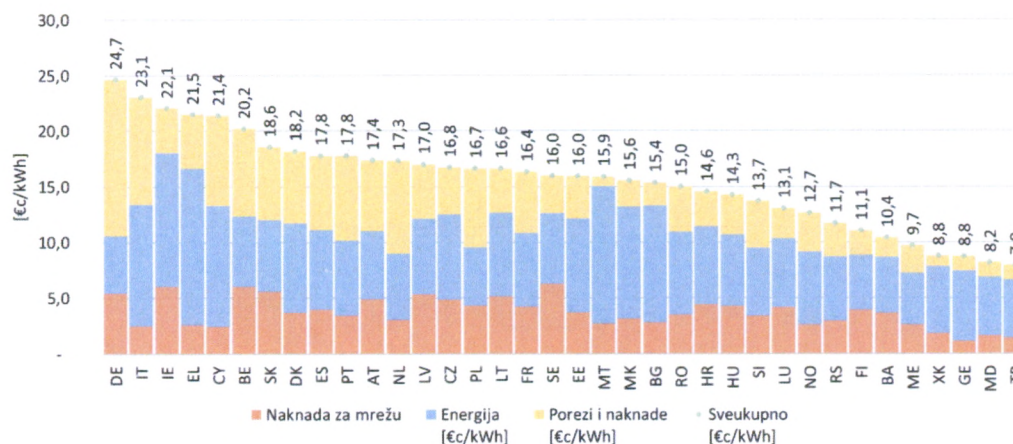
Izvor: EUROSTAT, obrada podatka: HERA

Slika 4.4.16. Ukupna cijena električne energije u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije kućanstvo iz razreda potrošnje DC u 2021. godini

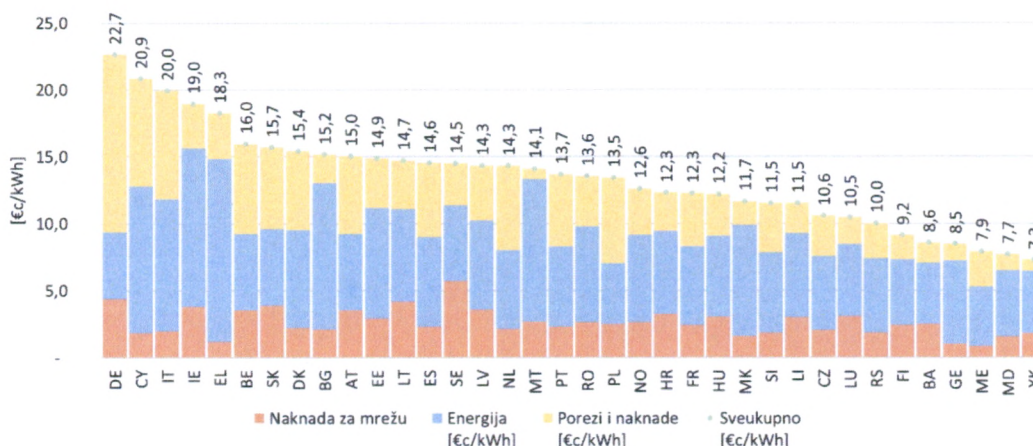
Izvor: EUROSTAT, obrada podatka: HERA

Slika 4.4.17. Ukupna cijena električne energije u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo za razred potrošnje IA u 2021. godini

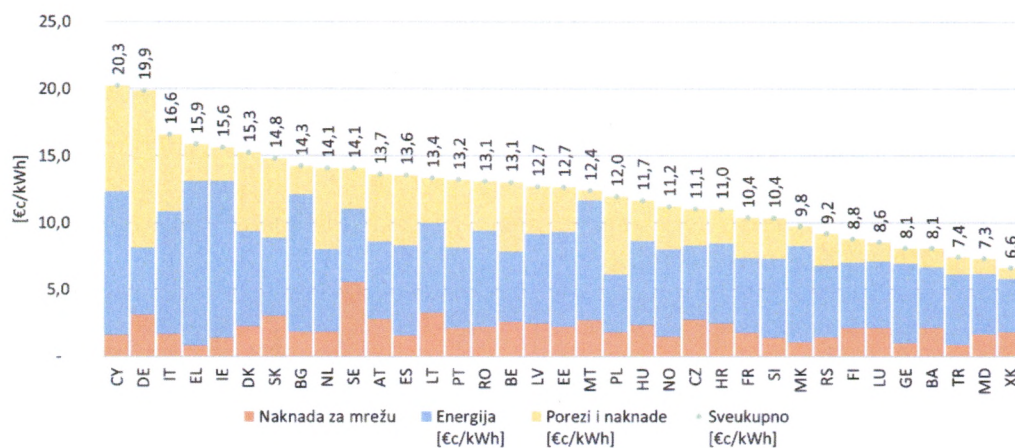
Izvor: EUROSTAT, obrada podatka: HERA

Slika 4.4.18. Ukupna cijena električne energije u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo za razred potrošnje IB u 2021. godini

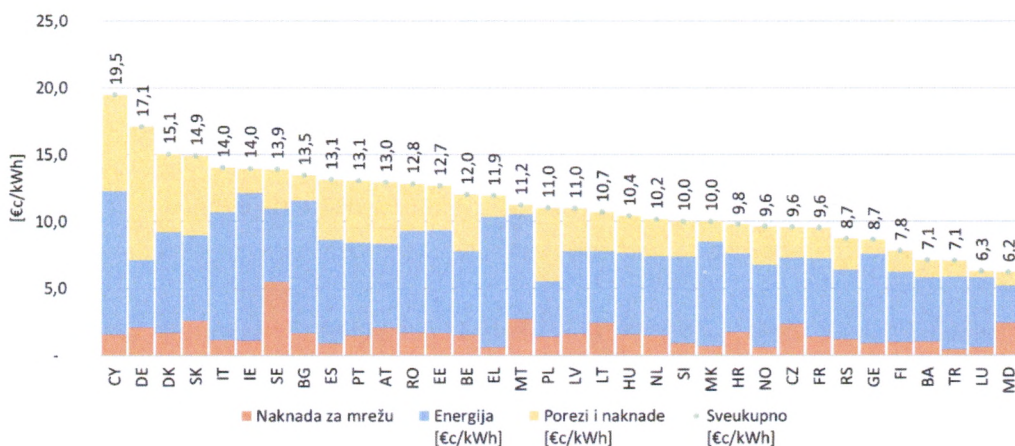
Izvor: EUROSTAT, obrada podatka: HERA

Slika 4.4.19. Ukupna cijena električne energije u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo za razred potrošnje IC u 2021. godini

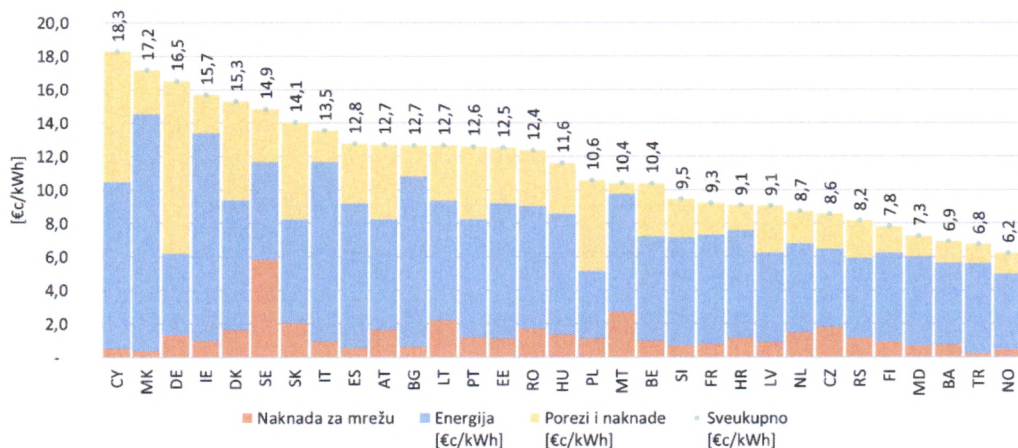
Izvor: EUROSTAT, obrada podatka: HERA

Slika 4.4.20. Ukupna cijena električne energije u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo za razred potrošnje ID u 2021. godini

Izvor: EUROSTAT, obrada podatka: HERA

Slika 4.4.21. Ukupna cijena električne energije u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo za razred potrošnje IE u 2021. godini

Izvor: EUROSTAT, obrada podatka: HERA

Slika 4.4.22. Ukupna cijena električne energije u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo za razred potrošnje IF u 2021. godini

Povećanje cijene električne energije od 1. travnja 2022. godine

Od 1. travnja 2022. godine došlo je do povećanja ukupne prodajne cijene električne energije za kategoriju kućanstvo. Tako su za krajnje kupce iz kategorije kućanstvo na univerzalnoj opskrbi (oko 90% svih kupaca iz kategorije kućanstvo) prosječni mjesečni troškovi za model Plavi porasli 15 kn, za model Bijeli 28 kn, za model Crveni 133 kn i za model Crni 8 kn (tablica 4.4.17.).

Tablica 4.4.17. Prosječno povećanje mjesečnih troškova za električnu energiju za krajnje kupce iz kategorije kućanstvo na univerzalnoj opskrbi

Tarifni model	Prosječan broj OMM-a u 2021.	Prosječna godišnja potrošnja u 2021. [kWh]	Omjer više dnevne tarifne stavke i niže dnevne tarifne stavke	Ukupna cijena [kn/kWh]	Stari mjesečni račun [kn]	Novi mjesečni račun [kn]	Razlika [kn]	Razlika [%]
NN kućanstvo - Plavi	706.785	2.077	-	1,191	191	206	15	8,1%
NN kućanstvo - Bijeli	1.575.615	3.222	66/34	1,082	262	291	28	10,8%
NN kućanstvo - Crveni	2.228	20.416	64/36	1,091	1.723	1.856	133	7,7%
NN kućanstvo - Crni	2.873	2.157	-	0,621	103	112	8	7,9%

Izvor: HOPS, HEP-ODS, HEP ELEKTRA, opskrbljivači na tržištu, obrada podataka: HERA

Zapažanja o cijenama električne energije za krajnje kupce u 2021. godini

Na hrvatskom maloprodajnom tržištu električne energije prosječna cijena električne energije u 2021. godini općenito je viša nego 2020. godini.

Prosječna cijena električne energije za kućanstva ostala je na razini 2020. godine.

Prosječne cijene električne energije za kategoriju poduzetništvo značajno su porasle u drugom polugodištu 2021. godine.

Od 1. travnja 2022. godine došlo je do povećanja ukupne cijena električne energije za kategoriju kućanstvo.

4.4.4 Zaštita korisnika mreže i ostalih subjekata**Podnesci rješavani u Sektoru za električnu energiju u 2021. godini**

Tablica 4.4.18. prikazuje klasifikaciju predmeta rješavanih u HERA-i, u Sektoru za električnu energiju, tijekom 2021. godine, a tablica 4.4.19. prikazuje statistiku rješavanih žalbi i prigovora u Sektoru za električnu energiju.

Tablica 4.4.18. Klasifikacija podnesaka koji su rješavani u HERA-i u Sektoru za električnu energiju tijekom 2021. godine

Opis	Broj	Udio [%]
Žalba	55	8%
Prigovor	396	60%
Upit	154	23%
Ostali podnesci	54	8%
Ukupno:	659	100%

Izvor: HERA

Tablica 4.4.19. Statistika prigovora i žalbi iz područja električne energije koji su rješavani u HERA-i u Sektoru za električnu energiju tijekom 2021. godine

Opis	Broj	Udio
Evidentiranje korisnika mreže/kupca električne energije	30	6%
Gubitak statusa kupca/prava na korištenje mreže	34	5%
Kvaliteta opskrbe električnom energijom	24	4%
Neovlaštena potrošnja	4	1%
Ostalo	16	20%
Pravo korištenja nekretnina koje nisu u vlasništvu energetskih subjekata	2	2%
Prijenos ugovora o opskrbi	6	1%
Priključenje	162	28%
Privremena obustava isporuke električne energije	37	7%
Promjena ugovora/jedinične cijene električne energije	7	1%
Račun	121	22%
Raskid ugovora o opskrbi i postupanje prodajnih predstavnika	8	2%
Ukupno:	451	100%

Izvor: HERA

Većina upita, prigovora i žalbi rješavanih u HERA-i u 2021. godini odnosila se na priključenje, najviše na vrijeme izdavanja EES i EOTRP-a, što se može promatrati i kao prigovor na kvalitetu usluge operatora sustava, te na račun (prvenstveno iznos i mjerne podatke), privremenu obustavu isporuke električne energije i gubitak statusa kupca ili prava na korištenje mreže. Vezano uz situaciju s cijenama energenata na europskom tržištu, do kraja 2021. godine na promjenu ugovornih odredbi i jediničnih cijena električne energije rješavano je sedam prigovora i žalbi.

Izvještaji operatora i opskrbljivača u skladu s *Uvjetima kvalitete opskrbe električnom energijom*

Operator prijenosnog i operator distribucijskog sustava kao i opskrbljivači električnom energijom obvezni su HERA-i podnijeti izvještaj o kvaliteti usluga za 2021. godinu u skladu s *Uvjetima kvalitete opskrbe električnom energijom*, a također su obvezni jednom godišnje javno na svojim mrežnim stranicama objaviti pokazatelje kvalitete usluga krajnjim kupcima za prethodnu godinu, čime je omogućeno sustavno i transparentno praćenje rada operatora i opskrbljivača u ovom važnom segmentu.

Iz izvještaja o kvaliteti usluga u 2021. godini koje su HERA-i podnijeli opskrbljivači do 15. travnja 2022. godine⁶¹ pripremljena je statistika zaprimljenih prigovora koji se odnose na rad opskrbljivača (tablica 4.4.20.).

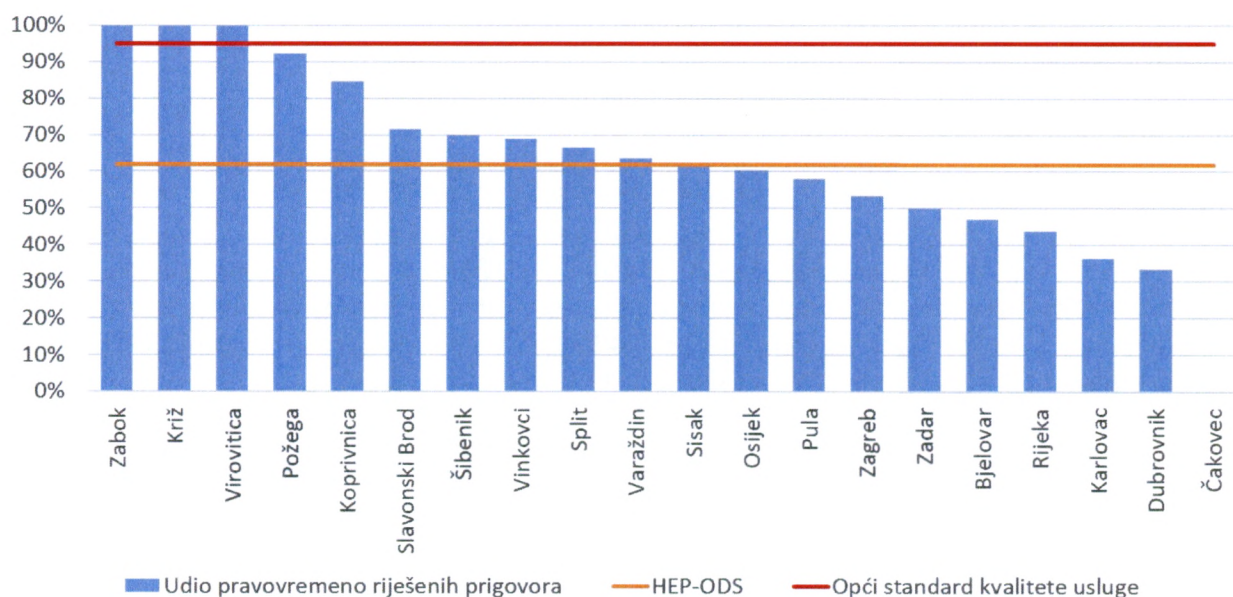
⁶¹ Izvještaje su na vrijeme predali ENNA Opskrba d.o.o., GEN-i Hrvatska d.o.o., HEP-Elektra d.o.o., HEP-Opkrba d.o.o., MET Croatia Energy Trade d.o.o. i PETROL d.o.o., dok je E.ON Energija d.o.o. izvještaj predao izvan roka, a Energia Gas and Power d.o.o. nije predao izvještaj o kvaliteti opskrbe.

Tablica 4.4.20. Statistika prigovora na rad opskrbljivača električnom energijom u 2020. i 2021. godini

Područje prigovora	Broj prigovora	
	2020.	2021.
Nepoštena poslovna praksa	22	6
Ugovori i prodaja	1.898	2.332
Puštanje pod napon	0	1
Isključenje radi kašnjenja ili neplaćanja (obustava isporuke električne energije)	877	907
Obračun, naplata i utuživanje duga	5.378	7.928
Tarifne stavke	19	7
Naknada za pretrpljenu štetu	1	1
Promjena opskrbljivača (switching)	7	0
Podrška korisnicima	574	1
Ostalo		437
Ukupno:	8.776	11.620

Izvor: opskrbljivači električnom energijom

HEP-ODS je tijekom 2021. godine zaprimio 283 prigovora. Ukupno je riješeno 252 prigovora, od čega su 152 prigovora riješena pravovremeno. Slika 4.4.23. prikazuje udio pravovremeno riješenih prigovora u odnosu na riješene prigovore po distribucijskim područjima u 2021. godini, bez žalbi na pristup mreži. HERA je propisala da prethodno navedeni udio mora biti veći ili jednak 95%. Prikazana su samo distribucijska područja u kojima je bilo riješenih prigovora.

Izvor: HEP-ODS

Slika 4.4.23. Udio pravovremeno riješenih prigovora u odnosu na riješene prigovore s obzirom na propisani opći standard usluge po distribucijskim područjima HEP-ODS-a i HEP-ODS u cjelini u 2021. godini, bez žalbi na pristup mreži

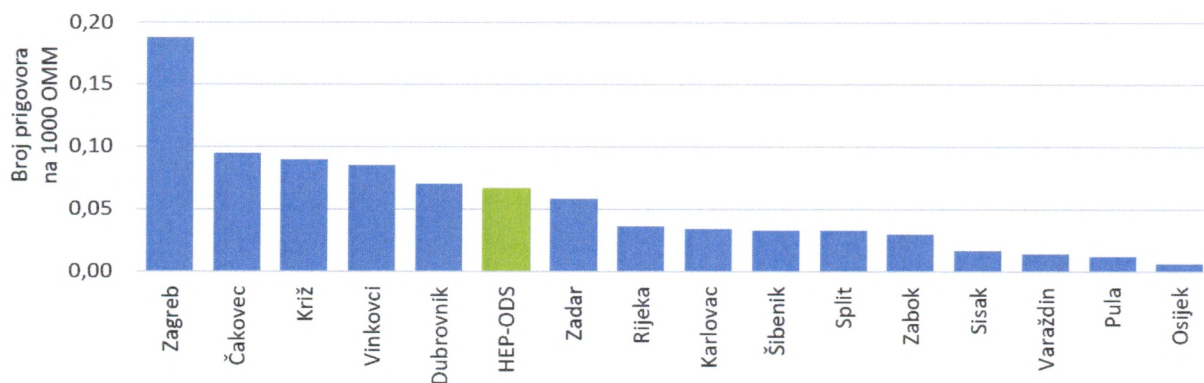
Iz prethodnog prikaza vidljivo je da još uvijek postoji razlika u ispunjavanju propisanog općeg standarda usluge pravovremenog rješavanja prigovora po distribucijskim područjima, što za posljedicu ima i neispunjavanje propisanog općeg standarda od strane HEP-ODS-a u cjelini.

Rad Povjerenstva za reklamacije potrošača HEP-ODS-a u 2021. godini

Povjerenstva za reklamacije potrošača u distribucijskim područjima HEP-ODS-a osnovana su u skladu sa **Zakonom o zaštiti potrošača („Narodne novine“, br. 41/14, 110/15, 14/19 i 19/22)**. Članovi povjerenstava su predstavnici distribucijskih područja te predstavnici udruga potrošača.

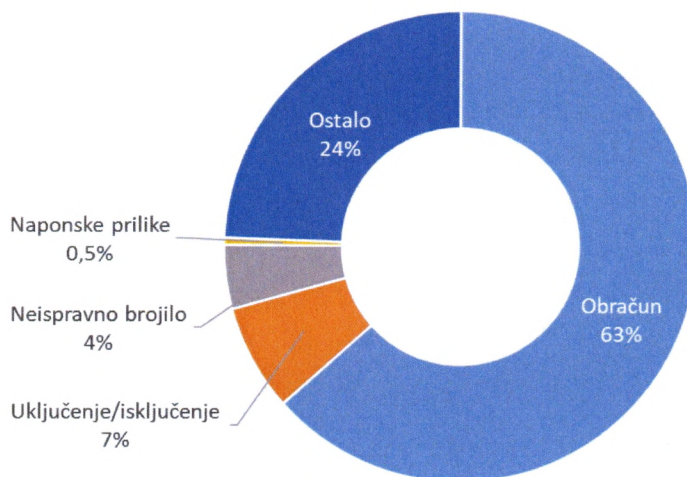
Povjerenstva za reklamacije potrošača rješavaju prigovore i žalbe vezane za obračun potrošnje električne energije, neispravnost brojila, uključenje/isključenje, naponske prilike, itd. HEP-ODS je osigurao prihvaćanje i obradu upita, prigovora i žalbi putem elektroničke pošte.

Slika 4.4.24. prikazuje broj reklamacija na 1.000 obračunskih mjernih mjesta po distribucijskim područjima, a slika 4.4.25. strukturu reklamacija koja su rješavala povjerenstva za reklamacije potrošača distribucijskih područja HEP-ODS-a u 2021. godini. Prikazana su samo distribucijska područja u kojima je bilo reklamacija.

Izvor: HEP-ODS

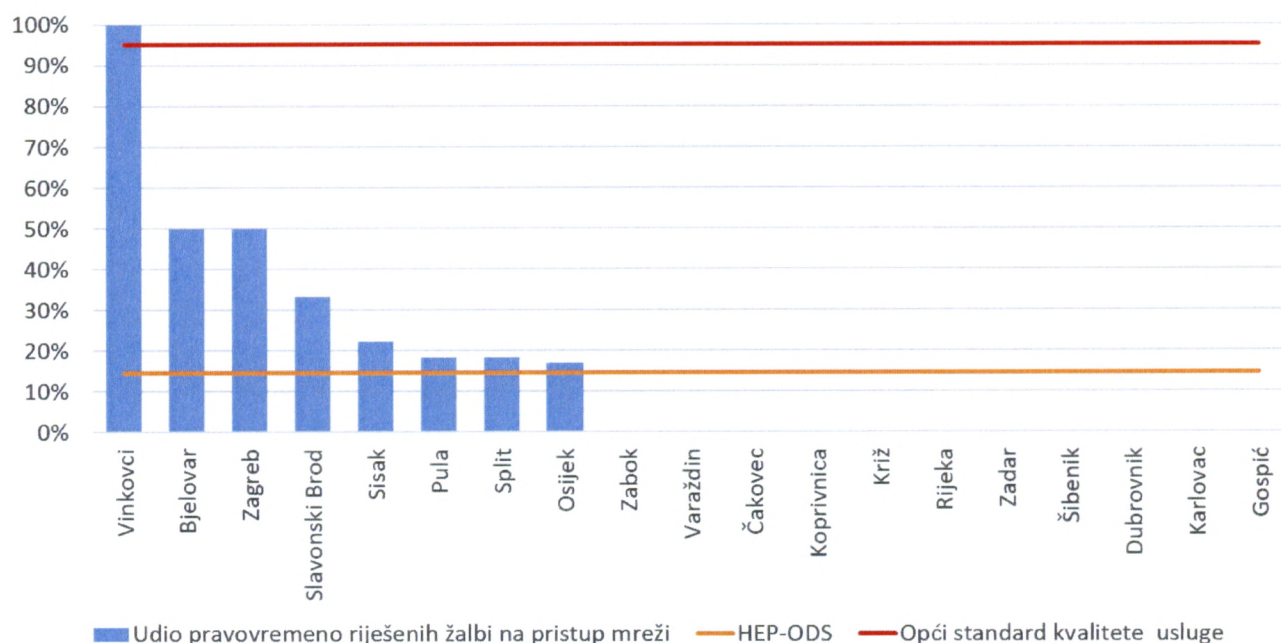
Slika 4.4.24. Broj reklamacija na 1.000 obračunskih mjernih mjesta po distribucijskim područjima HEP-ODS-a u 2021. godini

Izvor: HEP-ODS

Slika 4.4.25. Struktura reklamacija koja su rješavala povjerenstva za reklamacije potrošača distribucijskih područja HEP-ODS-a u 2021. godini

Žalbe korisnika mreže na pristup mreži rješava Povjerenstvo za obradu žalbi na razini HEP ODS-a. Na ovaj način bitno se ujednačava pristup rješavanju žalbi i primjena podzakonskih akata i propisa u svim distribucijskim područjima HEP-ODS a. U 2021. godini riješene su 124 žalbe korisnika u domeni pristupa mreži, od kojih je HEP-ODS pravovremeno riješio njih 18. Najveći broj žalbi (44) riješen je u DP Pula. Slika 4.4.26. prikazuje udio pravovremeno riješenih žalbi korisnika na pristup mreži u odnosu na sve riješene po distribucijskim područjima HEP-ODS-a u 2021. godini. Prikazana su samo distribucijska područja s riješenim predmetima u 2021. godini.

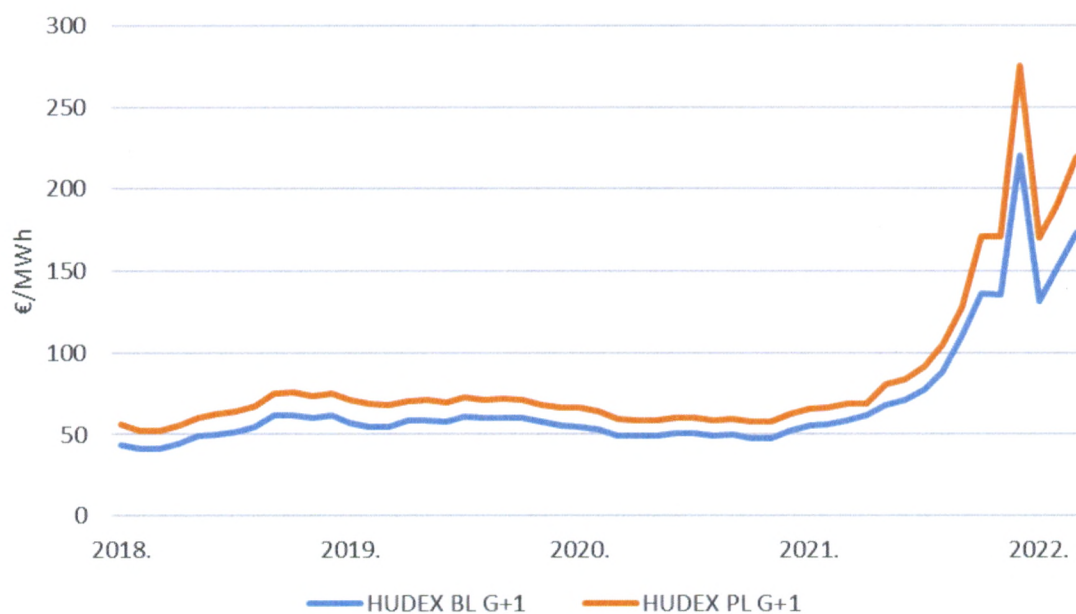
Izvor: HEP-ODS

Slika 4.4.26. U udio pravovremeno riješenih žalbi korisnika na pristup mreži u odnosu na sve riješene žalbe po distribucijskim područjima HEP-ODS-a u 2021. godini

Iz prethodnog prikaza vidljivo je da je opći pokazatelj usluge pravovremenog rješavanja žalbi na pristup mreži ispod propisanog općeg standarda, kako za HEP-ODS u cjelini tako i za sva distribucijska područja, osim u slučaju DP Vinkovci.

Mjere za ublažavanje porasta cijena energije u Europskoj uniji i Republici Hrvatskoj 2021. i 2022. godine

Krajem 2021. godine došlo je do značajnog porasta cijene električne energije na europskom tržištu. Posljedično, posljednjih mjeseci došlo je i do višestrukog porasta cijena na burzama električne energije odnosno veleprodajnim tržištima. Slika 4.4.27. prikazuje kretanje veleprodajnih cijena električne energije na mađarskoj burzi HUDEX po mjesecima za godinu G+1.

Izvor: HUDEX

Slika 4.4.27. Kretanje cijena na tržištu HUDEX na mjesečnoj razini za godinu G+1 (razdoblje od 2018. do uključivo ožujak 2022. godine)

Visoke cijene plina i električne energije utječu na većinu država članica, iako u različitom stupnju i u različito vrijeme. Veza između veleprodajnih i maloprodajnih cijena razlikuje se u svakoj državi članici i ovisi o regulaciji i strukturi konačnih maloprodajnih cijena. Naime, veleprodajni element (cijena energije) obično čini samo trećinu konačne cijene, a ostalo su troškovi prijenosa i distribucije te porezi i ostala davanja.

Mjere država članica EU protiv rasta cijena energije, odnosno za ublažavanje negativnih posljedica velikog rasta cijena energije, poduzete u 2021. godini bile su usmjerene prvenstveno na maloprodajna tržišta. Dvadeset država članica poduzelo je ili planira poduzimanje mjera, često s naglaskom na ublažavanju utjecaja na najosjetljivije skupine, manja poduzeća i energetske intenzivne industrije. To uključuje ograničenja cijena i privremene porezne olakšice za ranjive potrošače energije ili vaučere i subvencije za potrošače i tvrtke. Većina mjera ima za cilj zaštitu ranjivih potrošača izravnim ili neizravnim mjerama te se mogu podijeliti na:

1. potporne mjere ranjivim kućanstvima putem vaučera ili drugih oblika direktne potpore te izbjegavanje isključivanja kupaca,
2. zaštitne mjere poput smanjenja poreza, trošarina i drugih nameta vezanim uz račune za energiju i
3. ostale mjere.

Također, EK je izdala „Smjernice o primjeni članka 5. Direktive⁶² o električnoj energiji tijekom trenutačne situacije“⁶³, kojima se podsjeća zemlje članice na mogućnost odstupanja od tržišnih načela određivanja cijena. Naime, Direktiva (EU) 2019/944 sadrži odredbe prema kojima države članice mogu propisati nacionalnim zakonodavstvom provođenje javnih intervencija u cijene opskrbe električnom energijom, i to:

- člankom 5. stavkom 3., kojim se državama članicama omogućuje da reguliraju maloprodajne cijene za opskrbu energetski siromašnih ili ugroženih kupaca iz kategorije kućanstvo, podložno posebnim uvjetima utvrđenima u članku 5. stavku 4., kako bi se osiguralo da si mogu priuštiti zadovoljavanje svojih osnovnih energetskih potreba i
- člankom 5. stavkom 6., kojim se dopuštaju intervencije u određivanje maloprodajnih cijena za kućanstva i mikropoduzeća tijekom određenog razdoblja, kako bi se olakšao prelazak na stvarno tržišno natjecanje među opskrbljivačima. To odstupanje podliježe konkretnijim uvjetima iz članka 5. stavka 7. koji se razlikuju od onih koji se primjenjuju na regulirane maloprodajne cijene za energetski siromašne i ranjive potrošače. Uvodna izjava 23. Direktive, u kojoj se navodi cilj članka 5., pokazuje da se ona može upotrijebiti za ublažavanje posljedica posebno visokih cijena.

Stoga EK podržava, pod određenim uvjetima, poduzimanje mjera vremenski ograničene intervencije u maloprodajne cijene s ciljem osiguravanja zaštite ugroženih kupaca i kupaca iz kategorije kućanstvo tijekom razdoblja iznimno visokih cijena, osiguravanja nastavka prelaska na potpuno tržišno natjecanje te sprječavanja ozbiljnog narušavanja već postignute razine tržišnog natjecanja, a zbog gore navedenih razloga. Najprikladnije mjere ovise o konkretnoj situaciji u svakoj državi članici, te posebnim izazovima s kojima se suočavaju.

Vlada Republike Hrvatske je 16. veljače 2022. godine donijela paket mjera za ublažavanje rasta cijena energenata vrijedan 4,8 milijardi kuna. Među mjerama vezanim za električnu energiju su promjene u sustavu naknada socijalno ugroženima te jednokratne naknade za umirovljenike. Značajno je proširen opseg korisnika vaučera za električnu energiju i plin, a mjesečni iznos naknade je povećan s 200 na 400 kuna na razdoblje od godinu dana. Predviđena je posebna jednokratna naknada (energetski dodatak) za 721 tisuću umirovljenika s mirovinom do 4.000 kuna, i to u iznosima od 400 do 1.200 kuna, ovisno o iznosu mirovine.

Osim toga, Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 6. svibnja 2022. donijela Odluku o izmjenama odluke o isplati jednokratnog novčanog primanja korisnicima mirovine radi ublažavanja posljedica porasta cijena energenata („Narodne novine“, br. 53/22) kojom se dodjela jednokratnih novčanih primanja proširuju na korisnike nešto većih mirovina (do uključivo 4.100 kn umjesto do uključivo 4.000 kn).

⁶² Direktiva (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU.

⁶³ KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, EUROPSKOM VIJEĆU, VIJEĆU, EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA, REPowerEU: zajedničko europsko djelovanje za povoljniju, sigurniju i održiviju energiju, COM(2022) 108 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2022%3A108%3AFIN> i prilozi.

Zapažanja o zaštiti krajnjih kupaca u 2021. godini

Najveći broj prigovora i žalbi krajnjih kupaca električne energije rješavanih u HERA-i odnosio se na račun za električnu energiju te na priključenje na elektroenergetsku mrežu. Najveći broj reklamacija koja su rješavala Povjerenstva za reklamacije HEP-ODS-a odnosio se na obračun te priključenje na mrežu. Broj reklamacija na obračun dvostruko se povećao, kao i postotak usvojenih zahtjeva. Broj reklamacija na neispravno brojilo neznatno je smanjen. U kategoriji reklamacija vezanih za uključenje/isključenje broj se u odnosu na prošlu godinu znatnije smanjio. Smanjen je i broj reklamacija na naponske prilike. Ukupno gledajući, uočeno je smanjenje apsolutnog broja reklamacija, a kad se gleda broj reklamacija na 1.000 krajnjih kupaca, primjetan je pad broja reklamacija u gotovo svim distribucijskim područjima, kao i u HEP-ODS-u kao cjelini. Međutim, pokazatelji vremena rješavanja prigovora i žalbi nisu zadovoljavajući i za poboljšanja na tom području HEP-ODS mora uložiti dodatne napore.

Kao i proteklih godina, kod opskrbljivača je najveći broj prigovora zaprimljen na obračun, naplatu i utuživanje duga te na ugovaranje i prodaju. Ukupni broj prigovora je porastao za jednu trećinu. Primjetno je da je E.ON Energija opskrbljivač s najvećim brojem zabilježenih prigovora. Naime, od 11.620 prigovora, njih 8.589 (74%) je zaprimljeno kod tog opskrbljivača. S obzirom na to da navedeni opskrbljivač opskrbljuje oko 5,7% obračunskih mjernih mjesta krajnjih kupaca te ukupno isporučuje oko 2,7% električne energije, primjetan je nesrazmjer udjela na tržištu i broja prigovora te će trebati uložiti napor da otkloni razloge za prigovore i smanji broj prigovora.

Pravovremenost i kvaliteta u smislu dostave podataka i objave na mrežnim stranicama prema *Uvjetima kvalitete opskrbe električnom energijom* u 2021. godini, koja se odnosila na ostvarenja u 2020. godini, bila je djelomično zadovoljavajuća.

Krajnji kupci iz kategorije kućanstva su, osim paketom energetske zakona i njihovih podzakonskih akata, zaštićeni i **Zakonom o zaštiti potrošača**.

Tablica 4.4.21. prikazuje pokazatelje položaja krajnjih kupaca kategorije kućanstvo u RH od 2017. do 2021. godine.

Tablica 4.4.21. Pokazatelji položaja krajnjih kupaca kategorije kućanstvo u RH od 2017. do 2021. godine

Pokazatelj	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Broj krajnjih kupaca kategorije kućanstvo	2.223.119	2.220.180	2.240.916	2.263.628	2.266.847
Broj krajnjih kupaca opskrbljivanih u okviru univerzalne usluge	2.003.916	2.008.848	2.026.349	2.047.012	2.046.906
Broj radnih dana u praksi između obavijesti o dugovanju i privremene obustave napajanja zbog neplaćanja [dana]	17,41	14,06	11,72	9,90	14,22
Broj privremenih obustava napajanja kućanstvima zbog neplaćanja	17.444	12.896	33.765	22.217	22.365
Broj OMM-ova s naprednim mjernim uređajima	-	66.612	149.436	270.818	299.195
Broj kućanstava s instaliranim fotonaponskim sustavima za samoopskrbu	-	-	146	855	1.580

Izvor: HEP-ODS

4.5 Proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije

4.5.1 Povlašteni proizvođači električne energije i sustav poticanja

Povlašteni proizvođači električne energije

Status povlaštenog proizvođača omogućava proizvođačima električne energije iz postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije i visokoučinkovitu kogeneraciju (dalje: OIEiVUK) prioritetnu isporuku⁶⁴ električne

⁶⁴ Uređeno člankom 34. stavkom 2. Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji.

energije u mrežu, sudjelovanje u sustavu jamstva podrijetla električne energije te je takav status preduvjet za ostvarivanje državne potpore u sustavu poticanja proizvodnje električne energije iz OIEiVUK, određen **Zakonom o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji**. Status se stječe rješenjem HERA-e, a za postrojenja koja se grade kao jednostavne građevine stječe se automatski ostvarivanjem prava na trajno priključenje na mrežu.

Za vjetroelektrane, hidroelektrane i sunčane elektrane HERA je u 2021. godini izdala šest rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača, dva rješenja o prijenosu prava i obveza te tri prethodne suglasnosti na planirane promjene. Također je, za termoenergetska postrojenja, izdano pet rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača (dva za elektrane na biomasu, dva za elektrane na bioplin i jedno za elektranu na deponijski plin), jedno rješenje kojim se odbija izdavanje rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije, dva rješenja o izmjeni rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije, dva rješenja o prijenosu prava i obveza iz rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije, jedno rješenje o ukidanju rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije, jedno rješenje o produženju prethodnog rješenja, jedno rješenje o izmjeni prethodnog rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije, dva rješenja o obustavi postupka izmjene prethodnog rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije, šest prethodnih suglasnosti na planirane promjene te jedno rješenje kojim se odbacuje zahtjev za prethodnu suglasnost na planirane promjene uvjeta korištenja proizvodnog postrojenja.

Tablica 4.5.1. prikazuje broj rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije koje je izdala HERA u 2021. godini, dok tablica 4.5.2. daje pregled rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije koja je HERA izdala u razdoblju od 2007. do 2021. godine⁶⁵.

Tablica 4.5.1. Rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije koje je izdala HERA u 2021. godini

Vrsta postrojenja/primarni izvor energije	Broj izdanih rješenja	Snaga postrojenja [MW]
Sunčane elektrane	2	0,94
Hidroelektrane	2	49,8
Vjetroelektrane	2	67,6
Elektrane na biomasu	2	9,9
Geotermalne elektrane		
Elektrane na bioplin	2	2
Kogeneracije		
Ostale elektrane na obnovljive izvore	1	1,2
Ukupno:	11	131,44

Izvor: HERA

⁶⁵ Podaci se odnose na rješenja koja je izdala HERA-a, stoga je broj i ukupna snaga postrojenja može biti različita od broja postrojenja u sustavu poticaja (poput povlaštenih proizvođača koji nemaju to pravo, integriranih sunčanih elektrana koje nisu obvezne ishoditi rješenja od HERA-e i sl.).

Tablica 4.5.2. Rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije koja je izdala HERA od 2007. do 2021. godine

Vrsta postrojenja/primarni izvor energije	Broj postrojenja	Ukupna snaga [MW]
Sunčane elektrane	232	25,33
Hidroelektrane	41	2.145,31
Vjetroelektrane	33	817,40
Elektrane na biomasu	41	96,07
Geotermalne elektrane	1	10,00
Elektrane na bioplin	44	50,65
Kogeneracije	6	112,94
Ostale elektrane na obnovljive izvore (deponijski plin, plin iz postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda i dr.)	2	3,70
Ukupno:	400	3.261,41

Izvor: HERA

Sustav poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije

Sustav poticanja proizvodnje električne energije iz OIEiVUK prikazan u ovom poglavlju odnosi se na sustav dodjele državne potpore određen **Zakonom o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji** te prijašnjim tarifnim sustavima za proizvodnju električne energije iz OIEiVUK. Iako bi se moglo zaključiti kako se potiče proizvodnja električne energije jer se isplata državne potpore provodi na temelju isporučene električne energije (operativna potpora), u biti se radi o sustavu kojim se potiče gradnja novih proizvodnih postrojenja.

U razdoblju od 2007. do 2015. godine, investitori odnosno nositelji projekata mogli su ostvariti potporu na temelju tarifnih sustava za proizvodnje električne energije iz OIEiVUK putem tzv. „feed-in“ sustava u kojem HROTE plaća isporučenu električnu energiju povlaštenim proizvođačima po poticajnoj cijeni. Međutim, stupanjem na snagu prijašnjeg **Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji** 1. siječnja 2016. godine, uvodi se novi oblik poticanja temeljen na natječajima. Taj okvir je detaljnije uređen *Uredbom o poticanju proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovitim kogeneracijama* („Narodne novine“, br. 116/18 i 60/20) na temelju kojeg su u 2021. godini po prvi put sklopljeni prvi ugovori kojima se dodjeljuje državna potpora. Po tom okviru, koji je unaprijeđen novim **Zakonom o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji** donesenim krajem 2021. godine, investitori odnosno nositelji projekata javljaju se na javni poziv HROTE-a s projektima za koje navode tzv. referentnu vrijednost električne energije, odnosno otkupnu cijenu koja je potrebna za povrat investicije. U javnom pozivu HROTE određuje kvote (ukupnu zbrojenu snagu postrojenja za koje se može sklopiti odgovarajući ugovor) po pojedinim grupama postrojenja (grupe postrojenja se razlikuju po vrsti obnovljivog izvora i snazi) te je za svaku grupu određena maksimalna referentna cijena koja se može ponuditi. **Zakon o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji** predvidio je poticanje putem dugoročnih ugovora o tržišnoj premiji te ugovora o otkupu električne energije zajamčenom otkupnom cijenom. Ugovori o tržišnoj premiji omogućavaju proizvođačima da primaju dodatak (premiju) uz prihode iz prodaje električne energije i prodaje povezanih jamstava podrijetla električne energije na tržištu. Premija odnosno dodatak koji HROTE isplaćuje trebao bi nadomjestiti proizvođaču razliku između prihoda potrebnih za povrat investicije i očekivanih prihoda od prodaje električne energije na tržištu (za koju se pretpostavlja da je manja). Poticanje zajamčenom otkupnom cijenom je slično prijašnjem sustavu poticanja („feed-in“) jer HROTE otkupljuje isporučenu električnu energiju po poticajnoj cijeni. Međutim, za razliku od prije, kada su otkupne cijene bile unaprijed određene tarifnim sustavima za proizvodnju električne energije iz OIEiVUK, u pojedinačnom ugovoru o poticanju zajamčenom cijenom navodi se otkupna cijena koju je investitor naveo u javnom pozivu (njegova referentna vrijednost na natječaju).

Uredbom o kvotama za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovitim kogeneracijama propisane su ukupne priključne snage (ukupne kvote) svih grupa proizvodnih

postrojenja za koje operator tržišta električne energije može raspisati natječaj za dodjelu tržišne premije odnosno zajamčene otkupne cijene (tablica 4.5.3.). Ukupna kvota za sva takva postrojenja iznosi 2.265 MW.

Tablica 4.5.3. Ukupna kvota raspoređena za pojedine grupe proizvodnih postrojenja za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovitih kogeneracija

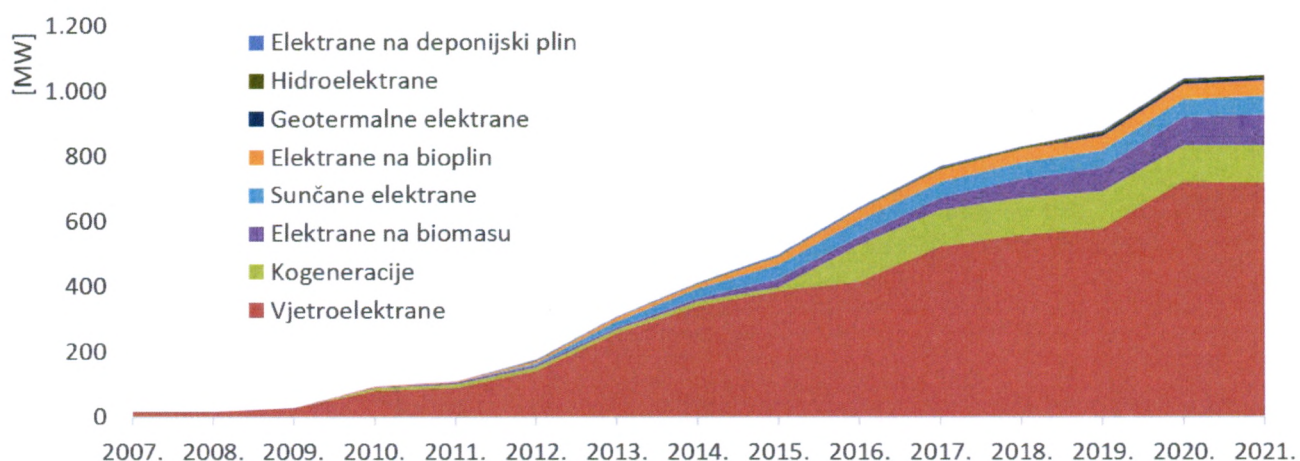
Grupe proizvodnih postrojenja	Klasifikacija proizvodnih postrojenja ovisno o primarnom izvoru energije i instaliranoj snazi	Kvota [MW]
a.2	Sunčane elektrane instalirane snage veće od 50 kW do uključivo 500 kW	210
a.3	Sunčane elektrane instalirane snage veće od 500 kW do uključivo 10 MW	240
a.4	Sunčane elektrane instalirane snage veće od 10 MW	625
b.1	Hidroelektrane instalirane snage do uključivo 50 kW	4
b.2	Hidroelektrane instalirane snage veće od 50 kW do uključivo 500 kW	10
b.3	Hidroelektrane instalirane snage veće od 500 kW do uključivo 10 MW	10
c.4	Vjetroelektrane instalirane snage veće od 3 MW	1.050
d.2	Elektrane na biomasu instalirane snage veće od 50 kW do uključivo 500 kW	6
d.3	Elektrane na biomasu instalirane snage veće od 500 kW do uključivo 2 MW	20
d.4	Elektrane na biomasu instalirane snage veće od 2 MW do 5 MW	15
e.2	Geotermalne elektrane instalirane snage veće od 500 kW	20
f.2	Elektrane na bioplin instalirane snage veće od 50 kW do uključivo 500 kW	15
f.3	Elektrane na bioplin instalirane snage veće od 500 kW do uključivo 2 MW	30
	Inovativne tehnologije, sukladno klasifikaciji proizvodnih postrojenja iz energetskeg odobrenja, a koje su dobile potporu za razvoj u okviru Europske unije	10

Izvor: Narodne novine

Na osnovi ove Uredbe HROTE je u studenom 2020. godine raspisao prvi javni natječaj za dodjelu tržišne premije odnosno zajamčene otkupne cijene za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora. Na temelju tog natječaja, sklopljeno je 68 ugovora sa zajamčenom otkupnom cijenom za proizvodna postrojenja ukupne snage 16,73 MW, 9 ugovora s tržišnom premijom za proizvodna postrojenja ukupne snage 13,54 MW, dakle za proizvodna postrojenja ukupne priključne snage 30,27 MW. Od navedenih ugovora, započela je isplata zajamčene otkupne cijene za šest izgrađenih postrojenja, ukupne priključne snage 2,8 MW.

U 2021. godini nije bilo novih javnih natječaja za dodjelu kvota. HROTE je 30. ožujka 2022. godine objavio javni poziv za prikupljanje ponuda za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije putem sustava tržišne premije. Ukupna kvota za nove projekte u tom javnom pozivu iznosi 630 MW što je oko 60% trenutnog portfelja u sustavu poticanja koji vodi HROTE. Poziv je otvoren za sunčane elektrane veće od 500 kW, hidroelektrane veće od 500 kW do uključivo 10 MW, vjetroelektrane veće od 3 MW, elektrane na biomasu veće od 500 kW do uključivo 5 MW, elektrane na bioplin veće od 500 kW do uključivo 2 MW te geotermalne elektrane veće od 500 kW.

Slika 4.5.1. prikazuje ulazak proizvodnih postrojenja u sustav poticaja od njegovog uvođenja 2007. godine, dok tablica 4.5.4. daje prikaz osnovnih pokazatelja u svezi sa sustavom poticanja.

Izvor: HROTE

Slika 4.5.1. Instalirana snaga postrojenja u sustavu poticaja u razdoblju od 2007. do 2021. godine prema vrsti postrojenja

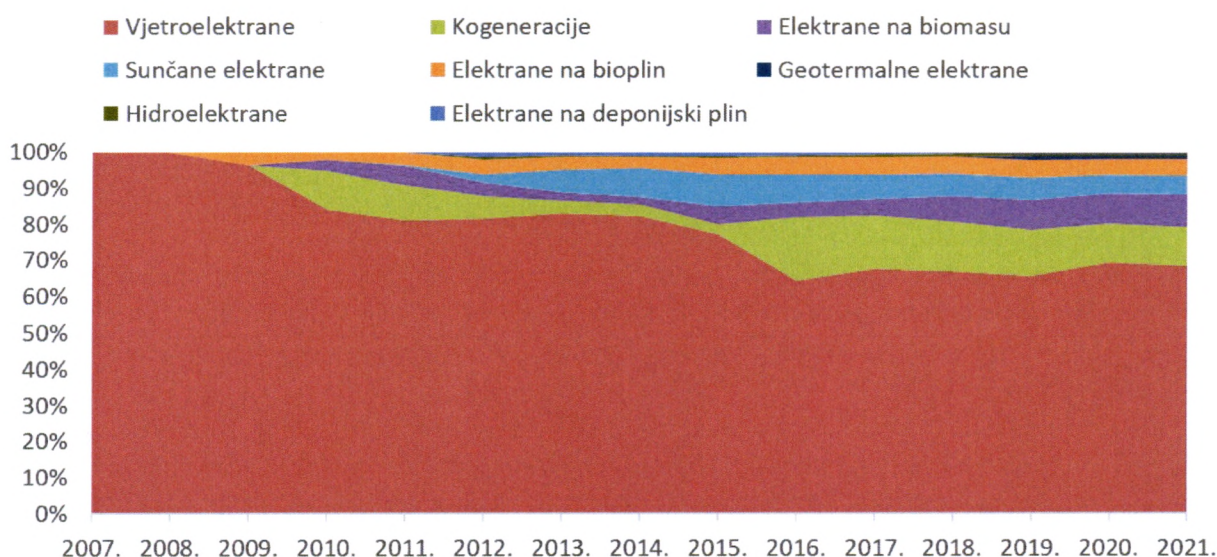
Tablica 4.5.4. Proizvodnja i isplaćeni poticaji povlaštenim proizvođačima u 2021. godini prema vrsti postrojenja

Vrsta postrojenja/primarni izvor energije	Broj postrojenja	Instalirana snaga [MW]	Udio u instaliranoj snazi	Proizvodnja električne energije [MWh]	Udio u proizvodnji	Isplaćeni poticaji (bez PDV-a) [mil. kn]	Udio u isplata
Sunčane elektrane	1.234	55,9	5,3%	74.660	2,1%	141,60	4,2%
Hidroelektrane	15	6,4	0,6%	28.908	0,8%	28,65	0,9%
Vjetroelektrane	26	717,8	68,4%	1.819.514	52,1%	1.444,15	43,3%
Elektrane na biomasu	41	96,1	9,2%	592.365	17,0%	835,49	25,1%
Geotermalne elektrane	1	10,0	1,0%	74.650	2,1%	118,02	3,5%
Elektrane na bioplin	42	46,9	4,5%	363.016	10,4%	478,80	14,4%
Elektrane na deponijski plin i plin iz postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda	1	2,5	0,2%	17	0,0%	0,01	0,0%
Kogeneracije	6	113,3	10,8%	540.855	15,5%	287,52	8,6%
Ukupno:	1.366	1.048,8	-	3.493.986	-	3.334,24	-

Izvor: HROTE

Ukupno je u 2021. godini aktivirano 12 ugovora o otkupu električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije (sustav poticanja) ukupne snage 15,4 MW (sedam sunčanih elektrana, po dvije elektrane na biomasu i bioplin te jedna hidroelektrana), raskinut je jedan ugovor za vjetroelektranu snage 2,5 MW (na zahtjev povlaštenog proizvođača), a istekao je jedan ugovor za vjetroelektranu snage 9,6 MW. Za ulazak u trajni pogon čeka još samo 6 postrojenja na biomasu, ukupne instalirane snage oko 10,5 MW, a za koje su sklopljeni ugovori o otkupu temeljem Tarifnog sustava iz 2012. i 2013. godine. Ulaskom tih postrojenja u trajni pogon preostaju kao neaktivirani samo ugovori o otkupu električne energije zajamčenom otkupnom cijenom i ugovori o tržišnoj premiji.

Udjeli instalirane snage u sustavu poticaja po vrstama postrojenja i godinama prikazani su na slici 4.5.2.

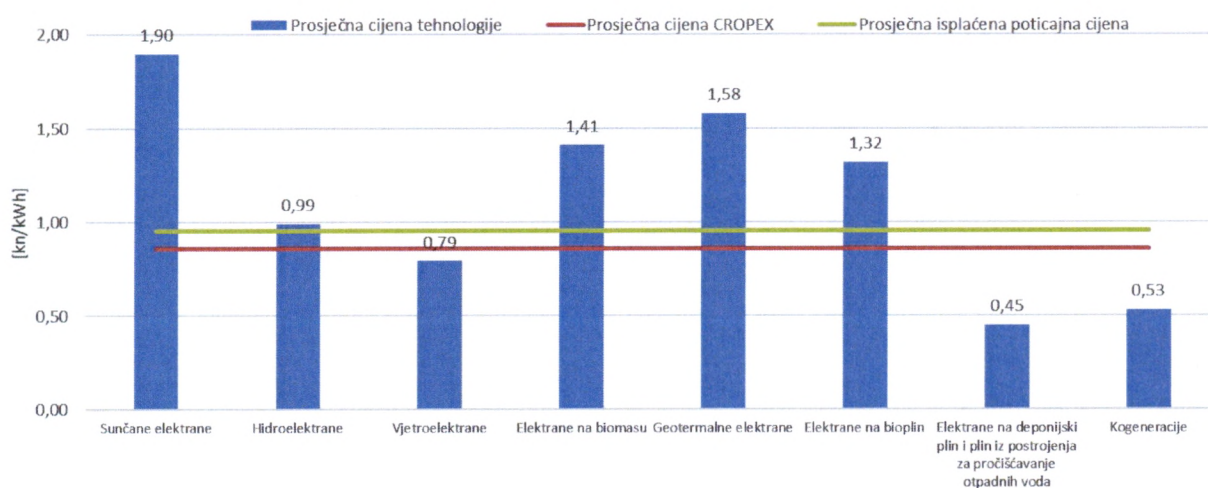
Izvor: HROTE

Slika 4.5.2. Udjeli instalirane snage postrojenja u sustavu poticanja u razdoblju od 2007. do 2021. godine prema vrsti postrojenja

Ukupna instalirana snaga svih povlaštenih proizvođača u sustavu poticanja u 2021. godini iznosila je oko 1.048,8 MW. Vjetroelektrane su zadržale status nositelja najvećeg udjela u toj snazi, 68,4 %.

Svi instalirani proizvodni kapaciteti obnovljivih izvora energije i kogeneracije u 2021. godini u sustavu poticanja proizveli su oko 3,5 TWh (uključujući i pokusni rad), što je porast od 6,3% u odnosu na prethodnu godinu. Vjetroelektrane čine najveći udio u toj proizvodnji, s ukupnom proizvodnjom od oko 1,8 TWh (52%), a slijedi ih biomasa s oko 0,6 TWh (17%) i visokoučinkovite kogeneracije s 0,54 TWh (15,5%). Na četvrtom mjestu je bioplin s 0,36 TWh (10,4%).

Slika 4.5.3. prikazuje prosječne cijene isporučene električne energije za pojedine vrste postrojenja u sustavu poticanja i ukupno za sve tehnologije u usporedbi s godišnjim prosjekom cijena električne energije na tržištu dan unaprijed na CROPEX-u u 2021. godini (0,86 kn/kWh). Prosječna isplaćena poticajna cijena iznosila je 0,95 kn/kWh, pri čemu je najviša isplaćena poticajna cijena bila za električnu energiju iz sunčanih elektrana, 1,90 kn/kWh, a najniža za električnu energiju iz elektrana na deponijski plin, 0,45 kn/kWh. Prosječna isplaćena poticajna cijena za vjetroelektrane iznosila je 0,79 kn/kWh.

Izvor: HROTE, HNB, CROPEX

Slika 4.5.3. Prosječne ponderirane otkupne cijene električne energije u sustavu poticanja prema vrsti postrojenja u 2021. godini

HROTE je u 2021. godini plaćao električnu energiju povlaštenim proizvođačima u sustavu poticanja iz sredstava koja se prikupljaju po sljedećim osnovama:

- u RH naknada za poticanje OIEiVUK iznosi 0,105 kn/kWh za sve kupce, a za kupce električne energije koji su u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita zraka obveznici ishođenja dozvole za emisije stakleničkih plinova, naknada za poticanje OIEiVUK iznosi 0,021 kn/kWh. Određene energetske intenzivne kategorije kupaca imaju pravo na umanjenu naknadu za poticanje OIEiVUK prema razredima električnog intenziteta;
- svi opskrbljivači bili su obvezni preuzeti (kupiti) 40% električne energije proizvedene u sustavu poticanja po reguliranoj cijeni od 0,42 kn/kWh, proporcionalno njihovom udjelu u ukupnoj energiji isporučenoj kupcima. Dodjela električne energije proizvedene iz postrojenja povlaštenih proizvođača opskrbljivačima vršila se na dva načina:
 - dodjelom ostvarenih količina električne energije iz prethodnog razdoblja kroz rasporede preuzimanja (s vremenskim pomakom od tri mjeseca) za sve ostale opskrbljivače te iznimno,
 - dodjelom planskih vrijednosti za dan unaprijed za opskrbljivače HEP ELEKTRA d.o.o. i HEP-Opskrba d.o.o.;
- prihoda od prodaje 60% električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije na CROPEX-u od strane EKO bilančne grupe;
- prihoda od prodaje jamstava podrijetla električne energije putem dražbi za prodanu električnu energiju povlaštenih proizvođača u sustavu poticanja na CROPEX-u putem EKO bilančne grupe i
- prihoda s osnove članstva povlaštenih proizvođača snaga postrojenja većih od 50 kW koji su u sustavu poticaja u EKO bilančnoj grupi.

Novim **Zakonom o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji** prikupljanje sredstava za isplatu poticaja proširuje se na:

- sredstva prikupljena iz trgovanja CO₂ emisijama,
- naknade za uvezenu električnu energiju proizvedenu u trećim zemljama iz proizvodnih postrojenja koja koriste fosilna goriva,
- naknade za izdavanje energetske odobrenja i
- sredstva prikupljena statističkim prijenosima između RH i država članica EU.

U tablici 4.5.5. prikazani su prihodi i rashodi HROTE-a vezani uz sustav poticanja i rad EKO bilančne grupe u 2021. godini.

Tablica 4.5.5. Prikaz prihoda i rashoda koji se odnose na sustav poticanja [mil. kn]

Prihodi/rashodi	2018.	2019.	2020.	2021.
Prihodi sustava poticaja	2.645,00	2.789,92	2.691,63	3.591,42
Prihodi od krajnjih kupaca električne energije (od OIEiVUK naknade)	1.602,34	1.598,65	1.487,08	1.577,95
Prihodi od prodaje električne energije iz sustava poticaja opskrbljivačima	1.042,66	847,38	552,27	586,99
Prihodi od prodaje električne energije na tržištu	-	315,31	612,64	1.379,82
Prihodi od prodaje jamstava porijekla	-	3,08	10,86	14,07
Prihodi od naknada članova EKO bilančne grupe za energiju uravnoteženja	-	25,50	28,59	32,50
Prihodi od ostvarenih kamata			0,19	0,09
Rashodi sustava poticaja	2.187,42	2.723,47	3.063,38	3.397,49
Troškovi električne energije otkupljene od povlaštenih proizvođača	2.176,32	2.667,11	3.038,82	3.334,24
Sredstva za financiranje poslova HROTE-a u sustavu poticaja OIEiVUK i EKO bilančne grupe	11,10	11,00	12,60	9,69
Troškovi energije uravnoteženja	-	45,36	11,96	53,56
Razlika prihoda i rashoda na godišnjoj razini	457,58	66,45	- 371,75	193,93

Izvor: HROTE

U skladu s *Uredbom o udjelu u neto isporučenoj električnoj energiji povlaštenih proizvođača kojeg su opskrbljivači električne energije dužni preuzeti od operatora tržišta električne energije* opskrbljivači električne energije su tijekom 2021. godine bili dužni od HROTE-a preuzeti 40% od neto isporučene električne energije povlaštenih proizvođača električne energije. Krajem 2021. godine Vlada Republike Hrvatske je donijela novu uredbu kojom se od 1. siječnja 2022. godine taj udio povećava na 60%.

Zbog situacije s pandemijom COVID-19, a s ciljem smanjenja rizika gubitka tržišne konkurentnosti poduzetništva uslijed troškova proizašlih iz troškova plaćanja naknada za OIEiVUK, Vlada Republike Hrvatske donijela je 2020. godine *Uredbu o kriterijima za plaćanje umanjene naknade za obnovljive izvore energije i visokoučinkovitu kogeneraciju kojom je omogućeno plaćanje umanjene naknade za pojedine kupce („Narodne novine“, 57/2020)* (energetski intenzivna industrija). Iznos umanjene visine naknade određen je u skladu s razredima električnog intenziteta⁶⁶. Za svaki razred određen je postotni dio umanjenja naknade. Od ukupno 69 zahtjeva za umanjenje naknade, 65 poduzetnika je ostvarilo pravo na umanjenje od čega njih 13 za razred 40%, 28 za razred 60% te preostalih 24 za razred 80%.

Zapažanja o povlaštenim proizvođačima električne energije i sustavu poticanja

S obzirom na snažan porast cijena energije krajem 2021. godine, prosječna ponderirana cijena električne energije koja je u 2021. godini isplaćena povlaštenim proizvođačima u sustavu poticanja je bila 11% viša od godišnjeg prosjeka cijene električne energije na tržištu dan unaprijed na CROPEX-u. U isto vrijeme godišnji prosjek cijena električne energije na CROPEX-u porastao je za tri puta.

Tijekom prvog dijela godine, prihodi HROTE-a koji se koriste za isplate u sustavu poticanja nisu bili dovoljni za pokrivanje svih financijskih obveza u sustavu poticanja no rezerve iz prijašnjeg razdoblja bile su dostatne za likvidno poslovanje. Porast cijena električne energije u drugom dijelu godine omogućio je znatno bolje novčane tokove u drugom dijelu godine te je u konačnici godina završila s pozitivnom bilancom.

Nastavljen je trend porasta proizvodnje električne energije iz postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije i visokoučinkovitu kogeneraciju i koja su u sustava poticanja.

S obzirom na već sklopljene ugovore o tržišnoj premiji i ugovore o otkupu električne energije zajamčenom otkupnom cijenom te javni poziv HROTE-a iz ožujka 2022. godine, za očekivati je da će doći do izgradnje novih postrojenja i daljnjeg povećanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovitih kogeneracija, a posljedično i do povećanja potrebnih sredstava za isplatu poticanja.

U svibnju 2020. godine donesene su *Uredba o kvotama za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovitih kogeneracija („Narodne novine“, br. 57/20)* i *Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o poticanju proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovitih kogeneracija („Narodne novine“, br. 60/20)*. *Uredba o kvotama* propisuje veliku kvotu (2.265 MW) za novi sustav poticanja (tržišna premija i otkup zajamčenom otkupnom cijenom). U obrazloženju prijedloga *Uredbe* navodi se da su kvote određene uzimajući u obzir **Strategiju** i NECP, no navedene kvote su više od ciljeva za 2030. godinu koji su navedeni u ta dva dokumenta.

U skladu s navedenim uredbama, HROTE je u studenom 2020. godine raspisao prvi javni natječaj za dodjelu tržišne premije i zajamčene otkupne cijene za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora. Ukupna kvota za koju je raspisan javni natječaj iznosila je 88 MW, a ugovora je sklopljeno za oko 30 MW. Na tom javnom natječaju omogućeno je davanje ponuda za ukupno 72 MW, što čini 29% ukupne kvote za zajamčenu otkupnu cijenu (245 MW), dok je za ugovore s tržišnom premijom omogućeno davanje ponuda za 16 MW, što je manje od 1% ukupne kvote za tržišnu premiju (2.020 MW). HROTE je krajem ožujka 2022. godine raspisao javni poziv za prikupljanje ponuda za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije isključivo putem sustava tržišne premije za ukupno 630 MW. Vidljivo je da je u prvom natječaju naglasak stavljen na poticanje zajamčenom otkupnom cijenom, dok je u drugom natječaju naglasak na poticanju tržišnom premijom.

⁶⁶ R1: električni intenzitet od 5% do uključivo 10% - pravo na umanjenje naknade za 40% odnosno 0,063 kn/kWh,
R2: električni intenziteta od 10 % do uključivo 20 % - pravo na umanjenje naknade za 60% odnosno 0,042 kn/kWh),
R3: električni intenzitet veći od 20 % - pravo na umanjenje naknade za 80% odnosno 0,021 kn/kWh.

4.5.2 Gradnja i korištenje postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije i kogeneraciju

Registar obnovljivih izvora energije i kogeneracije te povlaštenih proizvođača

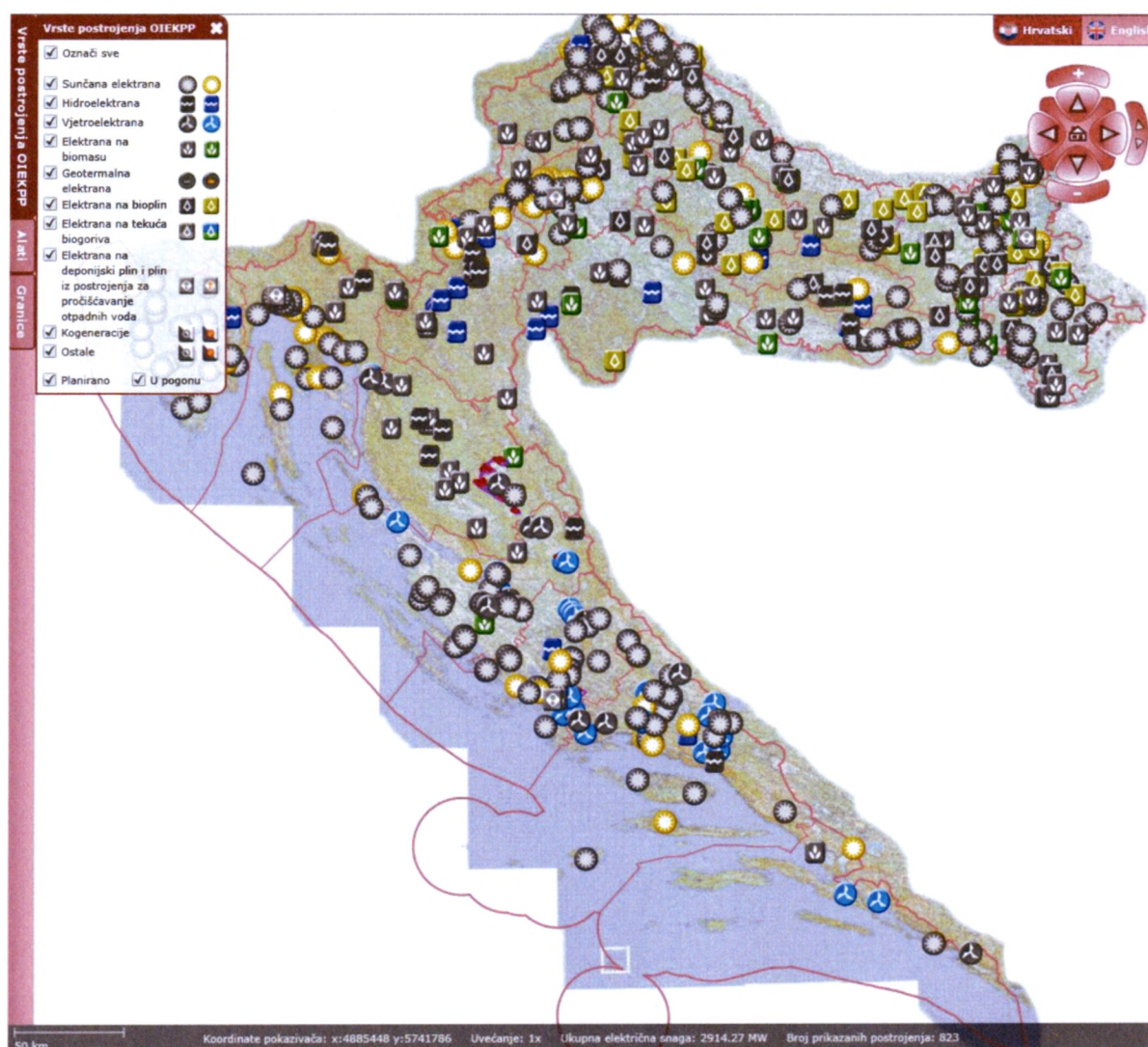
Registar obnovljivih izvora energije i kogeneracije te povlaštenih proizvođača (dalje: Registar OIEKPP) je jedinstvena evidencija o projektima obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije, proizvodnim postrojenjima koja koriste obnovljive izvore energije, odnosno visokoučinkovitim kogeneracijskim postrojenjima te povlaštenim proizvođačima na području RH. Ustrojilo ga je i vodi Ministarstvo u svrhu praćenja i nadzora nad provedbom projekata obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije te administrativne potpore nositeljima projekata i javnopravnim tijelima.

Pregled podataka iz Registra OIEKPP javno je dostupan preko internetske stranice Ministarstva na mrežnoj adresi <https://oie-aplikacije.mzoe.hr/Pregledi/> (slika 4.5.4.), kao i interaktivna karta Republike Hrvatske s označenim lokacijama svih postrojenja unutar Registra OIEKPP, na mrežnoj adresi <https://oie-aplikacije.mzoe.hr/InteraktivnaKarta/> (slika 4.5.5.).

The screenshot displays the 'Pregled projekata upisanih u Registar OIEKPP' (Overview of projects entered in the RERCPPP Registry) interface. At the top, there are search filters for 'Vrsta postrojenja' (Plant type), 'Nositelj projekta' (Project owner), 'Registarski broj' (Registry number), 'OIB nositelja projekta' (OIB of project owner), 'Županija' (County), 'Naziv projekta' (Project name), 'Vrsta dokumenta' (Document type), and 'Integrirane sunčane elektrane' (Integrated solar power plants). Below the filters, the Ministry of Economy, Labour and Entrepreneurship logo is visible, followed by the title 'JIZ-01 Pregled projekata upisanih u Registar OIEKPP' and its English translation. A sidebar on the left shows the 'Datum' (Date) as 28.03.2022 and a list of 'Vrste postrojenja' (Plant types) with checkboxes. The main table lists various plant types with their counts: Sunčana elektrana (3828), Hidroelektrana (51), Vjetroelektrana (50), Elektrana na biomasu (120), Geotermalna elektrana (2), Elektrana na bioplin (71), Elektrana na deponijski plin i plin iz postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda (6), Kogeneracije (12), and Ostale (1). The total count is 4141.

Vrsta postrojenja (Plant category)	Registarski broj (Registry number)	Naziv projekta (Project)
☒ Sunčana elektrana - Solar power plant (3828)		
☒ Hidroelektrana - Hydro power plant (51)		
☒ Vjetroelektrana - Wind power plant (50)		
☒ Elektrana na biomasu - Biomass power plant (120)		
☒ Geotermalna elektrana - Geothermal power plant (2)		
☒ Elektrana na bioplin - Biogas powerplant (71)		
☒ Elektrana na deponijski plin i plin iz postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda - Landfill gas power plant and gas from the plant wastewater treatment (6)		
☒ Kogeneracije - Cogenerations (12)		
☒ Ostale - Other (1)		
Ukupno / Total: 4141		

Slika 4.5.4. Pregled podataka iz Registra OIEKPP, <https://oie-aplikacije.mzoe.hr/Pregledi/>

Slika 4.5.5. Interaktivna karta Republike Hrvatske s označenim lokacijama svih postrojenja unutar Registra OIEKPP, <https://oie-aplikacije.mzoe.hr/InteraktivnaKarta/>⁶⁷

U skladu s *Pravilnikom o Registru obnovljivih izvora energije i kogeneracije te povlaštenih proizvođača HERA* u Registar OIEKPP unosi informacije, podatke, isprave i dokumente za povlaštene proizvođače.

U tablici 4.5.6. prikazan je pregled projekata s javno dostupnog dijela Registra OIEKPP (podaci Ministarstva) te do sada izgrađenih proizvodnih postrojenja iz OIEiVUK u sustavu poticanja i u sustavu jamstva podrijetla (podaci HROTE-a).

⁶⁷ Stranica zahtijeva da se instalira Microsoft Silverlight koji nije kompatibilan s većinom novih preglednika.

Tablica 4.5.6. Pregled projekata upisanih u Registar OIEKPP i izgrađenih OIEiVUK postrojenja

Vrsta postrojenja/primarni izvor energije	Ukupno upisano u Registar OIEKPP		Izgrađeno i u sustavu poticanja prema tarifnim sustavima ⁶⁸		Izgrađeno i u sustavu zajamčene otkupne cijene ili premijskom sustavu		Izgrađeno i u sustavu jamstva podrijetla	
	Broj postrojenja	Instalirana snaga [MW]	Broj postrojenja	Instalirana snaga [MW]	Broj postrojenja	Instalirana snaga [MW]	Broj postrojenja	Instalirana snaga [MW]
Sunčane elektrane	3.828	799,9	1.228	53,1	6	2,8		
Hidroelektrane	51	1.711,2		6,4			6	2.043,7
Vjetroelektrane	50	2.082,3	26	716,8			4	84,8
Elektrane na biomasu	120	218,8	41	96,1				
Geotermalne elektrane	2	20,0	1	10,0				
Elektrane na bioplin	71	78,1	42	10,0				
Elektrane na deponijski plin i plin iz postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda	6	8,7	1	2,5			2	4,2
Kogeneracije	12	1.069,0	5	113,3				
Ostalo	1	1,0						
Ukupno:	4.141	5.989,1	1.344	1.008,1	6	2,8	12	2.132,7

Izvori: Ministarstvo, HROTE

Rad EKO bilančne grupe

Uspostava EKO bilančne grupe regulirana je **Zakonom o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji** i *Pravilima organiziranja tržišta električne energije* a čine je proizvođači električne energije i druge osobe koje obavljaju djelatnost proizvodnje električne energije, koje imaju pravo na poticajnu cijenu sukladno sklopljenim ugovorima o otkupu električne energije.

Početak rada EKO bilančne grupe je bio s početkom 2019. godine. *Uredbom o udjelu u neto isporučenoj električnoj energiji povlaštenih proizvođača kojeg su opskrbljivači električne energije dužni preuzeti od operatora tržišta električne energije („Narodne novine“, br. 119/19)* određeno je da su u 2020. godini opskrbljivači električne energije bili dužni od HROTE-a preuzeti 40% neto isporučene električne energije povlaštenih proizvođača električne energije iz sustava poticanja. Preostalu proizvedenu električnu energiju EKO bilančne grupe HROTE je prodavao na tržištu električne energije u skladu s *Pravilima prodaje električne energije (HROTE, 12/2018)* kojima je ustanovljena kombinacija prodaje električne energije na dugi i kratki vremenski rok, kroz tri moguća modela: prodaju na aukcijama, prodaju na burzi električne energije i prodaju putem okvirnih sporazuma. Energija je prodana na tržištu dan unaprijed, na unutardnevnom tržištu i na aukcijama.

Temeljem *Uredbe o udjelu u neto isporučenoj električnoj energiji povlaštenih proizvođača kojeg su opskrbljivači električne energije dužni preuzeti od operatora tržišta električne energije („Narodne novine“, br. 147/21)* opskrbljivači električne energije dužni su od HROTE-a u 2022. godini preuzeti 60% neto isporučene električne energije povlaštenih proizvođača električne energije iz sustava poticanja.

HROTE je obavezan HOPS-u podmiriti troškove obračuna odstupanja EKO bilančne grupe u slučaju odstupanja proizvodnje EKO bilančne grupe od tržišne pozicije, i to iz novčanih sredstava prikupljenih u sustavu poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije i mjesečne naknade koju plaćaju članovi EKO bilančne grupe.

⁶⁸ Tarifni sustav za proizvodnju električne energije iz obnovljive izvora energije i kogeneracije NN 33/07, Tarifni sustav za proizvodnju električne energije iz obnovljive izvora energije i kogeneracije NN 63/12, 121/12 i 144/12 te Tarifni sustav za proizvodnju električne energije iz obnovljive izvora energije i kogeneracije NN 133/13, 151/13, 20/14, 107/14 i 100/15.

Korisnik postrojenja za samoopskrbu

Korisnik postrojenja za samoopskrbu je krajnji kupac električne energije kategorije kućanstvo koji unutar svojih instalacija ima priključeno postrojenje za samoopskrbu električnom energijom iz obnovljivih izvora energije ili visokoučinkovite kogeneracije. Viškove energije unutar obračunskog razdoblja može preuzeti opskrbljivač ili tržišni sudionik s kojim postoji sklopljen odgovarajući ugovor, pod uvjetom da je unutar kalendarske godine količina električne energije koju je korisnik postrojenja za samoopskrbu predao u mrežu manja ili jednaka preuzetoj električnoj energiji.

Opskrbljivač je obavezan s korisnikom postrojenja za samoopskrbu, na njegov zahtjev, sklopiti ugovor o opskrbi koji sadržava odredbe o preuzimanju viškova proizvedene električne energije iz proizvodnog postrojenja.

Zakonom o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji propisano je da se kod obračuna potrošnje električne energije, naknade za korištenje mreže te naknade za obnovljive izvore energije i visokoučinkovitu kogeneraciju korisnika postrojenja za samoopskrbu uzima u obzir količina električne energije koja predstavlja razliku između preuzete i isporučene električne energije u obračunskom razdoblju (jedan mjesec) u pojedinoj tarifi.

Dok je na kraju 2019. godine bilo 146 korisnika postrojenja za samoopskrbu, već krajem 2020. godine takvih korisnika je bilo 851, da bi se do kraja 2021. godine broj povećao na 1.580 korisnika, ukupne instalirane snage 9.368 kW. Tijekom 2021. godine 223 kupca sa samoopskrbom su izgubila taj status. Svi krajnji kupci sa samoopskrbom kao proizvodno postrojenje koriste sunčanu elektranu.

Zapažanja o gradnji i korištenju postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije i kogeneraciju

Prema podacima HOPS-a, iskazan je interes za priključenje na prijenosnu mrežu projekata proizvodnih postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije i kogeneraciju ukupne priključne snage 12 GW, uglavnom postrojenja koja koriste energiju sunca i vjetra. Pritom se 87% snage planiranih postrojenja nalazi u nacionalnoj statističkoj regiji Jadranska Hrvatska, a 70% priključne snage planiranih postrojenja u tri županije: Zadarskoj, Šibensko-kninskoj i Splitsko-dalmatinskoj. Sukladno novom **Zakonu o tržištu električne energije**, izdavanje energetskeg odobrenja prvi je korak u postupku priključenja za mrežu, zbog čega je za očekivati kako će u fazu izrade EOTRP-a ulaziti manji broj projekata, i to onih koji su spremniji za realizaciju.

Izazovi i problemi s kojima se susreću poduzetnici koji razvijaju projekte odnosno grade proizvodna postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije i kogeneraciju nisu specifični samo za Republiku Hrvatsku, s obzirom na to da je većina zemalja EU također u energetskej tranziciji i još uvijek razvija ili dorađuje zakonodavni i regulatorni okvir za taj segment proizvodnje električne energije.

Korisnici postrojenja za samoopskrbu i krajnji kupci s vlastitom proizvodnjom utječu na prihod HOPS-a i HEP-ODS-a. Uzimajući u obzir iznose tarifnih stavki u 2020. godini, rezultati studije *Procjena utjecaja krajnjih kupaca s vlastitom proizvodnjom električne energije na iznos naknade za korištenje distribucijske i prijenosne mreže* pokazali su da svaki instalirani kW fotonaponskog sustava kod kućanstava smanjuje prihod HEP-ODS-a od 279 do 331 kunu godišnje te HOPS-a od 125 do 148 kuna godišnje. S obzirom na promjene tarifnih stavki do kojih je došlo u 2021. godini, ovo smanjenje prihoda je sad i veće.

4.5.3 Sustav jamstva podrijetla električne energije

Razvoj sustava jamstva podrijetla električne energije

Sustav jamstva podrijetla električne energije omogućava opskrbljivačima električnom energijom da svojim krajnjim kupcima nude ugovore o opskrbi ili modele isporuke električne energije u kojima se jamči udio jednog ili više izvora energije korištenih u proizvodnji električne energije koju prodaju. S druge strane, krajnji kupci električne energije se pri odabiru svog modela mogu osloniti na taj sustav kojim se osigurava prodaja električne energije zajamčene strukture.

Metodologija utvrđivanja podrijetla električne energije propisuje obvezu opskrbljivačima električnom energijom da dostave odgovarajuće izvješće svojim krajnjim kupcima jednom godišnje, u razdoblju od 1. do 31. srpnja tekuće godine, koje sadrži strukturu električne energije koja im je prodana tijekom prethodne godine. Opskrbljivači koji su dostavili izvješća svojim krajnjim kupcima prikazali su samo manji dio propisanih podataka (osnovne podatke i osnovnu strukturu prodane električne energije).

Opskrbljivači električnom energijom svoja izvješća krajnjim kupcima, u skladu s prethodno navedenom *Metodologijom*, temelje na izvještajima HROTE-a:

- godišnjem izvještaju o strukturi ukupne preostale električne energije za prethodnu godinu te
- godišnjem izvještaju o proizvodnji električne energije u sustavu poticanja za prethodnu godinu.

HROTE je navedene izvještaje za 2021. godinu objavio na svojim mrežnim stranicama, kao i propisani *Godišnji izvještaj o podrijetlu električne energije u Republici Hrvatskoj za 2021. godinu* u kojem se daje prikaz strukture proizvedene i prodane električne energije u RH, informacije o izvještavanju opskrbljivača o podrijetlu električne energije, korištenju jamstava podrijetla električne energije te druge povezane podatke.

Jamstvo podrijetla, između ostalog, sadrži podatke o količini električne energije (osnovna jedinica je 1 MWh električne energije), datumu početka i završetka proizvodnje električne energije za koju se izdaje jamstvo podrijetla, vrsti primarnog izvora energije, podatke o samom proizvodnom postrojenju, uključujući lokaciju postrojenja, te identitet nadležnog tijela koje je izdalo to jamstvo podrijetla.

Povlaštteni proizvođači električne energije u RH koji nisu u sustavu poticanja proizvodnje električne energije mogu zatražiti izdavanje jamstava podrijetla. Proizvođači električne energije mogu jamstva podrijetla električne energije prodavati odvojeno od proizvedene električne energije, na zasebnom tržištu jamstava podrijetla, budući da se isti koriste samo za dokazivanje strukture električne energije.

Podrijetlo električne energije, odnosno struktura električne energije prodana krajnjem kupcu dokazuje se prema navedenoj *Metodologiji* isključivo korištenjem jamstava podrijetla te ne uzima u obzir druge certifikate, potvrde o proizvodnji električne energije ili ugovore kojima se prati podrijetlo električne energije.

Registar jamstava podrijetla električne energije

HROTE kao tijelo nadležno za izdavanje jamstva podrijetla električne energije u RH vodi Registar jamstava podrijetla električne energije (dalje: Registar) – računalni sustav u kojem se pohranjuju jamstva podrijetla električne energije i putem kojeg se izdaju, prenose i ukidaju jamstva podrijetla električne energije kao elektroničke isprave.

Registrom se omogućava prijenos jamstava podrijetla s jednog korisničkog računa na drugi, što je osnova za trgovinu jamstvima podrijetla električne energije. HROTE je punopravni član međunarodne udruge tijela nadležnih za izdavanje jamstva podrijetla (*engl. Association of Issuing Bodies - AIB*), a hrvatski registar povezan je s drugim registrima u državama članicama EU putem AIB mrežnog čvorišta.

HROTE izdaje jamstva podrijetla električne energije u skladu s *Uredbom o uspostavi sustava jamstva podrijetla električne energije („Narodne novine“, br. 84/13, 20/14, 108/15, 55/19)* i *Pravilima o korištenju registra jamstava podrijetla električne energije (HROTE, 7/19)*.

Registar je u potpunosti u primjeni od 2. veljače 2015. godine. Do kraja 2021. godine u Registru je registrirano šest opskrbljivača, sedam proizvođača električne energije i tri trgovca. Pregled registracija dan je u tablici 4.5.7.

Tablica 4.5.7. Registracije u Registru jamstava podrijetla električne energije

Vrsta registracije	Nove registracije u 2021. godini	Ukupno registracija
Korisnički račun proizvođača električne energije	2	7
Korisnički račun ostalih korisnika Registra	-2	9
Ukupno korisničkih računa	0	16
Ukupno registriranih proizvodnih postrojenja	7	27

Izvor: HROTE

U 2021. godini sedam je registriranih opskrbljivača trgovalo jamstvima podrijetla, dok su jamstva podrijetla izdana za proizvodnju 27 proizvodnih postrojenja. Pregled aktivnosti u Registru jamstava podrijetla električne energije dan je u tablici 4.5.8.

Tablica 4.5.8. Aktivnosti u Registru jamstava podrijetla električne energije u 2020. i 2021. godini

Aktivnost	Broj (1 jamstvo = 1 MWh)		Povećanje 2021./2020.
	2020.	2021.	
Broj izdanih jamstava podrijetla za proizvedenu električnu energiju u Hrvatskoj	4.855.963	6.700.127	38,0%
Broj uvezenih jamstava podrijetla	139.949	197.533	41,1%
Broj izvezenih jamstava podrijetla	2.163.776	2.161.901	-0,1%
Broj ukinutih jamstava podrijetla za potrošnju	2.876.586	2.677.695	-6,9%
Broj jamstava podrijetla koja su istekla	0	0	-

Izvor: HROTE

HROTE je u 2021. godini prihodovao 2.556.673 kn s osnove naknada za vođenje Registra. Troškovi vođenja Registra i drugih aktivnosti u sustavu jamstva podrijetla električne energije iznosili su 1.290.270 kn. Bilanca Registra iznosi 1.266.402,89 kn.

Dražbe jamstava podrijetla električne energije

HROTE je tijekom 2021. godine za dio električne energije povlaštenih proizvođača u sustavu poticanja koja je putem EKO bilančne grupe prodana na tržištu električne energije izdavao jamstva podrijetla električne energije, koja su se zatim prodavala na tržištu putem dražbi jamstava podrijetla tj. putem CROPEX-ove IT trgovačke platforme za održavanje dražbi. Nakon zaključenja dražbi i uspješne kupoprodaje jamstva podrijetla, prikupljena sredstva su se prenosila HROTE-u za isplate u sustavu poticanja, dok su se s druge strane prodana jamstva podrijetla na dražbama prenosila s HROTE-ovog računa u hrvatskom registru jamstva podrijetla na korisničke račune sudionika dražbe koji su na istima uspjeli jamstva podrijetla kupiti. HROTE je prije održavanja svake javne dražbe objavio minimalne cijene jamstava za pojedine grupe postrojenja na poveznici <https://www.hrote.hr/drazbe-jamstva-podrijetla>.

U 2021. godini na dražbama je prodano 2.110.133 jamstava podrijetla povezanih sa 60% proizvedene električne energije u sustavu poticanja koju HROTE prodaje na tržištu. Ukupna sredstava koja su prikupljena od prodaje jamstava podrijetla i uplaćena HROTE-u za isplate u sustavu poticanja iznose 14.029.661 kn.

Zapažanja o sustavu jamstva podrijetla električne energije

U 2021. godini uočena je veća aktivnost u Registru u odnosu na prethodna razdoblja. Registrirano je sedam novih postrojenja (Vjetroelektrana Orlice, Vjetroelektrana Korlat, Faza 14.3 - Proširenje plinskog postrojenja sa dodatnim generatorom 4, HE Đale, HE Jaruga, ABM HE Kraljevac i HE Kraljevac), ukupne instalirane snage 167,8 MW. U odnosu na 2020. godinu, u 2021. godini izdavanje jamstava podrijetla poraslo je za 38%.

4.6 Energetska učinkovitost u sektoru električne energije

Direktivom 2012/27/EU odnosno Direktivom 2018/2002/EU te Zakonom o energetskej učinkovitosti, na općenit način su određene dužnosti HERA-e vezane za energetske učinkovitost. Dužnosti se prvenstveno odnose na uvažavanje energetske učinkovitosti u odlukama i tarifnim metodologijama vezanim za prijenos i distribuciju električne energije te omogućavanje i promoviranje odgovora na potražnju (*engl. Demand response*). S obzirom da se radi o načelnim dužnostima, HERA prvenstveno ispunjava navedene dužnosti donošenjem podzakonskih akata koji usmjeravaju HOPS i HEP-ODS te korisnike mreže na ponašanje u skladu s načelima energetske učinkovitosti.

Pri određivanju troškova u postupku donošenja tarifnih stavki za prijenos električne energije i distribuciju električne energije razmatra se količina gubitaka električne energije u mreži, a u postupku odobravanja 10G planova razmatraju se investicije i mjere za smanjenje tehničkih gubitaka u prijenosnoj i distribucijskoj mreži.

Nužno je naglasiti kako tehničke gubitke zbog fizikalnih zakona nije moguće eliminirati, pri čemu svako daljnje smanjenje tehničkih gubitaka zahtijeva sve veća ulaganja. Također, provedba mjera mora uvažavati sigurnost pogona i zadovoljenje tehničkih propisa te razvoj mreže.

U skladu sa **Zakonom o energetskej učinkovitosti**, HERA je u 2016. godini objavila *Procjenu potencijala za povećanje energetske učinkovitosti infrastrukture za električnu energiju* na temelju prethodno izrađene studije koja je razmatrala konkretne mjere i ulaganja sadržana u desetogodišnjim planovima razvoja prijenosnog i distribucijskog sustava za razdoblje od 2016. do 2025. godine s utjecajem na tehničke gubitke. Kada se ispune preduvjeti za uvođenje naprednih tehnologija poput upravljanja opterećenjem (npr. masovnom ugradnjom naprednih mjernih uređaja kod krajnjih kupaca), HERA će revidirati svoju procjenu potencijala za povećanje energetske učinkovitosti infrastrukture za električnu energiju.

U odobrenom *Desetogodišnjem planu razvoja prijenosne mreže 2022. – 2031., s detaljnom razradom za početno trogodišnje i jednogodišnje razdoblje* predviđene su sljedeće mjere koje će poboljšati energetske učinkovitost: zamjena vodiča na nadzemnim vodovima (korištenje HTLS vodiča), zamjena podmorskih 110 kV kabela (zamjena postojećih uljnih podmorskih kabela koji su na kraju životnog ciklusa s novim ekološki prihvatljivim kabelima veće prijenosne moći), pojačanja mreže (izgradnja novih vodova), ugradnja kompenzacijskih uređaja, zamjene starih mrežnih i energetskih transformatora s novima transformatorima manjih gubitaka, kabliranje nadzemnih vodova 110 kV te optimiranje tokova snaga i optimiranje rada energetskih transformatora.

U odobrenom *Desetogodišnjem (2022. - 2031.) planu razvoja distribucijske mreže s detaljnom razradom za početno trogodišnje i jednogodišnje razdoblje* predviđene su sljedeće mjere koje će poboljšati energetske učinkovitost: rekonstrukcije dijelova mreže s malim presjekom vodiča i dugačkim dionicama vodova (povećanje presjeka vodiča u početnim dionicama SN i NN izvoda), promjene u topologiji mreže (razdvajanje SN i NN izvoda na dva ili više izvoda, prebacivanje dijela NN izvoda na susjedni bliži i/ili manje opterećeni NN izvod ili TS SN/NN), prelazak dijelova mreže s 10 kV na 20 kV (ulaganja u rekonstrukcije SN vodova i transformatorske stanice SN/NN u sklopu prijelaza SN mreže na 20 kV zajedno s postupnim uvođenjem izravne transformacije 110/10(20) kV i ukidanjem transformacije 35/10(20) kV), zamjena starih energetskih transformatora transformatorima manjih gubitaka te daljnja provedba kompenzacije jalove energije.

Navedeni desetogodišnji planovi razvoja su usklađeni s *Integriranim nacionalnim energetskim i klimatskim planom za RH za razdoblje 2021.-2030. godine* (dalje: NECP), pri čemu je potrebno istaknuti kako NECP sadrži mjeru „ENU-15: Energetska učinkovitost elektroenergetskog prijenosnog sustava“ i mjeru „ENU-16: Smanjenje gubitaka u distribucijskoj elektroenergetskoj mreži i uvođenje naprednih mreža“.

Nadalje, *Metodologija za određivanje iznosa tarifnih stavki za prijenos električne energije* i *Metodologija za određivanje iznosa tarifnih stavki za distribuciju električne energije* također su donesene s ciljem poticanja korisnika mreže na energetske učinkovitost. Navedene metodologije, zajedno s *Općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom*, određuju tarifne elemente za obračun naknade za korištenje prijenosne odnosno distribucijske mreže. Konkretno, tarifni elementi su radna energija (po jedinstvenoj te višoj i nižoj dnevnoj tarifi), obračunska vršna radna snaga te prekomjerno preuzeta jalova energija.

Viša i niža dnevna tarifa omogućavaju krajnjim kupcima da korištenjem električne energije u vrijeme niže tarife ostvare uštede. Posljedično, promjena vremena korištenja električne energije (*engl. Time of use*) vodi uštedama, kako u prijenosu i distribuciji električne energije, tako i u proizvodnji električne energije. Krajnji kupci na mreži niskog napona s dvotarifnim modelom (tarifni model „Bijeli“) mogu zatražiti promjenu u jednotarifni model (tarifni model „Plavi“). Obrnuta promjena je također moguća, ali, u slučaju da je na obračunskom mjernom mjestu ugrađeno jednotarifno brojilo, potrebno je ugraditi novo brojilo.

Na krajnje kupce s priključnom snagom većom od 22 kW primjenjuje se tarifni element obračunske vršne radne snage. Obračunska vršna radna snaga (najveći iznos vršne snage tijekom obračunskog razdoblja za vrijeme više dnevne tarife) kao tarifni element izravno potiče krajnje kupce da nadziru i utječu na razdoblje i istovremenost korištenja svojih trošila (pogotovo trošila većih snaga), pa se time također motivira krajnje kupce na takav obrazac potrošnje električne energije koji uzrokuje manje gubitaka u elektroenergetskom sustavu te ujedno optimira rad proizvodnih postrojenja.

Jalova energija se javlja pri korištenju izmjenične struje te je posljedica elektromagnetske prirode elektroenergetskog sustava, trošila i drugih komponenti elektroenergetskog sustava koji rade u jedinstvenom sustavu izmjenične struje. Budući da, između ostalog, uzrokuje gubitke u mreži, *Općim uvjetima za korištenje mreže i opskrbu električnom energijom* propisano je da se za obračunska mjerna mjesta s mjerenjem jalove energije obračunava prekomjerno preuzeta jalova energija. Time se krajnji kupci potiču da iz mreže preuzimaju što manje količine jalove energije, i to na način da nabavljaju i koriste trošila koja za pogon koriste

manje količine jalove energije, a u slučajevima kada je to tehnički izvedivo i troškovno opravdano, da na vlastitim lokacijama sami proizvode potrebne količine jalove energije za pogon odgovarajućih trošila.

Posebnost u smislu energetske učinkovitosti u tarifnim modelima je tarifni model „Crni“. Radi se o tarifnom modelu za upravljanu potrošnju električne energije putem MTU signala, a koji je još u ograničenoj primjeni na dijelu distribucijskih područja Elektroistra Pula i Elektrojug Dubrovnik. Model podrazumijeva isporuku električne energije za kategoriju kućanstva, kod kojeg HEP-ODS daljinskim upravljanjem određuje vrijeme upotrebe električne energije (energija kupcu nije dostupna 24 sata dnevno).

Prethodno navedeni tarifni elementi su elementi koji se koriste za određivanje naknade za korištenje mreže, a tradicionalno se koriste i za obračun električne energije koju opskrbljivač prodaje krajnjem kupcu. Opskrbljivači mogu nuditi svoje modele opskrbe koji koriste drugačije elemente i način obračuna električne energije. Ako je neko obračunsko mjerno mjesto opremljeno naprednim brojilom koji ima krivulju odnosno profil opterećenja (mjerenja za svaki 15-minutni ili satni mjerni interval unutar obračunskog razdoblja koje je kalendarski mjesec), tada je moguće primjenjivati inovativne načine obračuna. Drugim riječima, krajnjim kupcima koji imaju napredna brojila, opskrbljivači električnom energijom mogu nuditi modele opskrbe koji bi bili orijentirani specifičnim grupama krajnjih kupaca i njihovim obrascima potrošnje.

Napredno brojilo je preduvjet za primjenu dinamičnog određivanja cijene, odnosno primjenu ugovora s dinamičnim određivanjem cijene električne energije koji odražava promjenu cijena na kratkoročnim tržištima, u intervalima kraćim od obračunskog razdoblja od mjesec dana, a najkraće u trajanju intervala za poravnanje tržišta.

Osnovni smisao ugovora s dinamičnim određivanjem cijene električne energije je da krajnji kupac prilagođava svoju potrošnju cjenovnim signalima kratkoročnih tržišta. Takav ugovor prenosi rizike promjena cijena s opskrbljivača na krajnje kupce.

Iako su ugovori s dinamičnim određivanjem cijene električne energije bili mogući i prije stupanja na snagu novog **Zakona o tržištu električne energije**, **Zakon** je propisao da je opskrbljivač koji opskrbljuje više od 200.000 obračunskih mjesta krajnjih kupaca dužan na zahtjev krajnjeg kupca ponuditi ugovor s dinamičnim određivanjem cijene električne energije u dijelu koji se slobodno ugovara. Tijekom 2021. godine tri opskrbljivača su nudila ugovore s dinamičkim određivanjem cijena električne energije.

Obračun električne energije u Republici Hrvatskoj temelji se na stvarnoj potrošnji električne energije odnosno mjernim podacima izmjerenim na obračunskom mjernom mjestu krajnjeg kupca električne energije odnosno korisnika mreže. U slučaju nemogućnosti pristupa mjernom mjestu ili nemogućnosti očitavanja, potrošnja električne energije se procjenjuje, a procijenjena vrijednost na računu označava se posebnom oznakom. U višestambenim zgradama svaka samostalna uporabna cjelina ima svoje obračunsko mjerno mjesto, a zajednička potrošnja je priključena preko zasebnog obračunskog mjernog mjesta.

Unutar zasebnog računa za korištenje mreže, operator distribucijskog sustava dostavlja informacije o trenutačnim cijenama naknade za korištenje mreže i stvarnoj potrošnji energije. Budući da se zasebni računi za korištenje mreže izdaju za krajnje kupce na srednjem i visokom naponu (tim kupcima se osim potrošnje energije obračunava i vršno opterećenje te prekomjerna potrošnja jalove energije), podaci za usporedbu sadašnje potrošnje energije i potrošnje u istom razdoblju prošle godine (mjereni u 15-minutnim intervalima, u brojčanom i grafičkom obliku) dostupni su putem internetskih portala operatora distribucijskog sustava (*mjerenje.hep.hr* odnosno *mojamreza.hep.hr*). Na web portalu *mjerenje.hep.hr* omogućen je pristup sljedećim mjernim podacima potrošnje i proizvodnje električne energije: krivulje radne snage, očitavanja registara i obračuni isporučene električne energije u distribucijsku mrežu. Pristup navedenim portalima mogu ostvariti krajnji kupci s obračunskim mjernim mjestima kategorije kućanstvo koji imaju priključnu snagu u smjeru potrošnje iznad 20 kW, svi krajnji kupci kategorije poduzetništvo koja imaju ugrađeno intervalno brojilo te svi proizvođači električne energije na distribucijskoj mreži.

Kupci iz kategorije kućanstvo podacima o očitanjima i potrošnji električne energije u proteklim razdobljima mogu pristupiti i putem internetskog portala operatora distribucijskog sustava (aplikacija *mojamreza.hep.hr*), a koja ujedno omogućava i dostavu očitavanja brojila.

Operator sustava dužan je na zahtjev krajnjeg kupca ili na zahtjev opskrbljivača uz pristanak krajnjeg kupca ugraditi napredno brojilo.

S ciljem doprinosa ostvarenju nacionalnih okvirnih ciljeva energetske učinkovitosti **Zakonom o energetske učinkovitosti** utvrđeni su obvezni kumulativni ciljevi ušteda energije u krajnjoj potrošnji energije za prvo

razdoblje kumuliranja ušteda energije koje traje od 1. siječnja 2014. godine do 31. prosinca 2020. godine te drugo razdoblje kumuliranja ušteda energije koje traje od 1. siječnja 2021. godine do 31. prosinca 2030. godine.

Obvezni kumulativni ciljevi ostvaruju se kombinacijom sustava obveze energetske učinkovitosti utvrđenim **Zakonom** i alternativnim mjerama politike definiranim u NECP-u.

Sustav obveza energetske učinkovitosti obvezuje opskrbljivače energije na uštede na jedan od sljedećih načina:

- ulaganjem u mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti u sektorima krajnje potrošnje, i to na način da se takva ulaganja ostvare kroz mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti određene *Pravilnikom o sustavu za praćenje, mjerenje i verifikaciju ušteda energije („Narodne novine“, br. 33/20, 98/21, 30/22)*, ne isključujući pri tome ulaganja u opremu za proizvodnju električne energije i samoopskrbu energijom, male i mikrokogeneracije, napredna brojila za očitavanje potrošnje energije kod krajnjih kupaca i sva druga ulaganja u mjere za poboljšanja energetske učinkovitosti za koje stranka obveznica dokaže ostvarenje nove uštede energije, ili
- ulaganjem u mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti u sektorima pretvorbe i distribucije energije, uključujući i infrastrukturu za daljinsko grijanje i hlađenje, ili
- kupnjom, odnosno prijenosom ušteda energije koje su ostvarile treće osobe, ili
- uplatom u Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost iznosa koji odgovara jediničnoj naknadi za nadoknadu neostvarenih ušteda pomnoženoj s iznosom obvezne uštede energije koju je stranka obveznica dužna ostvariti.

U ostvarenju obveze energetske učinkovitosti stranke obveznice uštede energije potiču se povećavati energetske učinkovitost prioritarno u kućanstvima koja su u riziku od energetskog siromaštva, i to na sljedeći način:

- izračunate uštede, koje su rezultat mjera za poboljšanja energetske učinkovitosti provedenih u kućanstvima na područjima s razvojnim posebnostima sukladno odredbama zakona kojim se uređuje regionalni razvoj, uvećavaju se za 10%,
- izračunate uštede, koje su rezultat mjera za poboljšanja energetske učinkovitosti provedenih u kućanstvima korisnika naknade za ugroženog kupca energenta, uvećavaju se za 20%,
- izračunate uštede, koje su rezultat mjera za poboljšanja energetske učinkovitosti provedenih u kućanstvima korisnika naknade za ugroženog kupca energenta na područjima s razvojnim posebnostima, uvećavaju se za 30%.

Zakonom o energetske učinkovitosti detaljno je uređen sustav obveza energetske učinkovitosti, pri čemu je bila predviđena postupna primjena sustava obveza energetske učinkovitosti od 2019. godine. Naime, stranke obveznice u 2019. godini bili su opskrbljivači energije i njihove povezane osobe koje su u 2017. godini isporučili ukupno više od 300 GWh energije (obveza se u pojedinoj godini utvrđuje na temelju isporuke energije u prethodnoj godini). Navedeni prag smanjio se na 100 GWh energije u 2020. godini te je konačni prag za primjenu obveze smanjen na 50 GWh energije u 2021. godini za primjenu u 2021. godini te nadalje.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energetske učinkovitosti („Narodne novine“, br. 41/21) donio je nove odredbe vezane za sustav obveza energetskih ušteda, i to prvenstveno za novo (drugo) razdoblje kumuliranja od 2021. do 2030. godine. Istovremeno, danom stupanja na snagu tog **Zakona** prestao je važiti *Pravilnik o sustavu obveze energetske učinkovitosti („Narodne novine“, br. 41/19)*. Odredbe *Pravilnika o sustavu obveze energetske učinkovitosti*, za potrebe primjene u prvom razdoblju kumuliranja, uvrštene su u **Zakon o energetske učinkovitosti** odnosno uključene su u *Pravilnik o sustavu za praćenje, mjerenje i verifikaciju ušteda energije („Narodne novine“, br. 98/21)*.

Ministarstvo po službenoj dužnosti, rješenjem određuje obvezu uštede energije u kWh za pojedinu godinu, a stranke obveznice su dužne dostavljati izvješće o ostvarenim uštedama Ministarstvu te unositi podatke o provedenim mjerama u SMIV. Ministarstvo će također po službenoj dužnosti rješenjem stranki obveznici odrediti iznos koji je stranka obveznica na ime neostvarene uštede dužna jednokratno uplatiti u Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.

Potrebno je napomenuti kako se obveza određuje opskrbljivaču energije i svim njegovim povezanim osobama koje su opskrbljivači energije prema definiciji iz **Zakona o energetske učinkovitosti**. Povezane osobe smatraju se strankom obveznicom ako kao cjelina ispunjavaju kriterije za nastup obveze uštede energije. U

tablici 4.6.1. prikazane su obveze uštede određene aktivnim opskrbljivačima električne energije⁶⁹, pri čemu treba naglasiti kako obveze nisu izravno proporcionalne prodaji električne energije jer je obveza određena na temelju prodaje svih oblika energije te svaki opskrbljivač može ostvariti određena umanjena obveze određena **Zakonom o energetske učinkovitosti** do iznosa 25% svoje prodaje.

Tablica 4.6.1. Obveza uštede određene aktivnim opskrbljivačima električne energije za 2021. godinu i provedene vlastite mjere

Aktivni opskrbljivač električnom energijom	Obveza [kWh]	Uštede ostvarene vlastitim mjerama [kWh]
HEP ELEKTRA d.o.o.	50.191.214	95.837.086
HEP-Opskrba d.o.o.	58.251.462	10.357.229
PETROL d.o.o.	31.446.275	21.182.038
GEN-I Hrvatska d.o.o.	2.205.743	-
MET Croatia Energy Trade d.o.o.	4.162.000	2.925.600
E.ON Energija d.o.o.	7.041.972	5.157.057
ENNA Opskrba d.o.o.	Društvo nije imalo obvezu uštede u 2021. godini	

Prema očitovanjima koje je HERA dobila od aktivnih opskrbljivača električnom energijom, svi aktivni opskrbljivači električnom energijom, izuzev E.ON Energija d.o.o., koji su bili obveznici u 2021. godini, ispunili su svoje obveze i prijavili ih Ministarstvu. E.ON Energija d.o.o. te povezana trgovačka društava E.ON Plin d.o.o., MOSLAVINA PLIN d.o.o., MONTCOGIM PLINARA d.o.o., KOPRIVNICA OPSKRBA d.o.o., te PLIN PROJEKT d.o.o., zatražili su od Ministarstva drugačiju vremensku raspodjelu ostvarenja kumulativnog cilja.

PETROL d.o.o., GEN-I Hrvatska d.o.o. i MET Croatia Energy Trade d.o.o. za potrebe ispunjavanja svojih obveza kupili su uštede na tržištu.

HEP d.d. i njegova ovisna društva su povezane osobe s aspekta sustava obveze energetske učinkovitosti, pri čemu je HEP d.d. bio nositelj objedinjenog izvješća o ostvarenim uštedama. Ministarstvo je za 2021. godinu ovisnim društvima HEP d.d. odredilo obveze ušteda u ukupnom iznosu od 133 GWh, od toga iznosa 58 GW odnosilo se na HEP-Opkrbu d.o.o. i 50 GWh na HEP ELEKTRO d.o.o., a ostatak na ostala dva opskrbljivača u okviru HEP d.d. (HEP-Plin d.o.o. i HEP-Toplinarstvo d.o.o.). HEP d.d. i ovisna društva u 2021. godini postigli su 161.229.717 kWh ušteda energije, što je više od određene obveze. Za višak ostvarenih ušteda u iznosu od 27.928.303 kWh, HEP d.d. je zatražio od Ministarstva prijenos tih ušteda za ostvarivanje obveze u 2022. godini.

HEP ELEKTRA d.o.o. je ostvarila uštede značajno više u odnosu na svoju pojedinačnu obvezu. Uštede u 2021. godini koje je ostvarila HEP ELEKTRA d.o.o. u iznosu od 95.837.087 kWh ostvarene su na temelju smanjenog prihoda zbog plaćanja solidarne naknade umjesto svojih kupaca i smanjenog prihoda na temelju otpisa na potresom pogođenim područjima (93.523.683 kWh), na temelju web aplikacije „Moj račun“ (2.309.930 kWh) te na temelju edukativnih i informativnih mjera (3.474 kWh). S druge strane, HEP-Opskrba d.o.o. je ostvarila uštede u znatno manjem iznosu od obveze, ali je slijedom preraspodjele ušteda među povezanim osobama ispunila svoje obveze. Uštede u 2021. godini koje je ostvarila HEP-Opskrba d.o.o. u iznosu 10.357.229 kWh ostvarene su na temelju smanjenog prihoda zbog plaćanja solidarne naknade umjesto svojih kupaca i smanjenog prihoda na temelju otpisa na potresom pogođenim područjima (6.233.160 kWh), na temelju web aplikacije „Moj račun“ (1.024.901 kWh), na temelju edukativnih i informativnih mjera (2.932.524 kWh) te drugih mjera (166.645 kWh).

Bitno je istaknuti kako su HEP ELEKTRA d.o.o. i HEP-Opskrba d.o.o. postigli značajni iznos uštede na temelju smanjenog prihoda zbog plaćanja solidarne naknade umjesto svojih kupaca i smanjenog prihoda na temelju otpisa na potresom pogođenim područjima u skladu s člankom 19. *Pravilnika o sustavu za praćenje, mjerenje i verifikaciju ušteda energije*.

S aspekta razvoja maloprodajnog tržišta električne energije, a imajući u vidu kako opskrbljivači električnom energijom mogu ulagati izravno u mjere energetske učinkovitosti kod krajnjih kupaca (uključujući mjere koje

⁶⁹ U 2021. godini aktivno je bilo 7 opskrbljivača od ukupno 12 subjekata s dozvolom za opskrbu električnom energijom.

zahtijevaju znatna ulaganja), **Zakonom o energetskej učinkovitosti** propisano je da stranke obveznice, pri ispunjavanju svoje obveze energetske učinkovitosti, ne smiju stvarati prepreke svojim kupcima vezano uz prelazak k drugom opskrbljivaču energijom. HERA za sada nije zaprimila niti jedan prigovor po ovom pitanju. Prema **Zakonu o energetskej učinkovitosti**, mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti ostvarene u prijenosu i distribuciji električne energije smatraju se alternativnim mjerama politike za postizanje dijela obveznog kumulativnog cilja ušteda energije. Također, HOPS i HEP-ODS dužni su takve mjere za poboljšanje energetske učinkovitosti unositi u SMIV.

NECP odnosno *Desetogodišnji plan razvoja prijenosne mreže 2022. – 2031., s detaljnom razradom za početno trogodišnje i jednogodišnje razdoblje* te *Desetogodišnji plan razvoja distribucijske mreže 2022. – 2031., s detaljnom razradom za početno trogodišnje i jednogodišnje razdoblje*, sadrže mjere koje će HOPS i HEP-ODS provoditi u navedenim razdobljima kao alternativne mjere.

U 2021. godini, HOPS je za potrebe unosa podataka u SMIV izradio sljedeće:

- Metodologiju za izračun ušteda energije u prijenosnoj mreži iz tipskih mjera poboljšanja energetske učinkovitosti,
- Elaborat o uštedama energije ostvarenima zamjenom vodiča na DV 220 kV Zakučac-Konjsko,
- Elaborat o uštedama energije ostvarenima zamjenom energetskog transformatora u TS 400/110/30 kV Tumbri,
- Elaborat o uštedama energije ostvarenima zamjenom vodiča na DV 110 kV Bilice-TS Velika Glava i
- Elaborat o uštedama energije ostvarenima uvođenjem VVC procesnog sustava minimiziranjem gubitaka radne snage prijenosne mreže.

HEP-ODS je pokrenuo aktivnosti s ciljem da se identificiraju alternativne mjere te osmisli i odredi postupak izračuna ušteda energije (smanjenja gubitaka električne energije). Prema navodima HEP-ODS-a, u dogovoru s Ministarstvom razmatra se unos alternativnih mjera u posebne web obrasce SMIV-a. HEP-ODS je najavio da će se unos alternativnih mjera energetske učinkovitosti u SMIV provesti tijekom 2022. godine.

Uz navedeno, u 2021. godini HEP-ODS je proveo i u SMIV unio ukupno 59 provedenih pojedinačnih mjera koje se odnose na zgrade i transportna sredstva (koje koristi HEP-ODS). Od ukupno 59 mjera, 47 mjera odnosi na zgrade, a 12 mjera se odnosi na transportna sredstva.

Neovisno o uštedama koje se provode u okviru sustava energetske uštede i alternativnim mjerama, kao što je prije opisano, energetski subjekti mogu provoditi mjere energetske učinkovitosti radi ostvarivanja drugih ciljeva. U tablici 4.6.2. prikazani su podaci o uštedama energije i uštedama emisija ugljičnog dioksida (CO₂) koje su pojedini energetski subjekti ostvarili po pojedinim vrstama mjera te ukupno u 2021. godini. Tablica prikazuje podatke samo za one energetske subjekte s dozvolom za obavljanje energetske djelatnosti određenih **Zakonom o tržištu električne energije** koji su proveli i upisali mjere u SMIV kojeg vodi Ministarstvo odnosno Nacionalno koordinacijsko tijelo za energetske učinkovitost (NKT) pri Ministarstvu. Među prikazanim subjektima nalazi se samo jedan energetski subjekt s dozvolom za proizvodnju električne energije od njih 69 (na kraju 2021. godine), jedan trgovac električnom energijom od njih 31 te tri opskrbljivača električnom energijom od njih 12. Sveukupne uštede energije tih subjekata iznose 144,83 GWh i 9.234 tone emisija CO₂.

Tablica 4.6.2. Podaci o ostvarenim uštedama energije i uštedama emisija CO₂ pojedinih energetskih subjekata, prema mjerama za uštede energije

Energetski subjekt	HEP - Opskrba d.o.o.	HEP-ELEKTRA d.o.o.	MET Croatia Energy Trade d.o.o.	E.ON Energija d.o.o.	PETROL*	HEP-Proizvodnja d.o.o.	HEP d.d.	HOPS	HEP-ODS
Mjera									
Uštede energije [kWh]									
Mjere u industriji (I99)	-	-	-	-	10.204.996	-	6.699.409	-	-
Instalacija ili zamjena javne rasvjete (M12)	-	-	-	-	1.267.490	-	-	-	-
Uvođenje naprednih mjernih sustava za nadzor potrošnje (M24)	-	-	-	645.451	-	-	669.108	-	-
Instalacija dizalica topline (M13)	-	-	-	-	-	-	-	-	1.227.011
Instalacija ili zamjena sustava za grijanje i PTV (M4)	-	-	-	-	-	-	-	-	385.576
Zamjena postojećih i kupovina novih vozila (T1)	-	-	-	-	-	-	-	-	487.217
Mjera nedefinirana u metodologiji (M99)	6.244.679	93.523.683	-	-	-	6.846	4.702.341	-	-
Mjere u ostalim sektorima (O99)	3.945.906	2.309.930	-	-	-	-	-	4.566.654	-
Ostale mjere	166.644	3.474	2.925.600	4.511.606	-	-	196.215	-	135.451
Ukupno:	10.357.229	95.837.087	2.925.600	5.157.057	11.472.486	6.846	12.267.073	4.566.654	2.235.255
Uštede emisija CO ₂ [t]									
Ukupno (sve mjere):	613	763	802	949	202	1	4.528	726	650

* Dio mjera koje je Petrol ostvario razdijeljen je na mjere provedene u sektoru električne energije te sektoru plina i nafte.

Izvor: Ministarstvo (SMIV), opskrbljivači, HERA

Tablica 4.6.3. i tablica 4.6.4. prikazuju uštede energije i emisija ugljičnog dioksida koje su energetski subjekti iz tablice 4.6.2. ostvarili u sektorima (zgradarstvo, transport i industrija) za koje se veže velika potrošnja energije. Prema tim tablicama vidljivo je da je najviše ušteda ostvareno u sektoru zgradarstva (116 GWh ili 80,4%). Iako bi to bilo očekivano s obzirom na to da sektor zgradarstva i inače ima značajan potencijal ušteda, ipak najveći dio, gotovo 100 GWh ušteda, određen je na temelju smanjenog prihoda zbog plaćanja solidarne naknade umjesto svojih kupaca i smanjenog prihoda na temelju otpisa na potresom pogođenim područjima. Upravo zato su iznosi ušteda u emisijama CO₂ znatno manji, a struktura ušteda u emisijama CO₂ odgovara stvarno provedenim mjerama.

Tablica 4.6.3. Podaci o ostvarenim uštedama energije nositelja obveza uštede energije u 2021. godini prema sektorima potrošnje

Nositelj obveze uštede energije iz sektora električne energije	Ušteda energije [kWh]	Ušteda energije po sektorima [kWh]			
		zgradarstvo	transport	industrija	drugo
HEP – Opskrba d.o.o.	10.357.229	6.397.144	14.179	-	3.945.906
HEP-ELEKTRA d.o.o.	95.837.087	93.527.157	-	-	2.309.930
PETROL d.o.o.	11.472.486	1.267.490	-	10.204.996	-
MET Croatia Energy Trade d.o.o.	2.925.600	2.925.600	-	-	-
E.ON Energija d.o.o.	5.157.057	5.157.057	-	-	-
HOPS	4.566.654	-	-	-	4.566.654
HEP-ODS	2.235.255	1.748.038	487.217	-	-
HEP-Proizvodnja	6.846	6.846	-	-	-
HEP d.d.	12.267.073	5.425.720	-	6.841.353	-
Ukupno:	144.825.287	116.455.052	501.396	17.046.349	10.822.490

Izvor: Ministarstvo (SMIV), opskrbljivači

Tablica 4.6.4. Podaci o ostvarenim uštedama emisija CO₂(t) nositelja obveza uštede energije u 2021. godini prema sektorima potrošnje električne energije

Nositelj obveze uštede energije iz sektora električne energije	Ušteda emisija CO ₂ [t]	Uštede emisija CO ₂ po sektorima [t]			
		zgradarstvo	transport	industrija	drugo
HEP – Opskrba d.o.o.	613	50	4	-	559
HEP-ELEKTRA d.o.o.	763	1	-	-	762
PETROL d.o.o.	202	202	-	-	-
MET Croatia Energy Trade d.o.o.	802	802	-	-	-
E.ON Energija d.o.o.	949	949	-	-	-
HOPS	726	-	-	-	726
HEP-ODS	650	520	130	-	-
HEP-Proizvodnja	1	1	-	-	-
HEP d.d.	4.528	1.933	-	2.595	-
Ukupno:	9.234	4.458	134	2.595	2.047

Izvor: Ministarstvo (SMIV), opskrbljivači

5 PRIRODNI PLIN

5.1 Uređenje zakonskog okvira za prirodni plin

Pravni okvir plinskog sektora i tržišta plina u Republici Hrvatskoj čine **Zakon o energiji, Zakon o regulaciji energetskih djelatnosti, Zakon o tržištu plina, Zakon o terminalu za ukapljeni prirodni plin** te podzakonski propisi koji su doneseni temeljem navedenih zakona.

HERA je tijekom 2021. godine i početkom 2022. godine, s ciljem kontinuiranog unapređivanja funkcioniranja tržišta plina u Republici Hrvatskoj, donijela sljedeće:

- *Izmjene Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za transport plina,*
- *Izmjene i dopune Općih uvjeta opskrbe plinom,*
- *Izmjene i dopune Mrežnih pravila plinskog distribucijskog sustava,*
- *Izmjene i dopune Metodologije utvrđivanja cijene nestandardnih usluga za transport plina, distribuciju plina, skladištenje plina, prihvati i otpremu ukapljenog prirodnog plina i javnu uslugu opskrbe plinom i*
- *Izmjene i dopune Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu.*

Izmjene Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za transport plina („Narodne novine“, br. 79/20 i 36/21)

HERA je u travnju 2021. godine donijela *Izmjene Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za transport plina* (dalje: *Izmjene Metodologije*). Obzirom da je operator transportnog sustava PLINACRO d.o.o. u veljači 2021. godine započeo s obračunom naknade za korištenje transportnog sustava prema formuli iz prethodno važeće *Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za transport plina*, prema kojoj je uočeno da je obračun naknade primjenom rezervne cijene za ugovoreni unutardnevni stalni standardni kapacitetni proizvod rezultirao time da korisnik koji je ugovorio nominalno viši iznos satnog kapaciteta na kraći broj sati plaća nižu naknadu od onog korisnika koji je ugovorio niži iznos satnog kapaciteta na dulji broj sati u danu, a za sumarno jednak iznos ugovorenog kapaciteta transportnog sustava u danu.

Kako bi korisnici transportnog sustava, neovisno o dinamici i broju ugovorenih sati unutar plinskog dana, za isti dnevni ugovoreni kapacitet snosili jednak trošak korištenja transportnog sustava, *Izmjenom Metodologije* propisana je izmijenjena formula kojom se izračunava rezervna cijena za ugovoreni unutardnevni stalni standardni kapacitetni proizvod. *Izmjenom Metodologije* osigurava se troškovna objektivnost u korištenju transportnog sustava te se potiče optimalno ravnomjerno korištenje unutardnevnog kapaciteta s ciljem sprječavanja satnog ugovornog zagušenja, a koje bi za posljedicu zahtijevalo uvođenje više razine množitelja za unutardnevne standardne kapacitetne proizvode.

Izmjene i dopune Općih uvjeta opskrbe plinom („Narodne novine“, br. 50/18, 88/19, 39/20 i 100/21)

Izmjene i dopune Općih uvjeta opskrbe plinom koje je HERA donijela u rujnu 2021. godine u najvećoj mjeri odnose se na unaprjeđenje odredbi iz cjelina pružanja informacija dionicima na tržištu plina putem ROMM-a, standardne kvalitete plina i uvjeta obračuna i naplate isporučenog plina temeljem GCV-a.

Kako bi se dionicima na tržištu plina povećala raspoloživost informacija propisano je pravo pristupa voditelju bilančne skupine mjesečnom izvještaju o ukupnoj potrošnji plina krajnjih kupaca koji su posredni članovi njegove bilančne skupine, iskazano po opskrbljivaču plinom, te raspodijeljeno na grupe obračunskih mjernih mjesta ovisno o razdoblju očitavanja potrošnje. Također, propisani su novi podaci koji se vode u ROMM-u, koji će služiti u svrhu unaprjeđenja pružanja informacija dionicima na tržištu plina i koji će po eventualnom budućem unaprjeđenju ROMM-a ujedno predstavljati podatke potrebne za obračun energije plina temeljem podataka u ROMM-u.

Kao parametar standardne kvalitete plina od 1. listopada 2021. godine uveden je metanski broj, a također su podešene minimalna i maksimalna razina gornje i donje ogrjevne vrijednosti te gornjeg i donjeg Wobbe indeksa, kao i minimalna razina relativne gustoće.

Izmjenama i dopunama Općih uvjeta opskrbe plinom u dijelu odredbi vezanih uz uvjete obračuna i naplate isporučenog plina temeljem GCV-a, propisan je prelazak na obračun isporučenog plina korištenjem gornje umjesto donje ogrjevne vrijednosti od 1. listopada 2022. godine.

Izmjene i dopune Mrežnih pravila plinskog distribucijskog sustava („Narodne novine“, br. 50/18, 88/19, 36/20 i 100/21)

Izmjene i dopune Mrežnih pravila plinskog distribucijskog sustava („Narodne novine“, br. 100/21) koje je HERA donijela u rujnu 2021. godine u najvećoj mjeri odnose se na unaprijeđenje odredbi o pružanju informacija dionicima na tržištu plina putem ROMM-a, uvjeta obračuna i naplate isporučenog plina temeljem GCV-a, opremanja obračunskih mjernih mjesta (dalje: OMM-a) sa specifičnom potrošnjom s opremom za dnevno mjerenje, nabave plina za pokrivanje gubitaka plina u distribucijskom sustavu i naknada za potrošnju plina bez važećeg ugovora o opskrbi plinom.

Propisano je da se podatak o očitavanju dostavlja i operatoru tržišta plina, odnosno u ROMM s primjenom od 1. studenog 2021. godine. Za primjenu obračuna energije plina pri GCV, propisan je faktor korekcije obujma plina za preračunavanje obujma plina pri standardnim uvjetima (apsolutni tlak plina 1,01325 bar i temperatura plina 15°C) na obujam plina pri normalnim uvjetima (apsolutni tlak plina 1,01325 bar i temperatura plina 0°C) s primjenom od 1. listopada 2022. godine.

Nadalje, propisana je obveza operatoru tržišta plina da svake godine do 1. veljače označi u ROMM-u OMM sa specifičnom potrošnjom te da operator distribucijskog sustava takva OMM opremi sa opremom za dnevno mjerenje najkasnije do 31. prosinca iste godine. Iznimno je propisana obveza operatoru tržišta plina da u roku od 7 dana od stupanja na snagu *Izmjena i dopuna Mrežnih pravila plinskog distribucijskog sustava* (23. rujna 2021.) označi u ROMM-u OMM sa specifičnom potrošnjom te da operatori distribucijskog sustava takva OMM opreme s opremom za dnevno mjerenje najkasnije do 30. rujna 2022. godine.

Izmjenama i dopunama Mrežnih pravila plinskog distribucijskog sustava u dijelu odredbi nabave plina za pokrivanje gubitaka plina u distribucijskom sustavu propisano je da operator distribucijskog sustava, odnosno operator zatvorenog distribucijskog sustava, kupuje plin za pokrivanje gubitaka plina u distribucijskom sustavu na tržištu, na temelju ugovora o opskrbi plinom kojeg sklapa s opskrbljivačem plinom odabranim na temelju natječaja za nabavu plina. Također, propisano je postupanje u slučajevima raskida ili prestanka ugovora o opskrbi plinom, a kada krajnji kupac nije omogućio obustavu isporuke plina, da operator distribucijskog sustava ima pravo naplatiti krajnjem kupcu naknadu za potrošnju plina bez ugovora o opskrbi plinom.

Izmjene i dopune Metodologije utvrđivanja cijene nestandardnih usluga za transport plina, distribuciju plina, skladištenje plina, prihvati i otpremu ukapljenog prirodnog plina i javnu uslugu opskrbe plinom („Narodne novine“, br. 48/18, 25/19, 134/21 i 9/22)

Izmjenama i dopunama Metodologije utvrđivanja cijene nestandardnih usluga za transport plina, distribuciju plina, skladištenje plina, prihvat i otpremu ukapljenog prirodnog plina i javnu uslugu opskrbe plinom („Narodne novine“, br. 134/21) (dalje: *Izmjena i dopuna Metodologije*) koje je HERA donijela u prosincu 2021. godine, popis nestandardnih usluga operatora terminala za UPP usklađuje se s *Pravilima korištenja terminala za ukapljeni prirodni plin* („Narodne novine“, broj 87/21). Naime, terminal za UPP započeo je s operativnim radom 1. siječnja 2021. godine te je nakon početnog razdoblja komercijalnog rada terminala bilo potrebno uskladiti tada važeća *Pravila korištenja terminala za ukapljeni prirodni plin* („Narodne novine“, broj 60/18, 39/20 i 136/20) sa novonastalim okolnostima. S tim u vezi, operator terminala za UPP je 30. srpnja 2021. godine donio nova *Pravila korištenja terminala za ukapljeni prirodni plin* kojima su, među ostalim, definirane nove nestandardne usluge, a koje se prvenstveno odnose na ponovni pretovar UPP-a s plutajuće jedinice za prihvat, skladištenje i uplinjavanje UPP-a u kamion za prijevoz UPP, odnosno u brod za prijevoz UPP-a, te provođenje izvanredne inventure zatražene od korisnika i zamjena termina dolaska brodova za prijevoz UPP-a. Isto tako, u skladu s novim *Pravilima korištenja terminala za ukapljeni prirodni plin* pojedine nestandardne usluge brisane su kao suvišne. Stoga se *Izmjenama i dopunama Metodologije* usklađuje popis nestandardnih usluga s novim *Pravilima korištenja terminala za ukapljeni prirodni plin* na način da se propisuju nove nestandardne usluge, kao i broj „radnik/sati“ potreban za izvršavanje propisanih nestandardnih usluga.

Osim navedenog, *Izmjenama i dopunama Metodologije* uvodi se opis izračuna ili pojašnjenja nestandardnih usluga kao sastavni dio svih priloga u *Metodologiji*, a koji su do sada bili prikazani na donesenim i objavljenim cjenicima nestandardnih usluga svih pružatelja usluga i na taj način se i primjenjivali.

U pogledu donošenja odluke kojom se utvrđuje cjenik nestandardnih usluga za pružatelje nestandardnih usluga, HERA je cijene nestandardnih usluga za operatore distribucijskog sustava, opskrbljivače u obvezi javne

usluge i operatora sustava skladišta plina u skladu s člankom 6. *Metodologije* utvrdila u 2021. godini (godina T-1), za godine regulacijskog razdoblja 2022. – 2026. Isto tako, s obzirom na definiranje novih nestandardnih usluga za operatora terminala za UPP, *Izmjenama i dopunama Metodologije* propisano je donošenje nove odluke kojom se utvrđuje cjenik nestandardnih usluga za operatora terminala za UPP za preostale godine prvog regulacijskog razdoblja 2022. – 2025.

Nadalje, s obzirom na to da je HERA u srpnju 2020. godine donijela novu *Metodologiju utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za transport plina* kojom je propisano da treće regulacijsko razdoblje za operatora transportnog sustava započinje 1. siječnja 2021. godine, a završava 31. prosinca 2025., *Izmjenama i dopunama Metodologije* propisuje se da HERA odluku kojom se utvrđuje cjenik nestandardnih usluga za operatora transportnog sustava iznimno donese za preostale godine trećeg regulacijskog razdoblja 2022. – 2025., budući da je za 2021. godinu u primjeni cjenik nestandardnih usluga operatora transportnog sustava za regulacijsko razdoblje 2017. – 2021.

Izmjene i dopune Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu („Narodne novine“, br. 108/20 i 20/22)

S obzirom na aktualnu situaciju višestrukog porasta cijena na europskim veleprodajnim tržištima plina, što je rezultiralo porastom prodajnih cijena plina za krajnje kupce koji nisu iz kategorije kućanstvo od zadnjeg tromjesečja 2021. godini izvan granica raspona cijene zajamčene opskrbe predviđenih prethodno važećom *Metodologijom utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu* („Narodne novine“, br. 108/20), HERA je u veljači 2022. godine donijela *Izmjene i dopune Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu* („Narodne novine“, br. 20/22) (dalje: *Izmjene i dopune Metodologije*). *Izmjenama i dopunama Metodologije* propisan je novi način određivanja krajnje cijene zajamčene opskrbe za krajnje kupce koji nisu kućanstvo, na način da ona većom dinamikom, odnosno na tromjesečnoj razini, odražava aktualna tržišna kretanja. Slijedom navedenih *Izmjena i dopuna Metodologije*, što predstavlja promijenjene uvjete obavljanja zajamčene opskrbe u odnosu na dosadašnje uvjete, pristupilo se provedbi javnog natječaja kojim bi se odabrao novi zajamčeni opskrbljivač plinom.

Izmjene i dopune Pravila korištenja sustava skladišta plina („Narodne novine“, br. 50/18, 26/20 i 58/21)

Operator sustava skladišta plina Podzemno skladište plina d.o.o. je, uz suglasnost HERA-e, u svibnju 2021. godine donio *Izmjene i dopune Pravila korištenja sustava skladišta plina* („Narodne novine“, br. 58/21) (dalje: *Izmjene i dopune Pravila*). *Izmjenama i dopunama Pravila* se propisuju izmjene postupka raspodjele skladišnih kapaciteta za razdoblje nakon 1. travnja 2022. godine, i to kroz postupak aukcije koji se provodi temeljem zaprimljenih zahtjeva prema slijedećim pravilima: osnovni element za raspodjelu SBU-a je aukcijska premija koja predstavlja postotno povećanje iznosa tarifne stavke za SBU, zaokruženo na dva decimalna mjesta. U postupku raspodjele SBU-a svaka skladišna godina se razmatra kao zasebna aukcija i podnositelj zahtjeva može sudjelovati s jednim ili više zahtjeva. Prednost u dodjeli SBU-a ima zahtjev u kojem je ponuđena najveća aukcijska premija (bez obzira na broj zahtijevanih SBU-a), a po završetku aukcije određuje se rezultirajuća aukcijska premija koja predstavlja premiju iz najniže rangiranog zahtjeva kojemu je SBU dodijeljen, a koja se primjenjuje za pojedinu skladišnu godinu na sve podnositelje kojima je SBU raspodijeljen.

Izmjenama i dopunama Pravila se zbog izmjene modela raspodjele SBU-a, dodatno definira izmjena roka za objavu raspoloživih kapaciteta za pojedinu skladišnu godinu na način da će operator sustava skladišta plina na svojoj mrežnoj stranici poziv za dostavu zahtjeva objaviti u razdoblju od 1. travnja do 20. svibnja tekuće skladišne godine. Izmijenjen je i rok za dostavu zahtjeva za rezervaciju kapaciteta na godišnjoj i višegodišnjoj razini na način da je rok za zaprimanje zahtjeva na adresi operatora sustava skladišta plina najkasnije do 20. dana od dana objave poziva za dostavu zahtjeva. Iznos jamstva za ozbiljnost ponude definiran je na način da njegova osnova više nije postotak od vrijednosti usluge skladištenja plina nego su određeni apsolutni iznosi ovisno o broju traženih SBU-a za sve skladišne godine za koje se podnosi zahtjev. *Izmjenama i dopunama Pravila* također je izmijenjen rok za dostavu obavijesti o broju dodijeljenih SBU-a i rezultirajućoj aukcijskoj premiji za svaku skladišnu godinu na način da operator sustava skladišta plina, nakon provedenog postupka raspodjele SBU-a, obavještava podnositelje zahtjeva najkasnije 15 dana od roka za dostavu zahtjeva, dok ugovor s pripadajućom potvrdom o ugovorenoj usluzi operator sustava skladišta plina dostavlja u roku 10 dana od dostave obavijesti o broju dodijeljenih SBU-a.

Pravila korištenja terminala za ukapljeni prirodni plin („Narodne novine“, br. 87/21)

Operator terminala za UPP, LNG HRVATSKA d.o.o. je, uz suglasnost HERA-e, u srpnju 2021. godine donio *Pravila korištenja terminala za ukapljeni prirodni plin* (dalje: *Pravila*). *Pravilima* se u bitnome propisuje postupak ugovaranja usluge prihvata i otpreme UPP-a s ciljem pojednostavljivanja samog postupka ugovaranja s jedne strane, te zaštite interesa operatora terminala za UPP s druge strane. Naime, izmijenjena je procedura podnošenja zahtjeva za raspodjelu kapaciteta u godišnjem postupku ugovaranja usluga prihvata i otpreme UPP-a, koji se podnosi zajedno s jamstvom za raspodjelu kapaciteta, i to u obliku novčanog pologa ili bezuvjetne i neopozive bankarske garancije, te je detaljno razrađen postupak ugovaranja usluga terminala za UPP, od podnošenja zahtjeva za raspodjelu kapaciteta do potpisa ugovora o korištenju terminala za UPP, odnosno ugovora o zajedničkom korištenju terminala za UPP i vraćanja jamstva za raspodjelu kapaciteta. Novim poglavljem u *Pravilima* – „Ponovni pretovar UPP-a s plutajuće jedinice za prihvata, skladištenje i uplinjavanje UPP-a u brod za prijevoz UPP-a odnosno u kamion za prijevoz UPP-a“, se propisuje način korištenja nestandardnih usluga terminala za UPP, te detaljnije uređuju međusobna prava i obveze korisnika tih usluga i operatora terminala za UPP.

Također, *Pravilima* je propisano da se politika raspodjele prirodnog plina (Prilog II *Pravila*), kojom se utvrđuju načela računanja prirodnog plina dostupnog na terminalu za UPP, izdvaja iz *Pravila* u zaseban dokument koji će operator terminala za UPP, LNG HRVATSKA d.o.o. objavljivati na svojim mrežnim stranicama.

Izmjene i dopune Mrežnih pravila transportnog sustava („Narodne novine“, br. 50/18, 31/19, 89/19, 36/20 i 106/21)

Operator transportnog sustava, PLINACRO d.o.o. je, uz suglasnost HERA-e, u rujnu 2021. godine donio *Izmjene i dopune Mrežnih pravila transportnog sustava* („Narodne novine“, br. 106/21), kojima su se dopunile i mijenjale odredbe vezane uz praćenje kvalitete plina u transportnom sustavu, ugovaranje kapaciteta, mjerna pravila i izvještaje o izmjenjenim količinama plina na način da se donja ogrjevna vrijednost plina (*engl. Net calorific value of gas* – NCV) zamjenjuje GCV-om.

Također, *Izmjenama i dopunama Mrežnih pravila transportnog sustava* brisane su odredbe vezane uz nestandardnu uslugu korištenja prekidivog kapaciteta smanjene prekidivosti na interkonekciji HR-HU, a koje se više ne primjenjuju te je propisana primjena GCV-a počevši od 1. listopada 2022. godine.

Dekarbonizacijski paket i mjere Europske Komisije za cjenovno pristupačnu, sigurnu i održivu energiju

EK je 15. prosinca 2021. godine donijela prijedloge zakonodavnih akata za dekarbonizaciju europskog tržišta plina kojim se olakšava uvođenje plinova iz obnovljivih izvora i plinova s niskim emisijama ugljika u plinski sustav, promičući korištenje vodika i smanjenje emisija metana uz osiguravanje energetske sigurnosti za sve građane Europske unije. Prijedlog paketa akata sadržava:

- 1) *Prijedlog Direktive EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište plinova iz obnovljivih izvora i prirodnih plinova i vodika COM 2021/0425,*
- 2) *Prijedlog Uredbe EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o unutarnjim tržištima plinova iz obnovljivih izvora i prirodnih plinova te vodika (preinaka) COM 2021/0424 i*
- 3) *Prijedlog Uredbe EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o smanjenju emisije metana u energetskog sektoru COM 2021/0423.*

Kako bi se smanjile emisije stakleničkih plinova za najmanje 55% do 2030. godine u odnosu na vrijednosti u 1990. godini, i kako bi Europa postala prvi klimatski neutralan kontinent do 2050. godine, potrebno je dekarbonizirati potrošnju energije u Europskoj Uniji. Navedeni paket treba pridonijeti ostvarenju tog cilja.

Mjerama i ovoga paketa trebaju se stvoriti uvjeti za prelazak s korištenja fosilnog prirodnog plina na korištenje plinova iz obnovljivih izvora i plinova s niskim emisijama ugljika, konkretno na biometan i vodik. Jedan od glavnih ciljeva je uspostava tržišta vodika te stvaranje okruženja pogodnog za ulaganja i omogućavanje razvoja namjenske infrastrukture. Predlaže se da se tržišna pravila primjenjuju u dvije faze, prije i nakon 2030. godine, a teme koje su posebice obrađene u prijedlozima su:

- pristup infrastrukturi za vodik,
- razdvajanje djelatnosti proizvodnje i transporta vodika te
- određivanje tarifa.

S ciljem promicanja razvoja namjenske infrastrukture za vodik, prekogranične koordinacije i izgradnje mreže interkonekcijskih vodova predlaže se uspostava nove upravljačke strukture u obliku Europske mreže mrežnih operatora za vodik (ENNOH).

Prijedlozima se predviđa da se nacionalni planovi razvoja mreže trebaju temeljiti na zajedničkom scenariju za električnu energiju, plin i vodik. Takvi planovi razvoja trebali bi biti usklađeni s nacionalnim energetskim i klimatskim planovima i s desetogodišnjim planom razvoja mreže na razini Europske unije. U svoje planove razvoja operatori plinskih sustava moraju uključiti i informacije o infrastrukturi koja se može staviti izvan pogona ili prenamijeniti, a uvodi se i odvojeno izvještavanje o razvoju mreže vodika kako bi se osiguralo da se izgradnja sustava za vodik temelji na realnim previđanjima potražnje.

Da bi se olakšao pristup postojećem plinskom sustavu za plinove iz obnovljivih izvora i plinove s niskim emisijama ugljika, novim pravilima ukidaju se tarife za prekogranične interkonekcije i smanjuju tarife na točkama utiskivanja plina u plinski sustav. Novim se pravilima ujedno uspostavlja sustav certificiranja plinova s niskim emisijama ugljika kako bi se dovršio rad započet s certificiranjem plinova iz obnovljivih izvora u okviru *Direktive (EU) 2018/2001 Europskog Parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora* (dalje: *Direktiva o energiji iz obnovljivih izvora*). Kako bi se izbjeglo da Europa ostane ovisna o fosilnom prirodnom plinu te kako bi se otvorilo više prostora za čiste plinove na europskom tržištu plina, EK predlaže da se dugoročni ugovori za nesmanjenu uporabu fosilnog prirodnog plina ne produlje nakon 2049. godine.

Još jedan od prioriteta dekarbonizacijskog paketa jest jačanje položaja i zaštita potrošača. Slično kao i na tržištu električne energije, krajnji kupci na tržištu plina moći će lakše promijeniti opskrbljivače koristeći se alatima za usporedbu cijena pomoću kojih će dobiti točne, poštene i transparentne informacije o obračunu plina, a također bi trebali imati bolji pristup svojim podacima potrošnje plina uz korištenje pametnih tehnologija. U budućnosti bi krajnji kupci trebali imati mogućnost umjesto fosilnih goriva odabrati plinove iz obnovljivih izvora i plinove s niskim emisijama ugljika.

Ovi prijedlozi, zajedno sa zakonodavnim paketom predstavljanim 14. srpnja 2021. tzv. „Spremni za 55%“ i revizijom *Direktive (EU) 2018/844 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o izmjeni Direktive 2010/31/EU o energetskim svojstvima zgrada i Direktive 2012/27/EU o energetske učinkovitosti* koja je također predstavljena sredinom prosinca, važan su korak u dekarbonizaciji Europe te će svakako pridonijeti smanjenju emisija stakleničkih plinova za najmanje 55% do 2030. godine i postizanju klimatske neutralnosti do 2050. godine.

U ožujku 2022. godine EK je donijela inicijativu pod nazivom *REPowerEU* za zajedničku europsku akciju za cjenovno pristupačnu, sigurnu i održivu energiju. Tom inicijativom EK je predložila nacrt plana prema kojem bi Europa postala neovisna o ruskim fosilnim gorivima znatno prije 2030. godine.

U predmetnom dokumentu nalazi se niz mjera kao odgovor na sve veće cijene energije u Europskoj Uniji, kao i za obnovu zaliha plina za sljedeću zimu. Uz *REPowerEU* nastojat će se diversificirati opskrba plinom i ubrzati uvođenje plinova iz obnovljivih izvora u proizvodnju toplinske i električne energije. Predviđa se da će se tim mjerama potražnja Europske Unije za ruskim plinom smanjiti za dvije trećine prije kraja 2022. godine.

Paket instrumenata za cijene energije kojeg je u listopada 2021. godine donijela EK pomogao je državama članicama da ublaže utjecaj visokih cijena na ugrožene kupce te je i dalje važan okvir za nacionalne mjere. S inicijativom *REPowerEU* EK predstavlja dodatne smjernice kojima se daje mogućnost reguliranja cijena u iznimnim okolnostima i utvrđuje kako države članice mogu preraspodijeliti prihode u energetskom sektoru odnosno od trgovanja emisijama na krajnje kupce. Pravilima EU-a o državnim potporama državama članicama omogućuje se i da pruže kratkoročnu potporu trgovačkim društvima pogođenima visokim cijenama energije pomažući im u smanjenju izloženost nestabilnosti cijena energije u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju.

Nastavno na navedenu inicijativu iz ožujka 2022. godine, EK je 23. ožujka 2022. godine pokrenula zakonodavnu proceduru donošenja *Uredbe o izmjeni Uredbe 2017/1938 u vezi s mjerama za očuvanje sigurnosti opskrbe plinom COM(2022) 135*.

Predloženom *Uredbom* obuhvaćene su sljedeće teme:

- popunjenost skladišta plina,
- 100%-tni popust tarifa na ulazima i izlazima iz skladišta te
- certificiranje operatora sustava skladišta plina.

U vezi s popunjenosti skladišta plina, EK predlaže obvezu države članice za minimalnu popunjenost skladišta kako bi se osigurala sigurnost opskrbe plinom u Europskoj uniji prije početka zime. Država članica na čijem teritoriju se nalazi skladište plina mora osigurati popunjenost od barem 80% do 1. studenog 2022. godine, dok taj postotak za 2023. godinu i sve naredne godine iznosi 90%.

EK smatra da bi utiskivanje plina trebalo započeti već u travnju 2022., kako bi se na što je moguće manju mjeru svela nesigurnost opskrbe u sljedećoj plinskoj godini. Kako bi se izbjegla pojava uskih grla tijekom perioda utiskivanja, EK predlaže uvođenje određenih poticaja za tržišne sudionike u vidu financijske potpore ili kompenzacijskog mehanizma. Državama članicama ostavljeno je da same odluče na koji način i koga će stimulirati na popunjavanje skladišta. Budući da je na državama članicama EU-a obveza i odgovornost za stanje popunjenosti skladišta plina, one mogu nametnuti i određene kazne za neispunjavanje obveze punjenja skladišta.

Mjere koje će biti usvojene od strane države članice EU-a moraju biti ograničene isključivo na postizanje cilja popunjenosti skladišta te moraju biti jasno definirane, transparentne, proporcionalne, nediskriminirajuće i provjerljive. Odabranim mjerama ne smije se neopravdano narušavati tržišno natjecanje ili učinkovito funkcioniranje unutarnjeg tržišta plina niti ugrožavati sigurnost opskrbe plinom drugih država članica ili Europske unije u cjelini.

EK pretpostavlja da će situacija u ljetu 2022. godine biti takva da će cijene plina biti visoke te stoga skladištenje plina tržišnim sudionicima neće biti ekonomski isplativo. Zbog toga EK predlaže i 100% popust na tarife na ulazima i izlazima iz skladišta plina kako bi potaknuli tržišne sudionike da što više koriste skladište.

EK naglašava da su skladišta plina kritična infrastruktura i zbog toga propisuje obvezni postupak certificiranja operatora skladišta za one operatore sustava skladišta plina koji upravljaju skladišnim objektima kapaciteta većih od 3,5 TWh i koji su bili popunjeni 31. ožujka 2021. godine i 31. ožujka 2022. godine na razini koji je u prosjeku bio manji od 30% njihova maksimalnog kapaciteta.

Uredba bi trebala stupiti na snagu dovoljno rano kako bi bila primjenjiva u drugoj polovici 2022. godine jer se kao prva kontrolna točka popunjenosti skladišta navodi 1. kolovoz 2022. godine.

5.2 Regulirane mrežne djelatnosti u sektoru prirodnog plina

5.2.1 Transport plina

Transport plina je regulirana energetska djelatnost koja se obavlja kao javna usluga. Operator plinskog transportnog sustava Republike Hrvatske je energetski subjekt PLINACRO d.o.o., Zagreb, koji je u vlasništvu Republike Hrvatske. HERA je energetskom subjektu PLINACRO d.o.o. 23. srpnja 2021. godine izdala *Rješenje o izdavanju certifikata operatoru transportnog sustava*, kao vlasnički razdvojenom operatoru transportnog sustava.

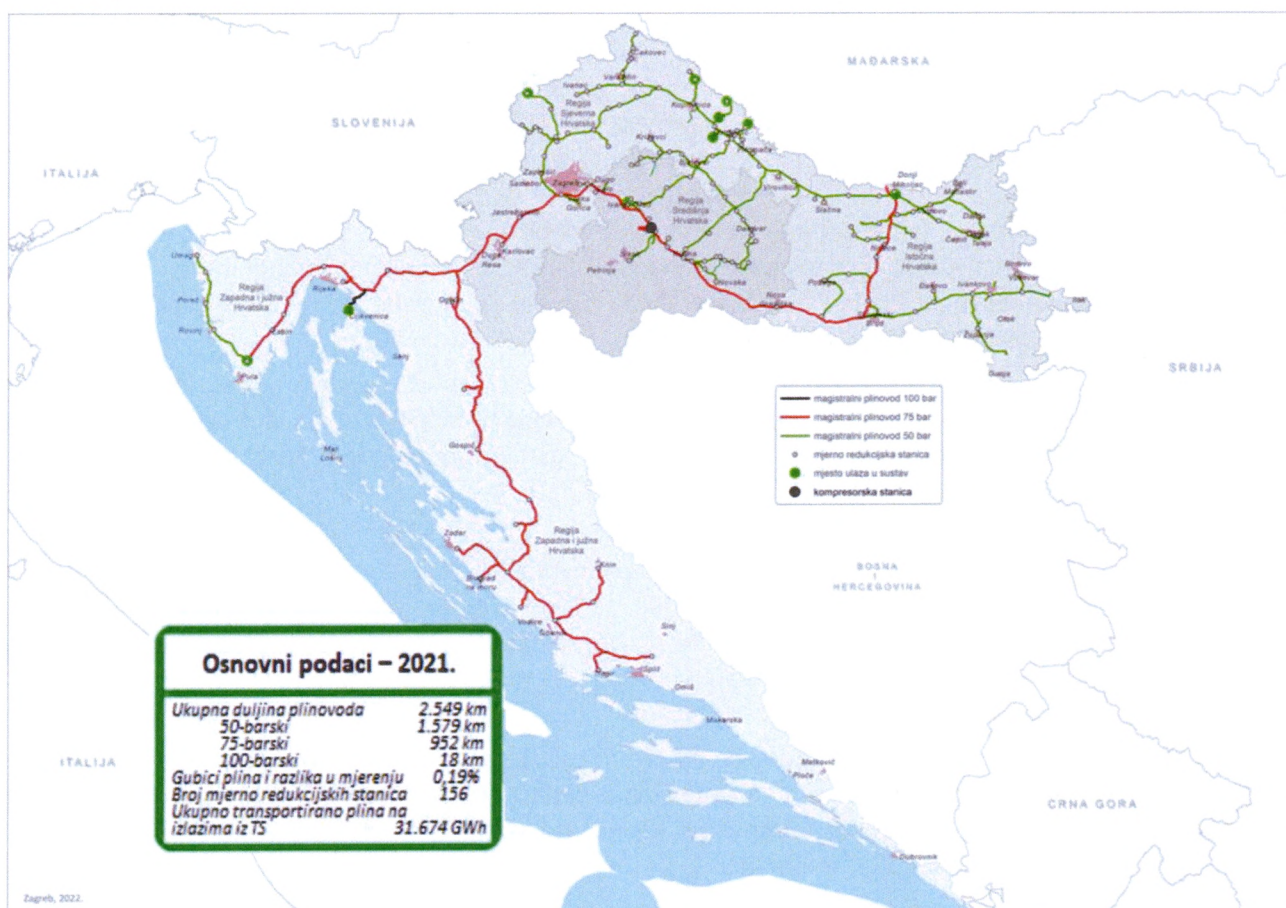
Certifikacija energetskog subjekta PLINACRO d.o.o. je postupak koji je utemeljen u načelima jedinstvenog unutrašnjeg tržišta električne energije i plina Europske unije, a kojim HERA, kao nacionalni energetski regulator, utvrđuje usklađenost operatora transportnog sustava s odredbama **Zakona o tržištu plina**, kojima se uređuje razdvajanje, neovisnost i organizacijski oblik operatora transportnog sustava za plin. **Zakon o tržištu plina** propisuje tri moguća modela u skladu s kojima operator može biti certificiran i to kao:

- vlasnički razdvojen operator transportnog sustava,
- neovisni operator sustava ili
- neovisni operator transporta.

PLINACRO d.o.o. je u lipnju 2015. godine podnio zahtjev za certifikaciju operatora transportnog sustava kao vlasnički razdvojenog operatora transportnog sustava. U razdoblju do 2021. zahtjev je nadopunjavao u nekoliko navrata, iz razloga neispunjavanja određenih uvjeta, prvenstveno - odvajanja javnopravnih tijela koja istovremeno ostvaruju kontrolu nad društvom PLINACRO d.o.o. i nekim od subjekata koji se bave energetskom djelatnošću proizvodnje, trgovine, opskrbe energijom te energetskom djelatnošću proizvodnje prirodnog plina. Potpuna dokumentacija uz konačni (dopunjeni) zahtjev za certifikaciju operatora transportnog sustava prema modelu vlasnički razdvojenog operatora transportnog sustava u skladu s odredbama **Zakona o tržištu plina** dostavljena je HERA-i 15. veljače 2021. godine. Nastavno na zadnji dopunjeni zahtjev te kontinuiranu suradnju HERA-e s energetskim subjektom PLINACRO d.o.o., HERA je 22.

ožujka 2021. godine donijela *Odluku* kojom se utvrđuje *Nacrt rješenja o izdavanju certifikata* trgovačkom društvu PLINACRO d.o.o., kao vlasnički razdvojenom operatoru transportnog sustava, a koji je dostavljen na mišljenje i Europskoj komisiji. HERA je dana 25. svibnja 2021. godine zaprimila *Mišljenje Komisije broj C(2021) 3856* (dalje: *Mišljenje Komisije*). Uzimajući u obzir navedeno *Mišljenje Komisije*, HERA je 23. srpnja 2021. godine donijela *Rješenje o izdavanju certifikata operatoru transportnog sustava, trgovačkom društvu PLINACRO d.o.o.*, kao vlasnički razdvojenom operatoru transportnog sustava.

Transportni sustav kojim upravlja operator transportnog sustava PLINACRO d.o.o. sastoji se od međunarodnih i magistralnih plinovoda kojima se prirodni plin transportira iz domaće proizvodnje (sjeverni dio kontinentalne Hrvatske i sjeverni Jadran), iz terminala za UPP na otoku Krku i iz uvoza na interkonekcijama sa Slovenijom (Zabok–Rogatec) i Mađarskom (Donji Miholjac–Dravaszerdahely), do izlaznih mjerno-redukcijskih stanica (dalje: MRS) na kojima se predaje u distribucijske sustave i krajnjim (industrijskim) kupcima koji su izravno priključeni na transportni sustav. Plinski transportni sustav Republike Hrvatske prikazan je na slici 5.2.1.

Izvor: Plinacro d.o.o.

Slika 5.2.1. Plinski transportni sustav Republike Hrvatske

Ukupna duljina plinskog transportnog sustava u Republici Hrvatskoj na kraju 2021. godine iznosila je 2.549 km (1.579 km plinovoda radnog tlaka 50 bara, 952 km plinovoda radnog tlaka 75 bara i 18 km plinovoda radnog tlaka 100 bara).

Plin se u transportni sustav može preuzimati na devet ulazno mjernih stanica, od kojih je pet ulaznih mjernih stanica na spojevima s postrojenjima za proizvodnju prirodnog plina, dvije interkonekcijske mjerne stanice na spojevima s transportnim sustavima Republike Slovenije i Mađarske, jedna ulazno-izlazna mjerna stanica na spoju s podzemnim skladištem plina, a jedna ulazna mjerna stanica na spoju s terminalom za UPP.

Plin se iz transportnog sustava isporučuje na 170 priključaka (na 156 izlaznih mjerno-redukcijskih stanica), od čega je 39 priključaka u funkciji predaje plina krajnjim kupcima priključenima na transportni sustav, 128 priključaka je u funkciji predaje plina u distribucijske sustave kojima upravljaju 33 operatora distribucijskog

sustava, jedan priključak je u funkciji ulaza/izlaza plina prema podzemnom skladištu plina te su dva izlaza na interkonekciji.

Operator transportnog sustava PLINACRO d.o.o. je tijekom 2021. godine nastavio razvojne aktivnosti na pripremi cijelog niza projekata, kako kroz fazu izrada studija utjecaja na okoliš, tako i izradom idejnih i glavnih projekata te ishođenjem lokacijskih i građevinskih dozvola.

Osim navedenog, u 2021. godini realizirane su i sljedeće investicije:

- rekonstrukcija plinovoda Ivanić Grad - Kutina,
- za plinovod Zagvoz - Imotski i plinovod Imotski - Posušje na ostvarenju južne interkonekcije s Bosnom i Hercegovinom provedene su aktivnosti na ishođenju potrebnih dozvola,
- ishođenje lokacijske dozvole za radove na interkonekcijskim plinovodima sa Srbijom za plinovod Slobodnica - Sotin i Sotin - Bačko Novo Selo,
- aktivnosti izrade studija utjecaja na okoliš za projekte izgradnje plinovoda Lepoglava - Krapina (Đurmanec), Osijek - Vukovar i Vukovar - Negotslavci,
- izrada idejnog projekta i ishođenje lokacijske dozvole za projekt izgradnje plinovoda Slatina - Velimirovac,
- završene su aktivnosti izgradnje mjerno redukcijskih stanica MRS Hampovica, MRS Čađavica i MRS Daruvar, ishođena je uporabna dozvola za projekt MRS Banova Jaruga i MRS Molve selo te je pokrenut postupak izrade idejnog projekta radi ishođenja lokacijske dozvole za projekte MRS Bobuši i MRS Žabno,
- započet je postupak ishođenja građevinske dozvole na projektima MRS Slavonski Brod istok i MRS Gaj,
- završena je izgradnja priključka plinovoda Slobodnica - BiH na lokaciji PČ Slobodnica te
- provedene su aktivnosti na ishođenju potrebnih dozvola za potrebe rekonstrukcije plinskih čvorova MRS/MRČ Ivanja Reka, MRČ Kutina, PČ Dobrovac i MRČ/MRS Ivanić Grad.

U 2021. godini zahtjevi za rezervacijom kapaciteta plinskog transportnog sustava zaprimljeni su od 14 voditelja bilančnih skupina, koje obuhvaćaju 44 neposredna člana bilančnih skupina, dok su uslugu transporta plina u 2021. godini koristila 73 korisnika transportnog sustava prema broju korištenja ulaza i izlaza iz transportnog sustava, i to:

- 9 korisnika koristilo je ulaze na interkonekcijama,
- 1 korisnik koristio je ulaz iz mreže proizvodnih plinovoda,
- 3 korisnika koristila su ulaz iz terminala za UPP,
- 42 korisnika koristila su izlaze prema distribucijskim sustavima,
- 12 korisnika koristilo je izlaze prema krajnjim kupcima i
- 6 korisnika koristilo je izlaz na interkonekcijama.

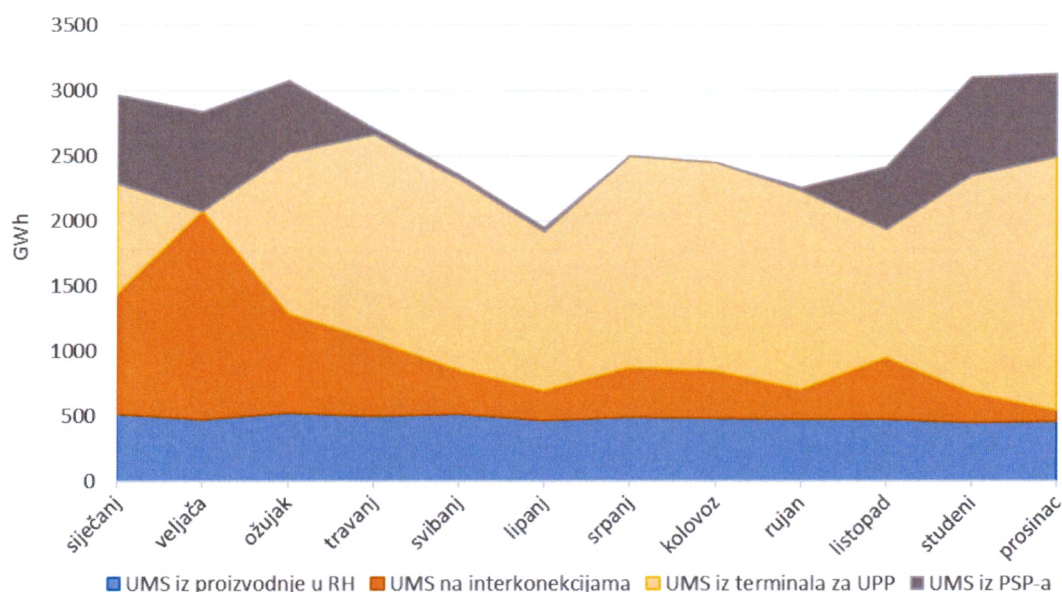
U 2021. godini zaprimljeni su zahtjevi za godišnjom, tromjesečnom, mjesečnom, dnevnom i unutardnevnom rezervacijom kapaciteta, putem sustava za upravljanje kapacitetom (dalje: SUKAP) te putem aukcija na internetskim platformama za zakup i trgovanje kapacitetima (PRISMA na interkonekciji s Republikom Slovenijom i RBP na interkonekciji s Mađarskom).

Tijekom 2021. godine korisnici transportnog sustava koristili su sve raspoložive kapacitetne proizvode, uz intenzivnije korištenje kratkoročnih kapacitetnih proizvoda na ulazima u transportni sustav u prvom polugodištu i to prije svega na interkonekcijama, u svrhu zadovoljenja potreba za povećanim količinama plina uslijed niskih temperatura. Osim navedenog, u prvom polugodištu 2021. godine značajno su korišteni mjesečni kapacitetni proizvodi kao rezultat početka rada terminala za UPP (od 1. siječnja 2021. godine). U plinskoj godini 2021./2022. rezervacije kapaciteta na godišnjoj razini na ulazima u transportni sustav veće su za oko 26% u odnosu na prethodnu plinsku godinu. Naime, u 2021. godini korisnici transportnog sustava su iskazali veliki interes za rezervacijom kapaciteta na UMS Omišalj, što je uzrokovalo pad rezervacija kapaciteta na UMS Rogatec i UMS Dravaszerdahely u odnosu na 2020. godinu. Tijekom veljače 2021. godine povećana je mjesečna rezervacija kapaciteta na ulazu na interkonekciji Dravaszerdahely uslijed poremećaja u kretanju tržišnih cijena samog UPP-a koje je dovelo do preusmjeravanja UPP brodova na azijsko tržište na kojem su se mogle postići znatno više cijene plina te posljedično i do privremene nedostupnosti kapaciteta na UMS Omišalj. Rezervacije kapaciteta na izlazima prema distribucijskim sustavima bili su na istoj razini, što znači standardno korištenje kratkoročnih kapacitetnih proizvoda tijekom ogrjevnog sezone, odnosno za pokrivanje vršne potrošnje plina. Rezervacije kapaciteta na izlazima prema krajnjim kupcima priključenim na transportni

sustav u 2021. godini su manje u odnosu na 2020. godinu, budući da je najveći krajnji kupac bio u remontu (Petrokemija d.d.), čime je njegova potrošnja značajno smanjena u dva vršna mjeseca. Povećan je interes za izvozom plina iz Republike Hrvatske prvenstveno radi novog dobavnog pravca plina iz terminala za UPP i povećanja cijene plina na tržištu u Europskoj Uniji.

Prema podacima koje je energetska subjekt PLINACRO d.o.o. dostavio HERA-i, ukupno transportirane količine plina za grupe izlaza iz transportnog sustava u Republici Hrvatskoj u 2021. godini iznosile su 31.674 GWh, što je 2,5% manje u odnosu na ukupno transportirane količine u 2020. godini. Ukupni gubici i razlika u mjerenju plina u 2021. godini iznosili su 0,19%. Najveća količina transportiranog plina u danu za krajnju potrošnju⁷⁰ iznosila je 128,87 GWh/dan, što je za 6% manje u odnosu na 2020. godinu. Maksimalni iskorišteni kapacitet na svim ulazima u transportni sustav u 2021. godini iznosio je 9,07 GWh/h, što je za 12,3% više u odnosu na 2020. godinu. Najveći maksimalni iskorišteni kapacitet na razini pojedinih ulaza u transportni sustav ostvaren je na ulazu iz terminala za UPP u iznosu 2,94 GWh/h, što je za 6,1% više u odnosu na maksimalni iskorišteni kapacitet u 2020. godini, a koji je tada ostvaren na ulazu Dravaszerdahely. U odnosu na 2020. godinu značajno je smanjen maksimalno iskorišteni kapacitet ulaza na interkonekciji Rogatec, za 78,2% kao posljedica značajnog povećanja cijena plina na tržištu u Europskoj Uniji te početka operativnog rada terminala za UPP. U dijelu ulaza iz domaće proizvodnje nastavljen je pad iskorištenosti kapaciteta, i to za 27,4% u odnosu na iskorištenost istog ulaza u 2020. godini.

Količine transportiranog plina po grupama ulaza u transportni sustav po mjesecima tijekom 2021. godine prikazane su na slici 5.2.2.

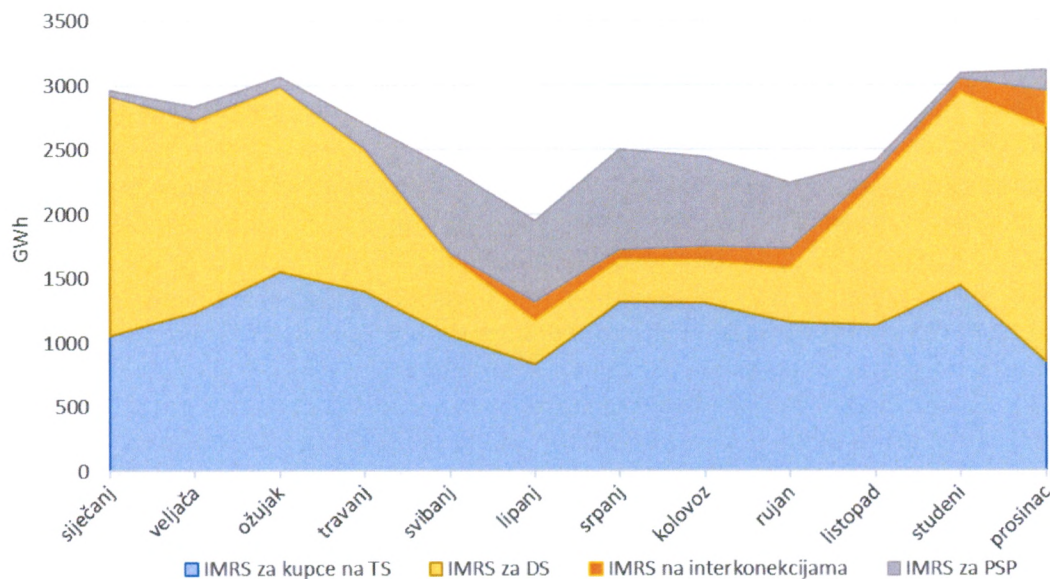

Slika 5.2.2. Količine transportiranog plina po grupama ulaza u transportni sustav po mjesecima 2021. godine

Maksimalni iskorišteni kapacitet na svim izlazima iz transportnog sustava u 2021. godini iznosio je 8,66 GWh/h, što je za 20,8% više u odnosu na 2020. godinu, pri čemu je najveći maksimalni iskorišteni kapacitet bio na izlazima iz distribucijskih sustava i ostvaren je u iznosu 3,24 GWh/h, što je za 4,8% više u odnosu na 2020. godinu.

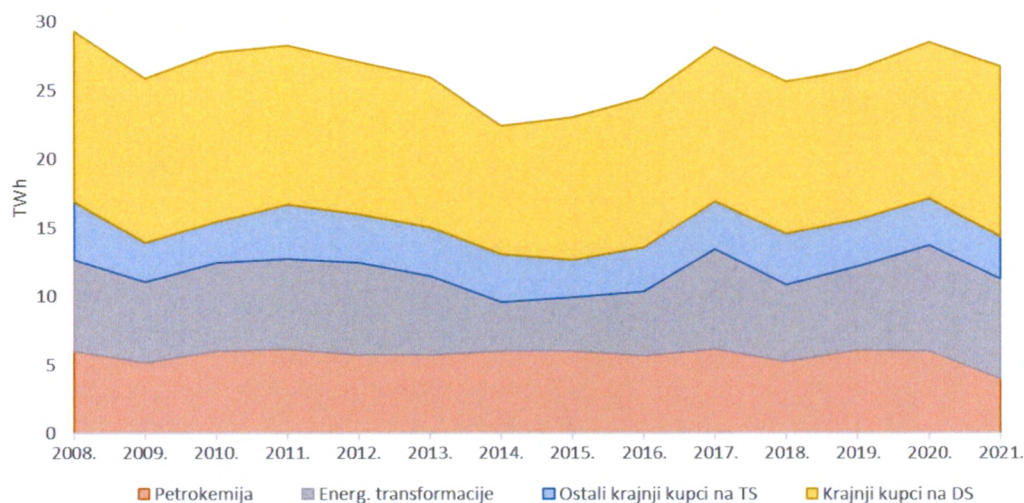
Količine transportiranog plina za grupe izlaza iz transportnog sustava po mjesecima tijekom 2021. godine prikazane su na slici 5.2.3.

⁷⁰ Izlazi u distribucijski sustav i izlazi prema krajnjim kupcima izravno priključenima na transportni sustav.

Slika 5.2.3. Količine transportiranog plina za grupe izlaza iz transportnog sustava po mjesecima 2021. godine

Ukupne godišnje količine transportiranog plina po pojedinim grupama krajnjih kupaca prikazane su na slici 5.2.4.

Slika 5.2.4. Ukupne godišnje količine transportiranog plina po pojedinim grupama krajnjih kupaca za razdoblje od 2008.-2021. godine

Na interkonekciji Zabok – Rogatec, od siječnja 2019. godine osim stalnog fizičkog kapaciteta za transport plina iz Slovenije u Hrvatsku, omogućen je i stalni fizički kapacitet za transport plina iz Hrvatske u Sloveniju. Maksimalni iskorišteni kapacitet u 2021. godini iznosio je 0,28 GWh/h.

Na interkonekciji Donji Miholjac – Dravaszerdahely, osim stalnog fizičkog kapaciteta za transport plina iz Mađarske u Hrvatsku, izgradnjom kompresorske stanice KS1 u Velikoj Ludini, koja je puštena u rad u siječnju 2020. godine, nestandardna usluga korištenja prekidivog kapaciteta smanjene prekidivosti za transport plina iz Hrvatske prema Mađarskoj zamijenjena je uslugom stalnog fizičkog kapaciteta u smjeru iz Hrvatske u Mađarsku. Maksimalni iskorišteni kapacitet u 2021. godini iznosio je 0,56 GWh/h.

Pregled pokazatelja za transport plina po godinama za razdoblje od 2017. do 2021. godine prikazan je u tablici 5.2.1.

Tablica 5.2.1. Pregled pokazatelja za transport plina po godinama za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Pokazatelj	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Broj operatora transportnog sustava	1	1	1	1	1
Ukupna duljina plinovoda u transportnom sustavu (km)	2.693	2.693	2.531	2.549	2.549
Maksimalna količina transportiranog plina za krajnju potrošnju (TWh/dan)	0,158	0,157	0,133	0,137	0,129
Količina transportiranog plina za grupe ulaza u transportni sustav (TWh)	32,348	29,541	30,807	32,481	31,712
Količina transportiranog plina za grupe izlaza iz transportnog sustava u (TWh)	32,340	29,541	30,809	32,481	31,674

Uravnoteženje transportnog sustava

Upravljanje uravnoteženjem transportnog sustava provodilo se na način propisan odredbama *Pravila o organizaciji tržišta plina* i odredbama *Mrežnih pravila transportnog sustava*. Nastavljene su aktivnosti primjene *Uredbe Komisije (EU) 312/2014 od 26. ožujka 2014. o uspostavljanju mrežnih pravila o uravnoteženju plina transportnih mreža* (dalje: *Uredba 312/2014*) koja propisuje pravila za uravnoteženje.

Uravnoteženje transportnog sustava u 2021. godini provođeno je u skladu s važećim pravilima, pri čemu je operator transportnog sustava intervenirao putem trgovinske platforme operatora tržišta plina aktivacijom standardiziranih kratkoročnih proizvoda u periodima kada vođitelji bilančnih skupina nisu uravnotežili svoje portfelje. Naime, radnje uravnoteženja moguće je poduzeti korištenjem raspoloživih proizvoda na trgovinskoj platformi kao negativnu ili pozitivnu energiju uravnoteženja, objavom za dostavu ponuda proizvoda ako nema odgovarajućih proizvoda na trgovinskoj platformi koje će također koristiti kao negativnu ili pozitivnu energiju uravnoteženja te korištenjem energije uravnoteženja za uslugu uravnoteženja (koju operator transportnog sustava ugovara na godišnjoj razini temeljem javnog natječaja kojeg samostalno provodi).

Broj intervencija operatora transportnog sustava u 2021. godini manji je u odnosu na prethodnu godinu (104 u odnosu na 113 intervencija u 2020. godini). Usluga uravnoteženja nije bila na raspolaganju budući da nije ni bilo potrebe za korištenjem usluge uravnoteženja, obzirom da su kratkoročni proizvodi ponuđeni putem trgovinske platforme uvijek bili dostatni.

Tijekom 2021. godine aktivirano je ukupno 156 milijuna kWh pozitivne energije uravnoteženja i 221 milijuna kWh negativne energije uravnoteženja. U odnosu na ukupno preuzete količine plina u transportni sustav, u 2021. godini aktivirano je 0,70% negativne energije uravnoteženja i 0,49% pozitivne energije uravnoteženja.

Metoda regulacije transporta plina

Regulacija energetske djelatnosti transporta plina, osim **Zakonom o tržištu plina** i ostalim energetskim propisima, propisana je i *Metodologijom utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za transport plina* te se temelji na metodi poticajne regulacije, odnosno određivanju maksimalne razine dozvoljenog prihoda operatora transportnog sustava za regulacijsko razdoblje. Raspodjela dozvoljenog prihoda i utvrđivanje iznosa tarifnih stavki zasniva se na ulazno-izlaznom modelu, bez uzimanja u obzir duljine transportnog puta, odnosno udaljenosti ulaznih i izlaznih točaka transportnog sustava (princip poštanske marke). Dozvoljeni operativni troškovi operatora prema *Metodologiji* određuju se primjenom poticajnih mehanizama koeficijenta učinkovitosti i podjele ostvarenih ušteda, dok se dozvoljeni kapitalni troškovi određuju na temelju dozvoljene amortizacije reguliranih sredstava i dozvoljene stope povrata na regulirana sredstva. Projekcija vrijednosti reguliranih sredstava za regulacijsko razdoblje utvrđuje se *ex-ante* pristupom odobravanja investicija prema desetogodišnjem planu razvoja transportnog sustava, kao i *ex-post* revizijom ostvarenih investicija. *Metodologijom* je propisana i mogućnost utvrđivanja opravdane vrijednosti dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine temeljem analize ekonomske efikasnosti imovine operatora, kao i usporedne analize troškova i učinkovitosti poslovanja operatora transportnog sustava u Republici Hrvatskoj i operatora u okruženju.

Istekom regulacijskog razdoblja provodi se revizija dozvoljenih prihoda, uključujući reviziju operativnih i kapitalnih troškova te usporedba prihoda ostvarenih temeljem tarifnih stavki s revidiranim dozvoljenim prihodima, a eventualne razlike uključuju se u izračun dozvoljenih prihoda za naredno regulacijsko razdoblje.

Regulacijsko razdoblje za transport plina je definirano kao višegodišnje razdoblje, u trajanju od pet godina, za koje se, zasebno za svaku regulacijsku godinu, utvrđuju dozvoljeni prihodi i iznos tarifnih stavki. Trenutno je u tijeku treće regulacijsko razdoblje koje je započelo 1. siječnja 2021. i završava 31. prosinca 2025. godine, a za koje su iznosi tarifnih stavki određeni primjenom *Metodologije* i usklađeni s *Uredbom Komisije (EU) 2017/460 od 16. ožujka 2017. o uspostavljanju mrežnih pravila o usklađenim strukturama transportnih tarifa za plin* (dalje: *Uredba NC TAR*).

Cijena transporta plina i naknada za priključenje

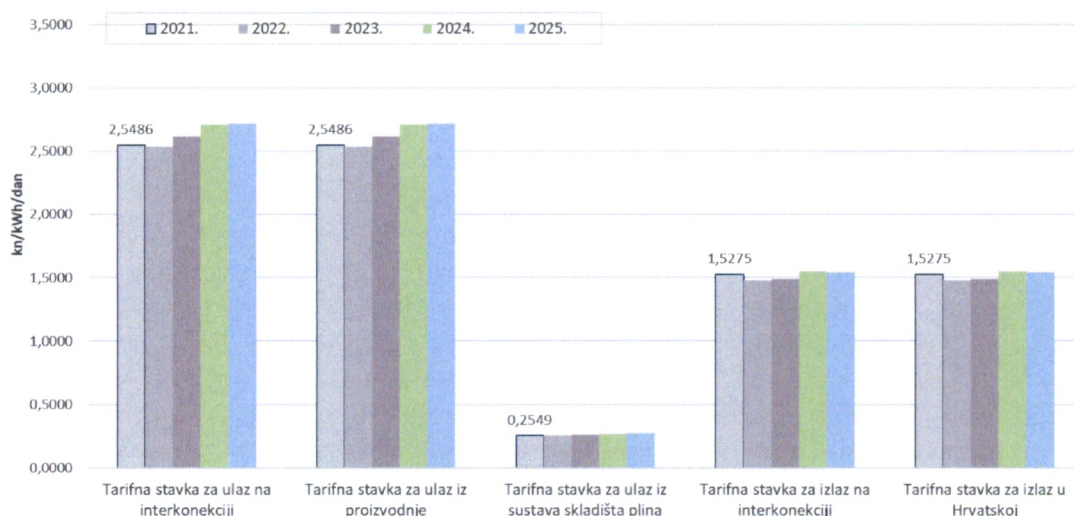
U skladu s odredbama *Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za transport plina*, HERA odlukom određuje iznose tarifnih stavki za transport plina, koji su jednaki za sve korisnike transportnog sustava.

Za 2021. godinu, koja predstavlja prvu godinu trećeg regulacijskog razdoblja u energetske djelatnosti transporta plina, iznosi tarifnih stavki određeni su *Odlukom o iznosu tarifnih stavki za transport plina*, koju je HERA, u skladu s *Metodologijom utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za transport plina*, donijela u prosincu 2020. godine. Ukupna prosječna cijena transporta plina u 2021. godini, pod utjecajem intenzivnijeg korištenja skupljih kratkoročnih kapacitetnih proizvoda, iznosila je 0,0174 kn/kWh, što predstavlja povećanje od 0,0052 kn/kWh, odnosno 42,6% u odnosu na ostvareni prosječni trošak od 0,0122 kn/kWh u 2020. godini.

Tarifne stavke za korištenje transportnog sustava za treće regulacijsko razdoblje temelje se na izračunu planiranog dozvoljenog prihoda operatora, koji sadrži i utvrđenu razliku provedene redovne revizije prihoda za prethodno (drugo) regulacijsko razdoblje 2017. – 2020., i koji je u određenoj mjeri pod utjecajem nove plinske transportne infrastrukture koja omogućava otpremu plina iz terminala za UPP u hrvatski plinski transportni sustav te dalje prema Europskoj uniji.

Na temelju utvrđenog planiranog dozvoljenog prihoda i uz primjenu elemenata navedene *Metodologije* iznosi tarifnih stavki za sve ulazne točke u transportni sustav su izjednačeni, izuzev ulaza u transportni sustav iz skladišta i iz terminala za UPP za koje se primjenjuje dozvoljeni popust u odnosu na ostale tarifne stavke. Iznosi tarifnih stavki za izlazne točke iz transportnog sustava (izlazi u Hrvatskoj i izlazi na interkonekcijama) su također izjednačeni. Jednako tako, naknada za količinu transportiranog plina se od trećeg regulacijskog razdoblja više ne primjenjuje.

Slika 5.2.5. prikazuje iznose tarifnih stavki bez PDV-a za transport plina za godine trećeg regulacijskog razdoblja 2021.-2025.

Slika 5.2.5. Iznosi tarifnih stavki bez PDV-a za transport plina za godine trećeg regulacijskog razdoblja 2021.-2025.

Osim usluge transporta plina, operator transportnog sustava pruža i uslugu priključenja na transportni sustav ili povećanja priključnog kapaciteta u skladu s *Metodologijom utvrđivanja naknade za priključenje na plinski distribucijski ili transportni sustav i za povećanje priključnog kapaciteta*. Navedenom *Metodologijom* se, između ostalog, određuju: kategorije priključaka na plinski transportni sustav, grupe složenosti radova, način, elementi i kriteriji za izračun naknade za priključenje na plinski transportni sustav i za povećanje priključnog

kapaciteta, postupak podnošenja zahtjeva za određivanje, odnosno promjenu iznosa naknade za priključenje, donošenje, objava i primjena naknade za priključenje. *Metodologija* definira kategorije priključaka i pripadajuće koeficijente te potreban broj radnih sati za izvođenje radova pojedine grupe složenosti radova za priključenje na transportni sustav pojedine kategorije korisnika.

Naknada za priključenje sastoji se od troška za izvanredno stvaranje tehničkih uvjeta u transportnom sustavu i troška izvedbe priključka na transportni sustav. Trošak za izvanredno stvaranje tehničkih uvjeta, koji je jednak trošku gradnje novih dijelova transportnog sustava, sastoji od troškova izrade projektne dokumentacije, ishođenja potrebnih dozvola prema odredbama posebnih zakona, rješavanja imovinsko-pravnih odnosa i nabave potrebnog materijala i opreme, te izvođenja strojarskih, elektro, građevinskih, geodetskih i ostalih pripadajućih radova. Naknada za priključenje naplaćuje se direktno investitorima na čiji se zahtjev usluga priključenja pokreće, a iznos naknade ovisi o složenosti radova.

Naknadu za priključenje HERA utvrđuje za regulacijsko razdoblje od pet godina, te ju je u 2021. godini operator transportnog sustava obračunavao temeljem HERA-ine *Odluke o naknadi za priključenje na plinski distribucijski ili transportni sustav i za povećanje priključnog kapaciteta za regulacijsko razdoblje 2017.-2021. godine* („Narodne novine“, br. 122/16) od 16. prosinca 2016. godine. U prosincu 2021. godine HERA je, na temelju *Metodologije utvrđivanja naknade za priključenje na plinski distribucijski ili transportni sustav i za povećanje priključnog kapaciteta*, donijela novu *Odluku o naknadi za priključenje na plinski distribucijski ili transportni sustav i za povećanje priključnog kapaciteta* („Narodne novine“, br. 48/18) kojom je određena naknada za priključenje na transportni sustav u dijelu troška pripremno-završnih radova, za godine trećeg regulacijskog razdoblja 2022.-2025.

Također, HERA je u prosincu 2021. godine na temelju *Metodologije utvrđivanja cijene nestandardnih usluga za transport plina, distribuciju plina, skladištenje plina, prihvata i otpremu ukapljenog prirodnog plina i javnu uslugu opskrbe plinom* donijela *Odluku o cjeniku nestandardnih usluga operatora transportnog sustava* („Narodne novine“, br. 141/21) za razdoblje 2022.-2025. utvrđenog prema prosječnoj cijeni radnog sata u iznosu 190,00 kn/h bez PDV-a.

5.2.2 Upravljanje terminalom za ukapljeni prirodni plin

Upravljanje terminalom za ukapljeni prirodni plin je regulirana energetska djelatnost koja se obavlja kao javna usluga. Operator terminala za ukapljeni prirodni plin u Republici Hrvatskoj je energetski subjekt LNG Hrvatska d.o.o.

Operator terminala za UPP sklopio je ugovore o zakupu kapaciteta terminala za UPP za uslugu prihvata i otpreme UPP-a za regulatorno razdoblje 2021.-2040. s pet korisnika terminala, pri čemu je za prve tri plinske godine zakupljen cjelokupni kapacitet terminala za UPP. Na svojim mrežnim stranicama operator terminala za UPP objavljuje i ažurira slobodne dugoročne kapacitete koje je moguće zakupiti u godišnjem postupku ugovaranja usluge prihvata i otpreme UPP-a, kao i slobodne kratkoročne kapacitete koje je moguće zakupiti u postupku ugovaranja kratkoročnih kapaciteta uplinjavanja UPP-a, a koji se objavljuje nakon provedenog godišnjeg postupka ugovaranja usluge prihvata i otpreme UPP-a, u skladu s *Pravilima korištenja terminala za ukapljeni prirodni plin*. U 2021. godini nisu ugovoreni kratkoročni zakupi kapaciteta uplinjavanja UPP-a.

Terminal se sastoji od plutajuće jedinice za prihvata, skladištenje i uplinjavanje UPP-a i kopnenog dijela terminala. Tehnički kapacitet terminala za UPP na otoku Krku je 2,6 milijarde m³ godišnje⁷¹. Na terminal uz FSRU brod (*engl. Floating Storage and Regasification Unit*) mogu pristati brodovi za prijevoz UPP-a čiji je kapacitet od 3.500 m³ do 265.000 m³. FSRU brod „LNG CROATIA“ sastoji se od spremnika za skladištenje UPP-a, te opreme za ukrcaj, iskrcaj i uplinjavanje UPP-a. FSRU brod „LNG CROATIA“ je opremljen s četiri skladišna spremnika za UPP ukupnog skladišnog kapaciteta 140.206 m³, tri jedinice za uplinjavanje (regasifikaciju) UPP-a s maksimalnom ukupnom stopom uplinjavanja od 451.840 m³/h i elektranom koja proizvodi električnu energiju za potrebe rada terminala. Kopneni dio terminala sastoji se od pristana, oslanjačkih utvrdica za pristajanje FSRU broda, priveznih utvrdica za privez FSRU broda i broda za prijevoz UPP-a, brzo-otpuštajućih kuka, pristupnog mosta, visokotlačnih pretakačkih ruku s priključnim plinovodom, odašiljačko-čistačke

⁷¹ Od 11. travnja 2022. godine povećan je tehnički kapacitet terminala za UPP na 2,9 milijarde m³ godišnje.

stanice plinovoda, protupožarnog sustava, upravljačke zgrade i pratećih postrojenja. Na slici 5.2.6. prikazan je FRSU brod „LNG CROATIA“ na otoku Krku.

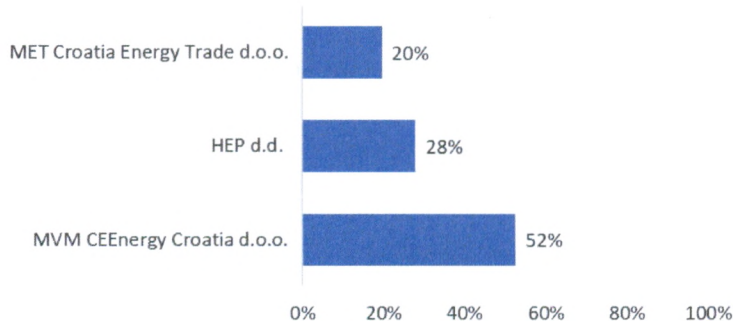
Izvor: LNG Hrvatska d.o.o.

Slika 5.2.6. Prikaz FRSU broda „LNG CROATIA“ na otoku Krku

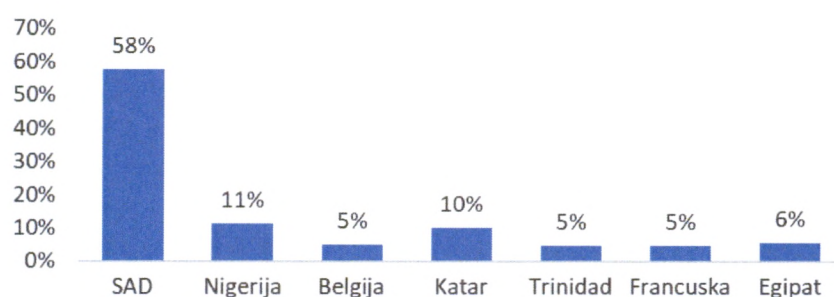
Terminal za UPP započeo je s operativnim radom 1. siječnja 2021. godine. Razvoj i unaprjeđenje terminala u 2021. godini odnosi se na ulaganja u povećanje efikasnosti i pouzdanosti vođenja tehnoloških procesa, kao i u povećanje sigurnosti samog terminala, što je primjerice uključivalo dogradnju pristupnih puteva i cesta, postavljanje zaštitne ograde terminala, uređenje morske obale, antikoroziivnu zaštitu cijevne armature kao i hodnih staza utvrđica, podešavanje sustava katodne zaštite, implementaciju metanskog broja u informacijske sustave TMS i IAS i sl. U cilju povećanja sigurnosti i pouzdanosti terminala, operator terminala za UPP energetske subjekt LNG Hrvatska d.o.o. je tijekom 2021. godine započeo s razvojem projekta nadzora plinovodnog sustava terminala korištenjem optičkog sustava.

Također, tijekom 2021. godine pokrenut je razvoj nekoliko projekata koji će omogućiti pružanje novih usluga operatora terminala za UPP te proizvesti dodatnu vrijednost cjelokupnog poslovanja. Isto se odnosi na radove prilagodbe FSRU broda za pružanje nove usluge ponovnog pretovara UPP-a sa FSRU broda na brod za prijevoz UPP-a te radove na terminalu za razvoj nove usluge ponovnog pretovara UPP-a sa FSRU broda u kamione za prijevoz UPP-a. U 2021. godini nastavljene su i aktivnosti po pitanju izgradnje susretnog postrojenja za električnu energiju.

U 2021. godini na terminal za UPP pristiglo je ukupno 19 brodova iz 7 različitih zemalja podrijetla UPP-a, i to: SAD, Nigerija, Belgija, Katar, Francuska, Egipat i Trinidad, čija je ukupna nabavljena količina UPP-a iznosila 16.264.872 MWh. U 2021. godini ukupna količina prirodnog plina otpremljena iz terminala za UPP u plinski transportni sustav iznosila je 15.703.324 MWh, dok je ukupna količina uskladištenog UPP-a na terminalu na dan 31. prosinca 2021. godine iznosila 389.413 MWh. Slika 5.2.7. prikazuje udio nabavljenih količina UPP-a u 2021. godini prema korisnicima terminala za UPP, dok je na slici 5.2.8. prikazana ukupna količina UPP-a prema zemlji porijekla.

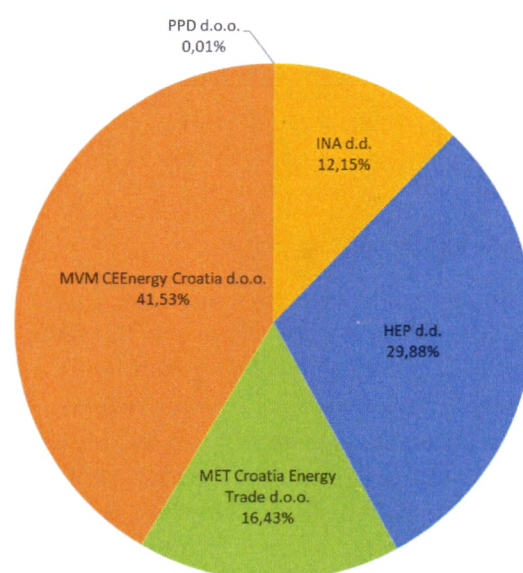
Slika 5.2.7. Udio nabavljenih količina UPP-a u 2021. godini prema korisnicima terminala za UPP

Slika 5.2.8. Ukupna količina UPP-a prema zemlji porijekla

Maksimalni iskorišteni kapacitet prihvata UPP-a na FSRU brodu u 2021. godini iznosio je 1.127.513 MWh/dan, dok je maksimalni iskorišteni kapacitet uplinjavanja UPP-a na terminalu iznosio 71.080 MWh/dan.

Na slici 5.2.9. prikazani su udjeli ukupnih ugovorenih kapaciteta terminala za UPP za razdoblje 2021.-2040. godine, po korisnicima terminala za UPP, sa stanjem na kraju 2021. godine.

Slika 5.2.9. Raspodjela udjela ugovorenih kapaciteta terminala za UPP za razdoblje 2021. – 2040. godine po korisnicima (stanje na kraju 2021. godine)

Pregled pokazatelja za upravljanje terminalom za UPP za 2021. godinu prikazan je u tablici 5.2.2.

Tablica 5.2.2. Pregled pokazatelja za upravljanje terminalom za ukapljeni prirodni plin za 2021. godinu

Pokazatelj	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Ukupni prihvati UPP-a u godini (MWh)	-	-	-	127.260	16.264.872
Ukupno otpremljeno prirodnog plina iz terminala u transportni sustav (MWh)	-	-	-	74.188	15.703.324
Ukupno uskladišteno UPP-a na terminalu na dan 31.12. (MWh)	-	-	-	17.331	389.413
Kapacitet prihvata UPP-a na FSRU brod (MWh/dan)	-	-	-	48.000	1.156.424
Kapacitet skladišta (MWh/dan)	-	-	-	840.000	844.466
Kapacitet uplinjavanja UPP-a na terminalu (MWh/dan)	-	-	-	10.800	107.056
Kapacitet otpreme prirodnog plina u transportni sustav (MWh/dan)	-	-	-	72.000	72.000

Metoda regulacije upravljanja terminalom za UPP

Regulacija energetske djelatnosti upravljanja terminalom za UPP, osim **Zakonom o tržištu plina, Zakonom o terminalu za ukapljeni prirodni plin** i ostalim energetske propisima, propisana je i *Metodologijom utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za prihvata i otpremu ukapljenog prirodnog plina* koja se temelji na metodi poticajne regulacije, odnosno određivanju maksimalne razine dozvoljenog prihoda operatora terminala za UPP za regulacijsko razdoblje.

Metodologija predviđa primjenu regulatornog računa, koji je za LNG Hrvatska d.o.o. uspostavljen za razdoblje 2021.-2040. godine, kao zaseban model poticajne regulacije energetske djelatnosti upravljanja terminalom za UPP, kada se radi značajnih planiranih ulaganja u razvoj terminala za UPP, operatoru predviđa povrat uloženi sredstava kroz duži vremenski period, s obzirom na to da bi iznosi tarifne stavke za prihvata i otpremu UPP-a bez primjene regulatornog računa rezultirale cijenom usluge koja ne bi bila konkurentna za razvoj projekta. Regulatorni račun zasniva se na metodi poticajne regulacije, odnosno na metodi maksimalno dozvoljene cijene, a odobrava se na način da operator ostvaruje kumulativno jednake dozvoljene prihode kao i bez primjene regulatornog računa, ali različitim vremenskom dinamikom.

Ova *Metodologija* uključuje komponentu ekonomske efikasnosti postojeće imovine operatora te je predviđena mogućnost utvrđivanja opravdane vrijednosti dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine temeljem analize ekonomske efikasnosti imovine operatora terminala za UPP, kao i usporedne analize troškova i učinkovitosti poslovanja operatora terminala za UPP u Republici Hrvatskoj i u okruženju.

Regulacijsko razdoblje za koje se uspostavlja regulatorni račun ne može biti kraće od dva regulacijska razdoblja, odnosno kraće od 10 godina. Uvjeti rada terminala za UPP određeni su *Pravilima korištenja terminala za ukapljeni prirodni plin*.

Cijena za prihvata i otpremu ukapljenog prirodnog plina

HERA je u prosincu 2020. godine, temeljem *Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za prihvata i otpremu ukapljenog prirodnog plina* („Narodne novine“, br. 48/18 i 79/20), donijela *Odluku o iznosu tarifnih stavki za prihvata i otpremu ukapljenog prirodnog plina* („Narodne novine“, br. 144/20) za godine prvog regulacijskog razdoblja 2021. – 2025. i *Odluku o uspostavi regulatornog računa za upravljanje terminalom za UPP energetske subjektu LNG Hrvatska d.o.o., Zagreb, za razdoblje 2021. – 2040.*, s ciljem određivanja tarife za operatora terminala za UPP energetske subjektu LNG Hrvatska d.o.o. koja je konkurentna u odnosu na cijenu usluge ostalih operatora terminala za UPP u okruženju Republike Hrvatske te kojom se smanjuje značajna promjenjivost tarife kao posljedica utjecaja različite razine zakupa kapaciteta na terminalu za UPP ostvarenog za razdoblje od 20 godina.

Na temelju donesenih odluka, utvrđeni su iznosi tarifne stavke za prihvata i otpremu UPP-a za operatora terminala za UPP LNG Hrvatska d.o.o., koji su jednaki za sve godine prvog regulacijskog razdoblja 2021. – 2025. i iznose 1,17 EUR/MWh.

Također, HERA je u prosincu 2021. godine, a na temelju *Metodologije utvrđivanja cijene nestandardnih usluga za transport plina, distribuciju plina, skladištenje plina, prihvata i otpremu ukapljenog prirodnog plina i javnu uslugu opskrbe plinom* donijela *Odluku o cjeniku nestandardnih usluga operatora terminala za ukapljeni prirodni plin* („Narodne novine“, br. 141/21) za razdoblje 2022.-2025. utvrđenog prema prosječnoj cijeni radnog sata u iznosu 270,00 kn/h bez PDV-a.

5.2.3 Skladištenje plina

Skladištenje plina je regulirana energetska djelatnost koja se obavlja kao javna usluga. Operator sustava skladišta plina u Republici Hrvatskoj je energetske subjekt Podzemno skladište plina d.o.o. (dalje: PSP Okoli) koji za skladištenje prirodnog plina koristi podzemno skladište plina na polju Okoli.

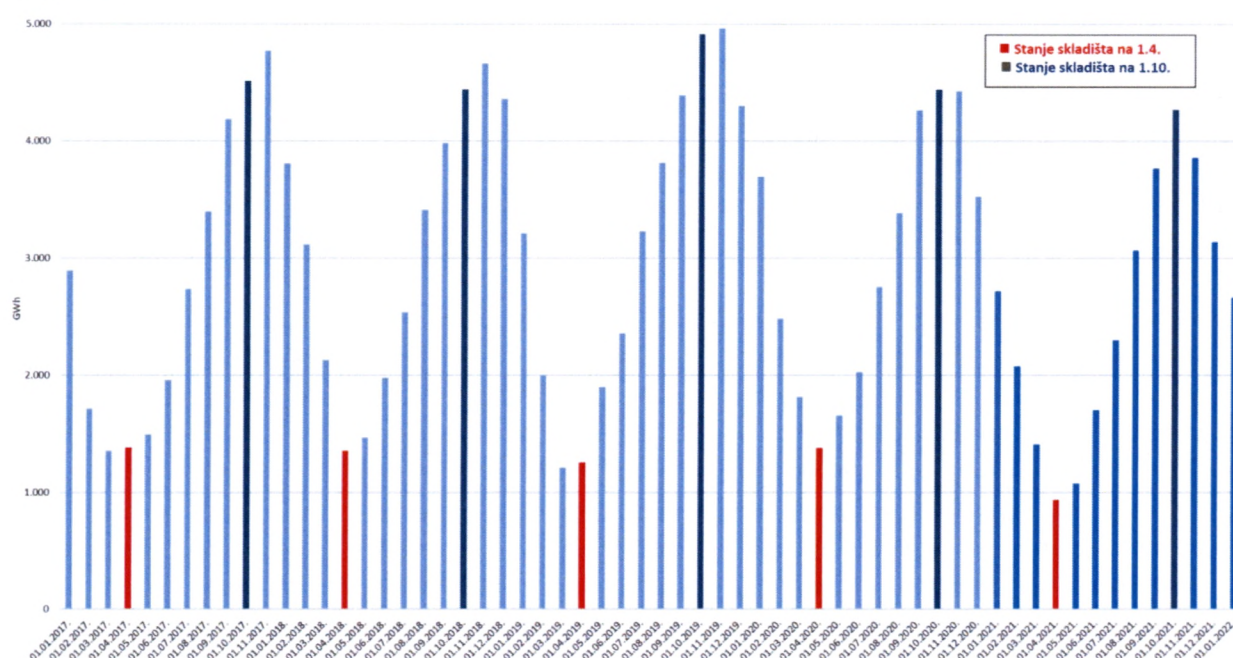
PSP Okoli sastoji se od podzemnog ležišta (geološka struktura), radnih i kontrolnih bušotina i nadzemnog dijela pogona čiji su osnovni objekti bušotinske platforme, priključni plinovodi, regulacijska stanica, stanica za sušenje plina, mjerna stanica i kompresorska stanica te pomoćni objekti. Prirodni plin se u podzemno ležište u pravilu utiskuje od 1. travnja do 31. rujna, a povlači od 1. listopada do 31. ožujka. Maksimalni kapacitet ciklusa utiskivanja iznosi 180.000 m³/h, a maksimalni kapacitet ciklusa povlačenja iznosi 240.000 m³/h.

Tehnički kapacitet sustava skladišta plina⁷² za radni volumen u 2021. godini iznosio je 4.700.000 MWh odnosno 94 SBU-a, za povlačenje plina 2.116 MWh/h (50.784 MWh/dan), a za utiskivanje plina 1.587 MWh/h (38.088 MWh/dan).

Tijekom 2021. godine u PSP Okoli je ukupno utisnuto 3.331.125 MWh, a povučeno je 3.417.057 MWh prirodnog plina. U 2021. godini u PSP Okoli bilo je više razdoblja promjene ciklusa rada, odnosno tri razdoblja povlačenja plina, dva razdoblja stajanja te dva razdoblja utiskivanja plina. Završetak prvog ciklusa povlačenja i početak ciklusa utiskivanja prirodnog plina, određen prema minimalnoj količini plina u skladištu za kalendarsku godinu, bio je 3. travnja 2021. godine, kada je stanje radnog volumena iznosilo 936.393 MWh. Početak zadnjeg ciklusa povlačenja plina bio je 27. listopada 2021. godine, a stanje radnog volumena tada je iznosilo 4.265.882 MWh, što je ujedno bilo i najveće ostvareno stanje radnog volumena PSP Okoli tijekom 2021. godine.

Najveći ostvareni kapacitet povlačenja plina u 2021. godini iznosio je 2.103 MWh/h, dok je najveći ostvareni kapacitet utiskivanja plina iznosio 1.587 MWh/h.

Kretanje stanja zaliha plina (GWh) po mjesecima na dan, u razdoblju od 2017. - 2021. u PSP Okoli prikazano je slici 5.2.10.

Slika 5.2.10. Kretanje stanja zaliha plina po mjesecima na dan u PSP Okoli kroz razdoblje 2017.- 2021.godine

Pregled pokazatelja za skladištenje plina po godinama za razdoblje od 2017. do 2021. godine prikazan je u tablici 5.2.3.

Tablica 5.2.3. Pregled pokazatelja za skladištenje plina po godinama za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Pokazatelj	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Kapacitet radnog volumena skladišta (GWh)	5.050	5.050	5.050	4.700	4.700
Tehnički kapacitet radnog volumena skladišta (SBU)	101	101	101	94	94
Maksimalno iskorišten kapacitet radnog volumena skladišta (SBU)	96	95	100	90	85
Kapacitet povlačenja plina iz skladišta (MWh/h)	2.274	2.274	2.274	2.116	2.116
Kapacitet utiskivanja plina u skladište (MWh/h)	1.705	1.705	1.705	1.587	1.587

⁷² Tehnički kapacitet sustava skladišta plina predstavlja ukupni kapacitet sustava skladišta plina koji operator sustava skladišta plina može ponuditi korisnicima sustava, a uzimajući u obzir integritet i tehničke mogućnosti sustava skladišta plina.

Tijekom 2021. godine započete su i realizirane sljedeće investicije:

- nastavak aktivnosti na projektu izgradnje novog podzemnog skladišta plina na lokaciji eksploatacijskog polja (dalje: EP) "Grubišno Polje" u vezi kojeg se mogu izdvojiti sljedeće značajnije obavljene aktivnosti:
 - od Ministarstva ishođena je dozvola za skladištenje prirodnog plina na EP "Grubišno Polje" te je s Ministarstvom potpisan Ugovor o skladištenju prirodnog plina,
 - od Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine ishođena je građevinska dozvola za rekonstrukciju i nadogradnju magistralnog plinovoda Virovitica-Kutina,
 - nabavljena je glavna oprema za izgradnju i opremanje budućih objekata i postrojenja PSP Grubišno Polje te su sklopljeni ugovori za izvođenje radova i usluge nadzora nad izvođenjem radova prve faze projekta izgradnje PSP Grubišno Polje,
- završen je projekt povezivanja PSP Okoli na javnu pristupnu mrežu svjetlovodom, radi osiguravanja stalne i pouzdane telekomunikacijske veze za potrebe kontrolne sale, postavljanja servera u PSP Okoli, dispečerskog softvera i komunikacije s tvrtkom PLINACRO d.o.o. postavljanjem svjetlovodnog kabela od PSP Okoli do MRČ Ludina te zakupom dvije svjetlovodne niti od MRČ Ludina do Ivanić Grada gdje postoji redundantni izlaz na HT javnu pristupnu mrežu,
- završen je i projekt unapređenja sustava tehničke zaštite na PSP Okoli s ciljem unapređenja zaštite najkritičnijih točki postojećeg sustava.

Tržišna uloga i važnost skladištenja plina izravno je povezana s ostalim sastavnicama tržišta plina, a naročito u kontekstu liberalizacije tržišta. U tom smislu, poslovanje operatora sustava skladišta plina je obilježilo nekoliko faza - do 31. ožujka 2014. godine, kada je sustav skladišta koristio samo jedan korisnik, od 1. travnja 2014. do 31. ožujka 2017. godine, kada je po prvi puta sustav skladišta koristilo više korisnika (četiri opskrbljivača plinom i operator transportnog sustava), te od 1. travnja 2017. godine, pa i tijekom 2021. godine, kada je uslugu skladištenja plina koristilo čak 10 korisnika (9 opskrbljivača plinom i operator transportnog sustava).

Pri tome je bitno napomenuti da je dio kapaciteta sustava skladišta plina, odnosno SBU-a operator sustava skladišta plina bio dužan⁷³, od 1. travnja 2018. do 31. ožujka 2020. godine, prioritetno raspodijeliti OVT-u. Tako je OVT-u, od 1. travnja 2014. godine do 31. ožujka 2017. godine, bilo raspoređeno 70% ukupno raspoloživog kapaciteta, dok je od 1. travnja 2017. godine te nadalje kroz 2018., 2019. i sve do 31. ožujka 2020. godine broj SBU-a raspoređenih OVT-u smanjen na 60% ukupno raspoloživog kapaciteta.

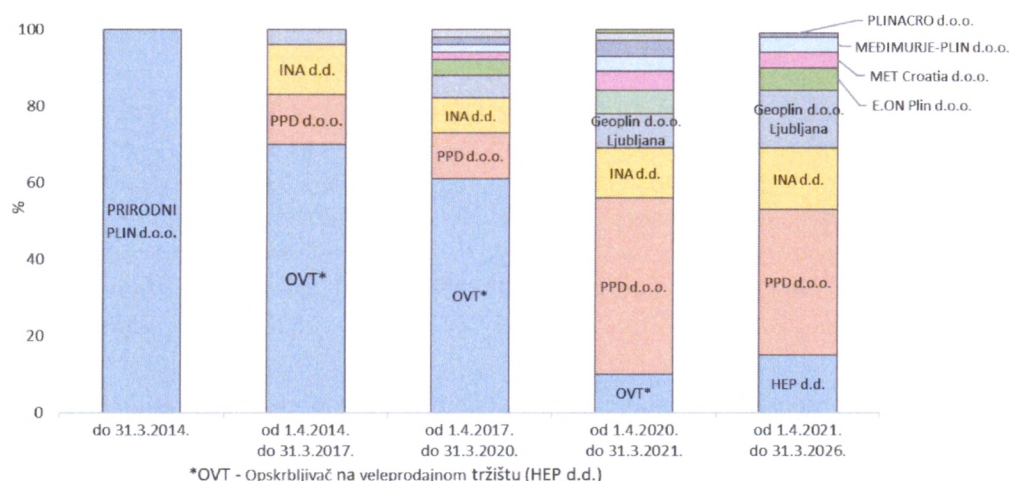
Za razdoblje od 1. travnja 2020. do 31. ožujka 2021. godine operator sustava skladišta plina je u skladu s odredbama **Zakona o tržištu plina** raspoloživi broj SBU-a raspodijelio opskrbljivačima u obvezi javne usluge na proporcionalnom principu, a temeljem povijesnih podataka o isporučenim količinama plina.

Od 1. travnja 2021. godine za ugovaranje skladišnih kapaciteta, operator sustava skladišta plina raspoloživi broj SBU-a i rok na koji se nudi usluga zakupa raspoloživih SBU-a, stavlja na tržište, bez prioritetne raspodjele za potrebe javne usluge.

U lipnju 2021. godine, a u skladu s *Izmjenama i dopunama Pravila korištenja sustava skladišta plina*, operator sustava skladišta plina energetski subjekt Podzemno skladište plina d.o.o. proveo je raspodjelu 32 raspoloživa SBU-a, koja su bila stavljena na tržište za ugovorno razdoblje od 1. travnja 2022. do 31. ožujka 2027. godine. Raspodjele raspoloživih SBU-a provedena je uspostavom aukcije kao novog modela raspodjele skladišnih kapaciteta koji omogućava efikasniju raspodjelu kapaciteta te je temeljem obavljene raspodjele SBU-a po kriteriju najvećeg iznosa ponuđene aukcijske premije raspoloživi broj SBU-a dodijeljen za 5 korisnika, odnosno podnositelja zahtjeva za dodjelu. Od 1. travnja 2022. godine kapacitet sustava skladišta plina ugovoren od strane korisnika iznosi 86 SBU-a.

Raspodjela kapaciteta sustava skladišta plina, odnosno SBU-a, po korisnicima i s prikazom tri najveća korisnika sustava skladišta plina, u navedenim razdobljima, prikazana je na slici 5.2.11.

⁷³ Odluka o određivanju prioriteta prilikom provođenja postupka za raspodjelu kapaciteta sustava skladišta plina opskrbljivaču na veleprodajnom tržištu plina („Narodne novine“, br. 29/14), odnosno čl. 31. st. 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu plina („Narodne novine“, br. 16/17) te čl. 114. Zakona o tržištu plina („Narodne novine“, br. 18/18).

Slika 5.2.11. Raspodjela kapaciteta sustava skladišta plina, odnosno standardnih paketa skladišnog kapaciteta PSP Okoli

Radi prilagodbe potrebama tržišta, te novim pravilima uravnoteženja, operator sustava skladišta plina je korisnicima sustava skladišta plina omogućio veći broj renominacija za korištenje kapaciteta skladišta u plinskom danu, promjenu smjera nominacije kao i promjenu ciklusa rada skladišta.

Metoda regulacije skladištenja plina

Regulacija energetske djelatnosti skladištenja plina, osim **Zakonom o tržištu plina** i ostalim energetskim propisima, propisana je i *Metodologijom utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za skladištenje plina* („Narodne novine“, br. 48/18). Navedenom *Metodologijom* propisna je regulacija koja se temelji na metodi poticajne regulacije, odnosno određivanju maksimalne razine dozvoljenog prihoda operatora sustava skladišta plina. Dozvoljeni operativni troškovi operatora prema *Metodologiji* određuju se primjenom poticajnih mehanizama koeficijenta učinkovitosti i podjele ostvarenih ušteda. Dozvoljeni kapitalni troškovi određuju na temelju dozvoljene amortizacije reguliranih sredstava i dozvoljene stope povrata na regulirana sredstva. *Metodologija* predviđa i primjenu regulatornog računa, kao zasebnog modela poticajne regulacije energetske djelatnosti skladištenja plina, čijom se primjenom operatoru koji planira značajna ulaganja u razvoj sustava skladišta plina, pod određenim uvjetima u dužem vremenskom razdoblju omogućuje odgovarajući povrat na razumno uložena sredstva. *Metodologija* uključuje i komponentu ekonomske efikasnosti postojeće imovine operatora te je predviđena mogućnost utvrđivanja opravdane vrijednosti dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine temeljem analize ekonomske efikasnosti imovine operatora kao i usporedne analize troškova i učinkovitosti poslovanja operatora sustava skladišta plina u Republici Hrvatskoj i u okruženju.

Regulacijsko razdoblje je definirano kao višegodišnje razdoblje, u trajanju od pet godina, za koje se, zasebno za svaku regulacijsku godinu utvrđuju dozvoljeni prihodi i iznos tarifnih stavki. Uvjeti rada sustava skladišta plina propisani su *Pravilima korištenja sustava skladišta plina* koja su radi usklađivanja s odredbama **Zakona o tržištu plina** u svibnju 2021. godine unaprijeđena i dopunjena u pogledu propisivanja općih pravila raspodjele SBU-a i pravila raspodjele SBU-a u postupku aukcije za razdoblje nakon 1. travnja 2022. godine.

Cijena skladištenja plina

Cijena skladištenja plina je u 2021. godini bila određena *Odlukom o iznosu tarifnih stavki za skladištenje plina* („Narodne novine“, br. 122/16) koju je HERA donijela u skladu s *Metodologijom utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za skladištenje plina*. Prema navedenoj *Odluci*, kojom su određeni iznosi tarifnih stavki za skladištenje plina za drugo regulacijsko razdoblje 2017. - 2021., tarifna stavka za ugovoreni SBU-a na godišnjoj razini za 2021. godinu bila je za 1,1% niža u odnosu na 2020. godinu.

U ožujku 2022. godine HERA je donijela *Odluku o iznosu tarifnih stavki za skladištenje plina* kojom su određeni iznosi tarifnih stavki za skladištenje plina za treće regulacijsko razdoblje od 1. travnja 2022. - 31. prosinca 2026. godine. Iznos tarifne stavke za ugovoreni SBU na godišnjoj razini za 2022. godinu smanjen je za 3,9% u odnosu na 2021. godinu. Donesene tarifne stavke za skladištenje plina za godine trećeg regulacijskog razdoblja temelje se na izračunu planiranog dozvoljenog prihoda operatora sustava skladišta plina, koji sadrži

i utvrđenu razliku provedene redovne revizije dozvoljenih prihoda za godinu 2016. i godine drugog regulacijskog razdoblja 2017., 2018., 2019., 2020., i koji je između ostalog, temeljen i na planiranim investicijskim projektima za treće regulacijsko razdoblje.

Najveći investicijski projekt koji je operator sustava skladišta plina planirao za razdoblje od 2022.-2026. godine, odnosi se na prvu fazu izgradnje novog vršnog podzemnog skladišta plina Grubišno polje, koja obuhvaća istražne radove i početna investicijska ulaganja u nabavu i ugradnju opreme za projekt, a koji je HERA u sklopu odobravanja investicijskog plana ulaganja u godinama trećeg regulacijskog razdoblja i prihvatila. Naime, Odlukom Ministarstva, a temeljem **Zakona o strateškim investicijskim projektima Republike Hrvatske („Narodne novine”, br. 18/18 i 23/20)**, projekt „*Izgradnja podzemnog skladišta plina na eksploatacijskom polju ugljikovodika Grubišno polje*” je od 23. veljače 2018. godine uvršten i na listu strateških projekata.

Ukupno obračunati iznos naknade temeljem tarifne stavke za ugovoreni SBU na godišnjoj razini činio je udio od 98,72% u ukupnim naknadama za skladištenje plina u 2021. godini koje je operator sustava skladišta plina obračunao korisnicima, dok se 1,23% odnosilo na pojedinačne prekidive usluge na dnevnoj razini te 0,05% na nestandardne usluge.

HERA je u prosincu 2021. godine, a na temelju *Metodologije utvrđivanja cijene nestandardnih usluga za transport plina, distribuciju plina, skladištenje plina, prihvata i otpremu ukapljenog prirodnog plina i javnu uslugu opskrbe plinom* donijela Odluku o cjeniku nestandardnih usluga operatora sustava skladišta plina („Narodne novine”, br. 141/21) za razdoblje 2022.-2026. utvrđenog prema prosječnoj cijeni radnog sata u iznosu 190,00 kn/h bez PDV-a.

5.2.4 Distribucija plina

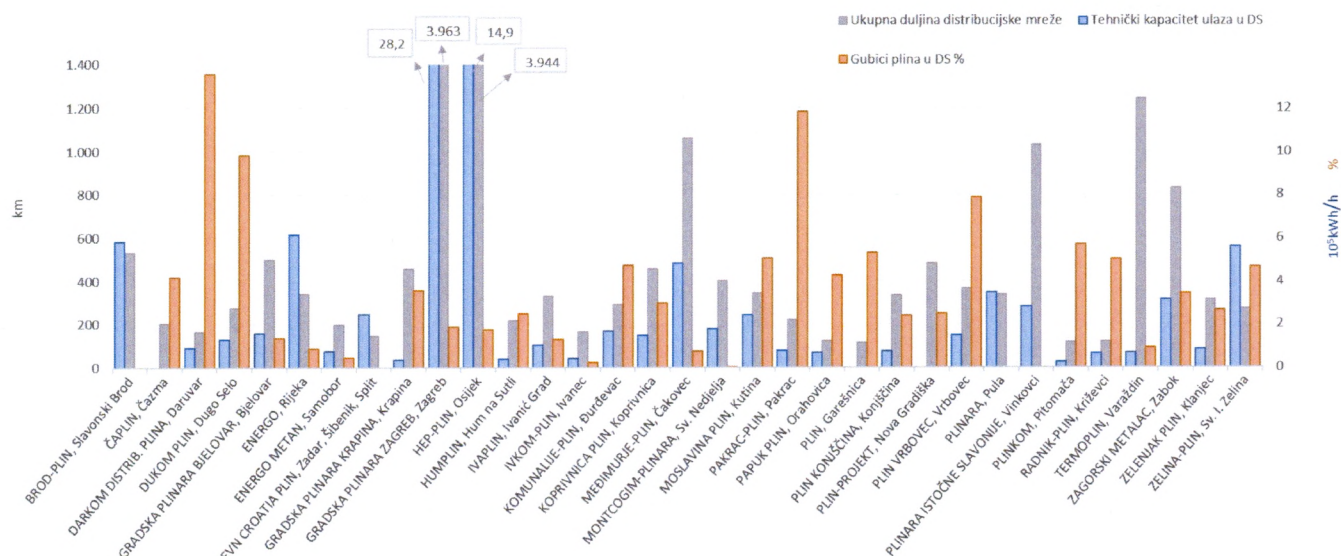
Distribucija plina je regulirana energetska djelatnost koja se obavlja kao javna usluga. Distribuciju plina u Republici Hrvatskoj u 2021. godini obavljala su 33 energetska subjekta, tj. operatora distribucijskog sustava. Krajem 2021. godine energetski subjekt HEP-PLIN d.o.o., Osijek obavijestio je HERA-u o kupovini energetskih subjekata DARKOM DISTRIBUCIJA PLINA d.o.o., Daruvar, i GRADSKA PLINARA KRAPINA d.o.o., Krapina, dok je statusna promjena pripajanja navedenih energetskih subjekata energetskom subjektu HEP-PLIN d.o.o. izvršena početkom 2022. godine. Navedeno je rezultiralo smanjenjem broja operatora distribucijskog sustava te u prvoj polovici 2022. godine energetsku djelatnost distribucije plina obavlja 31 operator.

Prema podacima za 2021. godinu koje je HERA prikupila od 33 operatora distribucijskog sustava, ukupne distribuirane količine plina⁷⁴ u Republici Hrvatskoj u 2021. godini iznosile su 12.366 GWh, što je za 9,3% više u odnosu na distribuirane količine u 2020. godini. Od ukupne količine distribuiranog plina, najveće količine plina distribuirane su korisnicima tarifnih modela TM2 (4.728 GWh), TM5 (1.442 GWh) te TM3 (1.286 GWh).

Ukupan broj obračunskih mjernih mjesta krajnjih kupaca priključenih na distribucijski sustav u 2021. godini bio je 694.269, što je za 1,4% više u odnosu na ukupan broj obračunskih mjernih mjesta u 2020. godini. Od ukupnog broja obračunskih mjernih mjesta, u 2021. godini bilo je 688.486 obračunskih mjernih mjesta tarifnih modela TM1-TM4 (s godišnjom potrošnjom do 100.000 kWh), a 5.783 obračunskih mjernih mjesta tarifnih modela TM5-TM12 (s godišnjom potrošnjom većom od 100.000 kWh).

Ukupna duljina svih plinskih distribucijskih sustava u Republici Hrvatskoj na kraju 2021. godine iznosila je 19.891 km, što je za 0,5% više u odnosu na ukupnu duljinu svih plinskih distribucijskih sustava na kraju 2020. godine, prema podacima prikupljenim od operatora distribucijskog sustava. Od ukupne duljine distribucijskih sustava na kraju 2021. godine, 16,0% odnosilo se na niskotlačne plinovode, 77,4% na srednjetačne plinovode i 6,6% na visokotlačne plinovode. Prema vrsti materijala, od ukupne duljine distribucijskih sustava na kraju 2021. godine, 15,9% bilo je izgrađeno u čeličnim cijevima, 82,9% u polietilenskim cijevima i 1,2% u drugim materijalima. Ukupan broj odorizacijskih stanica u svim distribucijskim sustavima na kraju 2021. godine bio je 130. Usporedbu duljine distribucijskih sustava, ukupnog tehničkog kapaciteta ulaza u distribucijske sustave i gubitaka plina po pojedinim operatorima distribucijskog sustava u Republici Hrvatskoj u 2021. godini prikazuje slika 5.2.12., a zemljopisni raspored distribucijskih područja operatora distribucijskog sustava u 2021. godini prikazuje slika 5.2.13.

⁷⁴ Prirodni plin i plin izvan standardne specifikacije.

Slika 5.2.12. Usporedba duljine distribucijskih sustava, ukupnog tehničkog kapaciteta ulaza u distribucijske sustave i gubitaka plina po operatorima distribucijskog sustava u Republici Hrvatskoj u 2021. godini

Slika 5.2.13. Raspored distribucijskih područja operatora distribucijskog sustava i osnovni podaci o energetskej djelatnosti distribucije plina u Republici Hrvatskoj u 2021. godini

Pregled pokazatelja za distribuciju plina po godinama za razdoblje od 2017. do 2021. godine prikazan je u tablici 5.2.4.

Tablica 5.2.4. Pregled pokazatelja za distribuciju plina po godinama za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Pokazatelj	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Broj operatora distribucijskog sustava	35	35	35	33	33
Ukupna duljina distribucijske mreže (km)	19.091	19.448	19.673	19.787	19.891
Ukupno distribuirano plina (GWh)	11.173	11.071	10.914	11.309	12.366

Metoda regulacije distribucije plina

Regulacija energetske djelatnosti distribucije plina, osim **Zakonom o tržištu plina** i ostalim energetskim propisima, utvrđena je i *Metodologijom utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za distribuciju plina* („Narodne novine“, br. 48/18). Navedena *Metodologija* temelji se na metodi određivanja maksimalne razine dozvoljenog prihoda operatora distribucijskog sustava za regulacijsko razdoblje. Iznosi tarifnih stavki za distribuciju plina za sva obračunska mjerna mjesta istog tarifnog modela unutar distribucijskog sustava kojim upravlja pojedini operator jednaki su, bez obzira na duljinu distribucijskog puta (primjena načela poštanske marke). Dozvoljeni operativni troškovi operatora prema *Metodologiji* određuju se primjenom poticajnih mehanizama koeficijenta učinkovitosti i podjele ostvarenih ušteda, dok se dozvoljeni kapitalni troškovi određuju na temelju dozvoljene amortizacije reguliranih sredstava i dozvoljene stope povrata na regulirana sredstva. Projekcija vrijednosti reguliranih sredstava za regulacijsko razdoblje utvrđuje se *ex-ante* pristupom odobravanja investicija u okviru plana razvoja distribucijskog sustava, kao i *ex-post* revizijom ostvarenih investicija.

Metodologijom je predviđena i mogućnost utvrđivanja opravdane vrijednost dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine analizom ekonomske efikasnosti, kao i primjenom usporedne analize troškova i učinkovitosti poslovanja operatora distribucijskih sustava u Republici Hrvatskoj i operatora u okruženju. Istekom regulacijskog razdoblja provodi se revizija dozvoljenih prihoda, uključujući operativne i kapitalne troškove te se provodi usporedba ostvarenih prihoda temeljem tarifnih stavki s revidiranim dozvoljenim prihodima, a eventualne razlike uključuju se u izračun dozvoljenih prihoda za naredno regulacijsko razdoblje.

Metodologija predviđa i primjenu regulatornog računa, kao modela regulacije energetske djelatnosti distribucije plina, kojim se operatoru koji planira značajna ulaganja u novi ili u razvoj postojećeg distribucijskog sustava, u kasnijim godinama regulatornog računa omogućava nadoknada prihoda koji su u početnim godinama ostvareni u manjem iznosu.

Regulacijsko razdoblje za distribuciju plina je definirano kao višegodišnje razdoblje, u trajanju od pet godina, za koje se, zasebno za svaku regulacijsku godinu, utvrđuju dozvoljeni prihodi i iznos tarifnih stavki. Drugo regulacijsko razdoblje, koje je započelo 1. siječnja 2017. godine trajalo je do 31. prosinca 2021. godine te je trenutno započelo treće regulacijsko razdoblje za djelatnost distribucije plina koje traje od 1. siječnja 2022. do 31. prosinca 2026. godine.

Metodologijom su obračunska mjerna mjesta razvrstana u 12 tarifnih modela prema godišnjoj potrošnji plina te ih operator razvrstava sukladno podacima operatora o ostvarenoj godišnjoj potrošnji plina na pojedinom obračunskom mjernom mjestu u protekloj kalendarskoj godini, a ukoliko je riječ o novim obračunskim mjernim mjestima, prema procijenjenoj godišnjoj potrošnji plina na temelju podataka operatora o priključnom kapacitetu pojedinog obračunskog mjernog mjesta.

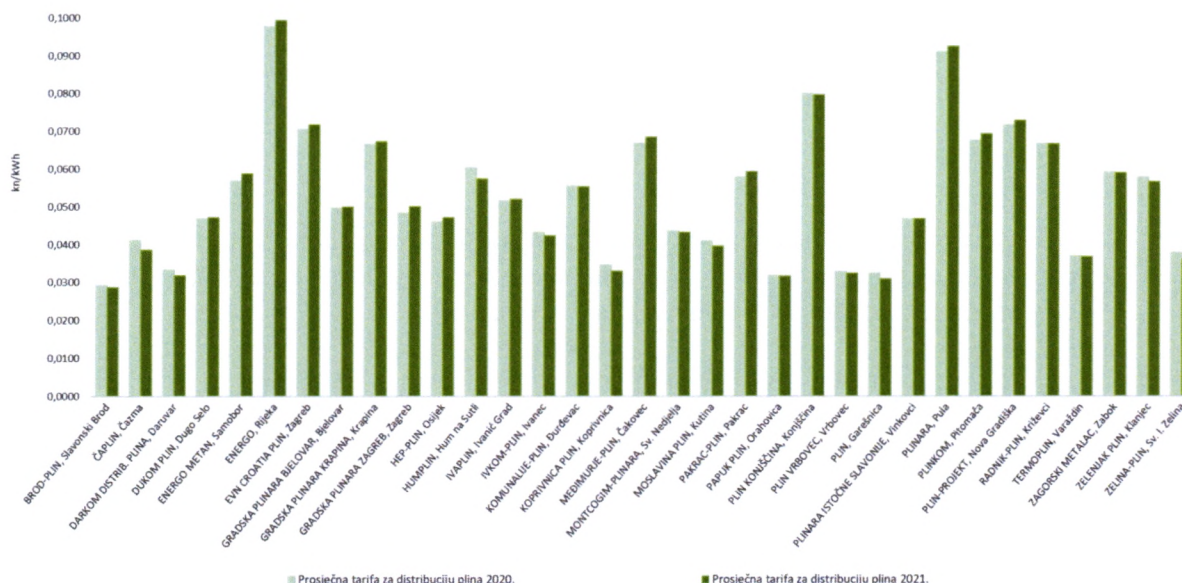
Cijena distribucije plina sastoji se od tarifne stavke Ts1 za distribuiranu količinu plina koja je određena zasebno za svakog operatora distribucijskog sustava i od tarifne stavke Ts2 koja predstavlja fiksnu mjesečnu naknadu i koja je ista za pojedini tarifni model za sve operatore.

Cijena distribucije plina i naknada za priključenje

Cijena distribucije plina u 2021. godini bila je određena *Odlukom o iznosu tarifnih stavki za distribuciju plina* („Narodne novine“, br. 127/17) i *Odlukom o iznosu tarifnih stavki za distribuciju plina za energetski subjekt HEP-PLIN d.o.o., Cara Hadrijana 7, Osijek* („Narodne novine“, br. 94/20).

Ukupna prosječna ponderirana cijena distribucije plina za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2021. godine za 33 operatora distribucijskog sustava u Republici Hrvatskoj iznosila je 0,0508 kn/kWh, što je za 1,4% više u odnosu na ukupnu prosječnu ponderiranu cijenu distribucije plina u 2020. godini koja je nakon utvrđenih ostvarenih distribuiranih količina plina iznosila 0,0501 kn/kWh.

Slika 5.2.14. prikazuje prosječne tarifne stavke, bez PDV-a, za distribuciju plina za godine 2020. - 2021. po operatorima distribucijskog sustava u Republici Hrvatskoj.

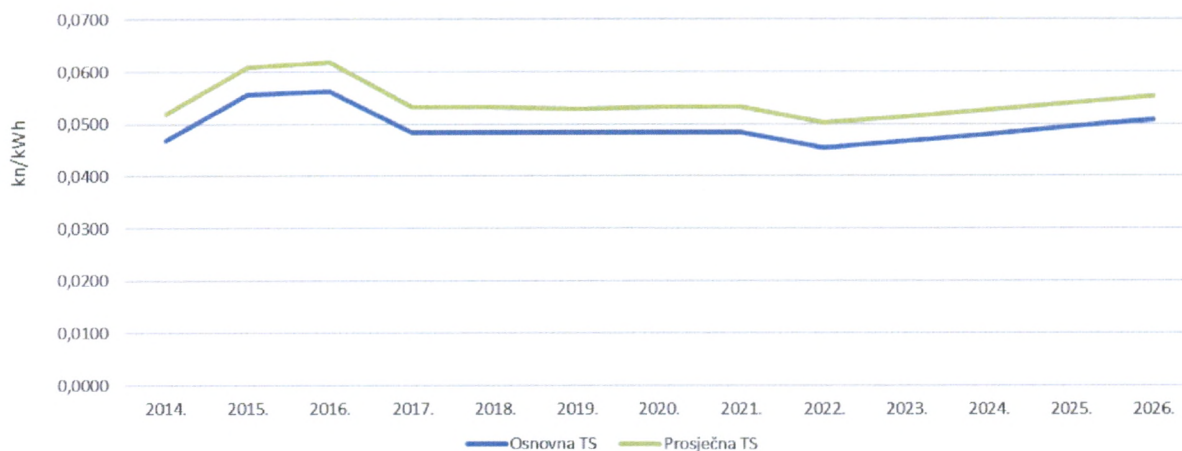

Slika 5.2.14. Prosječne tarifne stavke bez PDV-a za distribuciju plina u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu po operatorima distribucijskog sustava u Republici Hrvatskoj

U prosincu 2021. godine HERA je prema odredbama *Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za distribuciju plina* („Narodne novine“, br. 48/18) donijela *Odluku o iznosu tarifnih stavki za distribuciju plina* („Narodne novine“, br. 141/21 i 32/22) kojoj su određeni novi iznosi tarifnih stavki za distribuciju plina za treće regulacijsko razdoblje koje započinje 1. siječnja 2022., a završava 31. prosinca 2026., za 33 operatora distribucijskog sustava. Donesene tarifne stavke za distribuciju plina za godine trećeg regulacijskog razdoblja temelje se na izračunu planiranog dozvoljenog prihoda pojedinog operatora distribucijskog sustava, koji sadrži i utvrđenu razliku provedene redovne revizije dozvoljenih prihoda za godinu drugog regulacijskog razdoblja 2017., 2018., 2019. i 2020.

Na temelju donesene *Odluke* došlo je do smanjenja prosječne tarifne stavke za distribuciju plina za 2022. u odnosu na 2021. godinu, i to za oko 7,9%, odnosno na 23 distribucijska područja je došlo do smanjenja tarifne stavke za distribuciju plina, dok je na 8 distribucijskih područja došlo do povećanja tarifne stavke za distribuciju plina.

Slika 5.2.15. prikazuje kretanje prosječne tarifne stavke za distribuciju plina po godinama prvog i drugog regulacijskog razdoblja, kao i kretanje planirane prosječne tarife za godine trećeg regulacijskog razdoblja 2022. - 2026. za sve operatore distribucijskih sustava u Republici Hrvatskoj.

Slika 5.2.15. Kretanje prosječne tarifne stavke za distribuciju plina po godinama prvog i drugog regulacijskog razdoblja i planirane prosječna tarifna stavka za treće regulacijsko razdoblje 2022.-2026. za sve operatore distribucijskih sustava u Republici Hrvatskoj

Naknada za priključenje na plinski distribucijski sustav temelji se na *Metodologiji utvrđivanja naknade za priključenje na plinski distribucijski ili transportni sustav i za povećanje priključnog kapaciteta* („Narodne novine“, br. 48/18). Navedenom *Metodologijom* određuju se: kategorije priključaka na plinski distribucijski sustav, grupe složenosti radova, način, elementi i kriteriji za izračun naknade za priključenje na plinski distribucijski sustav i za povećanje priključnog kapaciteta, postupak podnošenja zahtjeva za određivanje, odnosno promjenu iznosa naknade za priključenje, donošenje, objava i primjena naknade za priključenje. *Metodologija* definira kategorije priključaka na distribucijski sustav i pripadajuće koeficijente te potreban broj radnih sati za izvođenje radova pojedine grupe složenosti radova za priključenje na distribucijski sustav pojedine kategorije priključka.

Naknada za priključenje sastoji se od troška za izvanredno stvaranje tehničkih uvjeta u distribucijskom sustavu i troška izvedbe priključka te se naplaćuje direktno investitorima na čiji zahtjev se usluga inicira, pri čemu iznos naknade ovisi o složenosti radova. Naknade za navedene usluge u 2021. godini operator distribucijskog sustava obračunavao je temeljem HERA-ine *Odluke o naknadi za priključenje na plinski distribucijski ili transportni sustav i za povećanje priključnog kapaciteta za regulacijsko razdoblje 2017. – 2021. godina* („Narodne novine“, br. 122/16) od 16. prosinca 2016. godine. U prosincu 2021. godine HERA je, na temelju *Metodologije utvrđivanja naknade za priključenje na plinski distribucijski ili transportni sustav i za povećanje priključnog kapaciteta*, donijela novu *Odluku o naknadi za priključenje na plinski distribucijski ili transportni sustav i za povećanje priključnog kapaciteta* („Narodne novine“, br. 48/18) kojom je određena naknada za priključenje na distribucijski sustav u dijelu troška pripremno-završnih radova, za godine trećeg regulacijskog razdoblja 2022.-2026.

Također, HERA je u prosincu 2021. godine, a na temelju *Metodologije utvrđivanja cijene nestandardnih usluga za transport plina, distribuciju plina, skladištenje plina, prihvata i otpremu ukapljenog prirodnog plina i javnu uslugu opskrbe plinom* („Narodne novine“, br. 48/18, 25/19 i 134/21) donijela *Odluku o cjeniku nestandardnih usluga operatora distribucijskog sustava* („Narodne novine“, br. 141/21) za razdoblje 2022.-2026. utvrđenog prema prosječnoj cijeni radnog sata u iznosu 110,00 kn/h bez PDV-a.

5.2.5 Upravljanje mjestom za opskrbu ukapljenim prirodnim plinom i/ili stlačenim prirodnim plinom

Od 2021. godine HERA je započela prikupljati podatke o prodanim količinama ukapljenog prirodnog plina i stlačenog prirodnog plina (dalje: SPP) krajnjim kupcima na mjestima za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om.

U Republici Hrvatskoj tijekom 2021. godine energetska djelatnost upravljanja mjestom za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om obavljala su 4 energetska subjekta, od kojih su 3 subjekta prodavala SPP, a jedan UPP. UPP i SPP smatraju se alternativnim gorivima, i kao takvi predstavljaju jednu od mjera iz zajedničkog okvira za uspostavljanje infrastrukture za alternativna goriva kojima je cilj što više smanjiti ovisnost o nafti te ublažio

negativni utjecaj prometa na okoliš, utvrđen je **Zakonom o uspostavi infrastrukture za alternativna goriva („Narodne novine“, br. 120/2016)**, a kojim su u pravni poredak Republike Hrvatske prenesene odredbe *Direktive 2014/94/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2014. o uspostavi infrastrukture za alternativna goriva*.

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 24. studenog 2021. godine usvojila **Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o uspostavi infrastrukture za alternativna goriva**. Navedenim **Nacrtom Zakona** predlaže se izmjena i dopuna postojećeg pravnog okvira za razvoj infrastrukture i korištenje alternativnih goriva u prometu, s ciljem postizanja održivog tržišta i prometnog sustava sa što manjim negativnim učincima po okoliš i društvo.

SPP je alternativa UPP-u u transportu prirodnog plina i razvoju maloprodajnog tržišta prirodnog plina te ima sve važniju ulogu u opskrbi alternativnim gorivom u prometu, a osnovna razlika je agregatno stanje plina. Kod SPP-a plin se nalazi u plinovitom agregatnom stanju dok je UPP pri transportu u tekućem agregatnom stanju.

SPP se do mjesta za opskrbu SPP-om dovodi putem plinskog distribucijskog sustava na koje je mjesto za opskrbu spojeno te se stlači na samom mjestu za opskrbu SPP-om, dok se UPP najprije doprema brodom do terminala za UPP od kuda se do mjesta za opskrbu UPP-om doprema kamionom za prijevoz UPP-a. SPP se već duže vrijeme koristi kao pogonsko gorivo vozila s unutarnjim izgaranjem te predstavlja ekološku alternativu tekućim fosilnim gorivima.

Uspostava i otvaranje novih mjesta za opskrbu UPP-om i SPP-om doprinosi većoj primjeni alternativnih goriva u teškom teretnom prometu (kamioni), javnom gradskom prijevozu (autobusi) i osobnim vozilima, što ima pozitivan ekonomski učinak (jeftinije gorivo), a kao alternativno gorivo s malim udjelom ugljika ima i značajan pozitivan učinak na okoliš od tekućih naftnih goriva.

Krajnji kupci su mjesta za opskrbu SPP-om koristili za opskrbu osobnih vozila, autobusa i kamiona. Na navedenim mjestima ukupno prodane količine SPP-a iznosile su 1.399.329 kg, odnosno 19.514 MWh, ili 99,9% od ukupno prodanih količina prirodnog plina na mjestima za opskrbu SPP-om i/ili UPP-om.

Prosječna nabavna cijena plina isporučenog na mjestu za opskrbu SPP-om kretala se u rasponu od 0,18 kn/kWh pa do 0,27 kn/kWh, dok se prosječna prodajna cijena plina isporučenog na mjestu za opskrbu SPP-om kretala u rasponu od 0,37 kn/kWh pa do 0,59 kn/kWh.

Krajnji kupci su mjesto za opskrbu UPP-om koristili za opskrbu kamiona. Na navedenom mjestu ukupno prodane količine UPP-a iznosile su svega 827 kg, odnosno 12,6 MWh ili 0,1% od ukupno prodanih količina prirodnog plina na mjestima za opskrbu SPP-om i/ili UPP-om. Prosječna nabavna cijena UPP-a iznosila je 0,44 kuna/kWh, dok je prosječna prodajna cijena plina isporučenog na mjestu za opskrbu UPP-om iznosila 0,87 kn/kWh.

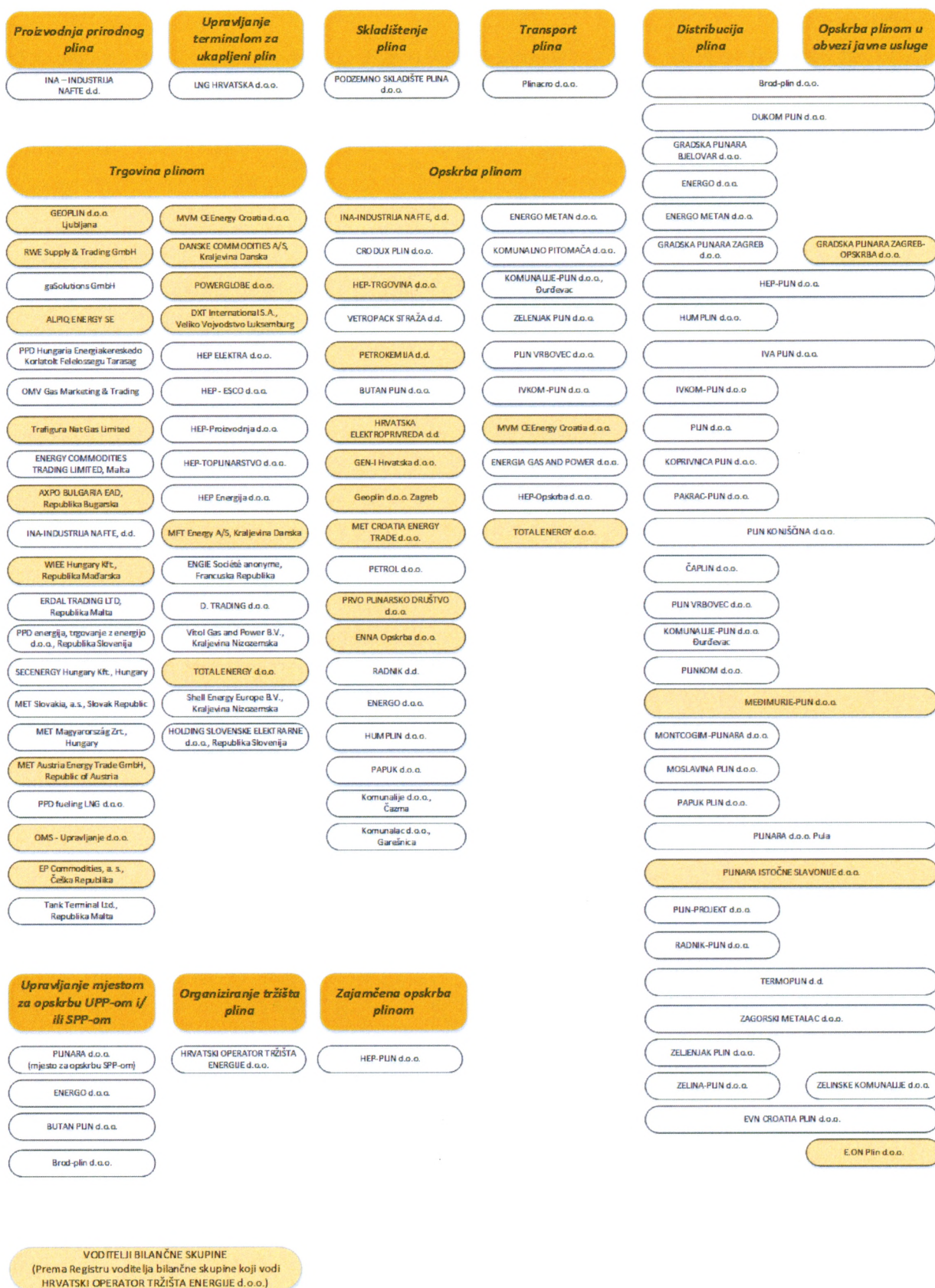
5.2.6 Energetski subjekti u sektoru plina i energetske djelatnosti

U skladu s odredbama **Zakona o tržištu plina** o razdvajanju energetske djelatnosti, djelatnosti operatora transportnog sustava, operatora distribucijskog sustava, operatora sustava skladišta plina i operatora terminala za UPP, uključujući operatora koji je dio vertikalno integriranoga energetskega subjekta, moraju biti organizirani u samostalnom pravnom subjektu, neovisno od drugih djelatnosti u sektoru plina.

U 2021. godini energetske djelatnosti transporta plina obavljao je energetski subjekt PLINACRO d.o.o., dok je energetske djelatnosti skladištenja plina obavljao energetski subjekt Podzemno skladište plina d.o.o.

Distribuciju plina u 2021. godini obavljala su 33 energetskega subjekta, dok je energetske djelatnosti opskrbe plinom, od 49 energetskega subjekta koji su ishodili odgovarajuću dozvolu, tu djelatnost aktivno obavljalo njih 42. Krajem 2021. godine energetski subjekt HEP-PLIN d.o.o., Osijek obavijestio je HERA-u o kupovini energetskega subjekata DARKOM DISTRIBUCIJA PLINA d.o.o., Daruvar i GRADSKA PLINARA KRAPINA d.o.o., Krapina, dok je statusna promjena pripajanja navedenih energetskega subjekata energetskega subjektu HEP-PLIN d.o.o. izvršena početkom 2022. godine. Navedeno je rezultiralo smanjenjem broja operatora distribucijskog sustava te trenutno energetske djelatnosti distribucije plina obavlja 31 energetski subjekt. Od 31 operatora distribucijskog sustava, 10 ih je organizirano kao samostalni pravni subjekti koji obavljaju isključivo energetske djelatnosti distribucije plina, dok su 21 energetski subjekt organizirani kao vertikalno integrirani pravni subjekti s manje od 100.000 kupaca, koji uz distribuciju plina obavljaju i opskrbu plinom.

Struktura energetske subjekata u sektoru plina na dan 31. ožujka 2022. godine, s obzirom na energetske djelatnosti koje obavljaju te zahtjeve razdvajanja prema **Zakonu o tržištu plina**, prikazana je na slici 5.2.16.

stanje na dan 31. ožujka 2022.

Slika 5.2.16. Struktura energetske subjekata prema ulozi na tržištu plina Republike Hrvatske

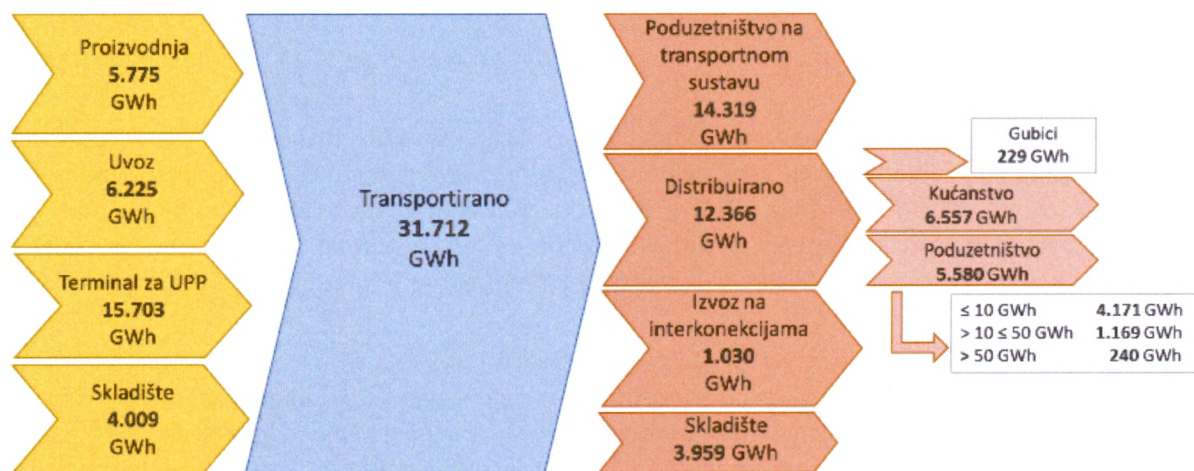
5.3 Konkurentnost i funkcioniranje tržišta prirodnog plina

Bilanca prirodnog plina

U 2021. godini ukupna količina prirodnog plina na ulazu u transportni sustav iznosila je 31.712 GWh, što je za 2,4% manje u odnosu na 2020. godinu. Od toga iz domaće proizvodnje u transportni sustav ušlo je 5.775 GWh prirodnog plina, odnosno 18,2% ukupno transportirane količine, što je za 13,5% manje od prethodne 2020. godine, na ulazima na interkonekcijama u transportni sustav ušlo je 6.225 GWh prirodnog plina, odnosno 19,6% ukupno transportirane količine, što je za 70,1% manje u odnosu na 2020. godinu, a iz PSP Okoli u transportni sustav ušlo je 4.009 GWh prirodnog plina, odnosno 12,6% ukupno transportirane količine, što je za 19,6% manje u odnosu na 2020. godinu. U 2021. godini ukupna količina prirodnog plina otpremljena iz terminala za UPP u transportni sustav iznosila je 15.703 GWh, odnosno 49,5% ukupno transportirane količine plina (slika 5.3.1.).

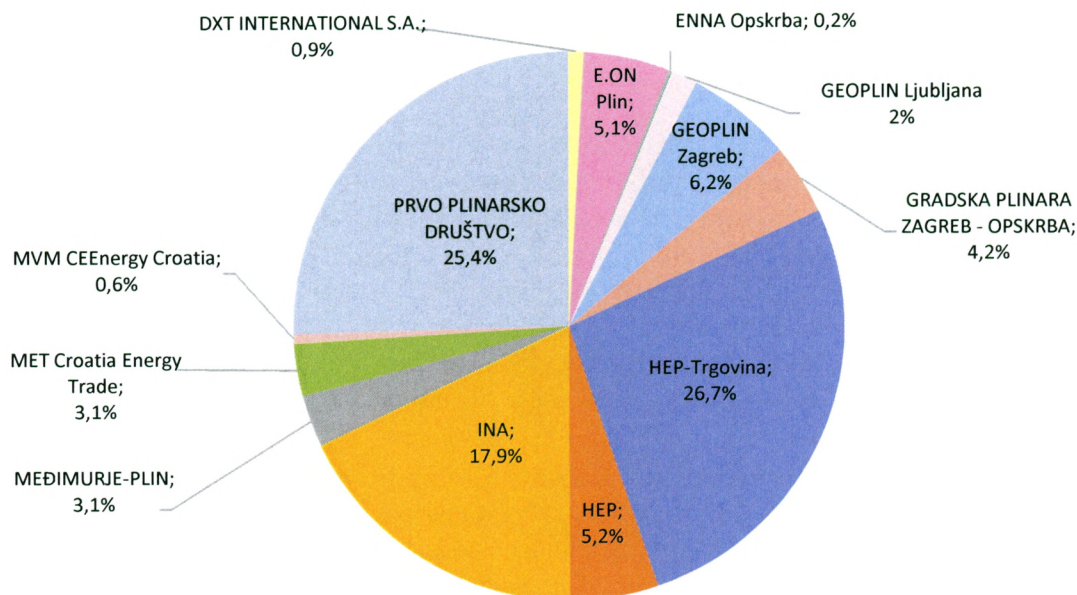
U 2021. godini ukupna količina prirodnog plina na izlazu iz transportnog sustava iznosila je 31.674 GWh, što je za 2,5% manje u odnosu na 2020. godinu. Od toga je krajnjim kupcima koji su izravno spojeni na transportni sustav isporučeno 14.319 GWh prirodnog plina, odnosno 45,2% ukupne količine, što je za 16,3% manje u odnosu na 2020. godinu, kupcima na distribucijskom sustavu isporučeno je 12.366 GWh prirodnog plina, odnosno 39,0% ukupne količine, što je za 9,3% više u odnosu na 2020. godinu, količina prirodnog plina isporučena na izlazima na interkonekcijama iznosila je 1.030 GWh odnosno 3,3% ukupne količine, a u PSP Okoli isporučeno je 3.959 GWh prirodnog plina, odnosno 12,5% ukupne količine, što je za 2,4% manje u odnosu na 2020. godinu.

Prema podacima opskrbljivača plinom u Republici Hrvatskoj, krajnjim kupcima je u 2021. godini iz distribucijskih sustava ukupno isporučeno 12.137 GWh prirodnog plina, od čega je kućanstvima isporučeno 6.557 GWh (54,0%), a poduzetništvu 5.580 milijuna kWh (46,0%) prirodnog plina.

Slika 5.3.1. Bilanca prirodnog plina u Republici Hrvatskoj u 2021. godini

U 2021. godini zahtjevi za rezervacijom kapaciteta transportnog sustava zaprimljeni su od 44 korisnika transportnog sustava odnosno neposredna člana bilančnih skupina udruženih u 14 bilančnih skupina. Prema udjelima pojedinih bilančnih skupina u količini transportiranog plina za grupe izlaza iz transportnog sustava, voditelj bilančne skupine HEP-Trgovina d.o.o. je iz transportnog sustava preuzeo 26,7% količina plina, voditelj bilančne skupine PRVO PLINARSKO DRUŠTVO d.o.o. 25,4% količina plina, voditelj bilančne skupine INA d.d. 17,9% količina plina, voditelj bilančne skupine GEOPLIN d.o.o. Zagreb 6,2% količina plina, a preostalih 10 bilančnih skupina je preuzelo 23,8% količina plina. Udjeli pojedinih bilančnih skupina u ukupno isporučenim količinama prirodnog plina na izlazima iz transportnog sustava u 2021. godini prikazani su na slici 5.3.2.

Slika 5.3.2. Udio bilančnih skupina u ukupno preuzetim količinama prirodnog plina na izlazima iz transportnog sustava u 2021. godini

5.3.1 Veleprodajno tržište prirodnog plina

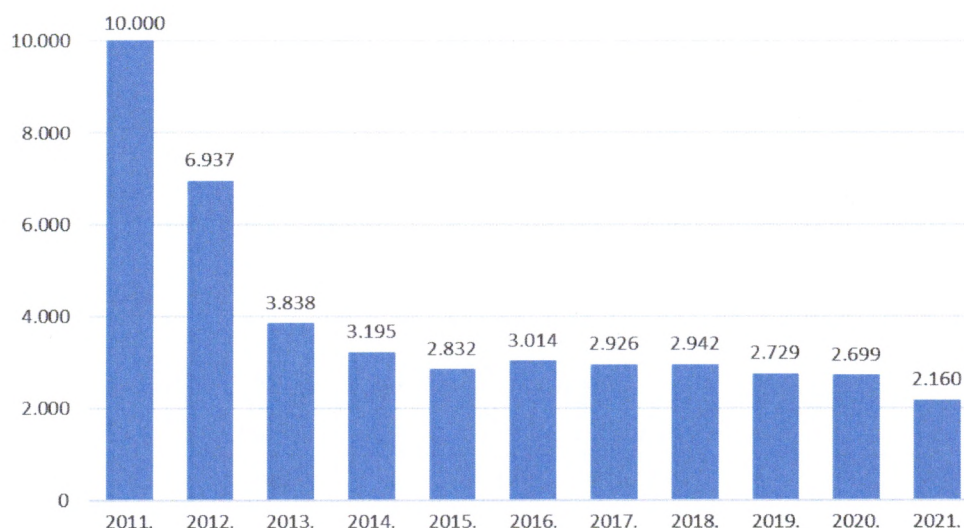
Pokazatelji razvoja veleprodajnog tržišta

Veleprodajno plinsko tržište u Republici Hrvatskoj organizirano je prema modelu bilančnih skupina koje predstavljaju interesno udruženje sudionika na tržištu plina, organizirano na komercijalnoj osnovi, prvenstveno u svrhu uravnoteženja i optimiranja troškova uravnoteženja, za koje je odgovoran voditelj bilančne skupine.

Indikatori razine funkcioniranja veleprodajnog tržišta očituju se kroz raznolikost izvora nabave plina, koncentraciju opskrbljivača plinom i potencijal tržišta da ispuni svoju potražnju za plinom bez njenog najvećeg opskrbljivača. Stoga se kao najvažnija mjerila, a koja su primjenjiva na tržište Republike Hrvatske, ističu Herfindhal-Hirschmann Indeks, broj izvora nabave plina te Indeks preostale opskrbe (*engl. Residual Supply Index*) (dalje: RSI). Navedena mjerila su usko povezana i međuovisna te ukazuju na razinu prisutnosti zdrave konkurencije na tržištu.

HHI je mjerilo razine koncentracije na tržištu te je najčešće korištena mjera za utvrđivanje koncentracije tržišne moći. Viši HHI podrazumijeva veću koncentraciju te pokazuje koliki udio na tržištu pripada manjem broju najvećih trgovaca. HHI se izračunava zbrajanjem kvadriranih tržišnih udjela svake tvrtke na tržištu pojedine države. Raspon HHI kreće se između 0 i 10.000, gdje visoki HHI bliži 10.000 upućuje na monopol na tržištu, odnosno da jedan od sudionika na tržištu ima prevladavajući utjecaj. Pokazatelj je konkurentnog tržišta te pokazatelj da niti jedan od sudionika nema prevladavajući utjecaj pri vrijednosti HHI-a ispod 2.000.

HHI na veleprodajnom tržištu plina Republike Hrvatske (ne uključujući prodaju za potrebe opskrbe u obvezi javne usluge), prema podacima koje je HERA prikupila za 2021. godinu iznosio je 2.160, dok je za 2020. godinu iznosio 2.699, što je pokazatelj umjerene koncentracije sudionika na veleprodajnom tržištu plina. Kretanje HHI-a na veleprodajnom tržištu Republike Hrvatske u razdoblju od 2011. do 2021. godine prikazano je na slici 5.3.3.

Slika 5.3.3. Kretanje HHI-a na veleprodajnom tržištu plina Republike Hrvatske u razdoblju od 2011. – 2021.

Broj, odnosno raznolikost izvora nabave plina također je pokazatelj razine razvoja veleprodajnog tržišta. Prema podacima koje je HERA prikupila za 2021. godinu, plin se u Republici Hrvatskoj nabavljao iz više izvora, i to iz domaće proizvodnje, iz uvoza plina na interkonekcijama te iz uvoza iz terminala za UPP, što je svakako indikator raznolikosti dobavnih pravaca te diverzifikacije opskrbe.

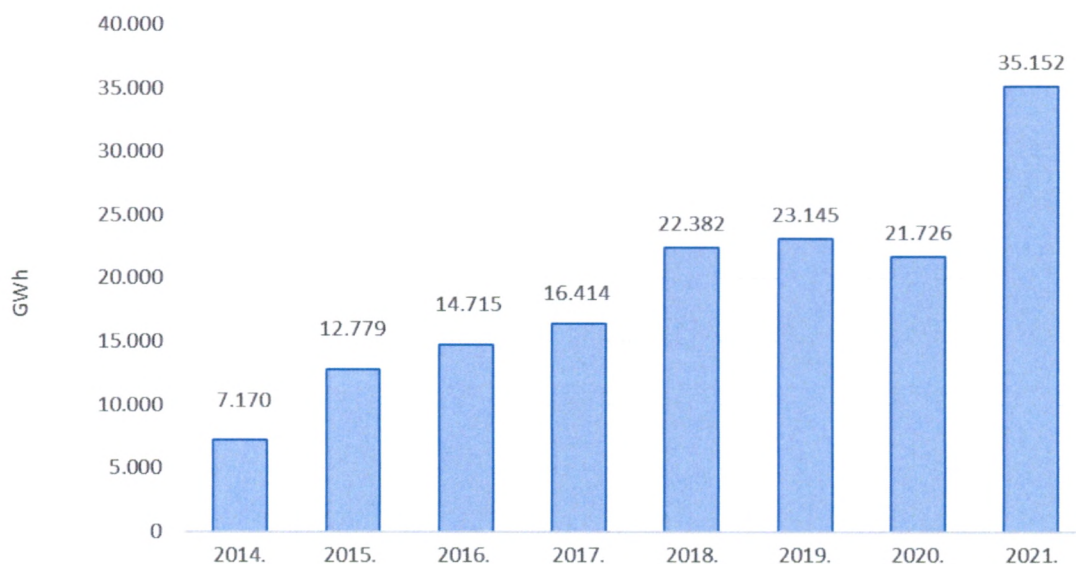
RSI kao indikator odnosno mjerilo razvoja veleprodajnog tržišta određuje odnos između sume kapaciteta opskrbnih mogućnosti svih opskrbljivača na tržištu, osim najvećeg, i ukupne potražnje na tržištu. RSI mjeri ovisnost tržišta o njegovom glavnom opskrbljivaču analizom dostupnosti alternativnih opskrbljivača, kako se ne bi u potpunosti oslanjalo na svog najvećeg opskrbljivača pri zadovoljavanju potražnje tržišta. Ukoliko je RSI jednak ili veći od 110%, to je pokazatelj da tržište može opstati bez najvećeg opskrbljivača na tržištu. RSI je u Republici Hrvatskoj u 2021. godini bio iznad 110%, što je pokazatelj da tržište ne ovisi o najvećem opskrbljivaču plinom.

Pregled pokazatelja za veleprodajno tržište plina po godinama za razdoblje od 2017. do 2021. godine prikazan je u tablici 5.3.1. Iz priložene tablice vidljivo je da s povećanjem broja izvora dobave plina došlo je do povećane aktivnosti trgovanja količinama prirodnog plina na veleprodajnom tržištu, a aktiviranjem dvosmjernih tokova na interkonekcijama povećana je i količina izvezenog prirodnog plina iz Republike Hrvatske.

Tablica 5.3.1. Pregled pokazatelja za veleprodajno tržište plina po godinama za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Pokazatelj	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Ukupno proizvedeno u Republici Hrvatskoj (GWh)	11.193	9.664	8.194	6.675	5.775
Uvoz plina na interkonekcijama (GWh)	17.955	15.535	19.442	20.821	6.225
Količina plina s terminala za UPP (GWh)	-	-	-	-	15.703
Količina plina sa skladišta (GWh)	3.191	4.342	3.172	4.985	4.009
Raspoloživo plina za prodaju na tržištu u RH (GWh)	32.348	29.541	30.807	32.481	31.712
Ukupno prodano plina na veleprodajnom tržištu (GWh)	20.687	26.117	26.787	26.885	43.643
od toga: na tržištu u RH (GWh)	20.459	25.963	26.275	26.629	42.413
izvoz iz RH (GWh)	228	154	512	256	1.230
Broj izvora opskrbe plinom	3	3	3	3	4
Broj aktivnih opskrbljivača (voditelja bilančnih skupina) na veleprodajnom tržištu	11	13	13	11	14
Udio najvećih voditelja bilančnih skupina na izlazima iz transportnog sustava na veleprodajnom tržištu:					
HEP (HEP-Trgovina d.o.o. i HEP d.d.)	52%	59%	49%	38%	32%
INA d.d.	19%	15%	20%	20%	18%
PRVO PLINARSKO DRUŠTVO d.o.o.	17%	12%	14%	22%	25%
Ostali (manje od 7%)	12%	14%	17%	20%	25%

Bitnu sastavnicu veleprodajnog tržišta plina u Republici Hrvatskoj predstavlja trgovina plinom na virtualnoj točki trgovanja (dalje: VTT). VTT je mjesto trgovine plinom nakon njegova ulaska u transportni sustav, a prije njegova izlaska iz transportnog sustava, uključujući sustav skladišta plina na kojem voditelji bilančnih skupina mogu međusobno trgovati plinom. Transakcije se dogovaraju bilateralno, a potvrđuju se i provode putem sustava koji osigurava operator tržišta plina, HROTE. U 2021. godini na VTT-u je bilo aktivno 11 voditelja bilančnih skupina koji su trgovali s ukupno 35.152 GWh plina (61,8 % više nego u 2020. godini), a što prikazuje slika 5.3.4.

Slika 5.3.4. Trgovane količine plina na virtualnoj točki trgovanja (VTT) u razdoblju 2014. - 2021.

Značajno povećanje trgovanja na VTT-u u 2021. godini rezultat je početka operativnog rada terminala za UPP od 1. siječnja 2021. godine, odnosno povezanih transakcija među sudionicima na veleprodajnom tržištu plina.

Osim trgovanja na VTT-u, transakcije na veleprodajnom tržištu u Republici Hrvatskoj odvijaju se i na trgovinskoj platformi. Naime, implementacijom *Uredbe 312/2014* uspostavljena je plinska elektronička trgovinska platforma na kojoj pravo na trgovanje kratkoročnim standardiziranim proizvodima imaju svi voditelji bilančnih skupina, kao i operator transportnog sustava. Na trgovinskoj platformi svakodnevno se može trgovati nazivnim i lokacijskim proizvodima, a proizvodi se mogu nuditi i koristiti unutar plinskog dana ili dan unaprijed. Proizvodom se smatra količina plina raspoloživa za trgovanje između sudionika na trgovinskoj platformi.

Trgovinska platforma omogućava transparentno, nediskriminirajuće i anonimno trgovanje, a njome također upravlja HROTE d.o.o. Od uspostave trgovinske platforme, odnosno potpune implementacije *Uredbe 312/2014*, znatno su smanjeni troškovi energije uravnoteženja zahvaljujući efikasnijem modelu i uravnoteženijem transportnom sustavu te postizanju povoljnije jedinične cijene transparentnim tržišnim nadmetanjem.

Cijene plina na veleprodajnom tržištu

S ciljem praćenja cijena plina na veleprodajnom tržištu, HERA je i u 2021. godini nastavila s prikupljanjem podataka od opskrbljivača i trgovaca plinom u Republici Hrvatskoj na tromjesečnoj razini putem upitnika o opskrbi i trgovini plinom. U upitniku su se tražili podaci o nabavi i prodaji plina, odnosno o količinama i cijenama nabavljenog i prodanog (isporučenog) plina na veleprodajnom tržištu.

Prosječna nabavna cijena plina na veleprodajnom tržištu, bez PDV-a, u 2021. godini (nabava prema bilateralnim ugovorima, na virtualnoj točki trgovanja, na trgovinskoj platformi i iz uvoza) iznosila je 0,2909 kn/kWh, što je za 139,2% više u odnosu na 2020. godinu, kada je ista iznosila 0,1216 kn/kWh. Tijekom 2021. godine najviša prosječna nabavna cijena plina na veleprodajnom tržištu zabilježena je u 4. kvartalu kada je iznosila 0,5876 kn/kWh, dok je najniža prosječna nabavna cijena plina bila u 1. kvartalu kada je iznosila 0,1490 kn/kWh.

Prosječna prodajna cijena plina na veleprodajnom tržištu, bez PDV-a, u 2021. godini (prodaja prema bilateralnim ugovorima, prodaja na VTT-u, prodaja na trgovinskoj platformi te izvoz iz Republike Hrvatske) iznosila je 0,2813 kn/kWh, što je za 109,0% više u odnosu na 2020. godinu, kada je ista iznosila 0,1346 kn/kWh.

U 2021. godini ukupno 14 opskrbljivača i trgovaca plinom prodavalo je plin na veleprodajnom tržištu. Na razini pojedinih opskrbljivača i trgovaca plinom, najviša prosječna prodajna cijena plina na veleprodajnom tržištu tijekom 2021. godine, uključujući i izvoz iz Republike Hrvatske, iznosila je 0,5745 kn/kWh, a najniža 0,1302 kn/kWh.

U prvom tromjesečju 2021. godine opskrbljivačima u obvezi javne usluge bilo je omogućeno kupovati plin za potrebe krajnjih kupaca iz kategorije kućanstvo koji koriste javnu uslugu opskrbe plinom od opskrbljivača na veleprodajnom tržištu (dalje: OVT) po reguliranim uvjetima, što nije isključivalo mogućnost i kupovine plina od opskrbljivača ili trgovaca plinom na tržištu. Uzimajući u obzir odredbe **Zakona o tržištu plina**, nakon 31. ožujka 2021. godine uloga OVT-a je ukinuta, a nije se više utvrđivala niti referentna cijena plina, koja je predstavljala najvišu cijenu po kojoj je OVT mogao prodavati plin opskrbljivačima u obvezi javne usluge. Veleprodajna komponenta u strukturi krajnje cijene opskrbe plinom za krajnje kupce iz kategorije kućanstvo koji koriste javnu uslugu, odnosno trošak nabave plina od 1. travnja 2021. godine odražava cijenu plina na referentnom plinskom tržištu i određuje se na temelju ostvarenih cijena trgovanja sezonskim terminskim ugovorima (zima i ljeto) za isporuku plina u regulacijskoj godini na europskom plinskom tržištu TTF (*engl. Title Transfer Facility*).

Ocjena funkcioniranja veleprodajnog tržišta plina

Analizom najznačajnijih mjerila zdravog funkcioniranja veleprodajnog tržišta, i to HHI-a, RSI-a i broja izvora nabave plina, primjetno je da veleprodajno tržište plina u Republici Hrvatskoj i dalje većinom zadovoljava postavljene parametre koji su definirani u ACER-ovom dokumentu *European Gas Target Model - Review and update*, istovremeno imajući na umu da se radi o relativno malom tržištu plina.

Evidentno je da je početak rada terminala za UPP utjecao na povećanje dobavnih količina plina što se odrazilo i na nešto niži HHI indeks (2.160) u odnosu na 2020. godinu, a što je pokazatelj umjerene konkurencije sudionika na veleprodajnom tržištu. HHI indeks odnosi se na udio bilančnih skupina u ukupno trgovanim količinama prirodnog plina, a niži indeks je i rezultat smanjene dominacije tri najveća sudionika na tržištu

(Prvo plinarsko društvo d.o.o., INA-Industrija nafte d.d. i Geoplin d.o.o. Ljubljana) te povećane aktivnosti novih sudionika (MVM CEEnergy Croatia d.o.o.). Izvori nabave plina su diversificirani, a uglavnom se odnose na dio nabave plina iz domaće proizvodnje (INA d.d.), dio uvoza na interkonekcijama i veliki dio nabave plina iz terminala za UPP (57% ukupno nabavljenih količina). RSI indeks je i dalje iznad 110%, što pokazuje da tržište nije ovisno samo o jednom izvoru, tj. sigurnost opskrbe nije ugrožena i ne oslanja se na jedini izvor opskrbe plinom.

Ono što ide u prilog povećanju konkurentnosti na tržištu, kao i sigurnosti opskrbe Republike Hrvatske je terminal za UPP, koji je počeo sa radom 1. siječnja 2021. godine, koji znači još jedan dodatni dobavni pravac i povećanje razine diversifikacije izvora nabave plina.

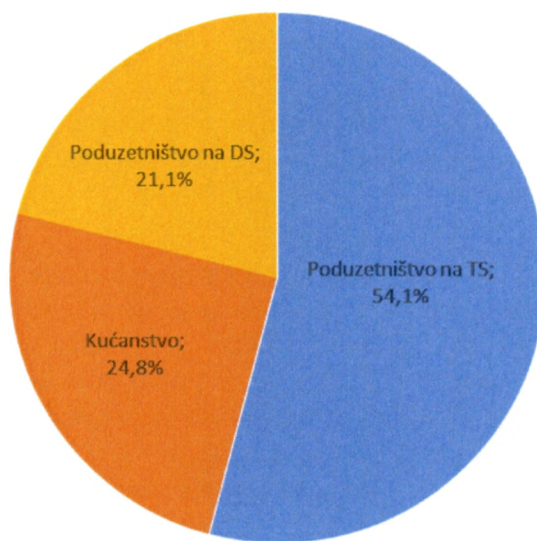
5.3.2 Maloprodajno tržište prirodnog plina

Isporučene količine plina krajnjim kupcima

Transakcije povezane s isporukom plina kupcima, u svrhu potrošnje krajnjih kupaca, odvijaju se na maloprodajnom tržištu plina. Opskrba plinom uređuje se ugovorom između krajnjeg kupca i opskrbljivača plinom, a isporuka se obavlja na obračunskom mjernom mjestu.

Prema podacima koje je HERA prikupila od opskrbljivača plinom, struktura isporuke plina u 2021. godini bila je sljedeća:

- krajnjim kupcima kategorije kućanstvo⁷⁵ priključenima na distribucijski sustav isporučeno je 6.557 GWh, što čini 24,8% od ukupno isporučene količine plina,
- krajnjim kupcima kategorije poduzetništvo priključenima na distribucijski sustav isporučeno je 5.580 GWh, što čini 21,1% od ukupno isporučene količine plina i
- krajnjim kupcima kategorije poduzetništvo izravno priključenima na transportni sustav isporučeno je 14.319 GWh, što čini 54,1% od ukupno isporučene količine plina.

Slika 5.3.5. Struktura isporuke prirodnog plina iz transportnog sustava u 2021. godini

Ukupne količine plina koje su opskrbljivači plinom u 2021. godini isporučili krajnjim kupcima priključenima na distribucijski sustav iznosile su 12.137 GWh. Od toga je krajnjim kupcima kategorije kućanstvo isporučeno 6.557 GWh plina, što je povećanje za 10,4% u odnosu na isporučene količine u 2020. godini. Krajnjim kupcima na distribucijskom sustavu kategorije poduzetništvo ukupno je isporučeno 5.580 GWh plina, što je povećanje za 11,2% u odnosu na isporučene količine u 2020. godini. Krajnjim kupcima na transportnom sustavu ukupno je isporučeno 14.319 GWh plina, što je smanjenje za 16,3% u odnosu na isporučene količine u 2020. godini.

⁷⁵ Kategorija kućanstvo obuhvaća krajnje kupce kategorije kućanstva u obvezi javne usluge i krajnje kupce kategorije kućanstva koji kupuju plin po tržišnim uvjetima.

Ukupan broj krajnjih kupaca priključenih na distribucijski sustav plina na kraju 2021. godine bio je 694.269, od toga bilo je 643.823 krajnjih kupaca kategorije kućanstvo i 50.446 krajnjih kupaca kategorije poduzetništvo. Na transportni sustav plina bilo je priključeno 17 krajnjih kupaca kategorije poduzetništvo.

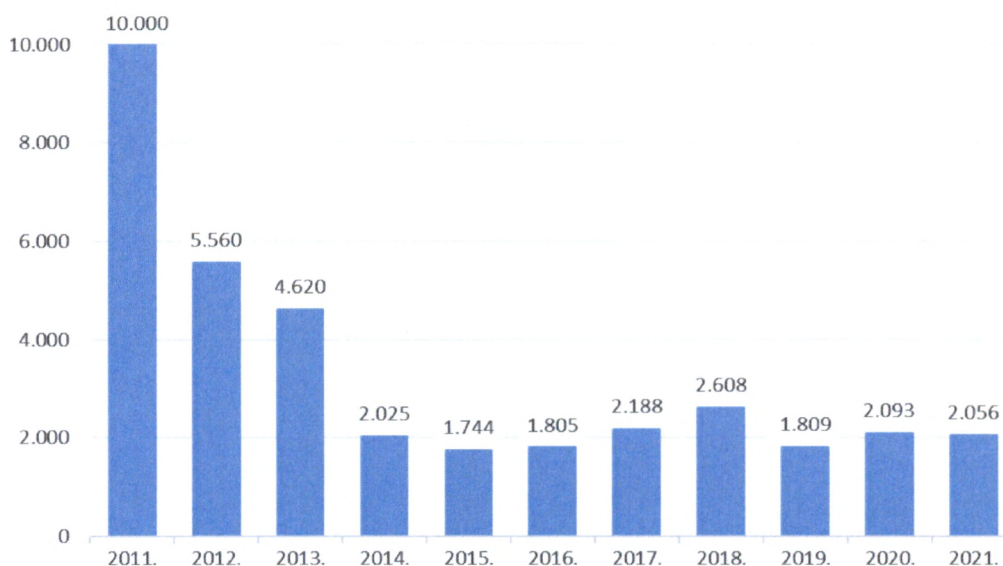
Pregled pokazatelja za maloprodajno tržište plina po godinama za razdoblje od 2017. do 2021. godine prikazan je u tablici 5.3.2.

Tablica 5.3.2. Pregled pokazatelja za maloprodajno tržište plina po godinama za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Pokazatelj	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Ukupno prodano plina na maloprodajnom tržištu (GWh)	28.129	25.609	26.498	28.426	26.685
Od toga prodano: na transportnom sustavu (GWh)	16.955	14.538	15.583	17.117	14.319
na distribucijskom sustavu (GWh)	11.173	11.071	10.914	11.309	12.366
Preostalo plina na skladištu na 31.12. (GWh)	4.211	3.932	4.310	4.055	3.959
Od ukupno plina prodano na distribucijskom sustavu: za kućanstvo (GWh)	6.017	5.865	5.781	5.941	6.557
za poduzetništvo (GWh)	4.822	5.035	4.933	5.019	5.580
Gubici u distribucijskom sustavu (GWh)	334	171	200	349	229
Ukupan broj krajnjih kupaca na maloprodajnom tržištu (poduzetništvo i kućanstvo)	662.864	671.737	679.997	684.955	694.286
Od toga: na distribucijskom sustavu	662.845	671.716	679.976	684.936	694.269
na transportnom sustavu	19	21	21	19	17
Ukupno registriranih opskrbljivača tijekom godine	46	45	45	51	49
Od toga aktivnih opskrbljivača	45	45	44	41	42
Ukupno registriranih trgovaca tijekom godine	7	10	12	25	34
Od toga aktivnih trgovaca	-	-	1	1	2
Propisano vrijeme postupka promjene opskrbljivača (br. dana)	15	15	15	15	15
Prosječno vrijeme trajanja postupka promjene opskrbljivača (br. dana)	10	8	4	4	4
Stopa promjene opskrbljivača (po OMM)	2%	1%	1%	5%	11%
Stopa promjene opskrbljivača prema distribuiranim količinama plina (kWh)	6%	6%	7%	11%	13%
Broj provedenih promjena opskrbljivača (po OMM)	13.619	7.088	7.728	31.409	76.775
Broj prekinutih promjena opskrbljivača (po OMM)	8.345	6.746	5.704	3.199	4.416

Pokazatelji razvoja maloprodajnog tržišta plina

Pokazatelj koncentracije tržišne moći (HHI) na maloprodajnom tržištu, u kategoriji kupaca poduzetništvo, u 2021. godini zabilježen je na nešto nižoj razini u odnosu na 2020. godinu, te je iznosio 2.056. Navedeno u pogledu konkurentnosti ukazuje na i dalje dobre odnose udjela svih opskrbljivača u ukupnom trgovanju plinom na maloprodajnom tržištu. Kretanje HHI-a indeksa na maloprodajnom tržištu Republike Hrvatske u segmentu kupaca iz kategorije poduzetništvo u razdoblju 2011. - 2021. godine prikazano je na slici 5.3.6.

Slika 5.3.6. Kretanje HHI-a indeksa na maloprodajnom tržištu plina Republike Hrvatske za kategoriju poduzetništvo u razdoblju 2011. – 2021. godine

Osim koncentracije tržišne moći, bitan pokazatelj razvoja maloprodajnog tržišta i učinkovitog tržišnog natjecanja na maloprodajnom tržištu je postojanje uvjeta za brzu i jednostavnu promjenu opskrbljivača plinom. HERA u tom smislu provodi sljedeće mjere:

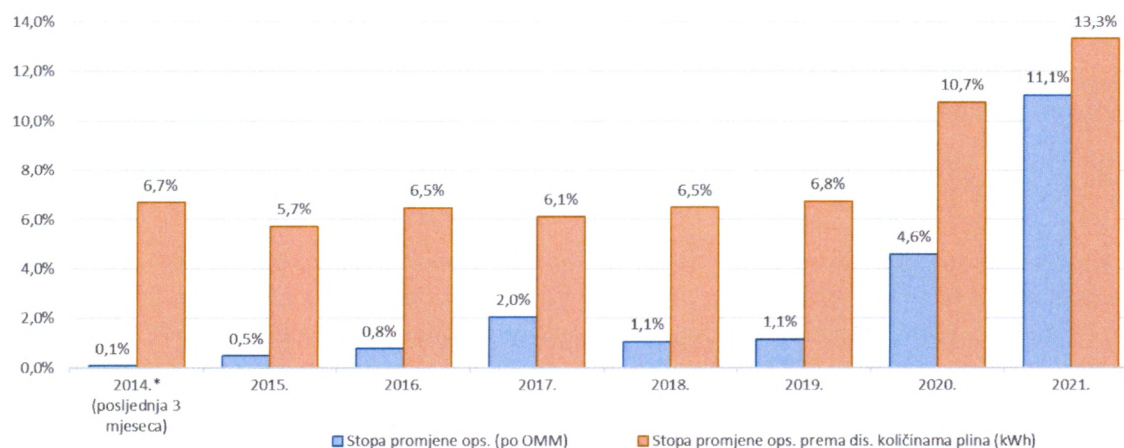
- donosi pravila promjene opskrbljivača (*Opći uvjeti opskrbe plinom*) te daje mišljenja ili obvezujuća tumačenja tih pravila,
- kontinuirano poboljšava informatički sustav za provedbu promjene opskrbljivača, u suradnji s operatorom tržišta plina, koji taj sustav uspostavlja i vodi,
- po zaprimljenom prigovoru vrši nadzor postupanja energetskog subjekta kod provođenja promjene opskrbljivača te donosi odluke o postupanju povodom prigovora (obvezujuća odluka, neobvezujući prijedlog postupanja, mišljenje) te
- pruža informacije za krajnje kupce u pogledu ugovaranja opskrbe plinom, kao i njihovim pravima.

Mogućnost promjene opskrbljivača i svjesnost krajnjih kupaca o mogućnosti promjene opskrbljivača jedan je od najvažnijih indikatora razvoja maloprodajnog tržišta, posebno u kategoriji kućanstvo. Indikator se može promatrati kroz internu promjenu, te kroz eksternu promjenu opskrbljivača. Interna promjena je promjena postojećih ugovora s trenutnim opskrbljivačem, dok se eksterna promjena odnosi na promjenu opskrbljivača potaknutu od strane krajnjeg kupca.

Prema podacima o promjeni opskrbljivača koje prati HROTE, u 2021. godini evidentirano je 76.775 promjena opskrbljivača, što je za 144,4% više u odnosu na prethodnu, 2020. godinu.

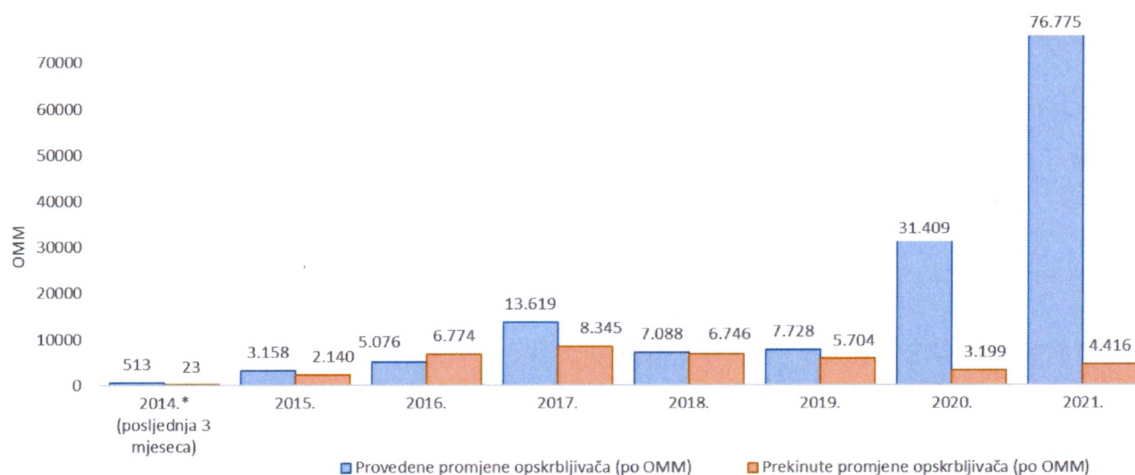
U 2021. godini u odnosu na 2020. godinu zabilježen je značajan porast promjena opskrbljivača za krajnje kupce kategorije kućanstvo, odnosno ukupno je provedeno 72.729 promjena opskrbljivača za navedenu kategoriju kupaca, što je 95% od ukupno provedenih promjena opskrbljivača. Navedene promjene u najvećem intenzitetu provedene su u razdoblju travanj-svibanj te studeni-prosinac 2021. godine, a u najvećoj mjeri odnose se na internu promjenu opskrbljivača, pri kojoj su opskrbljivači plinom koji su ujedno i opskrbljivači plinom u obvezi javne usluge sa svojim kupcima kategorije kućanstvo ugovorili opskrbu plinom prema tržišnim uvjetima. Na povećani broj promjena opskrbljivača utjecaj je imao i provedeni javni natječaj za odabir opskrbljivača u obvezi javne usluge opskrbe plinom za razdoblje od 1. travnja 2021. do 30. rujna 2024. godine. Naime, na distribucijskim područjima na kojima su određeni novi opskrbljivači u obvezi javne usluge opskrbe plinom, dio krajnjih kupaca koji imaju pravo na javnu uslugu prestao ju je koristiti, odnosno s reguliranih uvjeta opskrbe plinom prešao je na opskrbu plinom prema tržišnim uvjetima, ali i obrnuto.

Udio distribuiranih količina plina kupcima koji su promijenili opskrbljivača plinom u 2021. godini predstavlja 13,3% (1.616 GWh) u odnosu na ukupno distribuirane količine plina (12.137 GWh), dok istodobno udio uspješno provedenih promjena opskrbljivača po OMM-u (76.775) predstavlja 11,1% u ukupnom broju OMM-a (694.269) (slika 5.3.7.).

Slika 5.3.7. Stope promjene opskrbljivača plinom po obračunskim mjernim mjestima (OMM) i distribuiranim količinama plina (kWh) u razdoblju od otvaranja maloprodajnog tržišta u Republici Hrvatskoj

Tijekom 2021. godine zabilježen je određeni broj prekida postupka promjene opskrbljivača (4.416 postupaka), što predstavlja 5,8% u odnosu na broj provedenih postupaka promjena opskrbljivača u 2021. godini, a što je manje nego u 2020. godini kada je taj postotak iznosio 10,2%. Također je zabilježen i određeni broj prigovora na postupanja sudionika na tržištu, a pregled kojih je prikazan u poglavlju „5.3.6. Zaštita kupaca“ ovoga Izvješća. Razlozi prekida postupka promjene opskrbljivača odnose se na dospjela nepodmirena potraživanja postojećeg opskrbljivača od kupca te odustajanje kupca od promjene opskrbljivača. Pregled broja provedenih i prekinutih promjena opskrbljivača plinom u razdoblju od otvaranja maloprodajnog tržišta u Republici Hrvatskoj prikazan je na slici 5.3.8.

Slika 5.3.8. Broj provedenih i prekinutih promjena opskrbljivača plinom u razdoblju od otvaranja maloprodajnog tržišta u Republici Hrvatskoj

HROTE je u dogovoru s HERA-om uspostavio mehanizme sigurnosti kako bi se otklonili uočeni nedostaci i poboljšalo funkcioniranje programskog paketa unutar informacijskog sustava operatora tržišta plina. Također, HROTE je od 1. listopada 2018. godine, temeljem *Općih uvjeta opskrbe plinom*, uspostavio i vodi ROMM. ROMM predstavlja jedinstvenu elektroničku bazu podataka o obračunskim mjernim mjestima krajnjih kupaca svih operatora distribucijskih sustava, operatora transportnog sustava i organizatora zatvorenih distribucijskih sustava u Republici Hrvatskoj, sa svrhom praćenja i unaprjeđenja poslovnih procesa na tržištu plina, kvalitetnije i brže provedbe postupka promjene opskrbljivača i raspodjele energije plina preuzete na ulazu u distribucijski sustav.

Preduvjet učinkovitog tržišnog natjecanja je i dostatno raspolaganje informacijama sudionika na tržištu. Naročito je bitno omogućiti krajnjim kupcima raspolaganje podacima o potrošnji plina, a mjere koje HERA u tom smislu provodi su donošenje odgovarajućih pravila (*Opći uvjeti opskrbe plinom*) u pogledu:

- obveznog sadržaja računa za isporučeni plin i
- obveze periodičkog informiranja kupca (do 1. ožujka svake godine) od strane opskrbljivača plinom o povijesnoj potrošnji plina u prethodnoj godini i procijenjenoj potrošnji plina u tekućoj godini.

HERA provodi i mjeru informiranja kupaca o njihovim pravima i obvezama:

- redovitom objavom informacija na službenoj mrežnoj stranici HERA-e,
- nadzorom objava informacija na mrežnim stranicama energetskih subjekata,
- odgovorima na upite kupaca i
- putem tarifnog kalkulatora (iPlin) za informiranje kupaca koji koriste opskrbu u obvezi javne usluge.

S tim u vezi, HERA je provodila niz mjera i aktivnosti, od kojih su najvažnije bile informiranje sudionika tržišta plina o njihovim pravima i obvezama, posebice u dijelu ugovaranja opskrbe plinom za krajnje kupce, pri čemu su na mrežnim stranicama HERA-e objavljene i detaljnije informacije koje su dostupne na sljedećim poveznicama:

https://www.hera.hr/hr/html/odgovori_plin.html https://www.hera.hr/hr/docs/2022/Obavijest_2022-03-11_02.pdf.

Također, u planu je izrada aplikacije informativnog karaktera kojoj je cilj na objektivan i razvidan način prikazati usporedbu tarifnih modela i cijena plina, odnosno standardiziranih ponuda plina opskrbljivača plinom. Naime, temeljem odredbi *Općih uvjeta za opskrbu plinom*, a s ciljem poticanja tržišnog natjecanja, HERA je obvezna uspostaviti odgovarajući alat za usporedbu cijene plina kako bi se svim krajnjim kupcima olakšalo donošenje odluke o izboru opskrbljivača plinom, olakšala usporedba cijene plina i uvjeta opskrbe plinom te olakšao pristup kontaktima opskrbljivača plinom.

Od srpnja 2021. do siječnja 2022. godine HERA je provodila aktivnosti u dijelu analize ponuda, tipskih ugovora i ugovornih uvjeta opskrbljivača plinom koji opskrbljuju krajnje kupce kategorije kućanstvo. Opskrbljivači plinom obuhvaćeni navedenom analizom do siječnja 2022. godine uskladili su tipske ugovore i ugovorne uvjete, o čemu su bili dužni i izvijestiti krajnje kupce.

5.3.3 Cijene prirodnog plina

Cijene plina na maloprodajnom tržištu plina

Regulirana maloprodajna cijena plina, koja se primjenjuje za krajnje kupce kategorije kućanstvo koji koriste javnu uslugu opskrbe plinom određuje se u skladu s *Metodologijom utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu*.

Iznosi tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu za sve opskrbljivače plinom u javnoj usluzi opskrbe plinom na području Republike Hrvatske, tijekom 2021. godine bili su utvrđeni odgovarajućim odlukama o iznosu tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom.

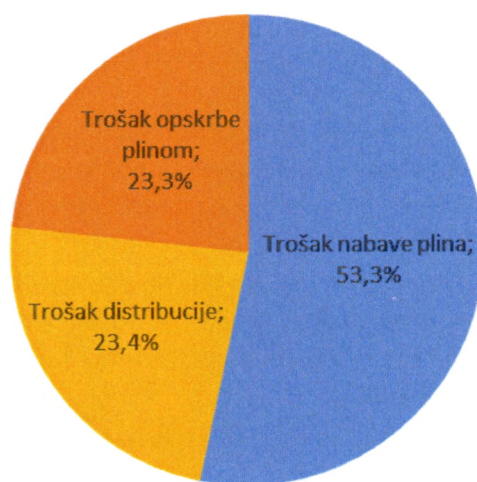
Prosječna prodajna cijena plina bez PDV-a za krajnje kupce kategorije kućanstvo⁷⁶ koji koriste javnu uslugu opskrbe plinom u Republici Hrvatskoj u 2021. godini iznosila je 0,2709 kn/kWh, što u odnosu na 2020. godinu predstavlja povećanje prosječne cijene za 0,3%.

Prema *Metodologiji utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu* („Narodne novine“, br. 34/18 i 14/20), prema kojoj je donesena *Odluka o iznosu tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom za razdoblje od 1. travnja do 31. prosinca 2020. te za razdoblje od 1. siječnja do 31. ožujka 2021.* („Narodne novine“, br. 16/20), cijena plina za krajnje kupce koji koriste javnu uslugu u razdoblju od 1. siječnja do 31. ožujka 2021. sastojala se od referentne cijene plina, troška distribucije plina i troška opskrbe plinom. Referentna cijena plina predstavljala je najvišu cijenu po kojoj je OVT mogao prodavati plin opskrbljivačima u obvezi javne usluge za potrebe krajnjih kupaca iz kategorije kućanstvo, a utvrđivala se kao zbroj cijene nabave plina i premije, odnosno fiksnog dijela referentne cijene plina. Međutim, prema novoj *Metodologiji utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu* („Narodne novine“, br. 108/20 i 20/22), prema kojoj je donesena *Odluka o iznosu tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom za razdoblje od 1. travnja do 31. prosinca 2021.* („Narodne novine“, br. 28/21 i 33/21), cijena plina za krajnje kupce koji koriste javnu uslugu u razdoblju od 1. travnja do 31. prosinca 2021. godine

⁷⁶ Ponderirani prosjek prema isporučenim količinama plina za krajnje kupce kategorije kućanstvo koji koriste javnu uslugu, za svakog pojedinog opskrbljivača u obvezi javne usluge.

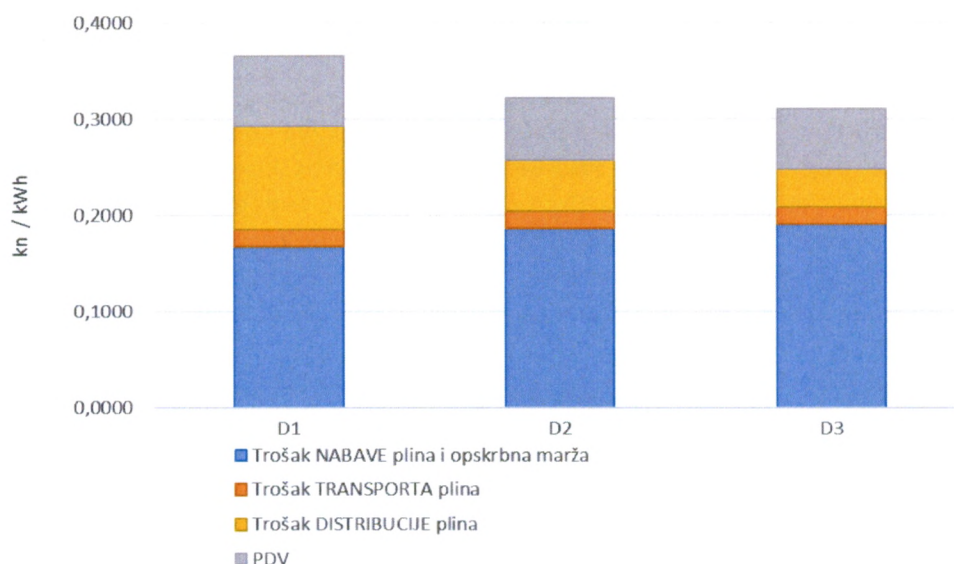
sastoji se od troška nabave plina, troška distribucije plina i troška opskrbe plinom. Trošak nabave plina odražava cijenu plina na referentnom plinskom tržištu i predstavlja veleprodajnu komponentu u strukturi krajnje cijene opskrbe plinom. Trošak distribucije plina namijenjen je pokrivanju troška naknade za korištenje distribucijskog sustava. Trošak opskrbe plinom namijenjen je pokrivanju troškova poslovanja opskrbljivača u obvezi javne usluge, uključujući troškove korištenja plinske infrastrukture, odnosno transportnog sustava i sustava skladišta plina i/ili terminala za UPP, troškove energije uravnoteženja i ostalih troškova u skladu s odredbama *Pravila o organizaciji tržišta plina*, te ostale operativne troškove i maržu opskrbljivača u obvezi javne usluge. Trošak opskrbe plinom određuje se na temelju provedenog natječaja za odabir opskrbljivača u obvezi javne usluge, za svako distribucijsko područje, za razdoblje za koje je na natječaju odabran opskrbljivač u obvezi javne usluge.

Udio troška nabave plina u 2021. godini prosječno je iznosio 53,3% ukupne regulirane krajnje cijene plina bez PDV-a. Udio troška distribucije plina u prosječnoj krajnjoj cijeni plina bez PDV-a u 2021. godini iznosio je 23,4%, a trošak opskrbe plinom (koji uključuje trošak transporta, trošak skladištenja i ostale povezane troškove te opskrbnu maržu) iznosio je 23,3%. Slika 5.3.9. prikazuje strukturu krajnje cijene plina za kućanstva u obvezi javne usluge u Republici Hrvatskoj u 2021. godini.

Slika 5.3.9. Struktura maloprodajne cijene plina za kućanstva u obvezi javne usluge u Republici Hrvatskoj u 2021. godini

Na slici 5.3.10. prikazana je struktura krajnje cijene plina za kućanstva sa PDV-om po kategorijama kupaca D1 - D3 prema EU *Direktivi 2012/27/EU* i EU *Uredbi 2016/1952*, odnosno prema EUROSTAT-ovim metodologijama, a kojom su obuhvaćena kućanstva u obvezi javne usluge i kućanstva s tržišnim ugovorom.

Slika 5.3.10. Struktura krajnje cijene plina za kućanstva u Republici Hrvatskoj u 2021. godini – kategorije kupaca D1 – D3 (prema kategorizaciji EUROSTAT-a)

Prosječna prodajna cijena plina, bez PDV-a, za krajnje kupce kategorije poduzetništvo priključene na distribucijski sustav⁷⁷ u Republici Hrvatskoj u 2021. godini iznosila je 0,3130 kn/kWh, što je za 15,8% više u odnosu na 2020. godinu. Najniža cijena je bila u 3. kvartalu kada je iznosila 0,2542 kn/kWh, a najviša u 4. kvartalu kada je iznosila 0,4178 kn/kWh.

Prosječna prodajna cijena plina, bez PDV-a, za krajnje kupce kategorije poduzetništvo priključene na transportni sustav⁷⁸ u Republici Hrvatskoj u 2021. godini iznosila je 0,2847 kn/kWh, što je za 114,5% više u odnosu na 2020. godinu, pri čemu je ista bila najniža u 1. kvartalu kada je iznosila 0,1711 kn/kWh, a najviša u 4. kvartalu kada je iznosila 0,4534 kn/kWh.

Prosječne prodajne cijene plina bez PDV-a u Republici Hrvatskoj u 2021. godini za krajnje kupce na tržištu (poduzetništvo), razvrstane prema kategorizaciji HERA-e, zasebno za krajnje kupce na transportnom sustavu i krajnje kupce na distribucijskom sustavu, kao i ukupne prosječne prodajne cijene plina za sve krajnje kupce na tržištu u Republici Hrvatskoj, prikazane su u tablici 5.3.3.

⁷⁷ Ponderirani prosjek prema isporučenim količinama plina za krajnje kupce na tržištu priključene na distribucijski sustav, za svakog pojedinog opskrbljivača plinom.

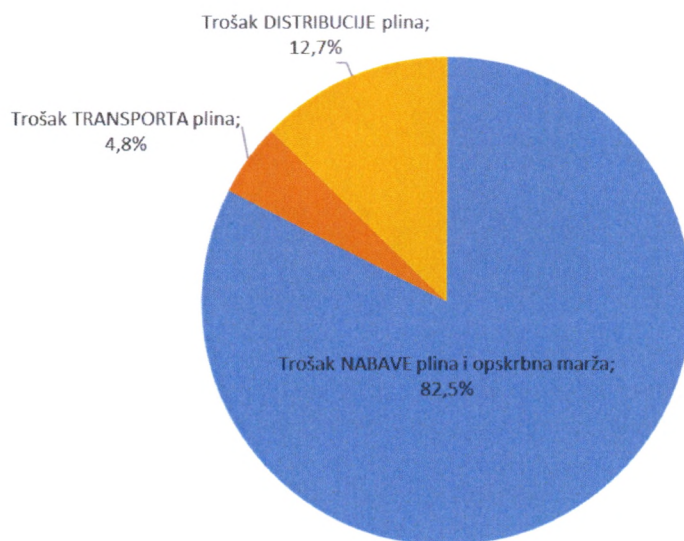
⁷⁸ Ponderirani prosjek prema isporučenim količinama plina za krajnje kupce na tržištu priključene na transportni sustav, za svakog pojedinog opskrbljivača plinom.

Tablica 5.3.3. Prosječna prodajna cijena plina bez PDV-a u Republici Hrvatskoj u 2021. godini za krajnje kupce kategorije poduzetništvo

Kategorije (prema godišnjoj potrošnji u kWh)	Krajnji kupci na transportnom sustavu (kn/kWh)	Krajnji kupci na distribucijskom sustavu (kn/kWh)	UKUPNO (kn/kWh)
I1-1 ≤ 100.000	*	0,3693	0,3692
I1-2 100.001 - 250.000	*	0,3612	0,3612
I2 250.001 - 2.500.000	*	0,2984	0,2971
I3-1 2.500.001 - 10.000.000	*	0,2975	0,2965
I3-2 10.000.001 - 25.000.000	*	0,2417	0,2420
I4-1 25.000.001 - 50.000.000	0,2595	0,2898	0,2825
I4-2 50.000.001 - 250.000.000	0,3860	0,2997	0,3518
I5 250.000.001 - 1.000.000.000	*	-	0,3311
I6 > 1.000.000.001	0,2787	-	0,2787
Ukupno:	0,2847	0,3130	0,2934

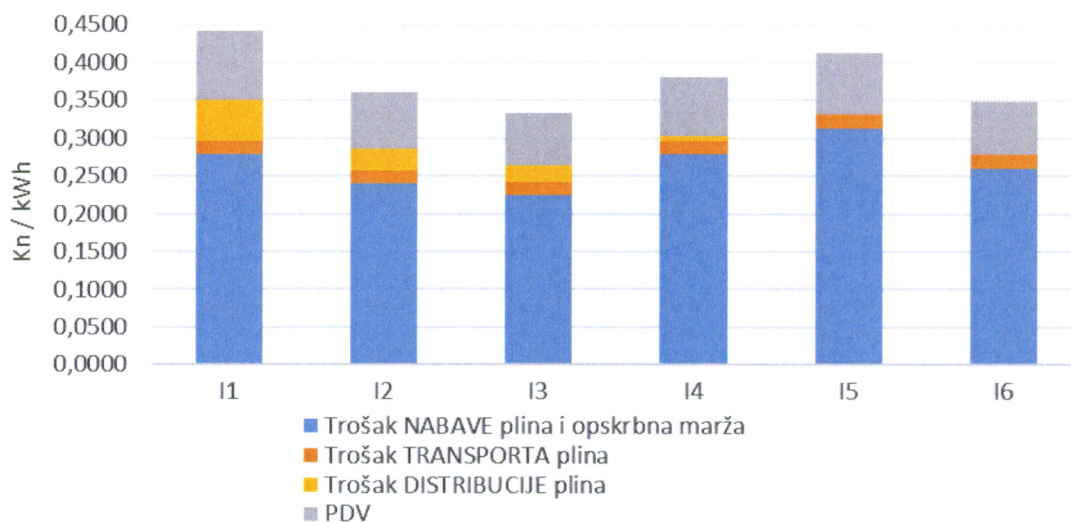
* HERA ne objavljuje prosječnu cijenu za ovu kategoriju zbog osiguranja tajnosti povjerljivih poslovnih podataka, jer su u toj kategoriji u 2021. godini bila manje od tri krajnja kupca

Također, HERA analizira strukturu krajnje cijene plina za kategoriju poduzetništvo. U 2021. godini trošak robe, koji se odnosi na trošak nabave plina, a uključuje i trošak skladištenja i opskrbnu maržu, činio je udio od 82,5% u ukupnoj prosječnoj cijeni plina za kategoriju poduzetništvo, bez PDV-a, dok je trošak transporta činio udio od 4,8%, a trošak distribucije plina udio od 12,7%. Slika 5.3.11. prikazuje strukturu krajnje cijene plina za kategoriju poduzetništvo u Republici Hrvatskoj u 2021. godini.

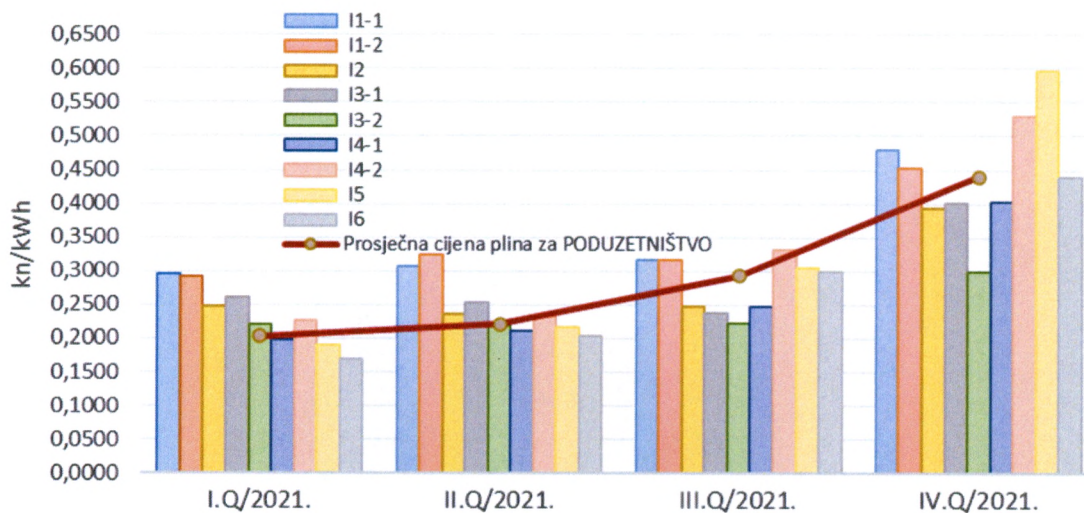
Slika 5.3.11. Struktura maloprodajne cijene plina za poduzetništvo u Republici Hrvatskoj u 2021. godini

Slika 5.3.12. prikazuje strukturu krajnje cijene plina za kupce na tržištu (poduzetništvo) u Republici Hrvatskoj u 2021. godini, razvrstane prema kategorizaciji kupaca I1-I6 prema EU Direktivi 2012/27/EU i EU Uredbi 2016/1952, odnosno prema EUROSTAT-ovim metodologijama.

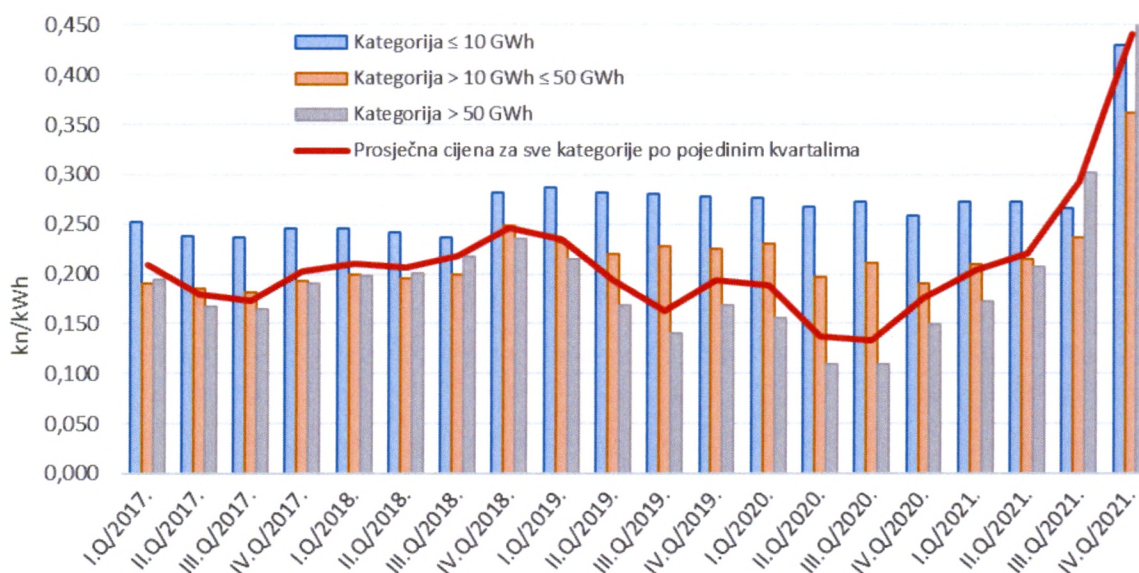
Slika 5.3.12. Struktura krajnje cijene plina za poduzetništvo u Republici Hrvatskoj u 2021. godini – kategorije kupaca I1 – I6 (prema kategorizaciji EUROSTAT-a)

Kretanje prosječnih maloprodajnih cijena plina po tromjesečjima 2021. godine, za krajnje kupce na tržištu iz kategorije poduzetništva, grafički je prikazano na slici 5.3.13. Prosječna maloprodajna cijena plina, bez PDV-a, u 2021. godini za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo iznosila je 0,2934 kn/kWh, što je za 79,9% više u odnosu na prosječnu maloprodajnu cijenu iz 2020. godine.

Slika 5.3.13. Prosječne maloprodajne cijene plina bez PDV-a za kategorije krajnjih kupaca na tržištu (poduzetništvo) u Republici Hrvatskoj, po tromjesečjima 2021. godine

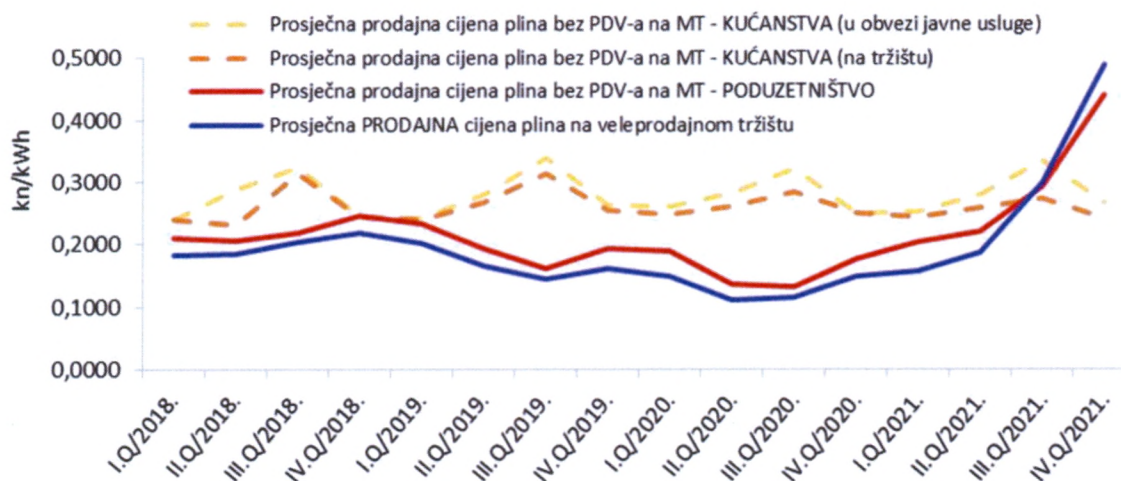
Slika 5.3.14. prikazuje prosječne tržišne maloprodajne cijene plina u Republici Hrvatskoj za krajnje kupce kategorije poduzetništvo prema potrošnji plina kroz tromjesečja u razdoblju 2017. – 2021. godine.

Slika 5.3.14. Prosječne maloprodajne cijene plina bez PDV-a za kategorije krajnjih kupaca na tržištu (poduzetništvo) u Republici Hrvatskoj, po tromjesečjima u razdoblju 2017. – 2021. godine

Usporedbom maloprodajnih i veleprodajnih tržišnih cijena plina kategorije poduzetništvo na godišnjoj razini u 2021. godini uočava se da je prosječna maloprodajna cijena u odnosu na prosječnu veleprodajnu cijenu plina bila veća za 4,3%.

Usporedba prosječnih prodajnih cijena plina za kućanstvo u obvezi javne usluge i kućanstva s tržišnim ugovorom, te usporedba prosječne prodajne cijene plina na maloprodajnom tržištu za poduzetništvo s prosječnom prodajnom cijenom plina na veleprodajnom tržištu, bez PDV-a, u razdoblju od 2018. do 2021. godine prikazano je na slici 5.3.15.

Slika 5.3.15. Trend prosječnih maloprodajnih cijena plina za kategorije krajnjih u odnosu na prosječnu veleprodajnu cijenu plina na tržištu u razdoblju 2018. - 2021. godine

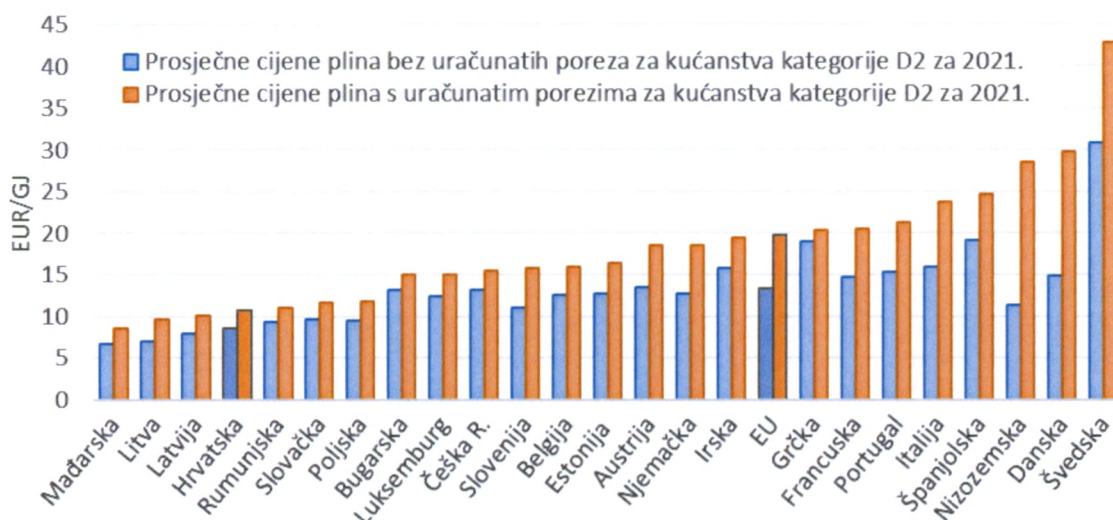
Cijene prirodnog plina za krajnje kupce u europskim državama - kućanstva

Cijene prirodnog plina (bez uračunatih poreza) za krajnje kupce kategorije kućanstva na razini Europske unije, prema podacima EUROSTAT-a, u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu prosječno su se povećale za 5,6%. Cijena prirodnog plina (bez uračunatih poreza) za kućanstva u Republici Hrvatskoj u 2021. godini bila je za 35,5% niža od prosjeka Europske unije.

Prodajna cijena prirodnog plina s uračunatim porezima za kućanstva kategorije D2⁷⁹ u 2021. godini bila je najviša u Švedskoj (42,90 EUR/GJ), Danskoj (29,75 EUR/GJ) i Nizozemskoj (28,58 EUR/GJ), a najniža u Mađarskoj (8,49 EUR/GJ), Litvi (9,56 EUR/GJ) i Latviji (10,14 EUR/GJ). Cijena prirodnog plina za kućanstva kategorije D2 s uračunatim porezima u Republici Hrvatskoj u 2021. godini bila je manja od prosjeka EU za 45,6%.

Udio poreza u ukupnoj cijeni prirodnog plina za navedenu kategoriju kupaca uvelike se razlikovao te je bio najveći u Nizozemskoj (60,5%), Danskoj (49,9%) te Italiji (32,6%), a najmanji u Grčkoj (6,9%), Bugarskoj (12,1%) i Češkoj Republici (15%). U Republici Hrvatskoj udio poreza u ukupnoj cijeni plina za navedenu kategoriju kupaca iznosio je 20%.

Slika 5.3.16. prikazuje prosječne cijene prirodnog plina za kućanstva kategorije D2 za 2021. godinu, s i bez uračunatih poreza.

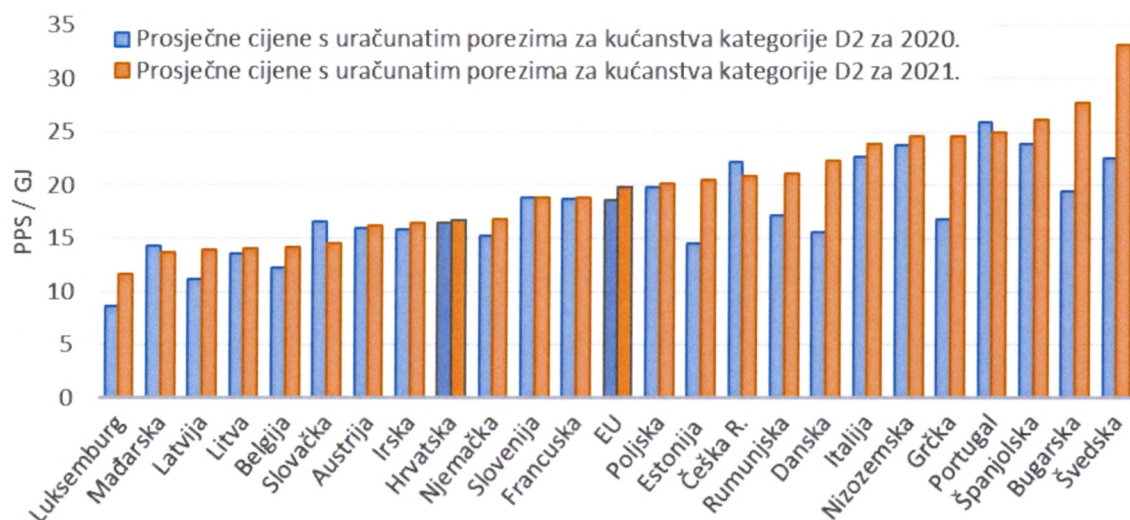

Slika 5.3.16. Prosječne cijene prirodnog plina za kućanstva kategorije D2 za 2021. godinu (s i bez uračunatih poreza)

Ako se cijena prirodnog plina za kućanstva kategorije D2 iskaže na način da se eliminira razlika u cijeni dobara/usluga u pojedinim zemljama, korištenjem međunarodne jedinice PPS/GJ⁸⁰, najviša cijena u 2021. godini bila je u Švedskoj (33,23 PPS/GJ), a najniža u Luksemburgu (11,61 PPS/GJ). Uzimajući u obzir standard kupovne moći izražen jedinicom PPS, krajnja cijena plina s uračunatim porezima za kućanstva kategorije D2 u Republici Hrvatskoj u 2021. godini iznosila je 16,7 PPS/GJ, što je za 15,7% manje od prosjeka EU. Slika 5.3.17. prikazuje usporedbu europskih maloprodajnih cijena prirodnog plina s uračunatim porezima za kućanstva kategorije D2 za 2020. i 2021. godinu, izraženih u PPS/GJ.

⁷⁹ Kategorija D2 obuhvaća kućanstva s godišnjom potrošnjom prirodnog plina od 20 do 200 GJ, što približno odgovara potrošnji prirodnog plina od 5.001 do 50.000 kWh – tj. obuhvaćaju kućanstva tarifnog razreda TM2 i TM3.

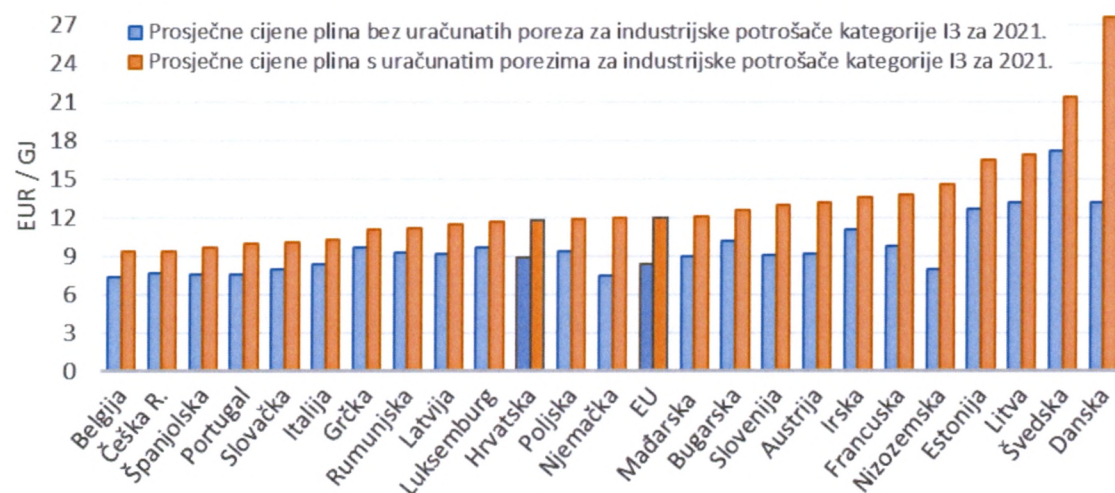
⁸⁰ PPS (purchasing power standards) predstavlja jedinicu kojom je moguće kupiti istu količinu dobara/usluga u svim zemljama.

Slika 5.3.17. Cijene prirodnog plina za kućanstva kategorije D2 u odnosu na cijenu dobara/usluga u europskim zemljama (s uračunatim porezima) za 2020. i 2021. godinu

Cijene prirodnog plina za krajnje kupce u europskim državama - poduzetništvo

U Europskoj uniji u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu, prema podacima EUROSTAT-a, cijene prirodnog plina bez uračunatih poreza povećale su se za 24% za poduzetništvo kategorije I3⁸¹. Slika 5.3.18. prikazuje prosječne cijene prirodnog plina za poduzetništvo kategorije I3 u europskim državama za 2021. godinu, s i bez uračunatih poreza.

Slika 5.3.18. Prosječne cijene prirodnog plina za poduzetništvo kategorije I3 za 2021. godinu (s i bez uračunatih poreza)

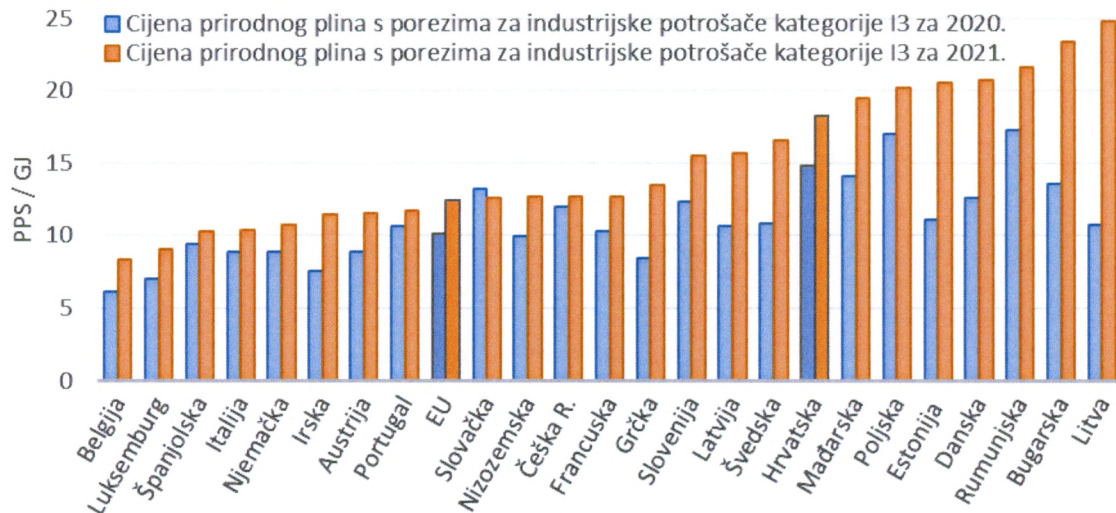
Prodajna cijena prirodnog plina s uračunatim porezima za poduzetništvo kategorije I3 u 2021. godini bila je najviša u Danskoj (27,66 EUR/GJ), Švedskoj (21,42 EUR/GJ) i Litvi (16,88 EUR/GJ), a najniža u Belgiji (9,38 EUR/GJ), Češkoj Republici (9,42 EUR/GJ) i Španjolskoj (9,66 EUR/GJ). U Republici Hrvatskoj prosječna prodajna cijena prirodnog plina s uračunatim porezima za poduzetništvo kategorije I3 u 2021. godini iznosila je 11,73 EUR/GJ, što je za 1,9% manje od prosjeka EU.

Udio poreza u ukupnoj cijeni prirodnog plina za navedenu kategoriju kupaca uvelike se razlikovao, te je najveći bio u Danskoj (52,2%), Nizozemskoj (45,7%) i Njemačkoj (37,8%), a najmanji u Grčkoj (12,4%),

⁸¹ Kategorija I3 obuhvaća poduzetništvo s godišnjom potrošnjom prirodnog plina od 10.000 do 100.000 GJ, što približno odgovara potrošnji prirodnog plina od 280.000 do 2.800.000 kWh.

Luksemburgu (17,0%) i Rumunjskoj (17,7%). U Republici Hrvatskoj udio poreza u ukupnoj cijeni plina za navedenu kategoriju kupaca u 2021. godini iznosio je 24,4%.

Ukoliko se cijena prirodnog plina za poduzetništvo kategorije I3 iskaže korištenjem jedinice PPS/GJ, tada je najviša cijena u 2021. godini bila u Litvi (24,81 PPS/GJ), dok je najniža bila u Belgiji (8,38 PPS/GJ). Uzimajući u obzir standard kupovne moći izražen jedinicom PPS, krajnja cijena plina s uračunatim porezima za poduzetništvo kategorije I3 u Republici Hrvatskoj u 2021. godini iznosila je 18,26 PPS/GJ, što je za 47,5% više od prosjeka EU. Slika 5.3.19. prikazuje usporedbu europskih maloprodajnih cijena prirodnog plina s uračunatim porezima za poduzetništvo kategorije I3 za 2020. i 2021. godinu, izraženih u PPS/GJ.

Slika 5.3.19. Cijene prirodnog plina za poduzetništvo kategorije I3 u odnosu na cijenu dobara/usluga u europskim zemljama (s uračunatim porezima) za 2020. i 2021. godinu

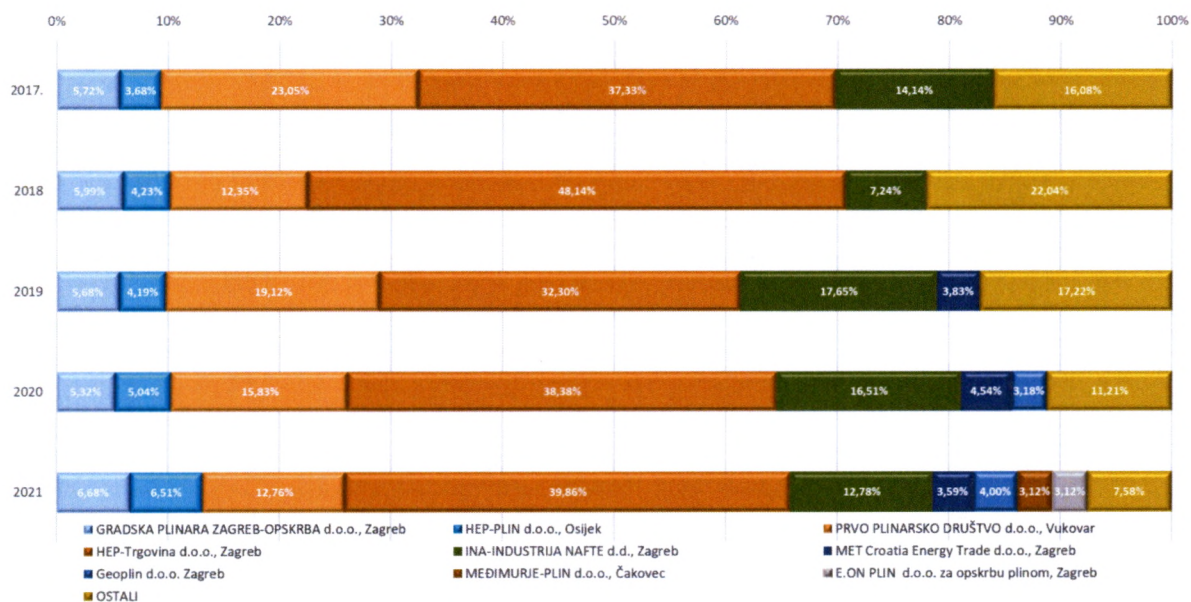
Ocjena funkcioniranja maloprodajnog tržišta plina

Glavni pokazatelji funkcioniranja maloprodajnog tržišta su stopa promjene opskrbljivača plinom, HHI, te utjecaj regulacije na cjelokupno tržište.

U 2021. godini zabilježen je značajni porast broja provedenih promjena opskrbljivača u odnosu na prethodne godine uz istovremeno povećani broj prekinutih postupaka što je posljedica smanjenog broja opskrbljivača u obvezi javne usluge i prelaska dijela opskrbljivača na poslovanje po tržišnim uvjetima na pojedinim distribucijskim područjima.

Pokazatelj tržišne koncentracije HHI za kategoriju krajnjih kupaca poduzetništvo i dalje je blizu ciljane razine (2.000) te iznosi 2.056, što je svakako indikator pozitivnih kretanja na maloprodajnom tržištu i u 2021. godini. Pojava novih sudionika na tržištu plina utječe na smanjenje udjela tri najveća sudionika na tržištu plina koji je u 2021. godini iznosio 65,4%, dok je taj udio u 2020. godini iznosio 70%.

Kretanje HHI-a u posljednjih pet godina jasno pokazuje da je razina koncentracije na maloprodajnom tržištu plina i dalje najvećim dijelom rezultat fluktuacije raspodjele tržišnih udjela tri najveća sudionika, a što se jasno može vidjeti na slici 5.3.20. gdje je prikazan udio pojedinih sudionika na maloprodajnom tržištu plina u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2017. do 2021. godine.

Slika 5.3.20. Udio pojedinih sudionika na maloprodajnom tržištu plina u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2017.-2021. godine

U Republici Hrvatskoj i dalje najveći dio kućanstava kupuje plin po reguliranim uvjetima (79% na dan 31. prosinca 2021.), s obzirom na model regulacije krajnje cijene plina koji krajnjim kupcima iz kategorije kućanstvo koji koriste javnu uslugu opskrbe plinom omogućuje zaštitu od fluktuacija cijena na tržištu plina, odnosno predvidivu i garantiranu krajnju cijenu plina tijekom regulacijske godine, kao i s obzirom na regulirane ostale uvjete opskrbe plinom.

Daljnjem razvoju maloprodajnog tržišta plina doprinosi i uspostavljanje alata za usporedbu cijena plina, koji bi trebao biti od ključne važnosti za krajnje kupce kako bi na jednom mjestu mogli usporediti verificirane ponude na tržišnoj razini svih opskrbljivača plinom, čime bi im se olakšalo donošenje odluke o izboru opskrbljivača plinom. Alat za usporedbu cijena plina HERA planira uspostaviti tijekom 2022. godine.

Pregled pokazatelja za maloprodajno tržište plina za krajnje kupce kategorije kućanstva po godinama za razdoblje od 2017. do 2021. godine prikazan je u tablici 5.3.4.

Tablica 5.3.4. Pregled pokazatelja za maloprodajno tržište plina za krajnje kupce kategorije kućanstva po godinama za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Maloprodajno tržište prirodnog plina - KUĆANSTVO					
Pokazatelj	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Ukupno prodana količina plina - kućanstvo (GWh)	6.017	5.865	5.781	5.941	6.557
Od toga prodano: u obvezi javne usluge (GWh)	5.808	5.471	5.388	5.380	5.407
po tržišnim uvjetima (GWh)	209	394	393	561	1.150
Broj opskrbljivača za kućanstva	35	36	37	33	33
Od toga: opskrbljivači u obvezi javne usluge	34	34	34	31	32
opskrbljivači po tržišnim uvjetima	2	9	10	10	20
Broj krajnjih kupaca - kućanstvo	615.576	621.748	629.693	634.791	643.823
Od toga: u obvezi javne usluge	579.086	582.596	588.799	565.592	510.805
kupuju plin po tržišnim uvjetima	36.490	39.152	40.894	69.199	133.018
Broj opskrbljivača s udjelom na tržištu > 5%	3	3	3	3	5
Broj opskrbljivača s udjelom broja kupaca > 5%	3	3	3	3	4
Udio 3 najveća opskrbljivača (prema broju OMM)	61%	60%	60%	64%	72%
HHI (prema prodanoj količini plina)	2.155	2.138	2.050	2.073	2.220
HHI (prema broju OMM)	2.193	2.159	2.137	2.282	2.661

Pregled pokazatelja za maloprodajno tržište plina za krajnje kupce kategorije poduzetništvo po godinama za razdoblje od 2017. do 2021. godine prikazan je u tablici 5.3.5.

Tablica 5.3.5. Pregled pokazatelja za maloprodajno tržište plina za krajnje kupce kategorije poduzetništvo po godinama za razdoblje od 2017. do 2021. godine

Maloprodajno tržište prirodnog plina - PODUZETNIŠTVO					
Pokazatelj	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Ukupno prodana količina plina - poduzetništvo (GWh)	21.777	19.573	20.517	22.136	19.899
Od toga: na transportnom sustavu (GWh)	16.955	14.538	15.583	17.117	14.319
na distribucijskom sustavu (GWh)	4.822	5.035	4.933	5.019	5.580
Broj krajnjih kupaca – poduzetništvo	47.288	49.989	50.304	50.164	50.463
Od toga: na transportnom sustavu	19	21	21	19	17
na distribucijskom sustavu	47.269	49.968	50.283	50.145	50.446
Broj opskrbljivača za poduzetništvo	45	45	44	41	49
Od toga: aktivni opskrbljivači na distribucijskom sustavu	44	43	43	40	39
aktivni opskrbljivači na transportnom sustavu	8	9	9	7	9
Broj opskrbljivača s udjelom na tržištu > 5%	4	4	4	5	5
Broj opskrbljivača s udjelom broja kupaca > 5%	3	4	4	4	5
Udio 3 najveća opskrbljivača (prema prodanoj količini plina)	75%	68%	69%	71%	65%

5.3.4 Obveza javne usluge u sektoru plina

Obavljanje energetske djelatnosti kao javnih usluga uređeno je **Zakonom o energiji**. Javna usluga definirana je kao usluga dostupna u svako vrijeme krajnjim kupcima i energetskim subjektima prema reguliranoj cijeni

i/ili uvjetima pristupa i korištenja energetske usluge, koja mora biti dostupna, dostatna i održiva uvažavajući sigurnost, redovitost i kvalitetu usluge, zaštitu okoliša, učinkovitost korištenja energije i zaštitu klime, a koja se obavlja prema načelima razvidnosti i nepristranosti te uz nadzor nadležnih tijela.

Regulirane energetske djelatnosti u sektoru plina koje se obavljaju kao javne usluge su:

- transport plina, distribucija plina, skladištenje plina, upravljanje terminalom za UPP,
- djelatnost opskrbljivača na veleprodajnom tržištu (do 31. ožujka 2021. godine),
- opskrba plinom u obvezi javne usluge, zajamčena opskrba i
- organiziranje tržišta plina.

Opskrba u obvezi javne usluge predstavlja mjeru zaštite krajnjih kupaca iz kategorije kućanstvo putem reguliranja uvjeta opskrbe plinom. Regulatorni mehanizmi zaštite krajnjih kupaca koji koriste javnu uslugu, osim odredbama **Zakona o tržištu plina**, propisane su i odredbama *Općih uvjeta opskrbe plinom*. Opskrbljivač koji obavlja opskrbu u obvezi javne usluge dužan je naplaćivati isporučeni plin po važećim iznosima tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom koje je donijela HERA u skladu s *Metodologijom utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu* (koju također donosi HERA), te osigurati kvalitetu plina i kvalitetu usluge u skladu s *Općim uvjetima opskrbe plinom*.

HERA je u razdoblju od listopada do prosinca 2020. godine provela javni natječaj za odabir opskrbljivača u obvezi javne usluge za potrebe krajnjih kupaca kategorije kućanstvo, za razdoblje od 1. travnja 2021. do 30. rujna 2024. godine, za sva distribucijska područja Republici Hrvatskoj. Na temelju provedenog javnog natječaja za odabir opskrbljivača u obvezi javne usluge za potrebe krajnjih kupaca kategorije kućanstvo, HERA je odlukama od 11. prosinca 2020. godine odredila opskrbljivače u obvezi javne usluge opskrbe plinom za 33 distribucijska područja u Republici Hrvatskoj, za razdoblje od 1. travnja 2021. do 30. rujna 2024. godine. Kao rezultat provedenog natječaja, javnu uslugu opskrbe plinom u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 1. travnja 2021. godine obavlja 14 opskrbljivača plinom, a ne 32 kao do tada. Popis svih određenih opskrbljivača plinom po pojedinim distribucijskim područjima nalazi se na sljedećoj poveznici:

https://www.hera.hr/hr/docs/SPN/Popis_OUOJU_DP_2022-03-11.pdf

Potrebno je naglasiti da krajnji kupac iz kategorije kućanstvo ima pravo odabira želi li kupovati plin po reguliranim uvjetima u okviru javne usluge ili slobodno na tržištu od istog ili bilo kojeg drugog opskrbljivača plinom, pri čemu uvijek ima pravo povratka s tržišnih uvjeta na javnu uslugu.

Zakonom o tržištu plina propisana je mjera zaštite svih krajnjih kupaca putem prava na zajamčenu opskrbu. Uloga zajamčenog opskrbljivača je u ograničenom periodu pružati javnu uslugu opskrbe plinom, prema reguliranim uvjetima, krajnjem kupcu koji je pod određenim okolnostima ostao bez opskrbljivača plinom. Period pružanja usluge i odgovarajuće uvjete zajamčene opskrbe propisuje *Metodologija utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu*.

HERA je, primjenom kriterija objavljenih u natječajnoj dokumentaciji za razdoblje od 1. listopada 2018. do 30. rujna 2021. godine, za zajamčenog opskrbljivača plinom u Republici Hrvatskoj odredila energetski subjekt GRADSKA PLINARA ZAGREB - OPSKRBA d.o.o.

HERA je u razdoblju od 9. do 30. lipnja 2021. godine u skladu s odredbama **Zakona o tržištu plina** provela javni natječaj za odabir zajamčenog opskrbljivača te je za zajamčenog opskrbljivača plinom u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 1. listopada 2021. do 30. rujna 2024. godine bio određen energetski subjekt Termoplin d.d.

S obzirom na aktualnu situaciju višestrukog porasta cijena plina na europskim veleprodajnim tržištima plina, što je rezultiralo porastom prodajnih cijena plina za krajnje kupce koji nisu kućanstvo od zadnjeg tromjesečja 2021. godine izvan granica raspona cijene zajamčene opskrbe predviđenih prethodno važećom *Metodologijom utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu* („Narodne novine“, broj 180/20), HERA je donijela *Izmjene i dopune Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu* („Narodne novine“, broj 20/22) kojima je propisan novi način određivanja krajnje cijene zajamčene opskrbe za krajnje kupce koji nisu kućanstvo, na način da ona većom dinamikom, odnosno na tromjesečnoj razini, odražava aktualna tržišna kretanja. Naime, *Izmjenama i dopunama Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu* propisan je način utvrđivanja troška nabave plina i troška opskrbe plinom za zajamčenu opskrbu i to tako da se trošak nabave plina za zajamčenu opskrbu određuje prema novoj formuli, a prema cijenama terminskih ugovora „TTF Price Assessment Quarter +1“ za isporuku plina u idućem tromjesečju

za koje se određuje krajnja cijena zajamčene opskrbe, objavljenih u pojedinom danu tijekom prva dva mjeseca tekućeg tromjesečja, dok se trošak opskrbe plinom za zajamčenu opskrbu određuje kao prosjek iznosa troška opskrbe plinom određenih za sva distribucijska područja na temelju provedenog natječaja za odabir opskrbljivača u obvezi javne usluge. Iznimno je trošak nabave plina za zajamčenu opskrbu za ožujak 2022. godinu utvrđen prema cijenama terminskih ugovora „TTF Price Assessment, March '22“, objavljenih tijekom razdoblja od 1. veljače do 15. veljače 2022. godine. S tim u vezi, HERA je donijela i *Odluku o iznosu tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu plinom za krajnje kupce koji nisu kućanstvo za ožujak 2022. („Narodne novine“, broj 21/22).*

Slijedom navedenih *Izmjena i dopuna Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i zajamčenu opskrbu*, što predstavlja promijenjene uvjete obavljanja zajamčene opskrbe u odnosu na dotadašnje uvjete, pristupilo se provedbi javnog natječaja za određivanje novog zajamčenog opskrbljivača plinom. Temeljem javnog natječaja kojeg je provela u razdoblju od 18. veljače do 25. veljače 2022. godine, HERA je u ožujku 2022. godine donijela odluku kojom je za zajamčenog opskrbljivača plinom u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 10. ožujka 2022. do 30. rujna 2024. određen energetske subjekt HEP-PLIN d.o.o.

5.3.5 Kvaliteta opskrbe plinom

Zakonom o tržištu plina definirane su obveze proizvođača plina, operatora transportnog sustava, operatora distribucijskog sustava, organizatora zatvorenog distribucijskog sustava, operatora sustava skladišta plina te operatora terminala za UPP, operatora mjesta za opskrbu UPP-om i/ili SPP-om (dalje: operatori sustava), kao i obveze opskrbljivača plinom, u pogledu objavljivanja i održavanja ugovorenih parametara kvalitete opskrbe plinom kupaca. Kvaliteta opskrbe plinom obuhvaća kvalitetu usluge, pouzdanost isporuke i kvalitetu plina.

Okvir za osiguranje kvalitete opskrbe plinom od strane operatora sustava i opskrbljivača plinom propisuju *Opći uvjeti opskrbe plinom*. U tom smislu, kvaliteta usluge obuhvaća komercijalne zahtjeve kvalitete opskrbe plinom, čijim poštivanjem operator sustava ili opskrbljivač plinom osigurava korisniku sustava ili krajnjem kupcu zadovoljavajuću razinu pružene usluge. Pod pouzdanošću isporuke razumijeva se stalnost isporuke plina iz transportnog ili distribucijskog sustava u određenom vremenskom razdoblju, iskazana pokazateljima broja i trajanja prekida isporuke. Kvaliteta plina podrazumijeva usklađenost parametara plina koji se isporučuje u plinski sustav sa standardnom kvalitetom plina koja je propisana *Općim uvjetima opskrbe plinom*. Proizvođač plina, opskrbljivač plinom i trgovac plinom dužni su osigurati standardnu kvalitetu plina kojega isporučuju u transportni ili distribucijski sustav.

Operatoru sustava i opskrbljivaču plinom propisana je dužnost uspostave sustava prikupljanja podataka o kvaliteti opskrbe plinom te objava godišnjeg izvješća o kvaliteti opskrbe plinom u elektroničkom obliku. Na taj način se prate i prikupljaju podaci o ispunjavanju općih, te garantiranih standarda kvalitete opskrbe. Općim standardima kvalitete opskrbe mjeri se opća razina kvalitete opskrbe plinom pojedinog operatora sustava ili opskrbljivača plinom, dok se garantiranim standardima kvalitete opskrbe propisuje minimalna razina kvalitete opskrbe plinom koju je isti dužan pružiti pojedinom korisniku sustava, krajnjem kupcu ili operatoru tržišta plina. Od 1. travnja 2020. godine, operator sustava ili opskrbljivač plinom dužni su pružiti minimalnu razinu kvalitete opskrbe plinom, među ostalima i operatoru tržišta plina. Na zahtjev operatora tržišta plina, radi neispunjavanja garantiranog standarda kvalitete opskrbe, operator distribucijskog sustava, organizator zatvorenog distribucijskog sustava ili opskrbljivač plinom dužan je isplatiti nadoknadu u skladu s *Općim uvjetima opskrbe plinom*.

Operatori sustava i opskrbljivači plinom dužni su HERA-i dostavljati prikupljene podatke o ostvarenim pokazateljima ispunjavanja kvalitete opskrbe za garantirane standarde kvalitete opskrbe, najkasnije u roku od 30 dana od isteka tromjesečja na koji se odnosi pojedini pokazatelj kvalitete opskrbe plinom. Isto tako, operatori sustava i opskrbljivači plinom dužni su do 1. ožujka svake godine HERA-i dostaviti godišnje izvješće o kvaliteti opskrbe plinom za prethodnu godinu i objaviti ga na svojim mrežnim stranicama.

Na taj način, a vezano za operatore sustava, HERA prikuplja podatke o pokazateljima kvalitete opskrbe plinom vezano za praćenje:

- općih standarda kvalitete opskrbe: pouzdanosti isporuke (prekida isporuke, ispitivanja nepropusnosti sustava, odorizacija plina, hitnih intervencija), kvalitete usluge (priključenja na distribucijski sustav) i kvalitete plina (kontrola kvalitete plina) i

- garantiranih standarda kvalitete opskrbe: pouzdanosti isporuke (planiranih prekida isporuke) i kvalitete usluge (prikličenja na distribucijski sustav, dolazaka ovlaštene osobe, dostave očitavanja stanja brojila opskrbljivaču, naloga opskrbljivača za obustavom isporuke plina, nastavka isporuke plina po nalogu opskrbljivača, unosa i ažuriranja podataka u registru obračunskih mjernih mjesta).

Vezano za opskrbljivače plinom, HERA prikuplja podatke o pokazateljima kvalitete opskrbe plinom, vezano za praćenje:

- općih standarda kvalitete opskrbe: kvalitete usluge (rješavanja prigovora i upita krajnjeg kupca, ispravljanja računa za opskrbu plinom) i
- garantiranih standarda kvalitete opskrbe: kvalitete usluge (ispravljanja računa za opskrbu plinom, naloga za nastavkom isporuke plina nakon podmirivanja obveza, unosa i ažuriranja podataka u registru obračunskih mjernih mjesta).

Poticajne mjere i nadoknade za uslugu pruženu izvan garantiranog standarda planiraju se uvoditi u narednim razdobljima, prije čega se trebaju utvrditi vrijednosti i kriteriji usklađenosti općih standarda kvalitete opskrbe plinom, te iznosi nadoknada za pojedine garantirane standarde kvalitete opskrbe plinom.

Tijekom 2021. godine operator transportnog sustava zabilježio je 12 planiranih i 2 neplanirane aktivnosti na održavanju i izgradnji objekata transportnog sustava koje su imale utjecaja na kapacitete transportnog sustava. Ograničenje kapaciteta trajalo je ukupno 124 sata. Navedene aktivnosti utjecale su na ograničenje kapaciteta na priključcima prema PSP Okoli, INA proizvodnja PS Gola, na isporuku plina prema 14 distribucijskih sustava i jednom krajnjem kupcu.

Tijekom 2021. godine operatori distribucijskog sustava zabilježili su prosječno 17 planiranih prekida isporuke plina koji su u prosjeku trajali 49 sati, te 36 neplaniranih prekida isporuke koji su u prosjeku trajali 69 sati.

5.3.6 Zaštita kupaca

Tijekom 2021. godine HERA je zaprimila ukupno 255 predstavi fizičkih i pravnih osoba iz svoje nadležnosti koje su se odnosile na plin, a koje su prikazane u tablici 5.3.6.

Tablica 5.3.6. Predstavke kupaca po vrstama u 2021. godini

Vrsta predmeta	Broj	Udio, %
Prigovori	120	47,1
Upiti	105	41,2
Ostali podnesci kupaca	30	11,8
Ukupno:	255	100

Od 255 prigovora i ostalih podnesaka, njih 99 bili su prigovori građana (fizičkih osoba), te su u tablici 5.3.7. prikazani najčešći razlozi izjavljivanja prigovora fizičkih osoba.

Tablica 5.3.7. Zaprmljeni prigovori fizičkih osoba u 2021. godini

Prigovori fizičkih osoba	Broj	Udio, %
Obračun plina	38	38,4
Cijena plina	4	4,0
Neovlaštena potrošnja plina	9	9,1
Promjena opskrbljivača	5	5,1
Kvaliteta plina	1	1,0
Obustava isporuke plina	14	14,1
Ostalo	28	28,3
Ukupno:	99	100

Okvir zaštite krajnjih kupaca plina određen je *Direktivom 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina i stavljanju izvan snage Direktive 2003/55/EZ, Direktivom (EU) 2019/692 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o izmjeni Direktive 2009/73/EZ o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina* i mjerama navedenim u Prilogu 1. „Mjere za zaštitu potrošača“. Odredbe te Direktive i Priloga 1. prenesene su u hrvatski pravni sustav kroz sljedeće zakonske i podzakonske akte:

- **Zakon o energiji** (na snazi od 21. srpnja 2018. godine),
- **Zakon o tržištu plina** (na snazi od 6. ožujka 2020. godine),
- **Zakon regulaciji energetske djelatnosti** (na snazi od 21. srpnja 2018. godine),
- **Zakon o zaštiti potrošača** (na snazi od 21. listopada 2015. godine) i
- *Opće uvjete opskrbe plinom* (na snazi od 17. rujna 2021. godine).

Posebno treba izdvojiti mjeru zaštite kupaca plina i korisnika plinskih sustava od postupanja operatora plinskih sustava i opskrbljivača, sukladno članku 88. **Zakona o tržištu plina**, kojim je krajnjem kupcu omogućeno da, ako nije zadovoljan postupanjem operatora transportnog sustava, operatora distribucijskog sustava, operatora skladišta plina, operatora terminala za UPP, operatora tržišta plina i opskrbljivača, može pokrenuti upravni spor, a postupak pred upravnim sudom je hitan.

Dodatno, treba izdvojiti mjeru zaštite kupaca plina od postupanja opskrbljivača plinom, sukladno *Općim uvjetima opskrbe plinom*, članak 24., kojim je omogućeno krajnjem kupcu izjaviti prigovor na postupanje opskrbljivača plinom.

Prigovor se može izjaviti osobito na:

- neizvršavanje obveze obavješćavanja krajnjeg kupca o izmjenama ugovornih uvjeta i pravu raskida ugovora o opskrbi plinom,
- neizvršavanje obveze pravovremenog informiranja krajnjeg kupca iz kategorije kućanstvo o prestanku važenja sklopljenog ugovora o opskrbi plinom,
- sadržaj ispostavljenog računa za isporučeni plin,
- neispunjavanje odredbi ugovora o opskrbi plinom u obvezi javne usluge,
- propuštanja nastavka isporuke plina u propisanim rokovima, po plaćanju obveza iz opomene radi koje je obustavljena isporuka plina i
- promjenu opskrbljivača koja nije provedena sukladno *Općim uvjetima opskrbe plinom*.

HERA može na temelju prigovora poduzeti sljedeće mjere:

- donijeti obvezujuću odluku o postupanju povodom prigovora,
- dati uputu za postupanje povodom prigovora ili
- dati mišljenje povodom prigovora.

U svrhu zaštite krajnjih kupaca HERA je tijekom 2021. godine kontinuirano podsjećala sve opskrbljivače plinom da moraju osigurati da krajnji kupci budu zaštićeni od nepoštenih i zavaravajućih načina kupnje, da odredbe ugovora o opskrbi plinom krajnjeg kupca budu poštene te da na jasan, jednostavan i nedvojben način obuhvate prava i obveze opskrbljivača i kupca. Od pojedinih opskrbljivača plinom, kod kojih je uočena veća promjena opskrbljivača od strane krajnjih kupaca, HERA je zatražila očitovanje o načinu na koji je osigurano da su krajnjim kupcima uvjeti opskrbe plinom poznati prije sklapanja ugovora, kao i cjelokupnu dokumentaciju koju su opskrbljivači plinom dostavljali krajnjim kupcima prilikom nuđenja tržišnih ugovora.

5.4 Sigurnost opskrbe prirodnim plinom

Osnovni okvir za uređenje sigurnosti opskrbe prirodnim plinom u Republici Hrvatskoj propisuje *Uredba (EU) 2017/1938 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2017. o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe plinom i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 994/2010* (dalje: *Uredba (EU) 2017/1938*) koja je stupila na snagu 1. studenog 2017. godine. Cilj *Uredbe (EU) 2017/1938* je povećanje solidarnosti i povjerenja među državama članicama i uspostava mjera potrebnih za ostvarenje tih ciljeva.

Također, u skladu s odredbama **Zakona o tržištu plina**, sudionici na tržištu plina odgovorni su za sigurnost opskrbe plinom u okviru svoje djelatnosti, a nadležno tijelo zaduženo za provedbu mjera iz *Uredbe (EU)*

2017/1938 je ministarstvo nadležno za energetiku te je zajedno s jedinicama područne (regionalne) samouprave odgovorno za provođenje mjera za sigurnost opskrbe plinom.

Vlada Republike Hrvatske je, radi utvrđivanja plana prevencije koji sadrži mjere potrebne za uklanjanje i ublažavanje utvrđenih rizika, sukladno s procjenom rizika provedenom na temelju članka 9. *Uredbe (EU) br. 994/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. listopada 2010. o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe plinom i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 2004/67/EZ* (dalje: *Uredbe (EU) 994/2010*) i utvrđivanja interventnog plana koji sadrži mjere koje se poduzimaju radi uklanjanja, odnosno, ublažavanja utjecaja poremećaja u opskrbi plinom sukladno članku 10. *Uredbe 994/2010*, još u lipnju 2014. godine donijela *Plan intervencije o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe plinom Republike Hrvatske* („Narodne novine“, br. 78/14).

Vlada Republike Hrvatske je, radi utvrđivanja kriterija za stjecanje statusa zaštićenog kupca i mjera zaštite s ciljem pouzdane opskrbe zaštićenih kupaca, u lipnju 2015. godine donijela i *Uredbu o kriterijima za stjecanje statusa zaštićenog kupca u uvjetima kriznih stanja u opskrbi plinom* („Narodne novine“, br. 65/15).

Planovi prevencije i interventni planovi izrađeni u skladu s *Uredbom (EU) 994/2010* ostaju na snazi dok prvi put ne budu doneseni novi planovi prevencije i interventni planovi izrađeni u skladu s *Uredbom (EU) 2017/1938*.

5.5 Energetska učinkovitost u sektoru prirodnog plina

Energetska učinkovitost plinske infrastrukture

Plinska infrastruktura specifična je po tome što se radi o velikoj i skupoj infrastrukturi koja se razvijala tijekom više desetljeća i čija izgradnja, održavanje i unaprjeđenje zahtijevaju znatna financijska sredstva. Zbog svega toga, povećanje energetske učinkovitosti plinske infrastrukture predstavlja složeni ekonomski i ekološki problem.

Energetska učinkovitost plinske infrastrukture dominantno se odnosi na gubitke prirodnog plina iz sustava i na potrošnju energije za rad sustava (potrošnja plina i električne energije). Gubici plina javljaju se u gotovo svim sastavnicama sustava plina (transport, distribucija, kompresorske stanice, mjerno regulacijske stanice - MRS, sustav skladišta), a dijele se na gubitke uslijed ventiliranja (kod rekonstrukcije i održavanja), fugitivne emisije (propuštanje) i gubitke uslijed incidenata (nesreće). Problematika gubitka plina iz sustava u zadnje vrijeme posebno dobiva na važnosti, ne samo zbog direktno izgubljene energije već i zbog iznimnog ekološkog problema koji nastaje zbog emisija metana (CH₄), kao jedne od osnovnih sastavnica prirodnog plina, koja je od posebnog značenja jer je višegodišnji staklenički potencijal metana višestruko veći u odnosu na potencijal ugljičnog dioksida (CO₂) iste mase⁸².

Energetska učinkovitost u Republici Hrvatskoj uređena je **Zakonom o energetske učinkovitosti**. Usvajanjem toga zakona u hrvatsko zakonodavstvo u potpunosti je prenesena europska pravna stečevina u dijelu koji se odnosi na energetske učinkovitost.

U kontekstu procjene potencijala i predlaganja mjera za povećanje energetske učinkovitosti plinske infrastrukture, člankom 16. stavkom 1. **Zakona o energetske učinkovitosti**, a u skladu s prenesenom europskom pravnom stečevinom, propisano je da će HERA voditi računa o energetske učinkovitosti pri donošenju odluka iz svoje nadležnosti. Navedeno se posebno odnosi na odluke u vezi s tarifnom metodologijom kada u obzir treba uzeti troškovno prihvatljive mjere za povećanje energetske učinkovitosti te uvesti one poticaje koji će povećati učinkovitost plinske infrastrukture, a ukinuti one poticaje koji su štetni za njenu učinkovitost.

HERA je *Metodologijom utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za distribuciju plina* propisala da operativni troškovi poslovanja predstavljaju sve opravdane troškove poslovanja vezane za energetske djelatnost distribucije plina, a koji uključuju i troškove nabave plina za pokriće dozvoljenih gubitaka plina koji iznose najviše do 3% od ukupne količine plina na ulazima u distribucijski sustav. Nadalje, *Metodologijom utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za transport plina* HERA je propisala da operativni troškovi poslovanja predstavljaju sve opravdane troškove poslovanja vezane za energetske djelatnost transporta plina, a koji uključuju i troškove nabave plina

⁸² Climate Change: the IPCC Scientific Assessment
https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/2018/03/ipcc_far_wg_1_full_report.pdf

potrebnog za održavanje operativne akumulacije, pogonsku potrošnju, te pokriće dozvoljenih pogonskih gubitaka i razlike u mjerenju. Dozvoljeni pogonski gubici i razlika u mjerenju iznose najviše do 0,3% od ukupne količine plina na ulazima u transportni sustav utvrđene temeljem izmjerenih podataka o korištenju kapaciteta transportnog sustava. Navedenim odredbama obiju metodologija potiče se energetska učinkovitost operatora distribucijskog sustava i operatora transportnog sustava na način da moraju razvijati, održavati i voditi sustav vodeći računa o energetske uštedama, nastojeći smanjivati gubitke plina do propisanih razina. U skladu s člankom 5. **Zakona o energetske učinkovitosti**, politike povećanja energetske učinkovitosti utvrđuju se planovima energetske učinkovitosti.

S ciljem provedbe propisanih zadaća, HERA je 2017. godine izradila studiju *Procjena potencijala i prijedlog mjera za povećanje energetske učinkovitosti infrastrukture za plin*. Cilj studije bio je odrediti potencijal povećanja energetske efikasnosti plinske infrastrukture. Gubici plinske infrastrukture bazirani su na tzv. *net-balancing* metodologiji. Cilj je povećanje energetske učinkovitosti plinske infrastrukture, te su predmetnom Studijom analizirane financijski prihvatljive mjere koje je moguće provesti, a koje utječu na smanjenje gubitaka u plinskoj infrastrukturi. Navedene mjere sadržane su u desetogodišnjim planovima razvoja plinskog transportnog sustava Republike Hrvatske, planovima razvoja distribucijskih sustava i planovima razvoja i izvješćima o ostvarenim investicijama sustava skladišta plina s detaljnom razradom ostvarenja planiranih investicija u unapređenje sustava na godišnjoj i višegodišnjoj razini.

Rokovi uvođenja razmatranih mjera određeni su desetogodišnjim planovima razvoja plinskog transportnog sustava, planovima razvoja i izvješćima o ostvarenim investicijama sustava skladišta plina te planovima razvoja distribucijskih sustava, s detaljnom razradom za početno trogodišnje i jednogodišnje razdoblje, koje HERA odobrava, vodeći računa o troškovno učinkovitim poboljšanjima infrastrukture za plin.

Primjenjive i isplative mjere povećanja energetske učinkovitosti infrastrukture za plin proizlaze iz potrebe smanjenja gubitaka plina. U transportnom sustavu mjere su spajanje na niskotlačni sustav (kod rekonstrukcije i održavanja postojećeg sustava), unapređenje sustava pneumatskih ventila, kontrola i eventualna zamjena prekotlačnih ventila te zamjena kotlova za predgrijavanje plina u MRS.

Provedenom analizom planova razvoja distribucijskih sustava uočava se da je u distribucijskom sustavu potencijal za povećanje energetske učinkovitosti razmjerno velik, poglavito u dijelu koji se odnosi na zamjenu postojećih čeličnih cijevi PE cijevima te kontrolu i eventualnu zamjenu prekotlačnih ventila.

Kod sustava skladišta plina aktivnosti usmjerene povećanju energetske učinkovitosti su unapređenje energetske učinkovitosti kompresora, dehidracijsko-rehidracijske jedinice te sustava predgrijavanja u redukcije-regulacijskoj stanici.

Sustav energetskih obveza energetskih subjekata iz područja plina – opskrbljivači u obvezi javne usluge

Sukladno odredbama članka 13. stavka 2. **Zakona o energetske učinkovitosti** stranke obveznice sustava obveza u 2021. godini su opskrbljivači energije i sve njihove povezane osobe koje su opskrbljivači energije, ako su u prethodnoj godini krajnjim kupcima ili do distribucijskih stanica koje prodaju energiju krajnjim kupcima isporučili ukupno više od 50 GWh energije te svi obveznici stavljanja biogoriva na tržište odnosno distributer koji stavlja na tržište dizelsko gorivo ili motorni benzin za pogon motornih vozila koji se, po posebnom zakonu kojim se uređuju trošarine, smatra trošarinskim obveznikom.

Ministarstvo je strankama obveznicama sustava obveza po službenoj dužnosti rješenjem odredilo obvezu uštede u tekućoj kalendarskoj godini u kWh, temeljem podatka o energiji koju je stranka obveznica isporučila krajnjim kupcima ili do distribucijskih stanica koje su energiju prodavale u prethodnoj godini, a podatke koje je stranka obveznica dužna dostaviti Ministarstvu do 30. lipnja tekuće godine za prethodnu godinu.

Naime, Ministarstvo stranci obveznici rješenjem određuje početnu osnovicu obveze u visini od 1,5 % njihove godišnje prodaje energije krajnjim kupcima u prethodnoj godini. Ministarstvo početnu osnovicu za izračun obveze umanjuje za:

- udio cilja koji se ostvaruje alternativnim mjerama u razmatranoj godini, počevši od 2017. godine,
- dio biogoriva koji su subjekti (koji su i stranke obveznice) koji stavljaju na tržište dizelsko gorivo ili motorni benzin za pogon motornih vozila u određenom postotku imali obvezu staviti sukladno posebnom propisu kojim se uređuje korištenje biogoriva za prijevoz,
- dio energije koju je opskrbljivač energije isporučio kupcu koji je proizvođač, distributer ili opskrbljivač toplinske energije i

- dio energije koju je opskrbljivač energije isporučio industriji koja je obveznik temeljem uredbe kojom se propisuje način trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova.

Zakonom o energetskej učinkovitosti je također propisano da će za neostvarene uštede stranke obveznice koje ne prelaze 10% ukupne obveze u prošloj godini Ministarstvo obvezu u idućoj godini uvećati za neostvarene uštede iz prošle godine. Međutim, za neostvareni dio obveze Ministarstvo će po službenoj dužnosti rješenjem, odrediti iznos koji je stranka obveznica na ime neostvarene uštede dužna jednokratno uplatiti Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (dalje: Fond) s rokom uplate od 30 dana od dana dostave rješenja stranki. Iznos za neostvareni dio obveze uštede energije iz prethodne godine određuje se na način da se neostvareni dio obveze iz prethodne godine u kWh pomnoži s jediničnom naknadom, izraženom u kn/kWh. Jedinična naknada za prvo i drugo razdoblje kumuliranja ušteda energije iznosi 1,2 kn/kWh, ali se korigira svake godine, počevši od 1. siječnja 2022. godine u odnosu na utvrđenu korigiranu jediničnu naknadu iz prethodne godine množenjem Indeksom potrošačkih cijena koji objavljuje Državni zavod za statistiku za prethodnu kalendarsku godinu.

Izmjenama i dopunama Zakona o energetskej učinkovitosti kao razdoblja kumuliranja ušteda energije određuju se na način da je:

1. prvo razdoblje kumuliranja ušteda energije koje traje od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2020.,
2. drugo razdoblje kumuliranja ušteda energije koje traje od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2030.,
3. treće i svako iduće razdoblje kumuliranja ušteda energije kao desetogodišnje razdoblje koje slijedi.

Važno je napomenuti kako se prema važećim odredbama **Zakona** uštede energije ostvarene u jednom razdoblju kumuliranja ne mogu prenositi u drugo razdoblje kumuliranja.

Uvođenje naprednih mjernih uređaja

U skladu s odredbama **Zakona o energiji**, operator distribucijskog sustava utvrđuje tehničke zahtjeve i troškove uvođenja naprednih mjernih uređaja te ih dostavlja HERA-i, nakon čega HERA provodi analizu troška i dobiti te pribavlja mišljenje predstavnika tijela za zaštitu potrošača, a sve kako bi ministar zadužen za energetiku mogao utvrditi plan i program mjera za uvođenje naprednih mjernih uređaja za krajnje kupce.

Tijekom 2021. godine 8 operatora distribucijskih sustava od ukupno 19 operatora distribucijskih sustava koji su HERA-i dostavili očitovanja o poduzetim mjerama za povećanje energetske učinkovitosti, provodilo je pilot projekte uvođenja naprednih mjernih uređaja i sustava za njihovo umrežavanje. Operatori distribucijskih sustava nisu naveli detaljne informacije o uloženim sredstvima i ostvarenim uštedama jer je provođenje pilot projekata u tijeku, pa se stvarni učinci još uvijek ne mogu precizno utvrditi.

Potrebno je napomenuti da u Republici Hrvatskoj do sada nije utvrđena minimalna funkcionalnost naprednih mjernih uređaja, te će u studiji koju HERA planira provesti biti analizirane potrebne i prihvatljive funkcionalnosti uređaja te će biti predloženi minimalni funkcionalni zahtjevi za napredne mjerne uređaje.

Pregled mogućnosti i konkretan prijedlog minimalnih funkcionalnih zahtjeva za napredne mjerne uređaje s tehnologijama koje to omogućavaju, bit će predmet javnog savjetovanja s operatorima distribucijskih sustava koje će provesti HERA s ciljem pronalaženja funkcionalnosti i tehnologije prihvatljive operatorima distribucijskog sustava u Republici Hrvatskoj. Konačna analiza troškova i dobiti bit će provedena obzirom na prihvaćene funkcionalnosti i optimalnu tehnologiju koja to omogućava.

Energetska učinkovitost i sustav energetskih obveza ušteda energije energetskih subjekata u sektoru plina

S ciljem praćenja aktivnosti energetskih subjekata vezanih uz obavljanje energetske djelatnosti distribucije plina i transporta plina u dijelu ispunjavanja obveza ušteda energije, HERA je u 2021. godini putem upitnika započela prikupljanje podataka o poduzetim mjerama u skladu s odredbama **Zakona o energetskej učinkovitosti** te učincima sustava obveza energetskih ušteda na njihovo poslovanje.

Od ukupno prikupljenih upitnika, kao obveznici ušteda energije izjasnilo se ukupno 19 energetskih subjekata koji obavljaju energetske djelatnosti distribucija plina, 1 energetski subjekt koji obavlja energetske djelatnosti transport plina i dva energetska subjekta koji obavljaju energetske djelatnosti opskrbe plinom.

U dijelu poslovanja operatora transportnog sustava, poduzete su mjere za uštedu na način da su zamijenjeni kotlovi za predgrijavanje plina novim učinkovitijim kondenzacijskim kotlovima manje snage na MRS Zagreb Jug. Navedenim ulaganjem i zamjenom kotla omogućen je ispravan rad sustava za predgrijavanje plina što je rezultiralo smanjenjem potrošnje plina potrebnog za predgrijavanje i smanjenje emisija štetnih plinova.

Osim mjere uvođenja naprednih mjernih uređaja i sustava za njihovo umrežavanje, u dijelu poslovanja operatora distribucijskih sustava poduzete su i mjere informiranja kupaca o učinkovitoj uporabi plina putem letaka i brošura, kao i sudjelovanje pojedinih operatora distribucijskih sustava u projektima u kojima je sufinancirana nabava učinkovitijih sustava za etažno plinsko grijanje poput zamjene atmosferskih bojlera učinkovitijim kondenzacijskim bojlerima s digitalnom regulacijom temperature. Pojedini operatori distribucijskih sustava provodili su rekonstrukciju plinovoda, odnosno zamjena dotrajalih čeličnih plinovoda novim plinovodima izrađenima od polietilena visoke gustoće - PEHD (*engl. Polyethylene High Density*) čime je poboljšana sigurnost distribucijskih sustava. Učinak navedenih mjera moći će se preciznije utvrditi tek nakon okončanja dvogodišnjeg perioda eksploatacije.

U dijelu poslovanja opskrbljivača plinom, poduzete su mjere implementacije automatske dostave informacija krajnjim kupcima koji su dio javnog sektora u informacijski sustav za gospodarenje energijom - ISGE, kao i informiranje kupaca putem obavijesti na računu za plin, uz godišnju dostavu podataka ili putem informativnih letaka u sklopu informativnih kampanja o mjerama energetske učinkovitosti.

Godišnju obvezu postizanja ušteda na temelju podataka o isporuci energije krajnjim kupcima određuje Ministarstvo, a opskrbljivači energijom su dužni do 15. veljače tekuće godine obavijestiti Ministarstvo o ispunjenju obveza za proteklu godinu. Aktivni opskrbljivači plinom su postali obveznici sustava energetskih ušteda tijekom 2020. godine, a svoje obveze su ispunjavali i tijekom 2021., kupnjom ušteda te ulaganjem u poboljšanja energetske učinkovitosti u krajnjoj potrošnji. Obveza ostvarenja ušteda temelji se na količini energije isporučenoj krajnjim kupcima obveznicima temeljem uredbe kojom se propisuje način trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova i to za iznos inicijalnog umanjenja koje je ograničeno na 25% godišnje prodaje energije krajnjim kupcima.

U 2021. godini ukupne uštede energije koju su ostvarili aktivni opskrbljivači plinom premašili su obveze uštede utvrđene rješenjem Ministarstva te su prenesene ili drugoj pravnoj osobi ili je opskrbljivač zatražio prijenos ostvarenih ušteda u 2022. godinu.

Uvidom u Sustav za praćenje, mjerenje i verifikaciju ušteda energije (dalje: SMIV) koji se vodi u Ministarstvu utvrđeno je da je u 2021. godini u sustavu nositelja obveza ušteda energije bilo 10 energetskih subjekata iz sektora plina (opskrbljivači plinom). Uštede energije provedene su primjenom mjera koje su navedene u tablici 5.5.1.

Tablica 5.5.1. Pregled provedenih mjera ušteda energije u sektoru plina s pripadajućim oznakama

Oznaka mjere	Naziv mjere uštede energije
M18	Informiranje kupaca o mogućnostima poboljšanja energetske učinkovitosti putem letaka
M24	Uvođenje naprednih (pametnih) mjernih sustava za nadzor potrošnje električne i toplinske energije, energije dobivene iz plina te potrošnju vode
M1	Integralna obnova postojećih zgrada
M4	Instalacija ili zamjena sustava za grijanje i PTV
M2	Obnova toplinske izolacije
M25	Ugradnja opreme za regulaciju sustava grijanja
T1	Zamjena postojećih i kupovina novih vozila
T2	Eko vožnja

Uštede energije ostvarene su u sektorima zgradarstvo (1.287.309,66 kWh) i transport (44.846.738,41 kWh). Ukupne uštede energije u sektoru plina u 2021. godini iznosile su 46.134.048 kWh. U tablici 5.5.2. prikazani su iznosi ušteda energije po nositeljima obveza ušteda u sektoru plina, mjere po kojima su ostvarene uštede, te uštede u sektorima potrošnje odnosno korištenja energije u transportu i zgradarstvu.

Tablica 5.5.2. Pregled ostvarenih mjera ušteda energije po nositeljima obveza u sektoru plina u 2021. godini, mjere kojima su uštede ostvarene, te uštede po sektorima potrošnje transport i zgradarstvo

Naziv obveznika ušteda	Oznaka mjere uštede energije	Ukupna ušteda energije (kWh)	Sektor i iznos ušteda energije	
			Transport (kWh)	Zgradarstvo (kWh)
BROD-PLIN d.o.o.	M18	2.573.999,19	–	599.137,00
	M24		–	1.974.862,19
ENERGO METAN d.o.o.	M18	2.733.853,00	–	191.053,00
	M24		–	2.542.800,00
GRADSKA PLINARA ZAGREB – OPSKRBA d.o.o.	M25	1.392.753,06	–	21.587,94
	T1		1.094.457,00	–
	T2		192.852,66	–
	M24		–	83.855,46
HEP-PLIN d.o.o.	M18	14.903.063,01	–	2.843.196,00
	M24		–	12.059.867,01
MEĐIMURJE-PLIN d.o.o.	M18	15.790.481,95	–	15.506.200,00
	M24		–	284.281,95
PLIN KONJŠČINA d.o.o.	M18	347.584,96	–	323.330,00
	M24		–	24.254,96
PLINARA d.o.o.	M24	806.507,61	–	89.591,44
	M1		–	684.008,08
	M4		–	32.908,09
PLINARA ISTOČNE SLAVONIJE d.o.o.	M18	962.129,14	–	589.961,00
	M2		–	230.157,50
	M24		–	142.010,64
TERMOPLIN d.d.	M18	6.127.676,15	–	1.240.000,00
	M24		–	4.887.676,15
ZAGORSKI METALAC d.o.o.	M18	496.000,00	–	496.000,00
Ukupno ušteda energije (kWh):		46.134.048,07	1.287.309,66	44.846.738,41

Izvor: Ministarstvo (SMIV)

6 NAFTA I NAFTNI DERIVATI

6.1 Uređenje zakonskog okvira za naftu i naftne derivate

Tržište nafte i naftnih derivata i obavljanje energetske djelatnosti u sektoru nafte i naftnih derivata uređeni su:

- **Zakonom o energiji,**
- **Zakonom o regulaciji energetske djelatnosti,**
- **Zakonom o tržištu nafte i naftnih derivata ("Narodne novine", br. 19/14, 73/17 i 96/19) te**
- **podzakonskim propisima koji su doneseni na temelju navedenih zakona.**

Naftni derivati koji se stavljaju na tržište moraju zadovoljavati uvjete utvrđene propisima o kvaliteti tekućih goriva. Kvalitetu tekućih naftnih goriva kontrolira akreditirana pravna osoba (kontrolna kuća).

Propisi koje donosi Ministarstvo, a kojima je uređena kontrola kvalitete tekućih naftnih goriva su:

- **Zakon o zaštiti zraka ("Narodne novine", br. 130/11, 47/14 i 127/19),**
- *Uredba o kvaliteti tekućih naftnih goriva i načinu praćenja i izvješćivanja te metodologiji izračuna emisija stakleničkih plinova u životnom vijeku isporučenih goriva i energije ("Narodne novine", br. 57/17) te*
- *Program praćenja kvalitete tekućih naftnih goriva za 2021. godinu.*

6.2 Transport nafte naftovodom

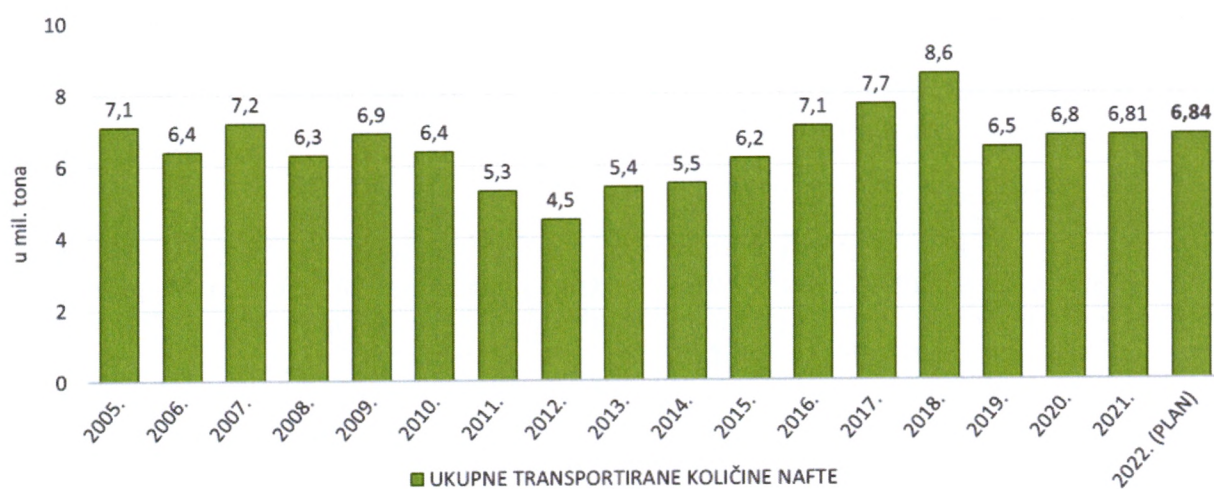
Energetsku djelatnost transporta nafte naftovodom u Republici Hrvatskoj obavlja Jadranski naftovod d.d. (dalje: JANAF d.d.). JANAF d.d. dužan je sukladno **Zakonu o tržištu nafte i naftnih derivata** na nepristran i razvidan način pravnim ili fizičkim osobama omogućiti pristup transportnom sustavu.

Nakon uvoza nafte tankerima putem morskog terminala na Omišlju na otoku Krku, naftovodnim sustavom JANAF-a nafta se dalje transportira cjevovodom do rafinerija nafte u Rijeci, kao i za potrebe rafinerija u Bosni i Hercegovini, Srbiji, Sloveniji i Mađarskoj, kako je to prikazano na slici 6.2.1. Osim toga, sustav je moguće koristiti i za uvoz nafte kopnenim putem.

Slika 6.2.1. Naftovodni sustav JANAFT-a d.d.

U 2021. godini kroz naftovodni sustav ukupno je transportirano 6,81 milijuna tona sirove nafte, što je za 0,1% više nego u prethodnoj godini. Na slici 6.2.2. prikazane su transportirane količine nafte u razdoblju od 2005. do 2021. godine, te planirane količine za 2022. godinu.

Slika 6.2.2. Naftovodni sustav JANAFT-a – transportirane količine [mil.t]

6.3 Proizvodnja sirove nafte i naftnih derivata

Proizvodnja sirove nafte

Iako nije energetska djelatnost, proizvodnja sirove nafte važan je čimbenik energetske sigurnosti svake zemlje pa tako i Republike Hrvatske. Proizvodnju sirove nafte u Republici Hrvatskoj obavlja INA d.d. na eksploatacijskim poljima ugljikovodika u kontinentalnom dijelu Republike Hrvatske.

HERA ne prikuplja podatke o ukupnoj domaćoj proizvodnji sirove nafte, već raspolaže podacima o sirovinskoj strukturi koja ulazi u rafinerijsku preradu i proizvodnju naftnih derivata.

Tijekom 2021. u Rafineriji nafte u Rijeci na preradi bilo je svega 63.000 tona sirove nafte i 32.000 tona kondenzata iz domaće proizvodnje, 713.000 tona ostalih sirovina (iz domaće proizvodnje i uvoza) potrebnih za rafinerijsku preradu te 1,76 mil. tona uvezene sirove nafte iz Azerbajdžana, Nigerije, Libije i Kazahstana. Navedena količina uvezene sirove nafte u 2021. godini je za 6,8% manje od količine uvezene sirove nafte u 2020. godini. Ukupne potrebe za sirovinama za proizvodnju naftnih derivata u Republici Hrvatskoj u 2021. godini iznosile su 2,57 mil. tona.

Na slici 6.3.1. prikazano je kretanje uvezenih količina i količina sirove nafte iz domaće proizvodnje prerađenih u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2006. do 2021. godine.

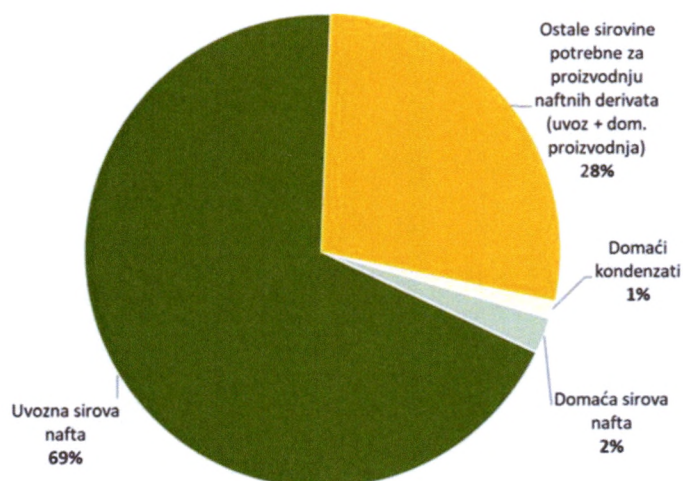

Slika 6.3.1. Uvezene količine sirove nafte i količine sirove nafte iz domaće proizvodnje prerađenih u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2006. do 2021. godine [mil.t]

Proizvodnja naftnih derivata

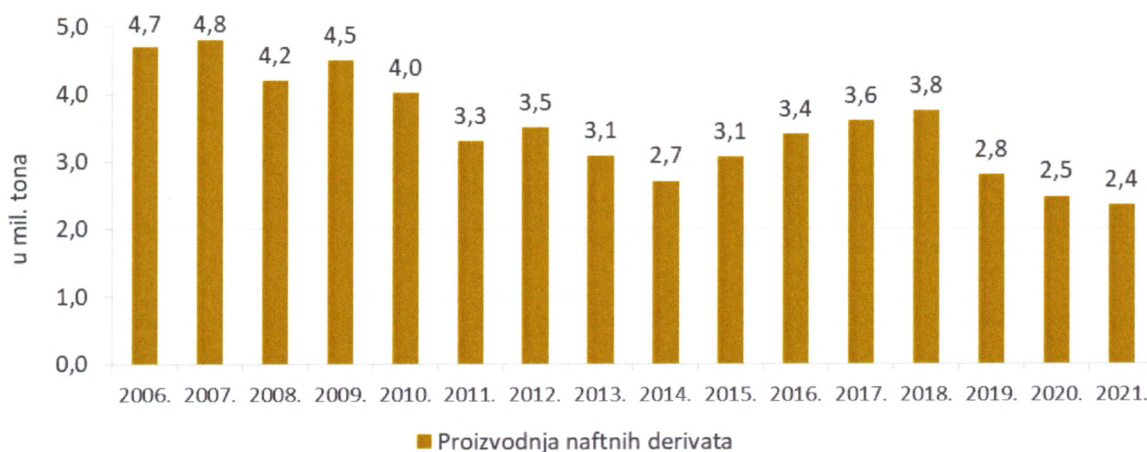
Energetsku djelatnost proizvodnje naftnih derivata u Republici Hrvatskoj obavlja energetska subjekt INA d.d. u rafineriji nafte u Rijeci te na etanskom postrojenju Etan u Ivanić Gradu. Raspoloživi naftni derivati iz uvoza i domaće proizvodnje koriste se u industriji, transportu, kućanstvima, uslugama, poljoprivredi, građevinarstvu kao gorivo i u energetskim transformacijama, ali i za ne-energetske svrhe.

Kao sirovine za proizvodnju naftnih derivata koriste se sirova nafta iz uvoza te sirova nafta i kondenzati proizvedeni na domaćim naftnim i plinskim poljima. Na slici 6.3.2. prikazana je sirovinska struktura rafinerijske prerade u 2021. godini.

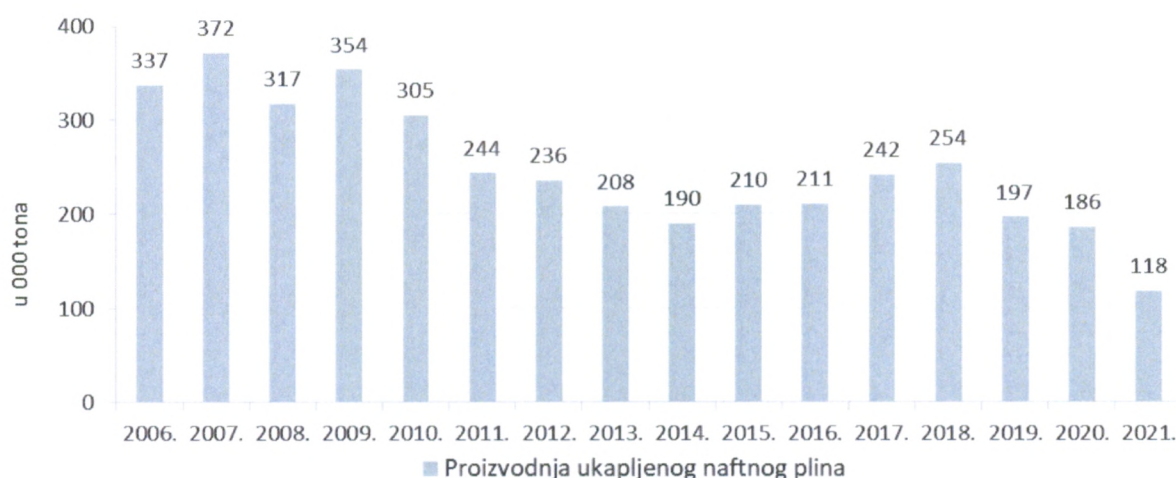
Slika 6.3.2. Sirovinska struktura rafinerijske prerade u 2021. godini

Ukupna proizvodnja naftnih derivata u 2021. godini iznosila je 2,4 milijuna tona, što je 0,1 milijuna tona, odnosno 4% manje nego u 2020. godini te i dalje ukazuje na nepovoljan trend sve veće ovisnosti o uvozu naftnih derivata uslijed smanjenja kapaciteta domaće rafinerijske prerade. Uz navedeni pad proizvodnje naftnih derivata, prestanak rada rafinerije u Sisku utjecao je na rafinerijske kapacitete za proizvodnju naftnih derivata koji su time smanjeni s 8,3 milijuna tona/godinu na 4,5 milijuna tona/godinu. Ukupno proizvedene količine naftnih derivata u razdoblju od 2006. do 2021. godine prikazane su na slici 6.3.3.

Slika 6.3.3. Proizvedena količina naftnih derivata u razdoblju od 2006. do 2021. godine [mil.t]

Ukupna proizvodnja ukapljenog naftnog plina u 2021. godini iznosila je 118.000 tona, što je za 68.000 tona, odnosno 36,6% manje nego u 2020. godini. Na slici 6.3.4. prikazane su proizvedene količine ukapljenog naftnog plina (UNP) u razdoblju od 2006. do 2021. godine.

Slika 6.3.4. Proizvedena količina UNP-a u razdoblju od 2006. do 2021. godine [tis.t]

6.4 Konkurentnost i funkcioniranje tržišta naftnih derivata

Prema **Zakonu o tržištu nafte i naftnih derivata** energetske djelatnosti na tržište nafte i naftnih derivata su:

- proizvodnja naftnih derivata,
- transport nafte naftovodima,
- transport naftnih derivata produktovodima,
- transport nafte, naftnih derivata i biogoriva cestovnim vozilima,
- transport nafte, naftnih derivata i biogoriva željeznicom,
- transport nafte, naftnih derivata i biogoriva plovnim putovima,
- trgovina na veliko naftnim derivatima,
- trgovina na malo naftnim derivatima,
- skladištenje nafte i naftnih derivata,
- skladištenje ukapljenog naftnog plina,
- trgovina na veliko ukapljenim naftnim plinom i
- trgovina na malo ukapljenim naftnim plinom.

6.4.1 Skladištenje nafte i naftnih derivata

Energetsku djelatnost skladištenja nafte i naftnih derivata u 2021. godini obavljala su 24 energetska subjekta, a energetsku djelatnost skladištenja ukapljenog naftnog plina u 2021. godini obavljala su četiri energetska subjekta. Prema podacima koje su dostavili energetske subjekti, ukupni raspoloživi skladišni kapaciteti u 2021. godini iznosili su 3,2⁸³ milijuna m³, dok su u 2020. godini ukupni raspoloživi kapaciteti iznosili 2,79 milijuna m³ (u navedene ukupne raspoložive skladišne kapacitete nisu uključeni skladišni kapaciteti u sklopu rafinerija INA-e d.d.). Na slici 6.4.1. prikazan je zemljopisni položaj najznačajnijih skladišta nafte, naftnih derivata i ukapljenog naftnog plina u Republici Hrvatskoj, s obzirom na tip robe koji se skladišti u pojedinom skladištu.

⁸³ Navedeni podaci o ukupnom raspoloživom skladišnom kapacitetu nisu potpuni obzirom da tražene podatke za izradu ovog Godišnjeg izvješća nisu dostavili sljedeći energetske subjekti: ZAGREBAČKI PROMETNI ZAVOD d.o.o., Ljubljanska avenija 1, 10000 Zagreb; FUEL trading d.o.o. za usluge, Amruševa ulica 5, 10000 Zagreb i NAFTA CENTAR d.o.o. za trgovinu i usluge, Mirka Kleščića 7, 10430 Samobor.

Slika 6.4.1. Zemljopisni položaj skladišta za naftu, naftne derivate i UNP s obzirom na tip robe koja se skladišti te ukupni skladišni kapaciteti u 2021. godini

6.4.2 Trgovina na veliko naftnim derivatima

Trgovina naftnim derivatima podrazumijeva sljedeće energetske djelatnosti:

- trgovina na veliko naftnim derivatima,
- trgovina na malo naftnim derivatima,
- trgovina na veliko ukapljenim naftnim plinom i
- trgovina na malo ukapljenim naftnim plinom.

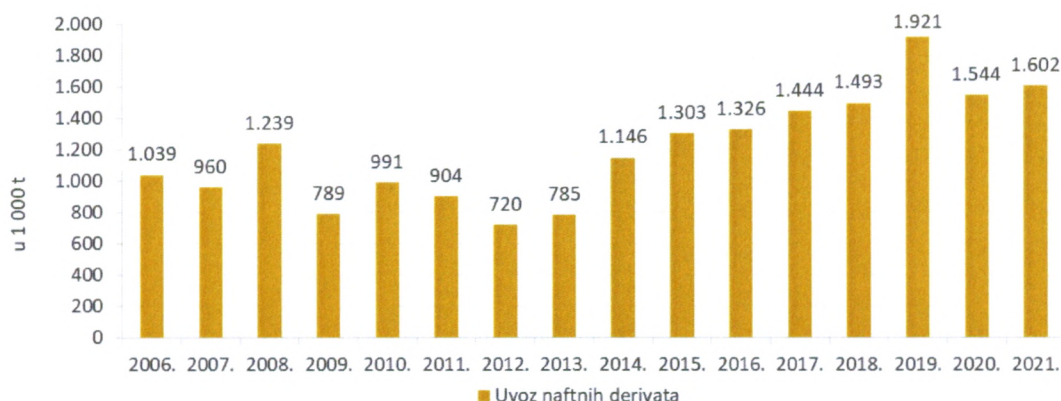
Dozvolu HERA-e potrebno je ishoditi za obavljanje energetske djelatnosti trgovine na veliko naftnim derivatima i trgovine na veliko ukapljenim naftnim plinom.

U 2021. godini trgovinu na veliko naftnim derivatima obavljao je 51 energetski subjekt, dok je trgovinu na veliko ukapljenim naftnim plinom (UNP) obavljalo 15 energetskih subjekata.

Ukupna prodaja naftnih derivata u 2021. godini iznosila je 2,45 milijuna tona što je rast prodaje od 1,08 milijuna tona, odnosno 78,9% više nego u 2020. godini kada je ista iznosila 1,37 milijuna tona. Navedeni rast u prodanim količinama naftnih derivata izravna je posljedica oporavka gospodarskih i društvenih aktivnosti te povećanja aktivnosti i mobilnosti građana s olakšavanjem, smanjivanjem a onda i prestankom primjene mjera za suzbijanje pandemije COVID-19.

Pored naftnih derivata iz domaće proizvodnje, na tržištu Republike Hrvatske značajan udio zauzimaju naftni derivati iz uvoza. Prema podacima koje su HERA-i dostavili energetski subjekti, u 2021. godini ukupno je

uvezeno 1,6 milijuna tona naftnih derivata⁸⁴, što je rast uvoza od 0,06 milijuna tona, odnosno 3,8% više u odnosu na uvezene količine u 2020. godini. Na slici 6.3.6. prikazane su uvezene količine naftnih derivata u razdoblju od 2006. do 2021. godine.

Slika 6.4.2. Uvoz naftnih derivata u razdoblju od 2006. do 2021. godine [tis.t]

Cijene naftnih derivata na veleprodajnom tržištu naftnih derivata

Stupanjem na snagu **Zakona o tržištu nafte i naftnih derivata** 2014. godine, cijene naftnih derivata na tržištu Republike Hrvatske više nisu regulirane već se određuju prema tržišnim principima.

S ciljem praćenja cijena naftnih derivata na veleprodajnom tržištu, HERA je u 2021. godini putem upitnika započela s prikupljanjem podataka o prosječnim cijenama naftnih derivata bez PDV-a od registriranih trgovaca za obavljanje energetske djelatnosti trgovina na veliko naftnim derivatima u Republici Hrvatskoj. Upitnikom su se tražili podaci o nabavi i prodaji naftnih derivata, odnosno o količinama i cijenama bez PDV-a nabavljenih i prodanih količina naftnih derivata na veleprodajnom tržištu.

Pregled prosječnih nabavnih i prosječnih prodajnih cijena naftnih derivata bez PDV-a prema pojedinim vrstama naftnih derivata prikazan je u tablici 6.4.1.

Tablica 6.4.1. Pregled prosječnih nabavnih i prosječnih prodajnih cijena naftnih derivata na veleprodajnom tržištu Republike Hrvatske u 2021. godini (bez PDV-a)

Naftni derivat	Prosječna nabavna cijena (kn/toni)	Prosječna prodajna cijena (kn/toni)
Motorni benzin	7.043,8	7.864,1
Dizelska goriva	7.290,4	7.460,1
Loživo ulje	3.714,8	3.910,8
Ukapljeni naftni plin	4.662,0	5.952,2

Prosječna nabavna cijena bez PDV-a motornih benzina na veleprodajnom tržištu u 2021. godini (nabava prema bilateralnim ugovorima i iz uvoza) iznosila je 7.043,8 kn/toni, dok je u 2020. godini iznosila 6.713,0 kn/toni, što je rast cijene za 4,9%.

Prosječna nabavna cijena bez PDV-a dizelskih goriva na veleprodajnom tržištu u 2021. godini (nabava prema bilateralnim ugovorima i iz uvoza) iznosila je 7.290,4 kn/toni, dok je u 2020. godini iznosila 6.419,2 kn/toni, što je rast cijene za 13,6%.

⁸⁴ Navedeni podaci o ukupnim uvezenim količinama naftnih derivata nisu potpuni obzirom da tražene podatke za izradu ovog Godišnjeg izvješća nisu dostavili sljedeći energetske subjekti: NAFTA CENTAR d.o.o. za trgovinu i usluge, Mirka Kleščića 7, 10430 Samobor; FUEL trading d.o.o. za usluge, Amruševa ulica 5, 10000 Zagreb; PRIVAJ d.o.o. Putaljski put 58, 21212 Kaštel Sućurac; EKO-FLOR PLUS d.o.o., Mokrice 180C, 49243 Oroslavje; FLASH ENERGY d.o.o., Trg hrvatske bratske zajednice 2, 21000 Split; NIKICA PETROL d.o.o., Berislavićeva 5, 35000 Slavonski Brod; VELOX VENUM d.o.o., E. Vidovića 13, 10360 Sesvete; BRALA d.o.o., Ulica braće Dežmalj 26, 23242 Posedarje; TROMILJA BENZIN d.o.o. za trgovinu i usluge, Tromilja 1/a, 22221 Lozovac.

Prosječna nabavna cijena bez PDV-a lož ulja na veleprodajnom tržištu u 2021. godini (nabava prema bilateralnim ugovorima i iz uvoza) iznosila je 3.714,8 kn/toni, dok je u 2020. godini iznosila 3.126,0 kn/toni, što je rast cijene za 18,8%.

Prosječna nabavna cijena bez PDV-a ukapljenog naftnog plina na veleprodajnom tržištu u 2021. godini (nabava prema bilateralnim ugovorima i iz uvoza) iznosila je 4.662,0 kn/toni, dok je u 2020. godini iznosila 4.368,9 kn/toni, što je rast cijene za 6,7%.

U 2021. godini ukupno 66 trgovaca na veliko naftnim derivatima (uključujući i trgovce na veliko ukapljenim naftnim plinom) prodavalo je naftne derivate na veleprodajnom tržištu.

Energetska učinkovitost i sustav energetske obveze ušteda energije energetskih subjekata u sektoru nafte i naftnih derivata

S ciljem praćenja aktivnosti energetskih subjekata vezanih uz obavljanje energetske djelatnosti trgovine na veliko naftnim derivatima u dijelu ispunjavanja obveza ušteda energije, HERA je u 2021. godini putem upitnika započela s prikupljanjem podataka o obveznicima ušteda energije prema krajnjim kupcima i o poduzetim mjerama za ostvarenje ciljeva povećanja energetske učinkovitosti te ostvarenim uštedama. Radi stjecanja detaljnijeg uvida u ostvarene energetske uštede HERA planira u idućim godinama unaprijediti navedeni upitnik.

Od prikupljenih upitnika, kao obveznici ušteda energije izjasnilo se ukupno 7 energetskih subjekata koji obavljaju djelatnost trgovine na veliko naftnim derivatima, a koji su poduzeli sljedeće mjere za uštedu energije:

- 28. - zamjena postojećih i kupovina novih učinkovitijih vozila i
- 30. - dodavanje aditiva u benzinska i dizelska goriva za ostvarenje ciljeva povećanja energetske učinkovitosti.

U prethodnoj godini ostvarene uštede energije primjenom mjera za uštedu energije prema krajnjim kupcima u sektoru krajnje potrošnje (promet) i sektoru energetskih transformacija iznosile su 237,1 GWh.

Uvidom u SMIV utvrđeno je da je u 2021. godini bilo 15 energetskih subjekata iz sektora naftnih derivata nositelja obveze uštede energije (trgovci na veliko naftnim derivatima i trgovci na veliko UNP-om). Uštede energije provedene su primjenom sljedećih mjera:

- T1 - zamjena postojećih i kupovina novih vozila,
- T9 - dodavanje aditiva dizelskom gorivu (HRN EN 590) i
- T10 - dodavanje aditiva motornim benzinima (HRN EN 228).

Energetski subjekti iz sektora naftnih derivata ostvarili su uštede energije u sektoru transporta, a ukupne uštede energije u 2021. godini iznosile su 139,1 GWh. Pregled provedenih mjera i ušteda energetskih subjekata iz sektora naftnih derivata u sektoru transporta u 2021. godini prikazan je tablici 6.4.2.

Tablica 6.4.2. Pregled provedenih mjera ušteda energije u sektoru naftnih derivata vezano za gospodarski sektor transporta

Naziv obveznika ušteda	Oznaka mjere uštede energije	Uštede u sektoru transporta (kWh)
ADRIA OIL d.o.o.	T9	13.047.539,14
	T10	1.833.678,35
AGS HRVATSKA d.o.o.	T9	2.434.847,77
	T10	76.085,40
BENZINSKA PUMPA BREBRIĆ d.o.o.	T9	12.290,28
	T10	1.260,91
Coral Croatia d.o.o.	T9	8.557.773,82
	T10	2.089.239,41
CRODUX DERIVATI DVA d.o.o.	T9	11.545.601,83
	T10	8.930.179,12
ETRADEX proizvodnja i trgovina d.o.o.	T9	99.049,68
	T10	3.012.301,69
GAS OIL d.o.o.	T9	124.225,94
	T10	39.439,39
INA-INDUSTRIJA NAFTE, d.d.	T9	8.852.196,39
	T10	20.787.657,69
KTC d.d.	T9	110.935,69
LUKOIL Croatia d.o.o.	T9	11.679.624,27
	T10	4.015.013,01
OKTAN ŽAŽINE d.o.o.	T9	81.819,76
PETROL d.o.o.	T9	10.984.378,89
	T10	8.930.168,78
RIJEKA TRANS d.o.o.	T9	1.279.348,77
	T10	95.593,70
TIFON d.o.o.	T9	15.785.766,09
	T10	4.136.604,09
	T1	243.122,47
TRI BARTOLA d.o.o.	T9	217.409,66
	T10	68.991,34
Ukupno (kWh):		139.072.143

Izvor: Ministarstvo (SMIV)

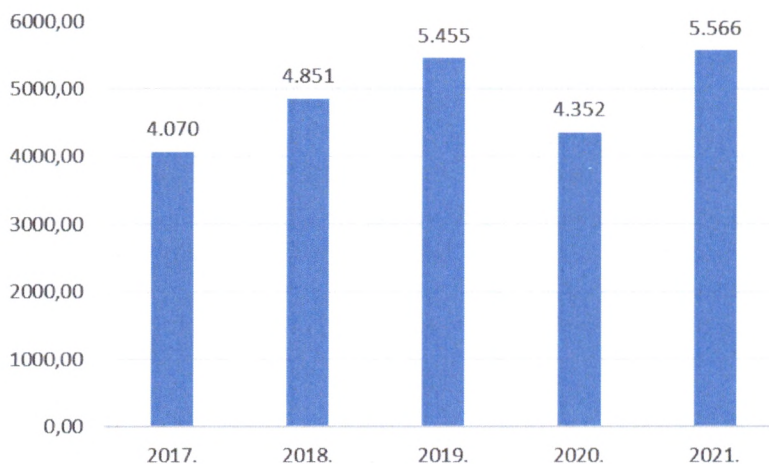
Ocjena funkcioniranja veleprodajnog tržišta naftnih derivata

Veleprodajno tržište naftnih derivata u Republici Hrvatskoj potpuno je otvoreno od 2014. godine, odnosno od stupanja na snagu **Zakona o tržištu nafte i naftnih derivata** 2014. godine. Tržište naftnih derivata organizirano je na komercijalnim principima kao što je to uređeno i u drugim zemljama članicama Europske unije.

Indikatori razine funkcioniranja veleprodajnog tržišta očituju se ponajprije kroz koncentraciju trgovaca naftnim derivatima na tržištu. Stoga se kao najvažnije mjerilo, a koje je primjenjivo na tržište Republike Hrvatske, ističe HHI Indeks.

Prema podacima koje je HERA prikupila, HHI za 2021. godinu iznosio je 5.566, dok je za 2020. iznosio 4.350, što je pokazatelj da je tržište naftnih derivata u Republici Hrvatskoj i dalje umjereno koncentrirano, odnosno da je relativno slabo konkurentno i da na tržištu naftnih derivata i dalje dominira manji broj većih trgovaca.

Kretanje HHI-a na veleprodajnom tržištu naftnih derivata Republike Hrvatske u razdoblju od 2017. do 2021. godine prikazano je na slici 6.4.3. Iz kretanja HHI-a u razdoblju od 2017. do 2019. godine vidljiv je njegov konstantan rast, no, budući da je u tom razdoblju, jednako kao i tijekom 2021. godine tržište bilo u potpunosti otvoreno, taj rast može se pripisati nekonzistentnosti prikupljenih podataka.

Slika 6.4.3. Kretanje HHI-a na veleprodajnom tržištu naftnih derivata Republike Hrvatske u razdoblju od 2017. – 2021.

Broj, odnosno raznolikost izvora nabave naftnih derivata također je pokazatelj razine razvoja veleprodajnog tržišta. Prema podacima koje je HERA prikupila za 2021. godinu, naftni derivati se u Republici Hrvatskoj u najvećoj mjeri nabavljaju iz dva izvora, i to iz domaće proizvodnje (Rafinerija u Rijeci) i iz uvoza (Italija, Mađarska, Slovačka i Švicarska), što je svakako pokazatelj zdrave konkurencije te sigurnosti opskrbe.

Analizom najznačajnijih mjerila zdravog funkcioniranja veleprodajnog tržišta, i to HHI-a i broja izvora nabave naftnih derivata, primjetno je da je veleprodajno tržište naftnih derivata u Republici Hrvatskoj relativno malo tržište te da i dalje pretežito ovisi o poslovanju najvećeg trgovca naftnim derivatima, a to je INA d.d.

Evidentno je da konkurencija ne može u potpunosti doći do izražaja, što pokazuje u odnosu na 2020. godinu nešto niži, no i dalje visok HHI indeks (5.566) koji se odnosi na udio pet najvećih trgovaca naftnim derivatima, koji dominiraju tržištem (INA d.d., CRODUX DERIVATI DVA d.o.o., PETROL d.o.o. CORAL CROATIA d.o.o. i AGS HRVATSKA d.o.o.). Izvori nabave naftnih derivata su diversificirani, a najvećim dijelom se odnose na naftne derivate proizvedene u jedinoj preostaloj rafineriji nafte u Rijeci, koja je u vlasništvu INA d.d. te uvoz naftnih derivata iz zemalja u okruženju, što ukazuje da tržište nije ovisno samo o jednom izvoru, tj. sigurnost opskrbe nije ugrožena i ne oslanja se samo na jedan izvor nabave naftnih derivata.

Rast cijena naftnih derivata i ulazak multinacionalne naftne kompanije Shell plc na hrvatsko tržište preuzimanjem energetskog subjekta APIOS d.o.o., pod tvrtkom CORAL CROATIA d.o.o., dva su glavna događaja koja su obilježila 2021. godinu.

6.5 Sigurnost opskrbe naftom i naftnim derivatima

Preduvjeti sigurne opskrbe naftom i naftnim derivatima tržišta Republike Hrvatske propisani su **Zakonom o tržištu nafte i naftnih derivata** kojim se u hrvatski pravni sustav prenosi *Direktiva Vijeća 2009/119/EZ od 14. rujna 2009. o obvezi država članica da održavaju minimalne zalihe sirove nafte i/ili naftnih derivata*, kojom se države članice obvezuju održavati minimalne zalihe sirove nafte i/ili naftnih derivata. U skladu sa **Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o osnivanju Agencije za ugljikovodike ("Narodne novine", br. 84/21)** i **Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu nafte i naftnih derivata ("Narodne novine", br. 96/19)**, Hrvatska agencija za obvezne zalihe nafte i naftnih derivata (HANDA) 1. rujna 2017. godine pripojena je

Agenciji za ugljikovodike (dalje: AZU). Slijedom navedenog, AZU je središnje tijelo u Republici Hrvatskoj za obvezne zalihe nafte i naftnih derivata koje je ovlašteno formirati, održavati i prodavati obvezne zalihe.

U tom kontekstu ministarstvo nadležno za poslove energetike stvara uvjete i nadzire sigurnu, redovitu i kvalitetnu opskrbu tržišta nafte i naftnih derivata u Republici Hrvatskoj, te je zaduženo za koordinaciju i suradnju s EK-om i Međunarodnom agencijom za energiju, a stručnu pomoć ministarstvu nadležnom za poslove energetike osigurava AZU.

Predstavnik HERA-e, u svojstvu člana, sudjeluje u radu Stručnog povjerenstva za praćenje redovite opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata, koje provodi *Plan intervencije u slučaju izvanrednog poremećaja opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata („Narodne novine“, br. 111/12)*. Planom intervencije utvrđeni su postupci i kriteriji za utvrđivanje izvanrednog poremećaja te nadležnosti i odgovornosti u slučaju poremećaja opskrbe i postupci za normalizaciju opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata, koji uključuju mjere za smanjenje potrošnje naftnih derivata i uvjete trošenja i obnavljanja obveznih zaliha nafte i naftnih derivata. Stručno povjerenstvo za praćenje redovite opskrbe tržišta nafte i naftnih derivata nije se sastajalo u 2021. godini.

S obzirom na formiranje količina obveznih zaliha nafte i naftnih derivata, AZU je dužna formirati obvezne zalihe u visini 90-dnevne prosječne potrošnje. Sukladno odredbama **Zakona o tržištu nafte i naftnih derivata**, količinu i strukturu obveznih zaliha za pojedinu godinu odlukom određuje AZU. Za 2021. godinu AZU nije donio odluku o količini i strukturi obveznih zaliha nafte i naftnih derivata.

7 BIOGORIVA

7.1 Uređenje zakonskog okvira za biogoriva

Tržište biogoriva i obavljanje energetske djelatnosti u svezi biogoriva uređeni su

- Zakonom o energiji,
- Zakonom o regulaciji energetske djelatnosti,
- Zakonom o biogorivima za prijevoz („Narodne novine“, br. 65/09, 145/10, 26/11, 144/12, 14/14, 94/18 i 52/21), te
- podzakonskim propisima donesenim na temelju navedenih zakona.

Zakonom o biogorivima za prijevoz uređuje se proizvodnja, trgovina i skladištenje biogoriva, korištenje biogoriva u prijevozu te donošenje programa, planova i mjera za poticanje proizvodnje i korištenja biogoriva u prijevozu.

7.2 Razvoj tržišta biogoriva

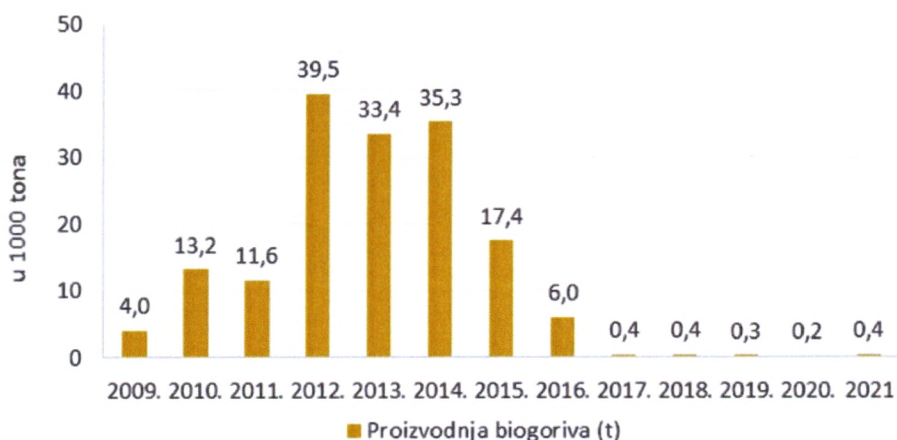
U segmentu biogoriva razlikujemo sljedeće energetske djelatnosti:

- proizvodnju biogoriva,
- skladištenje biogoriva,
- trgovinu na veliko biogorivima i
- trgovinu na malo biogorivima.

Za obavljanje navedenih energetske djelatnosti potrebno je od HERA-e ishoditi dozvolu, osim za proizvodnju biogoriva koje se proizvodi isključivo za vlastite potrebe ili se proizvodi energija do 1 TJ godišnje, trgovinu na malo biogorivom te skladištenje biogoriva isključivo za vlastite potrebe.

Za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje biogoriva dozvole su tijekom 2021. godine imala tri energetska subjekta, koji su u 2021. godini proizveli ukupno 390 tona biodizela, što je povećanje proizvodnje od 128,1 % u odnosu na 2020. godinu. Proizvodnja biogoriva u 2021. godini predstavlja tek mali dio nekadašnje proizvodnje iz 2012. godine, kada je ista bila na najvišoj razini i iznosila 39.476 tona. Na slici 7.2.1. prikazane su proizvedene količine biogoriva u razdoblju od 2009. do 2021. godine.

Energetski subjekti raspolažu sa skladišnim kapacitetima od ukupno 1.800 m³. Ukupni kapacitet proizvodnje biogoriva u 2021. godini ostao je nepromijenjen kao i prethodnih godina i iznosio je 184 t/dan, a u sirovinskoj strukturi zastupljena je jedino proizvodnja biogoriva iz otpadnog jestivog ulja.

Slika 7.2.1. Proizvedena količina biogoriva u razdoblju od 2009. do 2021. godine [tis.t]

Biogoriva kao dopuna ili zamjena za dizelsko gorivo ili benzin za potrebe prijevoza

Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata prepoznaje korištenje biogoriva kao dodatak naftnim derivatima ako isti udovoljava propisu o kakvoći biogoriva.

Uredba o kakvoći biogoriva („Narodne novine“, br. 141/05 i 33/11) propisuje granične vrijednosti značajki kakvoće biogoriva koji predstavljaju dopunu ili zamjenu dizelskog goriva ili benzina za potrebe prijevoza.

Zakon o biogorivima za prijevoz osigurava poticanje proizvodnje i potrošnje biogoriva u Republici Hrvatskoj, posebno u smislu promicanja korištenja biogoriva i drugih obnovljivih goriva za prijevoz čime se hrvatsko zakonodavstvo usklađuje s pravnom stečevinom Europske unije.

8 TOPLINSKA ENERGIJA

8.1 Uređenje zakonskog okvira za toplinsku energiju

Osnovne informacije o zakonskom okviru za toplinsku energiju

Pravni okvir sektora toplinske energije i obavljanja energetske djelatnosti proizvodnje, distribucije i opskrbe toplinskom energijom u Republici Hrvatskoj čine: **Zakon o energiji**, **Zakon o regulaciji energetske djelatnosti**, **Zakon o tržištu toplinske energije** te podzakonski propisi doneseni temeljem navedenih zakona.

HERA je donijela podzakonske akte koji detaljno uređuju pojedine djelatnosti u sektoru toplinske energije, a to su: *Opći uvjeti za opskrbu toplinskom energijom* ("Narodne novine", br. 35/14), *Opći uvjeti za isporuku toplinske energije* ("Narodne novine", br. 35/14 i 129/15) te *Mrežna pravila za distribuciju toplinske energije* ("Narodne novine", br. 35/14).

Pravilnik o načinu raspodjele i obračunu troškova za isporučenu toplinsku energiju („Narodne novine“, br. 99/14, 27/15 i 124/15) je podzakonski akt koji je predmet najvećeg broja upita i prigovora.

Ovisno o vrsti toplinskog sustava kojim se opskrbljuju krajnji kupci toplinske energije, uređeni su način i uvjeti obavljanja energetske djelatnosti proizvodnje toplinske energije, distribucije toplinske energije te opskrbe toplinskom energijom. Naime, **Zakon o tržištu toplinske energije** razlikuje centralne, zatvorene i samostalne toplinske sustave. Centralni toplinski sustav (CTS) je veliki toplinski sustav koji obuhvaća više zgrada/građevina, a sastoji se od proizvodnih postrojenja (kotlovnica i kogeneracija) te distribucijske toplovodne i/ili parovodne mreže, duljine veće od 2000 metara, na koje je priključeno više od 500 samostalnih uporabnih cjelina. U centralnom toplinskom sustavu energetska djelatnost distribucije toplinske energije obavlja samo jedan energetski subjekt na temelju koncesije. Zatvoreni toplinski sustav (ZTS) je manji od centralnog toplinskog sustava i obuhvaća više industrijskih i/ili stambeno-poslovnih zgrada/građevina, ukupno manje od 500 samostalnih uporabnih cjelina, povezanih vanjskim instalacijama, i to razvodom cijevi vrelovodne, toplovodne i/ili parovodne mreže koji je kraći od 2000 m. U zatvorenim toplinskim sustavima nema energetske djelatnosti distribucije toplinske energije. Samostalni toplinski sustav (STS) je toplinski sustav jedne zgrade/građevine s više samostalnih uporabnih cjelina koja ima svoju kotlovnicu.

Pored navedenih energetske djelatnosti vezanih uz toplinarstvo, postoji i djelatnost kupca toplinske energije koja je definirana **Zakonom o tržištu toplinske energije**, ali ne smatra se energetske djelatnošću. Naime, kupac toplinske energije je pravna ili fizička osoba koja u ime i za račun vlasnika i/ili suvlasnika zgrade/građevine obavlja djelatnost kupca toplinske energije u samostalnom, zatvorenom ili centralnom toplinskom sustavu. Djelatnost kupca toplinske energije obuhvaća stručno upravljanje, rukovanje, održavanje unutarnjih instalacija, isporuku toplinske energije radi obračuna toplinske energije, te izdavanje računa krajnjem kupcu u zgradi/građevini u samostalnom, zatvorenom ili centralnom toplinskom sustavu, na temelju ugovora o potrošnji toplinske energije, sklopljenog s ovlaštenim predstavnikom suvlasnika. Kupac toplinske energije kupuje energent za proizvodnju toplinske energije u samostalnom toplinskom sustavu, odnosno kupuje toplinsku energiju od opskrbljivača toplinske energije u zatvorenom ili centralnom toplinskom sustavu.

U skladu sa **Zakonom o tržištu toplinske energije**, u samostalnim toplinskim sustavima i zatvorenim toplinskim sustavima cijene isporučene toplinske energije kupcima toplinske energije odnosno krajnjim kupcima toplinske energije slobodno se ugovaraju.

HERA donosi tarifne stavke za regulirane djelatnosti, a to su energetske djelatnosti proizvodnje toplinske energije i distribucije toplinske energije, koje je dužan primijeniti energetski subjekt koji obavlja te djelatnosti kao javnu uslugu u centralnom toplinskom sustavu. Naknada za opskrbu toplinskom energijom i naknada za obavljanje djelatnosti kupca toplinske energije slobodno se ugovaraju. Također, kada krajnji kupac toplinske energije istu pretežito koristi za poslovnu upotrebu, cijene svih energetske djelatnosti u centralnim toplinskim sustavima određuju se ugovorno.

Tarifne stavke za proizvodnju toplinske energije i distribuciju toplinske energije u centralnim toplinskim sustavima određuju se u skladu s *Metodologijom utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za proizvodnju toplinske energije* („Narodne novine“, br. 56/14) i *Metodologijom utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za distribuciju toplinske energije* („Narodne novine“, br. 56/14). Uz to, HERA je donijela i *Metodologiju za utvrđivanje*

naknade za priključenje na toplinsku distribucijsku mrežu i za povećanje priključne snage ("Narodne novine", br. 42/16).

Vezano za izgradnju postrojenja za proizvodnju toplinske energije, temeljem **Zakona o tržištu električne energije** donesen je *Pravilnik o kriterijima za izdavanje energetskeg odobrenja za proizvodna postrojenja* („Narodne novine“, br. 5/20). Tim *Pravilnikom* uređuje se izdavanje energetskeg odobrenja za sva proizvodna postrojenja koja proizvode električnu i/ili toplinsku energiju, odnosno uređuje se izdavanje energetskeg odobrenja za elektrane, kogeneracije i kotlovnice.

Pravilnikom o kriterijima za izdavanje energetskeg odobrenja za proizvodna postrojenja propisao je da se za potrebe izdavanja energetskeg odobrenja, između ostalog, mora priložiti analiza koristi i troškova za proizvodna postrojenja. **Zakonom o tržištu toplinske energije** propisana je obveza provođenja analize koristi i troškova za:

- novo proizvodno postrojenje za proizvodnju električne i toplinske energije s ukupnom toplinskom snagom većom od 20 MW kako bi se procijenili troškovi i koristi osiguranja rada postrojenja kao visokoučinkovitog kogeneracijskog postrojenja,
- slučaj značajne rekonstrukcije postojećeg proizvodnog postrojenja za proizvodnju električne i toplinske energije s ukupnom toplinskom snagom većom od 20 MW kako bi se procijenili troškovi i koristi njegove pretvorbe u visokoučinkovitu kogeneraciju,
- novo industrijsko postrojenje ili za značajnu rekonstrukciju industrijskog postrojenja s ukupnom toplinskom snagom većom od 20 MW u kojem se proizvodi otpadna toplina na korisnoj temperaturnoj razini kako bi se procijenili troškovi i koristi iskorištavanja otpadne topline radi udovoljavanja gospodarski opravdanoj potražnji, korištenjem kogeneracije i priključivanjem tog postrojenja na zatvorene i centralne toplinske sustave te
- novi zatvoreni i centralni toplinski sustavi ili ako se u postojećim zatvorenim i centralnim toplinskim sustavima planira novo proizvodno postrojenje za proizvodnju energije s ukupnom toplinskom snagom većom od 20 MW ili ako se u značajnoj mjeri rekonstruira takvo postojeće postrojenje kako bi se procijenili troškovi i koristi iskorištavanja otpadne topline iz susjednih industrijskih postrojenja.

Izuzeća od provedbe analize koristi i troškova određene su člankom 15. stavcima 13. i 14. **Zakona o tržištu toplinske energije** te *Odlukom o postupku provjere kriterija za izuzeće od obveze i izrade analize koristi i troškova proizvodnih postrojenja za proizvodnju električne i toplinske energije koja se koriste kod vršnih opterećenja i postrojenja za proizvodnju rezervne električne energije* („Narodne novine“, br. 153/13) koju je HERA donijela 2013. godine.

Analiza koristi i troškova za pojedinačna postrojenja za potrebe ishođenja energetskeg odobrenja izrađuje se prema *Pravilniku o izradi analize troškova i koristi* („Narodne novine“, br. 110/19). Tim *Pravilnikom* utvrđuje se detaljni sadržaj gospodarske analize troškova i koristi u okviru procjene nacionalnih potencijala za grijanje i hlađenje na državnoj razini, u skladu s odredbama *Direktive o energetskej učinkovitosti 2012/27/EU*, *Direktive o izmjeni Direktive o energetskej učinkovitosti 2018/2002/EU* te *Delegirane uredbe Komisije o izmjeni priloga VIII. i IX. Direktivi 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu sadržaja sveobuhvatnih procjena potencijala za učinkovito grijanje i hlađenje 2019/826/EU*.

Promjene zakonskog okvira u 2021. godini

Zakon o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji („Narodne novine“, br. 138/21) donosi obaveze povećanja udjela obnovljivih izvora energije u sektoru grijanja i hlađenja i to okvirno za 1,1 postotna boda kao godišnji prosjek izračunat za razdoblje od 2021. do 2025. i od 2026. do 2030. godine, polazeći od udjela obnovljive energije u sektoru grijanja i hlađenja u 2020. godini. U kontekstu jačeg uključivanja obnovljive energije za grijanje i hlađenje očekuje se realizacija mjera ugradnje visokoučinkovitih sustava grijanja i hlađenja iz obnovljivih izvora u zgrade ili uporaba obnovljive energije ili otpadne topline i hladnoće u postupcima industrijskog grijanja i hlađenja.

S ciljem dekarbonizacije energetskeg sustava **Zakon** donosi odredbe održivosti proizvodnje i korištenja energije i energetskeg resursa, ulogu obnovljivih izvora energije u smanjivanju energetske ovisnosti kao i poticanje građana na sudjelovanje u energetskej tranziciji u pogledu samostalne proizvodnje energije za vlastite potrebe ili udruživanjem u energetske zajednice.

Određivanjem obvezujućeg cilja Europske unije za obnovljivu energiju do 2030. od minimalno 32% udjela obnovljive energije, nastavlja se poticanje razvoja tehnologije za korištenje obnovljive energije i za sektore grijanja i hlađenja.

Vlada RH je u *Planu zakonodavnih aktivnosti za 2021. godinu* imala izradu nacrtu prijedloga **Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu toplinske energije**. Međutim, s obzirom da navedeni zakon nije donesen, ista aktivnost je prenesena u *Plan zakonodavnih aktivnosti za 2022. godinu*.

Početkom 2021. godine, na snagu je stupio **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energetske učinkovitosti**. Iako su izmjene temeljem toga **Zakona** prvenstveno vezane za prenošenje više direktiva EU, za energetske subjekte u sektoru toplinske energije propisane su važne izmijene u sustavu obveze energetskih ušteda.

Sustav obveze energetske učinkovitosti obvezuje opskrbljivače na provedbu mjera energetske učinkovitosti u krajnjoj potrošnji na način određen *Direktivom 2012/27/EU* odnosno *Direktivom 2018/2002/EU*. **Zakonom o energetske učinkovitosti** predviđena je postupna primjena prema kojoj su u 2019. godini stranke obveznice energetskih ušteda bili opskrbljivači energije i njihove povezane osobe koje su u 2017. godini isporučili ukupno više od 300 GWh energije, pri čemu se navedeni prag smanjuje na 100 GWh energije u 2020. godini te konačno na prag 50 GWh energije u 2021. godini. Subjekti u sektoru toplinarstva koji su imali tu obvezu za 2021. godinu bili su HEP-Toplinarstvo d.o.o., Zagreb, Brod-plin d.o.o., Slavonski Brod, i Energo d.o.o., Rijeka.

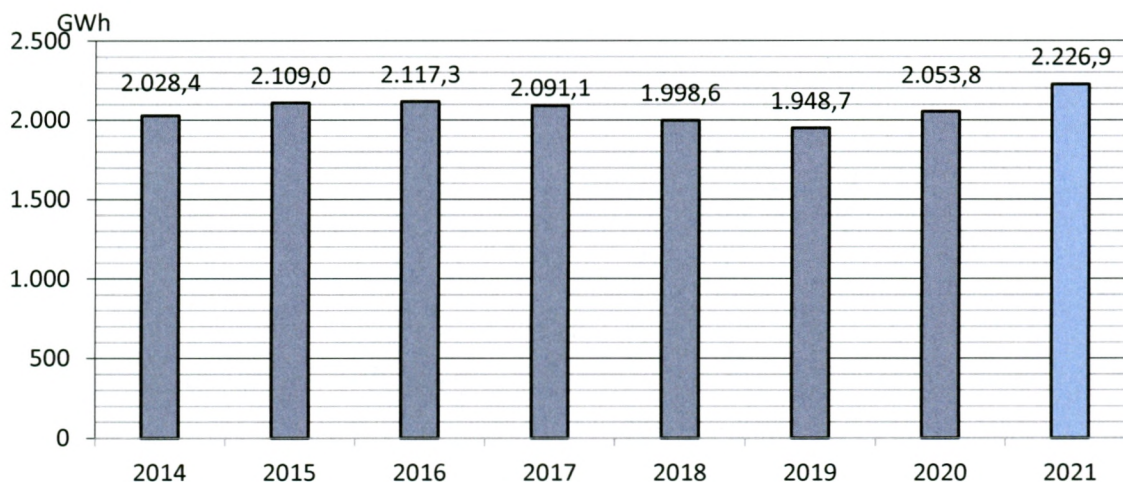
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energetske učinkovitosti donio je nove odredbe za novo razdoblje kumuliranja (razdoblje u kojem se prati provedba mjera), a koje traje od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2030. godine. Istovremeno, danom stupanja na snagu tog **Zakona** prestao je važiti *Pravilnik o sustavu obveze energetske učinkovitosti („Narodne novine“, br. 41/19)*. Odredbe *Pravilnika o sustavu obveze energetske učinkovitosti* uvrštene su u **Zakon o energetske učinkovitosti** odnosno te su uključene u *Pravilnik o sustavu za praćenje, mjerenje i verifikaciju ušteda energije*.

8.2 Organizacija, aktivnosti i pokazatelji sektora toplinske energije

8.2.1 Značajke toplinskih sustava

Energetski subjekti za proizvodnju, distribuciju i opskrbu toplinskom energijom u Republici Hrvatskoj pružaju usluge grijanja prostora i pripreme potrošne tople vode za približno 159.000 krajnjih kupaca, od čega više od 95% ukupnog broja krajnjih kupaca pripada kategoriji kućanstva.

Toplinska energija za potrebe grijanja prostora i pripremu potrošne tople vode proizvodi se u kogeneracijskim termoelektranama, te u područnim toplanama, odnosno zasebnim kotlovnica. Energetski subjekti u 2021. godini isporučili su kućanstvima i industrijskim potrošačima 2,23 TWh toplinske energije (slika 8.2.1.). Ukupna duljina distribucijske mreže i vanjskih instalacija iznosi više od 443 kilometra.

Slika 8.2.1. Isporučena toplinska energija u Republici Hrvatskoj od 2015. do 2021. godine

U tablici 8.2.1. prikazani su podaci o energetske subjektima koji isporučuju toplinsku energiju kućanstvima, industriji i poslovnim potrošačima, a na slikama 8.2.2., 8.2.3. i 8.2.4. prikazana je isporučena toplinska energija, broj krajnjih kupaca, instalirana snaga postrojenja za proizvodnju toplinske energije i zakupljena snaga u 2021. godini. U tablici 8.2.1. nisu prikazani podaci za energetske subjekte koji isporučuju toplinsku energiju isključivo industriji ili poslovnim potrošačima te podaci za energetske subjekte koji nisu obavljali djelatnost u 2021. godini.

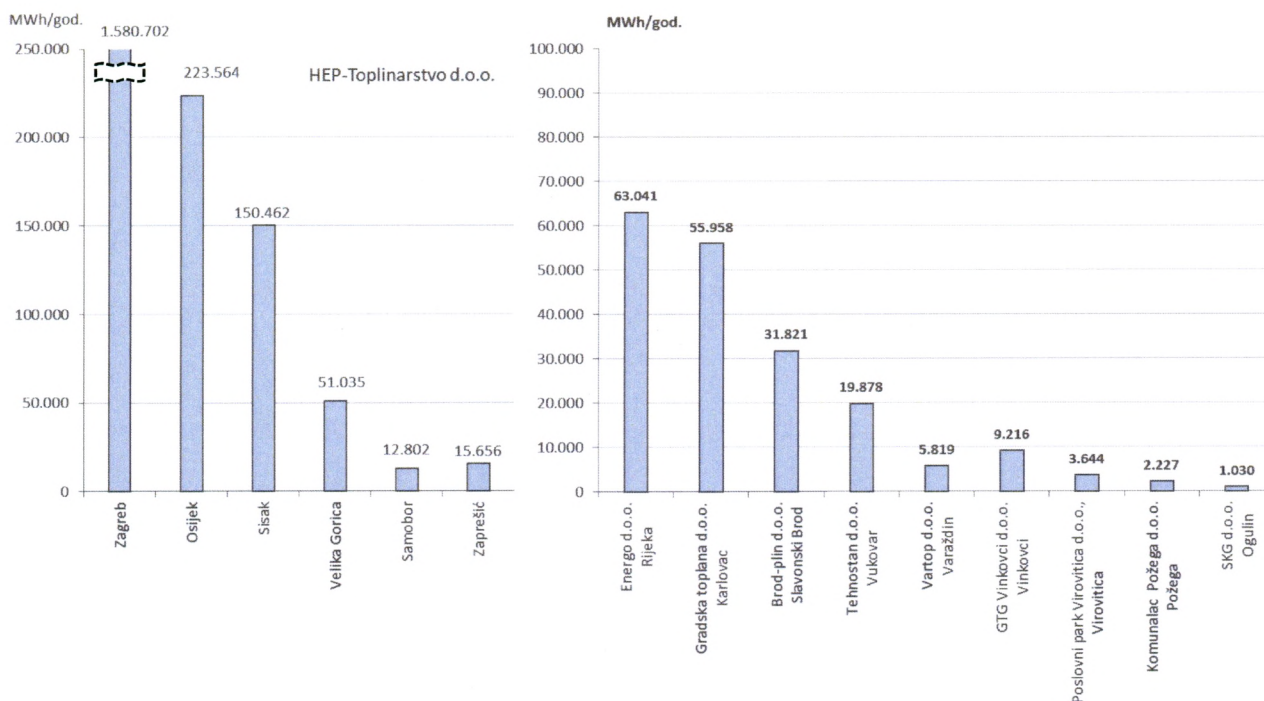
Prosječni gubici u proizvodnji i distribuciji toplinske energije za toplinske sustave odnosno energetske subjekte iz tablice 8.2.1. u 2021. godini iznosili su 18,6%.

Prosječni gubici u distribucijskim mrežama u 2021. godini iznosili su 15,8%, dok su u prethodnoj 2020. godini prosječni gubici iznosili 18,2%.

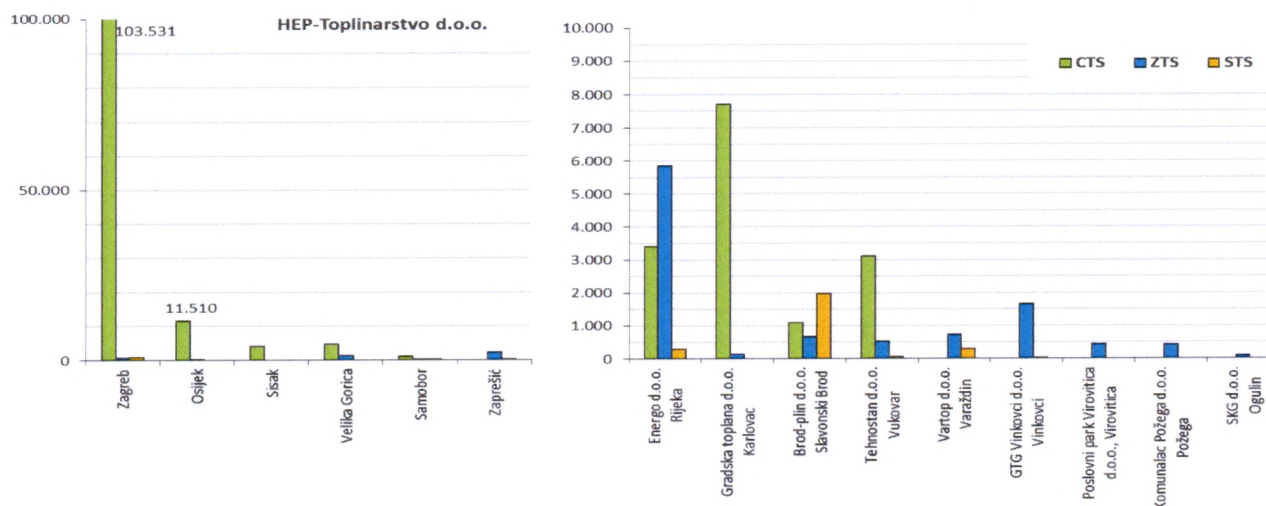
Tablica 8.2.1. Podaci o energetske subjektima u sektoru toplinske energije za 2021. godinu

Energetski subjekt	Broj krajnjih kupaca	Duljina mreže	Ukupna instalirana snaga	Proizvedena toplinska energija	Isporučena toplinska energija	Površina	Gorivo*
		km	MWt	GWh/god.	GWh/god.	m ²	
HEP-Proizvodnja d.o.o.			1.541,00	2.337,53			PP, LU
Zagreb			1.201,00	1.925,19			PP, LU
Osijek			230,00	244,01			PP, LU
Sisak			110,00	168,33			PP
HEP-Toplinarstvo d.o.o.	130.533	388,52	268,78	101,82	2.034,22	10.064.329	PP, LUEL, LUL
Zagreb	105.035	284,85	19,12	10,03	1.580,70	8.160.117	PP, LUEL
Osijek	11.847	57,19	140,50	4,43	223,56	1.103.006	PP, LUEL, LUL
Sisak	4.000	29,95	0,00	0,00	150,46	278.513	PP
Velika Gorica	5.902	10,81	65,65	56,40	51,03	335.615	PP, LUEL, LUL
Samobor	1.383	3,35	18,11	13,85	12,80	78.839	PP, LUEL
Zaprešić	2.366	2,37	25,40	17,11	15,66	108.240	PP, LUEL
Energo d.o.o., Rijeka	9.551	15,66	100,10	66,85	63,04	614.688	PP, LUEL, LU
Gradska toplana d.o.o., Karlovac	7.832	21,20	88,63	66,57	55,96	503.235	PP
Brod-plin d.o.o., Slavonski Brod	3.711	5,48	33,91	33,16	31,82	189.483	PP
Tehno stan d.o.o., Vukovar	3.655	7,22	37,99	23,54	19,88	204.794	PP, LU
Vartop d.o.o., Varaždin	998	1,57	24,97	0,00	5,82	50.961	PP
GTG Vinkovci d.o.o., Vinkovci	1.676	1,60	17,83	9,50	9,22	88.179	PP, LU
Poslovni park Virovitica d.o.o., Virovitica	444	0,90	4,08	3,64	3,64	28.311	PP
Komunalac d.o.o., Požega	417	0,61	4,00	2,48	2,23	19.838	PP
SKG d.o.o., Ogulin	90	0,58	4,40	1,15	1,03	6.483	LUL
Ukupno:	158.907	443,34	2.125,68	2.646,25	2.226,85	11.770.301	

* PP-prirodni plin, LU-lož ulje, LUEL-ekstra lako loživo ulje, LUL-lako loživo ulje

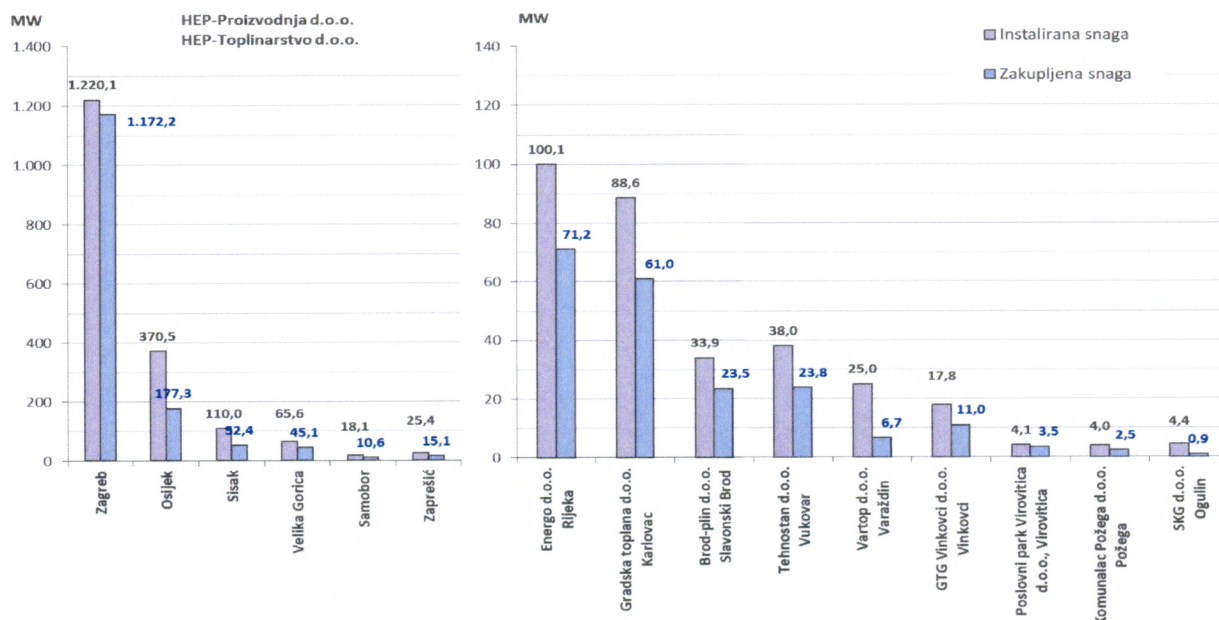

Slika 8.2.2. Isporučena toplinska energija u 2021. godini

Slika 8.2.3. Broj krajnjih kupaca u 2021. godini

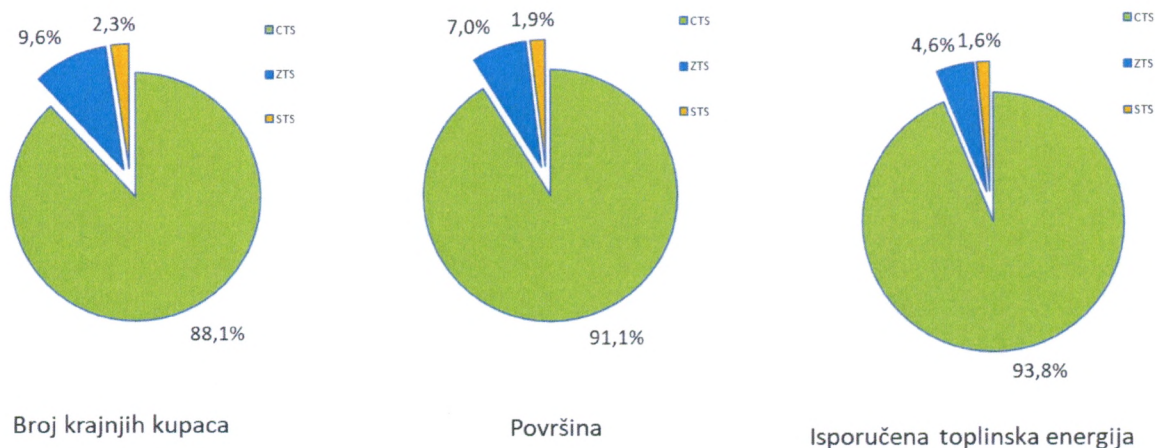
Većina energetskih subjekata u sektoru toplinske energije ima značajnu rezervu instalirane snage u odnosu na priključnu snagu. Iako je HEP-Toplinarstvo d.o.o. najveći energetski subjekt u toplinarstvu, HEP-Toplinarstvo d.o.o. samo manji dio isporučene toplinske energije proizvodi u vlastitim postrojenjima, dok većinu kupuje odnosno preuzima od proizvođača toplinske energije energetskog subjekta HEP-Proizvodnja d.o.o. U 2021. godini HEP-Proizvodnja d.o.o. je HEP-Toplinarstvu d.o.o. isporučila 2.337,53 GWh toplinske energije.

Slika 8.2.4. Instalirana snaga postrojenja za proizvodnju toplinske energije i zakupljena snaga u 2021. godini

Energetski subjekti koji obavljaju energetske djelatnosti proizvodnje, distribucije i opskrbe toplinskom energijom uglavnom su u vlasništvu jedinica lokalne samouprave, odnosno državnom vlasništvu, a manji broj energetskih subjekata dijelom je u privatnom vlasništvu. Uz toplinske djelatnosti najčešće se bave distribucijom plina, komunalnim djelatnostima i upravljanjem zgradama.

Na centralne toplinske sustave u gradovima Zagreb, Osijek, Sisak, Samobor, Velika Gorica, Rijeka, Karlovac, Slavonski Brod i Vukovar, u odnosu na sve toplinske sustave koji su prikazani u tablici 8.2.1., priključeno je više od 88% krajnjih kupaca, više od 91% grijanih površina, kojima je isporučeno više od 93% toplinske energije, a što je prikazano na slici 8.2.5.

Slika 8.2.5. Udio krajnjih kupaca, površine i isporučene toplinske energije po toplinskim sustavima

S obzirom da se nedovoljno koriste potencijali obnovljivih izvora energije za grijanje i hlađenje u kućanstvima, potrebno je napraviti iskorak u većem korištenju novih tehnologija koji koriste tzv. zelene energije, a mogu zadovoljiti i potrebe kada se radi o grijanju prostora i/ili tople vode, kao i kod hlađenja.

Dodatni izazov predstavlja visoki udio obnovljivih izvora u grijanju i hlađenju koji se sukladno Direktivi 2018/2001/EU treba u narednom desetljeću povećati, na način da svaka država članica nastoji povišiti udio obnovljive energije u ovom sektoru okvirno za 1,3 postotna boda kao godišnji prosjek izračunat za razdoblje od 2021. do 2025. godine i od 2026. do 2030. godine, polazeći od udjela obnovljive energije u sektoru grijanja i hlađenja u 2020. godini.

8.2.2 Razvoj energetske djelatnosti u sektoru toplinske energije

U 2021. godini u sektoru toplinske energije izdano je 5 dozvola za obavljanje energetske djelatnosti, i to:

- dvije dozvole za proizvodnju toplinske energije (BE-TO BRINJE d.o.o., Zagreb, RENETEH OGULIN d.o.o., Ogulin) i
- tri dozvole za opskrbu toplinskom energijom (RENETEH OGULIN d.o.o., Ogulin, BIOEL d.o.o., Maslenjača, ENERGAN BENKOVAC d.o.o.).

U 2021. godini produžene su 4 dozvole za obavljanje energetske djelatnosti:

- jedna dozvola za distribuciju toplinske energije (GTG VINKOVCI d.o.o., Vinkovci) i
- tri dozvole za opskrbu toplinskom energijom (RESALTA d.o.o., Zagreb, ELEMENT ENERGETIKA d.o.o., Zagreb, BIO ENERGAN BJELOVAR d.o.o., Bjelovar).

Na dan 31. prosinca 2021. godine u sektoru toplinske energije bilo je važećih:

- 38 dozvola za proizvodnju toplinske energije,
- 6 dozvola za distribuciju toplinske energije i
- 33 dozvole za opskrbu toplinskom energijom.

Nove dozvole za proizvodnju toplinske energije i opskrbu toplinskom energijom poglavito su povezane s izgradnjom novih kogeneracijskih postrojenja u sustavu poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije, a za koja je HERA izdala rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije. Konkretno, u 2021. godini HERA je izdala pet rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije za proizvodna postrojenja koja koriste krutu biomasu te tri rješenja za proizvodna postrojenja koja koriste bioplin.

U skladu sa **Zakonom o tržištu toplinske energije**, a povezano s djelatnošću kupca toplinske energije, HERA vodi Registar kupaca toplinske energije koji je dostupan na internetskim stranicama HERA-e. Tijekom 2021. godine upisana su dva nova kupca toplinske energije i obrisan jedan kupac toplinske energije. Tako je na dan 31. prosinca 2021. godine u Registru bilo upisano 47 poslovnih subjekta (pravne i fizičke osobe). Uz navedeni Registar kupaca toplinske energije, HERA vodi i Evidenciju kupaca toplinske energije u koju se upisuju podaci bitni za praćenje potrošnje toplinske energije i koja se koristi za rješavanje žalbi i prigovora vezanih za isporuku toplinske energije u zgradama/građevinama.

U skladu s propisima koji uređuju sustav poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije, ostvarivanje minimalne ukupne godišnje učinkovitosti uvjet je za ostvarivanje poticajne cijene za isporučenu električnu energiju iz postrojenja koja koriste biomasu ili bioplin. U slučaju visokoučinkovitih kogeneracijskih postrojenja na fosilna goriva, uvjet za ostvarivanje poticajne cijene za isporučenu električnu energiju je ostvarivanje uvjeta uštede primarne energije. U 2021. godini HERA je donijela 54 rješenja kojima se utvrđuje ukupna godišnja učinkovitost takvih proizvodnih postrojenja te sedam rješenja kojima se utvrđuje ušteda primarne energije.

8.2.3 Tarifne stavke za toplinsku energiju

Prema odredbama **Zakona o tržištu toplinske energije**, a na temelju *Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za proizvodnju toplinske energije* odnosno *Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za distribuciju toplinske energije*, HERA određuje iznose tarifnih stavki za proizvodnju toplinske energije i iznose tarifnih stavki za distribuciju toplinske energije isključivo za centralne toplinske sustave.

Energetski subjekti koji obavljaju energetske djelatnosti proizvodnje toplinske energije i energetske djelatnosti distribucije toplinske energije u centralnim toplinskim sustavima u 2021. godini zatražili su promjenu iznosa tarifnih stavki za proizvodnju toplinske energije sukladno *Metodologiji utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za proizvodnju toplinske energije*. Zahtjeve za promjenu iznosa tarifnih stavki za proizvodnju toplinske energije zbog rasta cijene prirodnog plina podnio je energetski subjekt Tehnoston d.o.o. za centralne toplinske sustave Borovo Naselje i Olajnica. HERA je zahtjeve energetskog subjekta Tehnoston d.o.o. zaprimila 30. prosinca 2021. te su *Odlukom o iznosu tarifnih stavki za proizvodnju toplinske energije za centralne toplinske sustave Borovo Naselje i Olajnica za energetski subjekt Tehnoston d.o.o., Dr. Franje Tuđmana 23, Vukovar („Narodne novine“, br. 27/2022)* koja je stupila na snagu 1. travnja 2022. odobreni iznosi tarifnih stavki za proizvodnju toplinske energije. Slijedom zahtjeva za centralni toplinski sustav Borovo Naselje došlo je do povećanja iznosa

tarifne stavke za energiju za tarifnu grupu kućanstva (povećanje 31,42%) i za tarifnu grupu industrija i poslovni potrošači (povećanje 32,35%). Slijedom zahtjeva za centralni toplinski sustav Olajnica došlo je do povećanja iznosa tarifne stavke za energiju za tarifnu grupu kućanstva (povećanje 30,93%) i za tarifnu grupu industrija i poslovni potrošači (povećanje 31,61%). Međutim, *Metodologija utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za proizvodnju toplinske energije* omogućava pojednostavljenu promjenu iznosa tarifnih stavki za energiju u slučaju promjene cijene goriva koje se koristi za proizvodnju toplinske energije za više od $\pm 5\%$ u odnosu na cijenu goriva na temelju koje su odobreni iznosi tarifnih stavki za energiju. U 2021. godini HERA je zaprimila pet takvih zahtjeva za promjenu iznosa tarifnih stavki za energiju, tri zahtjeva energetskeg subjekta Gradska toplana d.o.o. i dva zahtjeva energetskeg subjekta Brod-plin d.o.o. Slijedom dva zahtjeva energetskeg subjekta Gradska toplana d.o.o. početkom 2021. godine došlo je do smanjenja iznosa tarifnih stavki u 2021. godini za tarifnu grupu kućanstva (smanjenje za 10,46%) i za tarifnu grupu industrija i poslovni potrošači (smanjenje za 25,81%). Zbog povećanja cijene prirodnog plina HERA je zaprimila jedan zahtjev energetskeg subjekta Gradska toplana d.o.o. za tarifnu grupu industrija i poslovni potrošači te dva zahtjeva energetskeg subjekta Brod-plin d.o.o. za tarifnu grupu kućanstva i tarifnu grupu industrija i poslovni potrošači. Zahtjev energetskeg subjekta Gradska toplana d.o.o. i zahtjevi energetskeg subjekta Brod-plin d.o.o. zaprimljeni su krajem 2021. godine. Slijedom zahtjeva energetskeg subjekta Gradska toplana d.o.o. došlo je do povećanja iznosa tarifnih stavki za energiju za tarifnu grupu industrija i poslovni potrošači (povećanje 28,49%) s primjenom od 1. ožujka 2022. Isto tako, slijedom zahtjeva energetskeg subjekta Brod-plin d.o.o. došlo je do povećanja iznosa tarifnih stavki za energiju za tarifnu grupu kućanstva (povećanje 26,77%) i za tarifnu grupu industrija i poslovni potrošači (povećanje 31,86%) s primjenom od 1. travnja 2022.

U tablici 8.2.2. prikazani su iznosi tarifnih stavki za proizvodnju toplinske energije i za distribuciju toplinske energije za centralne toplinske sustave na dan 31. prosinca 2021. godine, a koji predstavljaju regulirani dio cijene toplinske energije, dok se sukladno odredbama **Zakona o tržištu toplinske energije** naknada za opskrbu toplinskom energijom i naknada za djelatnost kupca toplinske energije slobodno ugovaraju. Dakle, krajnja cijena toplinske energije u centralnim toplinskim sustavima, osim reguliranog dijela, sastoji se od naknade za opskrbu toplinskom energijom i naknade za obavljanje djelatnosti kupca toplinske energije, koje čine tržišnu komponentu cijene toplinske energije i koje se slobodno ugovaraju.

Na slici 8.2.6. grafički je prikazan prosječni udio pojedine komponente u ukupnoj cijeni toplinske energije za krajnje kupce kategorije kućanstvo za centralne toplinske sustave u Republici Hrvatskoj. U izračun udjela pojedine komponente u ukupnoj cijeni toplinske energije uzeti su podaci o isporučenoj toplinskoj energiji, priključnoj snazi, površini i broju krajnjih kupaca za pojedine centralne toplinske sustave za 2021. godinu, iznosi tarifnih stavki za proizvodnju i distribuciju toplinske energije, te naknade za opskrbu toplinskom energijom i naknade za kupca toplinske energije.

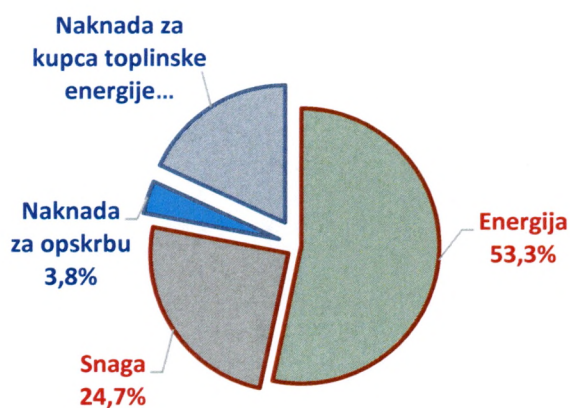
Tablica 8.2.2. Iznosi tarifnih stavki za proizvodnju toplinske energije i za distribuciju toplinske energije za centralne toplinske sustave na dan 31. prosinca 2021. (bez PDV-a)

Energetski subjekt	Centralni toplinski sustav	Tarifne grupe (Tg)*	Tarifni modeli (TM)**	Iznosi tarifnih stavki - 31. prosinca 2021.					
				Proizvodnja		Distribucija		Proizvod. + Distribuc.	
				Energija [kn/kWh] [kn/t]	Snaga [kn/kW] [k/t/h]	Energija [kn/kWh] [kn/t]	Snaga [kn/kW] [k/t/h]	Energija [kn/kWh] [kn/t]	Snaga [kn/kW] [k/t/h]
Energ d.o.o., Rijeka	GORNJA VEŽICA	Tg1	TM1	0,2961	9,50	0,0500	4,00	0,3461	13,50
		Tg2	TM2	0,2961	9,50	0,0500	4,00	0,3461	13,50
	VOJAK	Tg1	TM1	0,2912	11,00	0,0500	5,50	0,3412	16,50
		Tg2	TM2	0,2912	11,00	0,0500	5,50	0,3412	16,50
Gradska toplana d.o.o., Karlovac	TINA UJEVIĆA	Tg1	TM1	0,2345	11,60	0,0400	4,40	0,2745	16,00
		Tg2	TM2	0,2722	12,60	0,0400	4,40	0,3122	17,00
Brod-plin d.o.o., Slavonski Brod	SLAVONIJA	Tg1	TM1	0,2332	11,60	0,0500	5,20	0,2832	16,80
		Tg2	TM2	0,2650	11,60	0,0500	5,20	0,3150	16,80
Tehnostan d.o.o., Vukovar	BOROVO NASELJE	Tg1	TM1	0,2686	9,50	0,0470	5,00	0,3156	14,50
		Tg2	TM2	0,3045	9,50	0,0470	5,00	0,3515	14,50
	OLAJNICA	Tg1	TM1	0,2696	9,50	0,0470	5,00	0,3166	14,50
		Tg2	TM2	0,3062	9,50	0,0470	5,00	0,3532	14,50
HEP-Toplinarstvo d.o.o., Zagreb	SAMOBOR	Tg1	TM1	0,2605	7,24	0,0395	3,73	0,3000	10,97
		Tg2	TM2	0,2952	7,69	0,0448	3,97	0,3400	11,66
	VELIKA GORICA	Tg1	TM1	0,2760	7,88	0,0240	3,27	0,3000	11,15
		Tg2	TM2	0,3128	8,97	0,0272	3,73	0,3400	12,70
	DUBRAVA	Tg1	TM1	0,1569	3,96	0,0131	2,64	0,1700	6,60
		Tg2	TM2	0,3137	7,36	0,0263	4,90	0,3400	12,26
HEP-Proizvodnja d.o.o., Zagreb HEP-Toplinarstvo d.o.o., Zagreb	ZAGREB	Tg1	TM1	0,1525	2,30	0,0175	3,45	0,1700	5,75
		Tg2	TM2	0,3050	5,86	0,0350	6,17	0,3400	12,03
			TM3	232,5521	3.980,57	55,7079	4.194,64	288,2600	8.175,21
	OSIJEK	Tg1	TM1	0,1492	4,32	0,0108	4,11	0,1600	8,43
		Tg2	TM2	0,2891	7,01	0,0209	6,20	0,3100	13,21
			TM3	207,2821	3.222,26	58,2879	4.953,16	265,5700	8.175,42
	SISAK	Tg1	TM1	0,1089	3,44	0,0711	4,11	0,1800	7,55
		Tg2	TM2	0,2058	5,65	0,1342	6,61	0,3400	12,26
			TM3	174,4590	5.233,29	113,8010	8.905,09	288,2600	14.138,38

* Tarifne grupe su Tg1 – Kućanstva te Tg2 – Industrija i poslovni potrošači

** Tarifni modeli su: TM1 – Vrela/topla voda (u kn/kWh), TM2 – Vrela/topla voda (u kn/kWh) te TM3 – Tehnološka para (u kn/t)

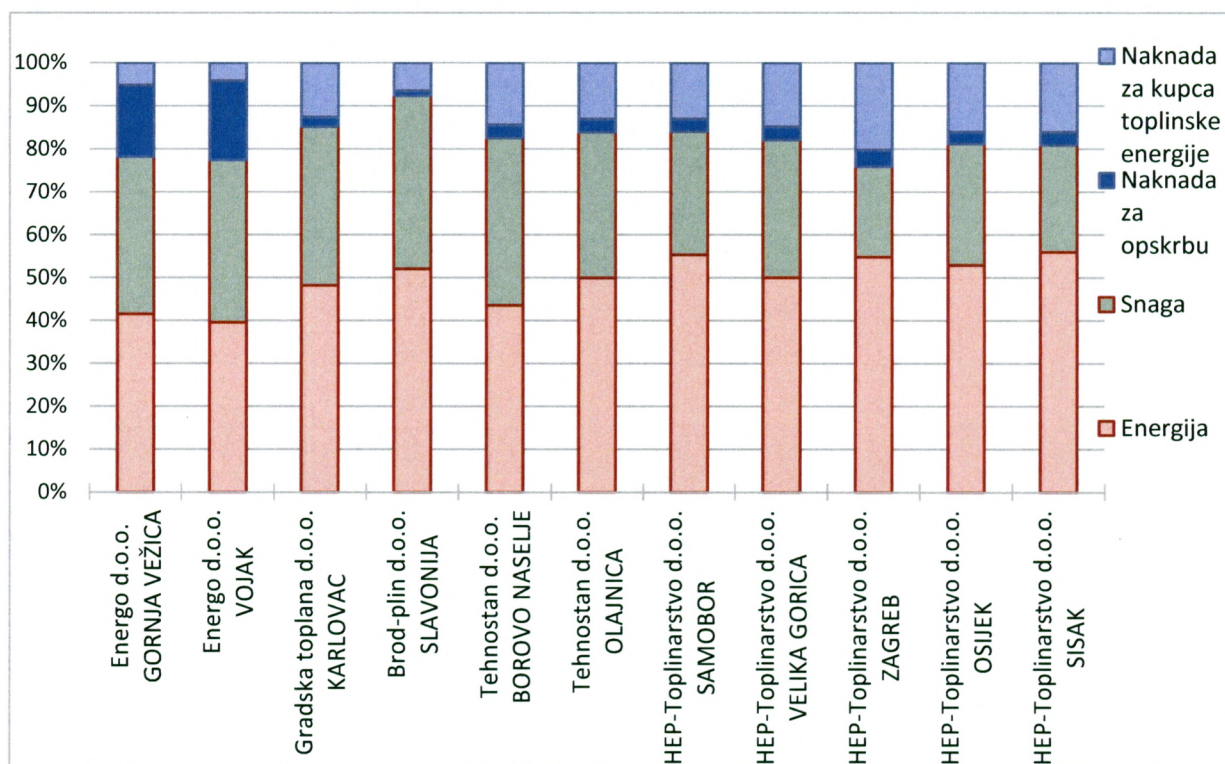
*** Tarifne stavke za proizvodnju toplinske energije određene su za energetski subjekt HEP-Proizvodnja d.o.o., Zagreb, koji iz svojih kogeneracijskih postrojenja isporučuje toplinsku energiju za potrebe krajnjih kupaca HEP-Toplinarstva d.o.o.

Slika 8.2.6. Prosječni udio pojedine komponente u ukupnoj cijeni toplinske energije za krajnje kupce kategorije potrošnje kućanstva za centralne toplinske sustave

Iz slike 8.2.6. vidljivo je da prosječni regulirani dio cijene toplinske energije za sve centralne toplinske sustave iznosi 77,8 % (snaga plus energija).

Radi detaljnijeg prikaza i lakše usporedbe, na slici 8.2.7. grafički su prikazani centralni toplinski sustavi u Republici Hrvatskoj s udjelima pojedine komponente u ukupnoj cijeni toplinske energije za krajnje kupce kategorije potrošnje kućanstva u 2021. godini.

Naknada za kupca TE	5,3%	4,2%	12,7%	6,5%	14,4%	13,1%	13,1%	14,9%	20,3%	16,1%	16,2%	Tržišni udio
Naknada za opskrbu	16,6%	18,5%	2,2%	1,2%	3,1%	3,1%	2,9%	3,0%	3,8%	2,8%	3,0%	
Snaga	36,6%	37,8%	36,9%	40,3%	39,0%	33,9%	28,7%	32,1%	21,1%	28,2%	24,9%	Regulirani udio
Energija	41,5%	39,6%	48,2%	52,0%	43,5%	50,0%	55,3%	50,0%	54,8%	52,9%	56,0%	

*TE – Toplinska energija

Slika 8.2.7. Udio pojedine komponente u ukupnoj cijeni toplinske energije za krajnje kupce kategorije potrošnje kućanstva za pojedine centralne toplinske sustave u 2021. godini

U skladu sa **Zakonom o tržištu toplinske energije**, u samostalnim toplinskim sustavima i zatvorenim toplinskim sustavima cijene isporučene toplinske energije kupcima toplinske energije odnosno krajnjim kupcima toplinske energije utvrđuju se ugovorno. Kako HERA ne određuje ni jednu komponentu cijene toplinske energije u zatvorenim i samostalnim toplinskim sustavima, u tablici 8.2.2. nisu prikazane cijene niti je na slici 8.2.7 prikazana struktura cijena u takvim toplinskim sustavima.

8.2.4 Zaštita kupaca

U sektoru toplinske energije HERA je tijekom 2021. godine zaprimila 71 podnesak (dvije žalbe, 24 prigovora, 39 upita te šest ostalih podnesaka). Podneske su podnosili krajnji kupci toplinske energije, ovlašteni predstavnici suvlasnika, energetske subjekti i kupci toplinske energije, institucije te druge stranke.

U tablici 8.2.3. prikazana je podjela zaprimljenih podnesaka vezanih za toplinarstvo po osnovnim kategorijama podnesaka i razlozima podnošenja unutar kategorija, s odgovarajućim udjelima. U odnosu na 2020. godinu, a koju su obilježili prigovori na račune toplinske energije i zahtjevi krajnjih kupaca te drugih pravnih i fizičkih osoba za mišljenjima i tumačenjima **Zakona o tržištu toplinske energije** i podzakonskih propisa, u podnescima zaprimljenim u 2021. godini (slično kao i u 2020. godini) broj prigovora na plaćanje fiksnih troškova toplinske energije je isti, ali je zapažen pad broja prigovora na rad kupca toplinske energije i na tvrtke koje su ugrađivale i očitavale razdjelnike. Umjesto toga, prigovori i žalbe prvenstveno se odnose na specifične slučajeve postupanja energetske subjekata i kupaca toplinske energije. Ukupni broj podnesaka vezanih uz toplinarstvo je 9,8% manji u odnosu na prethodnu godinu.

Tablica 8.2.3. Podnesci (žalbe, prigovori, upiti i ostali podnesci) vezani uz toplinarstvo zaprimljeni u 2021. godini

Opis	Broj	Udio u kategoriji [%]	Udio u svim podnescima [%]
Žalbe	2		2,82%
Prigovori	24		33,80%
Prigovori vezani za račune te obračun i raspodjelu	15	62,50%	
Prigovori vezani za djelatnosti kupca toplinske energije	5	20,83%	
Prigovori vezani za očitavanje mjerila/razdjelnika	1	4,17%	
Prigovori vezani za obustavu, izdvajanje ili isključenje	3	12,50%	
Upiti	39		54,93%
Upiti vezani za račune te obračun i raspodjelu	6	15,38%	
Upiti vezani za djelatnosti kupca toplinske energije	6	15,38%	
Upiti vezani za očitavanje mjerila/razdjelnika	2	5,13%	
Upiti vezani za obustavu, izdvajanje ili isključenje	8	20,51%	
Upiti vezani za energetske dozvole, energetske djelatnosti i sl.	5	12,82%	
Upiti vezani za povlaštene proizvođače	12	31,00%	
Ostalo	6		8,45%
Mišljenja i uputa HERA-e	6		

Slično kao i prethodne 2020. godine, većina podnesaka je povezana s računima za toplinsku energiju, odnosno povezani su s raspodjelom i obračunom troškova za isporučenu toplinsku energiju te obvezama kupaca toplinske energije, ovlaštenih predstavnika suvlasnika samostalnih uporabnih cjelina unutar jedne zgrade/građevine i osoba koje očitavaju uređaje za lokalnu razdiobu isporučene toplinske energije (razdjelnike). Većina prigovora u svojoj osnovi nisu izravno u okviru ovlasti, nadležnosti i odgovornosti HERA-e koje propisuju energetske zakoni te povezani podzakonski akti poput pitanja obveznih odnosa, vlasništva i suvlasništva itd.

U smislu nadležnosti, potrebno je ukazati kako je u Državnom inspektoratu ustrojena energetska inspekcija u području toplinarstva i plinarstva, čiji poslovi uključuju, među ostalim, inspekcijski nadzor nad primjenom propisa kojima se određuju:

- uvjeti za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje, distribucije, opskrbe toplinskom energijom i kupca toplinske energije,
- obveze energetskih subjekata i kupaca toplinske energije tijekom obavljanja elektroenergetskih djelatnosti i korištenja toplinske energije glede ispunjavanja zahtjeva za sigurnost, pouzdanost, trajnost i kvalitetu opskrbe toplinskom energijom, kao i stručno upravljanje, rukovanje i održavanje unutarnjih instalacija i sve opreme koja se nalazi na unutarnjoj instalaciji te
- mjere za zaštitu krajnjih kupaca toplinske energije te ovlasti i odgovornosti suvlasnika i krajnjih kupaca toplinske energije.

Međutim, zaštita krajnjih kupaca odnosno zaštita potrošača uvelike je opterećena složenim ustrojem djelatnosti određenih **Zakonom o tržištu toplinske energije**. Naime, za zaštitu prava krajnjeg kupca važno je da li je krajnji kupac unutar samostalnog toplinskog sustava, zatvorenog toplinskog sustava ili centralnog toplinskog sustava, jer su uvjeti i načini obavljanja djelatnosti u tim sustavima različiti. S obzirom na to da se okvir za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje, distribucije i opskrbe toplinskom energijom te djelatnost kupca toplinske energije razlikuje ovisno o vrsti toplinskog sustava, krajnji kupci toplinske energije često nisu sigurni kome se i na koji način obratiti u cilju rješavanja nastalih problema odnosno zaštite svojih prava. Također, takve razlike često onemogućavaju da se izravno uspoređuju cijene i uvjeti za obavljanje navedenih djelatnosti, a posebice imajući u vidu da se reguliraju samo cijene odnosno tarife za djelatnosti proizvodnje i distribucije toplinske energije isključivo u centralnim toplinskim sustavima (što je samo dio krajnje cijene toplinske energije, kao što je prikazano u poglavlju 8.2.3.).

U višestambenim zgradama dodatan problem zaštite kupaca je složenost odnosa između suvlasnika (krajnjih kupaca toplinske energije), predstavnika suvlasnika, upravitelja, osoba koje očitavaju razdjelnike i mjerila, kupca toplinske energije te energetskih subjekata, pri čemu pojedine djelatnosti ili usluge u većini zgrada obavlja jedna te ista osoba. Najčešća situacija je ona u kojoj je opskrbljivač toplinske energije ujedno i kupac toplinske energije. No, postoje i druge situacije, primjerice u kojima je kupac toplinske energije ujedno i osoba koja obavlja očitavanje, a postoji i situacija u kojoj je opskrbljivač toplinske energije i kupac toplinske energije i upravitelj.

Također, za višestambene zgrade je potrebno ukazati na specifičnost odnosa između kupca toplinske energije i krajnjih kupaca toplinske energije koji se uređuje „ugovorom o potrošnji toplinske energije“ koji se donosi na temelju odluke suvlasnika, a obvezuje sve suvlasnike (odnosno krajnje kupce toplinske energije). Pritom, postoje zgrade u kojima opskrbljivači toplinske energije isporučuju toplinsku energiju bez sklopljenog ugovora o potrošnji toplinske energije, a postoje i zgrade u kojima opskrbljivači plina isporučuju plin za potrebe zajedničkih kotlovnica u tim zgradama te raspodjeljuju isporučeni plin suvlasnicima tih zgrada i kotlovnica. Isto tako, krajnjim kupcima je važna i usluga očitavanja razdjelnika i zasebnih mjerila koja nije spomenuta u **Zakonu o tržištu toplinske energije**, odnosno očitavanje razdjelnika i zasebnih mjerila nije obuhvaćeno propisanim aktivnostima kupca toplinske energije. Očitavanje je samo okvirno uređeno *Pravilnikom o načinu raspodjele i obračunu troškova za isporučenu toplinsku energiju* prema kojem to obavlja ovlašten predstavnik suvlasnika ili od njega ovlaštena fizička ili pravna osoba. U praksi se usluga očitavanja (često zajedno s ugradnjom razdjelnika) ugovara odnosno ugovarala se s poslovnim subjektima na različite načine, pri čemu se ponekad ugovara očitavanje s pojedinim krajnjim kupcima, a ponekad skupno za sve suvlasnike (pri čemu se oblik i sadržaj ugovora razlikuje od zgrade do zgrade odnosno od upravitelja do upravitelja).

Posljedično, mnogobrojni načini na koji je ustrojena isporuka i obračun toplinske energije u višestambenim zgradama, zajedno s problemima upravljanja odnosno odlučivanja u višestambenim zgradama, uvelike otežavaju zaštitu prava krajnjih kupaca odnosno zaštitu potrošača. Stoga je nužno unaprijeđenje propisa i prakse u toplinarstvu kako bi se pojednostavilo upravljanje i održavanje toplinskih sustava zgrada te obračun toplinske energije, a imajući u vidu znatne sličnosti djelatnosti kupca toplinske energije i uloge upravitelja zgrade.

8.3 Energetska učinkovitost u toplinskim sustavima

8.3.1 Energetska učinkovitost u tarifnim sustavima

Kao što je objašnjeno u prethodnim poglavljima, HERA donosi tarifne stavke za proizvodnju toplinske energije i distribuciju toplinske energije koje su dužni primjenjivati proizvođači toplinske energije odnosno distributeri toplinske energije u centralnim toplinskim sustavima. Međutim, krajnja cijena toplinske energije u centralnim toplinskim sustavima samo je dijelom regulirana jer se naknada za opskrbu toplinskom energijom i naknada za obavljanje djelatnosti kupca toplinske energije slobodno ugovaraju.

Tarifne stavke za proizvodnju toplinske energije i distribuciju toplinske energije u centralnim toplinskim sustavima određuju se u skladu s *Metodologijom utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za proizvodnju toplinske energije* i *Metodologijom utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za distribuciju toplinske energije*, pri čemu su na internetskim stranicama HERA-e dostupne sve pojedinačne odluke o iznosu tarifnih stavki za proizvodnju toplinske energije odnosno distribuciju toplinske energije za pojedine centralne toplinske sustave. S obzirom da se tarifne stavke donose za pojedini centralni toplinski sustav, a ne za pojedinog energetskog subjekta, tarifne stavke odražavaju troškove pojedinog centralnog toplinskog sustava. Odnosno, svaki centralni toplinski sustav ima svoje troškove koji su u konačnici povezani s tehničkim karakteristikama proizvodnje i distribucije, uključujući gubitke u transformaciji i razvodu toplinske energije.

Navedene metodologije za pojedine tarifne grupe odnosno tarifne modele određuju samo dvije stavke – tarifnu stavku za energiju i tarifnu stavku za snagu. Prema *Metodologiji utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za proizvodnju toplinske energije* prihod od tarifne stavke za energiju treba pokriti varijabilne troškove energije, a prihod od tarifne stavke za snagu treba pokriti fiksne troškove. Tarifna stavka za snagu primjenjuje se na iznos zakupljene odnosno priključne snage, pa kao takva određuje fiksni dio krajnje cijene toplinske energije.

Prema *Metodologiji utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za distribuciju toplinske energije*, HERA priznaje ostvarene gubitke u vrelodnoj/toplodovodnoj distribucijskoj mreži, do 10% računajući od ukupno preuzete toplinske energije na ulazu u distribucijsku mrežu. Također, priznaju se stvarno ostvareni gubici u parovodnoj distribucijskoj mreži, ali maksimalno do 18%. Iznimno, HERA može odobriti i veće gubitke u distribucijskoj mreži, uzevši u obzir specifičnost uvjeta poslovanja i karakteristike distribucijske mreže, pri čemu je distributer toplinske energije dužan dostaviti operativni plan za smanjenje gubitaka u distribucijskoj mreži s određenom vremenskom dinamikom koji je provediv u razumnom roku. Inače, prema navedenoj *Metodologiji* gubici toplinske energije u distribucijskoj mreži za regulacijsku godinu izračunavaju se kao razlika između izmjerene preuzete toplinske energije u baznoj godini na mjestima razgraničenja između proizvođača i distributera toplinske energije, odnosno na ulazu u distribucijsku mrežu, i isporučene toplinske energije u baznoj godini na mjestima razgraničenja između distributera toplinske energije i opskrbljivača toplinskom energijom, odnosno na izlazu iz distribucijske mreže.

Prema *Metodologiji utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za proizvodnju toplinske energije*, proizvođač toplinske energije u centralnom toplinskom sustavu dužan je dokazati iznose gubitaka u proizvodnji toplinske energije za svaku vrstu goriva koju koristi za proizvodnju toplinske energije, a HERA pri utvrđivanju varijabilnih troškova provjerava iznose i opravdanost iznosa tih gubitke. Na temelju analize varijabilnih troškova i izračunatih gubitaka u proizvodnji toplinske energije HERA može utvrditi kao opravdan i djelomični iznos varijabilnih troškova uzimajući u obzir specifičnost uvjeta poslovanja i karakteristike proizvodnih postrojenja.

8.3.2 Povećanje energetske učinkovitosti toplinskih sustava

Europski i nacionalni strateški ciljevi kao jednu od najznačajnijih poluga održivog razvoja ističu zahtjev za podizanjem energetske učinkovitosti u svim sektorima. Povećanje energetske učinkovitosti toplinskih sustava u Hrvatskoj planira se postići projektima revitalizacije vrelodovne mreže i obnovom toplinskih sustava, koji se provode u razdoblju od 2020. do 2023. godine. S ciljem smanjenja toplinskih gubitaka i povećanjem pouzdanosti opskrbe toplinskom energijom za preko 120.000 kućanstva u okviru Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020. odobrena su sredstva za projekte čija realizacija je započela na području gradova: Zagreb, Osijek, Rijeka i Karlovac.

HEP-TOPLINARSTVO d.o.o. provodi projekt *“Revitalizacija vrelovodne mreže na području grada Zagreba”* kojim će se revitalizirati 68,5 km mreže dotrajalih vrelovoda od ukupno 227,3 km mreže u gradu Zagrebu. Projektom vrijednim 700 milijuna kuna, od čega 471,5 milijuna kuna dolazi iz Europskog fonda za regionalni razvoj doprinosi se smanjenju potrošnje energije i smanjenju emisija stakleničkih plinova te sigurnosti opskrbe centralnog toplinskog sustava grada Zagreba.

HEP-TOPLINARSTVO d.o.o. Pogon Osijek provodi projekt *„Zamjena spojnog vrelovoda od TE-TO Osijek do Toplane Pogona Osijek”* kojim će se postojeći dotrajali vrelovod dužine 4,4 km i promjera 550 mm zamijeniti novim i modernijim promjera 800 mm. Projektom vrijednim 78,91 milijuna kuna, od čega 46 milijuna kuna dolazi iz Europskog fonda za regionalni razvoj, doprinosi se smanjenju potrošnje energije i smanjenju emisija stakleničkih plinova te povećanju učinkovitosti centralnog toplinskog sustava grada Osijeka i sigurnosti opskrbe.

ENERGO d.o.o. provodi projekt *„Obnova toplinarstva grada Rijeke”* kojim se postojeća distributivna mreže obnavlja uz izgradnju spojnih toplovoda, spajanje i rekonstrukciju 7 toplinskih sustava (63% današnje proizvodnje). U sklopu projekta planirana je ugradnju kogeneracije i potpuni prelazak s lož ulja na prirodni plin, ugradnja solarnih panela i spremnika, cjelovita automatizacija svih sustava te unaprjeđenje učinkovitosti radi optimizacije u proizvodnji i manjih gubitaka distribucije. Uz rekonstrukciju 7,9 km postojeće distribucijske toplovodne mreže, izgradit će se 2,5 km nove spojne mreže prilikom čega će se tri sustava toplinarstva na istočnom te tri sustava toplinarstva na zapadnom dijelu grada spojiti u jedinstvene sustave. Projektom vrijednim 112,27 milijuna kuna, od čega 83,9 milijuna kuna dolazi iz Europskog fonda za regionalni razvoj doprinosi se smanjenju potrošnje energije i smanjenju emisija stakleničkih plinova te povećanju učinkovitosti centralnog toplinskog sustava grada Rijeke i sigurnosti opskrbe te korištenju obnovljivih izvora energije.

GRADSKA TOPLANA d.o.o. Karlovac provodi projekt *„Revitalizacija vrelovodne mreže u gradu Karlovcu”* kojim se zamijeniti 15,7 km trase vrelovodne mreže, revitalizirati oprema toplinskih podstanica, modernizirati crpke pogona distribucije i sustava za kemijsku pripremu vode te ugraditi centralni upravljački sustav za vođenje i nadzor mreže. Projektom vrijednim 133,87 milijuna kuna, od čega 103,59 milijuna kuna dolazi iz Europskog fonda za regionalni razvoj doprinosi se smanjenju potrošnje energije i smanjenju emisija stakleničkih plinova te povećanju učinkovitosti centralnog toplinskog sustava grada Karlovca i sigurnosti opskrbe te pripreme za korištenje obnovljivih izvora energije.

8.3.3 Visokoučinkovita kogeneracija

Prema **Zakonu o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji**, pravna ili fizička osoba koja u proizvodnom postrojenju istodobno proizvodi električnu i toplinsku energiju na visokoučinkovit način može steći status povlaštenog proizvođača električne energije. Stjecanje statusa povlaštenog proizvođača uređeno je odredbama **Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji** te *Pravilnikom o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije*, do donošenja uredbe iz članka 41. **Zakona o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji** koja treba zamijeniti navedeni *Pravilnik*.

Proizvođač koji je stekao status povlaštenog proizvođača električne energije za kogeneracijsko postrojenje na prirodni plin treba ostvarivati minimalni iznos pokazatelja energetske učinkovitosti naziva „ušteta primarne energije“ (UPE) (*engl. Primary Energy Savings*). Postupak i parametri za određivanje uštede primarne energije usklađeni su sa sljedećim EU propisima vezanim za visokoučinkovitu kogeneraciju:

- *Direktivom 2012/27/EU, odnosno Direktivom (EU) 2018/2002,*
- *Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2015/2402 od 12. listopada 2015. o reviziji usklađenih referentnih vrijednosti učinkovitosti za odvojenu proizvodnju električne i toplinske energije u primjeni Direktive 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća i stavljanju izvan snage Provedbene odluke Komisije 2011/877/EU te*
- *2008/952/EZ: Odlukom Komisije od 19. studenoga 2008. o uspostavljanju detaljnih smjernica za provedbu i primjenu Priloga II. Direktivi 2004/8/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ((priopćena pod brojem dokumenta C(2008) 7294).*

Na temelju *Pravilnika o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije*, HERA je do sada za šest kogeneracijskih postrojenja na prirodni plin izdala rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije (prikazana u tablici 8.2.4.).

Tablica 8.2.4. *Izdana rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije za visokoučinkovita kogeneracijska postrojenja*

Povlašteni proizvođač	Naziv postrojenja	Snaga - električna [MW]	Snaga - toplinska [MW]	Datum izdavanja rješenja
TERMOPLIN d.d.	Kogeneracijsko postrojenje TERMOPLIN	0,033	Nije naznačena u rješenju	26. srpnja 2010.
Hrvatska industrija šećera d.d. (preneseno sa SLADORANA d.d.)	Kogeneracijsko postrojenje Sladorane d.d.	10,000	Nije naznačena u rješenju	29. srpnja 2010.
ENERGO d.o.o., Rijeka	Energetski objekt uz dvoransko plivalište Kantrida	0,460	0,720	28. ožujka 2011.
OSATINA GRUPA d.o.o., Semeljci	Staklenik za hidroponski uzgoj rajčica sa pratećim sadržajima	0,650	1,208	29. svibnja 2013.
OSATINA GRUPA d.o.o., Semeljci	Kogeneracija Tomašanci 1MW + 1MW	1,800	2,416	12. lipnja 2014.
HEP-Proizvodnja d.o.o., Zagreb	Kombi kogeneracijski Blok L snage 100 MWe/80 MWt u TETO Zagreb	100,000	80,000	26. srpnja 2016.

U skladu s *Pravilnikom o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije*, HERA svake godine provodi nadzor na uštedom primarne energije i donosi rješenja kojima utvrđuje iznos uštede primarne energije za pojedino kogeneracijsko postrojenje.

HERA je za svih šest kogeneracijskih postrojenja donijela rješenja o utvrđivanju uštede primarne energije proizvodnog postrojenja za 2020. godinu. Pet postrojenja su postigla uštedu primarne energije veću od minimalno propisane. Za postrojenje pod nazivom Kogeneracijsko postrojenje TERMOPLIN, povlaštenog proizvođača električne energije TERMOPLIN d.d. HERA je donijela rješenje kojim je utvrđeno da se ušteda primarne energije u postrojenju ne može odrediti budući da postrojenje nije radilo. Također, na zahtjev povlaštenog proizvođača električne energije TERMOPLIN d.d. HERA je ukinula rješenje o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije za navedeno postrojenje. Sva rješenja su objavljena na internetskim stranicama HERA-e.

Na kraju 2021. godine u sustavu poticanja proizvodnje električne energije nalazilo se 5 kogeneracijskih postrojenja koji imaju sklopljene odgovarajuće ugovori o otkupu električne energije s HROTE-om.

U skladu sa sklopljenim *Sporazumom o suradnji na području međusobne razmjene podataka* sklopljenim 12. lipnja 2017. godine između Državnog zavoda za statistiku i HERA-e, HERA je Državnom zavodu za statistiku dostavila skupne podatke vezane uz uštedu primarne energije za navedenih šest kogeneracijskih postrojenja. Navedene skupne podatke Državni zavod za statistiku koristi za potrebe ispunjavanja upitnika EUROSTAT-a, u skladu s *Direktivom 2012/27/EU*.

Prema **Zakonu o obnovljivim izvorima energije i visokoučinkovitoj kogeneraciji**, operator prijenosnog sustava ili operator distribucijskog sustava dužni su, u slučajevima u kojima je potrebno ograničavati isporuku električne energije iz proizvodnih postrojenja u elektroenergetsku mrežu, povlaštenim proizvođačima električne energije osigurati prioritetnu isporuku električne energije u mrežu za proizvodna postrojenja za koja su stekli status povlaštenog proizvođača u odnosu na druga proizvodna postrojenja priključena na elektroenergetsku mrežu, osim ako takva prioritetna isporuka znatno narušava pouzdanost i sigurnost pogona elektroenergetskog sustava. Odnosno, kogeneracijska postrojenja za koja je stečen status povlaštenog proizvođača imaju prioritet u isporuci. Slične odredbe postoje i u **Zakonu o tržištu toplinske energije** te **Zakonu o tržištu električne energije**.

Osim navedenog, HERA utvrđuje ukupnu godišnju energetska učinkovitost za kogeneracije na biomasu i bioplin, za koje su sklopljeni ugovori o otkupu električne energije na temelju *Tarifnog sustava za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije* („Narodne novine“, br. 133/13, 151/13, 20/14, 107/14 i 100/15) i *Tarifnog sustava za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije* („Narodne novine“, br. 63/12, 121/12 i 144/12). Ukupna godišnja energetska učinkovitost

određuje se na godišnjoj razini kao učinkovitost u pretvorbi primarne energije goriva u proizvedenu električnu energiju i korisnu toplinu.

8.3.4 Sustav obveza energetske učinkovitosti

Zakonodavni okvir za sustav obveza energetske učinkovitosti definiran je **Zakonom o energetskej učinkovitosti**, a primjena sustava započela je u 2019. godini.

S obzirom da je predviđena postupna primjena sustava obveze energetske učinkovitosti, u 2021. godini stranke obveznice bili su opskrbljivači energije i njihove povezane osobe koji su u 2019. godini isporučili ukupno više od 50 GWh energije. Subjekti u sektoru toplinarstva koji su imali tu obvezu za 2021. godinu bili su HEP-Toplinarstvo d.o.o., Zagreb, Energo d.o.o., Rijeka te Brod-plin d.o.o., Slavonski Brod. Pri tom treba istaknuti kako su Brod-plin d.o.o. i Energo d.o.o. bile stranke obveznice u 2021. godini budući da su istodobno opskrbljivač toplinskom energijom i opskrbljivač plinom, pri čemu je njihova ukupna isporuka plina i toplinske energije krajnjim kupcima u 2019. godini (isporuka na temelju koje se odredila obveza za 2021. godinu) bila veća od propisanog praga.

Sektor toplinarstva u Republici Hrvatskoj u daljnjem razvoju ima veliku priliku u povećanju energetske učinkovitosti te povećanju pouzdanosti i sigurnosti opskrbe korištenjem novih i suvremenih tehnologija. Pri tome se prvenstveno misli na korištenje toplinske energije iz obnovljivih izvora, visokoučinkovite kogeneracije, toplinske pumpe, zamjena starih i neučinkovitih cjevovodnih mreža novim i predizoliranim cjevovodima, automatizacijom sustava te nadopunom zakonodavnog i regulatornog okruženja.

U tablici 8.2.5. prikazani su podaci o uštedama energije i uštedama emisija CO₂ koje su nositelji obveza ušteda - energetske subjekti s dozvolom za obavljanje odgovarajuće energetske djelatnosti, u sektoru toplinske energije ostvarili po pojedinoj mjeri u 2021. godini. Podaci su preuzeti iz SMIV-a koji se vodi u Ministarstvu.

Tablica 8.2.5. Ostvarene uštede energije i uštede emisija CO₂ nositelja obveza ušteda energije u 2021. godini u sektoru toplinske energije, prema pojedinačnim mjerama

Nositelj uštede	Opis mjere	Ušteda energije, (kWh)	Ušteda emisija CO ₂ , (t)
HEP-Toplinarstvo d.o.o. za proizvodnju i distribuciju toplinske energije	Rekonstrukcija toplinskih podstanica naselja Dubrava, Pogon toplinske mreže	3.408.029,09	933,80
	Rekonstrukcija toplinskih podstanica, Sektor za održavanje	37.774,32	10,35
	Daljinsko očitavanje mjerila toplinske energije_PLIVA Hrvatska d.o.o.	1.300.472,20	357,63
	Daljinsko očitavanje mjerila toplinske energije_KBC Zagreb	699.243,00	387,10
	Daljinsko očitavanje mjerila toplinske energije_Zagrebačka pivovara d.o.o.	474.377,40	130,45
	Daljinsko očitavanje mjerila toplinske energije_KBC Sestre Milosrdnice	352.791,00	97,02
	Daljinsko očitavanje mjerila toplinske energije_Hrvatsko vojno učilište, Ministarstvo obrane RH	273.292,20	75,16
	Daljinsko očitavanje mjerila toplinske energije_INA Maziva d.o.o.	216.032,40	59,41
	Daljinsko očitavanje mjerila toplinske energije_ZET d.o.o.	215.408,80	59,24
	Uvođenje sustava za upravljanje energijom_HEP-TOPLINARSTVO d.o.o.	1.203.774,14	259,58
	Rekonstrukcija magistralnog vrelovoda i raspleta blok centar - SPIN, OSIJEK - 1	7.512,58	17,27
	Rekonstrukcija magistralnog vrelovoda i raspleta blok centar - SPIN, OSIJEK - 2	7.756,98	18,41
	Rekonstrukcija magistralnog vrelovoda i raspleta blok centar - SPIN, OSIJEK - 3	13.665,60	57,15
	Rekonstrukcija vrelovodnog priključka Trgovačka škola, Osijek	14.711,60	66,23
	Rekonstrukcija vrelovodnog raspleta za Vjenac Ivana Mažuranića, Osijek	21.155,40	136,95
	Rekonstrukcija vrelovodnog priključka za Županiju i I.gimnaziju, Osijek	27.045,27	223,82
	Rekonstrukcija vrelovodne mreže u Tvrdi, Osijek, 1	22.811,04	159,23
	Rekonstrukcija vrelovodne mreže u Tvrdi, Osijek, 2	16.903,30	87,43
	Rekonstrukcija vrelovodne mreže u Tvrdi, Osijek, 3	12.693,24	49,30
	Rekonstrukcija toplinskih podstanica, Pogon posebne toplane	355.173,38	118,27
	Rekonstrukcija toplinskih podstanica, Pogon Sisak	348.936,34	107,47
	Rekonstrukcija toplinskih podstanica, Sektor za održavanje	110.478,54	36,02
	Unos ušteda na osnovu smanjenog prihoda uslijed prirodne katastrofe - potres	5.125.016,42	0,00
ENERGO d.o.o. za proizvodnju i distribuciju toplinske energije i plina	Ugradnja novih podstanica na 13 različitih lokacija u Rijeci na sustavima toplinarstva	528.212,20	144,73
	Energetska ušteda ostvarena zamjenom/rekonstrukcijom toplovođa na lokaciji naselja Srdoči u Rijeci	90.724,00	24,86
Ukupno:		14.883.990,44	3.616,88

Izvor: Ministarstvo, SMIV

9 POPIS TABLICA I SLIKA

9.1 Popis tablica

Tablica 3.4.1.	Kriteriji i pragovi za donošenje ocjene o važnosti negativnog učinka incidenta za ključnu uslugu - energetika.....	35
Tablica 3.4.2.	Popis nadležnih tijela za ključnu uslugu – energetika	36
Tablica 4.2.1.	Pokazatelji za prijenosni i distribucijski sustav u RH od 2017. do 2021. godine	43
Tablica 4.2.2.	Troškovi nabave energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži u 2021. godini	45
Tablica 4.2.3.	Troškovi nabave energije za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži u 2021. godini	46
Tablica 4.2.4.	Prosječne naknade za korištenje prijenosne mreže u razdoblju od 2016. do 2021. godine	51
Tablica 4.2.5.	Prosječne naknade za korištenje distribucijske mreže u razdoblju od 2016. do 2021. godine	51
Tablica 4.2.6.	Otpisana potraživanja za korištenje prijenosne mreže i za korištenje distribucijske mreže u 2021. godini na temelju Odluke o otpisu potraživanja.....	56
Tablica 4.2.7.	Tarifne stavke za prijenos električne energije i tarifne stavke za distribuciju električne energije	57
Tablica 4.2.8.	Prosječno povećanje naknade za korištenje mreže nakon promjene tarifnih stavki za prijenos električne energije i tarifnih stavki za distribuciju električne energije	58
Tablica 4.2.9.	Prekidi napajanja u mreži HOPS-a od 2011. do 2021. godine	65
Tablica 4.2.10.	Vrijednosti općih pokazatelja kvalitete usluga HOPS-a i HEP-ODS-a vezanih uz priključenje na mrežu u 2021. godini.....	67
Tablica 4.2.11.	Riješeni zahtjevi za izdavanje EOTRP i EES u mreži HEP-ODS-a u 2021. godini	67
Tablica 4.2.12.	Priključenja građevina na mrežu jednostavnim priključkom u mreži HEP-ODS-a u 2021. godini.....	67
Tablica 4.2.13.	Maksimalna i minimalna opterećenja hrvatskog prijenosnog sustava	69
Tablica 4.2.14.	Elektroenergetska bilanca Republike Hrvatske u 2020. i 2021. godini u GWh	74
Tablica 4.3.1.	Veleprodajne dražbe, količine i cijene na CROPEX-u za energiju EKO bilančne grupe, te cijene s HUDEX-a za isti proizvod.....	77
Tablica 4.3.2.	Pokazatelji veleprodajnog tržišta električne energije u razdoblju od 2016. do 2021. godine	81
Tablica 4.3.3.	Režimi i uredi dodjele prekozonskih kapaciteta po granicama Republike Hrvatske sa susjednim zonama trgovanja u 2021. godini	82
Tablica 4.4.1.	Prosječan broj obračunskih mjernih mjesta te prodaja, prosječna prodaja i udio prodaje električne energije krajnjim kupcima po kategorijama potrošnje u RH u 2021. godini	88
Tablica 4.4.2.	Prodaja električne energije krajnjim kupcima u razdoblju od 2012. do 2021. godine.....	89
Tablica 4.4.3.	Razdioba potrošnje i razdioba obračunskih mjernih mjesta krajnjih kupaca iz kategorije kućanstvo u RH po EUROSTAT-ovim razredima potrošnje	90
Tablica 4.4.4.	Razredi potrošnje električne energije i indikativne vršne snage za kupce iz kategorije poduzetništvo prema EUROSTAT-u	90
Tablica 4.4.5.	Razdioba potrošnje i razdioba obračunskih mjernih mjesta krajnjih kupaca iz kategorije poduzetništvo na niskom, srednjem i visokom naponu u RH po EUROSTAT-ovim razredima potrošnje	90
Tablica 4.4.6.	Razdioba potrošnje krajnjih kupaca iz kategorije poduzetništvo na niskom, srednjem i visokom naponu u RH po tarifnim modelima i EUROSTAT-ovim razredima potrošnje	91
Tablica 4.4.7.	Iznosi tarifnih stavki za prva dva mjeseca korištenja zajamčene opskrbe u četvrtom tromjesečju 2021. godine i prvom tromjesečju 2022. godine te od 1. travnja 2022. do 30. lipnja 2022. godine	93
Tablica 4.4.8.	Stanje ukupno ugrađenih naprednih brojila na kraju 2021. godine	95
Tablica 4.4.9.	Broj brojila ugrađenih u distribucijskoj mreži tijekom 2021. godine	96
Tablica 4.4.10.	Prosječne cijene električne energije za krajnje kupce na tržištu i u okviru univerzalne usluge (kućanstva) uspoređene s godišnjom prosječnom cijenom na CROPEX-u u razdoblju od 2017. do 2021. godine	97
Tablica 4.4.11.	Pokazatelji razvoja maloprodajnog tržišta u RH od 2017. do 2021. godine za kategoriju potrošnje kućanstvo	100
Tablica 4.4.12.	Pokazatelji razvoja maloprodajnog tržišta u RH od 2017. do 2021. godine za kategoriju potrošnje poduzetništvo	100

Tablica 4.4.13. Prosječne cijene električne energije za krajnje kupce na tržištu (izvan okvira javne usluge) i u okviru univerzalne usluge (kućanstva) u razdoblju od 2016. do 2021. godine.....	101
Tablica 4.4.14. Promjena cijene tarifnih elemenata opskrbe električnom energijom po polugodištima 2021. godine prema podacima tržišnih opskrbljivača (bez zajamčene i univerzalne opskrbe)	101
Tablica 4.4.15. Prosječne ukupne prodajne cijene električne energije za krajnje kupce u razdoblju od 2016. do 2021. godine.....	102
Tablica 4.4.16. Značajke karakterističnih krajnjih kupaca električne energije u RH u 2021. godini	102
Tablica 4.4.17. Prosječno povećanje mjesečnih troškova za električnu energiju za krajnje kupce iz kategorije kućanstvo na univerzalnoj opskrbi.....	108
Tablica 4.4.18. Klasifikacija podnesaka koji su rješavani u HERA-i u Sektoru za električnu energiju tijekom 2021. godine	108
Tablica 4.4.19. Statistika prigovora i žalbi iz područja električne energije koji su rješavani u HERA-i u Sektoru za električnu energiju tijekom 2021. godine.....	109
Tablica 4.4.20. Statistika prigovora na rad opskrbljivača električnom energijom u 2020. i 2021. godini	110
Tablica 4.4.21. Pokazatelji položaja krajnjih kupaca kategorije kućanstvo u RH od 2017. do 2021. godine.....	114
Tablica 4.5.1. Rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije koje je izdala HERA u 2021. godini.....	115
Tablica 4.5.2. Rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije koja je izdala HERA od 2007. do 2021. godine.....	116
Tablica 4.5.3. Ukupna kvota raspoređena za pojedine grupe proizvodnih postrojenja za poticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovitih kogeneracija	117
Tablica 4.5.4. Proizvodnja i isplaćeni poticaji povlaštenim proizvođačima u 2021. godini prema vrsti postrojenja ...	118
Tablica 4.5.5. Prikaz prihoda i rashoda koji se odnose na sustav poticanja	120
Tablica 4.5.6. Pregled projekata upisanih u Registar OIEKPP i izgrađenih OIEiVUK postrojenja	124
Tablica 4.5.7. Registracije u Registru jamstava podrijetla električne energije	126
Tablica 4.5.8. Aktivnosti u Registru jamstava podrijetla električne energije u 2020. i 2021. godini	127
Tablica 4.6.1. Obveza uštede određene aktivnim opskrbljivačima električne energije za 2021. godinu i provedene vlastite mjere.....	131
Tablica 4.6.2. Podaci o ostvarenim uštedama energije i uštedama emisija CO ₂ pojedinih energetske subjekata, prema mjerama za uštede energije	133
Tablica 4.6.3. Podaci o ostvarenim uštedama energije nositelja obveza uštede energije u 2021. godini prema sektorima potrošnje	134
Tablica 4.6.4. Podaci o ostvarenim uštedama emisija CO ₂ (t) nositelja obveza uštede energije u 2021. godini prema sektorima potrošnje električne energije	134
Tablica 5.2.1. Pregled pokazatelja za transport plina po godinama za razdoblje od 2017. do 2021. godine.....	145
Tablica 5.2.2. Pregled pokazatelja za upravljanje terminalom za ukapljeni prirodni plin za 2021. godinu	149
Tablica 5.2.3. Pregled pokazatelja za skladištenje plina po godinama za razdoblje od 2017. do 2021. godine.....	151
Tablica 5.2.4. Pregled pokazatelja za distribuciju plina po godinama za razdoblje od 2017. do 2021. godine	156
Tablica 5.3.1. Pregled pokazatelja za veleprodajno tržište plina po godinama za razdoblje od 2017. do 2021. godine	164
Tablica 5.3.2. Pregled pokazatelja za maloprodajno tržište plina po godinama za razdoblje od 2017. do 2021. godine	167
Tablica 5.3.3. Prosječna prodajna cijena plina bez PDV-a u Republici Hrvatskoj u 2021. godini za krajnje kupce kategorije poduzetništvo	173
Tablica 5.3.4. Pregled pokazatelja za maloprodajno tržište plina za krajnje kupce kategorije kućanstva po godinama za razdoblje od 2017. do 2021. godine.....	180
Tablica 5.3.5. Pregled pokazatelja za maloprodajno tržište plina za krajnje kupce kategorije poduzetništvo po godinama za razdoblje od 2017. do 2021. godine	180
Tablica 5.3.6. Predstavke kupaca po vrstama u 2021. godini.....	183
Tablica 5.3.7. Zaprimljeni prigovori fizičkih osoba u 2021. godini	183
Tablica 5.5.1. Pregled provedenih mjera ušteda energije u sektoru plina s pripadajućim oznakama	188

Tablica 5.5.2.	Pregled ostvarenih mjera ušteda energije po nositeljima obveza u sektoru plina u 2021. godini, mjere kojima su uštede ostvarene, te uštede po sektorima potrošnje transport i zgradarstvo	189
Tablica 6.4.1.	Pregled prosječnih nabavnih i prosječnih prodajnih cijena naftnih derivata na veleprodajnom tržištu Republike Hrvatske u 2021. godini (bez PDV-a)	196
Tablica 6.4.2.	Pregled provedenih mjera ušteda energije u sektoru naftnih derivata vezano za gospodarski sektor transporta.....	198
Tablica 8.2.1.	Podaci o energetske subjektima u sektoru toplinske energije za 2021. godinu	206
Tablica 8.2.2.	Iznosi tarifnih stavki za proizvodnju toplinske energije i za distribuciju toplinske energije za centralne toplinske sustave na dan 31. prosinca 2021. (bez PDV-a)	211
Tablica 8.2.3.	Podnesci (žalbe, prigovori, upiti i ostali podnesci) vezani uz topolarstvo zaprimljeni u 2021. godini... 213	213
Tablica 8.2.4.	Izdana rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije za visokoučinkovita kogeneracijska postrojenja.....	217
Tablica 8.2.5.	Ostvarene uštede energije i uštede emisija CO ₂ nositelja obveza ušteda energije u 2021. godini u sektoru toplinske energije, prema pojedinačnim mjerama	219

9.2 Popis slika

Slika 3.1.1.	Organizacijska shema HERA-e.....	20
Slika 4.2.1.	Osnovni podaci o prijenosnom sustavu na dan 31. prosinca 2021. godine.....	42
Slika 4.2.2.	Osnovni podaci o distribucijskom sustavu na dan 31. prosinca 2021. godine.....	43
Slika 4.2.3.	Gubici električne energije u prijenosnoj mreži od 2012. do 2021. godine	44
Slika 4.2.4.	Gubici električne energije u distribucijskoj mreži u razdoblju od 2012. do 2021. godine	44
Slika 4.2.5.	Plan nabave, ugovorni raspored i ostvarenje gubitaka električne energije u prijenosnoj mreži za 2021. godinu.....	45
Slika 4.2.6.	Jedinične cijene za pokriće gubitaka za 2021. godinu za potrebe ITC mehanizma.....	46
Slika 4.2.7.	Plan nabave, ugovorni raspored i ostvarenje gubitaka električne energije u distribucijskoj mreži za 2021. godinu.....	47
Slika 4.2.8.	Plan investicija u prijenosnu mrežu u desetogodišnjem razdoblju, [milijuni kn]	48
Slika 4.2.9.	Plan investicija u distribucijsku mrežu u desetogodišnjem razdoblju, [milijuni kn]	49
Slika 4.2.10.	Udjeli tarifnih stavki u ukupnoj naknadi za korištenje mreže (prijenos i distribucija) u 2021. godini.....	51
Slika 4.2.11.	Prosječne cijene po tarifnim elementima za kategorije potrošnje i tarifne modele u 2021. godini	52
Slika 4.2.12.	Prosječna naknada za korištenje mreže u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije kućanstvo iz razreda potrošnje DC u 2021. godini.....	52
Slika 4.2.13.	Prosječna naknada za korištenje mreže u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo za razred potrošnje IA u 2021. godini	53
Slika 4.2.14.	Prosječna naknada za korištenje mreže u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo za razred potrošnje IB u 2021. godini.....	53
Slika 4.2.15.	Prosječna naknada za korištenje mreže u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo za razred potrošnje IC u 2021. godini.....	53
Slika 4.2.16.	Prosječna naknada za korištenje mreže u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo za razred potrošnje ID u 2021. godini	54
Slika 4.2.17.	Prosječna naknada za korištenje mreže u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo za razred potrošnje IE u 2021. godini.....	54
Slika 4.2.18.	Prosječna naknada za korištenje mreže u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije potrošnje IF u 2021. godini.....	54
Slika 4.2.19.	Udio pojedinih kategorija potrošnje u prihodima operatora sustava od naknade za korištenje prijenosne mreže te naknade za korištenje distribucijske mreže u 2021. godini	55
Slika 4.2.20.	Udjeli po pojedinim tarifnim elementima u prihodu od naknade za korištenje prijenosne mreže te naknade za korištenje distribucijske mreže u 2021. godini	55
Slika 4.2.21.	Pokazatelji pouzdanosti napajanja u mreži HEP-ODS-a od 2012. do 2021. godine.....	65
Slika 4.2.22.	Pokazatelji pouzdanosti napajanja u mreži HEP-ODS-a po distribucijskim područjima u 2021. godini ..	66

Slika 4.2.23.	Udio pravovremeno riješenih zahtjeva za izdavanje EOTRP-a u mreži HEP-ODS-a po distribucijskim područjima u 2021. godini.....	67
Slika 4.2.24.	Udio pravovremeno riješenih zahtjeva za izdavanje elektroenergetske suglasnosti u mreži HEP-ODS-a po distribucijskim područjima u 2021. godini.....	68
Slika 4.2.25.	Udio pravovremenih priključenja u slučaju priključenja građevine na mrežu jednostavnim priključkom HEP-ODS-a po distribucijskim područjima u 2021. godini	68
Slika 4.2.26.	Maksimalna i minimalna opterećenja hrvatskog prijenosnog sustava tijekom 2021. godine	70
Slika 4.2.27.	Udio pojedinih primarnih izvora energije u snazi i proizvodnji elektrana na teritoriju RH na kraju 2021. godine.....	70
Slika 4.2.28.	Broj, priključna snaga i proizvodnja elektrana po prijenosnim područjima HOPS-a u 2021. godini.....	71
Slika 4.2.29.	Broj i priključna snaga po distribucijskim područjima HEP-ODS-a u 2021. godini.....	72
Slika 4.2.30.	Primjer satne isporuke električne energije distribuiranih izvora električne energije u distribucijsku mrežu	73
Slika 4.2.31.	Udio pojedinih izvora nabave električne energije i proizvodnja [GWh] za potrebe hrvatskog elektroenergetskog sustava od 2012. do 2021. godine.....	74
Slika 4.2.32.	Dnevne vrijednosti proizvodnje i potrošnje električne energije hrvatskog elektroenergetskog sustava u 2021. godini.....	75
Slika 4.3.1.	Prosječne mjesečne cijene za dan unaprijed na CROPEX-u , HUPX-u, prosječne mjesečne cijene za prvo sljedeće tromjesečje na HUDEX-u, prosječna cijena prirodnog plina na TTF Spot, prosječne cijene ugljena na CIF ARA spot i cijene emisija CO ₂	76
Slika 4.3.2.	Prekozonaska trgovina po granicama Republike Hrvatske sa susjednim zonama trgovanja u 2021. godini prema iznosima iz ugovornih rasporeda energetskih subjekata	78
Slika 4.3.3.	Prosječne mjesečne vrijednosti prekozonskih kapaciteta po granicama u 2021. godini.....	83
Slika 4.3.4.	Prosječne ponderirane mjesečne cijene pozitivnih i negativnih odstupanja u 2021. godini.....	85
Slika 4.3.5.	Iznosi za odstupanja u 2021. godini	86
Slika 4.4.1.	Usporedba količine obračunate energije za korištenje mreže po mjesecima u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu.....	89
Slika 4.4.2.	Omjer potrošnje u višoj tarifi (VT) i nižoj tarifi (NT) po kategorijama i tarifnim modelima u 2021. godini	89
Slika 4.4.3.	Prosječna ponderirana cijena zajamčene opskrbe i cijena na tržištu dan unaprijed na CROPEX-u u 2021. godini i na početku 2022. godine	92
Slika 4.4.4.	Udio zajamčene opskrbe u ukupnoj energiji iz kategorije poduzetništvo te broj obračunskih mjernih mjesta kod zajamčenog opskrbljivača u 2021. godini i na početku 2022. godine.....	93
Slika 4.4.5.	Udjeli prodane energije krajnjim kupcima kategorije kućanstvo i poduzetništvo u 2021. godini	94
Slika 4.4.6.	Udjeli pojedinih vrsta brojila na OMM-ovima krajnjih kupaca na niskom naponu kategorije poduzetništvo na kraju 2021. godine (sve kategorije)	95
Slika 4.4.7.	Udjeli pojedinih vrsta brojila na OMM-ovima krajnjih kupaca kategorije kućanstvo na kraju 2021. godine	95
Slika 4.4.8.	Struktura ukupne prodajne cijene jednog kWh električne energije za karakteristične krajnje kupce u RH u 2021. godini prema EUROSTAT-ovim razredima potrošnje	102
Slika 4.4.9.	Struktura ukupne cijene električne energije u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije kućanstvo iz razreda potrošnje DC u 2021. godini.....	103
Slika 4.4.10.	Struktura ukupne cijene električne energije u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo za razred potrošnje IA u 2021. godini	103
Slika 4.4.11.	Struktura ukupne cijene električne energije u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo za razred potrošnje IB u 2021. godini.....	104
Slika 4.4.12.	Struktura ukupne cijene električne energije u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo za razred potrošnje IC u 2021. godini.....	104
Slika 4.4.13.	Struktura ukupne cijene električne energije u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo za razred potrošnje ID u 2021. godini	104
Slika 4.4.14.	Struktura ukupne cijene električne energije u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo za razred potrošnje IE (tarifni model Bijeli na srednjem naponu) u 2021. godini	105

Slika 4.4.15.	Struktura ukupne cijene električne energije u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo za razred potrošnje IF u 2021. godini	105
Slika 4.4.16.	Ukupna cijena električne energije u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije kućanstvo iz razreda potrošnje DC u 2021. godini	105
Slika 4.4.17.	Ukupna cijena električne energije u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo za razred potrošnje IA u 2021. godini	106
Slika 4.4.18.	Ukupna cijena električne energije u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo za razred potrošnje IB u 2021. godini.....	106
Slika 4.4.19.	Ukupna cijena električne energije u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo za razred potrošnje IC u 2021. godini.....	106
Slika 4.4.20.	Ukupna cijena električne energije u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo za razred potrošnje ID u 2021. godini	107
Slika 4.4.21.	Ukupna cijena električne energije u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo za razred potrošnje IE u 2021. godini.....	107
Slika 4.4.22.	Ukupna cijena električne energije u europskim državama za krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo za razred potrošnje IF u 2021. godini.....	107
Slika 4.4.23.	Udio pravovremeno riješenih prigovora u odnosu na riješene prigovore s obzirom na propisani opći standard usluge po distribucijskim područjima HEP-ODS-a i HEP-ODS u cjelini u 2021. godini, bez žalbi na pristup mreži.....	110
Slika 4.4.24.	Broj reklamacija na 1.000 obračunskih mjernih mjesta po distribucijskim područjima HEP-ODS-a u 2021. godini.....	111
Slika 4.4.25.	Struktura reklamacija koja su rješavala povjerenstva za reklamacije potrošača distribucijskih područja HEP-ODS-a u 2021. godini	111
Slika 4.4.26.	U udio pravovremeno riješenih žalbi korisnika na pristup mreži u odnosu na sve riješene žalbe po distribucijskim područjima HEP-ODS-a u 2021. godini	112
Slika 4.4.27.	Kretanje cijena na tržištu HUDEX na mjesečnoj razini za godinu G+1 (razdoblje od 2018. do uključivo ožujak 2022. godine)	112
Slika 4.5.1.	Instalirana snaga postrojenja u sustavu poticaja u razdoblju od 2007. do 2021. godine prema vrsti postrojenja	118
Slika 4.5.2.	Udjeli instalirane snage postrojenja u sustavu poticaja u razdoblju od 2007. do 2021. godine prema vrsti postrojenja	119
Slika 4.5.3.	Prosječne ponderirane otkupne cijene električne energije u sustavu poticanja prema vrsti postrojenja u 2021. godini.....	119
Slika 4.5.4.	Pregled podataka iz Registra OIEKPP, https://oie-aplikacije.mzoe.hr/Pregledi/	122
Slika 4.5.5.	Interaktivna karta Republike Hrvatske s označenim lokacijama svih postrojenja unutar Registra OIEKPP, https://oie-aplikacije.mzoe.hr/InteraktivnaKarta/	123
Slika 5.2.1.	Plinski transportni sustav Republike Hrvatske	141
Slika 5.2.2.	Količine transportiranog plina po grupama ulaza u transportni sustav po mjesecima 2021. godine ...	143
Slika 5.2.3.	Količine transportiranog plina za grupe izlaza iz transportnog sustava po mjesecima 2021. godine ...	144
Slika 5.2.4.	Ukupne godišnje količine transportiranog plina po pojedinim grupama krajnjih kupaca za razdoblje od 2008.-2021. godine.....	144
Slika 5.2.5.	Iznosi tarifnih stavki bez PDV-a za transport plina za godine trećeg regulacijskog razdoblja 2021.-2025.	146
Slika 5.2.6.	Prikaz FRSU broda „LNG CROATIA“ na otoku Krku	148
Slika 5.2.7.	Udio nabavljenih količina UPP-a u 2021. godini prema korisnicima terminala za UPP.....	148
Slika 5.2.8.	Ukupna količina UPP-a prema zemlji porijekla.....	149
Slika 5.2.9.	Raspodjela udjela ugovorenih kapaciteta terminala za UPP za razdoblje 2021. – 2040. godine po korisnicima (stanje na kraju 2021. godine)	149
Slika 5.2.10.	Kretanje stanja zaliha plina po mjesecima na dan u PSP Okoli kroz razdoblje 2017.- 2021.godine.....	151
Slika 5.2.11.	Raspodjela kapaciteta sustava skladišta plina, odnosno standardnih paketa skladišnog kapaciteta PSP Okoli	153

Slika 5.2.12.	Usporedba duljine distribucijskih sustava, ukupnog tehničkog kapaciteta ulaza u distribucijske sustave i gubitaka plina po operatorima distribucijskog sustava u Republici Hrvatskoj u 2021. godini	155
Slika 5.2.13.	Raspored distribucijskih područja operatora distribucijskog sustava i osnovni podaci o energetske djelatnosti distribucije plina u Republici Hrvatskoj u 2021. godini	155
Slika 5.2.14.	Prosječne tarifne stavke bez PDV-a za distribuciju plina u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu po operatorima distribucijskog sustava u Republici Hrvatskoj	157
Slika 5.2.15.	Kretanje prosječne tarifne stavke za distribuciju plina po godinama prvog i drugog regulacijskog razdoblja i planirane prosječna tarifna stavka za treće regulacijsko razdoblje 2022.-2026. za sve operatore distribucijskih sustava u Republici Hrvatskoj	158
Slika 5.2.16.	Struktura energetskih subjekata prema ulozi na tržištu plina Republike Hrvatske	160
Slika 5.3.1.	Bilanca prirodnog plina u Republici Hrvatskoj u 2021. godini	161
Slika 5.3.2.	Udio bilančnih skupina u ukupno preuzetim količinama prirodnog plina na izlazima iz transportnog sustava u 2021. godini	162
Slika 5.3.3.	Kretanje HHI-a na veleprodajnom tržištu plina Republike Hrvatske u razdoblju od 2011. – 2021.	163
Slika 5.3.4.	Trgovane količine plina na virtualnoj točki trgovanja (VTT) u razdoblju 2014. - 2021.	164
Slika 5.3.5.	Struktura isporuke prirodnog plina iz transportnog sustava u 2021. godini	166
Slika 5.3.6.	Kretanje HHI-a indeksa na maloprodajnom tržištu plina Republike Hrvatske za kategoriju poduzetništvo u razdoblju 2011. – 2021. godine	168
Slika 5.3.7.	Stope promjene opskrbljivača plinom po obračunskim mjernim mjestima (OMM) i distribuiranim količinama plina (kWh) u razdoblju od otvaranja maloprodajnog tržišta u Republici Hrvatskoj	169
Slika 5.3.8.	Broj provedenih i prekinutih promjena opskrbljivača plinom u razdoblju od otvaranja maloprodajnog tržišta u Republici Hrvatskoj	169
Slika 5.3.9.	Struktura maloprodajne cijene plina za kućanstva u obvezi javne usluge u Republici Hrvatskoj u 2021. godini	171
Slika 5.3.10.	Struktura krajnje cijene plina za kućanstva u Republici Hrvatskoj u 2021. godini – kategorije kupaca D1 – D3 (prema kategorizaciji EUROSTAT-a)	172
Slika 5.3.11.	Struktura maloprodajne cijene plina za poduzetništvo u Republici Hrvatskoj u 2021. godini	173
Slika 5.3.12.	Struktura krajnje cijene plina za poduzetništvo u Republici Hrvatskoj u 2021. godini – kategorije kupaca I1 – I6 (prema kategorizaciji EUROSTAT-a)	174
Slika 5.3.13.	Prosječne maloprodajne cijene plina bez PDV-a za kategorije krajnjih kupaca na tržištu (poduzetništvo) u Republici Hrvatskoj, po tromjesečjima 2021. godine	174
Slika 5.3.14.	Prosječne maloprodajne cijene plina bez PDV-a za kategorije krajnjih kupaca na tržištu (poduzetništvo) u Republici Hrvatskoj, po tromjesečjima u razdoblju 2017. – 2021. godine	175
Slika 5.3.15.	Trend prosječnih maloprodajnih cijena plina za kategorije krajnjih u odnosu na prosječnu veleprodajnu cijenu plina na tržištu u razdoblju 2018. - 2021. godine	175
Slika 5.3.16.	Prosječne cijene prirodnog plina za kućanstva kategorije D2 za 2021. godinu (s i bez uračunatih poreza)	176
Slika 5.3.17.	Cijene prirodnog plina za kućanstva kategorije D2 u odnosu na cijenu dobara/usluga u europskim zemljama (s uračunatim porezima) za 2020. i 2021. godinu	177
Slika 5.3.18.	Prosječne cijene prirodnog plina za poduzetništvo kategorije I3 za 2021. godinu (s i bez uračunatih poreza)	177
Slika 5.3.19.	Cijene prirodnog plina za poduzetništvo kategorije I3 u odnosu na cijenu dobara/usluga u europskim zemljama (s uračunatim porezima) za 2020. i 2021. godinu	178
Slika 5.3.20.	Udio pojedinih sudionika na maloprodajnom tržištu plina u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2017.- 2021. godine	179
Slika 6.2.1.	Naftovodni sustav JANAFA d.d.	191
Slika 6.2.2.	Naftovodni sustav JANAFA – transportirane količine	191
Slika 6.3.1.	Uvezene količine sirove nafte i količine sirove nafte iz domaće proizvodnje prerađenih u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2006. do 2021. godine	192
Slika 6.3.2.	Sirovinska struktura rafinerijske prerade u 2021. godini	193
Slika 6.3.3.	Proizvedena količina naftnih derivata u razdoblju od 2006. do 2021. godine	193
Slika 6.3.4.	Proizvedena količina UNP-a u razdoblju od 2006. do 2021. godine	194

<i>Slika 6.4.1.</i>	<i>Zemljopisni položaj skladišta za naftu, naftne derivate i UNP s obzirom na tip robe koja se skladišti te ukupni skladišni kapaciteti u 2021. godini.....</i>	<i>195</i>
<i>Slika 6.4.2.</i>	<i>Uvoz naftnih derivata u razdoblju od 2006. do 2021. godine.....</i>	<i>196</i>
<i>Slika 6.4.3.</i>	<i>Kretanje HHI-a na veleprodajnom tržištu naftnih derivata Republike Hrvatske u razdoblju od 2017. – 2021.....</i>	<i>199</i>
<i>Slika 7.2.1.</i>	<i>Proizvedena količina biogoriva u razdoblju od 2009. do 2021. godine</i>	<i>201</i>
<i>Slika 8.2.1.</i>	<i>Isporučena toplinska energija u Republici Hrvatskoj od 2015. do 2021. godine</i>	<i>205</i>
<i>Slika 8.2.2.</i>	<i>Isporučena toplinska energija u 2021. godini.....</i>	<i>207</i>
<i>Slika 8.2.3.</i>	<i>Broj krajnjih kupaca u 2021. godini</i>	<i>207</i>
<i>Slika 8.2.4.</i>	<i>Instalirana snaga postrojenja za proizvodnju toplinske energije i zakupljena snaga u 2021. godini....</i>	<i>208</i>
<i>Slika 8.2.5.</i>	<i>Udio krajnjih kupaca, površine i isporučene toplinske energije po toplinskim sustavima</i>	<i>208</i>
<i>Slika 8.2.6.</i>	<i>Prosječni udio pojedine komponente u ukupnoj cijeni toplinske energije za krajnje kupce kategorije potrošnje kućanstva za centralne toplinske sustave</i>	<i>212</i>
<i>Slika 8.2.7.</i>	<i>Udio pojedine komponente u ukupnoj cijeni toplinske energije za krajnje kupce kategorije potrošnje kućanstva za pojedine centralne toplinske sustave u 2021. godini</i>	<i>212</i>

10 SKRAĆENICE I POJMOVNIK

AAC	Already Allocated Capacity (<i>hrv. Kapaciteti već dodijeljeni na godišnjoj razini</i>)
ACER	Agency for the Cooperation of Energy Regulators (<i>hrv. Agencija za suradnju energetskih regulatora</i>)
aFRR	Automatic Frequency Restoration Reserve (<i>hrv. rezerva za ponovnu uspostavu frekvencije s automatskom aktivacijom</i>)
Agregator	Agregator je fizička ili pravna osoba koja kombinira opterećenja većeg broja kupaca ili proizvedenu električnu energiju radi prodaje, kupnje ili dražbe na bilo kojem tržištu električne energije
AIB	Association of Issuing Bodies (<i>hrv. Međunarodna udruga tijela nadležnih za izdavanje jamstva podrijetla električne energije</i>)
AIT	Average Interruption Time (<i>hrv. prosječno trajanje dugotrajnih prekida napajanja</i>)
AZU	Agencija za ugljikovodike
BSP	Slovenska burza električne energije
CEER	Council of European Energy Regulators (<i>hrv. Vijeće europskih energetskih regulatora</i>)
CEF	Connecting Europe Facility (<i>hrv. Instrument za povezivanje Europe – ključni instrument financiranja EU koji promiče rast, radna mjesta i konkurentnost putem ciljanih investicija u infrastrukturu na europskoj razini</i>)
CEP	Clean Energy Package – The „Clean energy for all Europeans“ package (<i>hrv. Paket čista energija za sve Europljane</i>)
CEREMP	Centralised European Register of Energy Market Participants
CHP	Cogeneration through combined heat and power (<i>hrv. Kogeneracija – kombinirana proizvodnja električne i toplinske energije</i>)
Core regija	Regija u EU za proračun prijenosnih kapaciteta koja je određena granicama a ne zonama trgovanja, i koja obuhvaća sljedeće prekozonske granice (granice označene s ISO oznakama država i zemalja): FR-BE, BE-NL, FR-DE/LU, NL-DE/LU, BE-DE/LU, DE/LU-PL, DE/LU-CZ, AT-CZ, AT-HU, AT-SI, CZ-SK, CZ-PL, HU-SK, PL-SK, HR-SI, HR-HU, RO-HU, HU-SI, DE/LU-AT
Core FB MC	Core Flow-based Market Coupling
CROPEX	Hrvatska burza električne energije d.o.o.
CTS	Centralni toplinski sustav
DP	Distribucijsko područje
EES	Elektroenergetska suglasnost
EK	Europska komisija
EKO Bilančna grupa	Bilančna grupa čiji su članovi povlašteni proizvođači električne energije i druge osobe koje obavljaju djelatnost proizvodnje električne energije i imaju ugovor o otkupu energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije s HROTE-om (sustav poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije), koju vodi HROTE
ENS	Energy Not Supplied (<i>hrv. neisporučena energija</i>)
ENTSO-E	European Network of Transmission System Operators for Electricity (<i>hrv. Europska mreža operatora prijenosnih sustava za električnu energiju</i>)
ENTSOG	European Network of Transmission System Operators for Gas (<i>hrv. Europsko udruženje operatora transportnih sustava za plin</i>)
EOTRP	Elaborat optimalnog tehničkog rješenja priključenja

E-PASIS	Sustav za prevenciju i analizu sigurnosnih incidenata HOPS-ove komunikacijske mreže (<i>engl. System for Prevention and Analysis of HOPS's communication networks' security incidents</i>)
EU	Europska unija
EUPHEMIA	Algoritam za izračun cijena na tržištu električne energije
EUROSTAT	Statistički ured Europskih zajednica / Europska statistička organizacija
Ex-ante	Izraz koji ima značenje "unaprijed, tj. prije događaja", a ovdje se odnosi na odobravanje planova razvoja i investicija te utvrđivanje tarifa i naknada za buduće razdoblje
Ex-post	Izraz koji ima značenje "poslije, tj. nakon događaja", a ovdje se odnosi na analizu i/ili reviziju rezultata, ostvarenih planova i investicija te opravdanosti primijenjenih tarifa i naknada tijekom prošlog razdoblja
FB	Flow Based
FCA	Forward Capacity Allocation (Dugoročna dodjela kapaciteta između zona trgovanja)
FCR	Frequency Containment Reserves (<i>hrv. Rezerva za održavanje frekvencije</i>)
FEED-IN	Sustav ili mehanizam poticanja zajamčenom otkupnom cijenom
Fond	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
FRR	Frequency Restoration Reserve (<i>hrv. rezerva za ponovnu uspostavu frekvencije</i>)
FSRU	(<i>engl. Floating Storage and Regasification Unit</i>) Plutajuća jedinica za prihvati i uplinjavanje ukapljenog prirodnog plina
HANDA	Hrvatska agencija za obvezne zalihe nafte i naftnih derivata
HE	Hidroelektrana
HEP d.d.	Hrvatska elektroprivreda – dioničko društvo
HEP-ODS	HEP-Operator distribucijskog sustava d.o.o.
HERA	Hrvatska energetska regulatorna agencija
HHI	Herfindahl – Hirschmanov index
HOPS	Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o.
HROTE	Hrvatski operator tržišta energije d.o.o.
HTLS	High-temperature Low-sag (<i>hrv. Vodič s većim presjekom aluminijskog plašta odnosno manjim gubicima</i>)
HUDEX	Hungarian Derivative Energy Exchange (<i>hrv. Mađarska burza derivata energije</i>)
HUPX	Mađarska burza električne energije
IN	Imbalance Netting (<i>hrv. postupak razmjene odstupanja</i>)
INA d.d.	Industrija nafte d.d.
IoT	(<i>engl. Internet of Things</i>) (<i>hrv. Internet stvari</i>) - Višenamjenska integrirana platforma za upravljanje „pametnim“ stvarima, mrežna infrastruktura koja uređaje povezuje putem interneta radi komunikacije, međusobne interakcije, novih mogućnosti njihove kontrole, praćenja i pružanja naprednih usluga
iPLIN	Aplikacija na službenoj stranici HERA-e - Informator za kupce plina iz kategorije kućanstvo koji koriste opskrbu u obvezi javne usluge
ISGE	Informacijski sustav za gospodarenje energijom
ISO oznake	ISO oznake država i zemalja: AL - Albanija, AT - Austrija, BA - Bosna i Hercegovina, BE - Belgija, BG - Bugarska, CY - Cipar, CZ - Češka, DK - Danska, DE - Njemačka, EE - Estonija, EL - Grčka, ES - Španjolska, FI - Finska, FR - Francuska, GE - Gruzija, HR - Hrvatska, HU - Mađarska, IE - Irska, IS - Island, IT - Italija, LI - Lihtenštajn, LT - Litva, LU - Luksemburg, LV - Latvija, MD - Moldavija, ME - Crna Gora, MK - Sjeverna Makedonija, MT - Malta, NL - Nizozemska, NO - Norveška, PL - Poljska, PT - Portugal, RO - Rumunjska, RS - Srbija, SE -

	Švedska, SI - Slovenija, SK - Slovačka, TR - Turska, UA - Ukrajina, UK - Velika Britanija, XK – Kosovo
ITC	i/ili ITC sporazum - Kompenzacijski mehanizam između europskih operatora prijenosnih sustava
JANAF	Jadranski naftovod d.d.
JAO	Joint Allocation Office
JKC	Jedinstveni kontakt centar HEP-ODS-a
LCOE	Levelized Cost of Electricity (<i>hrv. Prosječna prodajna cijena koja uključuje troškove izgradnje i troškove povezane s financiranjem projekata itd.</i>)
MC	Market Coupling (<i>hrv. Povezivanje tržišta</i>)
mFRR	Manual Frequency Restoration Reserve (<i>hrv. rezerva za ponovnu uspostavu frekvencije s ručnom aktivacijom</i>)
MRS	Mjerno-redukcijska stanica
NCV	Donja ogrjevna vrijednost (<i>engl. Net calorific value</i>) plina pri standardnim uvjetima - toplina koja se oslobađa pri izgaranju prirodnog plina sa zrakom, kod temperature izgaranja 15°C i kod temperature prirodnog plina 15°C
NECP	Integrirani nacionalni energetske i klimatski plan za Republiku Hrvatsku za razdoblje od 2021. do 2030. godine
NEMO	Nominated Electricity Market Operator (<i>hrv. Nominirani operator tržišta električne energije</i>)
NIS Direktiva	Direktiva (EU) 2016/1148 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. srpnja 2016. o mjerama za visoku zajedničku razinu sigurnosti mrežnih i informacijskih sustava širom Unije
NN	Niža naponska razina / mreža niskog napona
NOP	Nacionalni okvir politike za uspostavu infrastrukture i razvoj tržišta alternativnih goriva u prometu
NPOO	Nacionalni plan oporavka i otpornosti
n/p	Nije primjenjivo (<i>engl. not applicable n/a</i>)
NT	Niža dnevna tarifna stavka
NTC	Net Transfer Capacity (<i>hrv. Mrežni prijenosni kapacitet</i>)
OIE	Obnovljivi izvor/i energije
OIEiK	Obnovljivi izvori energije i kogeneracija
OIEiVUK	Obnovljivi izvori energije i visokoučinkovita kogeneracija
OMM	Obračunsko mjerno mjesto
OVT	Opskrbljivač na veleprodajnom tržištu plina
PCI	Projects of Common Interest (<i>hrv. Projekti od zajedničkog interesa EU</i>)
PPS	Purchasing Power Standards
PRISMA	Informatička platforma za rezerviranje kapaciteta na interkonekcijama plinskih transportnih sustava
PSP Okoli	Okoli - Podzemno skladište plina d.o.o.
RBP	Informatička platforma za rezerviranje kapaciteta na interkonekcijama plinskih transportnih sustava
Registar OIEKPP	Registar obnovljivih izvora energije i kogeneracije te povlaštenih proizvođača
RH	Republika Hrvatska
RHE	Reverzibilna hidroelektrana
ROMM	Registar obračunskih mjernih mjesta
RSC	Regional Security Coordinator (<i>hrv. Regionalni koordinator za sigurnost</i>)

RSI	Indeks preostale opskrbe (<i>engl. Residual Supply Index</i>)
SAIDI	System Average Interruption Duration Index (<i>hrv. Pokazatelj pouzdanosti napajanja - prosječno ukupno godišnje trajanje prekida napajanja po kupcu</i>)
SAIFI	System Average Interruption Frequency Indeks (<i>hrv. Pokazatelj pouzdanosti napajanja - prosječni godišnji broj prekida napajanja po kupcu</i>)
Savjet	Savjet za regulatorne poslove i zaštitu potrošača
SBU	Standardni paket skladišnog kapaciteta
SEE	South East Europe
SEE CAO	South East Europe Coordinated Auction Office
SHB	Regulacijski blok koji uključuje Sloveniju, Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu
SINCRO.GRID	Projekt financiram putem CEF fonda. Cilj projekta je da se korištenjem naprednih tehničkih sustava i algoritama poboljša kvaliteta napona u elektroenergetskom sustavu i koristi dinamičko određivanje prijenosne moći vodova
Smart grid	Pametna (napredna) mreža
SMIV	Sustav za praćenje, mjerenje i verifikaciju uštede energije
SN	Srednja naponska razina / mreža srednjeg napona
Strategija	Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu („Narodne novine“, br. 25/20)
STS	Samostalni toplinski sustav
STUM	Stvaranje tehničkih uvjeta u mreži
SUKAP	Sustav za godišnju, tromjesečnu, mjesečnu, dnevnu i unutarodnevnu rezervaciju kapaciteta
TM	Tarifni model
TRM	Transmission Reliability Margin
TS	Transformatorska stanica
TSC; TSCNET	TSC - Transmission System Operator Security Cooperation (<i>hrv. Inicijativa 13 operatora prijenosnih sustava iz 10 zemalja kontinentalne Europe, među kojima je i HOPS, a ima za cilj povećati sigurnost sustava putem razvoja višestranih postupaka za otklanjanje zagušenja u prijenosnoj mreži</i>); TSCNET Services - Transmission System Operator Security Cooperations - Regional Security Coordinator Service for the TSOs in Central and South Eastern Europe (<i>hrv. Regionalni koordinator za sigurnost u središnjoj i južnoj Europi</i>)
TYNDP 2020	Ten-Year Network Development Plan (<i>hrv. Desetogodišnji plan razvoja prijenosne mreže EU iz 2020. godine</i>)
UPE	Ušteda primarne energije (<i>engl. Primary energy savings</i>)
UNP	Ukapljeni naftni plin
UPP	Ukapljeni prirodni plin
Uredba CACM	Uredba Komisije (EU) 2015/1222 od 24. srpnja 2015. o uspostavljanju smjernica za dodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjima
Uredba DCC	Uredba Komisije (EU) 2016/1388 od 17. kolovoza 2016. o uspostavljanju mrežnih pravila za priključak kupca
Uredba EBGL	Uredba Komisije (EU) 2017/2195 o uspostavljanju smjernica za električnu energiju uravnoteženja
Uredba ERNC	Uredba Komisije (EU) 2017/2196 o uspostavljanju mrežnog kodeksa za poremećeni pogon i ponovnu uspostavu elektroenergetskih sustava
Uredba FCA	Uredba (EU) 2016/1719 o uspostavljanju smjernica za dugoročnu dodjelu kapaciteta (<i>engl. Forward Capacity Allocation /FCA GL Guideline on Forward Capacity Allocation</i>)

Uredba HVDC	Uredba Komisije (EU) 2016/1447 od 26. kolovoza 2016. o uspostavljanju mrežnih pravila za zahtjeve za priključivanje na mrežu sustava za prijenos istosmjernom strujom visokog napona i istosmjerno priključenih modula elektroenergetskog parka
Uredba NC TAR	Uredbe Komisije (EU) 2017/460, od 16. ožujka 2017. o uspostavljanju mrežnih pravila o usklađenim strukturama transportnih tarifa za plin
Uredba REMIT	Uredba (EU) br. 1227/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije
Uredba RFG	Uredba Komisije (EU) 2016/631 od 14. travnja 2016. godine o uspostavljanju mrežnih pravila za zahtjeve za priključivanje proizvođača električne energije na mrežu
Uredba SOGL	Uredba Komisije (EU) 2017/1485 o uspostavljanju smjernica za pogon elektroenergetskog prijenosnog sustava
VN	Viša naponska razina / mreža višeg napona
VT	Viša dnevna tarifna stavka
VTT	Virtualna točka trgovanja - zamišljeno (virtualno) mjesto unutar plinskog sustava (transportnog sustava i sustava skladišta plina) na kojem voditelji bilančnih skupina mogu međusobno trgovati plinom
XBID	Cross Border Intraday
ZTS	Zatvoreni toplinski sustav

11 DODATAK – DOZVOLE ZA OBAVLJANJE ENERGETSKIH DJELATNOST

Popis izdanih dozvola u razdoblju 01.01.2021. - 31.12.2021.	Broj izdanih dozvola
Proizvodnja električne energije	5
BE-TO BRINJE d.o.o., I. Oranički odvojak 4, 10000 Zagreb	
Geo Power Energy Development d.o.o., Radnička 34a, 10000 Zagreb	
ENERGETSKI PARK KORLAT d.o.o., Ulica grada Vukovara 37, 10000 Zagreb	
NIZA d.o.o., Kolodvorska 42, 31224 Niza	
BERKO d.o.o., Marije Jurić-Zagorke 3, 40000 Čakovec	
Opskrba električnom energijom	1
ENNA Opskrba d.o.o., Gospodarska zona 13, 32000 Vukovar	
Trgovina električnom energijom	4
Nano Energies Trade s.r.o., Národní 135/14, Nové Město, 110 00 Praha 1, Češka Republika	
D. TRADING d.o.o. za trgovinu, Drenovačka 3, 10000 Zagreb	
Vitol Gas and Power B.V., K.P. van der Mandelelaan 130, 3062MB Rotterdam, Kraljevina Nizozemska	
Yesilyurt Energy Trading d.o.o., Josipa Stadlera 76, 10000 Zagreb	
Trgovina plina	9
HEP ELEKTRA d.o.o., Ulica grada Vukovara 37, 10000 Zagreb	
HEP - ESCO d.o.o., Ulica grada Vukovara 37, 10000 Zagreb	
HEP-Proizvodnja d.o.o., Ulica grada Vukovara 37, 10000 Zagreb	
HEP-TOPLINARSTVO d.o.o., Miševečka 15/a, 10000 Zagreb	
HEP Energija d.o.o., Tivolska cesta 48, 1000 Ljubljana, Republika Slovenija	
MFT Energy A/S, Margrethepladsen 4, 3. sal, DK-8000 Aarhus C, Kraljevina Danska	
ENGIE Société anonyme, 1 Place Samuel de Champlain, 92400 Courbevoie, Francuska Republika	
D. TRADING d.o.o., Drenovačka 3, 10000 Zagreb	
Vitol Gas and Power B.V., K.P. van der Mandelelaan 130, 3062MB Rotterdam, Kraljevina Nizozemska	
Opskrba plinom	4
MVM CEEnergy Croatia d.o.o., Radnička cesta 177, 10000 Zagreb	
ENERGIA GAS AND POWER d.o.o., Ulica Alexandera von Humboldta 4B, 10000 Zagreb	
HEP-Opskrba d.o.o., Ulica grada Vukovara 37, 10000 Zagreb	
ENNA Opskrba d.o.o., Gospodarska zona 13, 32000 Vukovar	
Upravljanje mjestom za opskrbu ukapljenim prirodnim plinom i/ili stlačenim prirodnim plinom	2
BUTAN PLIN d.o.o., Ulica rijeke Dragonje 23, 52466 Novigrad	
Brod-plin d.o.o., Trg pobjede 5, 35000 Slavonski Brod	
Proizvodnja toplinske energije	2
RENETEH OGULIN d.o.o., Otok Oštarski 4e, 47300 Ogulin	
BE-TO BRINJE d.o.o., I. Oranički odvojak 4, 10000 Zagreb	
Opskrba toplinskom energijom	3

Popis izdanih dozvola u razdoblju 01.01.2021. - 31.12.2021.	Broj izdanih dozvola
RENETEH OGULIN d.o.o., Otok Oštarski 4e, 47300 Ogulin	
BIOEL d.o.o., Velika Maslenjača 46, 43531 Maslenjača	
ENERGANA BENKOVAC d.o.o., Poslovno industrijska zona Šopot 28, 23420 Benkovac	
Proizvodnja biogoriva	1
Energija logistika d.o.o., Žrtava Domovinskog rata 23, 44400 Glina	
Skladištenje biogoriva	2
DELTA TERMINALI d.o.o., Kaptol 19, 10000 Zagreb	
Adriatic Tank Terminals d.o.o., Cesta B1 5, 20340 Ploče	
Trgovina na veliko naftnim derivatima	6
GRUPACIJA FLAVIA, d.o.o. za trgovinu, Borisa Papandopula 14, 21000 Split	
EKO-FLOR PLUS d.o.o., Mokrice 180C, 49243 Oroslavje	
ISTRAŽIVAČ BENZ d.o.o., Križnog puta 151A, 32221 Nuštar	
FLASH ENERGY d.o.o., Trg hrvatske bratske zajednice 2, 21000 Split	
Santini d.o.o., Starčević Ante 79, 32100 Vinkovci	
NIKICA PETROL d.o.o., Berislavićeva 5, 35000 Slavonski Brod	
Skladištenje nafte i naftnih derivata	2
DELTA TERMINALI d.o.o., Kaptol 19, 10000 Zagreb	
Terminal Slavonski Brod d.o.o., Dr. Mile Budaka 1, 35000 Slavonski Brod	
Ukupno:	41

Popis produženih dozvola u razdoblju 01.01.2021.-31.12.2021.	Br. produženih dozvola
Proizvodnja električnom energijom	8
ZAGREBAČKE OTPADNE VODE - upravljanje i pogon d.o.o. za usluge, Čulinečka cesta 287, 10000 Zagreb	
VJETROELEKTRANA ORLICE d.o.o. za proizvodnju energije, Dr. Ante Starčevića 45, 20000 Dubrovnik	
STRIZIVOJNA HRAST d.o.o. proizvodnja i trgovina drvom, B. Radića 82, 31410 Strizivojna	
VJETROELEKTRANA RUDINE d.o.o. za proizvodnju električne energije, Bijenička cesta 21, 10000 Zagreb	
Farma muznih krava Orlovnjak d.o.o., Orlovnjak Tovilište 1, 31216 Antunovac	
BIOPLINARA ORGANICA KALNIK 1 d.o.o., Gregurovec 23, 48265 Gregurovec	
SLK PROJEKT d.o.o. za proizvodnju, distribuciju i trgovinu električnom energijom, Domagojeva 14, 10000 Zagreb	
MOSLAVINA PROIZVODI d.o.o. za proizvodnju, trgovinu i usluge, Sišćani 31, Sišćani, 43240 Čazma	
Opskrba električnom energijom	1
HEP ELEKTRA d.o.o. za opskrbu električnom energijom, Ulica grada Vukovara 37, 10000 Zagreb	
Trgovina električnom energijom	4
HEP-Trgovina d.o.o. za trgovanje električnom energijom, Ulica grada Vukovara 37, 10000 Zagreb	
GEN-I Hrvatska d.o.o. trgovina i prodaja električne energije, Radnička cesta 54, 10000 Zagreb	
AXPO BULGARIA EAD, 5 Lachezar Stanchev str., Building B, fl. 5, 1756 Sofija, Republika Bugarska	

Popis produženih dozvola u razdoblju 01.01.2021.-31.12.2021.	Br. produženih dozvola
HRVATSKI OPERATOR TRŽIŠTA ENERGIJE d.o.o., Ulica grada Vukovara 284, 10000 Zagreb	
Proizvodnja prirodnog plina	1
INA-INDUSTRIJA NAFTE, d.d., Avenija V. Holjevca 10, 10000 Zagreb	
Distribucija plina	9
ENERGO METAN d.o.o. za distribuciju plina i opskrbu plinom, Ulica Vlade Gotovca 2, 10430 Samobor	
MONTCOGIM - PLINARA d.o.o. za izgradnju distribucijskih mreža, distribuciju plina i održavanje, Trg Ante Starčevića 3A, 10431 Sveta Nedelja	
ZAGORSKI METALAC d.o.o. za distribuciju plina i opskrbu plinom, Ulica Josipa Broza Tita 2/F, 49210 Zabok	
PLIN-PROJEKT d.o.o. za izgradnju plinovoda i distribuciju plina, Alojzija Stepinca 36, 35400 Nova Gradiška	
PLINARA d.o.o. za opskrbu plinom, Industrijska 17, 52100 Pula	
Brod-plin d.o.o., Trg pobjede 5, 35000 Slavonski Brod	
PLINKOM d.o.o. za distribuciju plina, Vinogradska 41, 33405 Pitomača	
DUKOM PLIN d.o.o. za distribuciju plina, Slavka Kolara 4, 10370 Dugo Selo	
EVN Croatia Plin d.o.o. za distribuciju plina, Zagrebačka avenija 104, 10000 Zagreb	
Trgovina plinom	3
ENERGY COMMODITIES TRADING LIMITED, 53, Office 2, Sir Adrian Dingli Street, Sliema SLM 1902, Malta	
AXPO BULGARIA EAD, 5 Lachezar Stanchev, zgrada B, kat 8, 1756 Sofija, Republika Bugarska	
INA-INDUSTRIJA NAFTE, d.d., Avenija V. Holjevca 10, 10000 Zagreb	
Opskrba plinom	4
PETROKEMIJA d.d. tvornica gnojiva, Aleja Vukovar 4, 44320 Kutina	
HEP-Trgovina d.o.o. za trgovanje električnom energijom, Ulica grada Vukovara 37, 10000 Zagreb	
HEP d.d., Ulica grada Vukovara 37, 10000 Zagreb	
MET Croatia Energy Trade d.o.o. za trgovinu i usluge, Radnička cesta 80, 10000 Zagreb	
Opskrba toplinskom energijom	3
ELEMENT ENERGETIKA, d.o.o. za usluge i trgovinu, Šetalište Nikole Fallera 14, 10000 Zagreb	
BIO ENERGANA BJELOVAR d.o.o. za proizvodnju električne i toplinske energije, distribuciju usluge i trgovinu, Ulica hrvatskog proljeća 3, 43000 Bjelovar	
RESALTA d.o.o. za savjetovanje i usluge, Zagrebačka avenija 104, 10000 Zagreb	
Distribucija toplinske energije	1
GTG VINKOVCI d.o.o., Kralja Zvonimira 1, 32100 Vinkovci	
Skladištenje biogoriva	1
BIOTRON d.o.o. za proizvodnju biogoriva, Karlovačka cesta 124, 47280 Ozalj	
Trgovina na veliko naftnim derivatima	18
LUKOIL Croatia d.o.o. za trgovinu naftom i naftnim derivatima, Capraška ulica 6, 10000 Zagreb	
Coral Croatia d.o.o., Budmanijeva 5, 10000 Zagreb	
AGS HRVATSKA d.o.o. za trgovinu i usluge, Zagrebačka avenija 100 A, 10000 Zagreb	
RIJEKA TRANS d.o.o. za trgovinu i poslovanje nekretninama, Kukuljanovo 337, 51227 Kukuljanovo	
ETRADEX proizvodnja i trgovina d.o.o., Benazići 99, 52332 Pićan	
Air BP Croatia d.o.o. za trgovinu naftom i naftnim derivatima, Savska cesta 32, 10000 Zagreb	

Popis produženih dozvola u razdoblju 01.01.2021.-31.12.2021.	Br. produženih dozvola
BRALA d.o.o. za trgovinu i usluge, Ulica braće Dežmalj 26, 23242 Posedarje	
Agencija za ugljikovodike, Miramarska 24, 10000 Zagreb	
PRVO PLINARSKO DRUŠTVO d.o.o. za uvoz, opskrbu i trgovinu plinom, Gospodarska zona 13, 32000 Vukovar	
ŽMINJ PETROL d.o.o., Matka Laginje 2/P, 52341 Žminj	
ASPETROL d.o.o., Matuljska cesta 29 a, 51410 Opatija	
ATTENDO CENTAR d.o.o., Rugvička 151/a, 10370 Dugo Selo	
BP-PETROL d.o.o., Rudolfa Matza 1, 10360 Sesvete	
GRŽINČIĆ usluge transporta i trgovine d.o.o., Podstrmac 6, 51217 Klana	
KTC d.d., N. Tesle 18, 48260 Križevci	
ALDO COMMERCE d.o.o., Molindrio 11a, 52440 Poreč	
PRIVAJ d.o.o., Putaljski put 58, 21212 Kaštel Sućurac	
GRUPACIJA FLAVIA, d.o.o. za trgovinu, Borisa Papandopula 14, 21000 Split	
Skladištenje nafte i naftnih derivata	4
Adriatic Tank Terminals d.o.o., Cesta B1 5, 20340 Ploče	
INA-INDUSTRIJA NAFTE, d.d., Avenija V. Holjevca 10, 10000 Zagreb	
BIOTRON d.o.o. za proizvodnju biogoriva, Karlovačka cesta 124, 47280 Ozalj	
AGS HRVATSKA d.o.o. za trgovinu i usluge, Zagrebačka avenija 100 A, 10000 Zagreb	
Skladištenje ukapljenog naftnog plina	2
ZAMAX PLIN d.o.o. za opskrbu plinom, IV. Trnjanski nasip 18, 10000 Zagreb	
G.S. PLIN d.o.o. za punjenje i distribuciju plina, Bast 10 A, 21320 Baška Voda	
Trgovina na veliko ukapljenim naftnim plinom	3
PETROL d.o.o. za trgovinu i prijevoz nafte i naftnih derivata, Savska Opatovina 36, 10000 Zagreb	
ADRIA OIL d.o.o. za prodaju naftnih derivata, Spinčići 38, 51215 Kastav	
ZAMAX PLIN d.o.o. za opskrbu plinom, IV. Trnjanski nasip 18, 10000 Zagreb	
Ukupno:	62

Popis dozvola koje su prestale važiti u razdoblju 01.01.2020.-31.12.2020.	Broj / osnova prestanka važenja dozvola
Proizvodnja električne energije	3
Sladorana tvornica šećera d.o.o. za proizvodnju, trgovinu i usluge, Ulica grada Vukovara 269 g, 10000 Zagreb	Istek roka važenja
SENSE ESCO BELIŠĆE d.o.o. za usluge, Zagorska 31, 10000 Zagreb	Istek roka važenja
MEBU d.o.o. za proizvodnju, trgovinu i usluge u stečaju, Ivana pl. Zajca 17, 40000 Čakovec	Istek roka važenja
Opskrba električnom energijom	2
Hrvatski Telekom d.d., Roberta Frangeša Mihanovića 9, 10000 Zagreb	Istek roka važenja
ENERGIA GAS AND POWER d.o.o. za trgovinu i usluge, Ulica Alexandra von Humboldta 4 B, 10000 Zagreb	Istek roka važenja
Trgovina električnom energijom	4
Yesilyurt Energy Trading d.o.o. za trgovinu električnom energijom, Josipa Stadlera 76, 10000 Zagreb	Istek roka važenja

Popis dozvola koje su prestale važiti u razdoblju 01.01.2020.-31.12.2020.	Broj / osnova prestanka važenja dozvola
Pow-en a.s., Prievozská 4B, 82109 Bratislava, Slovačka Republika	Istek roka važenja
EZPADA d.o.o. za trgovinu i usluge, Ulica grada Vukovara 284, 10000 Zagreb	Na vlastiti zahtjev
ELECTRADE S.P.A., Via Nonis 68/A, 36063 Marostica (VI), Talijanska Republika	Na vlastiti zahtjev
Opskrba plinom	2
KOPRIVNICA OPSKRBA - opskrba plinom društvo s ograničenom odgovornošću, Mosna ulica 15, 48000 Koprivnica	Istek roka važenja
Montcogim-Plinara d.o.o. za izgradnju distribucijskih mreža, distribuciju plina i održavanje, Trg Ante Starčevića 3A, 10 431 Sveta Nedelja	Na vlastiti zahtjev
Proizvodnja biogoriva	1
MEBU d.o.o. za proizvodnju, trgovinu i usluge u stečaju, Ivana pl. Zajca 17, 40000 Čakovec	Istek roka važenja
Skladištenje biogoriva	1
TANKERKOMERC dioničko društvo za trgovinu, turizam i usluge, Obala Kneza Trpimira 2, 23000 Zadar	Na vlastiti zahtjev
Skladištenje nafte i naftnih derivata	1
TANKERKOMERC dioničko društvo za trgovinu, turizam i usluge, Obala Kneza Trpimira 2x, 23000 Zadar	Na vlastiti zahtjev
Trgovina na veliko naftnim derivatima	9
RIJEKATANK ekologija i zaštita okoliša, društvo s ograničenom odgovornošću, Bartola Kašića 5/2, 51000 Rijeka	Istek roka važenja
VELOX VENUM društvo s ograničenom odgovornošću za trgovinu i usluge, E. Vidovića 13, 10360 Sesvete	Istek roka važenja
INVEST AGRO d.o.o., Varaždinska 70x, 33520 Novi Senkovec	Istek roka važenja
SIRO-NEK d.o.o. za trgovinu i usluge, Zagrebačka avenija 104, 10000 Zagreb	Istek roka važenja
SEDLIĆ društvo s ograničenom odgovornošću za proizvodnju i trgovinu, Berek 54, 43232 Berek	Istek roka važenja
CRODUX PLIN d.o.o. za trgovinu i usluge, Savska Opatovina 36, 10000 Zagreb	Istek roka važenja
FUEL trading d.o.o. za usluge, Amruševa ulica 5, 10000 Zagreb	Istek roka važenja
PIA j.d.o.o. za trgovinu i usluge, Požeška cesta 1A, 35000 Slavonski Brod	Istek roka važenja
ENERGOSPEKTAR d.o.o. za trgovinu, usluge i proizvodnju, Matije Divkovića 71, 10000 Zagreb	Istek roka važenja
Ukupno:	23

Dozvole za obavljanje energetske djelatnosti koje su izdane sukladno Zakonu o energiji (Narodne novine, br. 68/01, 177/04, 76/07, 152/08, 127/10):	Broj dozvola
Transport nafte naftovodima i drugim nespomenutim oblicima transporta iz točke 22. stavka 1. članka 15. Zakona o energiji	0
Transport naftnih derivata produktovodima i drugim nespomenutim oblicima transporta iz točke 22. stavka 1. članka 15. Zakona o energiji	0
Transport nafte, naftnih derivata i biogoriva cestovnim vozilom	0
Trgovanje, posredovanje i zastupanje na tržištu energije	0
Trgovina na veliko i malo ukapljenim naftnim plinom	0
Ukupno:	0

Stanje dozvola za obavljanje energetske djelatnosti na dan 31.12.2021. / Energetska djelatnost	Broj važećih dozvola - stanje na dan 31.12.2021.
Proizvodnja električne energije	70
Prijenos električne energije	1
Distribucija električne energije	1
Organiziranje tržišta električnom energijom	1
Opskrba električnom energijom	11
Agregiranje	0
Trgovina električnom energijom	34
Skladištenje energije	0
Organiziranje energetske zajednice građana	0
Operator zatvorenog distribucijskog sustava	0
Proizvodnja prirodnog plina	1
Transport plina	1
Skladištenje plina	1
Upravljanje terminalom za ukapljeni prirodni plin	1
Distribucija plina	33
Organiziranje tržišta plina	1
Trgovina plinom	34
Opskrba plinom	48
Upravljanje mjestom za opskrbu ukapljenim prirodnim plinom i/ili stlačenim prirodnim plinom	4
Proizvodnja toplinske energije	38
Opskrba toplinskom energijom	33
Distribucija toplinske energije	6
Proizvodnja biogoriva	3
Trgovina na veliko biogorivom	7
Skladištenje biogoriva	5
Proizvodnja naftnih derivata	1
Transport nafte naftovodima	1
Transport naftnih derivata produktovodima	0
Trgovina na veliko naftnim derivatima	46
Skladištenje nafte i naftnih derivata	21
Skladištenje ukapljenog naftnog plina	4
Trgovina na veliko ukapljenim naftnim plinom	14
Ukupno:	421

Stanje dozvola za obavljanje energetske djelatnosti na dan 31.12.2021. bilo je: **421 dozvola**.

Podaci o trenutnom stanju dozvola za obavljanje energetske djelatnosti mogu se pronaći u Zbirnom pregledu Registra dozvola koji vodi HERA na internetskoj stranici HERA-e:

https://www.hera.hr/hr/html/registar_dozvola.html.

POTVRDA
o preuzetom financijskom izvještaju
proračuna, proračunskih i izvanproračunskih korisnika

RKP: **49091** OIB: **83764654530** Matični broj: **01624482**
Razdoblje: **2021-12**
Naziv: **HRVATSKA ENERGETSKA REGULATORNA AGENCIJA**
Adresa: **10000, ZAGREB, ULICA GRADA VUKOVARA 14**
Kontrolni broj: **772.522.314,11**
Popis izvještaja preuzetih od obveznika:

Razina i naziv izvještaja (Vrsta posla)	Datum prve dostave	Datum dostave	Datum učitavanja	Kontrolni broj izvještaja	Datum slanja na obradu
R11 PR-RAS(151)	31.01.2022.	31.01.2022.	31.01.2022.	513.419.539,02	31.01.2022.
R11 BILANCA(152)	31.01.2022.	31.01.2022.	31.01.2022.	231.806.696,72	31.01.2022.
R11 RAS-funkcijski(154)	31.01.2022.	31.01.2022.	31.01.2022.	24.503.663,77	31.01.2022.
R11 P-VRIO(156)	31.01.2022.	31.01.2022.	31.01.2022.	10,32	31.01.2022.
R11 OBVEZE(159)	31.01.2022.	31.01.2022.	31.01.2022.	2.792.404,29	31.01.2022.

Potvrda služi kao dokaz predaje financijskog izvještaja. Fina je dužna svakom korisniku koji je dostavio izvještaj po učitavanju izvještaja i slanju na obradu izdati potvrdu primitka.

U slučaju oštećenja Excel datoteke ili medija na kojem je dostavljena, obveznik je dužan dostaviti ispravnu datoteku jer se potvrda ne može izdati bez učitavanja datoteke.

Ako se logičkom i računskom kontrolom utvrdi da je u Finu dostavljen nepotpun i/ili netočan izvještaj, obvezniku se ne izdaje potvrda već samo ispis pogrešaka i upozorenja. Obveznik je u tom slučaju dužan dopuniti/ispraviti financijski izvještaj, u roku propisanom za predaju za razdoblju izvještavanja.

Samo se točan izvještaj šalje na obradu. Ako predani izvještaj nije točan ili nije potpun, a ispravak nije dostavljen u roku, smatrat će se da obveznik izvještaj nije ni predao. Kod naknadne predaje ispravka izvještaja, a ispravak je predan u roku za obradu, datumom primitka će se smatrati datum prve dostave ispravnog obrasca u Finu

Ispis pojedinačnog financijskog izvještaja Fina izdaje uz naknadu samo ovlaštenim državnim tijelima ili vlasniku podataka, a uz suglasnost Ministarstva financija ili vlasnika podataka ispis može dostaviti i drugim tražiteljima. Sva dodatna pitanja uputite na adresu e-pošte: proracuni@fina.hr

Mjesto primitka: **Ozaljska 10, poslovica: 30104**
Operater unosa: **Nataša Belan, telefon: 01-6128-482**

Ovjeru Fina
HRVATSKA ENERGETSKA REGULATORNA AGENCIJA
REGIONALNI CENTAR ZAGREB
POSLOVNICA 4 27

31 -01- 2022

Potpis:

Izveštaji proračuna, proračunskih i izvanproračunskih korisnika

za razdoblje: 1. siječanj 2021. – 31. prosinac 2021.

Broj RKP-a:	49091	AOP oznaka razdoblja:	2021-12	772.522.314,11
Matični broj:	01624482	Proračun nema korisnika pa izvještaj vrijedi i kao konsolidirani:	NE	Kontrolni broj izvještaja
Naziv obveznika:	Hrvatska energetska regulatorna agencija			Od datuma:
Pošta i mjesto:	10000	Zagreb		Do datuma:
Ulica i kućni broj:	Ulica grada Vukovara 14			OIB:
Razina:	11	Proračunski korisnik državnog proračuna i glava unutar nadležnog ministarstva		
Šifra djelatnosti:	8413	Reguliranje i poboljšavanje poslovanja u gospodarstvu		
Razdjel:	077	Razdjel: MINISTARSTVO GOSPODARSTVA I ODRŽIVOG RAZVOJA		
Šifra grada/opć:	133	Županija: GRAD ZAGREB, grad/općina: GRAD ZAGREB		

Pregled popunjenosti obrazaca:	Popunjen	Broj pogrešaka	
	DA	PR-RAS (VP 151)	Nema
	DA	BIL (VP 152)	Nema
	DA	RAS funkcijski (VP 154)	Nema
	DA	P-VRIO (VP 156)	Nema
	DA	Obveze (VP 159)	Nema

Osoba za kontaktiranje:	Snježana Koprivnjak		
Telefon:	016323767	Telefax:	016323799
Adresa e-pošte za kontakt:	skoprivnjak@hera.hr		
Adresa e-pošte obveznika:	hera@hera.hr		
Zakonski predstavnik:	mr. sc. Danijel Žamboki		

Stanje kontrola: Izvještaj nema pogrešaka

	Opis stavke	AOP oznaka	Ostvareno u prethodnoj godini	Ostvareno u tekućoj godini
PR-RAS	PRIHODI POSLOVANJA (AOP 002+039+045+077+101+119+128+134)	001	25.800.232	30.648.622
	RASHODI POSLOVANJA (AOP 147+158+191+210+219+247+258)	146	25.500.885	28.142.275
	Višak prihoda i primitaka raspoloživ u sljedećem razdoblju (AOP 634+636-635-637)	638	7.758.795	9.680.485
	Manjak prihoda i primitaka za pokriće u sljedećem razdoblju (AOP 635+637-634-636)	639	0	0
	Opis stavke	AOP oznaka	Stanje na početku razdoblja	Stanje na kraju razdoblja
Bilanca	Nefinancijska imovina (AOP 003+007+046+047+051+058)	002	37.932.399	37.643.006
	Financijska imovina (AOP 064+073+082+113+129+141+159+165)	063	24.100.800	24.535.345
	Obveze (AOP 171+183+184+200+228)	170	2.052.188	2.318.435
	Vlastiti izvori (AOP 232 + 239 - 248 + 249 do 251)	231	59.981.011	59.859.916
	Opis stavke	AOP oznaka	Ostvareno u prethodnoj godini	Ostvareno u tekućoj godini
RAS-funkcijski	Opće javne usluge (AOP 002+006+009+013 do 017)	001	0	0
	Ekonomski poslovi (AOP 032+035+039+046+050+056+057+062+070)	031	25.600.007	28.731.630
	Rashodi vezani za stanovanje i kom. pogodnosti koji nisu drugdje svrstani	084	0	0
	Obrazovanje (AOP 111+114+117+118+121 do 124)	110	0	0
	Kontrolni zbroj (AOP 001+018+024+031+071+078+085+103+110+125)	137	25.600.007	28.731.630
	Opis stavke	AOP oznaka	Iznos povećanja	Iznos smanjenja
P-VRIO	Promjene u vrijednosti i obujmu imovine (AOP 002+018)	001	0	67
	Promjene u obujmu imovine (AOP 019+026)	018	0	67
	Promjene u vrijednosti (revalorizacija) i obujmu obveza (AOP 035+040)	034	0	0
	Promjene u obujmu obveza (AOP 041 do 044)	040	0	0
	Opis stavke	AOP oznaka		Iznos
Obveze	Stanje obveza 1. siječnja (=AOP 038* iz Izvještaja o obvezama za prethodnu godinu)	001		2.052.188
	Stanje obveza na kraju izvještajnog razdoblja (AOP 001+002-020) i (AOP 039+097)	038		2.318.435
	Stanje dospjelih obveza na kraju izvještajnog razdoblja (AOP 040+045+086+091)	039		0
	Stanje nedospjelih obveza na kraju izvještajnog razdoblja (AOP 098 do 101)	097		2.318.435

Verzija Excel datoteke: 7.0.4

U ZAGREBU, dana 28. 01 2022 godine.

(potpis voditelja računovodstva)

(potpis odgovorne osobe)

IZVJEŠTAJ O PRIHODIMA I RASHODIMA, PRIMICIMA I IZDACIMA

Obrazac PR-RAS
VP 151

za razdoblje 1. siječanj 2021. do 31. prosinac 2021.

Obveznik: RKP: 49091

Naziv: Hrvatska energetska regulatorna agencija

Razina: 11, Razdjel: 077

Djelatnost: 8413 Reguliranje i poboljšavanje poslovanja u gospodarstvu

513.419.539,02

Kontrolni broj obrasca

iznosi u kunama, bez lipa

Račun iz rač. plana	Naziv stavke	AOP	Ostvareno u izvještajnom razdoblju preth. godine	Ostvareno u izvještajnom razdoblju tekuće godine	Indeks (5/4)
1	2	3	4	5	6
Prihodi i rashodi poslovanja					
6	PRIHODI POSLOVANJA (AOP 002+039+045+077+101+119+128+134)	001	25.800.232	30.648.622	118,8
61	Prihodi od poreza (AOP 003+012+018+024+032+035)	002	0	0	-
611	Porez i prirez na dohodak (AOP 004 do 009 - 010 - 011)	003	0	0	-
6111	Porez i prirez na dohodak od nesamostalnog rada	004			-
6112	Porez i prirez na dohodak od samostalnih djelatnosti	005			-
6113	Porez i prirez na dohodak od imovine i imovinskih prava	006			-
6114	Porez i prirez na dohodak od kapitala	007			-
6115	Porez i prirez na dohodak po godišnjoj prijavi	008			-
6116	Porez i prirez na dohodak utvrđen u postupku nadzora za prethodne godine	009			-
6117	Povrat poreza i prireza na dohodak po godišnjoj prijavi	010			-
6119	Povrat više ostvarenog poreza na dohodak za decentralizirane funkcije	011			-
612	Porez na dobit (AOP 013 do 016 - 017)	012	0	0	-
6121	Porez na dobit od poduzetnika	013			-
6122	Porez na dobit po odbitku na naknade za korištenje prava i za usluge	014			-
6123	Porez na dobit po odbitku na kamate, dividende i udjele u dobiti	015			-
6124	Porez na dobit po godišnjoj prijavi	016			-
6125	Povrat poreza na dobit po godišnjoj prijavi	017			-
613	Porezi na imovinu (AOP 019 do 023)	018	0	0	-
6131	Stalni porezi na nepokretnu imovinu	019			-
6132	Porez na nasljedstva i darove	020			-
6133	Porez na kapitalne i financijske transakcije	021			-
6134	Povremeni porezi na imovinu	022			-
6135	Ostali stalni porezi na imovinu	023			-
614	Porezi na robu i usluge (AOP 025 do 031)	024	0	0	-
6141	Porez na dodanu vrijednost	025			-
6142	Porez na promet	026			-
6143	Posebni porezi i trošarine	027			-
6145	Porezi na korištenje dobara ili izvođenje aktivnosti	028			-
6146	Ostali porezi na robu i usluge	029			-
6147	Porez na dobitke od igara na sreću i ostali porezi od igara na sreću	030			-
6148	Naknade za priređivanje igara na sreću	031			-
615	Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije (AOP 033+034)	032	0	0	-
6151	Carine i carinske pristojbe	033			-
6152	Ostali porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	034			-
616	Ostali prihodi od poreza (AOP 036 do 038)	035	0	0	-
6161	Ostali prihodi od poreza koje plaćaju pravne osobe	036			-
6162	Ostali prihodi od poreza koje plaćaju fizičke osobe	037			-
6163	Ostali neraspoređeni prihodi od poreza	038			-
62	Doprinosi (AOP 040+043+044)	039	0	0	-
621	Doprinosi za zdravstveno osiguranje (AOP 041+042)	040	0	0	-
6211	Doprinosi za obvezno zdravstveno osiguranje	041			-
6212	Doprinosi za obvezno zdravstveno osiguranje za slučaj ozljede na radu	042			-
622	Doprinosi za mirovinsko osiguranje	043			-
623	Doprinosi za zapošljavanje	044			-
63	Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna (AOP 046+049+054+057+060+063+066+069+072)	045	0	0	-
631	Pomoći od inozemnih vlada (AOP 047+048)	046	0	0	-
6311	Tekuće pomoći od inozemnih vlada	047			-
6312	Kapitalne pomoći od inozemnih vlada	048			-
632	Pomoći od međunarodnih organizacija te institucija i tijela EU (AOP 050 do 053)	049	0	0	-
6321	Tekuće pomoći od međunarodnih organizacija	050			-
6322	Kapitalne pomoći od međunarodnih organizacija	051			-
6323	Tekuće pomoći od institucija i tijela EU	052			-
6324	Kapitalne pomoći od institucija i tijela EU	053			-
633	Pomoći proračunu iz drugih proračuna i izvanproračunskim korisnicima (AOP 055+056)	054	0	0	-
6331	Tekuće pomoći proračunu iz drugih proračuna i izvanproračunskim korisnicima	055			-
6332	Kapitalne pomoći proračunu iz drugih proračuna i izvanproračunskim korisnicima	056			-
634	Pomoći od izvanproračunskih korisnika (AOP 058+059)	057	0	0	-
6341	Tekuće pomoći od izvanproračunskih korisnika	058			-
6342	Kapitalne pomoći od izvanproračunskih korisnika	059			-
635	Pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije (AOP 061+062)	060	0	0	-
6351	Tekuće pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije	061			-
6352	Kapitalne pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije	062			-
636	Pomoći proračunskim korisnicima iz proračuna koji im nije nadležan (AOP 064+065)	063	0	0	-
6361	Tekuće pomoći proračunskim korisnicima iz proračuna koji im nije nadležan	064			-
6362	Kapitalne pomoći proračunskim korisnicima iz proračuna koji im nije nadležan	065			-
637	Pomoći unutar općeg proračuna temeljem protestiranih jamstava (AOP 067+068)	066	0	0	-
6371	Pomoći primljene unutar općeg proračuna po protestiranim jamstvima	067			-

Račun iz rač. plana	Naziv stavke	AOP	Ostvareno u izvještajnom razdoblju preth. godine	Ostvareno u izvještajnom razdoblju tekuće godine	Indeks (5/4)
1	2	3	4	5	6
6372	Povrat pomoći danih unutar općeg proračuna po protestiranim jamstvima	068			-
638	Pomoći temeljem prijenosa EU sredstava (AOP 070+071)	069	0	0	-
6381	Tekuće pomoći temeljem prijenosa EU sredstava	070			-
6382	Kapitalne pomoći temeljem prijenosa EU sredstava	071			-
639	Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna (AOP 073 do 076)	072	0	0	-
6391	Tekući prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna	073			-
6392	Kapitalni prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna	074			-
6393	Tekući prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna temeljem prijenosa EU sredstava	075			-
6394	Kapitalni prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna temeljem prijenosa EU sredstava	076			-
64	Prihodi od imovine (AOP 078+086+093)	077	591	8.942	1.513,0
641	Prihodi od financijske imovine (AOP 079 do 085)	078	591	8.942	1.513,0
6412	Prihodi od kamata po vrijednosnim papirima	079			-
6413	Kamate na oročena sredstva i depozite po viđenju	080	117	126	107,7
6414	Prihodi od zateznih kamata	081	0	8.816	-
6415	Prihodi od pozitivnih tečajnih razlika i razlika zbog primjene valutne klauzule	082	474	0	0,0
6416	Prihodi od dividendi	083			-
6417	Prihodi iz dobiti trgovačkih društava, kreditnih i ostalih financijskih institucija po posebnim propisima	084			-
6419	Ostali prihodi od financijske imovine	085			-
642	Prihodi od nefinancijske imovine (AOP 087 do 092)	086	0	0	-
6421	Naknade za koncesije	087			-
6422	Prihodi od zakupa i iznajmljivanja imovine	088			-
6423	Naknada za korištenje nefinancijske imovine	089			-
6424	Naknade za ceste	090			-
6425	Prihodi od prodaje kratkotrajne nefinancijske imovine	091			-
6429	Ostali prihodi od nefinancijske imovine	092			-
643	Prihodi od kamata na dane zajmove (AOP 094 do 100)	093	0	0	-
6431	Prihodi od kamata na dane zajmove međunarodnim organizacijama, institucijama i tijelima EU te inozemnim vladama	094			-
6432	Prihodi od kamata na dane zajmove neprofitnim organizacijama, građanima i kućanstvima	095			-
6433	Prihodi od kamata na dane zajmove kreditnim i ostalim financijskim institucijama u javnom sektoru	096			-
6434	Prihodi od kamata na dane zajmove trgovačkim društvima u javnom sektoru	097			-
6435	Prihodi od kamata na dane zajmove kreditnim i ostalim financijskim institucijama izvan javnog sektora	098			-
6436	Prihodi od kamata na dane zajmove trgovačkim društvima i obrtnicima izvan javnog sektora	099			-
6437	Prihodi od kamata na dane zajmove drugim razinama vlasti	100			-
65	Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada (AOP 102+107+115)	101	25.718.788	30.560.289	118,8
651	Upravne i administrativne pristojbe (AOP 103 do 106)	102	25.718.788	30.560.289	118,8
6511	Državne upravne i sudske pristojbe	103			-
6512	Županijske, gradske i općinske pristojbe i naknade	104			-
6513	Ostale upravne pristojbe i naknade	105			-
6514	Ostale pristojbe i naknade	106	25.718.788	30.560.289	118,8
652	Prihodi po posebnim propisima (AOP 108 do 114)	107	0	0	-
6521	Prihodi državne uprave	108			-
6522	Prihodi vodnog gospodarstva	109			-
6524	Doprinosi za šume	110			-
6525	Mjesni samodoprinos	111			-
6526	Ostali nespomenuti prihodi	112			-
6527	Naknade od financijske imovine	113			-
6528	Prihodi od novčane naknade poslodavca zbog nezapošljavanja osoba s invaliditetom	114			-
653	Komunalni doprinosi i naknade (AOP 116 do 118)	115	0	0	-
6531	Komunalni doprinosi	116			-
6532	Komunalne naknade	117			-
6533	Naknade za priključak	118			-
66	Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga, i prihodi od donacija te povratu po protestiranim jamstvima (AOP 120+123)	119	67.744	67.731	100,0
661	Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga (AOP 121+122)	120	67.744	67.731	100,0
6614	Prihodi od prodaje proizvoda i robe	121			-
6615	Prihodi od pruženih usluga	122	67.744	67.731	100,0
663	Donacije od pravnih i fizičkih osoba izvan općeg proračuna i povrat donacija po protestiranim jamstvima (AOP 124 do 127)	123	0	0	-
6631	Tekuće donacije	124			-
6632	Kapitalne donacije	125			-
6633	Povrat donacija danih neprofitnim organizacijama, građanima i kućanstvima u tuzemstvu po protestiranim jamstvima	126			-
6634	Povrat kapitalnih pomoći danih trgovačkim društvima i obrtnicima po protestiranim jamstvima	127			-
67	Prihodi iz nadležnog proračuna i od HZZO-a na temelju ugovornih obveza (AOP 129+133)	128	0	0	-
671	Prihodi iz nadležnog proračuna za financiranje redovne djelatnosti proračunskih korisnika (AOP 130 do 132)	129	0	0	-
6711	Prihodi iz nadležnog proračuna za financiranje rashoda poslovanja	130			-
6712	Prihodi iz nadležnog proračuna za financiranje rashoda za nabavu nefinancijske imovine	131			-
6714	Prihodi od nadležnog proračuna za financiranje izdataka za financijsku imovinu i otplatu zajmova	132			-
673	Prihodi od HZZO-a na temelju ugovornih obveza	133			-
68	Kazne, upravne mjere i ostali prihodi (AOP 135+145)	134	13.109	11.660	88,9
681	Kazne i upravne mjere (AOP 136 do 144)	135	0	0	-
6811	Kazne za carinske prekršaje	136			-

Račun iz rač. plana	Naziv stavke	AOP	Ostvareno u izvještajnom razdoblju preth. godine	Ostvareno u izvještajnom razdoblju tekuće godine	Indeks (5/4)
1	2	3	4	5	6
6812	Kazne za devizne prekršaje	137			-
6813	Kazne za porezne prekršaje	138			-
6814	Kazne za prekršaje trgovačkih društava - privredne prijestupe	139			-
6815	Kazne za prometne i ostale prekršaje u nadležnosti MUP-a	140			-
6816	Kazne i druge mjere u kaznenom postupku	141			-
6817	Kazne za prekršaje na kulturnim dobrima	142			-
6818	Upravne mjere	143			-
6819	Ostale kazne	144			-
683	Ostali prihodi	145	13.109	11.660	88,9
3	RASHODI POSLOVANJA (AOP 147+158+191+210+219+247+258)	146	25.500.885	28.142.275	110,4
31	Rashodi za zaposlene (AOP 148+153+154)	147	21.389.169	22.727.567	106,3
311	Plaće (bruto) (AOP 149 do 152)	148	17.494.372	18.152.486	103,8
3111	Plaće za redovan rad	149	17.038.773	18.082.934	106,1
3112	Plaće u naravi	150	442.613	24.112	5,4
3113	Plaće za prekovremeni rad	151	12.986	45.440	349,9
3114	Plaće za posebne uvjete rada	152			-
312	Ostali rashodi za zaposlene	153	1.034.845	1.604.704	155,1
313	Doprinosi na plaće (AOP 155 do 157)	154	2.859.952	2.970.377	103,9
3131	Doprinosi za mirovinsko osiguranje	155			-
3132	Doprinosi za obvezno zdravstveno osiguranje	156	2.859.952	2.970.377	103,9
3133	Doprinosi za obvezno osiguranje u slučaju nezaposlenosti	157			-
32	Materijalni rashodi (AOP 159+164+172+182+183)	158	4.073.545	5.295.736	130,0
321	Naknade troškova zaposlenima (AOP 160 do 163)	159	683.915	600.875	87,9
3211	Službena putovanja	160	117.967	47.564	40,3
3212	Naknade za prijevoz, za rad na terenu i odvojeni život	161	383.355	427.153	111,4
3213	Stručno usavršavanje zaposlenika	162	182.593	126.158	69,1
3214	Ostale naknade troškova zaposlenima	163			-
322	Rashodi za materijal i energiju (AOP 165 do 171)	164	736.833	769.384	104,4
3221	Uredski materijal i ostali materijalni rashodi	165	435.007	471.437	108,4
3222	Materijal i sirovine	166			-
3223	Energija	167	264.494	293.941	111,1
3224	Materijal i dijelovi za tekuće i investicijsko održavanje	168			-
3225	Sitni inventar i auto gume	169	37.332	4.006	10,7
3226	Vojna sredstva za jednokratnu upotrebu	170			-
3227	Službena, radna i zaštitna odjeća i obuća	171			-
323	Rashodi za usluge (AOP 173 do 181)	172	2.238.540	3.483.385	155,6
3231	Usluge telefona, pošte i prijevoza	173	232.699	252.603	108,6
3232	Usluge tekućeg i investicijskog održavanja	174	266.234	711.900	267,4
3233	Usluge promidžbe i informiranja	175	63.963	64.293	100,5
3234	Komunalne usluge	176	103.680	105.338	101,6
3235	Zakupnine i najamnine	177	391.415	429.724	109,8
3236	Zdravstvene i veterinarske usluge	178	57.760	64.080	110,9
3237	Intelektualne i osobne usluge	179	322.438	996.029	308,9
3238	Računalne usluge	180	126.567	64.300	50,8
3239	Ostale usluge	181	673.784	795.118	118,0
324	Naknade troškova osobama izvan radnog odnosa	182			-
329	Ostali nespomenuti rashodi poslovanja (AOP 184 do 190)	183	414.257	442.092	106,7
3291	Naknade za rad predstavničkih i izvršnih tijela, povjerenstava i slično	184	0	6.073	-
3292	Premije osiguranja	185	51.469	62.844	122,1
3293	Reprezentacija	186	101.779	98.840	97,1
3294	Članarine i norme	187	224.606	232.563	103,5
3295	Pristojbe i naknade	188	22.280	15.568	69,9
3296	Troškovi sudskih postupaka	189	0	16.406	-
3299	Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	190	14.123	9.798	69,4
34	Financijski rashodi (AOP 192+197+205)	191	17.921	18.972	105,9
341	Kamate za izdane vrijednosne papire (AOP 193 do 196)	192	0	0	-
3411	Kamate za izdane trezorske zapise	193			-
3412	Kamate za izdane mjenice	194			-
3413	Kamate za izdane obveznice	195			-
3419	Kamate za ostale vrijednosne papire	196			-
342	Kamate za primljene kredite i zajmove (AOP 198 do 204)	197	0	0	-
3421	Kamate za primljene kredite i zajmove od međunarodnih organizacija, institucija i tijela EU te inozemnih vlada	198			-
3422	Kamate za primljene kredite i zajmove od kreditnih i ostalih financijskih institucija u javnom sektoru	199			-
3423	Kamate za primljene kredite i zajmove od kreditnih i ostalih financijskih institucija izvan javnog sektora	200			-
3425	Kamate za odobrene, a nerealizirane kredite i zajmove	201			-
3426	Kamate za primljene zajmove od trgovačkih društava u javnom sektoru	202			-
3427	Kamate za primljene zajmove od trgovačkih društava i obrtnika izvan javnog sektora	203			-
3428	Kamate za primljene zajmove od drugih razina vlasti	204			-
343	Ostali financijski rashodi (AOP 206 do 209)	205	17.921	18.972	105,9
3431	Bankarske usluge i usluge platnog prometa	206	17.694	18.892	106,8
3432	Negativne tečajne razlike i razlike zbog primjene valutne klauzule	207	227	80	35,2
3433	Zatezne kamate	208			-
3434	Ostali nespomenuti financijski rashodi	209			-
35	Subvencije (AOP 211+214+218)	210	0	0	-
351	Subvencije trgovačkim društvima u javnom sektoru (AOP 212+213)	211	0	0	-
3511	Subvencije kreditnim i ostalim financijskim institucijama u javnom sektoru	212			-
3512	Subvencije trgovačkim društvima u javnom sektoru	213			-

Račun iz rač. plana	Naziv stavke	AOP	Ostvareno u izvještajnom razdoblju preth. godine	Ostvareno u izvještajnom razdoblju tekuće godine	Indeks (5/4)
1	2	3	4	5	6
352	Subvencije trgovačkim društvima, zadrugama, poljoprivrednicima i obrtnicima izvan javnog sektora (AOP 215 do 217)	214	0	0	-
3521	Subvencije kreditnim i ostalim financijskim institucijama izvan javnog sektora	215			-
3522	Subvencije trgovačkim društvima i zadrugama izvan javnog sektora	216			-
3523	Subvencije poljoprivrednicima i obrtnicima	217			-
353	Subvencije trgovačkim društvima, zadrugama, poljoprivrednicima i obrtnicima iz EU sredstava	218			-
36	Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna (AOP 220+223+226+231+235+239+242)	219	0	0	-
361	Pomoći inozemnim vladama (AOP 221+222)	220	0	0	-
3611	Tekuće pomoći inozemnim vladama	221			-
3612	Kapitalne pomoći inozemnim vladama	222			-
362	Pomoći međunarodnim organizacijama te institucijama i tijelima EU (AOP 224+225)	223	0	0	-
3621	Tekuće pomoći međunarodnim organizacijama te institucijama i tijelima EU	224			-
3622	Kapitalne pomoći međunarodnim organizacijama te institucijama i tijelima EU	225			-
363	Pomoći unutar općeg proračuna (AOP 227 do 230)	226	0	0	-
3631	Tekuće pomoći unutar općeg proračuna	227			-
3632	Kapitalne pomoći unutar općeg proračuna	228			-
3635	Pomoći unutar općeg proračuna po protestiranim jamstvima	229			-
3636	Povrat pomoći primljenih unutar općeg proračuna po protestiranim jamstvima	230			-
366	Pomoći proračunskim korisnicima drugih proračuna (AOP 232 do 234)	231	0	0	-
3661	Tekuće pomoći proračunskim korisnicima drugih proračuna	232			-
3662	Kapitalne pomoći proračunskim korisnicima drugih proračuna	233			-
3663	Pomoći proračunskim korisnicima po protestiranim jamstvima	234			-
367	Prijenosi proračunskim korisnicima iz nadležnog proračuna za financiranje redovne djelatnosti (AOP 236 do 238)	235	0	0	-
3672	Prijenosi proračunskim korisnicima iz nadležnog proračuna za financiranje rashoda poslovanja	236			-
3673	Prijenosi proračunskim korisnicima iz nadležnog proračuna za nabavu nefinancijske imovine	237			-
3674	Prijenosi proračunskim korisnicima iz nadležnog proračuna za financijsku imovinu i otplatu zajmova	238			-
368	Pomoći temeljem prijenosa EU sredstava (AOP 240+241)	239	0	0	-
3681	Tekuće pomoći temeljem prijenosa EU sredstava	240			-
3682	Kapitalne pomoći temeljem prijenosa EU sredstava	241			-
369	Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna (AOP 243 do 246)	242	0	0	-
3691	Tekući prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna	243			-
3692	Kapitalni prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna	244			-
3693	Tekući prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna temeljem prijenosa EU sredstava	245			-
3694	Kapitalni prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna temeljem prijenosa EU sredstava	246			-
37	Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade (AOP 248+254)	247	20.250	0	0,0
371	Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja (AOP 249 do 253)	248	0	0	-
3711	Naknade građanima i kućanstvima u novcu - neposredno ili putem ustanova izvan javnog sektora	249			-
3712	Naknade građanima i kućanstvima u naravi - neposredno ili putem ustanova izvan javnog sektora	250			-
3713	Naknade građanima i kućanstvima u novcu - putem ustanova u javnom sektoru	251			-
3714	Naknade građanima i kućanstvima u naravi - putem ustanova u javnom sektoru	252			-
3715	Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja iz EU sredstava	253			-
372	Ostale naknade građanima i kućanstvima iz proračuna (AOP 255 do 257)	254	20.250	0	0,0
3721	Naknade građanima i kućanstvima u novcu	255	20.250	0	0,0
3722	Naknade građanima i kućanstvima u naravi	256			-
3723	Naknade građanima i kućanstvima iz EU sredstava	257			-
38	Ostali rashodi (AOP 259+263+268+274)	258	0	100.000	-
381	Tekuće donacije (AOP 260 do 262)	259	0	100.000	-
3811	Tekuće donacije u novcu	260	0	100.000	-
3812	Tekuće donacije u naravi	261			-
3813	Tekuće donacije iz EU sredstava	262			-
382	Kapitalne donacije (AOP 264 do 267)	263	0	0	-
3821	Kapitalne donacije neprofitnim organizacijama	264			-
3822	Kapitalne donacije građanima i kućanstvima	265			-
3823	Kapitalne donacije iz EU sredstava	266			-
3824	Donacije neprofitnim organizacijama, građanima i kućanstvima u tuzemstvu po protestiranim jamstvima	267			-
383	Kazne, penali i naknade štete (AOP 269 do 273)	268	0	0	-
3831	Naknade šteta pravnim i fizičkim osobama	269			-
3832	Penali, ležarine i drugo	270			-
3833	Naknade šteta zaposlenicima	271			-
3834	Ugovorene kazne i ostale naknade šteta	272			-
3835	Ostale kazne	273			-
386	Kapitalne pomoći (AOP 275 do 279)	274	0	0	-
3861	Kapitalne pomoći kreditnim i ostalim financijskim institucijama te trgovačkim društvima u javnom sektoru	275			-
3862	Kapitalne pomoći kreditnim i ostalim financijskim institucijama te trgovačkim društvima izvan javnog sektora	276			-
3863	Kapitalne pomoći poljoprivrednicima i obrtnicima	277			-
3864	Kapitalne pomoći iz EU sredstava	278			-
3865	Kapitalne pomoći trgovačkim društvima i obrtnicima po protestiranim jamstvima	279			-
	Stanje zaliha proizvodnje i gotovih proizvoda na početku razdoblja	280			-
	Stanje zaliha proizvodnje i gotovih proizvoda na kraju razdoblja	281			-
	Povećanje zaliha proizvodnje i gotovih proizvoda (AOP 281-280)	282	0	0	-
	Smanjenje zaliha proizvodnje i gotovih proizvoda (AOP 280-281)	283	0	0	-

Račun iz rač. plana	Naziv stavke	AOP	Ostvareno u izvještajnom razdoblju preth. godine	Ostvareno u izvještajnom razdoblju tekuće godine	Indeks (5/4)
1	2	3	4	5	6
	Ukupni rashodi poslovanja (AOP 146-282+283)	284	25.500.885	28.142.275	110,4
	VIŠAK PRIHODA POSLOVANJA (AOP 001-284)	285	299.347	2.506.347	837,3
	MANJAK PRIHODA POSLOVANJA (AOP 284-001)	286	0	0	-
92211	Višak prihoda poslovanja - preneseni	287	7.556.514	7.758.795	102,7
92221	Manjak prihoda poslovanja - preneseni	288			-
96	Obračunati prihodi poslovanja - nenaplaćeni	289	14.289.817	12.536.426	87,7
9661	Obračunati prihodi od prodaje proizvoda i robe i pruženih usluga - nenaplaćeni	290	5.653	5.638	99,7
9673	Obračunati prihodi od HZZO-a na temelju ugovornih obveza	291			-
Prihodi i rashodi od nefinancijske imovine					
7	Prihodi od prodaje nefinancijske imovine (AOP 293+305+338+342)	292	2.056	4.698	228,5
71	Prihodi od prodaje neproizvedene dugotrajne imovine (AOP 294+298)	293	0	0	-
711	Prihodi od prodaje materijalne imovine - prirodnih bogatstava (AOP 295 do 297)	294	0	0	-
7111	Zemljište	295			-
7112	Rudna bogatstva	296			-
7113	Prihodi od prodaje ostale prirodne materijalne imovine	297			-
712	Prihodi od prodaje nematerijalne imovine (AOP 299 do 304)	298	0	0	-
7121	Patenti	299			-
7122	Koncesije	300			-
7123	Licence	301			-
7124	Ostala prava	302			-
7125	Goodwill	303			-
7126	Ostala nematerijalna imovina	304			-
72	Prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine (AOP 306+311+320+325+330+333)	305	2.056	4.698	228,5
721	Prihodi od prodaje građevinskih objekata (AOP 307 do 310)	306	0	0	-
7211	Stambeni objekti	307			-
7212	Poslovni objekti	308			-
7213	Ceste, željeznice i ostali prometni objekti	309			-
7214	Ostali građevinski objekti	310			-
722	Prihodi od prodaje postrojenja i opreme (AOP 312 do 319)	311	2.056	4.698	228,5
7221	Uredska oprema i namještaj	312	400	2.691	672,8
7222	Komunikacijska oprema	313	1.656	2.007	121,2
7223	Oprema za održavanje i zaštitu	314			-
7224	Medicinska i laboratorijska oprema	315			-
7225	Instrumenti, uređaji i strojevi	316			-
7226	Sportska i glazbena oprema	317			-
7227	Uređaji, strojevi i oprema za ostale namjene	318			-
7228	Vojna oprema	319			-
723	Prihodi od prodaje prijevoznih sredstava (AOP 321 do 324)	320	0	0	-
7231	Prijevozna sredstva u cestovnom prometu	321			-
7232	Prijevozna sredstva u željezničkom prometu	322			-
7233	Prijevozna sredstva u pomorskom i riječnom prometu	323			-
7234	Prijevozna sredstva u zračnom prometu	324			-
724	Prihodi od prodaje knjiga, umjetničkih djela i ostalih izloženih vrijednosti (AOP 326 do 329)	325	0	0	-
7241	Knjige	326			-
7242	Umjetnička djela (izložena u galerijama, muzejima i slično)	327			-
7243	Muzejski izlošci i predmeti prirodnih rijetkosti	328			-
7244	Ostale nespomenute izložbene vrijednosti	329			-
725	Prihodi od prodaje višegodišnjih nasada i osnovnog stada (AOP 331+332)	330	0	0	-
7251	Višegodišnji nasadi	331			-
7252	Osnovno stado	332			-
726	Prihodi od prodaje nematerijalne proizvedene imovine (AOP 334 do 337)	333	0	0	-
7261	Istraživanje rudnih bogatstava	334			-
7262	Ulaganja u računalne programe	335			-
7263	Umjetnička, literarna i znanstvena djela	336			-
7264	Ostala nematerijalna proizvedena imovina	337			-
73	Prihodi od prodaje plemenitih metala i ostalih pohranjenih vrijednosti (AOP 339)	338	0	0	-
731	Prihodi od prodaje plemenitih metala i ostalih pohranjenih vrijednosti (AOP 340+341)	339	0	0	-
7311	Plemeniti metali i drago kamenje	340			-
7312	Pohranjene knjige, umjetnička djela i slične vrijednosti	341			-
74	Prihodi od prodaje proizvedene kratkotrajne imovine (AOP 343)	342	0	0	-
741	Prihodi od prodaje zaliha	343			-
4	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine (AOP 345+357+390+394+396)	344	99.122	589.355	594,6
41	Rashodi za nabavu neproizvedene dugotrajne imovine (AOP 346+350)	345	0	0	-
411	Materijalna imovina - prirodna bogatstva (AOP 347 do 349)	346	0	0	-
4111	Zemljište	347			-
4112	Rudna bogatstva	348			-
4113	Ostala prirodna materijalna imovina	349			-
412	Nematerijalna imovina (AOP 351 do 356)	350	0	0	-
4121	Patenti	351			-
4122	Koncesije	352			-
4123	Licence	353			-
4124	Ostala prava	354			-
4125	Goodwill	355			-
4126	Ostala nematerijalna imovina	356			-
42	Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine (AOP 358+363+372+377+382+385)	357	99.122	589.355	594,6
421	Građevinski objekti (AOP 359 do 362)	358	0	0	-
4211	Stambeni objekti	359			-
4212	Poslovni objekti	360			-
4213	Ceste, željeznice i ostali prometni objekti	361			-
4214	Ostali građevinski objekti	362			-
422	Postrojenja i oprema (AOP 364 do 371)	363	99.122	589.355	594,6

Račun iz rač. plana	Naziv stavke	AOP	Ostvareno u izvještajnom razdoblju preth. godine	Ostvareno u izvještajnom razdoblju tekuće godine	Indeks (5/4)
1	2	3	4	5	6
4221	Uredska oprema i namještaj	364	67.403	268.773	398,8
4222	Komunikacijska oprema	365	25.381	320.582	1.263,1
4223	Oprema za održavanje i zaštitu	366	796	0	0,0
4224	Medicinska i laboratorijska oprema	367			-
4225	Instrumenti, uređaji i strojevi	368			-
4226	Sportska i glazbena oprema	369			-
4227	Uređaji, strojevi i oprema za ostale namjene	370	5.542	0	0,0
4228	Vojna oprema	371			-
423	Prijevozna sredstva (AOP 373 do 376)	372	0	0	-
4231	Prijevozna sredstva u cestovnom prometu	373			-
4232	Prijevozna sredstva u željezničkom prometu	374			-
4233	Prijevozna sredstva u pomorskom i riječnom prometu	375			-
4234	Prijevozna sredstva u zračnom prometu	376			-
424	Knjige, umjetnička djela i ostale izložbene vrijednosti (AOP 378 do 381)	377	0	0	-
4241	Knjige	378			-
4242	Umjetnička djela (izložena u galerijama, muzejima i slično)	379			-
4243	Muzejski izlošci i predmeti prirodnih rijetkosti	380			-
4244	Ostale nespomenute izložbene vrijednosti	381			-
425	Višegodišnji nasadi i osnovno stado (AOP 383+384)	382	0	0	-
4251	Višegodišnji nasadi	383			-
4252	Osnovno stado	384			-
426	Nematerijalna proizvedena imovina (AOP 386 do 389)	385	0	0	-
4261	Istraživanje rudnih bogatstava	386			-
4262	Ulaganja u računalne programe	387			-
4263	Umjetnička, literarna i znanstvena djela	388			-
4264	Ostala nematerijalna proizvedena imovina	389			-
43	Rashodi za nabavu plemenitih metala i ostalih pohranjenih vrijednosti (AOP 391)	390	0	0	-
431	Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti (AOP 392+393)	391	0	0	-
4311	Plemeniti metali i drago kamenje	392			-
4312	Pohranjene knjige, umjetnička djela i slične vrijednosti	393			-
44	Rashodi za nabavu proizvedene kratkotrajne imovine (AOP 395)	394	0	0	-
441	Rashodi za nabavu zaliha	395			-
45	Rashodi za dodatna ulaganja na nefinancijskoj imovini (AOP 397 do 400)	396	0	0	-
451	Dodatna ulaganja na građevinskim objektima	397			-
452	Dodatna ulaganja na postrojenjima i opremi	398			-
453	Dodatna ulaganja na prijevoznim sredstvima	399			-
454	Dodatna ulaganja za ostalu nefinancijsku imovinu	400			-
	VIŠAK PRIHODA OD NEFINANCIJSKE IMOVINE (AOP 292-344)	401	0	0	-
	MANJAK PRIHODA OD NEFINANCIJSKE IMOVINE (AOP 344-292)	402	97.066	584.657	602,3
92212	Višak prihoda od nefinancijske imovine - preneseni	403			-
92222	Manjak prihoda od nefinancijske imovine - preneseni	404		0	-
97	Obračunati prihodi od prodaje nefinancijske imovine - nenaplaćeni	405	0	0	-
	UKUPNI PRIHODI (AOP 001+292)	406	25.802.288	30.653.320	118,8
	UKUPNI RASHODI (AOP 284+344)	407	25.600.007	28.731.630	112,2
	UKUPAN VIŠAK PRIHODA (AOP 406-407)	408	202.281	1.921.690	950,0
	UKUPAN MANJAK PRIHODA (AOP 407-406)	409	0	0	-
9221x, 9222x	Višak prihoda - preneseni (AOP 287+403-288-404)	410	7.556.514	7.758.795	102,7
9221x, 9222x	Manjak prihoda - preneseni (AOP 288+404-287-403)	411	0	0	-
96, 97	Obračunati prihodi - nenaplaćeni (AOP 289+405)	412	14.289.817	12.536.426	87,7
Primici i izdaci					
8	Primici od financijske imovine i zaduživanja (AOP 414+452+465+477+508)	413	0	0	-
81	Primljeni povrti glavnice danih zajmova i depozita (AOP 415+420+423+427+428+435+440+448)	414	0	0	-
811	Primici (povrti) glavnice zajmova danih međunarodnim organizacijama, institucijama i tijelima EU te inozemnim vladama (AOP 416 do 419)	415	0	0	-
8113	Povrat zajmova danih međunarodnim organizacijama	416			-
8114	Povrat zajmova danih institucijama i tijelima EU	417			-
8115	Povrat zajmova danih inozemnim vladama u EU	418			-
8116	Povrat zajmova danih inozemnim vladama izvan EU	419			-
812	Primici (povrti) glavnice zajmova danih neprofitnim organizacijama, građanima i kućanstvima (AOP 421+422)	420	0	0	-
8121	Povrat zajmova danih neprofitnim organizacijama, građanima i kućanstvima u tuzemstvu	421			-
8122	Povrat zajmova danih neprofitnim organizacijama, građanima i kućanstvima u inozemstvu	422			-
813	Primici (povrti) glavnice zajmova danih kreditnim i ostalim financijskim institucijama u javnom sektoru (AOP 424 do 426)	423	0	0	-
8132	Povrat zajmova danih kreditnim institucijama u javnom sektoru	424			-
8133	Povrat zajmova danih osiguravajućim društvima u javnom sektoru	425			-
8134	Povrat zajmova danih ostalim financijskim institucijama u javnom sektoru	426			-
814	Primici (povrti) glavnice zajmova danih trgovačkim društvima u javnom sektoru	427			-
815	Primici (povrti) glavnice zajmova danih kreditnim i ostalim financijskim institucijama izvan javnog sektora (AOP 429 do 434)	428	0	0	-
8153	Povrat zajmova danih tuzemnim kreditnim institucijama izvan javnog sektora	429			-
8154	Povrat zajmova danih tuzemnim osiguravajućim društvima izvan javnog sektora	430			-
8155	Povrat zajmova danih ostalim tuzemnim financijskim institucijama izvan javnog sektora	431			-
8156	Povrat zajmova danih inozemnim kreditnim institucijama	432			-
8157	Povrat zajmova danih inozemnim osiguravajućim društvima	433			-
8158	Povrat zajmova danih ostalim inozemnim financijskim institucijama	434			-
816	Primici (povrti) glavnice zajmova danih trgovačkim društvima i obrtnicima izvan javnog sektora (AOP 436 do 439)	435	0	0	-
8163	Povrat zajmova danih tuzemnim trgovačkim društvima izvan javnog sektora	436			-
8164	Povrat zajmova danih tuzemnim obrtnicima	437			-

Račun iz rač. plana	Naziv stavke	AOP	Ostvareno u izvještajnom razdoblju preth. godine	Ostvareno u izvještajnom razdoblju tekuće godine	Indeks (5/4)
1	2	3	4	5	6
8165	Povrat zajmova danih inozemnim trgovačkim društvima	438			-
8166	Povrat zajmova danih inozemnim obrtnicima	439			-
817	Povrat zajmova danih drugim razinama vlasti (AOP 441 do 447)	440	0	0	-
8171	Povrat zajmova danih državnom proračunu	441			-
8172	Povrat zajmova danih županijskim proračunima	442			-
8173	Povrat zajmova danih gradskim proračunima	443			-
8174	Povrat zajmova danih općinskim proračunima	444			-
8175	Povrat zajmova danih HZMO-u, HZZ-u i HZZO-u	445			-
8176	Povrat zajmova danih ostalim izvanproračunskim korisnicima državnog proračuna	446			-
8177	Povrat zajmova danih izvanproračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna	447			-
818	Primici od povrata depozita i jamčevnih pologa (AOP 449 do 451)	448	0	0	-
8181	Primici od povrata depozita od kreditnih i ostalih financijskih institucija - tuzemni	449			-
8182	Primici od povrata depozita od kreditnih i ostalih financijskih institucija - inozemni	450			-
8183	Primici od povrata jamčevnih pologa	451			-
82	Primici od izdanih vrijednosnih papira (AOP 453+456+459+462)	452	0	0	-
821	Trezorski zapisi (AOP 454+455)	453	0	0	-
8211	Trezorski zapisi - tuzemni	454			-
8212	Trezorski zapisi - inozemni	455			-
822	Obveznice (AOP 457+458)	456	0	0	-
8221	Obveznice - tuzemne	457			-
8222	Obveznice - inozemne	458			-
823	Opcije i drugi financijski derivati (AOP 460+461)	459	0	0	-
8231	Opcije i drugi financijski derivati - tuzemni	460			-
8232	Opcije i drugi financijski derivati - inozemni	461			-
824	Ostali vrijednosni papiri (AOP 463+464)	462	0	0	-
8241	Ostali vrijednosni papiri - tuzemni	463			-
8242	Ostali vrijednosni papiri - inozemni	464			-
83	Primici od prodaje dionica i udjela u glavnici (AOP 466+470+471+474)	465	0	0	-
831	Primici od prodaje dionica i udjela u glavnici kreditnih i ostalih financijskih institucija u javnom sektoru (AOP 467 do 469)	466	0	0	-
8312	Dionice i udjeli u glavnici kreditnih institucija u javnom sektoru	467			-
8313	Dionice i udjeli u glavnici osiguravajućih društava u javnom sektoru	468			-
8314	Dionice i udjeli u glavnici ostalih financijskih institucija u javnom sektoru	469			-
832	Primici od prodaje dionica i udjela u glavnici trgovačkih društava u javnom sektoru	470			-
833	Primici od prodaje dionica i udjela u glavnici kreditnih i ostalih financijskih institucija izvan javnog sektora (AOP 472+473)	471	0	0	-
8331	Dionice i udjeli u glavnici tuzemnih kreditnih i ostalih financijskih institucija izvan javnog sektora	472			-
8332	Dionice i udjeli u glavnici inozemnih kreditnih i ostalih financijskih institucija	473			-
834	Primici od prodaje dionica i udjela u glavnici trgovačkih društava izvan javnog sektora (AOP 475+476)	474	0	0	-
8341	Dionice i udjeli u glavnici tuzemnih trgovačkih društava izvan javnog sektora	475			-
8342	Dionice i udjeli u glavnici inozemnih trgovačkih društava	476			-
84	Primici od zaduživanja (AOP 478+483+487+488+495+500)	477	0	0	-
841	Primljeni krediti i zajmovi od međunarodnih organizacija, institucija i tijela EU te inozemnih vlada (AOP 479 do 482)	478	0	0	-
8413	Primljeni zajmovi od međunarodnih organizacija	479			-
8414	Primljeni krediti i zajmovi od institucija i tijela EU	480			-
8415	Primljeni zajmovi od inozemnih vlada u EU	481			-
8416	Primljeni zajmovi od inozemnih vlada izvan EU	482			-
842	Primljeni krediti i zajmovi od kreditnih i ostalih financijskih institucija u javnom sektoru (AOP 484 do 486)	483	0	0	-
8422	Primljeni krediti od kreditnih institucija u javnom sektoru	484			-
8423	Primljeni zajmovi od osiguravajućih društava u javnom sektoru	485			-
8424	Primljeni zajmovi od ostalih financijskih institucija u javnom sektoru	486			-
843	Primljeni zajmovi od trgovačkih društava u javnom sektoru	487			-
844	Primljeni krediti i zajmovi od kreditnih i ostalih financijskih institucija izvan javnog sektora (AOP 489 do 494)	488	0	0	-
8443	Primljeni krediti od tuzemnih kreditnih institucija izvan javnog sektora	489			-
8444	Primljeni zajmovi od tuzemnih osiguravajućih društava izvan javnog sektora	490			-
8445	Primljeni zajmovi od ostalih tuzemnih financijskih institucija izvan javnog sektora	491			-
8446	Primljeni krediti od inozemnih kreditnih institucija	492			-
8447	Primljeni zajmovi od inozemnih osiguravajućih društava	493			-
8448	Primljeni zajmovi od ostalih inozemnih financijskih institucija	494			-
845	Primljeni zajmovi od trgovačkih društava i obrtnika izvan javnog sektora (AOP 496 do 499)	495	0	0	-
8453	Primljeni zajmovi od tuzemnih trgovačkih društava izvan javnog sektora	496			-
8454	Primljeni zajmovi od tuzemnih obrtnika	497			-
8455	Primljeni zajmovi od inozemnih trgovačkih društava	498			-
8456	Primljeni zajmovi od inozemnih obrtnika	499			-
847	Primljeni zajmovi od drugih razina vlasti (AOP 501 do 507)	500	0	0	-
8471	Primljeni zajmovi od državnog proračuna	501			-
8472	Primljeni zajmovi od županijskih proračuna	502			-
8473	Primljeni zajmovi od gradskih proračuna	503			-
8474	Primljeni zajmovi od općinskih proračuna	504			-
8475	Primljeni zajmovi od HZMO-a, HZZ-a i HZZO-a	505			-
8476	Primljeni zajmovi od ostalih izvanproračunskih korisnika državnog proračuna	506			-
8477	Primljeni zajmovi od izvanproračunskih korisnika županijskih, gradskih i općinskih proračuna	507			-
85	Primici od prodaje vrijednosnih papira iz portfelja (AOP 509+512+515+518)	508	0	0	-
851	Primici za komercijalne i blagajničke zapise (AOP 510+511)	509	0	0	-
8511	Komercijalni i blagajnički zapisi - tuzemni	510			-
8512	Komercijalni i blagajnički zapisi - inozemni	511			-

Račun iz rač. plana	Naziv stavke	AOP	Ostvareno u izvještajnom razdoblju preth. godine	Ostvareno u izvještajnom razdoblju tekuće godine	Indeks (5/4)
1	2	3	4	5	6
852	Primici za obveznice (AOP 513+514)	512	0	0	-
8521	Obveznice - tuzemne	513			-
8522	Obveznice - inozemne	514			-
853	Primici za opcije i druge financijske derivate (AOP 516+517)	515	0	0	-
8531	Opcije i drugi financijski derivati - tuzemni	516			-
8532	Opcije i drugi financijski derivati - inozemni	517			-
854	Primci za ostale vrijednosne papire (AOP 519+520)	518	0	0	-
8541	Ostali tuzemni vrijednosni papiri	519			-
8542	Ostali inozemni vrijednosni papiri	520			-
5	Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova (AOP 522+560+573+586+618)	521	0	0	-
51	Izdaci za dane zajmove i depozite (AOP 523+528+531+535+536+543+548+556)	522	0	0	-
511	Izdaci za dane zajmove međunarodnim organizacijama, institucijama i tijelima EU te inozemnim vladama (AOP 524 do 527)	523	0	0	-
5113	Dani zajmovi međunarodnim organizacijama	524			-
5114	Dani zajmovi institucijama i tijelima EU	525			-
5115	Dani zajmovi inozemnim vladama u EU	526			-
5116	Dani zajmovi inozemnim vladama izvan EU	527			-
512	Izdaci za dane zajmove neprofitnim organizacijama, građanima i kućanstvima (AOP 529+530)	528	0	0	-
5121	Dani zajmovi neprofitnim organizacijama, građanima i kućanstvima u tuzemstvu	529			-
5122	Dani zajmovi neprofitnim organizacijama, građanima i kućanstvima u inozemstvu	530			-
513	Izdaci za dane zajmove kreditnim i ostalim financijskim institucijama u javnom sektoru (AOP 532 do 534)	531	0	0	-
5132	Dani zajmovi kreditnim institucijama u javnom sektoru	532			-
5133	Dani zajmovi osiguravajućim društvima u javnom sektoru	533			-
5134	Dani zajmovi ostalim financijskim institucijama u javnom sektoru	534			-
514	Izdaci za dane zajmove trgovačkim društvima u javnom sektoru	535			-
515	Izdaci za dane zajmove kreditnim i ostalim financijskim institucijama izvan javnog sektora (AOP 537 do 542)	536	0	0	-
5153	Dani zajmovi tuzemnim kreditnim institucijama izvan javnog sektora	537			-
5154	Dani zajmovi tuzemnim osiguravajućim društvima izvan javnog sektora	538			-
5155	Dani zajmovi ostalim tuzemnim financijskim institucijama izvan javnog sektora	539			-
5156	Dani zajmovi inozemnim kreditnim institucijama	540			-
5157	Dani zajmovi inozemnim osiguravajućim društvima	541			-
5158	Dani zajmovi ostalim inozemnim financijskim institucijama	542			-
516	Izdaci za dane zajmove trgovačkim društvima i obrtnicima izvan javnog sektora (AOP 544 do 547)	543	0	0	-
5163	Dani zajmovi tuzemnim trgovačkim društvima izvan javnog sektora	544			-
5164	Dani zajmovi tuzemnim obrtnicima	545			-
5165	Dani zajmovi inozemnim trgovačkim društvima	546			-
5166	Dani zajmovi inozemnim obrtnicima	547			-
517	Dani zajmovi drugim razinama vlasti (AOP 549 do 555)	548	0	0	-
5171	Dani zajmovi državnom proračunu	549			-
5172	Dani zajmovi županijskim proračunima	550			-
5173	Dani zajmovi gradskim proračunima	551			-
5174	Dani zajmovi općinskim proračunima	552			-
5175	Dani zajmovi HZMO-u, HZZ-u i HZZO-u	553			-
5176	Dani zajmovi ostalim izvanproračunskim korisnicima državnog proračuna	554			-
5177	Dani zajmovi izvanproračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna	555			-
518	Izdaci za depozite i jamčevne pologe (AOP 557 do 559)	556	0	0	-
5181	Izdaci za depozite u kreditnim i ostalim financijskim institucijama - tuzemni	557			-
5182	Izdaci za depozite u kreditnim i ostalim financijskim institucijama - inozemni	558			-
5183	Izdaci za jamčevne pologe	559			-
52	Izdaci za ulaganja u vrijednosne papire (AOP 561+564+567+570)	560	0	0	-
521	Izdaci za komercijalne i blagajničke zapise (AOP 562+563)	561	0	0	-
5211	Komercijalni i blagajnički zapisi - tuzemni	562			-
5212	Komercijalni i blagajnički zapisi - inozemni	563			-
522	Izdaci za obveznice (AOP 565+566)	564	0	0	-
5221	Obveznice - tuzemne	565			-
5222	Obveznice - inozemne	566			-
523	Izdaci za opcije i druge financijske derivate (AOP 568+569)	567	0	0	-
5231	Opcije i drugi financijski derivati - tuzemni	568			-
5232	Opcije i drugi financijski derivati - inozemni	569			-
524	Izdaci za ostale vrijednosne papire (AOP 571+572)	570	0	0	-
5241	Ostali tuzemni vrijednosni papiri	571			-
5242	Ostali inozemni vrijednosni papiri	572			-
53	Izdaci za dionice i udjele u glavnici (AOP 574+578+580+583)	573	0	0	-
531	Dionice i udjeli u glavnici kreditnih i ostalih financijskih institucija u javnom sektoru (AOP 575 do 577)	574	0	0	-
5312	Dionice i udjeli u glavnici kreditnih institucija u javnom sektoru	575			-
5313	Dionice i udjeli u glavnici osiguravajućih društava u javnom sektoru	576			-
5314	Dionice i udjeli u glavnici ostalih financijskih institucija u javnom sektoru	577			-
532	Dionice i udjeli u glavnici trgovačkih društava u javnom sektoru (AOP 579)	578	0	0	-
5321	Dionice i udjeli u glavnici trgovačkih društava u javnom sektoru	579			-
533	Dionice i udjeli u glavnici kreditnih i ostalih financijskih institucija izvan javnog sektora (AOP 581+582)	580	0	0	-
5331	Dionice i udjeli u glavnici tuzemnih kreditnih i ostalih financijskih institucija izvan javnog sektora	581			-
5332	Dionice i udjeli u glavnici inozemnih kreditnih i ostalih financijskih institucija	582			-
534	Dionice i udjeli u glavnici trgovačkih društava izvan javnog sektora (AOP 584+585)	583	0	0	-
5341	Dionice i udjeli u glavnici tuzemnih trgovačkih društava izvan javnog sektora	584			-
5342	Dionice i udjeli u glavnici inozemnih trgovačkih društava	585			-

Račun iz rač. plana	Naziv stavke	AOP	Ostvareno u izvještajnom razdoblju preth. godine	Ostvareno u izvještajnom razdoblju tekuće godine	Indeks (5/4)
1	2	3	4	5	6
54	Izdaci za otplatu glavnice primljenih kredita i zajmova (AOP 587+592+596+598+605+610)	586	0	0	-
541	Otplata glavnice primljenih kredita i zajmova od međunarodnih organizacija, institucija i tijela EU te inozemnih vlada (AOP 588 do 591)	587	0	0	-
5413	Otplata glavnice primljenih zajmova od međunarodnih organizacija	588			-
5414	Otplata glavnice primljenih kredita i zajmova od institucija i tijela EU	589			-
5415	Otplata glavnice primljenih zajmova od inozemnih vlada u EU	590			-
5416	Otplata glavnice primljenih zajmova od inozemnih vlada izvan EU	591			-
542	Otplata glavnice primljenih kredita i zajmova od kreditnih i ostalih financijskih institucija u javnom sektoru (AOP 593 do 595)	592	0	0	-
5422	Otplata glavnice primljenih kredita od kreditnih institucija u javnom sektoru	593			-
5423	Otplata glavnice primljenih zajmova od osiguravajućih društava u javnom sektoru	594			-
5424	Otplata glavnice primljenih zajmova od ostalih financijskih institucija u javnom sektoru	595			-
543	Otplata glavnice primljenih zajmova od trgovačkih društava u javnom sektoru (AOP 597)	596	0	0	-
5431	Otplata glavnice primljenih zajmova od trgovačkih društava u javnom sektoru	597			-
544	Otplata glavnice primljenih kredita i zajmova od kreditnih i ostalih financijskih institucija izvan javnog sektora (AOP 599 do 604)	598	0	0	-
5443	Otplata glavnice primljenih kredita od tuzemnih kreditnih institucija izvan javnog sektora	599			-
5444	Otplata glavnice primljenih zajmova od tuzemnih osiguravajućih društava izvan javnog sektora	600			-
5445	Otplata glavnice primljenih zajmova od ostalih tuzemnih financijskih institucija izvan javnog sektora	601			-
5446	Otplata glavnice primljenih kredita od inozemnih kreditnih institucija	602			-
5447	Otplata glavnice primljenih zajmova od inozemnih osiguravajućih društava	603			-
5448	Otplata glavnice primljenih zajmova od ostalih inozemnih financijskih institucija	604			-
545	Otplata glavnice primljenih zajmova od trgovačkih društava i obrtnika izvan javnog sektora (AOP 606 do 609)	605	0	0	-
5453	Otplata glavnice primljenih zajmova od tuzemnih trgovačkih društava izvan javnog sektora	606			-
5454	Otplata glavnice primljenih zajmova od tuzemnih obrtnika	607			-
5455	Otplata glavnice primljenih zajmova od inozemnih trgovačkih društava	608			-
5456	Otplata glavnice primljenih zajmova od inozemnih obrtnika	609			-
547	Otplata glavnice primljenih zajmova od drugih razina vlasti (AOP 611 do 617)	610	0	0	-
5471	Otplata glavnice primljenih zajmova od državnog proračuna	611			-
5472	Otplata glavnice primljenih zajmova od županijskih proračuna	612			-
5473	Otplata glavnice primljenih zajmova od gradskih proračuna	613			-
5474	Otplata glavnice primljenih zajmova od općinskih proračuna	614			-
5475	Otplata glavnice primljenih zajmova od HZMO-a, HZZ-a i HZZO-a	615			-
5476	Otplata glavnice primljenih zajmova od ostalih izvanproračunskih korisnika državnog proračuna	616			-
5477	Otplata glavnice primljenih zajmova od izvanproračunskih korisnika županijskih, gradskih i općinskih proračuna	617			-
55	Izdaci za otplatu glavnice za izdane vrijednosne papire (AOP 619+622+625)	618	0	0	-
551	Izdaci za otplatu glavnice za izdane trezorske zapise (AOP 620+621)	619	0	0	-
5511	Izdaci za otplatu glavnice za izdane trezorske zapise u zemlji	620			-
5512	Izdaci za otplatu glavnice za izdane trezorske zapise u inozemstvu	621			-
552	Izdaci za otplatu glavnice za izdane obveznice (AOP 623+624)	622	0	0	-
5521	Izdaci za otplatu glavnice za izdane obveznice u zemlji	623			-
5522	Izdaci za otplatu glavnice za izdane obveznice u inozemstvu	624			-
553	Izdaci za otplatu glavnice za izdane ostale vrijednosne papire (AOP 626+627)	625	0	0	-
5531	Izdaci za otplatu glavnice za izdane ostale vrijednosne papire u zemlji	626			-
5532	Izdaci za otplatu glavnice za izdane ostale vrijednosne papire u inozemstvu	627			-
	VIŠAK PRIMITAKA OD FINACIJSKE IMOVINE I OBVEZA (AOP 413-521)	628	0	0	-
	MANJAK PRIMITAKA OD FINACIJSKE IMOVINE I OBVEZA (AOP 521-413)	629	0	0	-
92213	Višak primitaka od financijske imovine - preneseni	630			-
92223	Manjak primitaka od financijske imovine - preneseni	631			-
	UKUPNI PRIHODI I PRIMICI (AOP 406+413)	632	25.802.288	30.653.320	118,8
	UKUPNI RASHODI I IZDACI (AOP 407+521)	633	25.600.007	28.731.630	112,2
	VIŠAK PRIHODA I PRIMITAKA (AOP 632-633)	634	202.281	1.921.690	950,0
	MANJAK PRIHODA I PRIMITAKA (AOP 633-632)	635	0	0	-
9221-9222	Višak prihoda i primitaka - preneseni (AOP 410-411+630-631)	636	7.556.514	7.758.795	102,7
9222-9221	Manjak prihoda i primitaka - preneseni (AOP 411-410+631-630)	637	0	0	-
	Višak prihoda i primitaka raspoloživ u sljedećem razdoblju (AOP 634+636-635-637)	638	7.758.795	9.680.485	124,8
	Manjak prihoda i primitaka za pokriće u sljedećem razdoblju (AOP 635+637-634-636)	639	0	0	-
19	Unaprijed plaćeni rashodi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda (aktivna vremenska razgraničenja)	640	119.460	167.052	139,8
Obvezni analitički podaci					
11	Stanje novčanih sredstava na početku izvještajnog razdoblja	641	9.302.815	9.686.007	104,1
11-dugov.	Ukupni priljevi na novčane račune i blagajne	642	26.691.376	31.616.670	118,5
11-potraž.	Ukupni odljevi s novčanih računa i blagajni	643	26.308.184	29.478.687	112,1
11	Stanje novčanih sredstava na kraju izvještajnog razdoblja (AOP 641+642-643)	644	9.686.007	11.823.990	122,1
	Prosječan broj zaposlenih u tijelima na osnovi stanja na početku i na kraju izvještajnog razdoblja (cijeli broj)	645			-
	Prosječan broj zaposlenih kod korisnika na osnovi stanja na početku i na kraju izvještajnog razdoblja (cijeli broj)	646	78	78	100,0
	Prosječan broj zaposlenih u tijelima na osnovi sati rada (cijeli broj)	647			-
	Prosječan broj zaposlenih kod korisnika na osnovi sati rada (cijeli broj)	648	63	63	100,0
dio 611	Ostvareni prihodi iz dodatnog udjela poreza na dohodak za decentralizirane funkcije	649			-
61315	Porez na korištenje javnih površina	650			-
61451	Porez na cestovna motorna vozila	651			-
61453	Porez na tvrtku odnosno naziv tvrtke	652			-
63311	Tekuće pomoći iz državnog proračuna	653			-
63312	Tekuće pomoći iz županijskih proračuna	654			-
63313	Tekuće pomoći iz gradskih proračuna	655			-
63314	Tekuće pomoći iz općinskih proračuna	656			-

Račun iz rač. plana	Naziv stavke	AOP	Ostvareno u izvještajnom razdoblju preth. godine	Ostvareno u izvještajnom razdoblju tekuće godine	Indeks (5/4)
1	2	3	4	5	6
63321	Kapitalne pomoći iz državnog proračuna	657			-
63322	Kapitalne pomoći iz županijskih proračuna	658			-
63323	Kapitalne pomoći iz gradskih proračuna	659			-
63324	Kapitalne pomoći iz općinskih proračuna	660			-
63414	Tekuće pomoći od HZMO-a, HZZ-a i HZZO-a	661			-
63415	Tekuće pomoći od ostalih izvanproračunskih korisnika državnog proračuna	662			-
63416	Tekuće pomoći od izvanproračunskih korisnika županijskih, gradskih i općinskih proračuna	663			-
63424	Kapitalne pomoći od HZMO-a, HZZ-a i HZZO-a	664			-
63425	Kapitalne pomoći od ostalih izvanproračunskih korisnika državnog proračuna	665			-
63426	Kapitalne pomoći od izvanproračunskih korisnika županijskih, gradskih i općinskih proračuna	666			-
63612	Tekuće pomoći iz državnog proračuna proračunskim korisnicima proračuna JLP(R)S	667			-
63613	Tekuće pomoći proračunskim korisnicima iz proračuna JLP(R)S koji im nije nadležan	668			-
63622	Kapitalne pomoći iz državnog proračuna proračunskim korisnicima proračuna JLP(R)S	669			-
63623	Kapitalne pomoći proračunskim korisnicima iz proračuna JLP(R)S koji im nije nadležan	670			-
63711	Pomoći iz državnog proračuna po protestiranim jamstvima	671			-
63712	Pomoći iz županijskih proračuna po protestiranim jamstvima	672			-
63713	Pomoći iz gradskih proračuna po protestiranim jamstvima	673			-
63714	Pomoći iz općinskih proračuna po protestiranim jamstvima	674			-
63715	Pomoći od HZMO-a, HZZ-a i HZZO-a po protestiranim jamstvima	675			-
63716	Pomoći od ostalih izvanproračunskih korisnika državnog proračuna po protestiranim jamstvima	676			-
63717	Pomoći od izvanproračunskih korisnika županijskih, gradskih i općinskih proračuna po protestiranim jamstvima	677			-
63721	Povrat pomoći danih proračunskim korisnicima državnog proračuna po protestiranim jamstvima	678			-
63722	Povrat pomoći danih proračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna po protestiranim jamstvima	679			-
63723	Povrat pomoći danih županijskim proračunima po protestiranim jamstvima	680			-
63724	Povrat pomoći danih gradskim proračunima po protestiranim jamstvima	681			-
63725	Povrat pomoći danih općinskim proračunima po protestiranim jamstvima	682			-
63726	Povrat pomoći danih HZMO-u, HZZ-u i HZZO-u po protestiranim jamstvima	683			-
63727	Povrat pomoći danih ostalim izvanproračunskim korisnicima državnog proračuna po protestiranim jamstvima	684			-
63728	Povrat pomoći danih izvanproračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna po protestiranim jamstvima	685			-
63811	Tekuće pomoći iz državnog proračuna temeljem prijenosa EU sredstava	686			-
63812	Tekuće pomoći iz proračuna JLP(R)S temeljem prijenosa EU sredstava	687			-
63813	Tekuće pomoći od proračunskog korisnika drugog proračuna temeljem prijenosa EU sredstava	688			-
63814	Tekuće pomoći od izvanproračunskog korisnika temeljem prijenosa EU sredstava	689			-
63821	Kapitalne pomoći iz državnog proračuna temeljem prijenosa EU sredstava	690			-
63822	Kapitalne pomoći iz proračuna JLP(R)S temeljem prijenosa EU sredstava	691			-
63823	Kapitalne pomoći od proračunskog korisnika drugog proračuna temeljem prijenosa EU sredstava	692			-
63824	Kapitalne pomoći od izvanproračunskog korisnika temeljem prijenosa EU sredstava	693			-
64191	Premije na izdane vrijednosne papire	694			-
64371	Prihodi od kamata na dane zajmove državnog proračunu	695			-
64372	Prihodi od kamata na dane zajmove županijskim proračunima	696			-
64373	Prihodi od kamata na dane zajmove gradskim proračunima	697			-
64374	Prihodi od kamata na dane zajmove općinskim proračunima	698			-
64375	Prihodi od kamata na dane zajmove HZMO-u, HZZ-u i HZZO-u	699			-
64376	Prihodi od kamata na dane zajmove ostalim izvanproračunskim korisnicima državnog proračuna	700			-
64377	Prihodi od kamata na dane zajmove izvanproračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna	701			-
65264	Sufinanciranje cijene usluge, participacije i slično	702			-
65265	Dopunsko zdravstveno osiguranje	703			-
65267	Prihodi s naslova osiguranja, refundacije štete i totalne štete	704			-
66341	Povrat kapitalnih pomoći danih trgovačkim društvima u javnom sektoru po protestiranim jamstvima	705			-
66342	Povrat kapitalnih pomoći danih tuzemnim trgovačkim društvima izvan javnog sektora po protestiranim jamstvima	706			-
66343	Povrat kapitalnih pomoći danih tuzemnim obrtnicima po protestiranim jamstvima	707			-
31214	Otpremnine	708	0	8.000	-
31215	Naknade za bolest, invalidnost i smrtni slučaj	709	22.500	46.500	206,7
32121	Naknade za prijevoz na posao i s posla	710	383.355	427.153	111,4
32351	Zakupnine za zemljišta	711			-
32361	Obvezni i preventivni zdravstveni pregledi zaposlenika	712	57.760	49.655	86,0
32371	Autorski honorari	713			-
32372	Ugovori o djelu	714	1.572	1.493	95,0
32377	Usluge agencija, studentskog servisa (prijepisi, prijevodi i drugo)	715	56.826	73.835	129,9
32398	Naknada za energetske usluge	716			-
32911	Naknade za rad članovima predstavničkih i izvršnih tijela i upravnih vijeća	717			-
32923	Premije osiguranja zaposlenih	718			-
34111	Kamate za izdane trezorske zapise u zemlji	719			-
34112	Kamate za izdane trezorske zapise u inozemstvu	720			-
34121	Kamate za izdane mjenice u domaćoj valuti	721			-
34122	Kamate za izdane mjenice u stranoj valuti	722			-
34131	Kamate za izdane obveznice u zemlji	723			-
34132	Kamate za izdane obveznice u inozemstvu	724			-
34191	Kamate za ostale vrijednosne papire u zemlji	725			-
34192	Kamate za ostale vrijednosne papire u inozemstvu	726			-
34213	Kamate za primljene zajmove od međunarodnih organizacija	727			-
34214	Kamate za primljene kredite i zajmove od institucija i tijela EU	728			-
34215	Kamate za primljene zajmove od inozemnih vlada u EU	729			-

Račun iz rač. plana	Naziv stavke	AOP	Ostvareno u izvještajnom razdoblju preth. godine	Ostvareno u izvještajnom razdoblju tekuće godine	Indeks (5/4)
1	2	3	4	5	6
34216	Kamate za primljene zajmove od inozemnih vlada izvan EU	730			-
34222	Kamate za primljene kredite od kreditnih institucija u javnom sektoru	731			-
34223	Kamate za primljene zajmove od osiguravajućih društava u javnom sektoru	732			-
34224	Kamate za primljene zajmove od ostalih financijskih institucija u javnom sektoru	733			-
34233	Kamate za primljene kredite od tuzemnih kreditnih institucija izvan javnog sektora	734			-
34234	Kamate za primljene zajmove od tuzemnih osiguravajućih društava izvan javnog sektora	735			-
34235	Kamate za primljene zajmove od ostalih tuzemnih financijskih institucija izvan javnog sektora	736			-
34236	Kamate za primljene kredite od inozemnih kreditnih institucija	737			-
34237	Kamate za primljene zajmove od inozemnih osiguravajućih društava	738			-
34238	Kamate za primljene zajmove od ostalih inozemnih financijskih institucija	739			-
34273	Kamate za primljene zajmove od tuzemnih trgovačkih društava izvan javnog sektora	740			-
34274	Kamate za primljene zajmove od tuzemnih obrtnika	741			-
34275	Kamate za primljene zajmove od inozemnih trgovačkih društava	742			-
34281	Kamate za primljene zajmove od državnog proračuna	743			-
34282	Kamate za primljene zajmove od županijskih proračuna	744			-
34283	Kamate za primljene zajmove od gradskih proračuna	745			-
34284	Kamate za primljene zajmove od općinskih proračuna	746			-
34285	Kamate za primljene zajmove od HZMO-a, HZZ-a, HZZO-a	747			-
34286	Kamate za primljene zajmove od ostalih izvanproračunskih korisnika državnog proračuna	748			-
34287	Kamate za primljene zajmove od izvanproračunskih korisnika županijskih, gradskih i općinskih proračuna	749			-
34341	Diskont na izdane vrijednosne papire	750			-
35231	Subvencije poljoprivrednicima	751			-
35232	Subvencije obrtnicima	752			-
36313	Tekuće pomoći državnom proračunu	753			-
36314	Tekuće pomoći županijskim proračunima	754			-
36315	Tekuće pomoći gradskim proračunima	755			-
36316	Tekuće pomoći općinskim proračunima	756			-
36317	Tekuće pomoći HZMO-u, HZZ-u i HZZO-u	757			-
36318	Tekuće pomoći ostalim izvanproračunskim korisnicima državnog proračuna	758			-
36319	Tekuće pomoći izvanproračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna	759			-
36323	Kapitalne pomoći državnom proračunu	760			-
36324	Kapitalne pomoći županijskim proračunima	761			-
36325	Kapitalne pomoći gradskim proračunima	762			-
36326	Kapitalne pomoći općinskim proračunima	763			-
36327	Kapitalne pomoći HZMO-u, HZZ-u i HZZO-u	764			-
36328	Kapitalne pomoći ostalim izvanproračunskim korisnicima državnog proračuna	765			-
36329	Kapitalne pomoći izvanproračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna	766			-
36351	Pomoći županijskim proračunima po protestiranim jamstvima	767			-
36352	Pomoći gradskim proračunima po protestiranim jamstvima	768			-
36353	Pomoći općinskim proračunima po protestiranim jamstvima	769			-
36354	Pomoći HZMO-u, HZZ-u i HZZO-u po protestiranim jamstvima	770			-
36355	Pomoći ostalim izvanproračunskim korisnicima državnog proračuna po protestiranim jamstvima	771			-
36356	Pomoći izvanproračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna po protestiranim jamstvima	772			-
36361	Povrat pomoći primljenih iz državnog proračuna po protestiranim jamstvima	773			-
36362	Povrat pomoći primljenih iz županijskih proračuna po protestiranim jamstvima	774			-
36363	Povrat pomoći primljenih iz gradskih proračuna po protestiranim jamstvima	775			-
36364	Povrat pomoći primljenih iz općinskih proračuna po protestiranim jamstvima	776			-
36365	Povrat pomoći primljenih od HZMO-a, HZZ-a i HZZO-a po protestiranim jamstvima	777			-
36366	Povrat pomoći primljenih od ostalih izvanproračunskih korisnika državnog proračuna po protestiranim jamstvima	778			-
36367	Povrat pomoći primljenih od izvanproračunskih korisnika županijskih, gradskih i općinskih proračuna po protestiranim jamstvima	779			-
36631	Pomoći proračunskim korisnicima državnog proračuna po protestiranim jamstvima	780			-
36632	Pomoći proračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna po protestiranim jamstvima	781			-
36811	Tekuće pomoći proračunskim korisnicima državnog proračuna temeljem prijenosa sredstava EU	782			-
36812	Tekuće pomoći proračunskim korisnicima županijskih proračuna temeljem prijenosa EU sredstava	783			-
36813	Tekuće pomoći proračunskim korisnicima gradskih proračuna temeljem prijenosa EU sredstava	784			-
36814	Tekuće pomoći proračunskim korisnicima općinskih proračuna temeljem prijenosa EU sredstava	785			-
36815	Tekuće pomoći županijskim proračunima temeljem prijenosa EU sredstava	786			-
36816	Tekuće pomoći gradskim proračunima temeljem prijenosa EU sredstava	787			-
36817	Tekuće pomoći općinskim proračunima temeljem prijenosa EU sredstava	788			-
36818	Tekuće pomoći izvanproračunskim korisnicima državnog proračuna temeljem prijenosa EU sredstava	789			-
36819	Tekuće pomoći izvanproračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna temeljem prijenosa EU sredstava	790			-
36821	Kapitalne pomoći proračunskim korisnicima državnog proračuna temeljem prijenosa sredstava EU	791			-
36822	Kapitalne pomoći proračunskim korisnicima županijskih proračuna temeljem prijenosa EU sredstava	792			-
36823	Kapitalne pomoći proračunskim korisnicima gradskih proračuna temeljem prijenosa EU sredstava	793			-
36824	Kapitalne pomoći proračunskim korisnicima općinskih proračuna temeljem prijenosa EU sredstava	794			-
36825	Kapitalne pomoći županijskim proračunima temeljem prijenosa EU sredstava	795			-
36826	Kapitalne pomoći gradskim proračunima temeljem prijenosa EU sredstava	796			-

Račun iz rač. plana	Naziv stavke	AOP	Ostvareno u izvještajnom razdoblju preth. godine	Ostvareno u izvještajnom razdoblju tekuće godine	Indeks (5/4)
1	2	3	4	5	6
36827	Kapitalne pomoći općinskim proračunima temeljem prijenosa EU sredstava	797			-
36828	Kapitalne pomoći izvanproračunskim korisnicima državnog proračuna temeljem prijenosa EU sredstava	798			-
36829	Kapitalne pomoći izvanproračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna temeljem prijenosa EU sredstava	799			-
37131	Naknade za bolest i invaliditet	800			-
37132	Naknade za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu	801			-
37139	Ostale naknade na temelju osiguranja u novcu	802			-
37141	Medicinske (zdravstvene) usluge	803			-
37143	Farmaceutski proizvodi	804			-
37144	Pomoć i njega u kući	805			-
37149	Ostale naknade na temelju osiguranja u naravi	806			-
37211	Naknade za dječji doplatak	807			-
37212	Pomoć obiteljima i kućanstvima	808			-
37213	Pomoć osobama s invaliditetom	809			-
37214	Naknade za mirovine i dodatke - posebni propis	810			-
37215	Stipendije i školarine	811	20.250	0	0,0
37216	Naknade za pomoć bivšim političkim zatvorenicima i neosnovano pritvorenim osobama	812			-
37217	Porodiljne naknade i oprema za novorođenčad	813			-
37218	Pomoć nezaposlenim osobama	814			-
37219	Ostale naknade iz proračuna u novcu	815			-
37221	Sufinanciranje cijene prijevoza	816			-
37222	Pomoć i njega u kući	817			-
37223	Stanovanje	818			-
37224	Prehrana	819			-
37229	Ostale naknade iz proračuna u naravi	820			-
38117	Tekuće donacije građanima i kućanstvima	821			-
38612	Kapitalne pomoći trgovačkim društvima u javnom sektoru	822			-
38613	Kapitalne pomoći kreditnim institucijama u javnom sektoru	823			-
38614	Kapitalne pomoći osiguravajućim društvima u javnom sektoru	824			-
38615	Kapitalne pomoći ostalim financijskim institucijama u javnom sektoru	825			-
38622	Kapitalne pomoći trgovačkim društvima izvan javnog sektora	826			-
38623	Kapitalne pomoći kreditnim institucijama izvan javnog sektora	827			-
38624	Kapitalne pomoći osiguravajućim društvima izvan javnog sektora	828			-
38625	Kapitalne pomoći ostalim financijskim institucijama izvan javnog sektora	829			-
38626	Kapitalne pomoći zadrugama	830			-
38631	Kapitalne pomoći poljoprivrednicima	831			-
38632	Kapitalne pomoći obrtnicima	832			-
38641	Kapitalne pomoći subjektima u javnom sektoru iz EU sredstava	833			-
38642	Kapitalne pomoći subjektima izvan javnog sektora iz EU sredstava	834			-
38651	Kapitalne pomoći trgovačkim društvima u javnom sektoru po protestiranim jamstvima	835			-
38652	Kapitalne pomoći tuzemnim trgovačkim društvima izvan javnog sektora po protestiranim jamstvima	836			-
38653	Kapitalne pomoći tuzemnim obrtnicima po protestiranim jamstvima	837			-
81212	Povrat zajmova danih neprofitnim organizacijama, građanima i kućanstvima u tuzemstvu - dugoročni	838			-
81322	Povrat zajmova danih kreditnim institucijama u javnom sektoru - dugoročni	839			-
81332	Povrat zajmova danih osiguravajućim društvima u javnom sektoru - dugoročni	840			-
81342	Povrat zajmova danih ostalim financijskim institucijama u javnom sektoru - dugoročni	841			-
81411	Povrat zajmova danih trgovačkim društvima u javnom sektoru - kratkoročni	842			-
81412	Povrat zajmova danih trgovačkim društvima u javnom sektoru - dugoročni	843			-
81532	Povrat zajmova danih tuzemnim kreditnim institucijama izvan javnog sektora - dugoročni	844			-
81542	Povrat zajmova danih tuzemnim osiguravajućim društvima izvan javnog sektora - dugoročni	845			-
81552	Povrat zajmova danih ostalim tuzemnim financijskim institucijama izvan javnog sektora - dugoročni	846			-
81631	Povrat zajmova danih tuzemnim trgovačkim društvima izvan javnog sektora - kratkoročni	847			-
81632	Povrat zajmova danih tuzemnim trgovačkim društvima izvan javnog sektora - dugoročni	848			-
81641	Povrat zajmova danih tuzemnim obrtnicima - kratkoročni	849			-
81642	Povrat zajmova danih tuzemnim obrtnicima - dugoročni	850			-
81711	Povrat zajmova danih državnim proračunu - kratkoročni	851			-
81712	Povrat zajmova danih državnim proračunu - dugoročni	852			-
81721	Povrat zajmova danih županijskim proračunima - kratkoročni	853			-
81722	Povrat zajmova danih županijskim proračunima - dugoročni	854			-
81731	Povrat zajmova danih gradskim proračunima - kratkoročni	855			-
81732	Povrat zajmova danih gradskim proračunima - dugoročni	856			-
81741	Povrat zajmova danih općinskim proračunima - kratkoročni	857			-
81742	Povrat zajmova danih općinskim proračunima - dugoročni	858			-
81751	Povrat zajmova danih HZMO-u, HZZ-u i HZZO-u - kratkoročni	859			-
81752	Povrat zajmova danih HZMO-u, HZZ-u i HZZO-u - dugoročni	860			-
81761	Povrat zajmova danih ostalim izvanproračunskim korisnicima državnog proračuna - kratkoročni	861			-
81762	Povrat zajmova danih ostalim izvanproračunskim korisnicima državnog proračuna - dugoročni	862			-
81771	Povrat zajmova danih izvanproračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna - kratkoročni	863			-
81772	Povrat zajmova danih izvanproračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna - dugoročni	864			-
82412	Ostali vrijednosni papiri - tuzemni - dugoročni	865			-
84132	Primljeni zajmovi od međunarodnih organizacija - dugoročni	866			-
84142	Primljeni krediti i zajmovi od institucija i tijela EU - dugoročni	867			-
84152	Primljeni zajmovi od inozemnih vlada u EU - dugoročni	868			-
84162	Primljeni zajmovi od inozemnih vlada izvan EU - dugoročni	869			-
84221	Primljeni krediti od kreditnih institucija u javnom sektoru - kratkoročni	870			-

Račun iz rač. plana	Naziv stavke	AOP	Ostvareno u izvještajnom razdoblju preth. godine	Ostvareno u izvještajnom razdoblju tekuće godine	Indeks (5/4)
1	2	3	4	5	6
84222	Primljeni krediti od kreditnih institucija u javnom sektoru - dugoročni	871			-
84223	Primljeni financijski leasing od kreditnih institucija u javnom sektoru	872			-
84232	Primljeni zajmovi od osiguravajućih društava u javnom sektoru - dugoročni	873			-
84242	Primljeni zajmovi od ostalih financijskih institucija u javnom sektoru - dugoročni	874			-
84243	Primljeni financijski leasing od ostalih financijskih institucija u javnom sektoru	875			-
84312	Primljeni zajmovi od trgovačkih društava u javnom sektoru - dugoročni	876			-
84431	Primljeni krediti od tuzemnih kreditnih institucija izvan javnog sektora - kratkoročni	877			-
84432	Primljeni krediti od tuzemnih kreditnih institucija izvan javnog sektora - dugoročni	878			-
84433	Primljeni financijski leasing od tuzemnih kreditnih institucija izvan javnog sektora	879			-
84442	Primljeni zajmovi od tuzemnih osiguravajućih društava izvan javnog sektora - dugoročni	880			-
84452	Primljeni zajmovi od ostalih tuzemnih financijskih institucija izvan javnog sektora - dugoročni	881			-
84453	Primljeni financijski leasing od ostalih tuzemnih financijskih institucija izvan javnog sektora	882			-
84461	Primljeni krediti od inozemnih kreditnih institucija - kratkoročni	883			-
84462	Primljeni krediti od inozemnih kreditnih institucija - dugoročni	884			-
84463	Primljeni financijski leasing od inozemnih kreditnih institucija	885			-
84472	Primljeni zajmovi od inozemnih osiguravajućih društava - dugoročni	886			-
84482	Primljeni zajmovi od ostalih inozemnih financijskih institucija - dugoročni	887			-
84483	Primljeni financijski leasing od ostalih inozemnih financijskih institucija	888			-
84532	Primljeni zajmovi od tuzemnih trgovačkih društava izvan javnog sektora - dugoročni	889			-
84542	Primljeni zajmovi od tuzemnih obrtnika - dugoročni	890			-
84552	Primljeni zajmovi od inozemnih trgovačkih društava - dugoročni	891			-
84711	Primljeni zajmovi od državnog proračuna - kratkoročni	892			-
84712	Primljeni zajmovi od državnog proračuna - dugoročni	893			-
84721	Primljeni zajmovi od županijskih proračuna - kratkoročni	894			-
84722	Primljeni zajmovi od županijskih proračuna - dugoročni	895			-
84731	Primljeni zajmovi od gradskih proračuna - kratkoročni	896			-
84732	Primljeni zajmovi od gradskih proračuna - dugoročni	897			-
84741	Primljeni zajmovi od općinskih proračuna - kratkoročni	898			-
84742	Primljeni zajmovi od općinskih proračuna - dugoročni	899			-
84751	Primljeni zajmovi od HZMO-a, HZZ-a i HZZO-a - kratkoročni	900			-
84752	Primljeni zajmovi od HZMO-a, HZZ-a i HZZO-a - dugoročni	901			-
84761	Primljeni zajmovi od ostalih izvanproračunskih korisnika državnog proračuna - kratkoročni	902			-
84762	Primljeni zajmovi od ostalih izvanproračunskih korisnika državnog proračuna - dugoročni	903			-
84771	Primljeni zajmovi od izvanproračunskih korisnika županijskih, gradskih i općinskih proračuna - kratkoročni	904			-
84772	Primljeni zajmovi od izvanproračunskih korisnika županijskih, gradskih i općinskih proračuna - dugoročni	905			-
85412	Ostali tuzemni vrijednosni papiri - dugoročni	906			-
51212	Dani zajmovi neprofitnim organizacijama, građanima i kućanstvima u tuzemstvu - dugoročni	907			-
51322	Dani zajmovi kreditnim institucijama u javnom sektoru - dugoročni	908			-
51332	Dani zajmovi osiguravajućim društvima u javnom sektoru - dugoročni	909			-
51342	Dani zajmovi ostalim financijskim institucijama u javnom sektoru - dugoročni	910			-
51411	Dani zajmovi trgovačkim društvima u javnom sektoru - kratkoročni	911			-
51412	Dani zajmovi trgovačkim društvima u javnom sektoru - dugoročni	912			-
51532	Dani zajmovi tuzemnim kreditnim institucijama izvan javnog sektora - dugoročni	913			-
51542	Dani zajmovi tuzemnim osiguravajućim društvima izvan javnog sektora - dugoročni	914			-
51552	Dani zajmovi ostalim tuzemnim financijskim institucijama izvan javnog sektora - dugoročni	915			-
51631	Dani zajmovi tuzemnim trgovačkim društvima izvan javnog sektora - kratkoročni	916			-
51632	Dani zajmovi tuzemnim trgovačkim društvima izvan javnog sektora - dugoročni	917			-
51641	Dani zajmovi tuzemnim obrtnicima - kratkoročni	918			-
51642	Dani zajmovi tuzemnim obrtnicima - dugoročni	919			-
51711	Dani zajmovi državnom proračunu - kratkoročni	920			-
51712	Dani zajmovi državnom proračunu - dugoročni	921			-
51721	Dani zajmovi županijskim proračunima - kratkoročni	922			-
51722	Dani zajmovi županijskim proračunima - dugoročni	923			-
51731	Dani zajmovi gradskim proračunima - kratkoročni	924			-
51732	Dani zajmovi gradskim proračunima - dugoročni	925			-
51741	Dani zajmovi općinskim proračunima - kratkoročni	926			-
51742	Dani zajmovi općinskim proračunima - dugoročni	927			-
51751	Dani zajmovi HZMO-u, HZZ-u i HZZO-u - kratkoročni	928			-
51752	Dani zajmovi HZMO-u, HZZ-u i HZZO-u - dugoročni	929			-
51761	Dani zajmovi ostalim izvanproračunskim korisnicima državnog proračuna - kratkoročni	930			-
51762	Dani zajmovi ostalim izvanproračunskim korisnicima državnog proračuna - dugoročni	931			-
51771	Dani zajmovi izvanproračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna - kratkoročni	932			-
51772	Dani zajmovi izvanproračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna - dugoročni	933			-
54132	Otplata glavnice primljenih zajmova od međunarodnih organizacija - dugoročnih	934			-
54142	Otplata glavnice primljenih kredita i zajmova od institucija i tijela EU - dugoročnih	935			-
54152	Otplata glavnice primljenih zajmova od inozemnih vlada u EU - dugoročnih	936			-
54162	Otplata glavnice primljenih zajmova od inozemnih vlada izvan EU - dugoročnih	937			-
54221	Otplata glavnice primljenih kredita od kreditnih institucija u javnom sektoru - kratkoročnih	938			-
54222	Otplata glavnice primljenih kredita od kreditnih institucija u javnom sektoru - dugoročnih	939			-
54223	Otplata glavnice po financijskom leasingu od kreditnih institucija u javnom sektoru	940			-
54232	Otplata glavnice primljenih zajmova od osiguravajućih društava u javnom sektoru - dugoročnih	941			-
54242	Otplata glavnice primljenih zajmova od ostalih financijskih institucija u javnom sektoru - dugoročnih	942			-
54243	Otplata glavnice po financijskom leasingu od ostalih financijskih institucija u javnom sektoru	943			-
54312	Otplata glavnice primljenih zajmova od trgovačkih društava u javnom sektoru - dugoročnih	944			-
54431	Otplata glavnice primljenih kredita od tuzemnih kreditnih institucija izvan javnog sektora - kratkoročnih	945			-

Račun iz rač. plana	Naziv stavke	AOP	Ostvareno u izvještajnom razdoblju preth. godine	Ostvareno u izvještajnom razdoblju tekuće godine	Indeks (5/4)
1	2	3	4	5	6
54432	Otplata glavnice primljenih kredita od tuzemnih kreditnih institucija izvan javnog sektora - dugoročnih	946			-
54433	Otplata glavnice po financijskom leasingu od tuzemnih kreditnih institucija izvan javnog sektora	947			-
54442	Otplata glavnice primljenih zajmova od tuzemnih osiguravajućih društava izvan javnog sektora - dugoročnih	948			-
54452	Otplata glavnice primljenih zajmova od ostalih tuzemnih financijskih institucija izvan javnog sektora - dugoročnih	949			-
54453	Otplata glavnice po financijskom leasingu od ostalih tuzemnih financijskih institucija izvan javnog sektora	950			-
54461	Otplata glavnice primljenih kredita od inozemnih kreditnih institucija - kratkoročnih	951			-
54462	Otplata glavnice primljenih kredita od inozemnih kreditnih institucija - dugoročnih	952			-
54463	Otplata glavnice po financijskom leasingu od inozemnih kreditnih institucija	953			-
54472	Otplata glavnice primljenih zajmova od inozemnih osiguravajućih društava - dugoročnih	954			-
54482	Otplata glavnice primljenih zajmova od ostalih inozemnih financijskih institucija - dugoročnih	955			-
54483	Otplata glavnice primljenog financijskog leasinga od ostalih inozemnih financijskih institucija	956			-
54532	Otplata glavnice primljenih zajmova od tuzemnih trgovačkih društava izvan javnog sektora - dugoročnih	957			-
54542	Otplata glavnice primljenih zajmova od tuzemnih obrtnika - dugoročnih	958			-
54552	Otplata glavnice primljenih zajmova od inozemnih trgovačkih društava - dugoročnih	959			-
54711	Otplata glavnice primljenih zajmova od državnog proračuna - kratkoročnih	960			-
54712	Otplata glavnice primljenih zajmova od državnog proračuna - dugoročnih	961			-
54721	Otplata glavnice primljenih zajmova od županijskih proračuna - kratkoročnih	962			-
54722	Otplata glavnice primljenih zajmova od županijskih proračuna - dugoročnih	963			-
54731	Otplata glavnice primljenih zajmova od gradskih proračuna - kratkoročnih	964			-
54732	Otplata glavnice primljenih zajmova od gradskih proračuna - dugoročnih	965			-
54741	Otplata glavnice primljenih zajmova od općinskih proračuna - kratkoročnih	966			-
54742	Otplata glavnice primljenih zajmova od općinskih proračuna - dugoročnih	967			-
54751	Otplata glavnice primljenih zajmova od HZMO-a, HZZ-a i HZZO-a - kratkoročnih	968			-
54752	Otplata glavnice primljenih zajmova od HZMO-a, HZZ-a i HZZO-a - dugoročnih	969			-
54761	Otplata glavnice primljenih zajmova od ostalih izvanproračunskih korisnika državnog proračuna - kratkoročnih	970			-
54762	Otplata glavnice primljenih zajmova od ostalih izvanproračunskih korisnika državnog proračuna - dugoročnih	971			-
54771	Otplata glavnice primljenih zajmova od izvanproračunskih korisnika županijskih, gradskih i općinskih proračuna - kratkoročnih	972			-
54772	Otplata glavnice primljenih zajmova od izvanproračunskih korisnika županijskih, gradskih i općinskih proračuna - dugoročnih	973			-
55312	Izdaci za otplatu glavnice za izdane ostale vrijednosne papire u zemlji - dugoročne	974			-
Račun iz rač. plana	OPIS		Stanje na kraju prethodne godine	Stanje na kraju izvještajnog razdoblja	Indeks (5/4)
1	2	3	4	5	6
Obvezni dodatni podaci					
26224, 26233, 26244, 26314	Obveze za zajmove po faktoringu od kreditnih institucija, osiguravajućih društava, financijskih institucija i trgovačkih društava u javnom sektoru	975			-
26243	Obveze za financijski leasing od ostalih financijskih institucija u javnom sektoru	976			-
26453	Obveze za financijski leasing od ostalih tuzemnih financijskih institucija izvan javnog sektora	977			-
26454	Obveze za zajmove po faktoringu od ostalih tuzemnih financijskih institucija izvan javnog sektora	978			-
26463	Obveze za financijski leasing od inozemnih kreditnih institucija	979			-
26464, 26473, 26484, 26554, 26564	Obveze za zajmove po faktoringu od inozemnih kreditnih institucija, inozemnih osiguravajućih društava, ostalih inozemnih financijskih institucija, inozemnih trgovačkih društava i inozemnih obrtnika	980			-
26483	Obveze za financijski leasing od ostalih inozemnih financijskih institucija	981			-
26534	Obveze za zajmove po faktoringu od tuzemnih trgovačkih društava izvan javnog sektora	982			-

U 24.6.2022. dana 28.01 2022 godine.

Osoba za kontaktiranje: Snježana Koprivnjak

Telefon za kontakt: 016323767

Odgovorna osoba: mr. sc. Danijel Žamboki

BILANCA

na dan 31. prosinac 2021.

Obrazac BIL
VP 152

Obveznik: RKP: 49091

Naziv: Hrvatska energetska regulatorna agencija

Razina: 11, Razdjel: 077

Djelatnost: 8413 Reguliranje i poboljšavanje poslovanja u gospodarstvu

231.806.696,72

Kontrolni broj obrasca

iznosi u kunama, bez lipa

Račun iz rač. plana	Opis stavke	AOP	Stanje na početku razdoblja	Stanje na kraju razdoblja	Indeks (5/4)
1	2		4	5	6
	IMOVINA (AOP 002+063)	001	62.033.199	62.178.351	100,2
0	Nefinancijska imovina (AOP 003+007+046+047+051+058)	002	37.932.399	37.643.006	99,2
01	Neproizvedena dugotrajna imovina (AOP 004+005-006)	003	9.415.568	9.396.714	99,8
011	Materijalna imovina - prirodna bogatstva	004	9.377.334	9.377.334	100,0
012	Nematerijalna imovina	005	588.392	588.392	100,0
019	Ispravak vrijednosti neproizvedene dugotrajne imovine	006	550.158	569.012	103,4
02	Proizvedena dugotrajna imovina (AOP 008+014+024+030+036+040)	007	28.439.140	28.168.601	99,0
021 i 02921	Građevinski objekti (AOP 009 do 012 - 013)	008	27.672.158	27.260.801	98,5
0211	Stambeni objekti	009			-
0212	Poslovni objekti	010	32.908.572	32.908.572	100,0
0213	Ceste, željeznice i ostali prometni objekti	011			-
0214	Ostali građevinski objekti	012			-
02921	Ispravak vrijednosti građevinskih objekata	013	5.236.414	5.647.771	107,9
022 i 02922	Postrojenja i oprema (AOP 015 do 022 - 023)	014	766.982	907.800	118,4
0221	Uredska oprema i namještaj	015	2.719.532	2.868.443	105,5
0222	Komunikacijska oprema	016	296.627	523.232	176,4
0223	Oprema za održavanje i zaštitu	017	709.645	709.645	100,0
0224	Medicinska i laboratorijska oprema	018			-
0225	Instrumenti, uređaji i strojevi	019	13.863	13.863	100,0
0226	Sportska i glazbena oprema	020			-
0227	Uređaji, strojevi i oprema za ostale namjene	021	166.785	100.288	60,1
0228	Vojna oprema	022			-
02922	Ispravak vrijednosti postrojenja i opreme	023	3.139.470	3.307.671	105,4
023 i 02923	Prijevozna sredstva (AOP 025 do 028 - 029)	024	0	0	-
0231	Prijevozna sredstva u cestovnom prometu	025	208.557	208.557	100,0
0232	Prijevozna sredstva u željezničkom prometu	026			-
0233	Prijevozna sredstva u pomorskom i riječnom prometu	027			-
0234	Prijevozna sredstva u zračnom prometu	028			-
02923	Ispravak vrijednosti prijevoznih sredstava	029	208.557	208.557	100,0
024 i 02924	Knjige, umjetnička djela i ostale izložbene vrijednosti (AOP 031 do 034 - 035)	030	0	0	-
0241	Knjige	031			-
0242	Umjetnička djela (izložena u galerijama, muzejima i slično)	032			-
0243	Muzejski izložci i predmeti prirodnih rijetkosti	033			-
0244	Ostale nespomenute izložbene vrijednosti	034			-
02924	Ispravak vrijednosti knjiga, umjetničkih djela i ostalih izložbenih vrijednosti	035			-
025 i 02925	Višegodišnji nasadi i osnovno stado (AOP 037+038-039)	036	0	0	-
0251	Višegodišnji nasadi	037			-
0252	Osnovno stado	038			-
02925	Ispravak vrijednosti višegodišnjih nasada i osnovnog stada	039			-
026 i 02926	Nematerijalna proizvedena imovina (AOP 041 do 044 - 045)	040	0	0	-
0261	Istraživanje rudnih bogatstava	041			-
0262	Ulaganja u računalne programe	042	148.767	148.767	100,0
0263	Umjetnička, literarna i znanstvena djela	043			-
0264	Ostala nematerijalna proizvedena imovina	044			-
02926	Ispravak vrijednosti nematerijalne proizvedene imovine	045	148.767	148.767	100,0
03	Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti	046	77.691	77.691	100,0
04	Sitni inventar i auto gume (AOP 048+049-050)	047	0	0	-
041	Zalihe sitnog inventara i auto guma	048			-
042	Sitni inventar i auto gume u upotrebi	049	581.121	579.989	99,8
049	Ispravak vrijednosti sitnog inventara	050	581.121	579.989	99,8
05	Dugotrajna nefinancijska imovina u pripremi (AOP 052 do 057)	051	0	0	-
051	Građevinski objekti u pripremi	052			-
052	Postrojenja i oprema u pripremi	053	0	0	-
053	Prijevozna sredstva u pripremi	054			-
054	Višegodišnji nasadi i osnovno stado u pripremi	055			-
055	Ostala nematerijalna proizvedena imovina u pripremi	056			-
056	Ostala nefinancijska dugotrajna imovina u pripremi	057			-
06	Proizvedena kratkotrajna imovina (AOP 059 do 062)	058	0	0	-
061	Zalihe za obavljanje djelatnosti	059			-

Račun iz rač. plana	Opis stavke	AOP	Stanje na početku razdoblja	Stanje na kraju razdoblja	Indeks (5/4)
1	2		4	5	6
062	Proizvodnja i proizvodi	060			-
063	Zalihe vojnih sredstava za jednokratnu upotrebu	061			-
064	Roba za daljnju prodaju	062			-
1	Financijska imovina (AOP 064+073+082+113+129+141+159+165)	063	24.100.800	24.535.345	101,8
11	Novac u banci i blagajni (AOP 065+070 do 072)	064	9.686.007	11.823.990	122,1
111	Novac u banci (AOP 066 do 069)	065	9.676.603	11.814.256	122,1
1111	Novac na računu kod Hrvatske narodne banke	066			-
1112	Novac na računu kod tuzemnih poslovnih banaka	067	9.676.603	11.814.256	122,1
1113	Novac na računu kod inozemnih poslovnih banaka	068			-
1114	Prijelazni račun	069	0	0	-
112	Izdvojena novčana sredstva	070			-
113	Novac u blagajni	071	9.404	9.734	103,5
114	Vrijednosnice u blagajni	072			-
12	Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od zaposlenih te za više plaćene poreze i ostalo (AOP 074 + 077 do 079 - 080 + 081)	073	3.953	6.393	161,7
121	Depoziti u kreditnim i ostalim financijskim institucijama (AOP 075+076)	074	0	0	-
1211	Depoziti u tuzemnim kreditnim i ostalim financijskim institucijama	075			-
1212	Depoziti u inozemnim kreditnim i ostalim financijskim institucijama	076			-
122	Jamčevni polozi	077			-
123	Potraživanja od zaposlenih	078	2.877	3.596	125,0
124	Potraživanja za više plaćene poreze i doprinose	079	0	0	-
125	Ispravak vrijednosti potraživanja od zaposlenih te za više plaćene poreze i ostalo	080			-
129	Ostala potraživanja	081	1.076	2.797	259,9
13	Potraživanja za dane zajmove (AOP 083+101-112)	082	0	0	-
	Zajmovi - tuzemni (AOP 084 do 100)	083	0	0	-
1321	Zajmovi neprofitnim organizacijama, građanima i kućanstvima u tuzemstvu	084			-
1332	Zajmovi kreditnim institucijama u javnom sektoru	085			-
1333	Zajmovi osiguravajućim društvima u javnom sektoru	086			-
1334	Zajmovi ostalim financijskim institucijama u javnom sektoru	087			-
1341	Zajmovi trgovačkim društvima u javnom sektoru	088			-
1353	Zajmovi tuzemnim kreditnim institucijama izvan javnog sektora	089			-
1354	Zajmovi tuzemnim osiguravajućim društvima izvan javnog sektora	090			-
1355	Zajmovi ostalim tuzemnim financijskim institucijama izvan javnog sektora	091			-
1363	Zajmovi tuzemnim trgovačkim društvima izvan javnog sektora	092			-
1364	Zajmovi tuzemnim obrtnicima	093			-
1371	Zajmovi državnom proračunu	094			-
1372	Zajmovi županijskim proračunima	095			-
1373	Zajmovi gradskim proračunima	096			-
1374	Zajmovi općinskim proračunima	097			-
1375	Zajmovi HZMO-u, HZZ-u, HZZO-u	098			-
1376	Zajmovi ostalim izvanproračunskim korisnicima državnog proračuna	099			-
1377	Zajmovi izvanproračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna	100			-
	Zajmovi - inozemni (AOP 102 do 111)	101	0	0	-
1313	Zajmovi međunarodnim organizacijama	102			-
1314	Zajmovi institucijama i tijelima EU	103			-
1315	Zajmovi inozemnim vladama u EU	104			-
1316	Zajmovi inozemnim vladama izvan EU	105			-
1322	Zajmovi neprofitnim organizacijama, građanima i kućanstvima u inozemstvu	106			-
1356	Zajmovi inozemnim kreditnim institucijama	107			-
1357	Zajmovi inozemnim osiguravajućim društvima	108			-
1358	Zajmovi ostalim inozemnim financijskim institucijama	109			-
1365	Zajmovi inozemnim trgovačkim društvima	110			-
1366	Zajmovi inozemnim obrtnicima	111			-
139	Ispravak vrijednosti danih zajmova	112			-
14	Vrijednosni papiri (AOP 114+121-128)	113	0	0	-
	Vrijednosni papiri - tuzemni (AOP 115 do 120)	114	0	0	-
1411	Čekovi	115			-
1421	Komercijalni i blagajnički zapisi	116			-
1431	Mjenice	117			-
1441	Obveznice	118			-
1451	Opcije i drugi financijski derivati	119			-
1461	Ostali vrijednosni papiri	120			-
	Vrijednosni papiri - inozemni (AOP 122 do 127)	121	0	0	-
1412	Čekovi	122			-
1422	Komercijalni i blagajnički zapisi	123			-
1432	Mjenice	124			-
1442	Obveznice	125			-
1452	Opcije i drugi financijski derivati	126			-
1462	Ostali vrijednosni papiri	127			-
149	Ispravak vrijednosti vrijednosnih papira	128			-

Račun iz rač. plana	Opis stavke	AOP	Stanje na početku razdoblja	Stanje na kraju razdoblja	Indeks (5/4)
1	2		4	5	6
15	Dionice i udjeli u glavnici (AOP 130+137-140)	129	0	0	-
	Dionice i udjeli u glavnici - tuzemni (AOP 131 do 136)	130	0	0	-
1512	Dionice i udjeli u glavnici kreditnih institucija u javnom sektoru	131			-
1513	Dionice i udjeli u glavnici osiguravajućih društava u javnom sektoru	132			-
1514	Dionice i udjeli u glavnici ostalih financijskih institucija u javnom sektoru	133			-
1521	Dionice i udjeli u glavnici trgovačkih društava u javnom sektoru	134			-
1531	Dionice i udjeli u glavnici tuzemnih kreditnih i ostalih financijskih institucija izvan javnog sektora	135			-
1541	Dionice i udjeli u glavnici tuzemnih trgovačkih društava izvan javnog sektora	136			-
	Dionice i udjeli u glavnici - inozemni (AOP 138+139)	137	0	0	-
1532	Dionice i udjeli u glavnici inozemnih kreditnih i ostalih financijskih institucija	138			-
1542	Dionice i udjeli u glavnici inozemnih trgovačkih društava	139			-
159	Ispravak vrijednosti dionica i udjela u glavnici	140			-
16	Potraživanja za prihode poslovanja (AOP 142 do 144 + 153 do 157-158)	141	14.291.380	12.537.910	87,7
161	Potraživanja za poreze	142			-
162	Potraživanja za doprinose	143			-
163	Potraživanja za pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna (AOP 145 do 152)	144	0	0	-
1631	Potraživanja za pomoći od inozemnih vlada	145			-
1632	Potraživanja za pomoći od međunarodnih organizacija te institucija i tijela EU	146			-
1633	Potraživanja za pomoći proračunu iz drugih proračuna	147			-
1634	Potraživanja za pomoći od izvanproračunskih korisnika	148			-
1635	Pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije	149			-
1636	Potraživanja za pomoći proračunskim korisnicima iz proračuna koji im nije nadležan	150			-
1637	Potraživanja za povrat pomoći danih unutar općeg proračuna po protestiranim jamstvima	151			-
1638	Potraživanja za pomoći iz državnog proračuna temeljem prijenosa EU sredstava	152			-
164	Potraživanja za prihode od imovine	153			-
165	Potraživanja za upravne i administrativne pristojbe, pristojbe po posebnim propisima i naknade	154	14.865.787	13.117.237	88,2
166	Potraživanja za prihode od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i za povrat po protestiranim jamstvima	155	7.066	7.047	99,7
167	Potraživanja proračunskih korisnika za sredstva uplaćena u nadležni proračun i za prihode od HZZO-a na temelju ugovornih obveza	156			-
168	Potraživanja za kazne i upravne mjere te ostale prihode	157			-
169	Ispravak vrijednosti potraživanja	158	581.473	586.374	100,8
17	Potraživanja od prodaje nefinancijske imovine (AOP 160 do 163 - 164)	159	0	0	-
171	Potraživanje od prodaje neproizvedene dugotrajne imovine	160			-
172	Potraživanja od prodaje proizvedene dugotrajne imovine	161			-
173	Potraživanja od prodaje plemenitih metala i ostalih pohranjenih vrijednosti	162			-
174	Potraživanja od prodaje proizvedene kratkotrajne imovine	163			-
179	Ispravak vrijednosti potraživanja za prodanu nefinancijsku imovinu	164			-
19	Rashodi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda (AOP 166 do 168)	165	119.460	167.052	139,8
191	Rashodi budućih razdoblja	166	119.460	167.052	139,8
192	Nedospjela naplata prihoda	167			-
193	Kontinuirani rashodi budućih razdoblja	168			-
	OBVEZE I VLASTITI IZVORI (AOP 170+231)	169	62.033.199	62.178.351	100,2
2	Obveze (AOP 171+183+184+200+228)	170	2.052.188	2.318.435	113,0
23	Obveze za rashode poslovanja (AOP 172 do 174 +178 do 182)	171	2.052.188	2.295.437	111,9
231	Obveze za zaposlene	172	1.754.950	1.919.459	109,4
232	Obveze za materijalne rashode	173	242.147	292.348	120,7
234	Obveze za financijske rashode (AOP 175 do 177)	174	1.615	1.963	121,5
2341	Obveze za kamate za izdane vrijednosne papire	175			-
2342	Obveze za kamate na primljene kredite i zajmove	176			-
2343	Obveze za ostale financijske rashode	177	1.615	1.963	121,5
235	Obveze za subvencije	178			-
236	Obveze za povrat pomoći primljenih unutar općeg proračuna po protestiranim jamstvima	179			-
237	Obveze za naknade građanima i kućanstvima	180			-
238	Obveze za kazne, naknade šteta i kapitalne pomoći	181			-
239	Ostale tekuće obveze	182	53.476	81.667	152,7
24	Obveze za nabavu nefinancijske imovine	183	0	22.998	-
25	Obveze za vrijednosne papire (AOP 185+192-199)	184	0	0	-
	Obveze za vrijednosne papire - tuzemne (AOP 186 do 191)	185	0	0	-
2511	Obveze za čekove	186			-
2521	Obveze za trezorske zapise	187			-
2531	Obveze za mjenice	188			-
2541	Obveze za obveznice	189			-
2551	Obveze za opcije i druge financijske derivate	190			-
2561	Obveze za ostale vrijednosne papire	191			-
	Obveze za vrijednosne papire - inozemne (AOP 193 do 198)	192	0	0	-
2512	Obveze za čekove	193			-
2522	Obveze za trezorske zapise	194			-
2532	Obveze za mjenice	195			-

Račun iz rač. plana	Opis stavke	AOP	Stanje na početku razdoblja	Stanje na kraju razdoblja	Indeks (5/4)
1	2		4	5	6
2542	Obveze za obveznice	196			-
2552	Obveze za opcije i druge financijske derivate	197			-
2562	Obveze za ostale vrijednosne papire	198			-
259	Ispravak vrijednosti obveza za vrijednosne papire	199			-
26	Obveze za kredite i zajmove (AOP 201+218)	200	0	0	-
	Obveze za kredite i zajmove - tuzemne (AOP 202 do 217)	201	0	0	-
2622	Obveze za kredite od kreditnih institucija u javnom sektoru	202			-
2623	Obveze za zajmove od osiguravajućih društava u javnom sektoru	203			-
2624	Obveze za zajmove od ostalih financijskih institucija u javnom sektoru	204			-
2631	Obveze za zajmove od trgovačkih društava u javnom sektoru	205			-
2643	Obveze za kredite od tuzemnih kreditnih institucija izvan javnog sektora	206			-
2644	Obveze za zajmove od tuzemnih osiguravajućih društava izvan javnog sektora	207			-
2645	Obveze za zajmove od ostalih tuzemnih financijskih institucija izvan javnog sektora	208			-
2653	Obveze za zajmove od tuzemnih trgovačkih društava izvan javnog sektora	209			-
2654	Obveze za zajmove od tuzemnih obrtnika	210			-
2671	Obveze za zajmove od državnog proračuna	211			-
2672	Obveze za zajmove od županijskih proračuna	212			-
2673	Obveze za zajmove od gradskih proračuna	213			-
2674	Obveze za zajmove od općinskih proračuna	214			-
2675	Obveze za zajmove od HZMO-a, HZZ-a i HZZO-a	215			-
2676	Obveze za zajmove od ostalih izvanproračunskih korisnika državnog proračuna	216			-
2677	Obveze za zajmove od izvanproračunskih korisnika županijskih, gradskih i općinskih proračuna	217			-
	Obveze za kredite i zajmove - inozemne (AOP 219 do 227)	218	0	0	-
2613	Obveze za zajmove od međunarodnih organizacija	219			-
2614	Obveze za kredite i zajmove od institucija i tijela EU	220			-
2615	Obveze za zajmove od inozemnih vlada u EU	221			-
2616	Obveze za zajmove od inozemnih vlada izvan EU	222			-
2646	Obveze za kredite od inozemnih kreditnih institucija	223			-
2647	Obveze za zajmove od inozemnih osiguravajućih društava	224			-
2648	Obveze za zajmove od ostalih inozemnih financijskih institucija	225			-
2655	Obveze za zajmove od inozemnih trgovačkih društava	226			-
2656	Obveze za zajmove od inozemnih obrtnika	227			-
29	Odgođeno plaćanje rashoda i prihodi budućih razdoblja (AOP 229+230)	228	0	0	-
291	Odgođeno plaćanje rashoda	229			-
292	Naplaćeni prihodi budućih razdoblja	230			-
9	Vlastiti izvori (AOP 232 + 239 - 248 + 249 do 251)	231	59.981.011	59.859.916	99,8
91	Vlastiti izvori i ispravak vlastitih izvora (AOP 233-236)	232	37.932.399	37.643.006	99,2
911	Vlastiti izvori (AOP 234+235)	233	37.932.399	37.643.006	99,2
9111	Vlastiti izvori iz proračuna	234			-
9112	Ostali vlastiti izvori	235	37.932.399	37.643.006	99,2
912	Ispravak vlastitih izvora za obveze (AOP 237+238)	236	0	0	-
9121	Ispravak vlastitih izvora iz proračuna za obveze	237			-
9122	Ispravak ostalih vlastitih izvora za obveze	238			-
922	Višak/manjak prihoda (AOP 240-244)	239	7.758.795	9.680.485	124,8
9221	Višak prihoda (AOP 241 do 243)	240	7.855.861	10.265.142	130,7
92211	Višak prihoda poslovanja	241	7.855.861	10.265.142	130,7
92212	Višak prihoda od nefinancijske imovine	242			-
92213	Višak primitaka od financijske imovine	243			-
9222	Manjak prihoda (AOP 245 do 247)	244	97.066	584.657	602,3
92221	Manjak prihoda poslovanja	245			-
92222	Manjak prihoda od nefinancijske imovine	246	97.066	584.657	602,3
92223	Manjak primitaka od financijske imovine	247			-
93	Obračunati rashodi poslovanja	248			-
96	Obračunati prihodi poslovanja	249	14.289.817	12.536.425	87,7
97	Obračunati prihodi od prodaje nefinancijske imovine	250	0	0	-
98	Rezerviranja viška prihoda	251			-
99	Izvanbilančni zapisi (= 0)	252	0	0	-
991	Izvanbilančni zapisi - aktiva (AOP 254)	253	3.790.049	3.812.439	100,6
996	Izvanbilančni zapisi - pasiva	254	3.790.049	3.812.439	100,6
Obvezni analitički podaci					
dio 13	Potraživanja za dane zajmove - dospjela	255			-
dio 13	Potraživanja za dane zajmove - nedospjela	256			-
dio 16	Potraživanja za prihode poslovanja - dospjela	257			-
dio 16	Potraživanja za prihode poslovanja - nedospjela	258	14.872.853	13.124.284	88,2
dio 17	Potraživanja od prodaje nefinancijske imovine - dospjela	259			-
dio 17	Potraživanja od prodaje nefinancijske imovine - nedospjela	260			-
12911	Potraživanja za naknade koje se refundiraju	261	203	2.797	1.377,8
12912	Potraživanja za predujmove	262	874	0	0,0
12913	Potraživanja za dane predujmove za EU projekte	263			-

Račun iz rač. plana	Opis stavke	AOP	Stanje na početku razdoblja	Stanje na kraju razdoblja	Indeks (5/4)
1	2		4	5	6
12921	Ostala nespomenuta potraživanja	264			-
12931	Potraživanja za prodana potraživanja (faktoring)	265			-
12941	Potraživanja proračuna od proračunskih korisnika za povrat u nadležni proračun	266			-
16371	Potraživanja za povrat pomoći danih proračunskim korisnicima državnog proračuna po protestiranim jamstvima	267			-
16372	Potraživanja za povrat pomoći danih proračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna po protestiranim jamstvima	268			-
16373	Potraživanja za povrat pomoći danih županijskim proračunima po protestiranim jamstvima	269			-
16374	Potraživanja za povrat pomoći danih gradskim proračunima po protestiranim jamstvima	270			-
16375	Potraživanja za povrat pomoći danih općinskim proračunima po protestiranim jamstvima	271			-
16376	Potraživanja za povrat pomoći danih HZMO-u, HZZ-u i HZZO-u po protestiranim jamstvima	272			-
16377	Potraživanja za povrat pomoći danih ostalim izvanproračunskim korisnicima državnog proračuna po protestiranim jamstvima	273			-
16378	Potraživanja za povrat pomoći danih izvanproračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna po protestiranim jamstvima	274			-
16631	Potraživanja za povrat donacija danih neprofitnim organizacijama, građanima i kućanstvima u tuzemstvu po protestiranim jamstvima	275			-
16641	Potraživanja za povrat kapitalnih pomoći danih trgovačkim društvima u javnom sektoru po protestiranim jamstvima	276			-
16642	Potraživanja za povrat kapitalnih pomoći danih tuzemnim trgovačkim društvima izvan javnog sektora po protestiranim jamstvima	277			-
16643	Potraživanja za povrat kapitalnih pomoći danih tuzemnim obrtnicima po protestiranim jamstvima	278			-
16721	Potraživanja proračunskih korisnika za sredstva uplaćena u nadležni proračun	279			-
dio 23	Obveze za rashode poslovanja - dospjele	280			-
dio 23	Obveze za rashode poslovanja - nedospjele	281	2.052.188	2.295.437	111,9
dio 24	Obveze za nabavu nefinancijske imovine - dospjele	282			-
dio 24	Obveze za nabavu nefinancijske imovine - nedospjele	283	0	22.998	-
dio 25	Obveze za vrijednosne papire - dospjele	284			-
dio 25	Obveze za vrijednosne papire - nedospjele	285			-
dio 26	Obveze za kredite i zajmove - dospjele	286			-
dio 26	Obveze za kredite i zajmove - nedospjele	287			-
23951	Obveze za predujmove	288	250	12.500	5.000,0
23952	Obveze za depozite	289			-
23953	Obveze za jamčevine	290	20.000	35.000	175,0
23954	Ostale nespomenute obveze	291			-
23955	Obveze za naplaćene tuđe prihode	292			-
23956	Obveze proračuna za naplaćena sredstva proračunskog korisnika	293			-
23957	Obveze za EU predujmove	294			-
23958	Obveze proračunskih korisnika za povrat u proračun	295			-
26223	Obveze za financijski leasing od kreditnih institucija u javnom sektoru	296			-
26224	Obveze za zajmove po faktoringu od kreditnih institucija u javnom sektoru	297			-
26233	Obveze za zajmove po faktoringu od osiguravajućih društava u javnom sektoru	298			-
26243	Obveze za financijski leasing od ostalih financijskih institucija u javnom sektoru	299			-
26244	Obveze za zajmove po faktoringu od ostalih tuzemnih financijskih institucija u javnom sektoru	300			-
26314	Obveze za zajmove po faktoringu od trgovačkih društava u javnom sektoru	301			-
26433	Obveze za financijski leasing od tuzemnih kreditnih institucija izvan javnog sektora	302			-
26434	Obveze za zajmove po faktoringu od tuzemnih kreditnih institucija izvan javnog sektora	303			-
26443	Obveze za zajmove po faktoringu od tuzemnih osiguravajućih društava izvan javnog sektora	304			-
26453	Obveze za financijski leasing od ostalih tuzemnih financijskih institucija izvan javnog sektora	305			-
26454	Obveze za zajmove po faktoringu od ostalih tuzemnih financijskih institucija izvan javnog sektora	306			-
26463	Obveze za financijski leasing od inozemnih kreditnih institucija	307			-
26464	Obveze za zajmove po faktoringu od inozemnih kreditnih institucija	308			-
26473	Obveze za zajmove po faktoringu od inozemnih osiguravajućih društava	309			-
26483	Obveze za financijski leasing od ostalih inozemnih financijskih institucija	310			-
26484	Obveze za zajmove po faktoringu od ostalih inozemnih financijskih institucija	311			-
26534	Obveze za zajmove po faktoringu od tuzemnih trgovačkih društava izvan javnog sektora	312			-
26544	Obveze za zajmove po faktoringu od tuzemnih obrtnika	313			-
26554	Obveze za zajmove po faktoringu od inozemnih trgovačkih društava	314			-
26564	Obveze za zajmove po faktoringu od inozemnih obrtnika	315			-

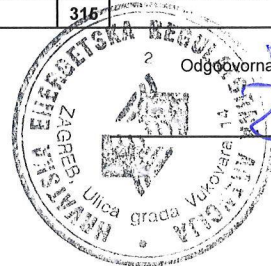
U ZAGREBU, dana 28. 01. 2022 godine.

Osoba za kontaktiranje: Snježana Koprivnjak

Telefon za kontakt: 016323767

Odgovorna osoba: mr. sc. Danijel Žamboki

[Handwritten signature: Danijel Žamboki]

Odgovorna osoba (potpis)

IZVJEŠTAJ O RASHODIMA PREMA FUNKCIJSKOJ KLASIFIKACIJI

Obrazac RAS-funkcijski
VP 154

za razdoblje 1. siječanj 2021. do 31. prosinac 2021.

Obveznik: RKP: 49091

Naziv: Hrvatska energetska regulatorna agencija

Razina: 11, Razdjel: 077

Djelatnost: 8413 Reguliranje i poboljšavanje poslovanja u gospodarstvu

24.503.663,77

Kontrolni broj obrasca

iznosi u kunama, bez lipa

Brojč. ozn. funk. klas.	Opis stavke	AOP	Ostvareno u prethodnoj godini	Ostvareno u tekućoj godini	Indeks (5/4)
1	2	3	4	5	6
01	Opće javne usluge (AOP 002+006+009+013 do 017)	001	0	0	-
011	Izvršna i zakonodavna tijela, financijski i fiskalni poslovi, vanjski poslovi (AOP 003 do 005)	002	0	0	-
0111	Izvršna i zakonodavna tijela	003			-
0112	Financijski i fiskalni poslovi	004			-
0113	Vanjski poslovi	005			-
012	Inozemna ekonomska pomoć (AOP 007+008)	006	0	0	-
0121	Ekonomska pomoć zemljama u razvoju i zemljama u tranziciji	007			-
0122	Ekonomska pomoć usmjerena preko međunarodnih agencija	008			-
013	Opće usluge (AOP 010 do 012)	009	0	0	-
0131	Opće usluge vezane za službenike	010			-
0132	Sveukupno planiranje i statističke usluge	011			-
0133	Ostale opće usluge	012			-
014	Osnovna istraživanja	013			-
015	Istraživanje i razvoj: Opće javne usluge	014			-
016	Opće javne usluge koje nisu drugdje svrstane	015			-
017	Transakcije vezane za javni dug	016			-
018	Prijenosi općeg karaktera između različitih državnih razina	017			-
02	Obrana (AOP 019 do 023)	018	0	0	-
021	Vojna obrana	019			-
022	Civilna obrana	020			-
023	Inozemna vojna pomoć	021			-
024	Istraživanje i razvoj obrane	022			-
025	Rashodi za obranu koji nisu drugdje svrstani	023			-
03	Javni red i sigurnost (AOP 025 do 030)	024	0	0	-
031	Usluge policije	025			-
032	Usluge protupožarne zaštite	026			-
033	Sudovi	027			-
034	Zatvori	028			-
035	Istraživanje i razvoj: Javni red i sigurnost	029			-
036	Rashodi za javni red i sigurnost koji nisu drugdje svrstani	030			-
04	Ekonomske poslovi (AOP 032+035+039+046+050+056+057+062+070)	031	25.600.007	28.731.630	112,2
041	Opći ekonomski, trgovački i poslovi vezani uz rad (AOP 033+034)	032	0	0	-
0411	Opći ekonomski i trgovački poslovi	033			-
0412	Opći poslovi vezani uz rad	034			-
042	Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo i lov (AOP 036 do 038)	035	0	0	-
0421	Poljoprivreda	036			-
0422	Šumarstvo	037			-
0423	Ribarstvo i lov	038			-
043	Gorivo i energija (AOP 040 do 045)	039	0	0	-
0431	Ugljen i ostala kruta mineralna goriva	040			-
0432	Nafta i prirodni plin	041			-
0433	Nuklearno gorivo	042			-
0434	Ostala goriva	043			-
0435	Električna energija	044			-
0436	Ostale vrste energije	045			-
044	Rudarstvo, proizvodnja i građevinarstvo (AOP 047 do 049)	046	0	0	-
0441	Rudarstvo, mineralni resursi i ostala mineralna goriva	047			-
0442	Proizvodnja	048			-
0443	Građevinarstvo	049			-
045	Promet (AOP 051 do 055)	050	0	0	-
0451	Cestovni promet	051			-
0452	Promet vodnim putovima	052			-
0453	Željeznički promet	053			-
0454	Zračni promet	054			-
0455	Promet cjevovodima i ostali promet	055			-
046	Komunikacije	056			-
047	Ostale industrije (AOP 058 do 061)	057	0	0	-
0471	Distribucija i skladištenje	058			-
0472	Hoteli i restorani	059			-

Brojč. ozn. funk. klas.	Opis stavke	AOP	Ostvareno u prethodnoj godini	Ostvareno u tekućoj godini	Indeks (5/4)
1	2	3	4	5	6
0473	I urizam	060			-
0474	Višenamjenski razvojni projekti	061			-
048	Istraživanje i razvoj: Ekonomski poslovi (AOP 063 do 069)	062	25.600.007	28.731.630	112,2
0481	Istraživanje i razvoj: Opći ekonomski, trgovački i poslovi vezani uz rad	063			-
0482	Istraživanje i razvoj: Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo i lov	064			-
0483	Istraživanje i razvoj: Gorivo i energija	065	25.600.007	28.731.630	112,2
0484	Istraživanje i razvoj: Rudarstvo, proizvodnja i građevinarstvo	066			-
0485	Istraživanje i razvoj: Promet	067			-
0486	Istraživanje i razvoj: Komunikacije	068			-
0487	Istraživanje i razvoj: Ostale industrije	069			-
049	Ekonomski poslovi koji nisu drugdje svrstani	070			-
05	Zaštita okoliša (AOP 072 do 077)	071	0	0	-
051	Gospodarenje otpadom	072			-
052	Gospodarenje otpadnim vodama	073			-
053	Smanjenje zagađivanja	074			-
054	Zaštita bioraznolikosti i krajolika	075			-
055	Istraživanje i razvoj: Zaštita okoliša	076			-
056	Poslovi i usluge zaštite okoliša koji nisu drugdje svrstani	077			-
06	Usluge unapređenja stanovanja i zajednice (AOP 079 do 084)	078	0	0	-
061	Razvoj stanovanja	079			-
062	Razvoj zajednice	080			-
063	Opskrba vodom	081			-
064	Ulična rasvjeta	082			-
065	Istraživanje i razvoj stanovanja i komunalnih pogodnosti	083			-
066	Rashodi vezani za stanovanje i kom. pogodnosti koji nisu drugdje svrstani	084			-
07	Zdravstvo (AOP 086+090+095+100+101+102)	085	0	0	-
071	Medicinski proizvodi, pribor i oprema (AOP 087 do 089)	086	0	0	-
0711	Farmaceutski proizvodi	087			-
0712	Ostali medicinski proizvodi	088			-
0713	Terapeutski pribor i oprema	089			-
072	Službe za vanjske pacijente (AOP 091 do 094)	090	0	0	-
0721	Opće medicinske usluge	091			-
0722	Specijalističke medicinske usluge	092			-
0723	Zubarske usluge	093			-
0724	Paramedicinske usluge	094			-
073	Bolničke službe (AOP 096 do 099)	095	0	0	-
0731	Usluge općih bolnica	096			-
0732	Usluge specijalističkih bolnica	097			-
0733	Usluge medicinskih centara i centara za majčinstvo	098			-
0734	Usluge centara za njegu i oporavak	099			-
074	Službe javnog zdravstva	100			-
075	Istraživanje i razvoj zdravstva	101			-
076	Poslovi i usluge zdravstva koji nisu drugdje svrstani	102			-
08	Rekreacija, kultura i religija (AOP 104 do 109)	103	0	0	-
081	Službe rekreacije i sporta	104			-
082	Službe kulture	105			-
083	Službe emitiranja i izdavanja	106			-
084	Religijske i druge službe zajednice	107			-
085	Istraživanje i razvoj rekreacije, kulture i religije	108			-
086	Rashodi za rekreaciju, kulturu i religiju koji nisu drugdje svrstani	109			-
09	Obrazovanje (AOP 111+114+117+118+121 do 124)	110	0	0	-
091	Predškolsko i osnovno obrazovanje (AOP 112+113)	111	0	0	-
0911	Predškolsko obrazovanje	112			-
0912	Osnovno obrazovanje	113			-
092	Srednjoškolsko obrazovanje (AOP 115+116)	114	0	0	-
0921	Niže srednjoškolsko obrazovanje	115			-
0922	Više srednjoškolsko obrazovanje	116			-
093	Poslije srednjoškolsko, ali ne visoko obrazovanje	117			-
094	Visoka naobrazba (AOP 119+120)	118	0	0	-
0941	Prvi stupanj visoke naobrazbe	119			-
0942	Drugi stupanj visoke naobrazbe	120			-
095	Obrazovanje koje se ne može definirati po stupnju	121			-
096	Dodatne usluge u obrazovanju	122			-
097	Istraživanje i razvoj obrazovanja	123			-
098	Usluge obrazovanja koje nisu drugdje svrstane	124			-
10	Socijalna zaštita (AOP 126+129 do 136)	125	0	0	-
101	Bolest i invaliditet (AOP 127+128)	126	0	0	-
1011	Bolest	127			-
1012	Invaliditet	128			-
102	Starost	129			-

Brojč. ozn. funk. klas.	Opis stavke	AOP	Ostvareno u prethodnoj godini	Ostvareno u tekućoj godini	Indeks (5/4)
1	2	3	4	5	6
103	Slijednici	130			-
104	Obitelj i djeca	131			-
105	Nezaposlenost	132			-
106	Stanovanje	133			-
107	Socijalna pomoć stanovništvu koje nije obuhvaćeno redovnim socijalnim programima	134			-
108	Istraživanje i razvoj socijalne zaštite	135			-
109	Aktivnosti socijalne zaštite koje nisu drugdje svrstane	136			-
	Kontrolni zbroj (AOP 001+018+024+031+071+078+085+103+110+125)	137	25.600.007	28.731.630	112,2

U ZAGREBU, dana: 28.01.2022.

Osoba za kontaktiranje: Snježana Koprivnjak

Telefon za kontakt: 016323767

Odgovorna osoba: mr. sc. Danijel Žamboki

Odgovorna osoba (potpis)

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U VRIJEDNOSTI I OBUJMU IMOVINE I OBVEZA

za razdoblje 1. siječanj 2021. do 31. prosinac 2021.

Obrazac P-VRIO
(VP 156)

Obveznik: RKP: 49091

Naziv: Hrvatska energetska regulatorna agencija

Razina: 11, Razdjel: 077

Djelatnost: 8413 Reguliranje i poboljšavanje poslovanja u gospodarstvu

10,32

Kontrolni broj obrasca

Račun iz rač. plana	NAZIV	AOP	Iznos povećanja	Iznos smanjenja
1	2	3	4	5
9151	Promjene u vrijednosti i obujmu imovine (AOP 002+018)	001	0	67
91511	Promjene u vrijednosti (revalorizacija) imovine (AOP 003+010)	002	0	0
	Promjene u vrijednosti (revalorizacija) nefinancijske imovine (AOP 004 do 009)	003	0	0
	Neproizvedena dugotrajna imovina	004		
	Proizvedena dugotrajna imovina	005		
	Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti	006		
	Sitni inventar i auto gume	007		
	Dugotrajna nefinancijska imovina u pripremi	008		
	Proizvedena kratkotrajna imovina	009		
	Promjene u vrijednosti (revalorizacija) financijske imovine (AOP 011 do 017)	010	0	0
	Novac u banci i blagajni	011		
	Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od zaposlenih te za više plaćene poreze i ostalo	012		
	Potraživanja za dane zajmove	013		
	Vrijednosni papiri	014		
	Dionice i udjeli u glavnici	015		
	Potraživanja za prihode poslovanja	016		
	Potraživanja od prodaje nefinancijske imovine	017		
91512	Promjene u obujmu imovine (AOP 019+026)	018	0	67
	Promjene u obujmu nefinancijske imovine (AOP 020 do 025)	019	0	0
	Neproizvedena dugotrajna imovina	020		
	Proizvedena dugotrajna imovina	021		
	Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti	022		
	Sitni inventar i auto gume	023		
	Dugotrajna nefinancijska imovina u pripremi	024		
	Proizvedena kratkotrajna imovina	025		
	Promjene u obujmu financijske imovine (AOP 027 do 033)	026	0	67
	Novac u banci i blagajni	027		
	Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od zaposlenih te za više plaćene poreze i ostalo	028		
	Potraživanja za dane zajmove	029		
	Vrijednosni papiri	030		
	Dionice i udjeli u glavnici	031		
	Potraživanja za prihode poslovanja	032	0	67
	Potraživanja od prodaje nefinancijske imovine	033		
9152	Promjene u vrijednosti (revalorizacija) i obujmu obveza (AOP 035+040)	034	0	0
91521	Promjene u vrijednosti (revalorizacija) obveza (AOP 036 do 039)	035	0	0
	Obveze za rashode poslovanja	036		
	Obveze za nabavu nefinancijske imovine	037		
	Obveze za vrijednosne papire	038		
	Obveze za kredite i zajmove	039		
91522	Promjene u obujmu obveza (AOP 041 do 044)	040	0	0
	Obveze za rashode poslovanja	041		
	Obveze za nabavu nefinancijske imovine	042		
	Obveze za vrijednosne papire	043		
	Obveze za kredite i zajmove	044		

U Zagrebu, dana 28.01.2022.

Osoba za kontaktiranje: Snježana Koprivnjak

Telefon za kontakt: 016323767

Odgovorna osoba: mr. sc. Danijel Žamboki

Odgovorna osoba (potpis)

IZVJEŠTAJ O OBVEZAMA

za razdoblje 1. siječanj 2021. do 31. prosinac 2021.

Obveze
(VP 159)

Obveznik:

RKP: 49091

Naziv: Hrvatska energetska regulatorna agencija

Razina: 11, Razdjel: 077

Djelatnost: 8413 Reguliranje i poboljšavanje poslovanja u gospodarstvu

2.792.404,29

Kontrolni broj obrasca

iznosi u kunama, bez lipa

Račun iz rač. plana	OPIS	AOP	Iznos
1	2	3	4
	Stanje obveza 1. siječnja (=AOP 038* iz Izvještaja o obvezama za prethodnu godinu)	001	2.052.188
	Povećanje obveza u izvještajnom razdoblju (AOP 003+004+013+014)	002	29.594.818
	Međusobne obveze proračunskih korisnika	003	
23	Obveze za rashode poslovanja (AOP 005 do 012)	004	28.999.510
231	Obveze za zaposlene	005	22.869.828
232	Obveze za materijalne rashode	006	5.320.329
234	Obveze za financijske rashode	007	17.706
235	Obveze za subvencije	008	
236	Obveze za povrat pomoći primljenih unutar općeg proračuna po protestiranim jamstvima	009	
237	Obveze za naknade građanima i kućanstvima	010	
238	Obveze za kazne, naknade šteta i kapitalne pomoći	011	
239	Ostale tekuće obveze	012	791.647
24	Obveze za nabavu nefinancijske imovine	013	595.308
dio 25,26	Obveze za financijsku imovinu (AOP 015 do 019)	014	0
251,253	Obveze za čekove i mjenice	015	
254	Obveze za obveznice	016	
256	Obveze za ostale vrijednosne papire	017	
262,263,2643,2644, 2645,2653,2654,267	Obveze za tuzemne kredite i zajmove	018	
261,2646,2647, 2648,2655,2656	Obveze za inozemne kredite i zajmove	019	
	Podmirene obveze u izvještajnom razdoblju (AOP 021+022+031+032)	020	29.328.571
	Međusobne obveze proračunskih korisnika	021	
23	Obveze za rashode poslovanja (AOP 023 do 030)	022	28.756.261
231	Obveze za zaposlene	023	22.705.319
232	Obveze za materijalne rashode	024	5.270.127
234	Obveze za financijske rashode	025	17.359
235	Obveze za subvencije	026	
236	Obveze za povrat pomoći primljenih unutar općeg proračuna po protestiranim jamstvima	027	
237	Obveze za naknade građanima i kućanstvima	028	
238	Obveze za kazne, naknade šteta i kapitalne pomoći	029	
239	Ostale tekuće obveze	030	763.456
24	Obveze za nabavu nefinancijske imovine	031	572.310
dio 25,26	Obveze za financijsku imovinu (AOP 033 do 037)	032	0
251,253	Obveze za čekove i mjenice	033	
254	Obveze za obveznice	034	
256	Obveze za ostale vrijednosne papire	035	
262,263,2643,2644, 2645,2653,2654,267	Obveze za tuzemne kredite i zajmove	036	
261,2646,2647, 2648,2655,2656	Obveze za inozemne kredite i zajmove	037	
	Stanje obveza na kraju izvještajnog razdoblja (AOP 001+002-020) i (AOP 039+097)	038	2.318.435
	Stanje dospjelih obveza na kraju izvještajnog razdoblja (AOP 040+045+086+091)	039	0
	Međusobne obveze proračunskih korisnika (AOP 041 do 044)	040	0
	a) Prekoračenje 1 do 60 dana	041	
	b) Prekoračenje 61 do 180 dana	042	
	c) Prekoračenje 181 do 360 dana	043	
	d) Prekoračenje preko 360 dana	044	
23	Ukupno obveze za rashode poslovanja (AOP 046+051+056+061+066+071+076+081)	045	0
231	Obveze za zaposlene (AOP 047 do 050)	046	0
	a) Prekoračenje 1 do 60 dana	047	
	b) Prekoračenje 61 do 180 dana	048	
	c) Prekoračenje 181 do 360 dana	049	
	d) Prekoračenje preko 360 dana	050	
232	Obveze za materijalne rashode (AOP 052 do 055)	051	0
	a) Prekoračenje 1 do 60 dana	052	
	b) Prekoračenje 61 do 180 dana	053	
	c) Prekoračenje 181 do 360 dana	054	
	d) Prekoračenje preko 360 dana	055	
234	Obveze za financijske rashode (AOP 057 do 060)	056	0
	a) Prekoračenje 1 do 60 dana	057	

Račun iz rač. plana	OPIS	AOP	Iznos
1	2	3	4
	b) Prekoračenje 61 do 180 dana	058	
	c) Prekoračenje 181 do 360 dana	059	
	d) Prekoračenje preko 360 dana	060	
235	Obveze za subvencije (AOP 062 do 065)	061	0
	a) Prekoračenje 1 do 60 dana	062	
	b) Prekoračenje 61 do 180 dana	063	
	c) Prekoračenje 181 do 360 dana	064	
	d) Prekoračenje preko 360 dana	065	
236	Obveze za povrat pomoći primljenih unutar općeg proračuna po protestiranim jamstvima (AOP 067 do 070)	066	0
	a) Prekoračenje 1 do 60 dana	067	
	b) Prekoračenje 61 do 180 dana	068	
	c) Prekoračenje 181 do 360 dana	069	
	d) Prekoračenje preko 360 dana	070	
237	Obveze za naknade građanima i kućanstvima (AOP 072 do 075)	071	0
	a) Prekoračenje 1 do 60 dana	072	
	b) Prekoračenje 61 do 180 dana	073	
	c) Prekoračenje 181 do 360 dana	074	
	d) Prekoračenje preko 360 dana	075	
238	Obveze za kazne, naknade šteta i kapitalne pomoći (AOP 077 do 080)	076	0
	a) Prekoračenje 1 do 60 dana	077	
	b) Prekoračenje 61 do 180 dana	078	
	c) Prekoračenje 181 do 360 dana	079	
	d) Prekoračenje preko 360 dana	080	
239	Ostale tekuće obveze (AOP 082 do 085)	081	0
	a) Prekoračenje 1 do 60 dana	082	
	b) Prekoračenje 61 do 180 dana	083	
	c) Prekoračenje 181 do 360 dana	084	
	d) Prekoračenje preko 360 dana	085	
24	Obveze za nabavu nefinancijske imovine (AOP 087 do 090)	086	0
	a) Prekoračenje 1 do 60 dana	087	
	b) Prekoračenje 61 do 180 dana	088	
	c) Prekoračenje 181 do 360 dana	089	
	d) Prekoračenje preko 360 dana	090	
dio 25,26	Obveze za financijsku imovinu (AOP 092 do 096)	091	0
251,253	Obveze za čekove i mjenice	092	
254	Obveze za obveznice	093	
256	Obveze za ostale vrijednosne papire	094	
262,263,2643,2644, 2645,2653,2654,267	Obveze za tuzemne kredite i zajmove	095	
261,2646,2647, 2648,2655,2656	Obveze za inozemne kredite i zajmove	096	
	Stanje nedospjelih obveza na kraju izvještajnog razdoblja (AOP 098 do 101)	097	2.318.435
	Međusobne obveze proračunskih korisnika	098	
23	Obveze za rashode poslovanja	099	2.295.437
24	Obveze za nabavu nefinancijske imovine	100	22.998
dio 25,26	Obveze za financijsku imovinu	101	

* U 2021. godini, pozicija se odnosi na AOP 036 iz izvještaja za 2020. godinu kada je broj AOP pozicija bio drugačiji

U ZAGREBU, dana: 28.01.2022.

Osoba za kontaktiranje: Snježana Koprivnjak

Telefon za kontakt: 016323767

Odgovorna osoba: mr. sc. Danijel Žamboki

Handwritten signature: Danijel Žamboki

Odgovorna osoba (potpis)

**HRVATSKA ENERGETSKA
REGULATORNA AGENCIJA**
Ulica grada Vukovara 14
10000 Zagreb

KLASA: 023-07/21-01/7
URBROJ: 371-07-22-12
Zagreb, 28. siječnja 2022.

**BILJEŠKE UZ FINACIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA RAZDOBLJE OD 1. SIJEČNJA DO 31. PROSINCA 2021.**

1. UVODNE NAPOMENE

Hrvatska energetska regulatorna agencija (HERA) osnovana je Zakonom o regulaciji energetske djelatnosti ("Narodne novine", br. 177/04 i 76/07), a nastavila je poslovati u skladu s odredbama Zakona o regulaciji energetske djelatnosti ("Narodne novine", br. 120/12 i 68/18).

Zakon o regulaciji energetske djelatnosti propisuje da je HERA samostalna, neovisna pravna osoba s javnim ovlastima za regulaciju energetske djelatnosti, a financijsko poslovanje i računovodstvo vodi u skladu s propisima za proračunske korisnike.

Osnivač HERA-e je Republika Hrvatska, a osnivačka prava ostvaruje Vlada Republike Hrvatske. HERA za svoj rad odgovara Hrvatskom saboru.

HERA-om upravlja Upravno vijeće koje ima pet članova od kojih je jedan predsjednik Upravnog vijeća, a jedan njegov zamjenik. Predsjednika i članove Upravnog vijeća imenuje Hrvatski sabor na vrijeme od sedam godina, s mogućnošću još jednog izbora.

HERA ima stručne službe koje obavljaju stručne, administrativne i tehničke poslove za potrebe Agencije, a kojima rukovode stručni voditelji.

Poslovi HERA-e su od interesa za Republiku Hrvatsku, a HERA ih obavlja na temelju javne ovlasti. Poslovi, ovlasti i odgovornosti HERA-e utvrđuju se Zakonom o regulaciji energetske djelatnosti ("Narodne novine", br. 120/12 i 68/18), Zakonom o energiji ("Narodne novine", br. 120/12, 14/14, 102/15 i 68/18), Statutom HERA-e i zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije.

Način financiranja HERA-e uređen je Zakonom o regulaciji energetske djelatnosti, prema kojem HERA ima proračun čiji su prihod naknade za obavljanje poslova regulacije energetske djelatnosti. HERA je samostalna u raspoređivanju svog proračuna radi ostvarivanja funkcije regulatora energetske djelatnosti. Upravno vijeće HERA-e donosi proračun za iduću godinu.

Visina naknada za obavljanje poslova regulacije energetske djelatnosti propisana je Odlukom o visini naknada za obavljanje poslova regulacije energetske djelatnosti („Narodne novine“, broj 155/08, 50/09, 103/09 i 21/12) koju je donijela Vlada Republike Hrvatske. Prema toj Odluci naknade se određuju kako slijedi:

- naknade u iznosu 0,05% od ukupnoga godišnjeg prihoda od prodaje roba i/ili usluga koji su u prethodnoj godini ostvarili energetske subjekti s osnove obavljanja energetske djelatnosti temeljem dozvole za obavljanje energetske djelatnosti koju izdaje HERA,

- naknade (jednokratne uplate) za rad HERA-e, u skladu s Pregledom naknada za rad HERA-e koji je sastavni dio te Odluke.

Financijski plan HERA-e za 2021. i projekcije za 2022. i 2023. donesen je 28. prosinca 2020. godine Odlukom Upravnog vijeća HERA-e, na temelju članka 32. stavka 2. Zakona o regulaciji energetskih djelatnosti, klasa: 400-02/20-01/1, urbroj: 371-06-20-3, Izmjene i dopune Financijskog plana HERA-e za 2021. i projekcije za 2022. i 2023. donesene su 7. svibnja 2021. godine Odlukom Upravnog vijeća HERA-e, klasa: 400-02/20-01/1, urbroj: 371-06-21-6, a II. izmjene i dopune Financijskog plana HERA-e za 2021. i projekcije za 2022. i 2023. donesene su 1. prosinca 2021. godine Odlukom Upravnog vijeća HERA-e, klasa: 400-02/20-01/1, urbroj: 371-06-21-9.

Financijski izvještaji HERA-e za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2021. izrađeni su u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i računskom planu ("Narodne novine", broj 124/14, 115/15, 87/16, 3/18, 126/19 i 108/20) i Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu ("Narodne novine", broj 03/15, 93/15, 135/15, 2/17, 28/17, 112/18, 126/19, 145/20 i 32/21).

2. IZVJEŠTAJ O PRIHODIMA I RASHODIMA, PRIMICIMA I IZDACIMA (Obrazac PR-RAS)

- u kunama -

R.br.	Opis	AOP	Ostvarenje 2020.	Ostvarenje 2021.	Indeks 2021/2020
1	2	3	4	5	6 (5/4)
1.	PRIHODI POSLOVANJA	001	25.800.232	30.648.622	118,79
1.1.	Prihodi od imovine	077	591	8.942	1.513,03
1.2.	Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknadama	101	25.718.788	30.560.289	118,82
1.3.	Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija	119	67.744	67.731	99,98
1.4.	Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	134	13.109	11.660	88,95
2.	RASHODI POSLOVANJA	146	25.500.885	28.142.275	110,36
2.1.	Rashodi za zaposlene	147	21.389.169	22.727.567	106,26
2.2.	Materijalni rashodi	158	4.073.545	5.295.736	130,00
2.3.	Financijski rashodi	191	17.921	18.972	105,86
2.4.	Naknade građanima i kućanstvima	247	20.250	0	0,00
2.5.	Ostali rashodi	258	0	100.000	-
3.	VIŠAK PRIHODA POSLOVANJA	285	299.347	2.506.347	837,27
4.	PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	292	2.056	4.698	228,50
4.1.	Prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine	305	2.056	4.698	228,50
5.	RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE	344	99.122	589.355	594,58
5.1.	Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine	357	99.122	589.355	594,58
6.	MANJAK PRIHODA OD NEFINANCIJSKE IMOVINE	402	97.066	584.657	602,33
7.	UKUPNI PRIHODI (1.+4.)	406	25.802.288	30.653.320	118,80
8.	UKUPNI RASHODI (2.+5.)	407	25.600.007	28.731.630	112,23
9.	UKUPAN VIŠAK PRIHODA (7.-8.)	408	202.281	1.921.690	950,01

Bilješka br. 1. – AOP 001 Prihodi poslovanja (Obrazac PR-RAS)

Sukladno članku 20. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i računskom planu, prihodi se priznaju u izvještajnom razdoblju u kojemu su postali raspoloživi i pod uvjetom da se mogu izmjeriti.

Ukupni prihodi poslovanja HERA-e u 2021. godini iznose 30.648.622 kn i za 18,79% su veći od poslovnih prihoda ostvarenih u 2020. godini. Povećanje prihoda u odnosu na 2020. godinu rezultat je povećanja prihoda od naknada za obavljanje poslova regulacije energetskih djelatnosti koje HERA obračunava na temelju prihoda od prodaje roba i/ili usluga koji su u prethodnoj godini ostvarili

energetski subjekti temeljem obavljanja energetskih djelatnosti, a koje čine 95,56% ostvarenih prihoda HERA-e u 2021. Naime, zbog proglašene epidemije bolesti COVID-19 i negativnih utjecaja na gospodarstvo, HERA je energetskim subjektima u 2020. produžila rok dospijeca plaćanja računa za 2., 3. i 4. kvartal 2020. za tri mjeseca. U 2021. godini HERA je za razliku od 2020. obračunala i naplatila naknade za četiri kvartala. Obzirom se prihodi priznaju u izvještajnom razdoblju u kojemu su naplaćeni, a uzimajući u obzir činjenicu da je HERA u 2021. godini naplatila naknade za četiri kvartala, isto je rezultiralo više ostvarenim prihodima u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu u kojoj je HERA naplatila naknadu za tri kvartala.

Struktura ostvarenih prihoda poslovanja

- u kunama -

R.br.	Opis	Ostvarenje 2020.	Struktura u %	Ostvarenje 2021.	Struktura u %
1	2	3	4	5	6
1.	Prihodi od imovine	591	0,00%	8.942	0,03%
2.	Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknadama	25.718.788	99,69%	30.560.289	99,71%
2.1.	<i>Prihodi od naknada za obavljanje energetskih djelatnosti (0,05%)</i>	24.186.188	(93,74%)	29.287.089	(95,56%)
2.2.	<i>Prihodi od naknada za rad HERA-e (jednokratnih uplata)</i>	1.532.600	(5,94%)	1.273.200	(4,15%)
3.	Prihodi od pruženih usluga	67.744	0,26%	67.731	0,22%
4.	Ostali prihodi	13.109	0,05%	11.660	0,04%
	PRIHODI POSLOVANJA UKUPNO	25.800.232	100,00%	30.648.622	100,00%

Prihodi od imovine odnose se na prihode od financijske imovine koju čine kamate na depozite po viđenju u iznosu od 126 kn i prihodi od zateznih kamata iz obveznih odnosa u iznosu od 8.816 kn.

U strukturi ukupnih prihoda poslovanja u 2021. godini najznačajniji su prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi koji čine 99,71% ukupnih prihoda poslovanja HERA-e. Najznačajniji su prihodi od naknada za obavljanje poslova regulacije energetskih djelatnosti (naknada u iznosu 0,05% od ukupnog godišnjeg prihoda od prodaje roba i/ili usluga koji su u prethodnoj godini ostvarili energetski subjekti temeljem obavljanja energetske djelatnosti) koji čine 95,56% ukupnih prihoda poslovanja. Prihodi od naknada za rad HERA-e (izdavanje, produženje i prijenos dozvola za obavljanje energetskih djelatnosti, izdavanje rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača, izdavanje rješenja povodom žalbi, prigovora i zahtjeva) čine 4,15% ukupnih prihoda poslovanja HERA-e.

Prihodi od pruženih usluga odnose se na zakup dijela prostora Hrvatskom telekomu d.d. za smještaj antenskog prihvata, elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme u iznosu od 67.731 kn.

Ostali prihodi odnose se na prihode od povrata sredstava za neiskorištene avio karte zbog otkaza službenih putovanja uslijed pandemije COVID-19 u iznosu od 7.773 kn, naknade parničkog troška prema presudi trgovačkog suda u iznosu od 2.440 kn, te ostalih troškova u iznosu od 1.447 kn.

Bilješka br. 2. – AOP 146 Rashodi poslovanja (Obrazac PR-RAS)

Sukladno članku 20. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i računskom planu, rashodi se priznaju na temelju nastanka poslovnog događaja (obveza) i u izvještajnom razdoblju na koje se odnose neovisno o plaćanju, rashodi za utrošak kratkotrajne nefinancijske imovine priznaju se u trenutku nabave i u visini njene nabavne vrijednosti, a rashod amortizacije dugotrajne nefinancijske imovine se ne iskazuje.

Ukupni rashodi poslovanja HERA-e u 2021. godini iznose 28.142.275 kn i za 10,36% su veći od rashoda poslovanja u 2020. godini. Povećanje rashoda poslovanja u odnosu na 2020. godinu posljedica je povećanja materijalnih rashoda (povećanje za 30,00%), prvenstveno rashoda za usluge

(povećanje za 55,61%). Do povećanja je došlo zbog povećanih rashoda za usluge tekućeg i investicijskog održavanja građevinskih objekata (sanacija poslovne zgrade HERA-e od posljedica potresa), postrojenja i opreme (rekonstrukcija dizala) te programske opreme (održavanje i podrška Sustava za upravljanje uredskim poslovanjem i poslovnim sadržajima), kao i zbog povećanja rashoda za intelektualne usluge (nabava studija vezanih za djelokrug rada HERA-e).

Struktura ostvarenih rashoda poslovanja

- u kunama -

R.br.	Opis	Ostvarenje 2020.	Struktura u %	Ostvarenje 2021.	Struktura u %
1	2	3	4	5	6
1.	Rashodi za zaposlene	21.389.169	83,88%	22.727.567	80,76%
2.	Materijalni rashodi	4.073.545	15,97%	5.295.736	18,82%
2.1.	<i>Naknade troškova zaposlenima</i>	<i>683.915</i>	<i>(2,68%)</i>	<i>600.875</i>	<i>(2,14%)</i>
2.2.	<i>Rashodi za materijal i energiju</i>	<i>736.833</i>	<i>(2,89%)</i>	<i>769.384</i>	<i>(2,73%)</i>
2.3.	<i>Rashodi za usluge</i>	<i>2.238.540</i>	<i>(8,78%)</i>	<i>3.483.385</i>	<i>(12,38%)</i>
2.4.	<i>Ostali nespomenuti rashodi poslovanja</i>	<i>414.257</i>	<i>(1,62%)</i>	<i>442.092</i>	<i>(1,57%)</i>
3.	Financijski rashodi	17.921	0,07%	18.972	0,07%
4.	Naknade građanima i kućanstvima	20.250	0,08%	0	0,00%
5.	Ostali rashodi	0	0,00%	100.000	0,35%
	RASHODI POSLOVANJA UKUPNO	25.500.885	100,00%	28.142.275	100,00%

U strukturi ukupnih rashoda poslovanja 2021. godine glavninu rashoda čine rashodi za zaposlene (plaće, doprinosi na plaće i ostali rashodi za radnike) i čine 80,76% ukupnih rashoda poslovanja HERA-e.

Materijalni rashodi čine 18,82% ukupnih rashoda poslovanja HERA-e i odnose se na naknade troškova zaposlenima (troškovi službenih putovanja, naknade za prijevoz na posao i s posla, te troškovi stručnog usavršavanja zaposlenika) u iznosu od 600.875 kn, rashode za materijal i energiju (uredski materijal i ostali materijalni rashodi, energija te sitan inventar i auto gume) u iznosu od 769.384 kn, rashode za usluge (usluge telefona, pošte i prijevoza, usluge tekućeg i investicijskog održavanja, usluge promidžbe i informiranja, komunalne usluge, zakupnine i najamnine, zdravstvene usluge, intelektualne i osobne usluge, računalne usluge te ostale usluge) u iznosu od 3.483.385 kn, te na ostale nespomenute rashode poslovanja (naknade za rad članovima povjerenstva, premije osiguranja, reprezentacija, članarine, pristojbe i naknade i ostali nespomenuti rashodi poslovanja) u iznosu od 442.092 kn.

Financijski rashodi čine 0,07% ukupnih rashoda poslovanja i odnose se na bankarske usluge i usluge platnog prometa te negativne tečajne razlike.

Ostali rashodi čine 0,36% ukupnih rashoda poslovanja i odnose se na donaciju financijskih sredstava u akciji „Pomoć za obnovu nakon potresa“ za sanaciju posljedica potresa u gradovima Petrinji, Sisku i Glini te drugim gradovima i općinama koje su pogodili razorni potresi, a koje je HERA uplatila na račun Državnog proračuna Republike Hrvatske.

HERA je u 2021. godini ostvarila višak prihoda poslovanja nad rashodima poslovanja u iznosu od 2.506.347 kn (AOP 285).

Bilješka br. 3. – AOP 292 Prihodi od prodaje nefinancijske imovine (Obrazac PR-RAS)

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine iznose 4.698 kn, a odnose se na otkup rashodovanih računala i mobitela koje su koristili radnici HERA-e, a koja su se prestala koristiti zbog svoje dotrajalosti i tehnološke zastarjelosti, te na otkup računala, računalne opreme i mobitela od strane dva bivša radnika HERA-e koje su radnici koristili tijekom svog rada u HERA-i.

Bilješka br. 4. – AOP 344 Rashodi za nabavu nefinancijske imovine (Obrazac PR-RAS)

Tijekom 2021. godine nabavljena je imovina u vrijednosti od 589.355 kn, koja se sastoji od uredske opreme i namještaja u iznosu od 268.773 kn i komunikacijske opreme u iznosu od 320.582 kn.

Do povećanja rashoda za nabavu nefinancijske imovine u 2021. u odnosu na 2020. za 594,58% došlo je zbog toga što je HERA u 2021. zbog dotrajalosti i tehničke zastarjelosti postojećih računala i mobilnih uređaja nabavila nova računala i mobilne uređaje za radnike HERA-e.

HERA je u 2021. godini ostvarila manjak prihoda od nefinancijske imovine u iznosu od 584.657 kn (AOP 402).

Bilješka br. 5. – AOP 408 Ukupan višak prihoda (Obrazac PR-RAS)

HERA je u 2021. godina ostvarila ukupan višak prihoda u iznosu od 1.921.690 kn što je za 1.719.409 kn više od ukupnog viška prihoda ostvarenog u prethodnoj godini. Povećanje viška prihoda u 2021. rezultat je povećanja prihoda od naknada za obavljanje energetskih djelatnosti u 2021. u odnosu na 2020. godinu zbog razloga pobliže opisanih uz Bilješku br. 1.

3. BILANCA (Obrazac BIL)

- u kunama -

R. br.	Opis	AOP	Stanje 01.01.2021.	Stanje 31.12.2021.	Indeks 5/4
1	2	3	4	5	6
1.	IMOVINA	001	62.033.199	62.178.351	100,23
1.1.	NEFINANCIJSKA IMOVINA	002	37.932.399	37.643.006	99,24
1.1.1.	Neproizvedena dugotrajna imovina	003	9.415.568	9.396.714	99,80
1.1.2.	Proizvedena dugotrajna imovina	007	28.439.140	28.168.601	99,05
1.1.3.	Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti	046	77.691	77.691	100,00
1.2.	FINANCIJSKA IMOVINA	063	24.100.800	24.535.345	101,80
1.2.1.	Novac u banci i blagajni	064	9.686.007	11.823.990	122,07
1.2.2.	Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od zaposlenih te za više plaćene poreze i ostalo	073	3.953	6.393	161,73
1.2.3.	Potraživanja za prihode poslovanja	141	14.291.380	12.537.910	87,73
1.2.4.	Rashodi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda	165	119.460	167.052	139,84
2.	OBVEZE I VLASTITI IZVORI	169	62.033.199	62.178.351	100,23
2.1.	OBVEZE	170	2.052.188	2.318.435	112,97
2.1.1.	Obveze za zaposlene	172	1.754.950	1.919.459	109,37
2.1.2.	Obveze za materijalne rashode	173	242.147	292.348	120,73
2.1.3.	Obveze za financijske rashode	174	1.615	1.963	121,55
2.1.4.	Ostale tekuće obveze	182	53.476	81.667	152,72
2.1.5.	Obveze za nabavu nefinancijske imovine	183	0	22.998	-
2.2.	VLASTITI IZVORI	231	59.981.011	59.859.916	99,80
2.2.1	Vlastiti izvori	233	37.932.399	37.643.006	99,24
2.2.2.	Višak prihoda poslovanja	241	7.855.861	10.265.142	130,67
2.2.3.	Manjak prihoda od nefinancijske imovine	246	97.066	584.657	602,33
2.2.4.	Obračunati prihodi poslovanja	249	14.289.817	12.536.425	87,73

Imovina, obveze i vlastiti izvori određuju financijski položaj HERA-e.

Imovina su resursi koje HERA kontrolira kao rezultat prošlih događaja i od kojih se očekuju buduće koristi u obavljanju djelatnosti. Obveze su neizmirena dugovanja proizašla iz prošlih događaja, za čiju namiru se očekuje odljev resursa. Vlastiti izvori su ostatak vrijednosti imovine nakon odbitka svih obveza.

Imovina i obveze iskazuju se po računovodstvenom načelu nastanka događaja uz primjenu metode povijesnog troška. Na dan 31.12.2021. godine imovina je u ravnoteži s obvezama i vlastitim izvorima.

Bilješka br. 6. – AOP 001 Imovina (Obrazac BIL)

Ukupna imovina HERA-e na dan 31.12.2021. godine iznosi 62.178.351 kn, te je u odnosu na stanje na dan 01.01.2021. godine veća za 0,23%. Nefinancijska imovina na kraju godine je za 0,76% manja od stanja na početku godine, dok je financijska imovina veća za 1,80%.

Na dan 31.12.2021. godine u strukturi imovine nefinancijska imovina sudjeluje sa 60,54%, a financijska imovina sa 39,46%.

Bilješka br. 7. – AOP 003 Neproizvedena dugotrajna imovina (Obrazac BIL)

- u kunama -		
R.br.	Opis	Stanje 31.12.2021.
1.	Zemljište	9.377.334
2.	Licence	588.392
3.	Ispravak vrijednosti neproizvedene dugotrajne imovine	569.012
	UKUPNO (1+2-3)	9.396.714

U strukturi ukupne nefinancijske imovine HERA-e u 2021. godini neproizvedena dugotrajna imovina sudjeluje sa 24,96%, a odnosi se na zemljište i licence.

Bilješka br. 8. – AOP 007 Proizvedena dugotrajna imovina (Obrazac BIL)

- u kunama -		
R.br.	Opis	Stanje 31.12.2021.
1.	Poslovni objekt	32.908.572
2.	Uredska oprema i namještaj	2.868.443
3.	Komunikacijska oprema	523.232
4.	Oprema za održavanje i zaštitu	709.645
5.	Instrumenti, uređaji i strojevi	13.863
6.	Uređaji, strojevi i oprema za ostale namjene	100.288
7.	Prijevozna sredstva u cestovnom prometu	208.557
8.	Računalni programi	148.767
9.	Ispravak vrijednosti proizvedene dugotrajne imovine	9.312.766
	UKUPNO (1+2+3+4+5+6+7+8-9)	28.168.601

U strukturi ukupne nefinancijske imovine HERA-e u 2021. godini proizvedena dugotrajna imovina sudjeluje sa 74,83%, a odnosi se na poslovni objekt, postrojenja i opremu, prijevozna sredstva i nematerijalnu proizvedenu imovinu (ulaganja u računalne programe).

Bilješka br. 9. – AOP 063 Financijska imovina (Obrazac BIL)

- u kunama -

R. br.	Opis	Stanje 31.12.2021.	%
1.	Novac u banci i blagajni	11.823.990	48,19%
2.	Potraživanja od zaposlenih	3.596	0,02%
3.	Ostala potraživanja	2.797	0,01%
4.	Potraživanja za prihode poslovanja	12.537.910	51,10%
5.	Rashodi budućih razdoblja	167.052	0,68%
	FINANCIJSKA IMOVINA UKUPNO	24.535.345	100,00%

U strukturi financijske imovine novac u banci i blagajni čini 48,19%, potraživanja za prihode poslovanja 51,10% dok ostala potraživanja čine 0,71% ukupne financijske imovine HERA-e.

Bilješka br. 10. – AOP 170 Obveze (Obrazac BIL)

- u kunama -

R. br.	Opis	Stanje 31.12.2021.	%
1.	Obveze za zaposlene	1.919.459	82,79%
2.	Obveze za materijalne rashode	292.348	12,61%
3.	Obveze za financijske rashode	1.963	0,09%
4.	Ostale tekuće obveze	81.667	3,52%
5.	Obveze za nabavu nefinancijske imovine	22.998	0,99%
	OBVEZE UKUPNO	2.318.435	100,00%

Obveze HERA-e na dan 31.12.2021. godine odnose se na nedospjele obveze i iznose 2.318.435 kn, što čini 3,73% ukupnih obveza i vlastitih izvora.

Glavninu obveza za rashode čine obveze za zaposlene (obračunata plaća za prosinac 2021. godine) u iznosu od 1.919.459 kn, a ostalo su obveze za materijalne rashode u iznosu od 292.348 kn (naknade troškova zaposlenima, rashodi za materijal i energiju, rashodi za usluge, ostali nespomenuti rashodi poslovanja), obveze za financijske rashode u iznosu od 1.963 kn, ostale tekuće obveze u iznosu od 81.667 kn (obveze za PDV, obveze za predujmove i jamčevine) te obveze za nabavu nefinancijske imovine u iznosu od 22.998 kn (uredska oprema i namještaj, komunikacijska oprema).

Bilješka br. 11. – AOP 231 Vlastiti izvori (Obrazac BIL)

Vlastiti izvori na dan 31.12.2021. godine iznose 59.859.916 kn, a sastoje se od:

- vlastitih izvora u iznosu od 37.643.006 kn,
- viška prihoda poslovanja u iznosu od 10.265.142 kn,
- manjka prihoda od nefinancijske imovine u iznosu od 584.657 kn,
- obračunatih prihoda poslovanja u iznosu od 12.536.425 kn.

Vlastiti izvori na kraju godine su za 0,80% manji od vlastitih izvora na početku godine.

Bilješka br. 12. - AOP 253 Izvanbilančni zapisi (Obrazac BIL)

U skladu s člankom 85. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu skupina računa 99 – Izvanbilančni zapisi sadrži stavke koje su vezane, ali nisu uključene u bilančne kategorije, a to su: tuđa imovina dobivena na korištenje, dana jamstva, dana kreditna pisma, instrumenti osiguranja plaćanja, potencijalne obveze po osnovi sudskih sporova u tijeku i ostali izvanbilančni zapisi.

U izvanbilančnoj evidenciji HERA-e koja na dan 31.12.2021. godine iznosi ukupno 3.812.439 kn vode se sljedeće stavke:

- tuđa imovina dobivena na korištenje (konto 99111/99611) - odnosi se na pet automobila u najmu (operativni leasing na četiri godine), u iznosu od 862.930 kn,
- instrumenti osiguranja plaćanja (konto 99141/99641) - dobivene bjanko zadužnice i bankarske garancije za uredno ispunjenje ugovora u iznosu od 374.509 kn i bankarske garancije primljene kao sredstva osiguranja plaćanja od energetskih subjekata koji nemaju sjedište u Republici Hrvatskoj, a posjeduju dozvolu za obavljanje energetskih djelatnosti, u iznosu od 900.000 kn,
- potencijalne obveze po osnovi sudskih sporova u tijeku (konto 99151/99651), u iznosu od 1.675.000 kn.

4. IZVJEŠTAJ O RASHODIMA PREMA FUNKCIJSKOJ KLASIFIKACIJI (Obrazac RAS-funkcijski)

Za izvještajno razdoblje ukupni rashodi poslovanja i rashodi za nabavu nefinancijske imovine iznosili su 28.731.630 kn, a prikazani su u funkcijskoj klasifikaciji 0483 - Istraživanje i razvoj: Gorivo i energija (AOP 065).

5. IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U VIJEDNOSTI I OBUJMU IMOVINE I OBVEZA (Obrazac P-VRIO)

U izvještajnom razdoblju izvršen je otpis nenaplaćenih potraživanja od energetskog subjekta nad kojim je zaključen stečajni postupak u iznosu od 67 kn što je rezultiralo smanjenjem obujma financijske imovine (AOP 026).

6. IZVJEŠTAJ O OBVEZAMA (Obrazac OBVEZE)

Stanje obveza na dan 31.12.2021. godine iznosi 2.318.435 kn (AOP 038), a odnose se na nedospjele obveze za rashode poslovanja (obveze za zaposlene u iznosu 1.919.458 kn, obveze za materijalne rashode 292.348 kn, obveze za financijske rashode 1.963 kn i ostale tekuće obveze 81.666 kn).

7. POPIS UGOVORNIH ODNOSA I SLIČNO KOJI UZ ISPUNJENJE ODREĐENIH UVJETA MOGU POSTATI OBVEZA ILI IMOVINA

Popis ugovornih odnosa HERA-e koji uz ispunjenje određenih uvjeta mogu postati imovina odnose se na popis instrumenata osiguranja plaćanja:

- dobivene bjanko zadužnice i bankarske garancije za uredno ispunjenje ugovora u iznosu od 374.509 kn i
- bankarske garancije primljene kao sredstva osiguranja plaćanja od energetskih subjekata koji nemaju sjedište u Republici Hrvatskoj, a posjeduju dozvolu za obavljanje energetskih djelatnosti u iznosu od 900.000 kn.

HERA ima pet sklopljenih ugovora o operativnom leasingu slijedom kojih na dan 31.12.2021. godine preostala preuzeta obveza plaćanja do isteka leasinga iznosi 377.532 kn.

8. POPIS SUDSKIH SPOROVA U TIJEKU

HERA ima 18 postupaka pred Upravnim sudovima. Postupci se vode radi poništenja HERA-inih odluka donesenih povodom izjavljenih žalbi na odluke energetskih subjekata u skladu s odredbama zakona kojima se uređuje energetski sektor te radi poništenja HERA-inih odluka vezano za status povlaštenog proizvođača električne energije i odluka kojim se nalaže energetskim subjektima određeno postupanje donesenim kao rezultat provedenog postupka nadzora.

HERA vodi parnični postupak na trgovačkom sudu pokrenut tužbom gospodarskog subjekta protiv HERA-e radi naknade štete u iznosu od 1.675.000 kn s osnova izgubljene dobiti.

9. BROJ RADNIKA NA KRAJU RAZDOBLJA

HERA je na dan 31.12.2020. godine imala ukupno 78 radnika - četiri člana Upravnog vijeća, dvanaest radnika u Uredu predsjednika Upravnog vijeća, jednog radnika u Samostalnom odjelu za unutarnju reviziju i 61 radnika u stručnim službama HERA-e.

Na dan 31.12.2021. godine HERA je imala ukupno 80 radnika - pet članova Upravnog vijeća, devet radnika u Uredu predsjednika Upravnog vijeća, dva radnika u Samostalnom odjelu za unutarnju reviziju i 64 radnika u stručnim službama HERA-e.

U skladu s člankom 26. stavak 4. Zakona o regulaciji energetske djelatnosti („Narodne novine“, broj 120/12 i 68/18), od listopada 2021. godine predsjedniku Upravnog vijeća koji je razriješen dužnosti zbog isteka mandata isplaćuje se naknada u visini plaće koju je ostvarivao kao predsjednik Upravnog vijeća HERA-e.

Predsjednik Upravnog vijeća

mr. sc. Danijel Žamboki

**HRVATSKA ENERGETSKA
REGULATORNA AGENCIJA**

HRVATSKA ENERGETSKA REGULATORNA AGENCIJA
GODIŠNJI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI ZA 2021. GODINU
I
IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA

VARAŽDIN, VELJAČA 2022.

SADRŽAJ

	Stranica
ODGOVORNOST ZA GODIŠNJE FINACIJSKE IZVJEŠTAJE	
IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA	1 - 2
IZVJEŠTAJI PRORAČUNA, PRORAČUNSKIH I IZVANPRORAČUNSKIH KORISNIKA ZA RAZDOBLJE 1. SIJEČNJA 2021 – 31. PROSINCA 2021.	
Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima za razdoblje 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2021. (PR-RAS)	3-6
Bilanca na dan 31. prosinca 2021. godine (BIL)	7-9
Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji za razdoblje 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2021. (RAS-funkcijski)	10
Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza za razdoblje 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2021. (P-VRIO)	11
Izvještaj o obvezama za razdoblje 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2021. (Obveze)	12
Bilješke uz financijske izvještaje	13 - 31

ODGOVORNOST ZA GODIŠNJE FINACIJSKE IZVJEŠTAJE

U skladu sa Statutom Hrvatske energetske regulatorne agencije Predsjednik Upravnog vijeća je odgovoran za to da su financijski izvještaji Hrvatske energetske regulatorne agencije, Zagreb (dalje: HERA) za financijsku godinu 2021. sastavljeni u skladu sa Zakonom o proračunu, Pravilnikom o proračunskom računovodstvu i računskom planu te Pravilnikom o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu. Financijski izvještaji daju istinit i objektivan prikaz financijskog položaja HERA-e i rezultata njezinog poslovanja za tu godinu.

Pri izradi financijskih izvještaja Predsjednik Upravnog vijeća je odgovoran:

- odabrati i dosljedno primjenjivati odgovarajuće računovodstvene politike temeljeno na važećim računovodstvenim načelima proračunskog računovodstva;
- da prosudbe i procjene budu razumne i oprezne;
- da se primjenjuju važeća računovodstvena načela proračunskog računovodstva, a svako značajno odstupanje obznani i objasni u bilješkama uz financijske izvještaje.

Predsjednik Upravnog vijeća je odgovoran za ispravno vođenje računovodstvenih evidencija, koje će u bilo koje doba s prihvatljivom točnošću odražavati financijski položaj HERA-e, kao i njihovu usklađenost sa Zakonom o proračunu, Pravilnikom o proračunskom računovodstvu i računskom planu te Pravilnikom o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu. Predsjednik Upravnog vijeća ima općenitu odgovornost za poduzimanje koraka u cilju očuvanja imovine HERA-e, te u sprečavanju i ustanovljavanju prijevara i ostalih nezakonitosti.

Priloženi godišnji financijski izvještaji prikazani na stranicama 3 - 31 odobreni su i potpisani od strane Predsjednika Upravnog vijeća 28. siječnja 2022. godine:

Predsjednik Upravnog vijeća

mr. sc. Danijel Žamboki, v.r.

Hrvatska energetska regulatorna agencija
Ulica grada Vukovara 14
10000 Zagreb
Republika Hrvatska

IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA

PREDSJEDNIKU UPRAVNOG VIJEĆA HRVATSKE ENERGETSKE REGULATORNE AGENCIJE, ZAGREB

Mišljenje

Obavili smo reviziju godišnjih financijskih izvještaja Hrvatske energetske regulatorne agencije, Zagreb (dalje: HERA), koji obuhvaćaju izvještaj o financijskom položaju (bilancu) na 31. prosinca 2021., izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima, izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji, izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza te izvještaj o obvezama za tada završenu godinu te bilješke uz financijske izvještaje, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priloženi godišnji financijski izvještaji za godinu završenu 31. prosinca 2021. sastavljeni su u svim značajnim odrednicama u skladu sa Zakonom o proračunu, Pravilnikom o proračunskom računovodstvu i računskom planu te Pravilnikom o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Zakonom o reviziji i Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvješću neovisnog revizora u odjeljku o revizorovim odgovornostima za reviziju godišnjih financijskih izvještaja. Neovisni smo od HERA-e u skladu s Kodeksom etike za profesionalne računovođe (IESBA Kodeks) i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Odgovornosti Zakonskog zastupnika i onih koji su zaduženi za upravljanje za godišnje financijske izvještaje

Predsjednik Upravnog vijeća je odgovoran za sastavljanje godišnjih financijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o proračunu, Pravilnikom o proračunskom računovodstvu i računskom planu te Pravilnikom o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu, i za one interne kontrole za koje Upravno vijeće odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja godišnjih financijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške.

Oni koji su zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadziranje procesa financijskog izvještavanja kojeg je ustanovila HERA.

Revizorove odgovornosti za reviziju godišnjih financijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li godišnji financijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške i izdati izvješće neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viša razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili pogreške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbroju, utječu na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih godišnjih financijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza godišnjih financijskih izvještaja, zbog prijevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prijevare može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola.
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorilo Upravno vijeće.
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj godišnjih financijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li godišnji financijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tijekom naše revizije.

Ovlašteni revizor:
Sabina Koščak, dipl. oec., v. r.

Direktor:
Stjepan Šargač, dipl. oec., v. r.
ovlašteni revizor

Varaždin, 14. veljače 2022.

HLB Revidicon d.o.o.
Ankice Opolski 2
42000 Varaždin
Republika Hrvatska

IZVJEŠTAJ O PRIHODIMA I RASHODIMA, PRIMICIMA I IZDACIMA
od 1.1. do 31.12.2021.

u kn

	AOP	2020.	2021.
Prihodi i rashodi poslovanja			
PRIHODI POSLOVANJA (AOP			
002+039+045+077+101+119+128+134)	001	25.800.232	30.648.622
Prihodi od imovine (AOP 078+086+093)	077	591	8.942
Prihodi od financijske imovine (AOP 079 do 085)	078	591	8.942
Kamate na oročena sredstva i depozite po viđenju	080	117	126
Prihodi od zateznih kamata	081	-	8.816
Prihodi od pozitivnih tečajnih razlika i razlika zbog primjene valutne klauzule	082	474	-
Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada (AOP 102+107+115)	101	25.718.788	30.560.289
Upravne i administrativne pristojbe (AOP 103 do 106)	102	25.718.788	30.560.289
Ostale pristojbe i naknade	106	25.718.788	30.560.289
Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija te povrati po protestiranim jamstvima (AOP 120+123)	119	67.744	67.731
Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga (AOP 121+122)	120	67.744	67.731
Prihodi od pruženih usluga	122	67.744	67.731
Kazne, upravne mjere i ostali prihodi (AOP 135+145)	134	13.109	11.660
Ostali prihodi	145	13.109	11.660
RASHODI POSLOVANJA (AOP			
147+158+191+210+219+247+258)	146	25.500.885	28.142.275
Rashodi za zaposlene (AOP 148+153+154)	147	21.389.169	22.727.567
Plaće (bruto) (AOP 149 do 152)	148	17.494.372	18.152.486
Plaće za redovan rad	149	17.038.773	18.082.934
Plaće u naravi	150	442.613	24.112
Plaće za prekovremeni rad	151	12.986	45.440
Ostali rashodi za zaposlene	153	1.034.845	1.604.704
Doprinosi na plaće (AOP 155 do 157)	154	2.859.952	2.970.377
Doprinosi za obvezno zdravstveno osiguranje	156	2.859.952	2.970.377

Bilješke u nastavku sastavni su dio izvještaja

IZVJEŠTAJ O PRIHODIMA I RASHODIMA, PRIMICIMA I IZDACIMA
od 1.1. do 31.12.2021. - nastavak

u kn

	AOP	2020.	2021.
Materijalni rashodi (AOP 159+164+172+182+183)	158	4.073.545	5.295.736
Naknade troškova zaposlenima (AOP 160 do 163)	159	683.915	600.875
Službena putovanja	160	117.967	47.564
Naknade za prijevoz, za rad na terenu i odvojeni život	161	383.355	427.153
Stručno usavršavanje zaposlenika	162	182.593	126.158
Rashodi za materijal i energiju (AOP 165 do 171)	164	736.833	769.384
Uredski materijal i ostali materijalni rashodi	165	435.007	471.437
Energija	167	264.494	293.941
Sitni inventar i auto gume	169	37.332	4.006
Rashodi za usluge (AOP 173 do 181)	172	2.238.540	3.483.385
Usluge telefona, pošte i prijevoza	173	232.699	252.603
Usluge tekućeg i investicijskog održavanja	174	266.234	711.900
Usluge promidžbe i informiranja	175	63.963	64.293
Komunalne usluge	176	103.680	105.338
Zakupnine i najamnine	177	391.415	429.724
Zdravstvene i veterinarske usluge	178	57.760	64.080
Intelektualne i osobne usluge	179	322.438	996.029
Računalne usluge	180	126.567	64.300
Ostale usluge	181	673.784	795.118
Ostali nespomenuti rashodi poslovanja (AOP 184 do 190)	183	414.257	442.092
Naknade za rad predstavničkih i izvršnih tijela, povjerenstava i slično	184	-	6.073
Premije osiguranja	185	51.469	62.844
Reprezentacija	186	101.779	98.840
Članarine i norme	187	224.606	232.563
Pristojbe i naknade	188	22.280	15.568
Troškovi sudskih postupaka	189	-	16.406
Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	190	14.123	9.798
Financijski rashodi (AOP 192+197+205)	191	17.921	18.972
Ostali financijski rashodi (AOP 206 do 209)	205	17.921	18.972
Bankarske usluge i usluge platnog prometa	206	17.694	18.892
Negativne tečajne razlike i razlike zbog primjene valutne klauzule	207	227	80

Bilješke u nastavku sastavni su dio izvještaja

IZVJEŠTAJ O PRIHODIMA I RASHODIMA, PRIMICIMA I IZDACIMA
od 1.1. do 31.12.2021. - nastavak

u kn

	AOP	2020.	2021.
Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade (AOP 248+254)	247	20.250	-
Ostale naknade građanima i kućanstvima iz proračuna (AOP 255 do 257)	254	20.250	-
Naknade građanima i kućanstvima u novcu	255	20.250	-
Ostali rashodi (AOP 259+263+268+274)	258	-	100.000
Tekuće donacije (AOP 260 do 262)	259	-	100.000
Tekuće donacije u novcu	260	-	100.000
Ukupni rashodi poslovanja (AOP 146-282+283)	284	25.500.885	28.142.275
VIŠAK PRIHODA POSLOVANJA (AOP 001-284)	285	299.347	2.506.347
Višak prihoda poslovanja - preneseni	287	7.556.514	7.758.795
Obračunati prihodi poslovanja - nenaplaćeni	289	14.289.817	12.536.426
Obračunati prihodi od prodaje proizvoda i robe i pruženih usluga - nenaplaćeni	290	5.653	5.638
Prihodi i rashodi od nefinancijske imovine			
Prihodi od prodaje nefinancijske imovine (AOP 293+305+338+342)	292	2.056	4.698
Prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine (AOP 306+311+320+325+330+333)	305	2.056	4.698
Prihodi od prodaje postrojenja i opreme (AOP 312 do 319)	311	2.056	4.698
Uredska oprema i namještaj	312	400	2.691
Komunikacijska oprema	313	1.656	2.007
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine (AOP 345+357+390+394+396)	344	99.122	589.355
Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine (AOP 358+363+372+377+382+385)	357	99.122	589.355
Postrojenja i oprema (AOP 364 do 371)	363	99.122	589.355
Uredska oprema i namještaj	364	67.403	268.773
Komunikacijska oprema	365	25.381	320.582
Oprema za održavanje i zaštitu	366	796	-
Uređaji, strojevi i oprema za ostale namjene	370	5.542	-
MANJAK PRIHODA OD NEFINANCIJSKE IMOVINE (AOP 344-292)	402	97.066	584.657

Bilješke u nastavku sastavni su dio izvještaja

IZVJEŠTAJ O PRIHODIMA I RASHODIMA, PRIMICIMA I IZDACIMA
od 1.1. do 31.12.2021. - nastavak

u kn

	AOP	2020.	2021.
UKUPNI PRIHODI (AOP 001+292)	406	25.802.288	30.653.320
UKUPNI RASHODI (AOP 284+344)	407	25.600.007	28.731.630
UKUPAN VIŠAK PRIHODA (AOP 406-407)	408	202.281	1.921.690
Višak prihoda - preneseni (AOP 287+403-288-404)	410	7.556.514	7.758.795
Obračunati prihodi - nenaplaćeni (AOP 289+405)	412	14.289.817	12.536.426
Primici i izdaci			
UKUPNI PRIHODI I PRIMICI (AOP 406+413)	632	25.802.288	30.653.320
UKUPNI RASHODI I IZDACI (AOP 407+521)	633	25.600.007	28.731.630
VIŠAK PRIHODA I PRIMITAKA (AOP 632-633)	634	202.281	1.921.690
Višak prihoda i primitaka - preneseni (AOP 410-411+630-631)	636	7.556.514	7.758.795
Višak prihoda i primitaka raspoloživ u sljedećem razdoblju (AOP 634+636-635-637)	638	7.758.795	9.680.485
Unaprijed plaćeni rashodi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda (aktivna vremenska razgraničenja)	640	119.460	167.052
Obvezni analitički podaci			
Stanje novčanih sredstava na početku izvještajnog razdoblja	641	9.302.815	9.686.007
Ukupni priljevi na novčane račune i blagajne	642	26.691.376	31.616.670
Ukupni odljevi s novčanih računa i blagajni	643	26.308.184	29.478.687
Stanje novčanih sredstava na kraju izvještajnog razdoblja (641+642-643)	644	9.686.007	11.823.990
Prosječan broj zaposlenih kod korisnika na osnovi stanja na početku i na kraju izvještajnog razdoblja (cijeli broj)	646	78	78
Prosječan broj zaposlenih kod korisnika na osnovi sati rada (cijeli broj)	648	63	63
Otpremnine	708	-	8.000
Naknade za bolest, invalidnost i smrtni slučaj	709	22.500	46.500
Naknade za prijevoz na posao i s posla	710	383.355	427.153
Obvezni i preventivni zdravstveni pregledi zaposlenika	712	57.760	49.655
Ugovori o djelu	714	1.572	1.493
Usluge agencija, studentskog servisa (prijepisi, prijevodi i drugo)	715	56.826	73.835
Stipendije i školarine	811	20.250	-

Bilješke u nastavku sastavni su dio izvještaja

BILANCA
stanje na dan 31.12.2021.

u kn

	AOP	Stanje 31. prosinca 2020.	Stanje 31. prosinca 2021.
IMOVINA (AOP 002+063)	001	62.033.199	62.178.351
Nefinancijska imovina (AOP 003+007+046+047+051+058)	002	37.932.399	37.643.006
Neproizvedena dugotrajna imovina (AOP 004+005-006)	003	9.415.568	9.396.714
Materijalna imovina - prirodna bogatstva	004	9.377.334	9.377.334
Nematerijalna imovina	005	588.392	588.392
Ispravak vrijednosti neproizvedene dugotrajne imovine	006	550.158	569.012
Proizvedena dugotrajna imovina (AOP 008+014+024+030+036+040)	007	28.439.140	28.168.601
Građevinski objekti (AOP 009 do 012 - 013)	008	27.672.158	27.260.801
Poslovni objekti	010	32.908.572	32.908.572
Ispravak vrijednosti građevinskih objekata	013	5.236.414	5.647.771
Postrojenja i oprema (AOP 015 do 022 - 023)	014	766.982	907.800
Uredska oprema i namještaj	015	2.719.532	2.868.443
Komunikacijska oprema	016	296.627	523.232
Oprema za održavanje i zaštitu	017	709.645	706.645
Instrumenti, uređaji i strojevi	019	13.863	13.863
Uređaji, strojevi i oprema za ostale namjene	021	166.785	100.288
Ispravak vrijednosti postrojenja i opreme	023	3.139.470	3.307.671
Prijevozna sredstva (AOP 025 do 028 - 029)	024	-	-
Prijevozna sredstva u cestovnom prometu	025	208.557	208.557
Ispravak vrijednosti prijevoznih sredstava	029	208.557	208.557
Nematerijalna proizvedena imovina (AOP 041 do 044 - 045)	040	-	-
Ulaganja u računalne programe	042	148.767	148.767
Ispravak vrijednosti nematerijalne proizvedene imovine	045	148.767	148.767
Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti	046	77.691	77.691
Sitni inventar i auto gume (AP 048+049-050)	047	-	-
Sitni inventar u upotrebi	049	581.121	579.989
Ispravak vrijednosti sitnog inventara	050	581.121	579.989

Bilješke u nastavku sastavni su dio izvještaja

BILANCA
stanje na dan 31.12.2021. - nastavak

u kn

	AOP	Stanje 31. prosinca 2020.	Stanje 31. prosinca 2021.
Financijska imovina (AOP			
064+073+082+113+129+141+159+165)	063	24.100.800	24.535.345
Novac u banci i blagajni (AOP 065+070 do 072)	064	9.686.007	11.823.990
Novac u banci (AOP 066 do 069)	065	9.676.603	11.814.256
Novac na računu kod tuzemnih poslovnih banaka	067	9.676.603	11.814.256
Novac u blagajni	071	9.404	9.734
Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od			
zaposlenih te za više plaćene poreze i ostalo (AOP			
074 + 077 do 079 - 080 + 081)	073	3.953	6.393
Potraživanja od zaposlenih	078	2.877	3.596
Ostala potraživanja	081	1.076	2.797
Potraživanja za prihode poslovanja (AOP 142 do			
144 + 153 do 157 - 158)	141	14.291.380	12.537.910
Potraživanja za upravne i administrativne			
pristojbe, pristojbe po posebnim propisima i			
naknade	154	14.865.787	13.117.237
Potraživanja za prihode od prodaje proizvoda i			
robe te pruženih usluga	155	7.066	7.047
Ispravak vrijednosti potraživanja	158	581.473	586.374
Rashodi budućih razdoblja i nedospjela naplata			
prihoda (AOP 166 do 168)	165	119.460	167.052
Rashodi budućih razdoblja	166	119.460	167.052
OBVEZE I VLASTITI IZVORI (AOP 170+231)	169	62.033.199	62.178.351
Obveze (AOP 171+183+184+200+228)	170	2.052.188	2.318.435
Obveze za rashode poslovanja (AOP 172 do 174 +			
178 do 182)	171	2.052.188	2.295.437
Obveze za zaposlene	172	1.754.950	1.919.459
Obveze za materijalne rashode	173	242.147	292.348
Obveze za financijske rashode (AOP 175 do 177)	174	1.615	1.963
Obveze za ostale financijske rashode	177	1.615	1.963
Ostale tekuće obveze	182	53.476	81.667
Obveze za nabavu nefinancijske imovine	183	-	22.998

Bilješke u nastavku sastavni su dio izvještaja

BILANCA
stanje na dan 31.12.2021. - nastavak

u kn

	AOP	Stanje 31. prosinca 2020.	Stanje 31. prosinca 2021.
Vlastiti izvori (232 + 239 - 248 + 249 do 251)	231	59.981.011	59.859.916
Vlastiti izvori i ispravak vlastitih izvora (AOP 233-236)	232	37.932.399	37.643.006
Vlastiti izvori (AOP 234+235)	233	37.932.399	37.643.006
Ostali vlastiti izvori	235	37.932.399	37.643.006
Višak/manjak prihoda (AOP 240-244)	239	7.758.795	9.680.485
Višak prihoda (AOP 241 do 243)	240	7.855.861	10.265.142
Višak prihoda poslovanja	241	7.855.861	10.265.142
Manjak prihoda (AOP 245 do 247)	244	97.066	584.657
Manjak prihoda od nefinancijske imovine	246	97.066	584.657
Obračunati prihodi poslovanja	249	14.289.817	12.536.425
Izvanbilančni zapisi (= 0)	252	-	-
Izvanbilančni zapisi - aktiva (AOP 254)	253	3.790.049	3.812.439
Izvanbilančni zapisi - pasiva	254	3.790.049	3.812.439
Obvezni analitički podaci			
Potraživanja za prihode poslovanja - nedospjela	258	14.291.380	12.537.910
Potraživanja za naknade koje se refundiraju	261	203	2.797
Potraživanja za predujmove	262	874	-
Obveze za rashode poslovanja - nedospjele	281	2.052.189	2.295.437
Obveze za nabavu nefinancijske imovine - nedospjele	283	-	22.998
Obveze za predujmove	288	250	12.500
Obveze za jamčevine	290	20.000	35.000

Bilješke u nastavku sastavni su dio izvještaja

**IZVJEŠTAJ O RASHODIMA PREMA FUNKCIJSKOJ KLASIFIKACIJI
od 1.1. do 31.12.2021.**

u kn

	<u>AOP</u>	<u>2020.</u>	<u>2021.</u>
Ekonomski poslovi (AOP 032+035+039+046+050+056+057+062+070)	031	25.600.007	28.731.630
Istraživanje i razvoj: Ekonomski poslovi (AOP 063 do 069)	062	25.600.007	28.731.630
Istraživanje i razvoj: Gorivo i energija	065	25.600.007	28.731.630
Kontrolni zbroj (AOP 001+018+024+031+071+078+085+103+110+125)	137	25.600.007	28.731.630

Bilješke u nastavku sastavni su dio izvještaja

**IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U VRIJEDNOSTI I OBUJMU IMOVINE I OBVEZA
od 1.1. do 31.12.2021.**

u kn

	<u>AOP</u>	<u>Iznos povećanja</u>	<u>Iznos smanjenja</u>
Promjene u vrijednosti i obujmu imovine (AOP 002+018)	001	-	67
Promjene u vrijednosti (revalorizacija) imovine (AOP 003+010)	002	-	-
Promjene u vrijednosti (revalorizacija) nefinancijske imovine (AOP 004 do 009)	003	-	-
Promjene u vrijednosti (revalorizacija) financijske imovine (AOP 011 do 017)	010	-	-
Promjene u obujmu imovine (AOP 019+026)	018	-	67
Promjene u obujmu nefinancijske imovine (AOP 020 do 025)	019	-	-
Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti	022	-	-
Promjene u obujmu financijske imovine (AOP 027 do 033)	026	-	67
Potraživanja za prihode poslovanja	032	-	67
Promjene u vrijednosti (revalorizacija) i obujmu obveza (AOP 035+040)	034	-	-
Promjene u vrijednosti (revalorizacija) obveza (AOP 036 do 039)	035	-	-
Promjene u obujmu obveza (AOP 041 do 044)	040	-	-

Bilješke u nastavku sastavni su dio izvještaja

IZVJEŠTAJ O OBVEZAMA
od 1.1. do 31.12.2021.

	AOP	Iznos u kn
Stanje obveza 1. siječnja (=AOP 038* iz Izvještaja o obvezama za prethodnu godinu)	001	2.052.188
Povećanje obveza u izvještajnom razdoblju (AOP 003+004+013+014)	002	29.594.818
Obveze za rashode poslovanja (AOP 005 do 012)	004	28.999.510
Obveze za zaposlene	005	22.869.828
Obveze za materijalne rashode	006	5.320.329
Obveze za financijske rashode	007	17.706
Ostale tekuće obveze	012	791.647
Obveze za nabavu nefinancijske imovine	013	595.308
Podmirene obveze u izvještajnom razdoblju (AOP 021+022+031+032)	020	29.328.571
Obveze za rashode poslovanja (AOP 023 do 030)	022	28.756.261
Obveze za zaposlene	023	22.705.319
Obveze za materijalne rashode	024	5.270.127
Obveze za financijske rashode	025	17.359
Ostale tekuće obveze	030	763.456
Obveze za nabavu nefinancijske imovine	031	572.310
Stanje obveza na kraju izvještajnog razdoblja (AOP 001+002-020) i (AOP 039+097)	038	2.318.435
Stanje dospjelih obveza na kraju izvještajnog razdoblja (AOP 040+045+086+091)	039	-
Stanje nedospjelih obveza na kraju izvještajnog razdoblja (AOP 098 do 101)	097	2.318.435
Obveze za rashode poslovanja	099	2.295.437
Obveze za nabavu nefinancijske imovine	100	22.998

Bilješke u nastavku sastavni su dio izvještaja

BILJEŠKE UZ FINACIJSKE IZVJEŠTAJE

1. OPĆI PODACI

1.1. Registracija i djelatnost

HRVATSKA ENERGETSKA REGULATORNA AGENCIJA, (dalje: HERA), Zagreb, Ulica grada Vukovara 14 osnovana je 2004. godine Zakonom o regulaciji energetskih djelatnosti (Narodne novine, br. 177/04 i 76/07), a nastavila je poslovati sukladno odredbama Zakona o regulaciji energetskih djelatnosti (Narodne novine, br. 120/12 i 68/18) kao samostalna, neovisna pravna osoba s javnim ovlastima za regulaciju energetskih djelatnosti, a financijsko poslovanje i računovodstvo vodi u skladu s propisima za proračunske korisnike.

Osnivač HERA-e je Republika Hrvatska, a osnivačka prava ostvaruje Vlada Republike Hrvatske. HERA za svoj rad odgovara Hrvatskom saboru.

HERA-om upravlja Upravno vijeće koje ima pet članova od kojih je jedan predsjednik Upravnog vijeća, a jedan njegov zamjenik. Predsjednika i članove Upravnog vijeća imenuje Hrvatski sabor na vrijeme od sedam godina, s mogućnošću još jednog izbora.

HERA ima stručne službe koje obavljaju stručne, administrativne i tehničke poslove za potrebe Agencije, a kojima rukovode stručni voditelji.

Djelatnost HERA-e propisana je Zakonom o regulaciji energetskih djelatnosti i obuhvaća sljedeće poslove:

- izdavanje, produženje i prijenos dozvola za obavljanje energetskih djelatnosti te privremeno i trajno oduzimanje dozvola,
- nadzor energetskih subjekata u obavljanju energetskih djelatnosti,
- nadzor provođenja odredbi o razdvajanju u skladu sa zakonom kojim se uređuje energetski sektor i zakonima kojima se uređuje obavljanje pojedinih energetskih djelatnosti,
- nadzor odvojenog vođenja poslovnih knjiga, kako je propisano zakonom kojim se uređuje energetski sektor i drugim zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije,
- nadzor poštivanja zabrane subvencija između energetskih djelatnosti u skladu sa zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije,
- nadzor poštivanja načela transparentnosti, objektivnosti i nepristranosti u radu operatora tržišta energije,
- davanje suglasnosti na opće akte organiziranja tržišta električne energije i opće akte organiziranja tržišta prirodnog plina,
- izdavanje rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača energije te privremeno i trajno oduzimanje statusa povlaštenog proizvođača,
- donošenje metodologija, odnosno tarifnih sustava u skladu s ovim Zakonom, zakonom kojim se uređuje energetski sektor i drugim zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije,
- donošenje ili odobravanje cijena, iznosa tarifnih stavki i naknada u skladu s metodologijama, odnosno tarifnim sustavima iz točke 9. ovoga stavka,
- odobravanje planova investicija, razvoja i izgradnje sustava u skladu sa zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije,
- nadzor usklađenosti planova investicija, razvoja i izgradnje operatora prijenosnog sustava i operatora transportnog sustava s razvojnim planovima ENTSO-E i ENTSO-G,

1.1. Registracija i djelatnost - nastavak

- nadzor operatora prijenosnog, transportnog i distribucijskog sustava, odnosno vlasnika sustava, drugog energetskog subjekta ili korisnika sustava u pridržavanju obveza propisanih ovim Zakonom, zakonom kojim se uređuje energetski sektor i drugim zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije te Uredbom (EZ) 714/2009 Europskog parlamenta i Vijeća o uvjetima pristupa mreži za prekogranične razmjene električne energije (dalje: Uredba 714/2009) i Uredbom (EZ) 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća o uvjetima pristupa mrežama za transport prirodnog plina (dalje: Uredba 715/2009),
- suradnja s regulatornim tijelima država članica Europske unije i susjednih država te ACER-om u pogledu prekograničnih pitanja,
- suradnja s regulatornim i drugim tijelima u okviru Energetske zajednice u skladu sa Zakonom o potvrđivanju Ugovora o Energetskoj zajednici,
- provođenje pravno obvezujućih odluka ACER-a i Komisije,
- podnošenje godišnjeg izvješća Hrvatskome saboru koje sadrži informacije o poduzetim aktivnostima i postignutim rezultatima vezano za djelokrug poslova,
- izvještavanje drugih mjerodavnih državnih tijela, ACER-a, Komisije i drugih tijela Europske unije, odnosno podnošenje godišnjeg izvješća ACER-u i Europskoj komisiji koje sadrži informacije o poduzetim aktivnostima i postignutim rezultatima vezano za djelokrug poslova,
- donošenje uvjeta kvalitete opskrbe energijom u skladu s važećim propisima kojima se uređuje obavljanje pojedinih energetskih djelatnosti,
- donošenje općih uvjeta opskrbe energijom,
- donošenje i nadzor nad metodologijom utvrđivanja naknade za priključenje na mrežu/sustav novih i za povećanje priključne snage/kapaciteta energetskih subjekata i krajnjih kupaca,
- provođenje analize troška i dobiti te pribavljanje mišljenja predstavnika tijela za zaštitu potrošača za uvođenje naprednih mjernih uređaja za krajnje kupce,
- nadzor kvalitete opskrbe energijom u skladu s važećim propisima kojima se uređuje obavljanje pojedinih tržišta energije,
- nadzor transparentnosti funkcioniranja tržišta energije,
- nadzor stupnja otvorenosti, natjecanja i zlouporaba na tržištu energije i u opskrbi kupaca,
- nadzor ograničavajućih ugovora, a posebno ugovora kojima se ograničava broj opskrbljivača te po potrebi obavještavanje nacionalnog tijela za zaštitu tržišnog natjecanja,
- nadzor slobode ugovaranja u pogledu ugovora o opskrbi s mogućnošću prekida te dugoročnih ugovora, pod uvjetom da su u skladu s pravom i politikama Europske unije,
- nadzor vremena koje operatori prijenosnih, odnosno transportnih i distribucijskih sustava trebaju za izvođenje priključaka i popravaka,
- pružanje pomoći, zajedno s drugim mjerodavnim tijelima u osiguranju primjene učinkovitih i propisanih mjera za zaštitu kupaca,
- objava preporuka vezanih za cijene opskrbe energijom koja se obavlja kao javna usluga, najmanje jednom godišnje,
- osiguranje kupcima prava na pristup podacima o vlastitoj potrošnji energije, odnosno izrađivanje i stavljanje na raspolaganje potrošačima, lako razumljivog i na državnoj razini ujednačenog formata prikazivanja podataka o potrošnji te utvrđivanja postupka ostvarivanja prava potrošača i opskrbljivača na pristup podacima o potrošnji, na način da potrošači imaju mogućnost dati pristup podacima o vlastitoj potrošnji registriranim opskrbljivačima, a stranka nadležna za upravljanje podacima o vlastitoj potrošnji dužna je ustupiti te podatke opskrbljivaču, pri čemu su navedene usluge besplatne za potrošača,
- nadzor povjerljivosti podataka kupaca o potrošnji energije,

1.1. Registracija i djelatnost - nastavak

- praćenje ulaganja u proizvodne elektroenergetske objekte s obzirom na sigurnost opskrbe,
- certificiranje operatora prijenosnog, odnosno transportnog sustava u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje tržište električne energije i zakona kojim se uređuje tržište prirodnog plina,
- nadzor primjene propisanih kriterija za utvrđivanje pristupa sustavu skladišta plina,
- praćenje provedbe mjera koje propisuje Vlada Republike Hrvatske za slučaj kriznih situacija u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje energetska sektor,
- poticanje usklađenja razmjene podataka u najvažnijim tržišnim procesima na regionalnoj razini.

Poslovi HERA-e su od interesa za Republiku Hrvatsku, a HERA ih obavlja na temelju javne ovlasti. Poslovi, ovlasti i odgovornosti HERA-e utvrđuju se Zakonom o regulaciji energetske djelatnosti ("Narodne novine", br. 120/12 i 68/18), Zakonom o energiji ("Narodne novine", br. 120/12, 14/14, 102/15 i 68/18), Statutom HERA-e i zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije.

Način financiranja HERA-e uređen je Zakonom o regulaciji energetske djelatnosti, prema kojem HERA ima proračun čiji su prihod naknade za obavljanje poslova regulacije energetske djelatnosti. HERA je samostalna u raspoređivanju svog proračuna radi ostvarivanja funkcije regulatora energetske djelatnosti. Upravno vijeće HERA-e donosi proračun za iduću godinu.

Visina naknada za obavljanje poslova regulacije energetske djelatnosti propisana je Odlukom o visini naknada za obavljanje poslova regulacije energetske djelatnosti („Narodne novine“, broj 155/08, 50/09, 103/09 i 21/12) koju je donijela Vlada Republike Hrvatske. Prema toj Odluci naknade se određuju kako slijedi:

- naknade u iznosu 0,05% od ukupnoga godišnjeg prihoda od prodaje roba i/ili usluga koji su u prethodnoj godini ostvarili energetska subjekti s osnove obavljanja energetske djelatnosti temeljem dozvole za obavljanje energetske djelatnosti koju izdaje HERA,
- naknade (jednokratne uplate) za rad HERA-e, u skladu s Pregledom naknada za rad HERA-e koji je sastavni dio te Odluke.

Financijski plan HERA-e za 2021. i projekcija za 2022. i 2023. donesen je 28. prosinca 2020. godine Odlukom Upravnog vijeća HERA-e, na temelju članka 32. stavka 2. Zakona o regulaciji energetske djelatnosti, klasa: 400-02/20-01/1, urbroj: 371-06-20-3. Prve Izmjene i dopune Financijskog plana HERA-e za 2021. i projekcije za 2022. i 2023. donesene su 7. svibnja 2021. godine Odlukom Upravnog vijeća HERA-e, klasa: 400-02/20-01/1, urbroj: 371-06-21-6, a druge Izmjene donesene su 1. prosinca 2021. godine Odlukom Upravnog vijeća HERA-e, klasa: 400-02/20-01/1, urbroj: 371-06-21-9.

1.2. Zaposleni

Broj zaposlenih u HERA-i na 31. prosinca 2021. godine iznosi 80 radnika (31. prosinca 2020. godine iznosio je 78 radnika).

Struktura zaposlenih je, kako slijedi:

	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2021.
Doktor znanosti	8	9
Magistar znanosti	7	8
Sveučilišni specijalist	10	10
Magistar struke	39	38
Stručni specijalist	4	4
Sveučilišni prvostupnik	1	1
Stručni prvostupnik	5	5
Stručni pristupnik	1	1
SSS	3	4
Ukupno	78	80

Na dan 31.12.2020. godine HERA je imala ukupno 78 radnika - četiri člana Upravnog vijeća, dvanaest radnika u Uredu predsjednika Upravnog vijeća, jednog radnika u Samostalnom odjelu za unutarnju reviziju i 61 radnika u stručnim službama HERA-e.

Na dan 31.12.2021. godine HERA je imala ukupno 80 radnika - pet članova Upravnog vijeća, devet radnika u Uredu predsjednika Upravnog vijeća, dva radnika u Samostalnom odjelu za unutarnju reviziju i 64 radnika u stručnim službama HERA-e.

U skladu s člankom 26. stavak 4. Zakona o regulaciji energetske djelatnosti („Narodne novine“, broj 120/12 i 68/18), od listopada 2021. godine predsjedniku Upravnog vijeća koji je razriješen dužnosti zbog isteka mandata isplaćuje se naknada u visini plaće koju je ostvarivao kao predsjednik Upravnog vijeća HERA-e.

1.3. Upravno vijeće

Članovi Upravnog vijeća u 2021. godini:

mr. sc. Danijel Žamboki, predsjednik	- imenovan 15. listopada 2021. godine, stupio na dužnost 22. listopada 2021. godine
Tomislav Jureković, dipl. ing., predsjednik	- do 30. rujna 2021. godine
mr. sc. Željko Vrban, dipl. ing., zamjenik predsjednika	- od 1. studenog 2021. godine
dr. sc. Dalibor Pudić, dipl. ing., član	
dr. sc. Nikola Vištica, dipl. ing., član	
dr. sc. Alenka Kinderman Lončarević, članica	- imenovana 2. lipnja 2021. godine, stupila na dužnost 20. srpnja 2021. godine

2. SAŽETAK NAJVAŽNIJIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Sažetak najvažnijih računovodstvenih politika izložen je u nastavku.

2.1. Osnova za pripremu financijskih izvještaja

Financijski izvještaji HERA-e za 2021. godinu sastavljeni su sukladno Zakonu o proračunu (Narodne novine broj 87/08, 136/12 i 15/15), Pravilniku o proračunskom računovodstvu i računskom planu (Narodne novine broj 124/14, 115/15, 87/16, 3/18, 126/19 i 108/20) te Pravilniku o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu (Narodne novine broj 3/15, 93/15, 135/15, 2/17, 28/17, 112/18, 126/19, 145/20 i 32/21). Proračunsko računovodstvo temelji se na općeprihvaćenim računovodstvenim načelima točnosti, istinitosti, pouzdanosti i pojedinačnom iskazivanju poslovnih događaja. Osnovna svrha financijskih izvještaja jest dati informacije o financijskom položaju i uspješnosti ispunjenja postavljenih ciljeva poslovanja.

Ostala pitanja

Zakon o regulaciji energetske djelatnosti (Narodne novine, br. 120/12 i 68/18), propisuje da je HERA samostalna, neovisna pravna osoba s javnim ovlastima za regulaciju energetske djelatnosti, a financijsko poslovanje i računovodstvo vodi u skladu s propisima za proračunske korisnike.

2.2. Izvještajna valuta

Financijski izvještaji prezentirani su u hrvatskim kunama (HRK). Na dan 31. prosinca tečaj kune u odnosu na ostale valute bio je:

31. prosinca 2020. godine	1 EUR = 7,536898 HRK	1 USD = 6,139039 HRK
31. prosinca 2021. godine	1 EUR = 7,517174 HRK	1 USD = 6,643548 HRK

2.3. Prihodi i rashodi

Prihodi i rashodi iskazuju se uz primjenu modificiranoga računovodstvenog načela nastanka događaja.

Modificirano računovodstveno načelo nastanka događaja znači da se:

- ne iskazuje rashod amortizacije nefinancijske dugotrajne imovine,
- ne iskazuju prihodi i rashodi uslijed promjena vrijednosti nefinancijske imovine,
- prihodi priznaju u izvještajnom razdoblju u kojemu su postali raspoloživi i pod uvjetom da se mogu izmjeriti,
- rashodi priznaju na temelju nastanka poslovnog događaja (obveza) i u izvještajnom razdoblju na koje se odnose neovisno o plaćanju,
- rashodi za utrošak kratkotrajne nefinancijske imovine priznaju se u trenutku nabave i u visini njene nabavne vrijednosti,
- za donacije nefinancijske imovine iskazuju se prihodi i rashodi.

Prihodi

Prihod je povećanje ekonomskih koristi tijekom izvještajnog razdoblja u obliku priljeva novca i novčanih ekvivalenata. Prihodi se temeljno klasificiraju na prihode poslovanja i prihode od prodaje nefinancijske imovine. Prihodi poslovanja klasificiraju se na pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna, prihode od imovine, prihode od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada, prihode od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihode od donacija i ostale prihode. Prihodi od prodaje nefinancijske imovine klasificiraju se prema vrstama prodane nefinancijske imovine.

Primici su priljevi novca i novčanih ekvivalenata po svim osnovama.

Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna

Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna obuhvaća tekuće i kapitalne prijenose koje proračuni i proračunski korisnici dobiju od inozemnih vlada, međunarodnih organizacija te institucija i tijela EU, iz proračuna, od izvanproračunskih korisnika, pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije, pomoći proračunskim korisnicima iz proračuna koji im nije nadležan te pomoći iz državnog proračuna temeljem prijenosa EU sredstava.

Pomoći od institucija i tijela EU i pomoći iz državnog proračuna temeljem prijenosa EU sredstava (tekuće i kapitalne) priznaju se u prihode izvještajnog razdoblja razmjerno troškovima provedbe ugovorenih programa i projekata.

Prihodi od imovine

Prihodi od imovine obuhvaća prihode od financijske i prihode od nefinancijske imovine.

Prihodi od financijske imovine jesu: kamate (po vrijednosnim papirima, na oročena sredstva i depozite po viđenju, zatezne kamate, za dane zajmove te za dane zajmove po protestiranim jamstvima), pozitivne tečajne razlike i razlike zbog primjene valutne klauzule, dividende, dobit trgovačkih društava, kreditnih i ostalih financijskih institucija po posebnim propisima i ostali prihodi od financijske imovine.

Prihodi od nefinancijske imovine jesu: naknade za koncesije, prihodi od zakupa i iznajmljivanja imovine, naknade za korištenje nefinancijske imovine, naknade za ceste, prihodi od prodaje kratkotrajne nefinancijske imovine i ostali prihodi od nefinancijske imovine.

Prihode od zakupa i iznajmljivanja nefinancijske imovine evidentiraju proračuni. Proračunski korisnici koji iznajmljuju ili daju u zakup imovinu ostvarene prihode iskazuju kao prihode od pruženih usluga.

Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada

Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada obuhvaća upravne i administrativne pristojbe, prihode po posebnim propisima te komunalne doprinose i naknade.

Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija

Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija sadrži prihode koje proračunski korisnici ostvare obavljanjem poslova na tržištu i u tržišnim uvjetima, a koji se ne financiraju iz proračuna i prihode od donacije od pravnih i fizičkih osoba izvan općeg proračuna.

Donacije su sredstva koja, bez obveze vraćanja, proračun i proračunski korisnici dobiju od pravnih i fizičkih osoba izvan općeg proračuna.

Rashodi

Rashodi su smanjenja ekonomskih koristi u obliku smanjenja imovine ili povećanja obveza. Rashodi se temeljno klasificiraju na rashode poslovanja i rashode za nabavu nefinancijske imovine. Rashodi poslovanja klasificiraju se na rashode za zaposlene, materijalne rashode, financijske rashode, pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna, naknade i ostale rashode. Rashodi za nabavu nefinancijske imovine klasificiraju se po vrstama nabavljene nefinancijske imovine.

Izdaci su odljevi novca i novčanih ekvivalenata po svim osnovama.

Rashodi poslovanja obuhvaćaju rezultate transakcija koje utječu na smanjenje neto vrijednosti i klasificiraju se na sljedeće:

Rashodi za zaposlene sadrže:

- plaće (u bruto iznosu),
- ostale rashode za zaposlene: bonus za uspješan rad, nagrade (jubilarne nagrade, prigodne godišnje nagrade, posebne nagrade i slično), darove (zaposlenima, djeci zaposlenika i slično), otpremnine, naknade za bolest (za bolovanje duže od 90 dana), invalidnost i smrtni slučaj, regres za godišnji odmor i
- doprinose na plaće.

Plaće su naknade koje poslodavac isplaćuje zaposlenima za obavljeni rad. Plaće za redovan rad obuhvaćaju plaće te naknade plaća: za bolovanja, godišnji odmor i plaćene izostanke i ostale naknade plaća (njega djeteta, vojna vježba i slično). Plaće u naravi jesu dobra, usluge, prava i ostala primanja određene novčane vrijednosti koje proračuni i proračunski korisnici daju zaposlenima za obavljeni rad, a oni ih koriste u slobodno vrijeme i za zadovoljavanje vlastitih potreba. Rashodi za zaposlene koji su obračunani iznad neoporezivih iznosa, iako se u poreznom smislu smatraju plaćom, evidentiraju se zajedno s obračunanim doprinosima, porezom, prirezom i neoporezivim dijelom naknade.

Materijalni rashodi

Materijalni rashodi obuhvaćaju troškove korištenja usluga i dobara potrebnih za redovno funkcioniranje i obavljanje djelatnosti.

Naknade troškova zaposlenima uključuju rashode za službena putovanja, rashode za prijevoz, rad na terenu i odvojeni život, rashode za stručno usavršavanje zaposlenih i ostale naknade troškova zaposlenima.

Evidentiranje rashoda za materijal i dijelove za tekuće i investicijsko održavanje obavlja se samo ako se materijal i dijelovi nabavljaju posebno. Ako su materijal i dijelovi nabavljeni u sklopu usluge evidentiraju se kao rashodi za usluge tekućeg i investicijskog održavanja.

Tekuće i investicijsko održavanje podrazumijeva kontinuirane aktivnosti kojima se imovina održava ili vraća u funkcionalno stanje, kao što su: servisiranje uređaja i opreme, uređenje unutarnjih i vanjskih zidova, popravci i zamjena dotrajalih dijelova, periodični remont postrojenja i opreme i slično.

Financijski rashodi

Financijski rashodi obuhvaćaju rashode za kamate – za izdane vrijednosne papire i za primljene kredite i zajmove, rashode za bankarske usluge i usluge platnog prometa, negativne tečajne razlike i razlike zbog primjene valutne klauzule, zatezne kamate te ostale nespomenute financijske rashode.

Realizirana tečajna razlika nastaje kada dođe do promjene u valutnom tečaju između datuma transakcije i datuma podmirenja stavki proizašlih iz transakcije. Razlike zbog primjene valutne klauzule nastaju kad se obveze ugovaraju u tečaju valute Republike Hrvatske u odnosu prema stranoj valuti. Zatezne kamate se iskazuju odvojeno od vrijednosti transakcija temeljem kojih su nastale.

2.4. Transakcije u stranim valutama

Transakcije u stranim valutama početno se preračunavaju u hrvatske kune primjenom tečajeva na datum transakcije. Novčana sredstva, potraživanja i obveze iskazani u stranim valutama naknadno se preračunavaju po srednjem tečaju Hrvatske Narodne banke na datum bilance. Dobici i gubici nastali preračunavanjem uključuju se u račun prihoda i rashoda za tekuću godinu.

2.5. Imovina, obveze i vlastiti izvori

Imovina, obveze i vlastiti izvori određuju financijski položaj HERA-e. Imovina jesu resursi koje HERA kontrolira kao rezultat prošlih događaja i od kojih se očekuju buduće koristi u obavljanju djelatnosti.

Obveze jesu neizmirena dugovanja proizašla iz prošlih događaja za čiju namiru se očekuje odljev resursa. Imovina se klasificira po svojoj vrsti, trajnosti i funkciji u obavljanju djelatnosti. Obveze se klasificiraju prema namjeni i ročnosti. Vlastiti izvori jesu ostatak vrijednosti imovine nakon odbitka svih obveza. Imovina i obveze iskazuju se po računovodstvenom načelu nastanka događaja. Tuđa imovina prati se u izvanbilančnoj evidenciji.

Imovina se početno iskazuje po trošku nabave (nabavnoj vrijednosti) ili ako to nije moguće po procijenjenoj vrijednosti. Trošak nabave (nabavna vrijednost) nefinancijske imovine čini kupovna cijena uvećana za carine, nepovratne poreze, troškove prijevoza i sve druge troškove koji se mogu izravno dodati troškovima nabave i osposobljavanju za početak upotrebe.

Dugotrajna imovina definira se kao financijska i nefinancijska imovina čiji je vijek upotrebe duži od jedne godine i koja duže od jedne godine zadržava isti pojavni oblik, a čija je vrijednost veća od 3.500 kn.

Vrijednost pojedinog predmeta dugotrajne nefinancijske imovine ispravlja se linearnom metodom u korisnom vijeku uporabe. Iznimno, vrijednosti zemljišta, obnovljivih prirodnih bogatstava, knjiga, umjetničkih djela i ostalih izložbenih vrijednosti, te plemenitih metala i ostalih pohranjenih vrijednosti u pravilu se ne ispravljaju. Osnovica za ispravak vrijednosti dugotrajne imovine jest njen početni ili revalorizirani trošak nabave (nabavna vrijednost) odnosno procijenjena vrijednost.

2.5. Imovina, obveze i vlastiti izvori - nastavak

Vrijednost dugotrajne imovine ispravlja se po prosječnim godišnjim stopama linearnom metodom.

	Stopa ispravka vrijednosti (od – do %)
Neproizvedena dugotrajna imovina	20 %
Građevinski objekti	1,25%
Uredska oprema, računalna oprema	12,5 – 50%

Za ispravak vrijednosti imovine umanjuju se vlastiti izvori.

2.6. Događaji nakon datuma bilance

Događaji nakon datuma bilance su oni značajniji događaji koji imaju povoljne ili nepovoljne posljedice za HERA-u, a koji su nastali između datuma bilance i datuma na koji je odobreno izdavanje financijskih izvještaja.

Razlikuju se događaji nakon bilance koji zahtijevaju usklađivanje i oni događaji koji ne zahtijevaju usklađivanje.

3. BILJEŠKE UZ IZVJEŠTAJE PRORAČUNA, PRORAČUNSKIH I IZVANPRORAČUNSKIH KORISNIKA**3.1. IZVJEŠTAJ O PRIHODIMA I RASHODIMA, PRIMICIMA I IZDACIMA (Obrazac PR-RAS)**

u kn

R.br.	Opis	AOP	Ostvarenje 2020.	Ostvarenje 2021.	Indeks 2021/2020
1	2	3	4	5	6 (5/4)
1.	PRIHODI POSLOVANJA	001	25.800.232	30.648.622	118,79
1.1.	Prihodi od imovine	077	591	8.942	1.513,03
1.2.	Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknadama	101	25.718.788	30.560.289	118,82
1.3.	Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija te povrati po protestiranim jamstvima	119	67.744	67.731	99,98
1.4.	Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	134	13.109	11.660	88,95
2.	RASHODI POSLOVANJA	146	25.500.885	28.142.275	110,36
2.1.	Rashodi za zaposlene	147	21.389.169	22.727.567	106,26
2.2.	Materijalni rashodi	158	4.073.545	5.295.736	130,00
2.3.	Financijski rashodi	191	17.921	18.972	105,86
2.4.	Naknade građanima i kućanstvima	247	20.250	-	-
2.5.	Ostali rashodi	258	-	100.000	-
3.	VIŠAK PRIHODA POSLOVANJA	285	299.347	2.506.347	837,27
4.	PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	292	2.056	4.698	228,50
4.1.	Prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine	305	2.056	4.698	228,50
5.	RASHODI ZA NABAVU NEFINANCIJSKE IMOVINE	344	99.122	589.355	594,58
5.1.	Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine	357	99.122	589.355	594,58
6.	MANJAK PRIHODA OD NEFINANCIJSKE IMOVINE	402	97.066	584.657	602,33
7.	UKUPNI PRIHODI (1.+4.)	406	25.802.288	30.653.320	118,80
8.	UKUPNI RASHODI (2.+5.)	407	25.600.007	28.731.630	112,23
9.	UKUPAN VIŠAK PRIHODA (7.-8.)	408	202.281	1.921.690	950,01

3.2. AOP 001 Prihodi poslovanja (Obrazac PR-RAS)

Sukladno članku 20. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i računskom planu, prihodi se priznaju u izvještajnom razdoblju u kojemu su postali raspoloživi i pod uvjetom da se mogu izmjeriti.

Ukupni prihodi poslovanja HERA-e u 2021. godini iznose 30.648.622 kn i za 18,79% su veći od poslovnih prihoda ostvarenih u 2020. godini. Povećanje prihoda u odnosu na 2020. godinu rezultat je povećanja prihoda od naknada za obavljanje poslova regulacije energetske djelatnosti koje HERA obračunava na temelju prihoda od prodaje roba i/ili usluga koji su u prethodnoj godini ostvarili energetske subjekti temeljem obavljanja energetske djelatnosti, a koje čine 95,56% ostvarenih prihoda HERA-e u 2021. Naime, zbog proglašene epidemije bolesti COVID-19 i negativnih utjecaja na gospodarstvo, HERA je energetskim subjektima u 2020. produžila rok dospeljeća plaćanja računa za 2., 3. i 4. kvartal 2020. za tri mjeseca. U 2021. godini HERA je za razliku od 2020. obračunala i naplatila naknade za četiri kvartala. Obzirom se prihodi priznaju u izvještajnom razdoblju u kojemu su naplaćeni, a uzimajući u obzir činjenicu da je HERA u 2021. godini naplatila naknade za četiri kvartala, isto je rezultiralo više ostvarenim prihodima u 2021. godini u odnosu na 2020. godinu u kojoj je HERA naplatila naknadu za tri kvartala.

Struktura ostvarenih prihoda poslovanja:

u kn

R.br.	Opis	Ostvarenje 2020.	Struktura u %	Ostvarenje 2021.	Struktura u %
1	2	3	4	5	6
1.	Prihodi od imovine	591	0,00%	8.942	0,03%
2.	Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknadama	25.718.788	99,69%	30.560.289	99,71%
2.1.	Prihodi od naknada za obavljanje energetske djelatnosti (0,05%)	24.186.188	(93,74%)	29.287.089	(95,56%)
2.2.	Prihodi od naknada za rad HERA-e (jednokratnih uplata)	1.532.600	(5,94%)	1.273.200	(4,15%)
3.	Prihodi od pruženih usluga	67.744	0,26%	67.731	0,22%
4.	Ostali prihodi	13.109	0,05%	11.660	0,04%
	PRIHODI POSLOVANJA UKUPNO	25.800.232	100,00%	30.648.622	100,00%

Prihodi od imovine odnose se na prihode od financijske imovine koju čine kamate na depozite po viđenju u iznosu od 126 kn i prihodi od zateznih kamata iz obveznih odnosa u iznosu od 8.816 kn.

U strukturi ukupnih prihoda poslovanja u 2021. godini najznačajniji su prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi koji čine 99,71% ukupnih prihoda poslovanja HERA-e. Najznačajniji su prihodi od naknada za obavljanje poslova regulacije energetske djelatnosti (naknada u iznosu 0,05% od ukupnog godišnjeg prihoda od prodaje roba i/ili usluga koji su u prethodnoj godini ostvarili energetske subjekti temeljem obavljanja energetske djelatnosti) koji čine 95,56% ukupnih prihoda poslovanja. Prihodi od naknada za rad HERA-e (izdavanje, produženje i prijenos dozvola za obavljanje energetske djelatnosti, izdavanje rješenja o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača, izdavanje rješenja povodom žalbi, prigovora i zahtjeva) čine 4,15% ukupnih prihoda poslovanja HERA-e.

3.2. AOP 001 Prihodi poslovanja (Obrazac PR-RAS) - nastavak

Prihodi od pruženih usluga odnose se na zakup dijela prostora Hrvatskom Telekomu d.d. za smještaj antenskog prihvata, elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme u iznosu od 67.731 kn.

Ostali prihodi odnose se na prihode od povrata sredstava za neiskorištene avio karte zbog otkaza službenih putovanja uslijed pandemije COVID-19 u iznosu od 7.773 kn, naknade parničkog troška prema presudi trgovačkog suda u iznosu od 2.440 kn, te ostalih troškova u iznosu od 1.447 kn.

3.3. AOP 146 Rashodi poslovanja (Obrazac PR-RAS)

Sukladno članku 20. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i računskom planu, rashodi se priznaju na temelju nastanka poslovnog događaja (obveza) i u izvještajnom razdoblju na koje se odnose neovisno o plaćanju, rashodi za utrošak kratkotrajne nefinancijske imovine priznaju se u trenutku nabave i u visini njene nabavne vrijednosti, a rashod amortizacije dugotrajne nefinancijske imovine se ne iskazuje.

Ukupni rashodi poslovanja HERA-e u 2021. godini iznose 28.142.275 kn i za 10,36% su veći od rashoda poslovanja u 2020. godini. Povećanje rashoda poslovanja u odnosu na 2020. godinu posljedica je povećanja materijalnih rashoda (povećanje za 30,00%), prvenstveno rashoda za usluge (povećanje za 55,61%). Do povećanja je došlo zbog povećanih rashoda za usluge tekućeg i investicijskog održavanja građevinskih objekata (sanacija poslovne zgrade HERA-e od posljedica potresa), postrojenja i opreme (rekonstrukcija dizala) te programske opreme (održavanje i podrška Sustava za upravljanje uredskim poslovanjem i poslovnim sadržajima), kao i zbog povećanja rashoda za intelektualne usluge (nabava studija vezanih za djelokrug rada HERA-e).

Struktura ostvarenih rashoda poslovanja:

u kn

R.br.	Opis	Ostvarenje 2020.	Struktura u %	Ostvarenje 2021.	Struktura u %
1	2	3	4	5	6
1.	Rashodi za zaposlene	21.389.169	83,88%	22.727.567	80,76%
2.	Materijalni rashodi	4.073.545	15,97%	5.295.736	18,82%
2.1.	Naknade troškova zaposlenima	683.915	(2,68%)	600.875	(2,14%)
2.2.	Rashodi za materijal i energiju	736.833	(2,89%)	769.384	(2,73%)
2.3.	Rashodi za usluge	2.238.540	(8,78%)	3.483.385	(12,38%)
2.4.	Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	414.257	(1,62%)	442.092	(1,57%)
3.	Financijski rashodi	17.921	0,07%	18.972	0,07%
4.	Naknade građanima i kućanstvima	20.250	0,08%	-	0,00%
5.	Ostali rashodi	-	0,00%	100.000	0,35%
	RASHODI POSLOVANJA UKUPNO	25.500.885	100,00%	28.142.275	100,00%

U strukturi ukupnih rashoda poslovanja 2021. godine glavninu rashoda čine rashodi za zaposlene (plaće, doprinosi na plaće i ostali rashodi za radnike) i čine 80,76% ukupnih rashoda poslovanja HERA-e.

3.3. AOP 146 Rashodi poslovanja (Obrazac PR-RAS) - nastavak

Materijalni rashodi čine 18,82% ukupnih rashoda poslovanja HERA-e i odnose se na naknade troškova zaposlenima (troškovi službenih putovanja, naknade za prijevoz na posao i s posla, te troškovi stručnog usavršavanja zaposlenika) u iznosu od 600.875 kn, rashode za materijal i energiju (uredski materijal i ostali materijalni rashodi, energija te sitan inventar i auto gume) u iznosu od 769.384 kn, rashode za usluge (usluge telefona, pošte i prijevoza, usluge tekućeg i investicijskog održavanja, usluge promidžbe i informiranja, komunalne usluge, zakupnine i najamnine, zdravstvene usluge, intelektualne i osobne usluge, računalne usluge te ostale usluge) u iznosu od 3.483.385 kn, te na ostale nespomenute rashode poslovanja (naknade za rad članovima povjerenstva, premije osiguranja, reprezentacija, članarine, pristojbe i naknade i ostali nespomenuti rashodi poslovanja) u iznosu od 442.092 kn.

Financijski rashodi čine 0,07% ukupnih rashoda poslovanja i odnose se na bankarske usluge i usluge platnog prometa te negativne tečajne razlike.

Ostali rashodi čine 0,35% ukupnih rashoda poslovanja i odnose se na donaciju financijskih sredstava u akciji „Pomoć za obnovu nakon potresa“ za sanaciju posljedica potresa u gradovima Petrinji, Sisku i Glini te drugim gradovima i općinama koje su pogodili razorni potresi, a koje je HERA uplatila na račun Državnog proračuna Republike Hrvatske.

HERA je u 2021. godini ostvarila višak prihoda poslovanja nad rashodima poslovanja u iznosu od 2.506.347 kn (AOP 285).

3.4. AOP 292 Prihodi od prodaje nefinancijske imovine (Obrazac PR-RAS)

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine iznose 4.698 kn, a odnose se na otkup rashodovanih računala i mobitela koje su koristili radnici HERA-e, a koja su se prestala koristiti zbog svoje dotrajalosti i tehnološke zastarjelosti, te na otkup računala, računalne opreme i mobitela od strane dva bivša radnika HERA-e koje su radnici koristili tijekom svog rada u HERA-i.

3.5. AOP 344 Rashodi za nabavu nefinancijske imovine (Obrazac PR-RAS)

Tijekom 2021. godine nabavljena je imovina u vrijednosti od 589.355 kn, koja se sastoji od uredske opreme i namještaja u iznosu od 268.773 kn i komunikacijske opreme u iznosu od 320.582 kn.

Do povećanja rashoda za nabavu nefinancijske imovine u 2021. u odnosu na 2020. za 594,58% došlo je zbog toga što je HERA u 2021. zbog dotrajalosti i tehničke zastarjelosti postojećih računala i mobilnih uređaja nabavila nova računala i mobilne uređaje za radnike HERA-e.

HERA je u 2021. godini ostvarila manjak prihoda od nefinancijske imovine u iznosu od 584.657 kn (AOP 402).

3.6. AOP 408 Ukupan višak prihoda (Obrazac PR-RAS)

HERA je u 2021. godina ostvarila ukupan višak prihoda u iznosu od 1.921.690 kn što je za 1.719.409 kn više od ukupnog viška prihoda ostvarenog u prethodnoj godini. Povećanje viška prihoda u 2021. rezultat je povećanja prihoda od naknada za obavljanje energetske djelatnosti u 2021. u odnosu na 2020. godinu zbog razloga pobliže opisanih uz Bilješku br. 3.2.

3.7. BILANCA (Obrazac BIL)

u kn

R. br.	Opis	AOP	Stanje 01.01.2021.	Stanje 31.12.2021.	Indeks 5/4
1	2	3	4	5	6
1.	IMOVINA	001	62.033.199	62.178.351	100,23
1.1.	NEFINANCIJSKA IMOVINA	002	37.932.399	37.643.006	99,24
1.1.1.	Neproizvedena dugotrajna imovina	003	9.415.568	9.396.714	99,80
1.1.2.	Proizvedena dugotrajna imovina	007	28.439.140	28.168.601	99,05
1.1.3.	Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti	046	77.691	77.691	100,00
1.2.	FINANCIJSKA IMOVINA	063	24.100.800	24.535.345	101,80
1.2.1.	Novac u banci i blagajni	064	9.686.007	11.823.990	122,07
1.2.2.	Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od zaposlenih te za više plaćene poreze i ostalo	073	3.953	6.393	161,73
1.2.3.	Potraživanja za prihode poslovanja	141	14.291.380	12.537.910	87,73
1.2.4.	Rashodi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda	165	119.460	167.052	139,84
2.	OBVEZE I VLASTITI IZVORI	169	62.033.199	62.178.351	100,23
2.1.	OBVEZE	170	2.052.188	2.318.435	112,97
2.1.1.	Obveze za zaposlene	172	1.754.950	1.919.459	109,37
2.1.2.	Obveze za materijalne rashode	173	242.147	292.348	120,73
2.1.3.	Obveze za financijske rashode	174	1.615	1.963	121,55
2.1.4.	Ostale tekuće obveze	182	53.476	81.667	152,72
2.1.5.	Obveze za nabavu nefinancijske imovine	183	-	22.998	-
2. 2.	VLASTITI IZVORI	231	59.981.011	59.859.916	99,80
2.2.1.	Vlastiti izvori	233	37.932.399	37.643.006	99,24
2.2.2.	Višak prihoda poslovanja	241	7.855.861	10.265.142	130,67
2.2.3.	Manjak prihoda od nefinancijske imovine	246	97.066	584.657	602,33
2.2.4.	Obračunati prihodi poslovanja	249	14.289.817	12.536.425	87,73

Imovina, obveze i vlastiti izvori određuju financijski položaj HERA-e.

Imovina su resursi koje HERA kontrolira kao rezultat prošlih događaja i od kojih se očekuju buduće koristi u obavljanju djelatnosti. Obveze su neizmirena dugovanja proizašla iz prošlih događaja, za čiju namiru se očekuje odljev resursa. Vlastiti izvori su ostatak vrijednosti imovine nakon odbitka svih obveza.

Imovina i obveze iskazuju se po računovodstvenom načelu nastanka događaja uz primjenu metode povijesnog troška. Na dan 31.12.2021. godine imovina je u ravnoteži s obvezama i vlastitim izvorima.

3.8. AOP 001 Imovina (Obrazac BIL)

Ukupna imovina HERA-e na dan 31.12.2021. godine iznosi 62.178.351 kn, te je u odnosu na stanje na dan 01.01.2021. godine veća za 0,23%. Nefinancijska imovina na kraju godine je za 0,76% manja od stanja na početku godine, dok je financijska imovina veća za 1,80%.

Na dan 31.12.2021. godine u strukturi imovine nefinancijska imovina sudjeluje sa 60,54%, a financijska imovina sa 39,46%.

3.9. AOP 003 Neproizvedena dugotrajna imovina (Obrazac BIL)

u kn

R.br.	Opis	Stanje 31.12.2020.	Stanje 31.12.2021.
1.	Zemljište	9.377.334	9.377.334
2.	Licence	588.392	588.392
3.	Ispravak vrijednosti neproizvedene dugotrajne imovine	550.158	569.012
	UKUPNO (1+2-3)	9.415.568	9.396.714

U strukturi ukupne nefinancijske imovine HERA-e u 2021. godini neproizvedena dugotrajna imovina sudjeluje sa 24,96%, a odnosi se na zemljište i licence.

3.10. AOP 007 Proizvedena dugotrajna imovina (Obrazac BIL)

u kn

R.br.	Opis	Stanje 31.12.2020.	Stanje 31.12.2021.
1.	Poslovni objekt	32.908.572	32.908.572
2.	Uredska oprema i namještaj	2.719.532	2.868.443
3.	Komunikacijska oprema	296.627	523.232
4.	Oprema za održavanje i zaštitu	709.645	709.645
5.	Instrumenti, uređaji i strojevi	13.863	13.863
6.	Uređaji, strojevi i oprema za ostale namjene	166.785	100.288
7.	Prijevozna sredstva u cestovnom prometu	208.557	208.557
8.	Računalni programi	148.767	148.767
9.	Ispravak vrijednosti proizvedene dugotrajne imovine	8.733.208	9.312.766
	UKUPNO (1+2+3+4+5+6+7+8-9)	28.439.140	28.168.601

U strukturi ukupne nefinancijske imovine HERA-e u 2021. godini proizvedena dugotrajna imovina sudjeluje sa 74,83%, a odnosi se na poslovni objekt, postrojenja i opremu, prijevozna sredstva i nematerijalnu proizvedenu imovinu (ulaganja u računalne programe).

3.11. AOP 063 Financijska imovina (Obrazac BIL)

u kn

R.br.	Opis	Stanje 31.12.2020.	%	Stanje 31.12.2021.	%
1.	Novac u banci i blagajni	9.686.007	40,19%	11.823.990	48,19%
2.	Potraživanja od zaposlenih	2.877	0,01%	3.596	0,02%
3.	Ostala potraživanja	1.076	0,00%	2.797	0,01%
4.	Potraživanja za prihode poslovanja	14.291.380	59,30%	12.537.910	51,10%
5.	Rashodi budućih razdoblja	119.460	0,50%	167.052	0,68%
	FINANCIJSKA IMOVINA UKUPNO	24.100.800	100,00%	24.535.345	100,00%

U strukturi financijske imovine novac u banci i blagajni čini 48,19%, potraživanja za prihode poslovanja 51,10% dok ostala potraživanja čine 0,71% ukupne financijske imovine HERA-e.

3.12. AOP 170 Obveze (Obrazac BIL)

u kn

R.br.	Opis	Stanje 31.12.2020.	%	Stanje 31.12.2021.	%
1.	Obveze za zaposlene	1.754.950	85,52%	1.919.459	82,79%
2.	Obveze za materijalne rashode	242.147	11,80%	292.348	12,61%
3.	Obveze za financijske rashode	1.615	0,08%	1.963	0,09%
4.	Ostale tekuće obveze	53.476	2,60%	81.667	3,52%
5.	Obveze za nabavu nefinancijske imovine	-	-	22.998	0,99%
	OBVEZE UKUPNO	2.052.188	100,00%	2.318.435	100,00%

Obveze HERA-e na dan 31.12.2021. godine odnose se na nedospjele obveze i iznose 2.318.435 kn, što čini 3,73% ukupnih obveza i vlastitih izvora.

Glavninu obveza za rashode čine obveze za zaposlene (obračunata plaća za prosinac 2021. godine) u iznosu od 1.919.459 kn, a ostalo su obveze za materijalne rashode u iznosu od 292.348 kn (naknade troškova zaposlenima, rashodi za materijal i energiju, rashodi za usluge, ostali nespomenuti rashodi poslovanja), obveze za financijske rashode u iznosu od 1.963 kn, ostale tekuće obveze u iznosu od 81.667 kn (obveze za PDV, obveze za predujmove i jamčevine) te obveze za nabavu nefinancijske imovine u iznosu od 22.998 kn (uredska oprema i namještaj, komunikacijska oprema).

3.13. AOP 231 Vlastiti izvori (Obrazac BIL)

Vlastiti izvori na dan 31.12.2021. godine iznose 59.859.916 kn, a sastoje se od:

- vlastitih izvora u iznosu od 37.643.006 kn,
- viška prihoda poslovanja u iznosu od 10.265.142 kn,
- manjka prihoda od nefinancijske imovine u iznosu od 584.657 kn,
- obračunatih prihoda poslovanja u iznosu od 12.536.425 kn.

Vlastiti izvori na kraju godine su za 0,80% manji od vlastitih izvora na početku godine.

3.14. AOP 253 Izvanbilančni zapisi (Obrazac BIL)

U skladu s člankom 85. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu skupina računa 99 – Izvanbilančni zapisi sadrži stavke koje su vezane, ali nisu uključene u bilančne kategorije, a to su: tuđa imovina dobivena na korištenje, dana jamstva, dana kreditna pisma, instrumenti osiguranja plaćanja, potencijalne obveze po osnovi sudskih sporova u tijeku i ostali izvanbilančni zapisi.

3.14. AOP 253 Izvanbilančni zapisi (Obrazac BIL) - nastavak

U izvanbilančnoj evidenciji HERA-e koja na dan 31.12.2021. godine iznosi ukupno 3.812.439 kn vode se sljedeće stavke:

- tuđa imovina dobivena na korištenje (konto 99111/99611) - odnosi se na pet automobila u najmu (operativni leasing na četiri godine), u iznosu od 862.930 kn,
- instrumenti osiguranja plaćanja (konto 99141/99641) - dobivene bjanko zadužnice i bankarske garancije za uredno ispunjenje ugovora u iznosu od 374.509 kn i bankarske garancije primljene kao sredstva osiguranja plaćanja od energetskih subjekata koji nemaju sjedište u Republici Hrvatskoj, a posjeduju dozvolu za obavljanje energetskih djelatnosti, u iznosu od 900.000 kn,
- potencijalne obveze po osnovi sudskih sporova u tijeku (konto 99151/99651), u iznosu od 1.675.000 kn.

3.15. Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji (Obrazac RAS-funkcijski)

Za izvještajno razdoblje ukupni rashodi poslovanja i rashodi za nabavu nefinancijske imovine iznosili su 28.731.630 kn, a prikazani su u funkcijskoj klasifikaciji 0483 - Istraživanje i razvoj: Gorivo i energija (AOP 065).

3.16. Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza (Obrazac P-VRIO)

U izvještajnom razdoblju izvršen je otpis nenaplaćenih potraživanja od energetskog subjekta nad kojim je zaključen stečajni postupak u iznosu od 67 kn što je rezultiralo smanjenjem obujma financijske imovine (AOP 026).

3.17. Izvještaj o obvezama (Obrazac Obveze)

Stanje obveza na dan 31.12.2021. godine iznosi 2.318.435 kn (AOP 038), a odnose se na nedospjele obveze za rashode poslovanja (obveze za zaposlene u iznosu 1.919.458 kn, obveze za materijalne rashode 292.348 kn, obveze za financijske rashode 1.963 kn i ostale tekuće obveze 81.666 kn).

3.18. Popis ugovornih odnosa i slično koji uz ispunjenje određenih uvjeta mogu postati obveza ili imovina

Popis ugovornih odnosa HERA-e koji uz ispunjenje određenih uvjeta mogu postati imovina odnose se na popis instrumenata osiguranja plaćanja:

- dobivene bjanko zadužnice i bankarske garancije za uredno ispunjenje ugovora u iznosu od 374.509 kn i
- bankarske garancije primljene kao sredstva osiguranja plaćanja od energetskih subjekata koji nemaju sjedište u Republici Hrvatskoj, a posjeduju dozvolu za obavljanje energetskih djelatnosti u iznosu od 900.000 kn.

HERA ima pet sklopljenih ugovora o operativnom leasingu slijedom kojih na dan 31.12.2021. godine preostala preuzeta obveza plaćanja do isteka leasinga iznosi 377.532 kn.

3.19. Popis sudskih sporova u tijeku

HERA ima 18 postupaka pred Upravnim sudovima. Postupci se vode radi poništenja HERA-inih odluka donesenih povodom izjavljenih žalbi na odluke energetske subjekata u skladu s odredbama zakona kojima se uređuje energetski sektor te radi poništenja HERA-inih odluka vezano za status povlaštenog proizvođača električne energije i odluka kojim se nalaže energetskim subjektima određeno postupanje donesenim kao rezultat provedenog postupka nadzora.

HERA vodi parnični postupak na trgovačkom sudu pokrenut tužbom gospodarskog subjekta protiv HERA-e radi naknade štete u iznosu od 1.675.000 kn s osnova izgubljene dobiti.

3.20. Odobrenje financijskih izvještaja

Financijske izvještaje prikazane na stranicama 3 do 31 usvojio je i odobrio njihovo izdavanje predsjednik Upravnog vijeća HERA-e dana 28. siječnja 2022. godine.

Za Hrvatsku energetske regulatornu agenciju, Zagreb
Predsjednik Upravnog vijeća

mr. sc. Danijel Žamboki, v.r.

REPUBLIKA HRVATSKA

**HRVATSKA ENERGETSKA
REGULATORNA AGENCIJA**

**Ulica grada Vukovara 14
10000 Zagreb**

KLASA: 025-12/22-02/5

URBROJ: 371-06-22-2

Zagreb, 29. lipnja 2022.

Na temelju članka 33. stavka 1. Zakona o regulaciji energetske djelatnosti („Narodne novine“, broj 120/12 i 68/18) Hrvatska energetska regulatorna agencija na 23. sjednici Upravnog vijeća održanoj 29. lipnja 2022. donijela je

ODLUKU

1. Donosi se Godišnje izvješće o radu Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2021. godinu.
2. Godišnje izvješće o radu Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2021. godinu uputit će se u daljnji postupak Hrvatskom saboru.
3. Ova Odluka objavit će se na internetskoj stranici Hrvatske energetske regulatorne agencije.
4. Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Predsjednik Upravnog vijeća

mr. sc. Danijel Žamboki

REPUBLIKA HRVATSKA

**HRVATSKA ENERGETSKA
REGULATORNA AGENCIJA**

**Ulica grada Vukovara 14
10000 Zagreb**

KLASA: 400-12/22-01/275

URBROJ: 371-06-22-3

Zagreb, 29. lipnja 2022.

Na temelju članka 33. stavka 1. Zakona o regulaciji energetske djelatnosti („Narodne novine“, broj 120/12 i 68/18) Hrvatska energetska regulatorna agencija na 23. sjednici Upravnog vijeća održanoj 29. lipnja 2022. donijela je

ODLUKU

1. Donosi se Izvješće o ostvarenju proračuna Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2021. godinu.
2. Izvješće o ostvarenju proračuna Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2021. godinu uputit će se u daljnji postupak Hrvatskom saboru.
3. Ova Odluka objavit će se na internetskoj stranici Hrvatske energetske regulatorne agencije.
4. Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Predsjednik Upravnog vijeća

mr. sc. Danijel Žamboki

**HRVATSKA ENERGETSKA
REGULATORNA AGENCIJA**

**Ulica grada Vukovara 14
10000 Zagreb**

IZVJEŠĆE O OSTVARENJU PRORAČUNA HRVATSKE ENERGETSKE REGULATORNE AGENCIJE ZA 2021. GODINU

Zagreb, 29. lipnja 2022.

SADRŽAJ

UVOD.....	2
OSTVARENJE PRIHODA I PRIMITAKA ZA 2021.....	3
OSTVARENJE RASHODA I IZDATAKA ZA 2021.....	5
BROJ ZAPOSLENIH.....	10
IZJAVA O FISKALNOJ ODGOVORNOSTI	11

UVOD

Hrvatska energetska regulatorna agencija (dalje u tekstu: HERA) osnovana je Zakonom o regulaciji energetskih djelatnosti („Narodne novine“, broj 177/04 i 76/07), a nastavila je poslovati u skladu s odredbama Zakona o regulaciji energetskih djelatnosti („Narodne novine“, broj 120/12 i 68/18). Zakon o regulaciji energetskih djelatnosti propisuje da je HERA samostalna i neovisna pravna osoba s javnim ovlastima za regulaciju energetskih djelatnosti. Osnivač je Republika Hrvatska, a osnivačka prava ostvaruje Vlada Republike Hrvatske. Za obavljanje poslova određenih Zakonom o regulaciji energetskih djelatnosti HERA odgovara Hrvatskom saboru. Poslovi HERA-e su od interesa za Republiku Hrvatsku, a obavljaju se temeljem javnih ovlasti. Poslovi, ovlasti i odgovornosti HERA-e utvrđeni su Zakonom o regulaciji energetskih djelatnosti, zakonom kojim se uređuje energetski sektor i drugim zakonima kojima se uređuju pojedina tržišta energije.

Način financiranja HERA-e uređen je Zakonom o regulaciji energetskih djelatnosti, prema kojem HERA ima proračun čiji su prihod naknade za obavljanje poslova regulacije energetskih djelatnosti. HERA je samostalna u raspoređivanu svog proračuna radi ostvarivanja funkcije regulatora energetskih djelatnosti.

Visina naknada propisana je Odlukom o visini naknada za obavljanje poslova regulacije energetskih djelatnosti („Narodne novine“, broj 155/08, 50/09, 103/09 i 21/12) (dalje u tekstu: Odluka) koju je donijela Vlada Republike Hrvatske. Prema Odluci naknade se određuju kako slijedi:

- Naknade u iznosu 0,05% od ukupnog godišnjeg prihoda od prodaje roba i/ili usluga koji su u prethodnoj godini ostvarili energetski subjekti s osnove obavljanja energetske djelatnosti temeljem dozvole za obavljanje energetske djelatnosti koju izdaje HERA,
- Naknade (jednokratne uplate) za rad HERA-e, u skladu s Pregledom naknada za rad HERA-e koji je sastavni dio Odluke.

U skladu s člankom 7. Zakona o regulaciji energetskih djelatnosti („Narodne novine“, broj 120/12 i 68/18) HERA je samostalna, neovisna pravna osoba s javnim ovlastima za regulaciju energetskih djelatnosti koja vodi financijsko poslovanje i računovodstvo u skladu s propisima za proračunske korisnike.

Organizacijski, HERA je smještena kao glava u okviru razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.

Kao proračunski korisnik HERA je dužna primjenjivati načela i metodologiju propisane Zakonom o proračunu. Sukladno odredbama Zakona o proračunu, Vlada Republike Hrvatske donijela je Smjernice za izradu državnog proračuna.

Na temelju Smjernica Vlade Republike Hrvatske, Ministarstvo financija izradilo je i dostavilo proračunskim i izvanproračunskim korisnicima državnog proračuna Upute za izradu prijedloga državnog proračuna Republike Hrvatske za razdoblje od 2021. do 2023. (dalje u tekstu: Upute). Upute sadrže razradu metodologije za izradu prijedloga financijskog plana koja je propisana Zakonom o proračunu („Narodne novine“, broj 87/08, 136/12 i 15/15) i podzakonskim aktima kojima se regulira provedba Zakona, ponajprije Pravilnikom o proračunskim klasifikacijama („Narodne novine“) broj 26/10, 120/13 i 1/20) i Pravilnikom o proračunskom računovodstvu i Računskom planu („Narodne novine“ broj 124/14, 115/15, 87/16, 3/18, 126/19 i 108/20).

Upute za izradu prijedloga državnog proračuna Republike Hrvatske za razdoblje 2021. do 2023., propisuju da proračunski korisnici koji ostvaruju vlastite prihode i prihode za posebne namjene

samostalno određuju limite unosom plana prihoda. Stoga visina planiranog prihoda predstavlja limit za plan rashoda za ove izvore financiranja. Isto tako, člankom 55. i 56. Zakona o izvršavanju državnog proračuna za 2021. godinu („Narodne novine“, broj 135/20, 69/21 i 122/21) propisano je da se namjenski prihodi i primici, te vlastiti prihodi svih korisnika planiraju u državnom proračunu, a obveza uplate ovih prihoda u državni proračun ne odnosi se na HERA-u. Ostvarenje i trošenje namjenskih prihoda i primitaka iskazuje se mjesečno u sustavu državne riznice preko evidencijskih naloga koji se dostavljaju Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja.

Financijski plan HERA-e za 2021. godinu donesen je na sjednici Upravnog vijeća HERA-e 28. prosinca 2020. godine Odlukom Upravnog vijeća HERA-e, na temelju članka 32. stavka 2. Zakona o regulaciji energetske djelatnosti, dokumentom Klase: 400-02/20-01/1, Urbroj: 371-06-20-3, a Izmjene i dopune Financijskog plana HERA-e za 2021. godinu donesene su na sjednici 07. svibnja 2021. godine Odlukom Upravnog vijeća HERA-e, dokumentom klase: 400-02/20-01/1, Urbroj: 371-06-21-6, te 01. prosinca 2021. godine Odlukom Upravnog vijeća HERA-e, dokumentom Klase: 400-02/20-01/1, Urbroj: 371-06-21-9.

Financijski plan HERA-e za 2021. sastoji se od:

- Plana prihoda i primitaka za 2021.,
- Plana rashoda i izdataka za 2021. i
- Obrazloženja prijedloga financijskog plana.

OSTVARENJE PRIHODA I PRIMITAKA ZA 2021.

Prihodi za posebne namjene (izvor 43) bili su planirani u iznosu od 31.619.000 kn. Vlastiti prihodi (izvor 31) bili su planirani u iznosu od 75.000 kn, a prihodi od nefinancijske imovine i nadoknade štete s osnova osiguranja (izvor 71) u iznosu od 4.000 kn. Ukupno planirani prihodi iznosili su 31.698.000 kn. Razlika između prenesenog viška iz prethodnih godina u iznosu od 9.809.717 kn i odnosa viška u sljedeću godinu u iznosu od 8.039.717 kn (iskazani u tablici 1) koja iznosi 1.770.000 kn predstavlja planirani iznos apsorpcije viška radi uspostave ravnoteže s ukupnih iznosom planiranih rashoda i izdataka koji iznose 33.468.000 kn. Izmjenama i dopunama Financijskog plana Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2021. godinu i projekcijom za 2022. i 2023. godinu, donesenim na 10. sjednici Upravnog vijeća održanoj 07. svibnja 2021. godine, Klasa: 400-02/20-01/1, Urbroj: 371-07-21-4, izvršena je korekcija kategorije „Odnos u sljedeću godinu“. Prilikom planiranja financijskog plana za 2021. godinu u kategoriji „Odnos u sljedeću godinu“ je bio predviđen iznos od 2.650.345 kn. Ostvarenje prihoda i rashoda u 2020. godini rezultiralo je viškom prihoda nad rashodima u iznosu od 309.372 kn koji se pridodao kumuliranom višku iz prethodnih godina. Iz toga proizlazi da stvarni preneseni višak koji se prenio u 2021. godinu iznosi 9.809.717 kn. Kako bi se ispunilo načelo uravnoteženosti na nivou jedne godine vrši se korekcija i u kategoriji „Odnos u sljedeću godinu“ te on sada iznosi 8.039.717 kn.

Tablica 1. Plan prihoda i primitaka u 2021. godini

07750 HRVATSKA ENERGETSKA REGULATORNA AGENCIJA					
IZVOR	EK. KLAS.	OPIS	IZVORNI PLAN ZA 2021.	POVEĆANJE SMANJENJE	NOVI PLAN ZA 2021.
1	2	3	4	5	6 (4+5)
43	65148	Ostale naknade i pristojbe za posebne namjene	31.600.000	-10.000	31.590.000
43	68311	Ostali prihodi	13.000	6.000	19.000
43	64143	Zatezne kamate iz obveznih odnosa i drugo	0	10.000	10.000
31	66151	Prihodi od pruženih usluga	74.650		74.650
31	64132	Kamate na depozite po viđenju	150		150
31	64151	Prihodi od pozitivnih tečajnih razlika	200		200
71	72211	Računala i računalna oprema	4.000		4.000
		Preneseni višak iz prethodnih godina	2.650.345	7.159.372	9.809.717
		Odnos u sljedeću godinu	-874.345	-7.165.372	-8.039.717
		UKUPNI PRIHODI	33.468.000	0	33.468.000

Ukupno ostvareni prihodi u 2021. godini iznose 30.653.320 kn što predstavlja izvršenje od 97% ukupno planiranih prihoda. Ostvareni prihodi za posebne namjene (izvor 43) iznose 30.580.766 kn, vlastiti prihodi (izvor 31) iznose 67.857 kn a prihodi od prodaje nefinancijske imovine (izvor 71) iznose 4.698 kn. Tablični prikaz izvršenja prihoda po ekonomskoj klasifikaciji dan je u tablici 2.

Tablica 2. Izvršenje prihoda i primitaka u 2021. godini

PLAN PRIHODA I PRIMITAKA I NJIHOVO IZVRŠENJE U 2021.					
IZVOR	EK. KLAS.	OPIS	TEKUĆI PLAN ZA 2021.	IZVRŠENJE	INDEKS
1	2	3	4	5	6 (5/4)
43	65148	Ostale naknade i pristojbe za posebne namjene	31.590.000	30.560.289	0,97
43	68311	Ostali prihodi	19.000	11.660	0,61
43	64143	Zatezne kamate iz obveznih odnosa i drugo	10.000	8.817	0,00
31	66151	Prihodi od pruženih usluga	74.650	67.731	0,91
31	64132	Kamate na depozite po viđenju	150	126	0,84
31	64151	Prihodi od pozitivnih tečajnih razlika	200	0	0,88
71	72211	Računala i računalna oprema	4.000	4.698	1,17
		Ukupni prihodi	31.698.000	30.653.320	0,97

43		Preneseni višak iz prethodnih godina	+9.809.717		
43		Odnos u sljedeću godinu	-8.039.717		
		UKUPNI PRIHODI	33.468.000	30.653.320	0,92

U strukturi ukupno ostvarenih prihoda 2021. godine najznačajniji namjenski prihodi su prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi u iznosu od 30.560.289 kn koji čine 99,70% ostvarenih prihoda HERA-e. U okviru namjenskih prihoda ostvareno je 11.660 kn ostalih prihoda koji čine 0,04% prihoda. Ostali prihodi odnose se na prihode od refundacija neiskorištenih vauchera za zrakoplovne kate u iznosu od 7.773 kn, s osnova povrata premije za dopunsko zdravstveno osiguranje i otkupa sredstava za razriješenog PUV-a u iznosu od 955 kn, te ostale nespomenute prihode u iznosu od 2.932 kn. U okviru namjenskih prihoda HERA je ostvarila prihod od zateznih kamata u iznosu od 8.817 kn.

U okviru obavljanja redovne djelatnosti HERA je ostvarila 67.857 kn prihoda koji se klasificiraju u vlastite prihode (izvor 31), a sastoje se od prihoda od imovine (prihodi od financijske imovine - kamate na depozite po viđenju) u iznosu od 126 kn i prihoda od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga u iznosu od 67.731 kn (zakup dijela prostora Hrvatskom telekomu d.d. za smještaj antenskog prihvata, elektroničke komunikacijske infrastrukture i povezane opreme).

U 2021. godini HERA je ostvarila ukupno 4.698 kn prihoda od prodaje ili zamjene nefinancijske imovine.

OSTVARENJE RASHODA I IZDATAKA ZA 2021.

Plan rashoda i izdataka HERA-e za 2021. godinu sistematiziran je na razini podskupine i usklađen je s računskim planom u skladu s Pravilnikom o proračunskom računovodstvu i računskom planu („Narodne novine“, broj 124/14, 115/15, 87/16, 3/18, 126/19 i 108/20). Rashodi i izdaci su planirani na temelju planiranih aktivnosti HERA-e iz Programa rada i razvoja Hrvatske energetske regulatorne agencije za 2021. godinu i iznose 33.468.000 kn.

Izmjenama i dopunama Financijskog plana HERA-e za 2021. izvršila se preraspodjela sredstava na izvoru financiranja 43 – Namjenski prihodi. Unutar skupine 31 – Rashodi za zaposlene izvršena je preraspodjela u iznosu od 300.000 kn radi potrebe ispravka evidentiranja materijalnih prava radnika koji se obračunavaju kao plaća pa se umjesto podskupine 311 – Plaće (bruto) prenose na podskupinu 312 – Ostali rashodi za zaposlene.

Unutar skupine 32 – Materijalni rashodi izvršena je preraspodjela u iznosu od 560.000 kn zbog nastavka pandemije bolesti COVID-19, uzrokovane SARS-CoV-2 virusom i nastalih posljedica na način rada. Iznosom od 100.000 kn umanjena je skupina 32 – Materijalni rashodi zbog uplate donacije kao pomoć za saniranje šteta na potresom stradalim područjima što je evidentirano u skupini 38 – Ostali rashodi. Sredstva su uplaćena na žiro račun Državnog proračuna. Za navedenih 660.000 kn umanjena je podskupina 321 – Naknade troškova zaposlenima. Struktura rashoda dana je u tablici 3.

Tablica 3. Plan rashoda i izdataka u 2021. godini

IZVOR	EK. KLAS.	A 918001 ADMINISTRACIJA I UPRAVLJANJE	IZVORNI PLAN za 2021.	POVEĆANJE SMANJENJE	NOVI PLAN ZA 2021.
1	2	3	4	5	6 (5/4)
43	311	Plaće (bruto)	20.260.000	-300.000	19.960.000
43	312	Ostali rashodi za zaposlene	1.350.000	300.000	1.650.000
43	313	Doprinosi na plaće	3.350.000		3.350.000
	31	Rashodi za zaposlene	24.960.000		24.960.000
43	321	Naknade troškova zaposlenicima	2.080.000	-660.000	1.420.000
31	321	Naknade troškova zaposlenicima	75.000		75.000
43	322	Rashodi za materijal i energiju	820.000	200.000	1.020.000
43	323	Rashodi za usluge	3.850.000	330.000	4.180.000
43	329	Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	510.000	30.000	540.000
	32	Materijalni rashodi	7.335.000	-100.000	7.235.000
43	343	Ostali financijski rashodi	39.000		39.000
	34	Financijski rashodi	39.000		39.000
43	381	Tekuće donacije	0	100.000	100.000
	38	Ostali rashodi	0	100.000	100.000
43	422	Postrojenja i oprema	1.130.000		1.130.000
71	422	Postrojenja i oprema	4.000		4.000
	42	Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine	1.134.000		1.134.000
		UKUPNO RASHODI	33.468.000		33.468.000

Ukupni rashodi za 2021. izvršeni su u iznosu od 28.499.684 kn što predstavlja ostvarenje u iznosu od 85,16% ukupno planiranih rashoda. Pregled planiranih rashoda i njihovo izvršenje na razini odjeljka dan je u tablici 4.

Tablica 4. Izvršenje rashoda i izdataka u 2021. godini

PLAN RASHODA I IZDATAKA I NJIHOVO IZVRŠENJE U 2021.					
IZVOR	EK. KLAS.	A 918001 ADMINISTRACIJA I UPRAVLJANJE	TEKUĆI PLAN ZA 2021.	IZVRŠENJE	INDEKS
1	2	3	4	5	6 (4/5)
43	3111	Plaće za redovan rad		17.975.987	0,92
43	3112	Plaće u naravi		26.531	0,06
43	3113	Plaće za prekovremeni rad		12.890	0,26
43	311	Plaće (Bruto)	19.960.000	18.015.408	0,90
43	3121	Ostali rashodi za zaposlene		1.605.649	0,97
43	312	Ostali rashodi za zaposlene	1.650.000	1.605.649	0,97
43	3132	Doprinosi za obvezno zdravstveno osiguranje		2.947.813	0,88
43	313	Doprinosi na plaće	3.350.000	2.947.813	0,88
	31	Rashodi za zaposlene	24.960.000	22.568.871	0,90
43	3211	Službena putovanja		47.564	0,10
43	3212	Naknade za prijevoz, za rad na terenu i odvojeni život		425.685	0,85
43	3213	Stručno usavršavanje zaposlenika		58.301	0,14
31	3213	Stručno usavršavanje zaposlenika		67.857	0,90
43	3214	Ostale naknade troškova zaposlenima		0	0,00
43	321	Naknade troškova zaposlenima	1.420.000	531.550	0,37
31	321	Naknade troškova zaposlenima	75.000	67.857	0,90
43	3221	Uredski materijal i ostali materijalni rashodi		462.497	0,77
43	3223	Energija		294.184	0,74
43	3225	Sitni inventar i auto gume		4.006	0,20
43	322	Rashodi za materijal i energiju	1.020.000	760.687	0,75
43	3231	Usluge telefona, pošte i prijevoza		252.113	0,90
43	3232	Usluge tekućeg i investicijskog održavanja		666.307	1,33
43	3233	Usluge promidžbe i informiranja		64.293	1,29
43	3234	Komunalne usluge		104.852	0,75
43	3235	Zakupnine i najamnine		425.801	1,01
43	3236	Zdravstvene i veterinarske usluge		73.030	0,66
43	3237	Intelektualne i osobne usluge		996.028	0,91
43	3238	Računalne usluge		64.300	0,08
43	3239	Ostale usluge		802.804	1,00
43	323	Rashodi za usluge	4.180.000	3.449.528	0,83
43	3291	Naknade za rad pred. i izvršnih tijela, povjerenstava i slično		6.073	0,61
43	3292	Premije osiguranja		62.844	0,79

43	3293	Reprezentacija		94.219	0,86
43	3294	Članarine		232.563	0,93
43	3295	Pristojbe i naknade		15.530	0,39
43	3296	Troškovi sudskih postupaka		16.406	0,41
43	3299	Ostali nespomenuti rashodi poslovanja		8.344	0,83
43	329	Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	540.000	435.978	0,81
	32	Materijalni rashodi	7.235.000	5.245.601	0,73
43	3431	Bankarske usluge i usluge platnog prometa		18.545	0,53
43	3432	Negativne teč. razlike i razlike zbog primjene val. klauzule		80	0,02
43	343	Ostali finansijski rashodi	39.000	18.625	0,48
	34	Financijski rashodi	39.000	18.625	0,48
43	3721	Tekuće donacije u novcu		100.000	1,00
43	381	Tekuće donacije	100.000	100.000	1,00
	38	Ostali rashodi	100.000	100.000	1,00
43	4221	Uredska oprema i namještaj		248.432	0,41
71	4221	Uredska oprema i namještaj		4.698	1,17
43	4222	Komunikacijska oprema		313.458	0,63
43	4223	Oprema za održavanje i zaštitu		0	0,00
43	4225	Instrumenti, uređaji i strojevi		0	0,00
43	422	Postrojenja i oprema	1.130.000	561.889	0,50
71	422	Postrojenja i oprema	4.000	4.698	1,17
	42	Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine	1.134.000	566.587	0,50
		UKUPNI RASHODI	33.468.000	28.499.684	0,85

Rashodi i izdaci planirani su u okviru aktivnost brojčane oznake A918001 - Administracija i upravljanje, koja uključuje rashode potrebne radi obavljanje djelatnosti i poslovanja HERA-e odnose se na administrativne i upravljačke poslove. Prema ekonomskoj klasifikaciji to su: rashodi za zaposlene, materijalni rashodi, finansijski rashodi, ostali rashodi te rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine. Rashodi za zaposlene iznose 22.568.871 kn što čini 79,18% ukupnih rashoda, materijalni rashodi iznose 5.245.601 kn što čini 18,40% ukupnih rashoda, dok se ostatak odnosi na finansijske rashode, ostale rashode, te nabavu dugotrajne proizvedene dugotrajne imovine koji ukupno čine 2,42% ukupnih rashoda.

Rashodi za zaposlene

Rashodi za zaposlene planirani su u iznosu od 24.960.000 kn, ostvareni su u iznosu od 22.568.871 kn što iznosi 90% planiranih sredstava.

Plaće (bruto)

Na ovoj poziciji Plana rashoda predviđeni su troškovi bruto plaća članova Upravnog vijeća HERA-e koji dužnost obavljaju profesionalno i svih ostalih radnika HERA-e u iznosu od 19.960.000 kn (na ovoj stavci evidentirani su troškovi isplaćenih mjesečnih naknada bivšem članu Upravnog vijeća nakon prestanka mandata). Ukupni troškovi ostvareni su u iznosu od 18.015.408 kn.

Ostali rashodi za radnike

Ostali rashodi za radnike podrazumijevaju isplate potpora, nagrada, dodatne plaće, otpremnina i slično radnicima HERA-e te troškove obrazovanja radnika HERA-e. Planirani su iznosu od 1.650.000 kn, a ostvareni u iznosu od 1.605.649 kn.

Doprinosi na plaće

Iznos doprinosa na plaće planiran je u skladu s planiranim iznosima plaća radnika i važećim stopama doprinosa na plaće u iznosu od 3.350.000 kn, a ostvareni su u iznosu od 2.947.813 kn.

Materijalni rashodi

Materijalni rashodi planirani su u iznosu od 7.235.000 kn. Ostvareni su u iznosu od 5.245.601 kn što čini izvršenje od 73%.

Naknade troškova radnicima

Na ovoj poziciji Plana rashoda i izdataka planiraju se troškovi službenih putovanja, naknade radnicima za prijevoz, te rashodi za stručno usavršavanje radnika. Navedeni troškovi planirani su u skladu s dotadašnjim ostvarenjem i očekivanim aktivnostima HERA-e u 2021. godini u iznosu od 1.495.000 kn, a izvršeni su u iznosu od 599.407 kn što čini 40% planiranog iznosa za te namjene. Izvršenje ovih rashoda nastalo je kao posljedica epidemije bolesti COVID-19. Iznos od 67.857 kn financiran je iz vlastitih izvora, a ostatak od 531.550 kn iz namjenskih prihoda

Rashodi za materijal i energiju

Rashodi za materijal i energiju obuhvaćaju rashode za uredski materijal i ostale materijalne rashode, rashode za energiju te sitni inventar i auto gume. Planirani su u iznosu od 1.020.000 kn, ostvareni su u iznosu od 760.687 kn što čini 75% planiranih rashoda za materijal i energiju.

Rashodi za usluge

Rashodi za usluge planirani su za usluge telefona, pošte i prijevoza, usluge tekućeg investicijskog održavanja, usluge promidžbe i informiranja, komunalne usluge, intelektualne i osobne usluge, računalne usluge i ostale usluge u iznosu od 4.180.000 kn, a ostvareni su u iznosu od 3.449.528 kn što iznosi 83% planiranog iznosa rashoda za usluge.

Ostali nespomenuti rashodi poslovanja

Ostali nespomenuti rashodi poslovanja su rashodi premija osiguranja, reprezentacije, članarine, i ostali nespomenuti materijalni rashodi koji su planirani u iznosu od 540.000 kn, a ostvareni su u iznosu od 435.978 kn što čini 81% planiranih rashoda.

Financijski rashodi

Pod financijskim rashodima planirani su troškovi bankarskih usluga i usluga platnog prometa, negativnih tečajnih razlika. Ukupno planirani financijski rashodi u iznosu od 39.000 kn ostvareni su u iznosu od 18.625 kn što iznosi 48 %.

Ostali rashodi

Rashodi u iznosu od 100.000 kn planirani su i ostvareni su u iznosu od 100.000 kn što predstavlja izvršenje od 100%, a odnose se na donaciju potresom stradala područja.

Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine

Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine (skupina 42) planirani su u iznosu od 1.134.000 kn, a realizirani su u iznosu od 566.587 kn što čini izvršenje od 50%.

Iznos od 4.698 kn financiran je iz izvora 71, a ostatak od 561.889 kn iz namjenskih prihoda.

U 2021. godini ostvaren je višak prihoda nad rashodima u iznosu od 2.153.636 kn koji se zajedno s kumuliranim viškom prethodnih godina koji iznosi 9.809.717 kn prenosi u 2022. godinu u iznosu od 11.963.354 kn što je prikazano u tablicama 5 i 6.

Tablica 5.

PRIHODI/RASHODI TEKUĆA GODINA	IZVRŠENJE 2020.	FINANCIJSKI PLAN ZA 2021.	IZVRŠENJE 2021.
1	2	3	4
PRIHODI UKUPNO	25.802.288	31.698.000	30.653.320
PRIHODI POSLOVANJA	25.800.232	31.694.000	30.648.622
PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	2.056	4.000	4.698
RASHODI UKUPNO	25.492.916	33.468.000	28.499.684
RASHODI POSLOVANJA	25.393.794	32.334.000	27.933.097
RASHODI ZA NEFINANCIJSKU IMOVINU	99.122	1.134.000	566.587
RAZLIKA - VIŠAK / MANJAK	309.372	-1.770.000	2.153.636

Tablica 6.

ODNOS / DONOS	IZVRŠENJE 2020.	FINANCIJSKI PLAN ZA 2021.	IZVRŠENJE 2021.
1	2	3	4
UKUPAN DONOS NEUTROŠENIH PRIHODA IZ PRETHODNIH GODINA	9.500.345	9.809.717	9.809.717
UKUPAN ODNOS NEUTROŠENIH PRIHODA U SLJEDEĆU GODINU	-9.809.717	-8.039.717	-11.963.353

BROJ ZAPOSLENIH

Na dan 31.12.2021. godine HERA je imala ukupno 80 radnika - pet članova Upravnog vijeća, devet radnika u Uredu predsjednika Upravnog vijeća, dva radnika u Samostalnom odjelu za unutarnju reviziju i 64 radnika u stručnim službama HERA-e.

U skladu s člankom 26. stavak 4. Zakona o regulaciji energetske djelatnosti („Narodne novine“, broj 120/12 i 68/18), od listopada 2021. godine predsjedniku Upravnog vijeća koji je razriješen dužnosti

zbog isteka mandata isplaćuje se naknada u visini plaće koju je ostvarivao kao predsjednik Upravnog vijeća HERA-e.

IZJAVA O FISKALNOJ ODGOVORNOSTI

Temeljem članka 4. Zakona o fiskalnoj odgovornosti („Narodne novine“, broj 111/18) i članka 14. Uredbe o sastavljanju i predaji izjave o fiskalnoj odgovornosti i izvještaja o primjeni fiskalnih pravila, („Narodne novine“, broj 95/19), HERA je u zakonskom roku Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja dostavila dvije izjave o fiskalnoj odgovornosti za 2021. godinu. Čelnik HERA-e koji je obnašao dužnost predsjednika Upravnog vijeća HERA-e do 30. rujna 2021. je za razdoblje od 1. siječnja do 30. rujna 2021. na temelju popunjenog Upitnika o fiskalnoj odgovornosti i raspoloživih informacija izjavio da potvrđuje zakonito, namjensko i svrhovito korištenje sredstava te učinkovito i djelotvorno funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola u okviru proračunom odnosno financijskim planom utvrđenih sredstava. Čelnik HERA-e koji dužnost predsjednika Upravnog vijeća HERA-e obnaša od 15. listopada 2021. godine je za razdoblje od 15. listopada do 31. prosinca 2021. na temelju popunjenog Upitnika o fiskalnoj odgovornosti i raspoloživih informacija izjavio da potvrđuje zakonito, namjensko i svrhovito korištenje sredstava te učinkovito i djelotvorno funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola u okviru proračunom odnosno financijskim planom utvrđenih sredstava

Predsjednik Upravnog vijeća

mr. sc. Danijel Zamboki

KLASA: 400-12/22-01/275

URBROJ: 371-07-22-1

Zagreb, 29. lipnja 2022.

**HRVATSKA ENERGETSKA
REGULATORNA AGENCIJA**
Ulica grada Vukovara 14
10000 Zagreb

KLASA: 410-02/21-01/3
URBROJ: 371-07-21-1
Zagreb, 30. rujna 2021.

PRILOG 1.a

**IZJAVA O FISKALNOJ ODGOVORNOSTI
ZA RAZDOBLJE 1. SIJEČANJ 2021. – 30. RUJAN 2021.**

Ja, Tomislav Jureković, dipl. ing., predsjednik Upravnog vijeća Hrvatske energetske regulatorne agencije, Ulica grada Vukovara 14, Zagreb, na temelju popunjenog Upitnika o fiskalnoj odgovornosti te raspoloživih informacija, potvrđujem:

- zakonito, namjensko i svrhovito korištenje sredstava,
- učinkovito i djelotvorno funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola u okviru proračunom odnosno financijskim planom utvrđenih sredstava.

Predsjednik Upravnog vijeća
Tomislav Jureković, dipl. ing.

Prilozi:

1. Popunjeni Upitnik o fiskalnoj odgovornosti za razdoblje 1. siječanj 2021.- 30. rujan 2021. (Prilog 2.a);
2. Mišljenje unutarnje revizije o sustavu unutarnjih kontrola za područja koja su bila revidirana u 2020. godini (Prilog 5).

Obveznik: HRVATSKA ENERGETSKA REGULATORNA AGENCIJA

**UPITNIK O FISKALNOJ ODGOVORNOSTI ZA OBVEZNIKE UTVRĐENE U REGISTRU PRORAČUNSKIH I
IZVANPRORAČUNSKIH KORISNIKA ZA RAZDOBLJE 1. SIJEČANJ 2021. - 30. RUJAN 2021.**

Redni broj	Pitanje	Odgovor			Referenca ¹
		N/P	DA	NE ²	
PLANIRANJE PRORAČUNA/FINANCIJSKOG PLANA					
1.	<p>U uputama za izradu proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno uputama upravnih tijela utvrđeni su i dostavljeni limiti u apsolutnim iznosima odnosno visina financijskog plana po upravnim tijelima i proračunskim i izvanproračunskim korisnicima jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave za sljedeću proračunsku godinu i za sljedeće dvije godine, koji su raspoređeni na:</p> <ul style="list-style-type: none">- sredstva potrebna za provedbu postojećih programa, odnosno aktivnosti, koje proizlaze iz trenutno važećih propisa i- sredstva potrebna za uvođenje i provedbu novih ili promjenu postojećih programa, odnosno aktivnosti, <p>a u razdoblju privremenog financiranja, u uputama su utvrđeni i dostavljeni limiti u apsolutnim iznosima odnosno visina financijskog plana po upravnim tijelima odnosno proračunskim i izvanproračunskim korisnicima iz svoje nadležnosti za razdoblje privremenog financiranja (odgovaraju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koje u svojoj nadležnosti imaju proračunske i izvanproračunske korisnike)</p>	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja koja u svojoj nadležnosti nema proračunskih korisnika.
2.	Ministarstvo je nakon primitka uputa za izradu prijedloga državnog proračuna od Ministarstva financija izradilo i dostavilo proračunskim korisnicima iz svoje nadležnosti upute s limitima u apsolutnom iznosu, odnosno s visinama financijskog plana po	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja koja u svojoj nadležnosti nema proračunskih korisnika.

¹ Stupac Referenca se ne popunjava već su u njemu dane upute koja je vrsta dokaza podloga za davanje odgovora na pitanje

² Za svaki negativan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

	<p>proračunskim korisnicima za sljedeću proračunsku godinu i za sljedeće dvije godine, koje su raspoređene na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - visinu sredstava potrebnih za provedbu postojećih programa, odnosno aktivnosti, koje proizlaze iz trenutno važećih propisa i - visinu sredstava potrebnih za uvođenje i provedbu novih ili promjenu postojećih programa, odnosno aktivnosti, <p>a u razdoblju privremenog financiranja, ministarstvo je, nakon primitka uputa za izradu financijskih planova proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna za prva tri mjeseca proračunske godine od Ministarstva financija, izradilo i dostavilo upute s limitima plana za prva tri mjeseca proračunske godine korisnicima iz svoje nadležnosti (odgovaraju ministarstva koja u svojoj nadležnosti imaju proračunske korisnike)</p>				
3.	Financijski plan proračunskog i izvanproračunskog korisnika državnog proračuna za naredno trogodišnje razdoblje je uravnotežen, uključujući i procjenu <i>donosa</i> sredstava iz prethodne, odnosno <i>odnosa</i> u sljedeću godinu	N/P			Do 30.09.2021. nije izrađen i donesen Financijski plan HERA-e za 2022. i projekcije za 2023. i 2024.
4.	Financijski plan proračunskog i izvanproračunskog korisnika jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno proračun jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave za naredno trogodišnje razdoblje je uravnotežen, uključujući i procjenu ukupnog rezultata poslovanja koji se prenosi u sljedeću(e) proračunsku(e) godinu(e)	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
5.	Obrazloženje proračuna, odnosno financijskog plana sastoji se od obrazloženja općeg dijela proračuna odnosno financijskog plana i obrazloženja posebnog dijela proračuna, odnosno financijskog plana. Obrazloženje općeg dijela proračuna, odnosno financijskog plana sadrži obrazloženje prihoda i rashoda, primitaka i izdataka. Obrazloženje posebnog dijela proračuna, odnosno financijskog plana sastoji se od obrazloženja programa koje se daje kroz obrazloženje aktivnosti i projekata zajedno s ciljevima i pokazateljima uspješnosti	N/P			Do 30.09.2021. nije izrađen i donesen Financijski plan HERA-e za 2022. i projekcije za 2023. i 2024.
6.	Usklađeni prijedlog financijskog plana ministarstva sastavljen je temeljem prikupljenih i objedinjenih prijedloga financijskih planova proračunskih korisnika (odgovaraju ministarstva koja u svojoj nadležnosti imaju proračunske korisnike)	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja koja u svojoj nadležnosti nema proračunskih korisnika.

7.	Posebni dio proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave sastavljen je od prikupljenih i objedinjenih prijedloga financijskih planova proračunskih korisnika proračuna jedinice u koji su uključeni svi vlastiti i namjenski prihodi i primici proračunskih korisnika (odgovaraju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave)	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
8.	Rashodi i izdaci koji se financiraju iz EU sredstava planirani su realno, odnosno odstupanje između plana usvojenog od strane Hrvatskog sabora i konačnog izvršenja nije veće od 5% (odgovaraju ministarstva i druga tijela državne uprave na razini razdjela organizacijske klasifikacije)	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
9.	U slučaju sukcesivnog planiranja trošenja viškova, odnosno pokrića manjkova, uz proračun jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno financijski plan proračunskog i izvanproračunskog korisnika proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave doneseni su odgovarajući akti: (odgovaraju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i proračunski i izvanproračunski korisnici jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave)				
9.1.	U slučaju sukcesivnog planiranja trošenja viškova donesen je akt koji sadrži analizu nastanka tako značajnog viška, mjere za smanjenje ili ukidanje određenih naknada koje se naplaćuju za usluge koje pružaju proračunski korisnici te način i svrhu za koju će se upotrijebiti navedeni višak	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
9.2.	U slučaju pokrića manjkova donesen je akt koji sadrži analizu i ocjenu postojećeg financijskog stanja, prijedlog mjera za otklanjanja utvrđenih uzroka nastanka negativnog poslovanja te mjera za stabilno održivo poslovanje te akcijski plan provedbe navedenih mjera (s opisom mjere, načinom provedbe, rokom provedbe, imenom i prezimenom odgovorne osobe) s očekivanim financijskim i ekonomskim učinkom	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
10.	Izrađen je godišnji plan rada koji sadrži podatke o ciljevima koji se planiraju ostvariti te opći prikaz zadaća i poslova (odgovaraju ministarstva i druga tijela državne uprave na razini razdjela organizacijske klasifikacije)	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.

11.	Čelnik je u roku 30 dana od stupanja na snagu državnog proračuna donio odluku o prijenosu ovlasti i odgovornosti za ostvarenje strateških ciljeva i upravljanje proračunskim sredstvima osiguranim u financijskom planu (odgovaraju ministarstva i druga tijela državne uprave na razini razdjela organizacijske klasifikacije)	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
12.	Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave se zaduživala/davala suglasnost za zaduživanje/jamstvo sukladno odredbama Zakona o proračunu i Pravilnika o postupku zaduživanja te davanja jamstava i suglasnosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (odgovaraju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave)				
12.1.	Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave je sukladno odredbama Zakona o proračunu i Pravilnika o postupku zaduživanja te davanja jamstava i suglasnosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ishodila suglasnost Vlade za dugoročno zaduživanje	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
12.2.	Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave je sukladno odredbama Zakona o proračunu i Pravilnika o postupku zaduživanja te davanja jamstava i suglasnosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ishodila suglasnost ministra financija za sve odluke o davanju jamstva pravnoj osobi u njezinu većinskom izravnom ili neizravnom vlasništvu i ustanovi čiji je osnivač za ispunjenje obveza pravne osobe i ustanove	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
12.3.	Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave je sukladno odredbama Zakona o proračunu i Pravilnika o postupku zaduživanja te davanja jamstava i suglasnosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ishodila suglasnost ministra financija za sve odluke o davanju suglasnosti izvanproračunskim korisnicima za zaduživanje i davanje jamstva	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
12.4.	Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave je sukladno odredbama Zakona o proračunu i Pravilnika o postupku zaduživanja davala suglasnost na zaduživanje pravnoj osobi u njezinu većinskom vlasništvu i ustanovi čiji je osnivač	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.

Red ni broj	Pitanje	Odgovor				Referenca
		N/P	DA	NE ³	DJELOMIČNO ⁴	
IZVRŠAVANJE PRORAČUNA/FINACIJSKOG PLANA						
13.	Procedura stvaranja ugovornih obveza jasno je definirana i dostupna svim ustrojstvenim jedinicama/upravnim odjelima		DA			Pravilnik o provedbi postupaka jednostavne nabave od 31.03.2017., Klasa: 011-01/17-01/07, Urbroj: 371-01/17-01. Odluka o korištenju poslovne kreditne kartice od 23.02.2016., Klasa: 030-02/16-01/27, Urbroj: 371-06/16-01 i Odluka o dopuni Odluke o korištenju poslovne kreditne kartice od 10.07.2017., Klasa: 030-02/16-01/27, Urbroj: 371-06-17-2.
14.	Obveze po ugovorima koji zahtijevaju plaćanje iz proračuna u sljedećim godinama preuzimale su se isključivo uz suglasnost ministra financija/Vlade Republike Hrvatske, odnosno općinskog načelnika /gradonačelnika /župana (odgovaraju proračunski korisnici državnog proračuna i proračunski korisnici proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave)	N/P				HERA u razdoblju 01.01.-30.09.2021. nije sklapala ugovore koji bi zahtijevali plaćanja iz proračuna u sljedećim godinama.
15.	Obveze po investicijskim projektima preuzimaju se isključivo ako su predviđene u proračunu i projekcijama, financijskom planu i po provedenom stručnom vrednovanju i ocjeni opravdanosti te učinkovitosti investicijskog projekta	N/P				HERA u razdoblju 01.01.-30.09.2021. nije imala investicijske projekte.
16.	Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave je sredstva proračunske zalihe koristila samo za elementarne nepogode i druge nepredvidive događaje	N/P				Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
17.	Postoji jasna procedura naplate prihoda		DA			Upute za postupanje kod nenaplaćenih potraživanja koja HERA ima od energetske subjekata, Klasa: 030-02/12-01/89, Urbroj: 371-06/12-01, od 31.10.2012.

³ Za svaki negativan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

⁴ Za svaki djelomično potvrđen odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

18.	Poduzete su sve potrebne mjere za potpunu naplatu prihoda i primitaka iz nadležnosti i uplatu u proračun prema važećim propisima	N/P				Nije primjenjivo (N/P) jer je referentni datum 31.12.2021.
19.	Uređen je sustav ostvarivanja i korištenja vlastitih prihoda					
19.1.	Ministarstvo/jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave donijelo je akt kojim su uređena mjerila i način korištenja vlastitih prihoda proračunskih korisnika iz svoje nadležnosti (odgovaraju ministarstva i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koje u svojoj nadležnosti imaju proračunske korisnike)	N/P				Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja koja u svojoj nadležnosti nema proračunskih korisnika.
19.2.	Upravljačko tijelo proračunskog korisnika donijelo je akt kojim je uređeno ostvarivanje i korištenje vlastitih prihoda (a koji je u skladu s aktom nadležnog ministarstva/jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave kojim su uređena mjerila i način korištenja vlastitih prihoda proračunskih korisnika, ako je to primjenjivo)		DA			Računovodstvene politike, Klasa: 401-01/19-01/3, Urbroj: 371-07-19-2, od 26.11.2019. (dio na stranicama 14. i 15.)
20.	Sredstva su utrošena u skladu s proračunom, odnosno financijskim planom	N/P				Nije primjenjivo (N/P) jer je referentni datum 31.12.2021.
21.	Isplata sredstava temeljila se na vjerodostojnoj dokumentaciji		DA			Popunjena tablica za testiranje. Priložena odgovarajuća dokumentacija.
22.	Pratilo se i kontroliralo namjensko isplaćivanje donacija, pomoći, subvencija do krajnjeg korisnika te korištenje istih					HERA je u siječnju 2021. na poseban račun Državnog proračuna isplatila donaciju u akciji „Pomoć za obnovu nakon potresa“ za sanaciju potresa u gradovima Petrinji, Sisku i Glini te drugim gradovima i općinama koje su pogodili razorni potresi, te nije u mogućnosti pratiti i kontrolirati namjensko korištenje sredstava kod krajnjeg korisnika.
22.1.	Dostupne su preslike, odnosno reference ugovora koji su podloga za isplate	N/P				
22.2.	Postoji izvješće od krajnjeg korisnika o utrošku sredstava/realizaciji projekta	N/P				

22.3.	Obavljene su provjere na licu mjesta na odabranom uzorku od onih krajnjih korisnika kojima je na godišnjoj razini isplaćeno 20.000,00 kuna ili više	N/P				
23.	Evidencijski nalozi (EV nalozi) dostavljani su Ministarstvu financija u skladu sa Zakonom o izvršavanju Državnog proračuna i uputom Ministarstva financija					
23.1.	Nadležno ministarstvo/središnji državni ured dostavio je proračunskim korisnicima iz svoje nadležnosti uputu s rokom do kojeg su mu isti dužni dostaviti mjesečne podatke o ostvarenju vlastitih i namjenskih prihoda i primitaka izuzetih od obveze uplate u državni proračun i rashoda i izdataka financiranih iz istih (mjesečne evidencijske naloge) (odgovaraju ministarstva i središnji državni uredi koji u svojoj nadležnosti imaju proračunske korisnike koji su izuzeti od obveze uplate vlastitih i namjenskih prihoda i primitaka u državni proračun)	N/P				Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja koja u svojoj nadležnosti nema proračunskih korisnika.
23.2.	Proračunski korisnici dostavljali su mjesečne podatke o ostvarenim vlastitim i namjenskim prihodima i primicima, koji su izuzeti od obveze uplate u državni proračun, te rashodima i izdacima financiranim iz njih (evidencijske – EV – naloge) u skladu s rokom danim u uputi nadležnog ministarstva/središnjeg državnog ureda (odgovaraju proračunski korisnici državnog proračuna koji su izuzeti od obveze uplate vlastitih i namjenskih prihoda i primitaka u državni proračun)		DA			MZOIE - Uputa o načinu praćenja ostvarivanja i trošenja vlastitih namjenskih prihoda i primitaka iz ožujka 2015; Mjesečni izvještaji o prihodima i primicima i rashodima i izdacima u razdoblju 01.01.-30.09.2021. dostavljani su Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja elektroničkim putem (priloženi ispisi e-mailova).
23.3.	Ministarstvo/središnji državni ured je tijekom godine dostavljalo evidencijske naloge (EV naloge) Ministarstvu financija najkasnije do 10. u mjesecu za prethodni mjesec (odgovaraju ministarstva i središnji državni uredi koji u svojoj nadležnosti imaju proračunske korisnike koji su izuzeti od obveze uplate vlastitih i namjenskih prihoda i primitaka u državni proračun)	N/P				Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja koja u svojoj nadležnosti nema proračunskih korisnika.
24.	Prilikom isporuke opreme/izvođenja radova obavljene su sve potrebne provjere					Testiranje je provedeno na uzorku od 11% svih nabava dugotrajne imovine što čini 44% od ukupne vrijednosti svih nabava dugotrajne nefinancijske imovine. Izrađena je tablica s popisom svih traženih referenci. Priložena odgovarajuća dokumentacija.

24.1.	Oprema je isporučena/Radovi su izvedeni na način utvrđen ugovorom		DA		URA 250, dobavljač Hrvatski Telekom d.d., prema Ugovoru br. 20/2021 od 12.04.2021., Otpremnica od 15.05.2021.
24.2.	Oprema je isporučena/Radovi su izvedeni u skladu s vremenskim rokovima iz ugovora		DA		URA 250, dobavljač Hrvatski Telekom d.d., prema Ugovoru br. 20/2021 od 12.04.2021., Otpremnica od 15.05.2021.
24.3.	Oprema je isporučena/Radovi su izvedeni u skladu sa zahtjevima količine i kvalitete iz ugovora		DA		URA 250, dobavljač Hrvatski Telekom d.d., prema Ugovoru br. 20/2021 od 12.04.2021., Otpremnica od 15.05.2021.
24.4.	Oprema je isporučena/Radovi su izvedeni na lokacijama koje su navedene u ugovoru		DA		URA 250, dobavljač Hrvatski Telekom d.d., prema Ugovoru br. 20/2021 od 12.04.2021., Otpremnica od 15.05.2021.
24.5.	Oprema je isporučena/Radovi su izvedeni prema opisu iz ugovora		DA		URA 250, dobavljač Hrvatski Telekom d.d., prema Ugovoru br. 20/2021 od 12.04.2021., Otpremnica od 15.05.2021.
24.6.	Oprema je isporučena/Radovi su izvedeni sukladno nacrtima, analizama, modelima i uzorcima iz ugovora		DA		URA 250, dobavljač Hrvatski Telekom d.d., prema Ugovoru br. 20/2021 od 12.04.2021., Otpremnica od 15.05.2021.
24.7.	Oprema je instalirana i u upotrebi		DA		URA 250, dobavljač Hrvatski Telekom d.d., prema Ugovoru br. 20/2021 od 12.04.2021., Otpremnica od 15.05.2021., Potvrde o zaduženju sredstava za rad.
25.	Propisana je procedura zaprimanja računa, njihove provjere u odgovarajućim ustrojstvenim jedinicama/upravnim odjelima i pravovremenog plaćanja		DA		Upute za postupanje s ulaznim računima, Klasa: 030-02/14-01/16, Urbroj: 371-06/14-01, od 05.02.2014. Upute za postupanje s ulaznom poštom, Klasa: 030-02/12-01/95, Urbroj: 371-06/12-01, od 12.11.2012.
26.	Propisana je procedura blagajničkog poslovanja kojom su definirane sve aktivnosti vezane uz promet gotovim novcem		DA		Procedura o blagajničkom poslovanju, Klasa: 401-01/19-01/2, Urbroj: 371-07-19-1, od 05.12.2019.
27.	Propisana je procedura izdavanja i obračunavanja putnih naloga		DA		Procedura izdavanja i obračunavanja putnih naloga, Klasa: 402-06/19-01/1, Urbroj: 371-06-19-1, od 20.12.2019.
28.	Prije isplate sredstava neprofitnoj organizaciji sklopljen je ugovor u kojem su definirana prava i obveze neprofitne organizacije i isplati telja	N/P			HERA u razdoblju 01.01.-30.09.2021. nije isplaćivala sredstva neprofitnim organizacijama.

29.	Pravomoćne presude izvršavale su se bez postupka prisilne naplate		DA			HERA je u razdoblju 01.01.-30.09.2021. imala dvije pravomoćne sudske presude po kojima je izvršila plaćanje. Priložena odgovarajuća dokumentacija.
-----	---	--	----	--	--	---

Redni broj	Pitanje	Odgovor				Referenca
		N/P	DA	NE ⁵	DJELOMIČNO ⁶	
JAVNA NABAVA						
30.	U zaključenim ugovorima o nabavama velike vrijednosti ugovoreni su instrumenti za osiguranje urednog ispunjenja ugovornih obveza ili odredbe o ugovornoj kazni	N/P				HERA u razdoblju 01.01.-30.09.2021. nije sklapala ugovore o nabavama velike vrijednosti.
31.	Ugovori o javnoj nabavi zaključeni su u skladu s uvjetima određenim u dokumentaciji o nabavi		DA			Testiranje je provedeno na 100% uzroku. Izrađena je tablica s popisom svih traženih referenci. Priložena odgovarajuća dokumentacija (Dokumentacija o nadmetanju i pripadajući ugovori).
32.	Za sve predmete javne nabave čija je procijenjena vrijednost jednaka ili veća od 200.000,00 kuna za nabavu robe i usluga, odnosno za nabavu radova jednaka ili veća od 500.000,00 kuna provedeni su postupci javne nabave sukladno odredbama Zakona o javnoj nabavi		DA			Testiranje je provedeno na 100% uzroku. Izrađena je tablica s popisom svih traženih referenci. Priložena odgovarajuća dokumentacija.
33.	Za ugovore o javnoj nabavi koji su se tijekom njegova trajanja značajno izmijenili, proveden je novi postupak javne nabave u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi	N/P				U razdoblju 01.01.-30.09.2021. nije bilo izmjena ugovora o javnoj nabavi zbog kojih bi HERA trebala provesti novi postupak javne nabave.
34.	Donesen je i redovito ažuriran plan nabave koji je objavljen na mrežnim stranicama u skladu s propisima o javnoj nabavi		DA			Kao dokaz priložen je ispis s internetskih stranica HERA-e (http://www.hera.hr/hr/html/plan_nabave.html) i ispis iz EOJN (https://eojn.nn.hr/Oglasnik/)
35.	Donesena je interna odluka kojom je imenovano stručno povjerenstvo za javnu nabavu koje je pripremalo i provodilo postupak javne nabave, a najmanje jedan član stručnog povjerenstva imao je važeći certifikat u području javne nabave u skladu s propisima o javnoj nabavi		DA			Testiranje je provedeno na 100% uzroku. Izrađena je tablica s popisom svih traženih referenci. Priložena odgovarajuća dokumentacija.
36.	Osobe koje prate provedbu ugovora različite su od osoba koje su bile članovi stručnog povjerenstva		DA			Testiranje je provedeno na 100% uzroku. Izrađena je tablica s popisom svih traženih referenci. Priložena odgovarajuća dokumentacija.

⁵ Za svaki negativan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

⁶ Za svaki djelomično potvrđen odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

37.	Naručitelj vodi registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma koji je objavljen na mrežnim stranicama, a sadrži podatke u skladu s propisima o javnoj nabavi		DA			Kao dokaz priložen je ispis s internetskih stranica HERA-e (http://www.hera.hr/hr/html/registar_ugovora_jn.html)
38.	Do 31. ožujka tijelu nadležnom za politiku javne nabave dostavljeno je statističko izvješće o javnoj nabavi za prethodnu godinu koje sadrži podatke sukladno Zakonu o javnoj nabavi		DA			Kao dokaz priloženo je Statističko izvješće o javnoj nabavi za 2020., kreirano u EOJN 18.03.2021.
39.	Donesen je akt kojim su uređena pitanja jednostavne nabave za nabavu robe i usluga, odnosno za nabavu radova na koje se ne primjenjuje Zakon o javnoj nabavi te je akt objavljen na mrežnim stranicama		DA			Pravilnik o provedbi postupaka jednostavne nabave, Klasa: 011-01/17-01/07, Urbroj: 371-01/17-01, od 31.03.2017. Kao dokaz priložen je ispis s internetskih stranica HERA-e (https://www.hera.hr/hr/docs/2017/Pravilnik_2017-03-31.pdf)

Redni broj	Pitanje	Odgovor				Referenca
		N/P	DA	NE ⁷	DJELOMIČNO ⁸	
RAČUNOVODSTVO						
40.	Narudžbenice su valjano ispunjene na način da se vidi tko je nabavu inicirao, tko je nabavu odobrio, koja vrsta roba/usluga/radova se nabavlja, uz detaljnu specifikaciju jedinica mjere, količina, jediničnih cijena te ukupnih cijena		DA			Testiranje je provedeno na uzorku od 1% svih narudžbenica što obuhvaća 1 narudžbenicu. Izrađena je tablica s popisom svih traženih referenci. Priložena odgovarajuća dokumentacija.
41.	U potpisanim ugovorima s dobavljačima/pružateljima usluga/izvršiteljima radova detaljno je utvrđena vrsta robe/usluga/radova koji se nabavljaju		DA			Testiranje je provedeno na uzorku od 5% svih ugovora i narudžbenica što obuhvaća 5 dokumenata. Time je obuhvaćeno 5,15% ukupne vrijednosti ugovora i narudžbenica. Izrađena je tablica s popisom svih traženih referenci. Priložena odgovarajuća dokumentacija.
42.	Iz primke, otpremnice i drugog odgovarajućeg dokumenta potpisanog od skladištara ili druge osobe zadužene za zaprimanje robe i dobavljača vidljivo je da je prilikom preuzimanja robe utvrđena količina, stanje i kvaliteta zaprimljene robe		DA			Testiranje je provedeno na uzorku od 5% svih primki, otpremnica i drugih odgovarajućih dokumenata za robe što obuhvaća 10 dokumenata. Izrađena je tablica s popisom svih traženih referenci. Priložena odgovarajuća dokumentacija.
43.	Postoji izvještaj o obavljenoj usluzi, odnosno druga vrsta pisanog odobrenja ili dokumentacije kojom se potvrđuje izvršenje usluge		DA			Testiranje je provedeno na uzorku od 1% svih ugovora i narudžbenica za usluge što obuhvaća 4 dokumenata. Izrađena je tablica s popisom svih traženih referenci. Priložena odgovarajuća dokumentacija.
44.	O izvedenim radovima, sukladno definiranoj proceduri odobrenja radova, postoji privremena, odnosno konačna obračunska situacija, koju odobrava osoba, odnosno tijelo koje nadzire i odobrava radove		DA			Testiranje je provedeno na uzorku od 100% ugovora o građevinskim radovima koji se obračunavaju putem privremenih/konačnih obračunskih situacija ovjerenih od nadzornih tijela za gradnju, što obuhvaća jedan ugovor.

⁷ Za svaki negativan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

⁸ Za svaki djelomično potvrđen odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

45.	Na zaprimljenim računima navedeni su svi elementi računa u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima		DA			Testiranje je provedeno na uzorku od 1% svih zaprimljenih računa što obuhvaća 6 računa. Izrađena je tablica s popisom svih traženih referenci. Priložena odgovarajuća dokumentacija.
46.	Računi sadrže detaljnu specifikaciju roba/usluga/radova koje odgovaraju opisu i specifikaciji roba/usluga/radova definiranih narudžbenicom, odnosno ugovorom		DA			Testiranje je provedeno na uzorku od 1% svih zaprimljenih računa što obuhvaća 6 računa. Izrađena je tablica s popisom svih traženih referenci. Priložena odgovarajuća dokumentacija.
47.	Za svaki račun obavljena je matematička kontrola ispravnosti iznosa koji je zaračunan što je evidentno u postupku obrade računa		DA			Testiranje je provedeno na uzorku od 1% svih zaprimljenih računa što obuhvaća 6 računa. Izrađena je tablica s popisom svih traženih referenci. Priložena odgovarajuća dokumentacija.
48.	Provjereno je postojanje potpisa, žiga ili elektroničke oznake kojom se može potvrditi da je račun odobren za plaćanje		DA			Testiranje je provedeno na uzorku od 1% svih zaprimljenih računa što obuhvaća 6 računa. Izrađena je tablica s popisom svih traženih referenci. Priložena odgovarajuća dokumentacija.
49.	Za primljene i dane donacije nefinancijske imovine u glavnoj knjizi evidentirani su prihodi i rashodi, a međusobni prijenos nefinancijske imovine proračuna i proračunskih korisnika evidentiran je preko promjena u obujmu imovine (odgovaraju obveznici primjene proračunskog računovodstva)	N/P				HERA u razdoblju 01.01.-30.09.2021. nije imala primljenih i danih donacija.
50.	S dužnicima su usklađeni podaci o potraživanjima na datum 31. listopada	N/P				Nije primjenjivo (N/P) jer je referentni datum 31.10.2021.
51.	Izveštaj o obavljenom popisu sadrži popis potraživanja i obveza po pojedinom vjerovniku, odnosno dužniku		DA			Izvešće inventurne komisije s popisom potraživanja i obveza. Priložene analitičke liste vjerovnika i dužnika.
52.	Uspostavljene računovodstvene evidencije omogućile su praćenje korištenja sredstva po izvorima financiranja i programima (projektima/aktivnostima)		DA			Razrada prihoda i rashoda po izvorima financiranja 31 i 43 vidljiva u tablicama mjesečnog izvještavanja nadležnom ministarstvu. Priložen popis i preslika URA s naznačenim iznosima rashoda po izvoru 31.

53.	Prati se stvaranje ugovornih obveza i njihov financijski učinak					
53.1.	Uspostavljena je evidencija svih ugovora, uključujući ugovore vezane uz zaposlene		DA			Priložena je tablica evidencije ugovora za razdoblje 01.01.-30.09.2021. i evidencija ugovora o radu.
53.2.	Organizacijska jedinica, odnosno osoba zadužena za financijsko-računovodstvene poslove ima uvid u sve sklopljene ugovore iz kojih proizlaze financijski učinci		DA			Pravilnik o provedbi postupaka jednostavne nabave, Klasa: 011-01/17-01/07, Urbroj: 371-01/17-01, od 31.03.2017. i uputa Urudžbenom zapisniku da svu dokumentaciju koja se odnosi na nabavu (uključujući ugovore) signira na organizacijsku jedinicu 07 SZP putem sustava za upravljanje uredskim poslovanjem i poslovnom dokumentacijom - eGOP.
54.	Provodio se ispravak vrijednosti potraživanja u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu	N/P				HERA u razdoblju 01.01.-30.09.2021. nije provodila ispravak vrijednosti potraživanja.
55.	Proračunski korisnik koji je doznačio sredstva proračunskom korisniku istog proračuna, a iskazao ih je unutar podskupine računa 369 <i>Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna</i> , uskladio je evidencije s proračunskim korisnikom koji su sredstva primili i iskazali ih unutar podskupine računa 639 <i>Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna</i> . (odgovaraju proračunski korisnici državnog proračuna i proračunski korisnici proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ako su njeni upravni odjeli dodjeljivali sredstva proračunskim korisnicima u nadležnosti drugih upravnih odjela te jedinice)	N/P				HERA u razdoblju 01.01.-30.09.2021. nije doznačila sredstva drugom proračunskom korisniku niti je primila sredstva drugog proračunskog korisnika.
56.	Vodi se analitička evidencija dugotrajne nefinancijske imovine i usklađena je s glavnom knjigom		DA			Priložena odgovarajuća analitička evidencija čija suma odgovara iznosima u glavnoj knjizi.
57.	Ulaganja u dugotrajnu imovinu prenose se u glavnoj knjizi s računa imovine u pripremi na račune imovine u upotrebi odmah po završetku ulaganja	N/P				HERA u razdoblju 01.01.-30.09.2021. godini nije imala ulaganja u dugotrajnu imovinu proizašla iz ugovora o gradnji odnosno primljenih okončanih građevinskih situacija.

58.	Najkasnije u roku od 15 dana od isplate naknade za bolovanje na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO), HZZO-u je dostavljen zahtjev za refundaciju		DA		Priložena rekapitulacija poslanih zahtjeva za refundaciju po mjesecima i odgovarajuća dokumentacija.
-----	--	--	----	--	--

Redni broj	Pitanje	Odgovor			Referenca
		N/P	DA	NE ⁹	
IZVJEŠTAVANJE I OSTALO					
59.	Kod predaje finansijskih izvještaja poštivali su se rokovi i način predaje utvrđeni Pravilnikom o finansijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu (odgovaraju obveznici primjene proračunskog računovodstva)		DA		Priložene su potvrde FINA-e i Državnog ureda za reviziju o predanim izvještajima te potvrda o predaji godišnjih finansijskih izvještaja nadležnom ministarstvu.
60.	Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave izvještavala je Ministarstvo financija o zaduženjima/danim suglasnostima za zaduženja/jamstva sukladno odredbama Zakona o proračunu i Pravilnika o postupku zaduživanja te davanja jamstava i suglasnosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (odgovaraju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave)	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
61.	Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (korisnik pomoći izravnjanja) dostavila je izvještaj o utrošenim sredstvima resornom ministarstvu ili nadležnom tijelu državne uprave na propisan način i u rokovima utvrđenima Uredbom o načinu izračuna iznosa pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i odlukama o kriterijima i mjerilima za osiguranje minimalnog finansijskog standarda javnih potreba u djelatnostima osnovnog i srednjeg školstva, socijalne skrbi, zdravstva i vatrogastva (odgovaraju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave - nositelji decentraliziranih funkcija)	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
62.	Izvještaj o izvršenju finansijskog plana izrađen je i dostavljen upravljačkom tijelu (odgovaraju proračunski i izvanproračunski korisnici jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te proračunski korisnici državnog proračuna, izuzev onih koji nemaju upravljačka tijela)		DA		Odluka Upravnog vijeća HERA-e o donošenju Izvješća o ostvarenju proračuna HERA-e za 2020., Klasa: 400-10/21-01/270, Urbroj: 371-06-21-3, od 30.06.2021. Izvješće o ostvarenju proračuna HERA-e za 2020., Klasa: 400-10/21-01/270, Urbroj: 371-07-21-1, od 30.06.2021.

⁹ Za svaki negativan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

63.	Obrazloženje godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna sadrži elemente propisane Pravilnikom o polugodišnjem i godišnjem izvještaju o izvršenju proračuna (odgovaraju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave)				
63.1.	Obrazloženje godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna sadrži stanje nenaplaćenih potraživanja za prihode jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i njihovih proračunskih korisnika	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
63.2.	Obrazloženje godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna sadrži stanje nepodmirenih dospjelih obveza jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i njihovih proračunskih korisnika	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
63.3.	Obrazloženje godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna sadrži stanje potencijalnih obveza po osnovi sudskih postupaka jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i njihovih proračunskih korisnika	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
64.	Kod predaje polugodišnjeg i godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave poštivali su se rokovi utvrđeni Zakonom o proračunu (odgovaraju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave)				
64.1.	Godišnji izvještaj o izvršenju proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave za prethodnu godinu dostavljen je predstavničkom tijelu do 1. lipnja tekuće proračunske godine	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
64.2.	Polugodišnji izvještaj o izvršenju proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave za prvo polugodište tekuće proračunske godine dostavljen je predstavničkom tijelu do 15. rujna tekuće proračunske godine	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
65.	Provedene su suštinske i formalne kontrole dostavljenih Izjava o fiskalnoj odgovornosti (odgovaraju nadležna ministarstva i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave kojima se dostavljaju izjave o fiskalnoj odgovornosti)	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
66.	Uspostavljen je sustav dokumentiranja podataka o rizicima koji sadrži najznačajnije strateške i operativne rizike, mjere za postupanje po riziku te odgovorne osobe i rokove za provedbu mjera (odgovaraju ministarstva i druga tijela državne uprave na razini razdjela organizacijske klasifikacije)	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.

67.	Internim aktom (uputom, sporazumom) uređen je način komunikacije, izvještavanja i drugih aktivnosti s proračunskim i izvanproračunskim korisnicima iz nadležnosti (odgovaraju ministarstva i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koji imaju proračunske i izvanproračunske korisnike)	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja koja u svojoj nadležnosti nema proračunskih korisnika.
-----	---	-----	--	--	--

Redni broj	Pitanje	Odgovor			Referenca
		N/P	DA	NE ¹⁰	
TRANSPARENTNOST					
68.	Godišnji plan rada je objavljen na mrežnim stranicama (odgovaraju ministarstva i druga tijela državne uprave na razini razdjela organizacijske klasifikacije)	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
69.	Na mrežnim stranicama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave objavljeni su svi proračunski dokumenti (odgovaraju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave)				
69.1.	Na mrežnim stranicama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u strojno čitljivom formatu objavljen je od strane predstavničkog tijela usvojen proračun koji uključuje opći i posebni dio te obrazloženje	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
69.2.	Na mrežnim stranicama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u strojno čitljivom formatu objavljene su od strane predstavničkog tijela usvojene izmjene i dopune proračuna	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
69.3.	Na mrežnim stranicama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave objavljena je od strane predstavničkog tijela usvojena odluka o izvršavanju proračuna	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
69.4.	Na mrežnim stranicama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave objavljene su od strane predstavničkog tijela usvojene izmjene i dopune odluke o izvršavanju proračuna	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
69.5.	Na mrežnim stranicama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave objavljen je od strane predstavničkog tijela usvojen polugodišnji izvještaj o izvršenju proračuna, odnosno, ako predstavničko tijelo ne donese izvještaj u roku od 60 dana od dana podnošenja predstavničkom tijelu, objavljen je prijedlog polugodišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.

¹⁰ Za svaki negativan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

69.6.	Na mrežnim stranicama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave objavljen je od strane predstavničkog tijela usvojen godišnji izvještaj o izvršenju proračuna, odnosno, ako predstavničko tijelo ne donese izvještaj u roku od 60 dana od dana podnošenja predstavničkom tijelu, objavljen je prijedlog godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
70.	Uz proračune jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave izrađen je i objavljen vodič za građane	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
71.	Nakon usvajanja državnog proračuna od strane Hrvatskog sabora, odnosno upravljačkih tijela, financijski planovi objavljeni su na vlastitim mrežnim stranicama, odnosno na mrežnim stranicama nadležnog ministarstva ako ne posjeduju mrežnu stranicu (odgovaraju ministarstva i proračunski korisnici državnog proračuna)		DA		Odluka o donošenju Financijskog plana HERA-e za 2021. i projekcije za 2022. i 2023. i Financijski plan HERA-e za 2021. i projekcije za 2022. i 2023. objavljeni su na internetskim stranicama HERA-e. Kao dokaz priložen je ispis s internetskih stranica HERA-e (https://www.hera.hr/hr/html/proracun.html)
72.	Godišnji financijski izvještaji objavljeni su u roku od 8 dana od propisanog roka za predaju godišnjih financijskih izvještaja na vlastitim mrežnim stranicama, odnosno na mrežnim stranicama nadležnog proračuna ako ne posjeduju mrežnu stranicu		DA		Godišnji financijski izvještaji HERA-e za 2020. godinu su 29.01.2021. (u propisanom roku) objavljeni na internetskim stranicama HERA-e. Kao dokaz priložen je ispis s internetskih stranica HERA-e (https://www.hera.hr/hr/html/fin_izvjestaji.html) i e-mail Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja od 29.01.2021.

Redni broj	Pitanje	Odgovor				Referenca
		N/P	DA	NE ¹¹	DJELOMIČNO ¹²	
UPRAVLJANJE IMOVINOM						
73.	Doneseni su strateški i provedbeni dokumenti za upravljanje i raspolaganje nekretninama (odgovaraju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave)					
73.1.	Donesena je strategija upravljanja i raspolaganja nekretninama	N/P				Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
73.2.	Na temelju strategije upravljanja i raspolaganja nekretninama donesen je godišnji plan za ostvarenje ciljeva utvrđenih u strategiji	N/P				Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
74.	Za nekretnine u vlasništvu upisana su vlasnička prava u zemljišnim knjigama		DA			Testiranje je provedeno na 100% uzroku. Izrađena je tablica s popisom svih traženih referenci. Priložena odgovarajuća dokumentacija.
75.	Ustrojen je registar imovine jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koji sadrži podatke i informacije propisane za Središnji registar državne imovine (odgovaraju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave)	N/P				Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
76.	Državna imovina kojom se raspolaže/upravlja neovisno o pravnoj osnovi korištenja te imovine (knjižno vlasništvo, izvan knjižno vlasništvo, druga pravna osnova korištenja, bez dokumentirane pravne osnove) evidentirana je u glavnoj knjizi onog tko raspolaže s/upravlja imovinom, u skladu s Uputom Ministarstva financija o priznavanju, mjerenju i evidentiranju imovine u vlasništvu Republike Hrvatske		DA			Kao dokaz priložena je analitička kartica osnovnih sredstava usklađena s glavnom knjigom.
77.	Utvrđena je namjena nekretnina s kojima se upravlja i raspolaže		DA			Testiranje je provedeno na 100% uzroku. Izrađena je tablica s popisom svih traženih referenci. Priložena odgovarajuća dokumentacija.

¹¹ Za svaki negativan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

¹² Za svaki djelomično potvrđan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

78.	Za nekretnine kojima je definirana namjena utvrđeno je jesu li u funkciji ili ne, odnosno koriste li se ili ne u skladu s namjenom		DA			Testiranje je provedeno na 100% uzroku. Izrađena je tablica s popisom svih traženih referenci. Priložena odgovarajuća dokumentacija.
79.	Za nekretnine koje nisu u funkciji poduzimane su aktivnosti za stavljanje istih u funkciju, odnosno korištenje prema utvrđenoj namjeni	N/P				HERA ne posjeduje niti raspolaže nekretninama koje nisu u funkciji.
80.	Za imovinu za koju nisu riješeni imovinsko-pravni odnosi poduzimane su aktivnosti za rješavanje istih	N/P				HERA ne posjeduje niti raspolaže imovinom za koju nisu riješeni imovinsko-pravni odnosi.
81.	Prije stjecanja nekretnina izrađena je analiza kojom je utvrđena opravdanost odabranog oblika stjecanja nekretnine	N/P				HERA u razdoblju 01.01.-30.09.2021. nije stjecala nekretnine.
82.	Isknjižavanje imovine iz poslovnih knjiga provodi se isključivo nakon prodaje, darovanja ili drugog načina otuđenja ili uništenja imovine, a temeljem izlaznog računa, ugovora o kupoprodaji, zapisnika o uništenju, potvrde o odvozu na otpad i slične dokumentacije		DA			Testiranje je provedeno na 100% uzroku. Priložena odgovarajuća dokumentacija.
83.	Čelnik je donio interni akt o načinu korištenja službenih automobila		DA			Pravilnik o korištenju službenih automobila, Klasa: 121-02/19-02/11, Urbroj: 371-07-1, od 20.12.2019.
84.	Postoji pisana procedura kojom su detaljno utvrđeni poslovi upravljanja i raspolaganja nekretninama te ovlasti i nadležnosti zaposlenika za obavljanje i kontrolu navedenih poslova		DA			Procedura o upravljanju i raspolaganju nekretninama, Klasa: 940-01/19-02/1, Urbroj: 371-06-19-1, od 20.12.2019.

Obveznik: HRVATSKA ENERGETSKA REGULATORNA AGENCIJA

**MIŠLJENJE UNUTARNJE REVIZIJE
O SUSTAVU UNUTARNJIH KONTROLA ZA PODRUČJA KOJA SU
BILA REVIDIRANA
U 2020. GODINI**

**I. MIŠLJENJE O FUNKCIONIRANJU SUSTAVA UNUTARNJIH KONTROLA
ZA REVIDIRANA PODRUČJA**

Mišljenje unutarnje revizije o funkcioniranju sustava unutarnjih kontrola za područja koja su bila revidirana u 2020. godini je **zadovoljavajuće – pozitivno**.

Mišljenje je dano na temelju obavljene Revizije procesa upravljanja nabavom, kojom su obuhvaćena sljedeća područja iz Upitnika o fiskalnoj odgovornosti:

- izvršavanje proračuna / financijskog plana,
- javna nabava,
- računovodstvo.

II. BROJ PLANIRANIH I OBAVLJENIH REVIZIJA U 2020. GODINI¹

Ukupno planirane revizije	Ukupno obavljene revizije		Obrazloženje
	U korisniku proračuna	U institucijama iz nadležnosti	
3	3	-	-

¹ Od ukupnog broja planiranih i obavljenih revizija u 2020. godini (njih tri), planirano je obavljanje i obavljena je jedna revizija koja se odnosila na područja iz Upitnika o fiskalnoj odgovornosti (podaci o kojoj su prikazani u narednoj tablici).

Druge dvije planirane i obavljene revizije nisu se odnosile na područja iz Upitnika o fiskalnoj odgovornosti.

III. PODACI O OBAVLJENIM REVIZIJAMA I PREPORUKAMA UNUTARNJE REVIZIJE U 2020. GODINI

R. b.	Obavljena revizija	Datum konačnog revizijskog izvješća	Područje revidiranja	Izraženo mišljenje	Pozitivni nalazi	Utvrđene slabosti	Preporuke za unaprjeđenje	Status provedbe preporuka
1.	Revizija procesa upravljanja nabavom	31. 12. 2020.	<ul style="list-style-type: none"> Izvršavanje proračuna / financijskog plana Javna nabava Računovodstvo 	Zadovoljavajuće	<ul style="list-style-type: none"> Revizijom procesa upravljanja nabavom utvrđeno je da uspostavljeni kontrolni mehanizmi u predmetnom procesu funkcioniraju na zadovoljavajućem nivou. <p>Utvrđeno je da uspostavljeni sustav unutarnjih kontrola u Agenciji pruža razumnu sigurnost da se rizicima upravlja u svrhu ostvarenja cilja procesa upravljanja nabavom – osiguranja pravovremene, kvalitetom i cijenom optimalne nabave roba, radova i usluga (potrebnih za neometano izvršenje zadaća Agencije), na ekonomičan i transparentan način, u skladu s propisima.</p> <ul style="list-style-type: none"> U skladu s člankom 28. Zakona o javnoj nabavi, Agencija je donosila planove nabava i periodično ih ažurirala, što je i objavila u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske te na svojoj internetskoj stranici. U skladu s člankom 15. Zakona o javnoj nabavi, Agencija je donijela akt kojim su uređena pitanja jednostavne nabave za nabavu robe i usluga, odnosno za 	Trenutno u platformi za uredsko poslovanje (eGOP-u) nije vidljiva veza između premeta nabave i zaprimljenih faktura (a eGOP pruža mogućnost povezivanja tih stavki).	Preporučuje se u eGOP-u osigurati poveznicu između premeta nabave i zaprimljenih faktura vezanih za taj predmet nabave.	Rok provedbe preporuke nije još istekao (provedba preporuke planira se u 2021. godini).

R. b.	Obavljena revizija	Datum konačnog revizijskog izvješća	Područje revidiranja	Izraženo mišljenje	Pozitivni nalazi	Utvrdene slabosti	Preporuke za unaprjeđenje	Status provedbe preporuka
					<p>nabavu radova na koje se ne primjenjuje Zakon o javnoj nabavi (Pravilnik o provedbi postupaka jednostavne nabave), te ga je objavila na svojoj internetskoj stranici.</p> <ul style="list-style-type: none"> • U skladu s člankom 197. Zakona o javnoj nabavi, Agencija je donosila interne odluke kojima je imenovala stručna povjerenstva za javnu nabavu, koja su pripremala i provodila postupke, pri čemu je najmanje jedan njihov član imao važeći certifikat u području javne nabave. • U svim postupcima javne nabave bile su određene osobe zadužene za praćenje provedbe ugovora, a iz odluka o njihovom imenovanju proizlazilo je da te osobe ne obavljaju pripremu i provedbu postupka, odnosno ne vrše pregled i ocjenu ponuda. • Za sve predmete javne nabave čija je procijenjena vrijednost jednaka ili veća od 200.000,00 kuna za nabavu robe i usluga, odnosno za nabavu radova jednaka ili veća od 500.000,00 kuna provedeni su postupci javne nabave, u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi. 			

R. b.	Obavljena revizija	Datum konačnog revizijskog izvješća	Područje revidiranja	Izraženo mišljenje	Pozitivni nalazi	Utvrđene slabosti	Preporuke za unaprjeđenje	Status provedbe preporuka
					<ul style="list-style-type: none"> • Ugovori o javnoj nabavi zaključeni su u skladu s uvjetima određenim u dokumentaciji o nabavi, a obveze po ugovorima koji zahtijevaju plaćanje iz proračuna u sljedećim godinama preuzimale su se, u skladu s člankom 44. Zakona o proračunu, uz suglasnost ministra financija. • U potpisanim ugovorima s dobavljačima/pružateljima usluga/izvršiteljima radova detaljno je utvrđena vrsta robe/usluga/radova koji se nabavljaju, a narudžbenice su valjano ispunjene na način da se vidi je nabavu inicirao, tko je nabavu odobrio, koja vrsta roba/usluga/radova se nabavlja, uz detaljnu specifikaciju jedinica mjere, količina, jediničnih cijena te ukupnih cijena. • U skladu s člankom 28. Zakona o javnoj nabavi, Agencija vodi registar ugovora i periodično ga ažurira u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske te na svojoj internetskoj stranici. 			

IV. PODACI O PREPORUKAMA UNUTARNJE REVIZIJE IZ RANIJIH RAZDOBLJA² KOJE SU PROVEDENE U 2020. GODINI

R. b.	Obavljena revizija	Datum konačnog revizijskog izvješća	Područje revidiranja	Provedene preporuke iz ranijih razdoblja
-	-	-	-	-

V. PODACI O NEPROVEDENIM PREPORUKAMA UNUTARNJE REVIZIJE IZ RANIJIH RAZDOBLJA

R. b.	Obavljena revizija	Datum konačnog revizijskog izvješća	Područje revidiranja	Preporuke za unaprjeđenje	Rok provedbe preporuka	Razlog neprovođenja preporuka	Poduzete mjere
-	-	-	-	-	-	-	-

Mjesto i datum: Zagreb, 23. veljače 2021.

Voditeljica Samostalnog odjela za unutarnju reviziju

Daniela Mrša, mag. oec. univ. spec. oec.

² Obavljanje unutarnjih revizija u Hrvatskoj energetske regulatornoj agenciji započelo je u 2019. godini (prije te godine poslovni procesi Hrvatske energetske regulatorne agencije nisu bili revidirani od strane unutarnje revizije), nakon donošenja odluke o načinu uspostave unutarnje revizije iz članka 13. Pravilnika o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru („Narodne novine“, broj 42/16 i 77/19) i nakon njenog uspostavljanja u 2018. godini.

Tijekom 2019. godine obavljeno je ukupno tri revizije, od kojih se jedna (Revizija procesa godišnjeg planiranja i izvještavanja) odnosila na područja iz Upitnika o fiskalnoj odgovornosti (druge dvije nisu), a na bazi koje je izraženo zadovoljavajuće – pozitivno mišljenje unutarnje revizije o funkcioniranju sustava unutarnjih kontrola za područja koja su bila revidirana u 2019. godini.

Obzirom da tom Revizijom nisu utvrđene značajnije slabosti u procesu godišnjeg planiranja i izvještavanja, nisu ni dane preporuke za unaprjeđenje procesa, te posljedično nije bilo preporuka unutarnje revizije iz ranijih razdoblja koje bi mogle biti predmet provedbe u 2020. godini (koje se odnose na područja iz Upitnika o fiskalnoj odgovornosti).

**HRVATSKA ENERGETSKA
REGULATORNA AGENCIJA**
Ulica grada Vukovara 14
10000 Zagreb

KLASA: 400-10/22-01/3
URBROJ: 371-07-22-4
Zagreb, 25. veljače 2022.

PRILOG 1.a

IZJAVA O FISKALNOJ ODGOVORNOSTI
ZA RAZDOBLJE 15. LISTOPAD 2021. – 31. PROSINAC 2021.

Ja, mr. sc. Danijel Žamboki, predsjednik Upravnog vijeća Hrvatske energetske regulatorne agencije, Ulica grada Vukovara 14, Zagreb, na temelju popunjenog Upitnika o fiskalnoj odgovornosti, nalaza vanjske revizije te raspoloživih informacija, potvrđujem:

- zakonito, namjensko i svrhovito korištenje sredstava,
- učinkovito i djelotvorno funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola u okviru proračunom odnosno financijskim planom utvrđenih sredstava.

Predsjednik Upravnog vijeća

mr. sc. Danijel Žamboki

Prilozi:

1. Popunjeni Upitnik o fiskalnoj odgovornosti za razdoblje 15. listopada 2021.- 31. prosinac 2021. (Prilog 2.a);
2. Mišljenje unutarnje revizije o sustavu unutarnjih kontrola za područja koja su bila revidirana u 2021. godini (Prilog 5).

Obveznik: HRVATSKA ENERGETSKA REGULATORNA AGENCIJA

**UPITNIK O FISKALNOJ ODGOVORNOSTI ZA OBVEZNIKE UTVRĐENE U REGISTRU PRORAČUNSKIH I
IZVANPRORAČUNSKIH KORISNIKA ZA RAZDOBLJE 15. LISTOPAD 2021. - 31. PROSINAC 2021.**

Redni broj	Pitanje	Odgovor			Referenca ¹
		N/P	DA	NE ²	
PLANIRANJE PRORAČUNA/FINANCIJSKOG PLANA					
1.	U uputama za izradu proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno uputama upravnih tijela utvrđeni su i dostavljeni limiti u apsolutnim iznosima odnosno visina financijskog plana po upravnim tijelima i proračunskim i izvanproračunskim korisnicima jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave za sljedeću proračunsku godinu i za sljedeće dvije godine, koji su raspoređeni na: - sredstva potrebna za provedbu postojećih programa, odnosno aktivnosti, koje proizlaze iz trenutno važećih propisa i - sredstva potrebna za uvođenje i provedbu novih ili promjenu postojećih programa, odnosno aktivnosti, a u razdoblju privremenog financiranja, u uputama su utvrđeni i dostavljeni limiti u apsolutnim iznosima odnosno visina financijskog plana po upravnim tijelima odnosno proračunskim i izvanproračunskim korisnicima iz svoje nadležnosti za razdoblje privremenog financiranja (odgovaraju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koje u svojoj nadležnosti imaju proračunske i izvanproračunske korisnike)	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja koja u svojoj nadležnosti nema proračunskih korisnika.
2.	Ministarstvo je nakon primitka uputa za izradu prijedloga državnog proračuna od Ministarstva financija izradilo i dostavilo proračunskim korisnicima iz svoje nadležnosti upute s limitima u apsolutnom iznosu, odnosno s visinama financijskog plana po	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja koja u svojoj nadležnosti nema proračunskih korisnika.

¹ Stupac Referenca se ne popunjava već su u njemu dane upute koja je vrsta dokaza podloga za davanje odgovora na pitanje

² Za svaki negativan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

	<p>proračunskim korisnicima za sljedeću proračunsku godinu i za sljedeće dvije godine, koje su raspoređene na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - visinu sredstava potrebnih za provedbu postojećih programa, odnosno aktivnosti, koje proizlaze iz trenutno važećih propisa i - visinu sredstava potrebnih za uvođenje i provedbu novih ili promjenu postojećih programa, odnosno aktivnosti, <p>a u razdoblju privremenog financiranja, ministarstvo je, nakon primitka uputa za izradu financijskih planova proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna za prva tri mjeseca proračunske godine od Ministarstva financija, izradilo i dostavilo upute s limitima plana za prva tri mjeseca proračunske godine korisnicima iz svoje nadležnosti (odgovaraju ministarstva koja u svojoj nadležnosti imaju proračunske korisnike)</p>				
3.	Financijski plan proračunskog i izvanproračunskog korisnika državnog proračuna za naredno trogodišnje razdoblje je uravnotežen, uključujući i procjenu <i>donosa</i> sredstava iz prethodne, odnosno <i>odnosa</i> u sljedeću godinu		DA		Odluka Upravnog vijeća HERA-e od 20.12.2021., Klasa: 400-02/21-01/4, Urbroj: 371-06-21-3, kojom se donio Financijski plan HERA-e za 2022. i projekcije za 2023. i 2024.
4.	Financijski plan proračunskog i izvanproračunskog korisnika jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno proračun jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave za naredno trogodišnje razdoblje je uravnotežen, uključujući i procjenu ukupnog rezultata poslovanja koji se prenosi u sljedeću(e) proračunsku(e) godinu(e)	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
5.	Obrazloženje proračuna, odnosno financijskog plana sastoji se od obrazloženja općeg dijela proračuna odnosno financijskog plana i obrazloženja posebnog dijela proračuna, odnosno financijskog plana. Obrazloženje općeg dijela proračuna, odnosno financijskog plana sadrži obrazloženje prihoda i rashoda, primitaka i izdataka. Obrazloženje posebnog dijela proračuna, odnosno financijskog plana sastoji se od obrazloženja programa koje se daje kroz obrazloženje aktivnosti i projekata zajedno s ciljevima i pokazateljima uspješnosti		DA		Odluka Upravnog vijeća HERA-e od 20.12.2021., Klasa: 400-02/21-01/4, Urbroj: 371-06-21-3, kojom se donio Financijski plan HERA-e za 2022. i projekcije za 2023. i 2024.
6.	Usklađeni prijedlog financijskog plana ministarstva sastavljen je temeljem prikupljenih i objedinjenih prijedloga financijskih planova proračunskih korisnika (odgovaraju ministarstva koja u svojoj nadležnosti imaju proračunske korisnike)	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja koja u svojoj nadležnosti nema proračunskih korisnika.

7.	Posebni dio proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave sastavljen je od prikupljenih i objedinjenih prijedloga financijskih planova proračunskih korisnika proračuna jedinice u koji su uključeni svi vlastiti i namjenski prihodi i primici proračunskih korisnika (odgovaraju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave)	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
8.	Rashodi i izdaci koji se financiraju iz EU sredstava planirani su realno, odnosno odstupanje između plana usvojenog od strane Hrvatskog sabora i konačnog izvršenja nije veće od 5% (odgovaraju ministarstva i druga tijela državne uprave na razini razdjela organizacijske klasifikacije)	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
9.	U slučaju sukcesivnog planiranja trošenja viškova, odnosno pokrića manjkova, uz proračun jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno financijski plan proračunskog i izvanproračunskog korisnika proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave doneseni su odgovarajući akti: (odgovaraju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i proračunski i izvanproračunski korisnici jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave)				
9.1.	U slučaju sukcesivnog planiranja trošenja viškova donesen je akt koji sadrži analizu nastanka tako značajnog viška, mjere za smanjenje ili ukidanje određenih naknada koje se naplaćuju za usluge koje pružaju proračunski korisnici te način i svrhu za koju će se upotrijebiti navedeni višak	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
9.2.	U slučaju pokrića manjkova donesen je akt koji sadrži analizu i ocjenu postojećeg financijskog stanja, prijedlog mjera za otklanjanja utvrđenih uzroka nastanka negativnog poslovanja te mjera za stabilno održivo poslovanje te akcijski plan provedbe navedenih mjera (s opisom mjere, načinom provedbe, rokom provedbe, imenom i prezimenom odgovorne osobe) s očekivanim financijskim i ekonomskim učinkom	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
10.	Izrađen je godišnji plan rada koji sadrži podatke o ciljevima koji se planiraju ostvariti te opći prikaz zadaća i poslova (odgovaraju ministarstva i druga tijela državne uprave na razini razdjela organizacijske klasifikacije)	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.

11.	Čelnik je u roku 30 dana od stupanja na snagu državnog proračuna donio odluku o prijenosu ovlasti i odgovornosti za ostvarenje strateških ciljeva i upravljanje proračunskim sredstvima osiguranim u financijskom planu (odgovaraju ministarstva i druga tijela državne uprave na razini razdjela organizacijske klasifikacije)	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
12.	Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave se zaduživala/davala suglasnost za zaduživanje/jamstvo sukladno odredbama Zakona o proračunu i Pravilnika o postupku zaduživanja te davanja jamstava i suglasnosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (odgovaraju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave)				
12.1.	Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave je sukladno odredbama Zakona o proračunu i Pravilnika o postupku zaduživanja te davanja jamstava i suglasnosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ishodila suglasnost Vlade za dugoročno zaduživanje	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
12.2.	Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave je sukladno odredbama Zakona o proračunu i Pravilnika o postupku zaduživanja te davanja jamstava i suglasnosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ishodila suglasnost ministra financija za sve odluke o davanju jamstva pravnoj osobi u njezinu većinskom izravnom ili neizravnom vlasništvu i ustanovi čiji je osnivač za ispunjenje obveza pravne osobe i ustanove	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
12.3.	Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave je sukladno odredbama Zakona o proračunu i Pravilnika o postupku zaduživanja te davanja jamstava i suglasnosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ishodila suglasnost ministra financija za sve odluke o davanju suglasnosti izvanproračunskim korisnicima za zaduživanje i davanje jamstva	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
12.4.	Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave je sukladno odredbama Zakona o proračunu i Pravilnika o postupku zaduživanja davala suglasnost na zaduživanje pravnoj osobi u njezinu većinskom vlasništvu i ustanovi čiji je osnivač	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.

Red ni broj	Pitanje	Odgovor				Referenca
		N/P	DA	NE ³	DJELOMIČNO ⁴	
IZVRŠAVANJE PRORAČUNA/FINACIJSKOG PLANA						
13.	Procedura stvaranja ugovornih obveza jasno je definirana i dostupna svim ustrojstvenim jedinicama/upravnim odjelima		DA			Pravilnik o provedbi postupaka jednostavne nabave od 31.03.2017., Klasa: 011-01/17-01/07, Urbroj: 371-01/17-01. Odluka o korištenju poslovne kreditne kartice od 23.02.2016., Klasa: 030-02/16-01/27, Urbroj: 371-06/16-01 i Odluka o dopuni Odluke o korištenju poslovne kreditne kartice od 10.07.2017., Klasa: 030-02/16-01/27, Urbroj: 371-06-17-2. <i>(testiranje provedeno prilikom sastavljanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti 30.09.2021.)</i>
14.	Obveze po ugovorima koji zahtijevaju plaćanje iz proračuna u sljedećim godinama preuzimale su se isključivo uz suglasnost ministra financija/Vlade Republike Hrvatske, odnosno općinskog načelnika /gradonačelnika /župana (odgovaraju proračunski korisnici državnog proračuna i proračunski korisnici proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave)	N/P				HERA u razdoblju 15.10.-31.12.2021. nije sklapala ugovore koji bi zahtijevali plaćanja iz proračuna u sljedećim godinama.
15.	Obveze po investicijskim projektima preuzimaju se isključivo ako su predviđene u proračunu i projekcijama, financijskom planu i po provedenom stručnom vrednovanju i ocjeni opravdanosti te učinkovitosti investicijskog projekta	N/P				HERA u razdoblju 15.10.-31.12.2021. nije imala investicijske projekte.
16.	Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave je sredstva proračunske zalihe koristila samo za elementarne nepogode i druge nepredvidive događaje	N/P				Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
17.	Postoji jasna procedura naplate prihoda		DA			Upute za postupanje kod nenaplaćenih potraživanja koja HERA ima prema energetske

³ Za svaki negativan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

⁴ Za svaki djelomično potvrđan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

						subjektima, Klasa 431-08/20-01/1, Urbroj: 371-07-20-1, od 25.06.2020. (testiranje provedeno prilikom sastavljanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti 30.09.2021.)
18.	Poduzete su sve potrebne mjere za potpunu naplatu prihoda i primitaka iz nadležnosti i uplatu u proračun prema važećim propisima		DA			Tablica s popisom dospjelih nenaplaćenih potraživanja, testiranje provedeno na uzorku od 12,70%, priložene opomene, ovrhe, prijave u stečajnu masu i sl. Nadalje, HERA je izuzeta iz obveze uplate prihoda u državni proračun.
19.	Uređen je sustav ostvarivanja i korištenja vlastitih prihoda					
19.1.	Ministarstvo/jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave donijelo je akt kojim su uređena mjerila i način korištenja vlastitih prihoda proračunskih korisnika iz svoje nadležnosti (odgovaraju ministarstva i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koje u svojoj nadležnosti imaju proračunske korisnike)	N/P				Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja koja u svojoj nadležnosti nema proračunskih korisnika.
19.2.	Upravljačko tijelo proračunskog korisnika donijelo je akt kojim je uređeno ostvarivanje i korištenje vlastitih prihoda (a koji je u skladu s aktom nadležnog ministarstva/jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave kojim su uređena mjerila i način korištenja vlastitih prihoda proračunskih korisnika, ako je to primjenjivo)		DA			Računovodstvene politike, Klasa: 401-01/19-01/3, Urbroj: 371-07-19-2, od 26.11.2019. (dio na stranicama 14. i 15.) (testiranje provedeno prilikom sastavljanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti 30.09.2021.)
20.	Sredstva su utrošena u skladu s proračunom, odnosno financijskim planom		DA			Tablica ostvarenja plana prihoda i primitaka te rashoda i izdataka i njihova izvršenja za 2021.
21.	Isplata sredstava temeljila se na vjerodostojnoj dokumentaciji		DA			Popunjena tablica za testiranje. Priložena odgovarajuća dokumentacija.
22.	Pratilo se i kontroliralo namjensko isplaćivanje donacija, pomoći, subvencija do krajnjeg korisnika te korištenje istih					U razdoblju 15.10.-31.12.2021. HERA nije isplaćivala donacije, pomoći i subvencije.
22.1.	Dostupne su preslike, odnosno reference ugovora koji su podloga za isplate	N/P				
22.2.	Postoji izvješće od krajnjeg korisnika o utrošku sredstava/realizaciji projekta	N/P				

22.3.	Obavljene su provjere na licu mjesta na odabranom uzorku od onih krajnjih korisnika kojima je na godišnjoj razini isplaćeno 20.000,00 kuna ili više	N/P				
23.	Evidencijski nalozi (EV nalozi) dostavljani su Ministarstvu financija u skladu sa Zakonom o izvršavanju Državnog proračuna i uputom Ministarstva financija					
23.1.	Nadležno ministarstvo/središnji državni ured dostavio je proračunskim korisnicima iz svoje nadležnosti uputu s rokom do kojeg su mu isti dužni dostaviti mjesečne podatke o ostvarenju vlastitih i namjenskih prihoda i primitaka izuzetih od obveze uplate u državni proračun i rashoda i izdataka financiranih iz istih (mjesečne evidencijske naloge) (odgovaraju ministarstva i središnji državni uredi koji u svojoj nadležnosti imaju proračunske korisnike koji su izuzeti od obveze uplate vlastitih i namjenskih prihoda i primitaka u državni proračun)	N/P				Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja koja u svojoj nadležnosti nema proračunskih korisnika.
23.2.	Proračunski korisnici dostavljali su mjesečne podatke o ostvarenim vlastitim i namjenskim prihodima i primicima, koji su izuzeti od obveze uplate u državni proračun, te rashodima i izdacima financiranim iz njih (evidencijske – EV – naloge) u skladu s rokom danim u uputi nadležnog ministarstva/središnjeg državnog ureda (odgovaraju proračunski korisnici državnog proračuna koji su izuzeti od obveze uplate vlastitih i namjenskih prihoda i primitaka u državni proračun)		DA			MZOIE - Uputa o načinu praćenja ostvarivanja i trošenja vlastitih namjenskih prihoda i primitaka iz ožujka 2015; Mjesečni izvještaji o prihodima i primicima i rashodima i izdacima u razdoblju 15.10.-31.12.2021. dostavljani su Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja elektroničkim putem (priloženi ispisi e-mailova).
23.3.	Ministarstvo/središnji državni ured je tijekom godine dostavljalo evidencijske naloge (EV naloge) Ministarstvu financija najkasnije do 10. u mjesecu za prethodni mjesec (odgovaraju ministarstva i središnji državni uredi koji u svojoj nadležnosti imaju proračunske korisnike koji su izuzeti od obveze uplate vlastitih i namjenskih prihoda i primitaka u državni proračun)	N/P				Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja koja u svojoj nadležnosti nema proračunskih korisnika.
24.	Prilikom isporuke opreme/izvođenja radova obavljene su sve potrebne provjere					Testiranje 31.12.2021. je provedeno na uzorku od 7% svih nabava dugotrajne imovine što čini 26% od ukupne vrijednosti svih nabava dugotrajne nefinancijske imovine. Izrađena je tablica s popisom svih traženih referenci. Priložena odgovarajuća dokumentacija.

24.1.	Oprema je isporučena/Radovi su izvedeni na način utvrđen ugovorom		DA			
24.2.	Oprema je isporučena/Radovi su izvedeni u skladu s vremenskim rokovima iz ugovora		DA			
24.3.	Oprema je isporučena/Radovi su izvedeni u skladu sa zahtjevima količine i kvalitete iz ugovora		DA			
24.4.	Oprema je isporučena/Radovi su izvedeni na lokacijama koje su navedene u ugovoru		DA			
24.5.	Oprema je isporučena/Radovi su izvedeni prema opisu iz ugovora		DA			
24.6.	Oprema je isporučena/Radovi su izvedeni sukladno nacrtima, analizama, modelima i uzorcima iz ugovora		DA			
24.7.	Oprema je instalirana i u upotrebi		DA			
25.	Propisana je procedura zaprimanja računa, njihove provjere u odgovarajućim ustrojstvenim jedinicama/upravnim odjelima i pravovremenog plaćanja		DA			Upute za postupanje s ulaznim računima, Klasa: 030-02/14-01/16, Urbroj: 371-06/14-01, od 05.02.2014. Upute za postupanje s ulaznom poštom, Klasa: 030-02/12-01/95, Urbroj: 371-06/12-01, od 12.11.2012. (testiranje provedeno prilikom sastavljanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti 30.09.2021.)
26.	Propisana je procedura blagajničkog poslovanja kojom su definirane sve aktivnosti vezane uz promet gotovim novcem		DA			Procedura o blagajničkom poslovanju, Klasa: 401-01/19-01/2, Urbroj: 371-07-19-1, od 05.12.2019. (testiranje provedeno prilikom sastavljanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti 30.09.2021.)
27.	Propisana je procedura izdavanja i obračunavanja putnih naloga		DA			Procedura izdavanja i obračunavanja putnih naloga, Klasa: 402-06/19-01/1, Urbroj: 371-06-19-1, od 20.12.2019. (testiranje provedeno prilikom sastavljanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti 30.09.2021.)

28.	Prije isplate sredstava neprofitnoj organizaciji sklopljen je ugovor u kojem su definirana prava i obveze neprofitne organizacije i isplatitelja	N/P				HERA u razdoblju 15.10.-31.12.2021. nije isplaćivala sredstva neprofitnim organizacijama.
29.	Pravomoćne presude izvršavale su se bez postupka prisilne naplate	N/P				HERA u razdoblju 15.10.-31.12.2021. nije imala pravomoćnih sudskih presuda po kojima bi trebala izvršiti plaćanje.

Redni broj	Pitanje	Odgovor				Referenca
		N/P	DA	NE ⁵	DJELOMIČNO ⁶	
JAVNA NABAVA						
30.	U zaključenim ugovorima o nabavama velike vrijednosti ugovoreni su instrumenti za osiguranje urednog ispunjenja ugovornih obveza ili odredbe o ugovornoj kazni	N/P				HERA u razdoblju 15.10.-31.12.2021. nije sklapala ugovore o nabavama velike vrijednosti.
31.	Ugovori o javnoj nabavi zaključeni su u skladu s uvjetima određenim u dokumentaciji o nabavi		DA			Testiranje je provedeno na 100% uzroku. Izrađena je tablica s popisom svih traženih referenci. Priložena odgovarajuća dokumentacija (Dokumentacija o nadmetanju i pripadajući ugovori).
32.	Za sve predmete javne nabave čija je procijenjena vrijednost jednaka ili veća od 200.000,00 kuna za nabavu robe i usluga, odnosno za nabavu radova jednaka ili veća od 500.000,00 kuna provedeni su postupci javne nabave sukladno odredbama Zakona o javnoj nabavi		DA			Testiranje je provedeno na 100% uzroku. Izrađena je tablica s popisom svih traženih referenci. Priložena odgovarajuća dokumentacija.
33.	Za ugovore o javnoj nabavi koji su se tijekom njegova trajanja značajno izmijenili, proveden je novi postupak javne nabave u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi	N/P				U razdoblju 15.10.-31.12.2021. nije bilo izmjena ugovora o javnoj nabavi zbog kojih bi HERA trebala provesti novi postupak javne nabave.
34.	Donesen je i redovito ažuriran plan nabave koji je objavljen na mrežnim stranicama u skladu s propisima o javnoj nabavi		DA			Kao dokaz priložen je ispis s internetskih stranica HERA-e (http://www.hera.hr/hr/html/plan_nabave.html) i ispis iz EOJN (https://eojn.nn.hr/Oglasnik/)
35.	Donesena je interna odluka kojom je imenovano stručno povjerenstvo za javnu nabavu koje je pripremalo i provodilo postupak javne nabave, a najmanje jedan član stručnog povjerenstva imao je važeći certifikat u području javne nabave u skladu s propisima o javnoj nabavi		DA			Testiranje je provedeno na 100% uzroku. Izrađena je tablica s popisom svih traženih referenci. Priložena odgovarajuća dokumentacija.
36.	Osobe koje prate provedbu ugovora različite su od osoba koje su bile članovi stručnog povjerenstva		DA			Testiranje je provedeno na 100% uzroku. Izrađena je tablica s popisom svih traženih referenci. Priložena odgovarajuća dokumentacija.

⁵ Za svaki negativan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

⁶ Za svaki djelomično potvrđan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

37.	Naručitelj vodi registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma koji je objavljen na mrežnim stranicama, a sadrži podatke u skladu s propisima o javnoj nabavi		DA			Kao dokaz priložen je ispis s internetskih stranica HERA-e (http://www.hera.hr/hr/html/registar_ugovora_in.html)
38.	Do 31. ožujka tijelu nadležnom za politiku javne nabave dostavljeno je statističko izvješće o javnoj nabavi za prethodnu godinu koje sadrži podatke sukladno Zakonu o javnoj nabavi		DA			Kao dokaz priloženo je Statističko izvješće o javnoj nabavi za 2020., kreirano u EOJN 18.03.2021. (<i>testiranje provedeno prilikom sastavljanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti 30.09.2021.</i>)
39.	Donesen je akt kojim su uređena pitanja jednostavne nabave za nabavu robe i usluga, odnosno za nabavu radova na koje se ne primjenjuje Zakon o javnoj nabavi te je akt objavljen na mrežnim stranicama		DA			Pravilnik o provedbi postupaka jednostavne nabave, Klasa: 011-01/17-01/07, Urbroj: 371-01/17-01, od 31.03.2017. Kao dokaz priložen je ispis s internetskih stranica HERA-e (https://www.hera.hr/hr/docs/2017/Pravilnik_2017-03-31.pdf) (<i>testiranje provedeno prilikom sastavljanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti 30.09.2021.</i>)

Redni broj	Pitanje	Odgovor				Referenca
		N/P	DA	NE ⁷	DJELOMIČNO ⁸	
RAČUNOVODSTVO						
40.	Narudžbenice su valjano ispunjene na način da se vidi tko je nabavu inicirao, tko je nabavu odobrio, koja vrsta roba/usluga/radova se nabavlja, uz detaljnu specifikaciju jedinica mjere, količina, jediničnih cijena te ukupnih cijena		DA			Da bi se zadovoljile reference na nivou godine provedeno je dodatno testiranje. Testiranje je provedeno na uzorku od 1,9% svih narudžbenica što obuhvaća 2 narudžbenice. Izrađena je tablica s popisom svih traženih referenci. Priložena odgovarajuća dokumentacija.
41.	U potpisanim ugovorima s dobavljačima/pružateljima usluga/izvršiteljima radova detaljno je utvrđena vrsta robe/usluga/radova koji se nabavljaju		DA			Da bi se zadovoljile reference na nivou godine provedeno je dodatno testiranje. Testiranje je provedeno na uzorku od 5% svih ugovora i narudžbenica što obuhvaća 7 dokumenata. Time je obuhvaćeno 19,5% ukupne vrijednosti ugovora i narudžbenica. Izrađena je tablica s popisom svih traženih referenci. Priložena odgovarajuća dokumentacija.
42.	Iz primke, otpremnice i drugog odgovarajućeg dokumenta potpisanog od skladištara ili druge osobe zadužene za zaprimanje robe i dobavljača vidljivo je da je prilikom preuzimanja robe utvrđena količina, stanje i kvaliteta zaprimljene robe		DA			Da bi se zadovoljile reference na nivou godine provedeno je dodatno testiranje. Testiranje je provedeno na uzorku od 5% svih primki, otpremnica i drugih odgovarajućih dokumenata za robe što obuhvaća 14 dokumenata. Izrađena je tablica s popisom svih traženih referenci. Priložena odgovarajuća dokumentacija.
43.	Postoji izvještaj o obavljenoj usluzi, odnosno druga vrsta pisanog odobrenja ili dokumentacije kojom se potvrđuje izvršenje usluge		DA			Da bi se zadovoljile reference na nivou godine provedeno je dodatno testiranje. Testiranje je provedeno na uzorku od 1% svih ugovora i narudžbenica za usluge što obuhvaća 7 dokumenata. Izrađena je tablica

⁷ Za svaki negativan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

⁸ Za svaki djelomično potvrđan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

						s popisom svih traženih referenci. Priložena odgovarajuća dokumentacija.
44.	O izvedenim radovima, sukladno definiranoj proceduri odobrenja radova, postoji privremena, odnosno konačna obračunska situacija, koju odobrava osoba, odnosno tijelo koje nadzire i odobrava radove	N/P				HERA u razdoblju 15.10.-31.12.2021. nije sklapala ugovore o građevinskim radovima koji se obračunavaju putem privremenih/konačnih obračunskih situacija ovjerenih od nadzornih tijela za gradnju.
45.	Na zaprimljenim računima navedeni su svi elementi računa u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima		DA			Da bi se zadovoljile reference na nivou godine provedeno je dodatno testiranje. Testiranje je provedeno na uzorku od 1% svih zaprimljenih računa što obuhvaća 9 računa. Izrađena je tablica s popisom svih traženih referenci. Priložena odgovarajuća dokumentacija.
46.	Računi sadrže detaljnu specifikaciju roba/usluga/radova koje odgovaraju opisu i specifikaciji roba/usluga/radova definiranih narudžbenicom, odnosno ugovorom		DA			Da bi se zadovoljile reference na nivou godine provedeno je dodatno testiranje. Testiranje je provedeno na uzorku od 1% svih zaprimljenih računa što obuhvaća 9 računa. Izrađena je tablica s popisom svih traženih referenci. Priložena odgovarajuća dokumentacija.
47.	Za svaki račun obavljena je matematička kontrola ispravnosti iznosa koji je zaračunan što je evidentno u postupku obrade računa		DA			Da bi se zadovoljile reference na nivou godine provedeno je dodatno testiranje. Testiranje je provedeno na uzorku od 1% svih zaprimljenih računa što obuhvaća 9 računa. Izrađena je tablica s popisom svih traženih referenci. Priložena odgovarajuća dokumentacija.
48.	Provjereno je postojanje potpisa, žiga ili elektroničke oznake kojom se može potvrditi da je račun odobren za plaćanje		DA			Da bi se zadovoljile reference na nivou godine provedeno je dodatno testiranje. Testiranje je provedeno na uzorku od 1% svih zaprimljenih računa što obuhvaća 9 računa. Izrađena je tablica s popisom svih traženih referenci. Priložena odgovarajuća dokumentacija.

49.	Za primljene i dane donacije nefinancijske imovine u glavnoj knjizi evidentirani su prihodi i rashodi, a međusobni prijenos nefinancijske imovine proračuna i proračunskih korisnika evidentiran je preko promjena u obujmu imovine (odgovaraju obveznici primjene proračunskog računovodstva)	N/P				HERA u razdoblju 15.10.-31.12.2021. nije imala primljenih i danih donacija nefinancijske imovine.
50.	S dužnicima su usklađeni podaci o potraživanjima na datum 31. listopada		DA			Testiranje je provedeno na uzorku od 77,96% iznosa potraživanja (otvorenih stavaka) odnosno na uzorku od 10,74% izvoda otvorenih stavaka. Izrađena je tablica s popisom svih traženih referenci. Priložena odgovarajuća dokumentacija.
51.	Izveštaj o obavljenom popisu sadrži popis potraživanja i obveza po pojedinom vjerovniku, odnosno dužniku		DA			Izvešće inventurne komisije s popisom potraživanja i obveza. Priložene analitičke liste vjerovnika i dužnika. (testiranje provedeno prilikom sastavljanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti 30.09.2021.)
52.	Uspostavljene računovodstvene evidencije omogućile su praćenje korištenja sredstva po izvorima financiranja i programima (projektima/aktivnostima)		DA			Razrada prihoda i rashoda po izvorima financiranja 31 i 43 vidljiva u tablicama mjesečnog izvještavanja nadležnom ministarstvu. Priložen popis i preslika URA s naznačenim iznosima rashoda po izvoru 31.
53.	Prati se stvaranje ugovornih obveza i njihov financijski učinak					
53.1.	Uspostavljena je evidencija svih ugovora, uključujući ugovore vezane uz zaposlene		DA			Priložena je tablica evidencije ugovora za razdoblje 15.10.-31.12.2021. i evidencija ugovora o radu.
53.2.	Organizacijska jedinica, odnosno osoba zadužena za financijsko-računovodstvene poslove ima uvid u sve sklopljene ugovore iz kojih proizlaze financijski učinci		DA			Pravilnik o provedbi postupaka jednostavne nabave, Klasa: 011-01/17-01/07, Urbroj: 371-01/17-01, od 31.03.2017. i uputa Urudžbenom zapisniku da svu dokumentaciju koja se odnosi na nabavu (uključujući ugovore) signira na organizacijsku jedinicu 07 SZP putem sustava za upravljanje uredskim poslovanjem i poslovnom dokumentacijom - eGOP. (testiranje provedeno prilikom sastavljanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti 30.09.2021.)

54.	Provodio se ispravak vrijednosti potraživanja u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu		DA		Testiranje je provedeno na 100% uzroku. Izrađena je tablica s popisom svih traženih referenci. Priložena odgovarajuća dokumentacija.
55.	Proračunski korisnik koji je doznačio sredstva proračunskom korisniku istog proračuna, a iskazao ih je unutar podskupine računa 369 <i>Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna</i> , uskladio je evidencije s proračunskim korisnikom koji su sredstva primili i iskazali ih unutar podskupine računa 639 <i>Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna</i> . (odgovaraju proračunski korisnici državnog proračuna i proračunski korisnici proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ako su njeni upravni odjeli dodjeljivali sredstva proračunskim korisnicima u nadležnosti drugih upravnih odjela te jedinice)	N/P			HERA u razdoblju 15.10.-31.12.2021. nije doznačila sredstva drugom proračunskom korisniku niti je primila sredstva drugog proračunskog korisnika.
56.	Vodi se analitička evidencija dugotrajne nefinancijske imovine i usklađena je s glavnom knjigom		DA		Priložena odgovarajuća analitička evidencija čija suma odgovara iznosima u glavnoj knjizi.
57.	Ulaganja u dugotrajnu imovinu prenose se u glavnoj knjizi s računa imovine u pripremi na račune imovine u upotrebi odmah po završetku ulaganja	N/P			HERA u razdoblju 15.10.-31.12.2021. nije imala ulaganja u dugotrajnu imovinu koja bi proizašla iz ugovora o gradnji odnosno primljenih okončanih građevinskih situacija.
58.	Najkasnije u roku od 15 dana od isplate naknade za bolovanje na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO), HZZO-u je dostavljen zahtjev za refundaciju		DA		Priložena rekapitulacija poslanih zahtjeva za refundaciju po mjesecima i odgovarajuća dokumentacija.

Redni broj	Pitanje	Odgovor			Referenca
		N/P	DA	NE ⁹	
IZVJEŠTAVANJE I OSTALO					
59.	Kod predaje financijskih izvještaja poštivali su se rokovi i način predaje utvrđeni Pravilnikom o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu (odgovaraju obveznici primjene proračunskog računovodstva)		DA		Priložene su potvrde FINA-e i Državnog ureda za reviziju o predanim izvještajima te potvrda o predaji godišnjih financijskih izvještaja nadležnom ministarstvu.
60.	Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave izvještavala je Ministarstvo financija o zaduženjima/danim suglasnostima za zaduženja/jamstva sukladno odredbama Zakona o proračunu i Pravilnika o postupku zaduživanja te davanja jamstava i suglasnosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (odgovaraju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave)	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
61.	Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (korisnik pomoći izravnjanja) dostavila je izvještaj o utrošenim sredstvima resornom ministarstvu ili nadležnom tijelu državne uprave na propisan način i u rokovima utvrđenima Uredbom o načinu izračuna iznosa pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i odlukama o kriterijima i mjerilima za osiguranje minimalnog financijskog standarda javnih potreba u djelatnostima osnovnog i srednjeg školstva, socijalne skrbi, zdravstva i vatrogastva (odgovaraju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave - nositelji decentraliziranih funkcija)	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
62.	Izvještaj o izvršenju financijskog plana izrađen je i dostavljen upravljačkom tijelu (odgovaraju proračunski i izvanproračunski korisnici jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te proračunski korisnici državnog proračuna, izuzev onih koji nemaju upravljačka tijela)		DA		Odluka Upravnog vijeća HERA-e o donošenju Izvješća o ostvarenju proračuna HERA-e za 2020., Klasa: 400-10/21-01/270, Urbroj: 371-06-21-3, od 30.06.2021. Izvješće o ostvarenju proračuna HERA-e za 2020., Klasa: 400-10/21-01/270, Urbroj: 371-07-21-1, od 30.06.2021. (testiranje provedeno prilikom sastavljanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti 30.09.2021.)

⁹ Za svaki negativan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

63.	Obrazloženje godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna sadrži elemente propisane Pravilnikom o polugodišnjem i godišnjem izvještaju o izvršenju proračuna (odgovaraju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave)				
63.1.	Obrazloženje godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna sadrži stanje nenaplaćenih potraživanja za prihode jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i njihovih proračunskih korisnika	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
63.2.	Obrazloženje godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna sadrži stanje nepodmirenih dospjelih obveza jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i njihovih proračunskih korisnika	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
63.3.	Obrazloženje godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna sadrži stanje potencijalnih obveza po osnovi sudskih postupaka jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i njihovih proračunskih korisnika	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
64.	Kod predaje polugodišnjeg i godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave poštivali su se rokovi utvrđeni Zakonom o proračunu (odgovaraju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave)				
64.1.	Godišnji izvještaj o izvršenju proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave za prethodnu godinu dostavljen je predstavničkom tijelu do 1. lipnja tekuće proračunske godine	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
64.2.	Polugodišnji izvještaj o izvršenju proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave za prvo polugodište tekuće proračunske godine dostavljen je predstavničkom tijelu do 15. rujna tekuće proračunske godine	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
65.	Provedene su suštinske i formalne kontrole dostavljenih Izjava o fiskalnoj odgovornosti (odgovaraju nadležna ministarstva i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave kojima se dostavljaju izjave o fiskalnoj odgovornosti)	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
66.	Uspostavljen je sustav dokumentiranja podataka o rizicima koji sadrži najznačajnije strateške i operativne rizike, mjere za postupanje po riziku te odgovorne osobe i rokove za provedbu mjera (odgovaraju ministarstva i druga tijela državne uprave na razini razdjela organizacijske klasifikacije)	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.

67.	Internim aktom (uputom, sporazumom) uređen je način komunikacije, izvještavanja i drugih aktivnosti s proračunskim i izvanproračunskim korisnicima iz nadležnosti (odgovaraju ministarstva i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koji imaju proračunske i izvanproračunske korisnike)	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja koja u svojoj nadležnosti nema proračunskih korisnika.
-----	---	-----	--	--	--

Redni broj	Pitanje	Odgovor			Referenca
		N/P	DA	NE ¹⁰	
TRANSPARENTNOST					
68.	Godišnji plan rada je objavljen na mrežnim stranicama (odgovaraju ministarstva i druga tijela državne uprave na razini razdjela organizacijske klasifikacije)	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
69.	Na mrežnim stranicama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave objavljeni su svi proračunski dokumenti (odgovaraju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave)				
69.1.	Na mrežnim stranicama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u strojno čitljivom formatu objavljen je od strane predstavničkog tijela usvojen proračun koji uključuje opći i posebni dio te obrazloženje	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
69..2.	Na mrežnim stranicama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u strojno čitljivom formatu objavljene su od strane predstavničkog tijela usvojene izmjene i dopune proračuna	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
69.3.	Na mrežnim stranicama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave objavljena je od strane predstavničkog tijela usvojena odluka o izvršavanju proračuna	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
69.4.	Na mrežnim stranicama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave objavljene su od strane predstavničkog tijela usvojene izmjene i dopune odluke o izvršavanju proračuna	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
69.5.	Na mrežnim stranicama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave objavljen je od strane predstavničkog tijela usvojen polugodišnji izvještaj o izvršenju proračuna, odnosno, ako predstavničko tijelo ne donese izvještaj u roku od 60 dana od dana podnošenja predstavničkom tijelu, objavljen je prijedlog polugodišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.

¹⁰ Za svaki negativan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

69.6.	Na mrežnim stranicama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave objavljen je od strane predstavničkog tijela usvojen godišnji izvještaj o izvršenju proračuna, odnosno, ako predstavničko tijelo ne donese izvještaj u roku od 60 dana od dana podnošenja predstavničkom tijelu, objavljen je prijedlog godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
70.	Uz proračune jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave izrađen je i objavljen vodič za građane	N/P			Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
71.	Nakon usvajanja državnog proračuna od strane Hrvatskog sabora, odnosno upravljačkih tijela, financijski planovi objavljeni su na vlastitim mrežnim stranicama, odnosno na mrežnim stranicama nadležnog ministarstva ako ne posjeduju mrežnu stranicu (odgovaraju ministarstva i proračunski korisnici državnog proračuna)		DA		Odluka o donošenju Financijskog plana HERA-e za 2022. i projekcije za 2023. i 2024. i Financijski plan HERA-e za 2022. i projekcije za 2023. i 2024. objavljeni su na internetskim stranicama HERA-e. Kao dokaz priložen je ispis s internetskih stranica HERA-e (https://www.hera.hr/hr/html/proracun.html)
72.	Godišnji financijski izvještaji objavljeni su u roku od 8 dana od propisanog roka za predaju godišnjih financijskih izvještaja na vlastitim mrežnim stranicama, odnosno na mrežnim stranicama nadležnog proračuna ako ne posjeduju mrežnu stranicu		DA		Godišnji financijski izvještaji HERA-e za 2020. godinu su 29.01.2021. (u propisanom roku) objavljeni na internetskim stranicama HERA-e. Kao dokaz priložen je ispis s internetskih stranica HERA-e (https://www.hera.hr/hr/html/fin_izvjestaji.html) i e-mail Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja od 29.01.2021. (testiranje provedeno prilikom sastavljanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti 30.09.2021.)

Redni broj	Pitanje	Odgovor				Referenca
		N/P	DA	NE ¹¹	DJELOMIČNO ¹²	
UPRAVLJANJE IMOVINOM						
73.	Doneseni su strateški i provedbeni dokumenti za upravljanje i raspolaganje nekretninama (odgovaraju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave)					
73.1.	Donesena je strategija upravljanja i raspolaganja nekretninama	N/P				Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
73.2.	Na temelju strategije upravljanja i raspolaganja nekretninama donesen je godišnji plan za ostvarenje ciljeva utvrđenih u strategiji	N/P				Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
74.	Za nekretnine u vlasništvu upisana su vlasnička prava u zemljišnim knjigama		DA			Testiranje je provedeno na 100% uzroku. Izrađena je tablica s popisom svih traženih referenci. Priložena odgovarajuća dokumentacija.
75.	Ustrojen je registar imovine jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave koji sadrži podatke i informacije propisane za Središnji registar državne imovine (odgovaraju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave)	N/P				Prema organizacijskoj klasifikaciji HERA je glava razdjela Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.
76.	Državna imovina kojom se raspolaže/upravlja neovisno o pravnoj osnovi korištenja te imovine (knjižno vlasništvo, izvan knjižno vlasništvo, druga pravna osnova korištenja, bez dokumentirane pravne osnove) evidentirana je u glavnoj knjizi onog tko raspolaže s/upravlja imovinom, u skladu s Uputom Ministarstva financija o priznavanju, mjerenju i evidentiranju imovine u vlasništvu Republike Hrvatske		DA			Kao dokaz priložena je analitička kartica osnovnih sredstava usklađena s glavnom knjigom.
77.	Utvrđena je namjena nekretnina s kojima se upravlja i raspolaže		DA			Testiranje je provedeno na 100% uzroku. Izrađena je tablica s popisom svih traženih referenci. Priložena odgovarajuća dokumentacija.

¹¹ Za svaki negativan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

¹² Za svaki djelomično potvrđan odgovor evidentirati slabost, odnosno nepravilnost u Planu otklanjanja slabosti i nepravilnosti

78.	Za nekretnine kojima je definirana namjena utvrđeno je jesu li u funkciji ili ne, odnosno koriste li se ili ne u skladu s namjenom		DA			Testiranje je provedeno na 100% uzroku. Izrađena je tablica s popisom svih traženih referenci. Priložena odgovarajuća dokumentacija.
79.	Za nekretnine koje nisu u funkciji poduzimane su aktivnosti za stavljanje istih u funkciju, odnosno korištenje prema utvrđenoj namjeni	N/P				HERA ne posjeduje niti raspolaže nekretninama koje nisu u funkciji.
80.	Za imovinu za koju nisu riješeni imovinsko-pravni odnosi poduzimane su aktivnosti za rješavanje istih	N/P				HERA ne posjeduje niti raspolaže imovinom za koju nisu riješeni imovinsko-pravni odnosi.
81.	Prije stjecanja nekretnina izrađena je analiza kojom je utvrđena opravdanost odabranog oblika stjecanja nekretnine	N/P				HERA u razdoblju 15.10.-31.12.2021. nije stjecala nekretnine.
82.	Isknjižavanje imovine iz poslovnih knjiga provodi se isključivo nakon prodaje, darovanja ili drugog načina otuđenja ili uništenja imovine, a temeljem izlaznog računa, ugovora o kupoprodaji, zapisnika o uništenju, potvrde o odvozu na otpad i slične dokumentacije		DA			Testiranje je provedeno na 100% uzroku. Priložena odgovarajuća dokumentacija.
83.	Čelnik je donio interni akt o načinu korištenja službenih automobila		DA			Pravilnik o korištenju službenih automobila, Klasa: 121-02/19-02/11, Urbroj: 371-07-1, od 20.12.2019. <i>(testiranje provedeno prilikom sastavljanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti 30.09.2021.)</i>
84.	Postoji pisana procedura kojom su detaljno utvrđeni poslovi upravljanja i raspolaganja nekretninama te ovlasti i nadležnosti zaposlenika za obavljanje i kontrolu navedenih poslova		DA			Procedura o upravljanju i raspolaganju nekretninama, Klasa: 940-01/19-02/1, Urbroj: 371-06-19-1, od 20.12.2019. <i>(testiranje provedeno prilikom sastavljanja Izjave o fiskalnoj odgovornosti 30.09.2021.)</i>

Obveznik: HRVATSKA ENERGETSKA REGULATORNA AGENCIJA

**MIŠLJENJE UNUTARNJE REVIZIJE
O SUSTAVU UNUTARNJIH KONTROLA ZA PODRUČJA KOJA SU BILA REVIDIRANA
U 2021. GODINI**

I. MIŠLJENJE O FUNKCIONIRANJU SUSTAVA UNUTARNJIH KONTROLA ZA REVIDIRANA PODRUČJA

Mišljenje unutarnje revizije o funkcioniranju sustava unutarnjih kontrola za područja koja su bila revidirana u 2021. godini je **zadovoljavajuće uz stanovite nedostatke.**

Mišljenje o revidiranim područjima dano je na temelju obavljene Revizije upravljanja sigurnošću informacijskog sustava te statusa provedbe preporuka unutarnje revizije.

II. BROJ PLANIRANIH I OBAVLJENIH REVIZIJA U 2021. GODINI¹

Ukupno planirane revizije	Ukupno obavljene revizije		Obrazloženje
	U korisniku proračuna	U institucijama iz nadležnosti	
5	3	-	<p>U skladu s planskom dokumentacijom Samostalnog odjela za unutarnju reviziju, tokom 2021. godine planirano je obavljanje sljedećih revizijskih aktivnosti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. završetak Revizije procesa upravljanja dozvolama te provedbe kontrole i nadzora energetske subjekata 2. nastavak provedbe Revizije postupanja po podnescima trgovačkog društva EUCON d.o.o. i njegovog člana Uprave 3. provedba Revizije upravljanja sigurnošću informacijskog sustava 4. provedba Revizije izvršavanja financijskog plana 5. provedba Revizije upravljanja ljudskim resursima. <p>S obzirom na bolovanje voditeljice Samostalnog odjela za unutarnju reviziju u zadnjem kvartalu 2021., te činjenicu da do 20. prosinca 2021. Samostalni odjel za unutarnju reviziju nije imao zaposlenog drugog revizora koji bi mogao nastaviti posao, završetak zadnje dvije aktivnosti (Revizije izvršavanja financijskog plana i Revizijske upravljanja ljudskim resursima) nije bilo moguće organizirati u 2021. godini te su neobavljene aktivnosti prebačene u 2022. godinu.</p>

¹ Od ukupnog broja planiranih revizija u 2021. (njih pet), planirano je da će tri revizije obuhvatiti područja iz Upitnika o fiskalnoj odgovornosti (Revizija upravljanja sigurnošću informacijskog sustava, Revizija izvršavanja financijskog plana i Revizija upravljanja ljudskim resursima).

Od ukupnog broja obavljenih revizija u 2021. (njih tri), samo jedna revizija je obuhvatila područja iz Upitnika o fiskalnoj odgovornosti (Revizija upravljanja sigurnošću informacijskog sustava).

Ostale planirane/obavljene revizije nisu se odnosile na područja iz Upitnika o fiskalnoj odgovornosti.

III. PODACI O OBAVLJENIM REVIZIJAMA I PREPORUKAMA UNUTARNJE REVIZIJE U 2021. GODINI

R. b.	Obavljena revizija	Datum konačnog revizijskog izvješća	Područje revidiranja	Izraženo mišljenje	Pozitivni nalazi	Utvrđene slabosti	Preporuke za unaprjeđenje	Status provedbe preporuka
1.	Revizija upravljanja sigurnošću informacijskog sustava	16. 7. 2021.	Upravljanje imovinom	Zadovoljavajuće uz stanovite nedostatke	<p>Provedbom Revizije utvrđeno je da su kontrolni mehanizmi u predmetnom procesu dizajnirani na relativno zadovoljavajući način.</p> <p>Utvrđeno je da dizajnirani sustav unutarnjih kontrola pruža razumnu sigurnost da se rizicima upravlja u svrhu ostvarenja cilja procesa upravljanja sigurnošću</p>	<p>Nije donesen pravilnik kojim će se utvrditi provedba mjera i standarda informacijske sigurnosti, a njegova obveza donošenja proizlazi iz članka 24. stavka 1. Zakona o informacijskoj sigurnosti („Narodne novine“, broj 79/07).</p> <p>Nije predviđeno da se u ugovore s trećim stranama propisuje odredba da su nakon izvršenja ugovornih obveza</p>	<p>Preporučuje se u što skorijem roku donošenje pravilnika kojim će se utvrditi provedba mjera i standarda informacijske sigurnosti.</p> <p>U ugovore s trećim stranama preporučuje se stavljanje odredbe da je treća strana</p>	<p>Preporuka je provedena – Pravilnik o provedbi mjera i standarda informacijske sigurnosti u Hrvatskoj energetskej regulatornoj agenciji donesen je dana 9. 9. 2021.</p> <p>Preporuci još nije istekao rok provedbe, tako da njena provedba</p>

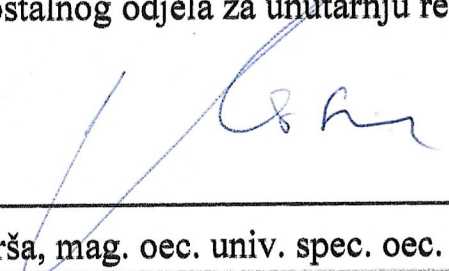
R. b.	Obavljena revizija	Datum konačnog revizijskog izvješća	Područje revidiranja	Izraženo mišljenje	Pozitivni nalazi	Utvrđene slabosti	Preporuke za unaprjeđenje	Status provedbe preporuka
					informacijskog sustava – osiguranja povjerljivosti, integriteta i dostupnosti informacijske imovine Hrvatske energetske regulatorne agencije.	dužni Hrvatskoj energetske regulatornoj agenciji vratiti svu imovinu organizacije koja im je dana na korištenje, odnosno osigurati trajno brisanje primljenih podataka, što proizlazi iz poglavlja 8.1.4. norme ISO/IEC 27002, primjena koje proizlazi iz članka 8. Uredbe o mjerama informacijske sigurnosti („Narodne novine“, broj 46/08).	nakon izvršenja ugovornih obveza dužna osigurati trajno brisanje podatka primljenih od Hrvatske energetske regulatorne agencije, odnosno vratiti Hrvatskoj energetske regulatornoj agenciji svu imovinu koju joj je ona dala na korištenje.	još nije bila predmetom praćenja.

**IV. PODACI O PREPORUKAMA UNUTARNJE REVIZIJE IZ RANIJIH RAZDOBLJA KOJE SU PROVEDENE
U 2021. GODINI**

R. b.	Obavljena revizija	Datum konačnog revizijskog izvješća	Područje revidiranja	Provedene preporuke iz ranijih razdoblja
1.	Revizija procesa upravljanja nabavom	31. 12. 2020.	<ul style="list-style-type: none">• Izvršavanje proračuna / financijskog plana• Javna nabava• Računovodstvo	U platformi za uredsko poslovanje (eGOP-u) osigurana je poveznica između premeta nabave i zaprimljenih faktura vezanih za taj predmet nabave.

V. PODACI O NEPROVEDENIM PREPORUKAMA UNUTARNJE REVIZIJE IZ RANIJIH RAZDOBLJA²

R. b.	Obavljena revizija	Datum konačnog revizijskog	Područje revidiranja	Preporuke za unaprjeđenje	Rok provedbe preporuka	Razlog neprovođenja	Poduzete mjere
-	-	-	-	-	-	-	-

<p>Mjesto i datum: Zagreb, 25. veljače 2022.</p>	<p>Voditeljica Samostalnog odjela za unutarnju reviziju</p> <p>_____</p> <p>Daniela Mrša, mag. oec. univ. spec. oec.</p>
--	--

² Obavljanje unutarnjih revizija u Hrvatskoj energetske regulatornoj agenciji započelo je u 2019. godini, nakon donošenja odluke o načinu uspostave unutarnje revizije iz članka 13. Pravilnika o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru („Narodne novine“, broj 42/16 i 77/19) i nakon njenog uspostavljanja u 2018. godini (prije toga poslovni procesi Hrvatske energetske regulatorne agencije nisu bili revidirani od strane unutarnje revizije).

Tijekom 2019. i 2020. godine obavljene su dvije unutarnje revizije koje su se odnosile na područja iz Upitnika o fiskalnoj odgovornosti (Revizija procesa godišnjeg planiranja i izvještavanja te Revizija procesa upravljanja nabavom), te iste nisu rezultirale neprovedenim preporukama.